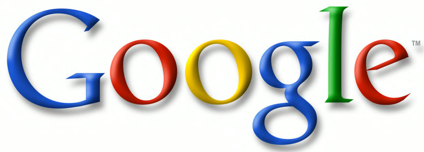
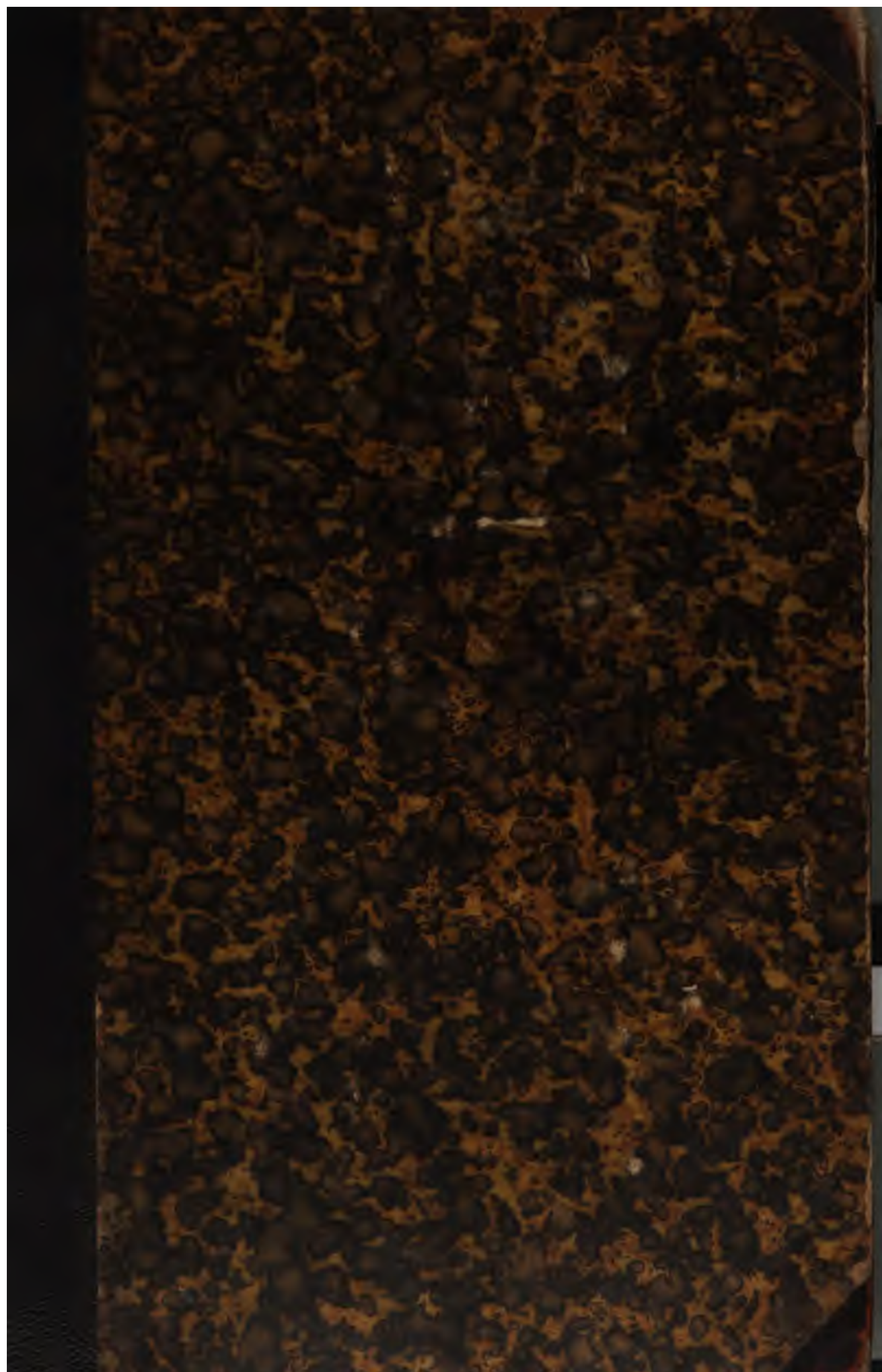

600075511P

ARKIV

TILL UPPLYSNING OM

SVENSKA KRIGENS

OCH

KRIGSINRÄTTNINGARNES HISTORIA.

TREDJE BANDET.

STOCKHOLM, 1861.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.

TIDSKIFTET

FRÅN OCH MED ÅR 1630 TILL OCH MED ÅR 1632.

TREDJE BANDET.

HANDLINGARNE UNDER LEDNING AF

H. K. H.

HERTIGEN AF ÖSTERGÖTHLAND

ORDNADE OCH UTGIFNE

AF

J. MANKELL,

LÖJTNANT VID KONGL. WERMLANDS REGEMENTE.

FÖRORD.

De urkunder, som äro intagne i detta *Tredje Band* af *Arkiv till upplysning om Svenska Krigens och Krigsinrättningarnes Historia,* röra: den Svenska krigshärens styrka och indelning, penningeväsendet och krigsomkostnaderna, krigsfolkets uppsättning, organisation, aflöning och underhåll, flottans och sist krigsmaterielens tillstånd — för den märkvärdiga period af trenne år, under hvilken Konung Gustaf II Adolf deltog i trettioåriga kriget.

Större delen af dessa handlingar äro af mycken vigt, samt lemnar en mängd dyrbara och hittills okända upplysningar och sifferuppgifter rörande de administrativa och ekonomiska sidorna af detta för en liten och fattig nation så storartade och ovanliga krigsföretag. Man finner der till en början (i V:e afd.) noggranna uppgifter angående storleken af de stridskrafter, hvilka vid olika tider stodo Gustaf Adolf till buds. Med förvåning ser man härmassor stridsrustade, om hvilka den äldre historieforskningen icke synes haft någon aning. Huru det varit möjligt att underhålla dessa massor, utan den fåtaliga befolkningens fullkomliga utarmande, synes af den derpå följande (VI:e) afdelningens handlingar, hvilka lemna en temligen redig och omfattande öfversigt af Svenska statsverkets för den tiden särdeles fördelaktiga ställning. Med sådane finanser och med en arméorganisation, der allt, ända till den minsta detalj, på ett beundransvärdt sätt var ordnadt (se VII:e afd.), blef det möjligt för Sverige att börja kriget samt att föra det så länge, till dess på Tyskland den värsta bördan kunde vältras.

Tillföljd af den mängd sifferuppgifter, som detta band innehåller, kan det med skäl betraktas såsom en sorts ram eller infattning till de båda föregående, och historieforskaren gör derföre

bäst i, att samtidigt genomgå alla banden. Mycket, som i de båda föregående kunnat synas mindre klart, erhåller i det sista sin fulla belysning. Mycket, som i de förra måhända förefallit mindre vigtigt, får genom detta en ökad betydelse.

Innehållets rikhaltighet, äfvensom nödvändigheten af att bifoga åtskilliga upplysningar, på det läsaren skulle sättas i stånd att rätt uppfatta urkundernas värde, hafva vållat att inledningen till detta band blifvit något vidlyftigare och mera omfattande, än de båda föregåendes. Man hoppas likväl att härigenom väsendtligen hafva underlättat forskarens mödor.

Med detta tredje band afslutas den serie af arkivet, som innefattar perioden 1630—1632, och kommer ny subskription att anställas, hvarefter det skall visa sig, huruvida ögonblicket är gynnsamt till att omedelbart begynna arbetet på Arkivets fjerde och följande Band.

Stockholm d. 20 Juli 1861.

OSCAR.

INLEDNING.

Svenska krigsfolkets styrka och fördelning åren 1629—1632.

Ett bland de vigtigaste vilkoren för krigshändelsers rigtiga bedömande är utan tvifvel en, så vidt möjligt, noggrann kännedom af de stridskrafters styrka, hvilka å ömse sidor samtidigt kunna användas. Så stor inverkan än politiska, moraliska och ekonomiska förhållanden esomoftast må hafva på krigets vexlingar — en inverkan, som aldrig får underkännas, och hvilken vid vissa tillfällen kan vara afgörande — så utgör dock i en strid mellan stater, hvilka stå på samma kulturgrad, *öfverlägsenheten* i antal ett så hufvudsakligt vilkor för framgången, på samma gång som *underlägsenheten* oftast medför ett motsatt resultat, att krigföringens förnämsta uppgift i alla tider varit den att förskaffa sig den förra eller, om detta icke varit möjligt, ersätta den sednare genom ett skickligt begagnande af terrängen och förskansningskonsten. Krig är våld, och när man vädjar till våldet, måste i de flesta fall den starkare erhålla öfverhanden.

Denna företeelse framträder så reguliert och visar sig alltid vara så allmän och af en genomgripande beskaffenhet, att dess stora betydelse svårligen torde kunna förnekas. Det oaktadt har man icke sällan, och isynnerhet i förflutna tider, sett historieskrifvare — ja till och med sådane hvilka till yrket varit militärer — underskatta densamma på ett sätt, som varit lika missledande för historien, som för krigskonsten. I stället för att vid skildringen af ett krig börja med en öfversigt af stridskrafternes styrka och indelning å ömse sidor, samt sedan under fortgången af berättelsen, så noggrannt som möjligt, redogöra för de vexlingar, hvilka i detta hänseende förekommit; och i stället för att dernäst lemna en framställning af krigsskådeplatsens beskaffenhet, samt isynnerhet af de på densamma befintliga fasta orternas läge och styrka — har man, med förbigående af dylika nödvändiga grundbestämmelser, genast skridit till berättelsen om sjelfva krigshändelserna. Dessa hafva sålunda icke allenast blifvit svårbegripliga, utan stora misstag hafva skett i bedömandet af de verkliga or-

sakerna till framgång och motgång. Derigenom har slutligen en alldeles oberättigad kritik öfver personer och händelser uppstått — och man har ofta sökt snillet, der det icke fanns, på samma gång man misskännt det, der det i sjelfva verket gjort sig gällande på det mest lysande sätt.

I likhet med många andra, har äfven Gustaf II Adolfs storartade krigsföretag mot Tyskland i mer än ett afseende blifvit orätt bedömdt, tillföljd af en bristande kännedom i afseende på ofvannämnde vigtiga grundbestämmelser. Den populära föreställningen har varit den, att han med 15,000 man drog ut, för att mot Kejsarens och Tyska rikets ofantliga öfvermagt kämpa för religionens fria utöfning och Europas jemnvigt. Äfven mången historieskrifvare, som närmare kännt till de verkliga förhållandena, har, om han varit fullt ärlig, likväl haft svårt att förklara möjligheten af de stora framgångarne med de ringa stridskrafter, hvilka man hittills temligen allmänt ansett stå den store Konungen till buds. Andra hafva, för samma ändamål, uppställt konstlade theorier, tillskrifvit underordnade omständigheter en allt för stor betydelse, eller ock helt obesväradt antagit allt hafva blifvit afgjordt genom Konungens ögonblickliga inspirationer — onekligen det beqvämaste sättet att komma ifrån saken. De flesta hafva äfven förbisett det stora inflytande befästningskonsten utöfvade på krigföringen i en tid, då artilleriets kraft var så många gånger svagare än i den närvarande.

Det är en vigtig, fastän icke sällan misskänd sanning, att blott genom stora medel stora verkningar åstadkommas. Ett ordspråk säger visserligen: att små orsaker ofta kunna hafva stora verkningar. Detta torde dock blott betyda, att man vanligtvis icke varseblir de länge förberedda fastän för det ytliga betraktandet förborgade anledningarne till stora händelser, hvilka genom en i sig sjelf ringa omständighet kunna bringas till mognad. Man ser gnistan som tänder, men icke sjelfva minan, som ligger nedgräfd djupt i jorden.

Gustaf Adolfs mägtiga ande framstår vida mera storartad, när man får lära känna det verkliga omfånget af de hjelpmedel, dem han genom sitt snilles kraft visste skapa, än om man antager att han genom någon sorts öfvernaturlig inspiration lyckades sätta sig öfver krigets och politikens vanliga lagar. Bättre än någon annan förstod han det stora inflytande öfverlägsenheten i antalet utöfvar på krigföringen, samt nödvändigheten af verklig öfvermagt, om man vill gå offensivt tillväga. Det var således ingalunda med 15,000 man, utan med 40,000, som han ville börja kriget i Tyskland. Och dessa 40,000 man voro ingalunda de enda han egde, utan han qvarlemnade en nästan *lika stor* styrka i Sverige och dess ultramarinska provinser, för

att skydda fäderneslandet mot tvetydiga grannar. Hvilketdera är mera värdt vår beundran: att med en ringa styrka, på vinst och förlust, kasta sig in uti ett äfventyrligt och vidtutseende företag, eller att på förhand med säker blick mäta vidden af fiendens öfvermagt och försöka att proportionera sina egna krafter efter motståndarens, samt ur ett land, som blott räknar hälften af Sveriges nuvarande folkmängd och hvilket under långliga tider knappast en enda gång rigtigt fått draga andan mellan inbördes oroligheter och yttre krig, lyckas utpressa medel till uppsättandet af en så betydlig krigsmagt som närmare 80,000 man?

Men det var icke allenast med de först öfverförda 40,000 krigarne han räknade på att stäcka Kejsarens och Ligans magt. Dessa skulle blott bilda kärnan för de betydliga stridskrafter, hvilka voro behöflige till uppnående af det stora ändamålet. Sverige hvarken borde eller kunde betala annat än den förstnämnda styrkans utrustande, öfverförande och underhåll, intill dess man hunnit utbreda sig på Tysklands jord. Tyskarne måste sjelfva med egna penningar och egna söners blod betala sin befrielse. Och den store Konungen räknade säkert. Ty efter tvenne års krig (sommaren 1632) hade han icke mindre än det tredubbla antalet krigare, d. v. s. öfver 120,000 man, under sina fanor, på samma gång som kriget detta år knappast kostade Svenska kronan sjettedelen af hvad detsamma hade kostat första året (1630). Gustaf Adolf hade nu äfven den numeriska öfverlägsenheten på sin sida. I trots af Wallensteins oväntade uppträdande samt de deraf föranledda mindre lyckliga händelserna vid Nürnberg, bibehöll han denna öfverlägsenhet ända till sin död; och det var blott medelst befästningskonstens tillhjelp som fienden under hans återstående lefnadsdagar förmådde minska farten af hans segerbana och hindra honom att innan sitt ärorika fall uppnå det slutliga målet.

Dessa och en mängd andra lika vigtiga och interessanta företeelser komma att genom nedanstående sifferuppgifter läggas i dagen, och genom dem torde äfven inses, att i krig blott det underordnade är tillfälligt och beroende på hvad man kallar lyckan, men att det hufvudsakliga afgöres genom förstånd, insigter, fast vilja och ihärdighet. Detta är snillets verkliga inspiration, att det ser långt, djupt och klart, att det alltid förstår skilja det oväsendtliga från det väsendtliga, och åt det sednare egnar sin förnämsta uppmärksamhet. Sådan var äfven Gustaf Adolf. Han lät icke obetänksamt leda sig af hastiga ingifvelser och oförmodade snilleblixtar, utan han beqvämde sig till ett tålmodigt och logiskt eftertänkande innan beslutens fattande, samt till en ihärdig, följdriktig och kraftig handling, sedan beslutet en gång var taget. Den utomordentliga förmåga han egde, att

oafbrutet och samvetsgrannt kunna sysselsätta sig med detaljerna, utan att derföre någonsin förlora det hela ur ögonsigte, en förmåga hvarom hela hans brefvexling bär vittne, gjorde förutnämnda stora egenskaper ännu mera betydelsefulla och fruktbärande. Men i allt detta finnes ingalunda något öfvernaturligt eller ofattligt, utan tvertom något ganska menskligt, och om man äfven genom en sådan förklaring af Gustaf II Adolfs skaplynne i mångens tanke skulle något neddraga honom ifrån den höga piedestal, på hvilken folktron upphöjt honom såsom en forntidens heros, en öfvernaturlig varelse, så framstår han deremot, inför den tänkande efterverlden, på detta sätt betraktad om möjligt ännu större både såsom menniska, statsman och härförare.

Samtliga trupper, öfver hvilka Gustaf Adolf vid början af sommaren (Juni) 1629 kunde förfoga, torde hafva uppgått till öfver 50,000 man. Häraf befann sig något öfver hälften, nemligen 25 à 26,000 man (se 877 och 878), i Preussen; i Stralsund lågo omkring 3500 man (se 894). I Östersjöprovinserne funnos i Januari 1629 enligt 876 ungefär 5000 man fotfolk; lägger man dertill 2000 ryttare, så uppgick hela styrkan till 7000 man. I Sverige och Finland kan man antaga att närmare 10,000 man voro qvarlemnade. Lägges härtill flottans manskap, som enligt 1082 uppgick till 2800 man, samt det öfver hela riket kringspridda artillerifolket, som kan beräknas till närmare 2000 man (se 1040), så erhåller man ofvannämnda totalsumma af 50,000 man. Af landtarmén torde ungefär 30 à 31,000 man hafva varit inhemska och utskrifne trupper, men 16,000 man värfvade utländska legosoldater.

Gustaf Adolf var emedlertid redan tidigt betänkt på att öka denna styrka, för att med det behöfliga antalet stridskrafter kunna uppträda i den stora kamp, han sedan länge hvälft i sitt sinne. De tvenne utvägar, som funnos härför, *utskrifning* och *värfning*, anlitades flitigt. Redan i Juni 1629, innan man ännu visste, om freden mellan Danmark och Kejsaren var afslutad, eller kunde förutse stilleståndet med Pohlen, beviljade Ständerna på riksdagen i Stockholm en utskrifning, som borde utgå öfver hela riket, både öfver skatte, krono och frälse, äfvensom medel till flottans förstärkande (se N:o 8). Så snart Gustaf Adolf afslutat stilleståndet i Stumsdorf (d. 16 Sept.), beslöt han att under hösten låta allt det inhemska krigsfolket få återvända från Preussen, Stralsund och Liffland till Sverige och Finland, för att derstädes kompletteras genom det utskrifna manskapet.

Enligt N:o 879 synes det, som om Konungen i början trott sig kunna uppbringa fotfolket i Sverige till 22 fullständiga regementen på

8 komp. och 1200 man hvardera, d. v. s. till 26,400 man, och det i Finland till 9 regementer, d. v. s. till 10,800 man, tillsammans således till 37,200 man; härför ansågs i Sverige finnas tillgång af 13,200 gamla knektar och i Finland af 6,150; återstoden skulle anskaffas genom utskrifning, hvilken i Sverige påräknades skola uppgå till 10,000 man och i Finland till 4,000 man, fastän det oaktadt en brist af 3,850 man uppstod.

Utskrifningarne gåfvo likväl vid denna tid på långt när ej så mycket, som i nämnde plan var förutsatt, tillfölje af de många medel den hårdt betryckta befolkningen efterhand uttänkt att undandraga sig densamma. Sverige gaf i medeltal blott 6000 man och Finland blott 2000 (se 885, 886 och 890). Konungen måste derföre snart ändra plan. Af N:o 880 ser man, att han från Sverige blott trodde sig kunna erhålla 17 fullständiga regementer, hvilka tillsammans skulle utgöra 20,400 man. Häraf funnos d. 1 Nov. 1629 12,954 gamla knektar, hvilka vid den tid förslaget uppgjordes antogos hafva minskats till 11,155 man, hvaraf 7,580 väntades tillbaka från Preussen, Liffland och Stralsund och 3,575 voro hemma i Sverige. För att komplettera denna styrka behöfdes 8,945 man, hvaraf årets utskrifning (enl. inl. till D. I. s. XXVI allenast uppgående till 5,426 man) jemte de, som voro qvar sedan förra utskrifningen, likväl blott lemnade 7,983 man. — Någon brist uppstod således, tillföljd hvaraf regementernas antal ytterligare nedsattes till 16, Österbottens (Essens) regemente likväl oberäknadt, hvilket, ehuru Finskt, vanligtvis står uppfördt i rullorne öfver det Svenska folket.

Äfven det Finska fotfolkets styrka måste nedsättas till 7⅜ regemente*), hvilka i komplett skick skulle räkna 8,850 man. Härtill synes dock full tillgång hafva funnits, ithy att enligt N:o 886 år 1630 i Finland räknades 7,593 gamla knektar och 2,023 nyutskrifne, således tillsammans 9,616 förutom de ovisse, som undandolt sig (1,894 man). Hela infanteriet skulle i komplett skick således räkna 29,250 man på 24⅜ regemente.

Det inhemska kavalleriet uppsattes vanligtvis genom frivillig värfning af inhemskt folk, ehuru man äfven någon gång ser det utskrifna manskapet användas till dess rekrytering (se 981). Af detsamma hade år 1629 blott en mindre del varit utomlands, tillfölje hvaraf äfven afgången varit mindre och följaktligen kompletteringen blifvit lättare. Det räknade sedan flera år tillbaka öfver hela riket 8,000 man, fördelade på 8 regementer på 8 kompanier och 1,000 man hvardera; häraf funnos 5 i Sverige och 3 i Finland. Huru såväl kavalleriet

*) Utom Österbottens regemente.

som infanteriet var fördeladt på de olika landskapen, äfvensom regementernas befäl och verkliga styrka under de trenne krigsår, med hvilka denna afdelning af Arkivet sysselsätter sig, synes af N:ne 887, 888, 890, 892 och 893.

Utom dessa inhemska trupper fanns *adelns rusttjenst*, som icke behöfde gå utom landets gränser, och hvilken var spridd öfver hela riket samt vid denna tid indelad på ett regemente rytteri af 8 kompanier till vanlig styrka, hvaraf 4 funnos i Sverige, 1 i Finland, 1 i Ingermanland, 1 i Estland och 1 i Liffland. Sistnämnde trenne landskaper voro icke underkastade utskrifning; deremot värfvades der goda ryttare. i Uppland och Westmanland utskrefs dessutom den s. k. gårdsfanan, ett kompani fotfolk på 150 man, hvilket synes hafva blifvit användt till garnison på Stockholms och Uppsala slott. Från Norrland drogs år 1630 en afdelning (48 man) djurskyttar till häst, hvilka torde motsvara sednare tiders ridande jägare. Hvad slutligen artillerifolket beträffar, så var det i små afdelningar utan inre samband kringspridt i alla rikets fasta orter; dess ungefärliga styrka torde (enligt 1040) hafva uppgått till öfver 1,900 man; år 1630 följde med expeditionen till Tyskland 600 man, öfver hvilka Lennart Torstenson var förordnad till Öfverste.

I hela riket funnos således följande inhemska trupper:

Det utskrifna fotfolket	29,250	man.
Det värfvade rytteriet	8,000	»
Adelns rusttjenst	1,000	»
Gårdsfanan	150	»
Djurskyttar	48	»
Artillerifolket	1,900	»
Flottans manskap	2,800	»
	43,148	man.

Vi komma nu till den utländska, värfvade armén, med hvilken Gustaf Adolf i främsta rummet ämnade utföra det Tyska kriget. Enligt hvad ofvan nämndt är, torde densamma sommaren 1629 blott hafva uppgått till 16,000 man; vid samma tid år 1630 räknade den likväl omkring 36,000 man, hvilken styrka genom fortsatta värfningar under loppet af hösten ytterligare förökades.

Af de värfvade trupperna hade 5 regementer fotfolk under hösten 1629 jemte de inhemska trupperna blifvit öfverförde till Sverige och derstädes inqvarterade i städerna (se listan N:o 881); nämnde regementers styrka uppgick då till ungefär 4,500 man; härtill kommo äfven 4 kompanier (500 man) värfvade kuirassierer och längre fram ytterligare ett fotregemente (Kniphausens på ungefär 1,000 man). Det

utländska krigsfolket i Sverige uppgick således våren år 1630 till omkring 6,000 man.

I Liffland funnos vid samma tid 2 regementer värfvadt fotfolk (Karrs och Spens), tillsammans ungefär 2,000 man, samt 9 kompanier kuirassierer (1 Adrikas, 4 Liffländare och 4 Curländare), ungefär 1,000 man.

I Preussen hade sommaren 1629 blott funnits omkring 12,000 man utländskt krigsfolk. Denna styrka hade dock vid samma tid år 1630 genom Oxenstjernas trägna omsorger blifvit uppbringad till 21,000 man, hvilkas fördelning på regementer och kompanier äfvensom på olika vapen synes af N:ne 895 och 973.

I Stralsund funnos vid de Svenska regementernas afresa på hösten 1629 blott omkring 3,000 man utländska trupper (se N:o 894), hvilka dock vid tidpunkten för Gustaf Adolfs landstigning blifvit förökade till närmare 6,000 man (se N:o 968).

Konungens hela landshär bestod således vid tidpunkten för expeditionens början af något öfver 76,000 man. Flottans manskap räknade, som nyss nämndes, närmare 3,000 man.

Huruledes Konungen ämnade fördela den krigsmagt, öfver hvilken han kunde förfoga, synes af förslagerne N:o 882 och 883, samt af Inledningen till första delen s. XXVII. Anmärkas bör dock, att i dessa förslager alla afdelningar antagas fulltaliga, hvilket åtminstone blott var fallet med de inhemska regementerna. Enligt det första, tidigare förslaget synes Gustaf Adolf blott hafva trott sig kunna uppbringa sina stridskrafter till 75,000 man, hvilkas verkliga styrka, om man från det kompletta ståndet afdrager en sjettedel, torde hafva blifvit 62 à 63,000 man. Men enligt det sednare förslaget, som är upprättadt i April 1630, och hvarest truppernas fördelning närmast öfverensstämmer med hvad sedan i verkligheten egde rum, trodde sig Konungen kunna sammanbringa närmare 90,000 man; afdrager man från denna summa sjettedelen, så återstår 75,000 man, d. v. s. ungefär samma siffra, som nyss vid det allmänna öfverslaget erhölls.

Inledningen till första delen uppgifver de förändringar, som föregingo i truppernes dislokation under sommaren och hösten 1630; af densamma synes såväl tiden, då de särskildta afdelningarne afgingo, som styrkan hos dem, hvilka utsändes eller qvarlemnades. Några tillägg och mindre beriktiganden må dock tillåtas. Utom de 13,000 man, som först landstego vid Peenemünde, kommo sedan efter från Sverige: ett regemente utländskt fotfolk (Falkenbergs) samt 4 kompanier kuirassierer och 800 rekryter. Från Finland kommo 2 reg:ter fotfolk (Metstackes och Hastfehrs), samt 7 komp. ryttare (4 Wunschs och 3 Stålhandskes); till öfverförande af de öfriga 5 saknades fartyg.

Major Schulman, 4 Nerike och Wermlands under Major Tureson samt 4 Westmanlands under Major Gadau (tillsammans 1,500 man), äfvensom adelns rusttjenst och det fåtaliga artillerifolket, så torde allt hvad som fanns i Sverige hafva uppgått till 6,500 man; egentligen skulle, om man från de förra årets 16,000 man drager de utförde 7,720 man (Österbottningarne inberäknade), 8,280 hafva återstått; men de bristande voro dels döde, dels rymde, dels ovisse eller af annan anledning frånvarande. På hösten 1631 återkommo öfverlefvorne af Upplands reg:te till Sverige; Öfv. Sitton blef efter Nils Brahe reg:tets chef. Genom utskrifningen torde de i Sverige befintlige trupperne hafva blifvit förökade till 11 à 12,000 man.

Enligt N:o 890 skulle i Finland d. 14 April 1631 hafva funnits allenast af fotfolk 6,333 man (förutom de förra året utdragne 4,732 och de ovisse 1,668). Att dessa likväl icke stodo under fanorne, är säkert. Ty då derstädes hösten 1630 enligt ofvan gjord beräkning allt som allt blott funnos 6,500 man, af hvilka 2,882 på våren och sommaren utdrogo, så borde före utskrifningen blott 3,722 man hafva återstått, nemligen 2 reg:ter fotfolk och 1 d:o rytteri. Enligt listan N:o 892 af d. 27 Mars 1632 synes det, som om utskrifningen i Finland år 1631 alldeles misslyckats; ty utom de 7,165 man fotfolk, som beräknades efter hand hafva utdragit, hade då blott 2,380 man gamla och nya knektar infunnit sig vid mönstringen, men icke mindre än 5,810 uteblifvit. Lägger man till ofvannämnde 2,380 man, det qvarblifna rytteriet (1,000 man), adelns rusttjenst och artillerifolket, så torde den enligt första beräkningen erhållna summan af 3,700 man rigtigt utvisa, huru mycket folk, som fanns i Finland under sednare hälften af år 1631 och början af år 1632. Det stora antalet s. k. ovisse i Finland synes ådagalägga, att derstädes kontrollerna öfver de utskrifnes fullgörande af sin skyldighet i allmänhet måtte varit ganska bristfälliga, samt att Konungens nyssnämnde mandat af behofvet var särdeles påkalladt.

Den i Östersjöprovinserne befintliga styrkan torde under året 1631 hafva bibehållit samma storlek, som förra året, nemligen af 5,000 man, emedan afgången ersattes genom de från Finland ditskickade rekryterne.

Från Preussen drogos under våren 1630 Ehrentreuters (det röda) och Joh. Hamiltons regementer, samt längre fram på sommaren Ramseys, Ruthwens, återstoden af Rossows reg:ter, jemte Taupadels dragoner (se 895), tillsammans ungefär 5,000 man. Genom flitiga nyvärfningar försökte Oxenstjerna ersätta de afgångne.

Vid ankomsten till Rhen i Nov. 1631 beslöt Gustaf Adolf (se 392 af Höchst d. 28 Nov.) att följande vår låta komma till Tysk-

land 6 reg:ter (7,200 man) fotfolk och 1,500 ryttare, tillsammans 8,700 man, d. v. s. nästan allt gammalt krigsfolk, som fanns qvar i riket. Rådet fästade dock (se 709 af Stockholm d. 28 Jan.) hans uppmärksamhet vid det nästan försvarslösa tillstånd, i hvilket landet genom denna åtgärd skulle råka, i händelse någon af grannarne försökte ett anfall, samt förfrågade sig, om ej 3 reg:ter fotfolk och 1,500 ryttare (tillsammans 5,100 man) voro tillräcklige, då de i stället för de utsände ryttarne ville värfva 1,500 andra. Emedlertid hade de värfningar, Konungen under vintern låtit anställa i Tyskland, haft en sådan framgång, att han redan i Mars och April 1632 contramanderade sin förra ordre samt tillät de utkommenderade att qvarblifva i landet. Härtill föranleddes han äfven af Danmarks nya intriger och af ett rykte att Spaniorerne vid Dünkirchen samlade en flotta för att angripa Göteborg. För att möta denna fara, pådref han med ifver flottans förstärkande samt uppmanade rådet, att söka förmå Ständerna bevilja medel *till upprättandet af ett amiralskap i Göteborg*, d. v. s. att äfven der, liksom vid Stockholm, inrätta en större örlogsstation (415, 416 och 454). Flottans styrka vid denna tid synes af 1085, 1086 och 1087. Då Danmark likväl snart derefter afgaf lugnande försäkringar, och ryktet om den Spanska flottan vid Dünkirchen befanns öfverdrifvet, afsaktade rustningarne till sjöss.

Wallensteins oförmodade uppträdande sommaren 1632 med öfverlägsna stridskrafter, förmådde Gustaf Adolf att till våren 1633 anordna en ny utsändning af trupper från moderlandet. I bref från Hersbruck af d. 18 Juni (460) anbefalles rådet att till nämnde tid hafva i ordning icke mindre än 8 reg:ter fotfolk (9,600 man) samt 2,000 ryttare, d. v. s. tillsammans 12,600 man. Några dagar efter uppmanas i skrifvelse från Nürnberg af d. 26 Juni (461) både rådet och Pfaltzgrefven, att öfver hela riket med det snaraste låta anställa en utskrifning, hvarigenom den inhemska krigsmagten skulle kunna uppbringas till 20 reg:ter fotfolk, hvaraf 12 i Sverige och 8 i Finland, samt till 8,000 ryttare, hvaraf 5,000 i Sverige och 3,000 i Finland, således tillsammans till 32,000 man, »likasom det var förr »än vi förreste ur Sverige, förutan dem härute äro, dem vi vele hafva »à part, såsom de der dagligen afgå, och i längden intet facit uppå göras kan». Lätteligen inses dock, huru svårt detta blifvit, då enligt nyss gjorda beräkningar blott 15,000 man torde hafva funnits disponible i Sverige och Finland, och då allmogens missnöje med utskrifningarne, hvilka öfver hela riket knappast kunde antagas gifva 7 à 8,000 man, var så stort. Rådet synes ock i det längsta hafva dröjt med sakens verkställande, ty enligt 857 (i slutet) voro Ständerna ej

sammankallade förrän till d. 6 Nov., och då man ej funnit några vidare spår att denna utskrifning utgått, är sannolikt att densamma tillföljd af den snart derefter inlöpande underrättelsen om Konungens död blifvit inställd. I stället för de 12,600 man, hvilka enligt Konungens befallning våren 1633 skulle utdraga, afsändes blott 5 halfva reg:ter fotfolk, d. v. s. 3,000 man. N:o 893 utvisar, hvilka inhemska trupper under åren 1628—1633 blifvit öfversända till Tyskland.

I Östersjöprovinserne blef förhållandet år 1632 i det närmaste detsamma, som föregående åren, med den skillnad att Bürtz' regemente på våren aflöste Skottes reg:te i Narva (se N:o 892). Från Preussen öfversändes äfven detta år några trupper till Tyskland, hvaraf man likväl blott med säkerhet kan nämna Crawfords reg:te.

Af det ofvanstående finna vi, att år 1630 blott omkring fjerdedelen af det inhemska krigsfolket utgick och följande år en annan fjerdedel, hvilken dock snart ersattes genom utskrifningen, samt att återstoden qvarstannade i fäderneslandet för att skydda detsamma mot tvetydiga grannars anfall. Men äfven större delen af de utdragna kommo icke långt på Tysk botten. Ty Gustaf Adolf följde, såsom man af armélistorne lätteligen kan se, den politiken att besätta de eröfrade orterna — hvaraf den fasta basis bildades, på hvilken han stödde sina operationer — med Svenskt fotfolk. På samma sätt hade han gjort i Preussen. Skälet härtill var, att han vida mera kunde lita på de inhemska truppernas trohet, än på de främmande legoknektarnes, hvilka ofta lättsinnigt uppgåfvo åt dem anförtrodda fästningar, såvida icke solden alltid punktligt utbetalades. Äfvenledes voro de sednare vanligtvis mera krigsvanda och derföre mera passande för operationer i öppna fältet, än de inhemska Svenska, hvaraf merändels de flesta nyligen emot sin vilja blifvit utskrifne samt ännu ej erhållit den nödvändiga krigarebildningen. Följden af detta förhållande är äfven, att man i Gustaf Adolfs strider och marscher finner högst få Svenska fotregementer hafva deltagit. Det Svenska och Finska rytteriet deremot, som frivilligt låtit värfva sig, bildade, fastän visserligen icke särdeles talrikt mot det i armén befintliga utländska, likväl kärnan af vapnet, samt stod derföre alltid, som man kan se genom en blick på de första delen vidfogade slagordningarne, på högra flygelns första treffen, der i öfverensstämmelse med dåtidens taktik vanligtvis den afgörande striden utkämpades. Det deltog i nästan alla mera betydande fäktningar samt höljde sig städse med ära.

Efter denna inledande anmärkning kunna vi öfvergå till framställning af de stridskrafters styrka och fördelning, med hvilka Gustaf

Adolf utförde det Tyska kriget. Ofvan är omnämndt *hvilka* trupper, som tid efter annan under sednare hälften af år 1630 kommo till Pommern. I första delens inledning redogöres närmare för ankomsttiden (sid. XLIII), äfvensom för deras användande. Må här derföre allenast ett kort sammandrag tillåtas af dessa uppgifter, hufvudsakligen för att sammanbinda dem med de sedermera följande.

Med 12,600 man verkställde Gustaf Adolf den första landstigningen vid Peenemünde på ön Ysedom d. 26 Juni. Några dagar efter landstigningen drog han sjöledes till sig 3,300 man från Stralsund; der återstodo således blott omkring 2,500 man. Med 8,700 man fotfolk utförde Konungen d. 10 Juli expeditionen från Kaseborg på Ysedoms sydöstligaste udde till Stettin, hvarest han sedan qvarblef i närmare två månader. D. 22 Juli ankom till Stettin öfver Wollin och Gollnow 3,800 man af det på öarne qvarlemnade krigsfolket, hvaribland hela rytteriet (se inl. till Del. I, s. XLII). Under loppet af Juli inträffade ytterligare i Pommern 7,270 man, hvaraf närmare 5,000 från Preussen. D. 1 Aug. hade Konungen således redan 25,670 man disponible.

Den Kejserliga armé, hvilken under förra hälften af år 1630 varit inqvarterad i Pommern, Mecklenburg och Brandenburg, uppskattas vanligen till 40,000 man. Men af denna styrka var en så betydlig del kringspridd såsom garnisoner i Colberg, Landsberg, Frankfurth, Wolgast, Demmin, Greifswald, Ribbenitz, Rostock, Wismar och Dömitz m. fl. mindre orter, att den Kejserlige befälhafvaren, Fältm. Conti, blott kunde sammandraga 15,000 man till operationer i öppna fältet. Dessa samlade han, vid första underrättelsen om Svenskarnes landstigning, vid Wolgast, men intog straxt derefter, då Gustaf Adolf eröfrat Stettin, det förskansade lägret vid Gartz och Greiffenhagen; i denna fördelaktiga position lyckades han ända till slutet af året uppehålla Svenskarnes framträngande vid Odern, fastän deras stridskrafter beständigt ökades, under det hans egna minskades. Emedan han lemnades alldeles utan understöd både från Kejsaren och Ligan, sammansmälte hans styrka så mycket, att han i slutet af September knappast hade 12,000 (se 898) och i December blott 9,000 man till sitt förfogande. I Mecklenburg antogs fiendens styrka i öppna fältet i slutet af Oct. uppgå till 3,900 man, hvaraf 1,400 ryttare.

Under Augusti månad låg Svenska arméns hufvudstyrka stilla vid Stettin; 6,000 man belägrade under Kniphausens ledning Wolgasts slott, som likväl gaf sig d. 14 (498); under loppet af månaden ankommo 4,782 man till Pommern. Förslaget N:o 896 utvisar styrkan af fotfolket (vid Stettin?) d. 6 Aug., hvilken, alla sjuke och kommenderade inbegripne, uppgick till 17,868 man. Under tiden för-

bereddes den expedition mot Mecklenburg och Elben, genom hvilken Gustaf Adolf ville nalkas Magdeburg; enligt N:o 122 jemförd med 897 ansåg sig Konungen vid expeditionens afgång, och sedan större delen af de väntade trupperna (isynnerhet de Preussiska) ankommit, men det redan nu betydliga antalet sjuka blifvit afdraget, kunna förfoga öfver 31,000 man, hvaraf 16,600 under Horns befäl skulle qvarstanna i Pommern och 14,400 följa med Konungen. Uti denna styrka synes äfven garnisonerna vara inräknade.

Utförandet blef dock långt efter planen tillfölje af de Preussiska truppernas öfver all förmodan fördröjda inträffande. I stället för 14,400 kunde Konungen blott samla 5,579 man vid Stralsund (se N:o 899), med hvilka han i slutet af Sept. visserligen lyckades eröfra gränspasset mot Mecklenburg vid Ribbenitz och Damgarten, men hvilken styrka var för svag att tillåta något vidare framåtskridande åt denna sida, aldrahelst som den af sjukdom ytterligare förminskades (se 901). Under loppet af Sept. inkommo föröfrigt blott 570 man från Preussen till Pommern.

October månad tillbragtes å ömse sidor utan några större krigsrörelser. Gustaf Adolf uppgjorde i Ribbenitz planen för kommande års fälttåg (142). Han vidblef fortfarande sin afsigt att genom Mecklenburg framtränga till Lübeck med hufvudstyrkan — 24,500 man förutom garnisonerne i Stralsund och dess omgifningar (5,400 man) — för att understödja administratorns af Halle och Falkenbergs trupper vid Magdeburg, hvilka borde uppbringas till 19,400 man. Vid Stettin och dess omgifningar skulle Horn qvarlemnas med 18,225 man, hvaraf 11,025 i fält och 7,200 i garnisoner. Dessutom borde i Hinter-Pommern under Teufels befäl samlas 12,350 man, hvarjemte trupperne i Preussen skulle uppbringas till 10,100 man. Tillsammans skulle således omkring 90,000 man sättas på benen. I tvenne andra förslag (se 900 jemte noten), hvilka synas härleda sig från samma tid, uppgå slutsummorna till 95,000 och 101,300 man, hvarjemte fördelningen på de särskilda arméerne är något olika. Under loppet af October ankommo 3,277 man från Preussen till Pommern.

Emedlertid synes Konungen likväl snart funnit det betänkliga deruti, att företaga en rörelse ur sin högra flank, medan fienden ännu tryckte på midten genom den befästade ställningen vid Gartz och Greiffenhagen, aldrahelst om han i densamma finge någon större undsättning. I början af Nov. uppgjorde han derföre en plan till anfall på det fiendtliga lägret (se 154 och dess bilaga). Vid denna tid ansåg han sig kunna disponera öfver 19,510 man för operationer i öppna fältet, hvaraf 13,460 man fotfolk och 6,050 ryttare; 10,286 man borde utgöra garnisoner och besörja de fiendtliga fästningarnes

blokad; dessförutan beräknades de sjuke och slagne till icke mindre än 12,494 man; arméns totalstyrka uppgick således till närmare 42,000 man, hvaraf 29,800 voro brukbare. Företaget mot Gartz måste likväl uppskjutas, dels tillfölje af det väntade Preussiska rytteriets dröjsmål, dels tillfölje af fiendens under förra hälften af Nov. företagna försök att undsätta Colberg. Under månadens lopp anlände 3,691 man från Preussen till Hinter-Pommern.

Tillföljd af de 2,500 Preussiska ryttarnes fördröjda ankomst, måste expeditionen mot Gartz ytterligare uppskjutas ända till slutet af December. Under tiden hade armén ännu mera blifvit försvagad genom den starka sjukligheten och dödligheten. För operationer i fria fältet ansåg sig Konungen blott kunna förfoga öfver 7,900 man fotfolk och 6,000 ryttare, med hvilka han äfven juldagarne lyckades bortdrifva fienden från Gartz och jaga honom till Landsberg och Frankfurth; 11,500 man fotfolk och 800 ryttare lågo i garnisonerna eller blokerade fästningarne; räknas dertill de sjuke och hästlöse, 13,332 man, så uppgick hela arméns styrka vid denna tid till 39,589 man, hvaraf likvisst blott 26,257 voro brukbare (se inl. till Del. I sid. LXVI och N:o 903).

Oberäknadt de 40,000 man, som tid efter annan blifvit öfverförde till Pommern, tillkommo eller värfvades derstädes under hösten åtminstone 6 à 7,000 man, nemligen: af fotfolk, Damnitz' 2 reg:ter Pomrare, Banérs reg:te musketerare, samt Kriegbaums, Robert Lessles, Kemnitz' och Weissmeyers sqvadroner (bataljoner) i Stralsund, och af kavalleri Totts, Sperreuters, Damnitz' och Halles regementer; Ortenburgs kavalleri-reg:te sammansattes af 3 lösa kompanier från Preussen, af 4 Stralsundske kompanier samt de 3 Svenska kuirassier-kompanierna. Derjemte skedde åtskilliga förändringar i afseende på chefsplatserna. Lundsdale fick Spens' reg:te, Thurn Falkenbergs, Nöding Åke Hanssons Östgötar i Stralsund o. s. v.

Af ofvanstående synes, att afgången i sjuke och döde under hela hösten år 1630 varit ovanligt stark, samt att de verkligen brukbare soldaternas antal sällan öfverskridit 30,000 man. Likartadt blef äfven förhållandet under förra hälften af år 1631. Då Konungen i slutet af Jan. uppbröt ur de Neumarkska qvarteren hade han 11,000 man; Horn qvarlemnades i Neumark med 7,300 man (199); vid Demmin möttes Gustaf Adolf af Kniphausen med 3,000 man från Stralsund (204); 21,000 man voro således vid denna tid disponibla i öppna fältet.

Vid början af året erhöllo de fiendtliga stridskrafterna en betydlig tillväxt. Tillsammans med garnisonerna i Frankfurth och Landsberg hade Schaumburg ännu qvar 8,000 man fotfolk och 4,000 man ryt-

teri. Med 6,000 man Kejserlige hade Pappenheim under hösten blokerat Falkenbergs 3,000 man i Magdeburg. Sedan Tilly, efter Wallensteins afgång, erhållit befälet öfver samtliga Kejserliga och Ligistiska trupper, beordrade han i slutet af år 1630 samtlige Kejserlige regementer, som hittills varit kringspridda i Brehmen, Ostfriesland, Jülich samt Franken och Schwaben, till Neder-Sachsen. Sjelf skyndade han, så snart han fått kännedom om Schaumburgs bortdrifvande från Gartz, med 4 reg:ter (enligt somliga 6 à 7,000, enligt andra blott 3,000 man) i Jan. 1631 till Frankfurth a. d. Oder, hvarest han mönstrade Schaumburgs armé, som vid denna tid (enligt 617) skulle hafva sammansmält till blott 8,000 man. Vid underrättelsen om Gustaf Adolfs marsch till Mecklenburg, begaf han sig dit med sina medhafda trupper öfver Fürstenwalde och Alt-Brandenburg till Ruppin, för att undsätta Demmin; under vägen synes han erhållit så stora förstärkningar, att han straxt före Neu-Brandenburgs stormning (d. 9 Mars) hade 15,000 man. Då han sedermera i slutet af samma månad ryckte framför Magdeburg och började stadens belägring, hade hans stridskrafter, Pappenheims afdelning inberäknad, uppnått en styrka af 30,750 man, hvaraf omkring 5,000 försvarade brohufvudet vid Dessau och 25,000 utförde belägringen; af dessa 30,000 man voro blott 7,000 ryttare.

Enligt förslagen N:o 904 och 905 hade Gustaf Adolf vid Tillys annalkande i slutet af Febr. och början af Mars 29,628 man disponible, hvaraf likväl 7,778 utgjorde garnisoner; af de 21,850, som kunde begagnas till krigsrörelserna i öppna fältet, voro 13,450 man fotfolk och 8,400 man rytteri. Då Konungen uppgaf planen att vid Friedland förena sin här, för att genom en batalj rädda Neu-Brandenburg, qvarlemnades Horn med 5,500 man vid Friedland (se 256). De trupper, med hvilka Konungen derefter lägrade sig vid Schwedt, torde hafva uppgått till 11 à 12,000 man. Lessle samlade 1,000 man af de i Neumark qvarlemnade trupperna vid byn Kramken midt emot Schwedt på högra Oderstranden (265). Enligt N:o 906 räknade Svenska hufvudstyrkan vid Frankfurths eröfring d. 3 April 13,940 man; Schaumburg och Tiefenbach hade då i Frankfurth 4,000 man, i Landsberg 3,000, samt dessutom 3 à 4,000 man rytteri; knappast hälften af denna styrka torde hafva räddat sig till Schlesien. Med 3,000 musketerare och 2,000 ryttare, hvilka snart efterföljdes af ytterligare 3,000 man fotfolk, drog Konungen till Landsberg; med 1,500 man blokerade Horn staden på norra sidan (659).

När Gustaf Adolf, efter öfverenskommelsen med Churfursten af Brandenburg, marscherade till Magdeburgs undsättning, hade han vid Potsdam d. 10 Maj 15,682 man (N:o 907). D. 28 Maj hade han

15,012 man (N:o 908). Från ungefär samma tid finnes ett förslag (N:o 960) till underhåll för en armé af 102,350 man, hvaraf 35,725 i midten hos Konungen, 31,525 hos Horn på venstra flygeln mot Schlesien, 24,925 hos Tott på högra flygeln i Mecklenburg samt 10,200 i garnison. Fastän denna plan aldrig kom till utförande, uttrycker den likväl Konungens afsigter under Juni och Juli månader, samt den derpå grundade fördelningen af stridskrafterne.

Då Tilly efter Magdeburgs intagande i slutet af Maj drog till Thüringen, hade han 22,000 man; 5,500 man qvarlemnades som besättning i staden. Men redan i början af Juni återsändes Pappenheim med 7,500 man till Magdeburgs grannskap, för att bevaka Svenskarnes företag. Gustaf Adolf var, oaktadt sin ifver att genom nyvärfningar förstärka sig, likväl fortfarande under försommaren ganska svag. I medlet af Juni hade Tott vid Greifswaldes eröfring blott 2,200 man (se 681) oberäknadt garnisonerne. Horn hade vid samma tid vid Schaumburg för rörelser i öppna fältet blott 1,500 man fotfolk (se 673) och 1,000 ryttare. Konungen sjelf utförde i början af Juli Elböfvergången vid Tangermünde med 6,000 man, men samlade likväl snart vid Werben 15,000 man, förutom garnisonerna i Rathenow, Havelberg, Alt Brandenburg och Spandau. Enligt N:o 909 hade han några dagar innan Tillys ankomst framför lägret vid Werben 15,109 man; Tilly hade då 24,000 man, hvilka likväl inom några veckor sammansmälte till blott 18,000. Den Kejserliga afdelningen i Schlesien under Tiefenbachs befäl, mot hvilken Horn hade att försvara sig vid Odern, antogs vara 7,000 man stark.

Under loppet af Juli månad började emedlertid betydliga förstärkningar å ömse sidor att annalkas. De första dagarne af månaden landstego 7,500 Svenskar med Drottningen vid Peenemünde. Totts och Horns nyvärfningar togo fart. Från Preussen anlände efterhand 5,000 man fotfolk och dragoner. Konungen beslöt vid samma tid att vid Werben koncentrera större delen af de stridskrafter, han hade disponibla för rörelser i öppna fältet. I början af Augusti anlände en mängd trupper från de båda flyglarne. Horn, som tillsammans med besättningarne i Frankfurth, Landsberg, Crossen, Stettin, Damm, Colberg och Stolpe (5,150 man) torde hafva haft 14 à 15,000 man, tågade sjelf med 7,300 man till Konungen och qvarlemnade Duwall med 2,200 man vid Odern. Tott sände Kagg med öfver 6,000 man till Werben; dessutom hade han 5,000 man i Mecklenburg, oberäknadt garnisonerna i Stralsund, Bart, Ribbenitz, Damgarten, Demmin, Wolgast, Anklam och Greifswalde (4,300 man). I början af Augusti landstego äfven de i England och Skottland af Markisen Hamilton och Alex. Lessle värfvade trupperna, öfver 7,000 man, vid Peenemünde

samt tågade Odern uppföre till Frankfurth. Något sednare torde äfven de Svenska och Finska ryttarne (1,625 man) hafva ankommit till Pommern.

Å fiendtliga sidan återkom i Juni den Kejserliga armé af 22,000 man, som hittills under Fürstenbergs befäl varit sysselsatt i Italien med Mantuanska arfföljdsstriden, öfver Alperna till Schwaben, samt tvang kretsens ständer att upplösa de stridskrafter, hvilka tillfölje af Leipzigerförbundets beslut blifvit samlade. Qvarlemnande 8,000 man i Schwaben under Altringer, drog Fürstenberg sedan med återstående 14,000 man vidare norrut till Franken, hvars protestantiska ständer likaledes nödsakades afdanka sitt folk; en stor del deraf gick i kejserlig tjenst. Fürstenberg ämnade just inbryta i Hessen-Cassel, för att slutligen betvinga Landtgrefven, då han från Tilly, som beslutit infalla i Chur-Sachsen, erhöll befallning att förena sig med honom. Äfven Altringer beordrades att för samma ändamål med ilmarscher begifva sig till Thüringen. För att ersätta deras afgång, borde Fugger i Franken värfva en ny armé af 10,000 man, med hvilka han skulle vända sig mot Hessen-Cassel. Så snart Tilly d. 18 Aug. vid Eisleben förenat sig med Fürstenberg, hvarigenom han blef öfver 30,000 man stark, skred han till utförande af infallet i Chur-Sachsen, tillfölje hvaraf Churfursten tvingades kasta sig i Gustaf Adolfs armar.

Den Chur-Sachsiska armén räknade vid denna tid 18,000 man, hvaraf 7,000 likväl åtgingo till garnisoner i fästningarne Dresden, Leipzig, Wittenberg, Torgau, Merseburg, Freiburg, Chemnitz, m. fl. andra, så att blott 11,000 man voro disponibla för strid i öppna fältet. Listorna N:o 911 och 912 redogöra för Svenska stridskrafternas fördelning vid tidpunkten för slaget vid Leipzig *. Anmärkas bör dock, att den förra är mindre tillförlitlig än den sednare. Derjemte finnes ingenstädes hvarken de nyligen från England ankomne trupperna, ej heller de Brandenburgska garnisonerna (i Küstrin, Driesen, Berlin och Peitz) upptagna. Sammanställer man nämnde listor med andra på flera ställen spridda uppgifter, så finner man att Konungen i slaget vid Leipzig hade 13,000 man fotfolk och närmare 9,000 man rytteri, således 22,000 man, hvartill kommo 11,000 Sachsare, af hvilka hälften fotfolk och hälften rytteri, således tillsammans 33,000 man. Såsom garnisoner i Werben, Rathenow, Alt-Brandenburg och Spandau voro qvarlemnade 7,000 man under Kaggs befäl. Tott hade, som nyss nämndt är, på högra flygeln 5,000 man i öppna fältet och 4,300 i garnisoner; Duwall på venstra flygeln öfver 5,000 man i garnisoner

* Af N:o 910 ser man Svenska hufvudhärens tågordning och styrka vid marschen öfver Elbe-bron vid Wittenberg d. 3 Sept.

och 2,200 man i öppna fältet, hvartill kommo de 7,000 Engelsmännen och Skottarne, således 9,200 man mot Tiefenbach, som vid denna tid antogs hafva uppbringat sin styrka till 10,000 man. Räknar man nu till ofvannämnde trupper de Brandenburgska garnisonerne (2 à 3,000 man), äfvensom de Sachsiska, så uppgingo samtliga stridskrafter, öfver hvilka Gustaf Adolf medel- eller omedelbart kunde förfoga vid denna tid, till 72 à 73,000 man.

Till följd af nederlaget vid Leipzig förminskades de fiendtliga stridskrafternas totalstyrka betydligt, ty der förlorades öfver 10,000 man i sårade, döde och fångne; 10,000 andra kringspriddes eller togo Svensk tjenst; blott med 8 à 10,000 man lyckades Tilly rädda sig till Neder-Sachsen *. I slutet af September månad förenade han sig vid Wetzlar med Altringers och Fuggers afdelningar, så att han hade 27,000 man; snart derefter (i medlet af Oct.) stötte 12,000 man Lothringiska trupper till honom vid Miltenberg (vid Main); han hade således fem veckor efter nederlaget, oberäknadt besättningarne, åter närmare 40,000 man under sina fanor, af hvilka likväl en del var demoraliserad efter nederlaget, en annan del (de Lothringiska tupperna) af sämre beskaffenhet.

N:ne 369, 370, 371 och 372, jemförde med 914 och 961, lemna fullständig upplysning om Gustaf Adolfs planer efter segren vid Leipzig. N:o 914 utvisar så väl de för tillfället under fanorna befintlige truppernas styrka och fördelning, som den numerär, till hvilken de under hösten genom storartade värfningar borde uppbringas; men äfven på detta förslag fattas såväl de Sachsiska och Brandenburgska trupperna, som Hamiltons Engelsmän. Hufvudarmén vid Erfurth räknade, oaktadt den i slaget lidit en förlust af 2,100 man, likvisst 26,220 man, hvilket bevisar att 6,000 fångar tagit tjenst; den borde uppbringas till 43,570 man. Baners armé, som vid medlersta Elbe skulle blokera Magdeburg, räknade till en början blott 4,050 man i öppna fältet samt 3,580 i garnisoner; men den borde förstärkas till 17,955 man; härtill skall äfven läggas Hamiltons trupper, hvilka likväl vid denna tid genom en svår fältsjuka sammansmält till en tredjedel af deras ursprungliga styrka, d. v. s. till 2,300 man; Frankfurth a. d. Oder och Crossen utrymdes åt Brandenburgska trupper, hvilka äfven på denna sida borde bevaka Schlesiska gränsen. Totts armé, hvilken under hösten borde öfverskrida nedre Elben och eröfra Nedre Sachsen, skulle för detta ändamål erhålla en betydlig styrka; fastän den kort före slaget vid Leipzig räknat 5,000 man, borde Tott såväl

* N:o 913 innehåller förteckning på de regementer, som tågade med honom d. 11 Sept.

komplettera sina egna reg:ter, som draga till sig de öfverkomna Svenska och Finska ryttarne (1,625 man), hvarigenom han finge 7,000 man; de Mecklenburgska trupperna skulle fullständigas till 8,100 man; dessutom borde de Neder-Sachsiska Ständerna uppställa 4,800 man fotfolk, hvarjemte derstädes 2,000 ryttare skulle värfvas; från Holland trodde man sig få 6,000 man afdankade trupper och från England ytterligare 8,400 man. Allt sammanräknadt skulle den Neder-Sachsiska hären således uppbringas till 36,300 man. I Thüringen borde Hertig Wilhelm af Weimar uppsätta 11,500 man, äfvensom Landtgrefven af Hessen 17,400 man. Garnisonerna i Pommern och Neumark uppgingo till 10,800 man *. Den Sachsiska hären, som på hösten vände sig mot Tiefenbach i Schlesien och derefter till Böhmen, ersatte snart de i Leipziger-slaget lidna förlusterna (4,000 man) genom nyvärfningar. Tillsammans med dem och Brandenburgarne åsyftade Gustaf Adolf således att till vintren hafva tillsammans icke mindre än 160,000 man.

Vid dylika planers utförande blir emedlertid verkligheten icke sällan ganska långt efter det föresatta målet. Så äfven här. En stor del af de tillämnade nyvärfningarne kunde af brist på penningar ej verkställas. Dessutom gjorde hufvudhärens krigsrörelser under hösten en ny fördelning af stridskrafterne nödvändig; slutligen kunde hvarken Baner eller Tott inom den föresatta tiden utföra de värf, som blifvit dem anförtrodda.

Sedan Gustaf Adolf vid Erfurth qvarlemnat en garnison af 1,500 man, drog han med hufvudhären öfver Thüringerwald till Würtzburg, i stället för att, som han i början ämnat, qvarstanna i Thüringen. De 40,000 man, med hvilka Tilly skyndade honom till mötes, smälte snart tillsammans i så hög grad, att den kejserlige generalen såg sig nödsakad att draga sig undan till höger åt Donau. Härigenom öppnades för Konungen vägen till Rhen, och han dröjde ej att begagna sig häraf, utan gick med 16,000 man till Frankfurth och Maintz, qvarlemnande Horn med 8,000 man vid Würtzburg.

Af förslaget N:o 410 ser man, huru långt Gustaf Adolf vid början af år 1632 hade kommit med de af honom åsyftade nyvärfningarne, äfvensom deras ytterligare utsträckning. Vid Rhen hade Konungen 15,821 man (oberäknadt de 3,000 Hamiltons, som aldrig ankommo), hvilka borde uppbringas till 34,717 man. I Franken hade Horn 8,280 man, som skulle förökas till 29,655 man. Landtgrefven af Hessen hade 8,000 man, som skulle uppbringas till 18,400. Her-

* I förslaget N:o 914 finnes ej upptagen någon armé i Franken på 17,000 man, hvilken likväl förekommer i underhållsförslagerne N:o 961 och 962.

tigen af Weimar hade 4,000, hvilka skulle uppbringas till 8,500; Baner 12,237, som skulle ökas till 39,396; Tott ansågs hafva 13,500, som skulle ökas till 20,850; Hertigarne af Mecklenburg 3,900, som borde uppbringas till 8,100. Slutligen funnos i Erfurth 2,545 man, som borde ökas till 4,825, och i samtlige Pommerska och Brandenburgska garnisoner 8,416 man, som skulle ökas till 11,151, hvarjemte från Preussen borde komma 2,000 och från Sverige på våren 8,700 man. Gustaf Adolf ansåg sig således vid denna tid hafva 76,700 man, som borde uppbringas till 185,694 man, eller, om man dertill lägger de Sachsiska och Brandenburgska trupperna, närmare 100,000 man, som borde förökas till öfver 200,000 man.

När Pappenheim i början af Januari år 1632 bröt arméernas vinterhvila genom sitt lyckade företag att utdraga den hårdt ansatta garnisonen i Magdeburg (3,500 man) hade han blott 4,500 man, fastän Baner trodde honom hafva 10,000 man (se 703). De trupper, med hvilka Baner förföljde honom, räknade 8,300 man (se 705 s. 348); Hertigen af Weimar hade enligt 915 och 701 s. 341 i början af Jan. ungefär 4,000 man, men sednare vid föreningen med Baner, enligt 705, 8,000 man, eller enligt 706 s. 352 blott 5,000 man, hvilket är sannolikast. Landtgrefven af Hessen biträdde föreningen med 3,000 eller 3,500 man (se 705 och 707). Sedermera (i Mars) drogo större delen af Hertig Wilhelms och hälften af Baners trupper (se 710) till södra Tyskland. Kagg, som ansågs hafva 5,000 man, samt Landtgrefven af Hessen Cassel med 6,000 man, qvarlemnades mot Pappenheim.

Som nyss nämndes hade Gustaf Adolf på nyåret blott 15 à 16,000 man vid Rhen. Men när han i början af Mars tågade till Franken, kunde han dit medtaga icke mindre än 20,000 man och ändå qvarlemna en betydlig styrka vid Rhen, hvilken likväl ej till siffran kan bestämmas. Äfven Horn hade så mycket förstärkt sig (se 701 s. 341) att han med 8 à 9,000 man kunde ansluta sig till Konungen. Baner medförde omkring 6,000 och Hertig Wilhelm 5,000 man. Gustaf Adolf hade följaktligen, då han gick öfver Donau och Lech, icke mindre än 40,000 man i sin hufvudhär, hvaraf omkring 24,000 man fotfolk och 16,000 man rytteri. Listan N:o 920 utvisar arméns styrka d. 14 April vid Augsburg; infanteriet räknade då 22,687 man (förmodligen tillföljd af förlusterna vid de båda flodöfvergångarne) samt kavalleriet 13,402 man förutom officerarne, hvilka kunna beräknas till en femtedel af gemenskapen, d. v. s. till omkring 2,600 man. D. 24 April hade fotfolket (enligt N:o 921) minskats till 20,972 man.

Sedan Gustaf Adolf intagit München, delade han sin här och qvarlemnade Baner med ena hälften vid nämnde stad samt tågade

sjelf med 15,000 man till Memmingen, der han d. 26 Maj möttes af Ruthwen, som dels af qvarlemnade, dels nyvärfvade trupper bildat en liten corps af 3,310 man (se N:o 923); innan Konungens ankomst ansåg Ruthwen (enl. 775) den fiendtliga styrkan i vestra Schwaben uppgå till 8,000 man landtfolk, 2,000 man värfvadt fotfolk och 500 hästar, till hvilka trupper likväl väntades förstärkning ur Elsass och Breisgau.

Fiendens styrka under förra hälften af år 1632 år svår att uppgifva. Tilly torde under vintren hafva haft högst 25,000 man i fält; dessutom påstås Hertigen af Bajern hafva sammandragit 12,000 man landtstorm, hvilkas verkliga deltagande i krigshändelserna dock är tvifvelaktigt. Vid Lech hade Bajrarne högst 25,000 man. Huru mycket folk, som låg i garnisonerna, kan ej med säkerhet uppgifvas.

Pappenheim var i början af året ganska svag samt måste ersätta sin underlägsenhet genom hastiga rörelser och oförmodadt uppträdande på ställen, der han ej var väntad. Enligt N:o 917 hade han vid företaget mot Svenska blokadtrupperna framför Stade (hvars garnison räknade 3,000 man) blott 5,480 man. Svenskarne voro då i Neder-Sachsen icke mindre än 14,777 man starke (se N:o 918), fastän tillföljd af bristande enhet i ledningen kringspridde på många ställen. Ja! några dagar efter öfverraskningen räknade de (enligt N:o 919) icke mindre än 16,490 man, men kunde det oaktadt ej spärra återvägen för Pappenheim, som äfven med den utdragna garnisonen blott hade 8,480 man.

Med 10,700 man uppbröt Baudissin d. 2 Maj från Stade; de under Hertig Georg af Lüneburg derstädes qvarlemnade trupperna uppgingo till omkring 5,500 man (se 765 P. S.) Den Neder-Sachsiska armén sammansmälte dock under våren, i ställe för att tillväxa. Enligt N:o 922 hade Baudissin d. 7 Juni vid Hannover blott 9,914 man, hvarifrån dock 1,850 man måste afdragas, så att han egentligen blott kunde förfoga öfver 8,064 man. Genom ankomsten af 5 Skottska reg:ter ökades dock denna styrka i medlet af Juni till 10,610 man förutom garnisonerna (se 926). Mot slutet af månaden, då Pappenheim visade sig framför den Neder-Sachsiska hären vid Hildesheim, räknade den efter ankomsten af Hertig Georgs trupper ungefär 12,000 man, ehuru rullorna utvisa 13,329 man (se 928); Pappenheim antogs då hafva 16,000 man, fastän han, enligt hvad sednare upptäcktes, knappast var jemnstark med Svenskarne.

Då Gustaf Adolf i Mars tågade genom Franken, beslöt han, att derstädes medelst omfattande värfningar låta en Öfv. Truchsess (ståthållare i kretsen) bilda en ny armé, hvilken i komplett skick skulle uppgå till 96 komp. fotfolk och 56 d:o kavalleri, d. v. s. till 21,400

man (se 426 och 427) eller enligt 721 till 12,000 man; tillfölje af Truchsess försnillningar af värfningspenningarne, uppgick nämnde armés styrka likväl sent på hösten. blott till 5,000 man. Äfven en annan armé borde bildas i Banérs vinterqvarter kring Saale, dels af åtskilliga der qvarlemnade trupper, dels af nyvärfvade, dels af öfverlefvorne af Hamiltons corps och slutligen af den Chur-Brandenburgska contingenten; öfver denna här borde Hamilton och Boethius erhålla befälet; men Hamilton användes snart på annat ställe — han skulle nemligen värfva 10,000 man i Ost-Friesland och Oldenburg (419 och 420), om hvilka man likväl ej vidare hör talas — och Boethius drogs med de få samlade trupperna under sommaren till Nürnberg.

Under våren hade Brandenburgska Öfversten Burgsdorf samlat 3,000 man vid Frankfurth a. d. Oder och Crossen; de Kejserlige i Schlesien antogos fortfarande räkna 10,000 man (766). Sachsiska hären hade under vintren blifvit uppbringad till en totalstyrka af 26,000 man, hvaraf 18,000 man fotfolk och 8,000 man rytteri (se 450); enligt 766 skulle hufvudstyrkan i norra Böhmen räkna 17,000 man, hvaraf 8,000 man fotfolk och 9,000 rytteri.

På venstra Rhenstranden i norra Elsass hade de Kejserlige vid Svenska hufvudstyrkans afmarsch från Maintz omkring 5,000 man, hvilka likvisst snart drefvos tillbaka söderut (422). Oxenstjerna torde under våren hafva haft ungefär 10,000 man i öppna fältet och 5,000 i garnisonerna. I början af April inbröt från det Spanska Luxemburg 10 à 12,000 eller enligt andra 12 à 15,000 Spaniorer genom Trier i Pfaltz och togo Speyer; Oxenstjerna, som ansåg sig för svag till strid, vek undan bakom förskansningarne vid Maintz; under sednare hälften af Maj drogo sig Spaniorerna, förmodligen tillfölje af den i Lothringen samlade Fransyska härens hotande hållning, åter tillbaka till Luxemburg. Under tiden hade Oxenstjerna betydligt ökat sina stridskrafter. Horn, som i början af Juni öfvertog befälet vid Rhen, kunde med 14,000 man tåga mot Coblentz. Vid samma tid inbröt äfven en Fransysk armé af 24,000 man från söder i Trier, besatte den af Erkebiskopen utrymda hufvudstaden af samma namn, och straxt derefter det af Horn eröfrade, men på Gustaf Adolfs befallning åt dem öfverlemnade Coblentz jemte Ehrenbreitstein. I slutet af Juni hade Oxenstjerna uppbringat samtliga vid medlersta Rhen befintliga stridskrafter till 20,000 man, hvaraf omkring 4,500 man i garnisoner; med 6,000 man drog Oxenstjerna till Nürnberg och 9,500 qvarlemnades under Horn för operationer i öppna fältet (N:o 927). Landtgrefvens af Hessen styrka under vintren och våren är svår att bestämma; förmodligen hade han aldrig öfver 5 à 6,000 man i öppna fältet.

Konungens planer, då han i slutet af Maj månad ryckte till Schwaben, äro omtalade i inledningen till andra delen (sid. L); utom de trupper han medförde jemte Ruthwens (omkring 18,000 man) ämnade han värfva 10,000 man i Schweitz, draga 4,000 man från Würtemberg och förena sig med 6,000 Fransoser under Hertigen af Rohan (se 450). Wallensteins uppträdande i Böhmen med oväntadt stora stridskrafter hindrade honom från verkställandet af nämnde plan. Konungen hade hittills antagit att Wallenstein blott hade 12 à 15,000 man; den sistnämndes verkliga styrka i medlet af Maj, då han utdref Sachsarne ur Böhmen, torde dock hafva uppgått till 20,000 man; många uppgifva till och med 40,000 man, hvilket dock är mindre sannolikt. Gustaf Adolf föranleddes häraf att med 18,000 man öfver Nürnberg skynda till Sachsens bistånd; hvilka trupper han medförde synes af N:o 924. Med ungefär lika stor styrka qvarlemnades Banér, Hertig Bernhard och Ruthwen i Schwaben. När Konungen ej kunde hindra den Bajerska härens förening med den Kejserliga vid Eger; beslöt han samla 48,500 man vid Coburg (se 925), nemligen 10,000 från Chur-Sachsen, 5,500 från Hertig Wilhelm af Weimar, 3,500 från Landtgrefven af Hessen, 5,000 från Baudissin, 2,500 från Hertig Georg af Lüneburg, 5,500 från Oxenstjerna och 15,500 af hufvudstyrkan (återstående 2,500 beräknades förmodligen såsom besättning för Nürnberg).

Denna förening kom likväl ej till stånd på samma sätt som Konungen ämnat. Wallenstein tvang nemligen, genom sitt hastiga annalkande med mer än dubbelt öfverlägsna stridskrafter, Gustaf Adolf att med sin medförda här innesluta sig i det befästade lägret kring Nürnberg. Den fiendtliga hären torde då hafva räknat 40,000 man, nemligen 25,000 Kejserlige (5,000 qvarlemnades i Böhmen under Maradas) och 15,000 Bajrare (5,000 voro qvarlemnade i Bajern under Cratz). Straxt innan de Svenska stridskrafternas förening i slutet af Aug. beräknades den fiendtliga styrkan af Konungen (se 931) till omkring 36,000 man; den torde likväl då redan hafva sammansmält till 30,000 man, dels tillfölje af Holks i början af Aug. skeende detaschering med 4,000 man till Sachsen, dels tillfölje af brist på underhållsmedel. Konungens styrka vid Nürnberg förminskades under samma tid till 16,000 man.

De trupper, hvilka kommo med förstärkningarne, voro, som i andra delens inledning (sid. LV) nämndt är, följande: 6,000 från Rhen med Oxenstjerna, 10,000 från Schwaben under Banér och Hertig Bernhard, 4,000 från Hessen under Landtgrefven, 5,000 från Chur-Sachsen och 5,000 med Hertig Wilhelm af Weimar och Boethius.

Tillsammans med Konungens corps utgjorde således samtlige vid Nürnberg d. 21 Aug. sammanstötande trupper 46,000 man.

Vi vilja nu försöka att göra ett öfverslag af hvad Svenskarne eller deras bundsförvandter hade på andra ställen i Tyskland vid den tidpunkt, då Gustaf Adolfs stridskrafter kunna anses hafva uppnått sin högsta styrka. Af Sachsiska armén hade 5,000 man under Hoffkirchen i början af Juli afgått från Dresden till Jena, för att stöta till Hertig Wilhelm och sedan tåga till Nürnberg. Med återstoden af fältarmén, 10 à 11,000 man, inbröt Arnheim äfven i början af Juli i Lausitz, men drog sig, då både Maradas nalkades från Böhmen och Schaumburg från Schlesien, något tillbaka norrut samt bemägtigade sig i slutet af Juli medelst öfverfall den vigtiga fästningen Glogau jemte några andra orter och framträngde sedan till Liegnitz. Men då Maradas och Schaumburg vid Löwenberg förenat sina krafter, hvilka tillsammans räknade 15 à 16,000 man, måste han draga sig tillbaka till Glogau, för att afvakta väntade förstärkningar. Dessa bestodo af 3,000 Brandenburgare under Öfv. Burgsdorf samt 6,000 Svenskar under Öfv. Duwall, hvilka sednare under sommarens lopp blifvit värfvade i Stettin eller dragna från Preussen (se N:o 971). Arnheim hade således 19 à 20,000 man, med hvilka han under hösten utdref de Kejserlige ur Schlesien samt intog det öppua landet. I sjelfva Chur-Sachsen voro qvarlemnade 9 à 10,000 man, hvaraf 2,000 ryttare och resten fotfolk i garnisonerna.

Deu Neder-Sachsiska hären, som från Hildesheim i Juli dragit söderut och eröfrat Duderstadt, delades derstädes, så att 8,000 man i början af Aug. gingo till Paderborn och 4,000 till Wolfenbüttel; nämnde afdelningar förminskades dock något under eftersommaren tillfölje af dålig administration. De trupper Pappenheim under Gronsfeld hade qvarlemnat i Westfalen beräknades uppgå till 5 à 6,000 man (se 827 och 937); med 8 à 9,000 man ansågs Pappenheim hafva öfverskridit Rhen för att undsätta Maastricht.

I medlet af Aug. tågade Horn med 8,000 man (se N:o 938) från Maintz uppföre högra Rhenstranden, för att undsätta Würtemberg mot de Kejserlige under Ossa och Montecuculi, hvilka med en styrka af 11,000 man (se 939) gått öfver Rhen och inbrutit i Baden. Efter fiendens nederlag vid Wiesloch, drog Horn till sig 4,000 Würtembergare, hvarjemte han satte sig i förbindelse med Strassburgarne. De trupper, hvilka under Rhengrefvens befäl qvarlemnades vid medlersta Rhen, torde vid denna tid hafva uppgått till 6,000 man i öppna fältet.

Banér qvarlemnade vid sitt aftåg från Schwaben derstädes Gen.-Maj. Ruthwen med en styrka af 4 à 5,000 man. Samma styrka torde Cratz i Bajern hafva haft.

Samtlige stridskrafter i öppna fältet, öfver hvilka Gustaf Adolf kunde förfoga i medlet af Augusti, uppgingo således till omkring 100,000 man. De Kejserlige hade vid samma tid ungefär 80,000 man. De Svenska garnisonerna kunna beräknas till minst 30,000 man, nemligen 6,000 i Pommern och Brandenburg, 9,000 i Sachsen och Lausitz, 4,000 i Neder-Sachsen och Hessen, 4,500 vid medlersta Rhen, 4,000 i Schwaben samt 3,000 i Franken och Thüringen. Samtliga besättningar i de Kejserliga och Ligistiska fästningarne i Schlesien, Böhmen, Bajern, främre Österrike (öfre Rhen), Westfalen och Neder-Sachsen torde hafva uppgått till samma styrka.

Händelserna vid Nürnberg i slutet af Augusti och början af September förändrade något de ömsesidiga styrkeförhållandena, sålunda att Gustaf Adolf vid hufvudpunkten blef underlägsen. Af listan N:o 933 synes att Gustaf Adolfs fotfolk, som d. 21 Aug. räknade 31,000 man, d. 29 blott hade 26,300 man tjenstbare; 2,346 voro sjuke, 1,365 sårade och omkring 1,000 dödade vid anfallet på Alte Feste. Enligt N:o 934 uppgick kavalleriets styrka vid föreningen till 15,419 man; när Gustaf Adolf d. 8 Sept. uppbröt från lägret vid Fürth, räknade detsamma blott 6,950 man; resten hade gått förlorad eller spridt sig i det kringliggande landet af brist på foder för hästarne. Infanteriet räknade vid uppbrottet enligt 934 20,282 man; 5,300 man hade blifvit qvarlemnade i Nürnberg (se 935). Men nu blef det fotfolkets ordning att förminskas; detsamma räknade enligt 473 och 474 d. 16 Sept. blott 12,000 man, rytteriet 6,500 man.

Konungen delade nu sin här, så att 7,500 man under Hertig Bernhards befäl qvarstannade vid Main, under det Konungen sjelf med 11,000 marscherade till Donauwerth. Denna styrka uppbringades i slutet af Oct. till 16,000 man (se 481), dels emedan en mängd från Nürnberg afvikne ryttare åter inställde sig, dels genom föreningen med Ruthwens trupper. Hufvudhären lärer sannolikt sedermera hafva blifvit ytterligare förstärkt, emedan det af 944 och 945 synes, som om Konungen vid sitt uppbrott d. 8 Oct. från Donau till Thüringen qvarlemnat icke mindre än 12,325 man, hvaraf 3,380 ryttare. Enligt 485 skulle de qvarlemnade trupperna hafva bestått af 3,000 effektive ryttare och 4 brigader fotfolk; brigaden skulle således räkna 2,300 man. De trupper, med hvilka Konungen uppbröt, bestodo af 2,500 ryttare och 3 brigader, d. v. s. 6,900 man fotfolk eller tillsammans 9 à 10,000 man. Härmed förenades 2 brigader från Nürnberg, 4 à 5,000 man. Vid Arnstadt väntade Hertig Bernhard med sin corps, som likvisst enligt dennes egen uppgift sammansmält till 5,000 man. Vid Erfurth borde enligt 944 finnas 3,200 man; af dessa qvarlem-

nades likväl vid tåget till Lützen enligt 945 1,500 såsom garnison derstädes; 1,600 måtte hafva förenat sig med hufvudhären.

Enligt ofvanstående beräkning skulle Konungen följaktligen vid Lützen hafva haft minst 19,600 och högst 21,600 man. Förslaget N:o 945 uppgifver 20,692 man. Enligt de flesta källor funnos likväl i slaget ej mera än 18,500 man, hvarföre någon afgång måtte hafva egt rum under marschen. Af N:o 946 ser man att antalet i slaget sårade af fotfolket uppgick till 2,575 man.

Enligt N:o 476 jemförd med en mängd andra beräkningar skulle Wallenstein med blott 22,000 man hafva uppbrutit från lägret vid Alte Feste; af dessa trupper gingo den Bajerska armén jemte 2 Kejserliga regementer (omkring 7 à 8,000 man) i början af October *tillbaka* till Bajern, hvarjemte Gallas med 4,000 man sändes förut till Sachsen. Der var redan Holk med 4,000 man. I medlet af Oct. följde Wallenstein sjelf efter med sina återstående 10,000 man. Allt hvad han hade i Sachsen var således 18,000 man; genom föreningen med Pappenheim, hvilkens styrka vanligtvis uppgifves till 7,000 man, erhöll han 25,000 man. I början af slaget vid Lützen hade han likväl ej mera än 15 à 16,000 man; ty dels var Pappenheim med 4,500 man afsänd till Halle, dels hade Gallas med 3 à 4,000 man blifvit detascherad mot Dresden för att aktgifva på de derifrån väntade Sachsarne; slutligen lågo ungefär ett par tusen man i garnisoner i de eröfrade orterna. Med öfverlefvorne af de i Schlesien slagna trupperna låg Maradas i Mähren och vestra Böhmen.

Förslaget N:o 945 innehåller en öfversigt af samtlige Svenska stridskrafters fördelning och styrka vid tidpunkten för slaget vid Lützen. Dess öfverensstämmelse med verkliga förhållandet torde likväl i flera hänseenden kunna betviflas. Till en början synes den Svenska hufvudstyrkan, såsom nyss är nämndt, något för högt angifven. Vidare är den Neder-Sachsiska härens fördelning ingalunda tillförlitlig. Hela Baudissins corps, hvilken efter öfverrumplingen vid Höxter i medlet af Sept. dragit sig söderut och i början af Nov. befann sig vid Lahn, är bortglömd; enligt N:o 942 räknade den d. 5 Nov. 8,200 man. Pappenheim ansågs hafva 12,000 man (se 845), fastän han förmodligen på långt när ej var så stark. Efter öfverrumplingen vid Wolfenbüttel (d. 25 Sept.), hade Hertig Georg dragit sig till Braunschweig och der inväntat Lohausen, samt sedan tågat till Giffhorn för att förena sig med Hertig Frans Carls trupper, hvarefter båda tillsammans räknade 4,000 man (se 842 och 845); betydliga förstärkningar väntades dock, så att man hoppades kunna uppbringa den Neder-Sachsiska armé-corpsen till 7 à 8,000 man, förutom dem, som

under Kaggs befäl vid Magdeburg försvarade Elbe (omkring 3,000 man). Från Griffhorn marscherade Hertig Georg till Qwedlinburg, hvarest han låg stilla, till dess Churfurstens af Sachsen anhållan om hjelp anlände; enligt N:o 941 räknade hans trupper då 3,860 man; dessutom funnos 3,200 man vid Magdeburg och i dess grannskap samt 3,070 man i garnisoner vester om Elbe, hvartill äfven bör läggas Lessles trupper i Brehmen (se 849), garnisonerna i Spandau, Alt-Brandenburg och Werben, samt åtskilliga under värfning varande afdelningar. Från Qwedlinburg marscherade Hertig Georg öfver Dessau (se 847) med rytteriet till Torgau, hvarest han förenade sig med 2,000 man Sachsiskt rytteri, så att der funnos 4,000 hästar (850); fotfolket följde efter öfver Magdeburg till Zerbst, samt beräknades, tillsammans med det, som kunde utdragas ur de Sachsiska garnisonerna, äfven uppgå till 4,000 man (850). Dessutom troddes Arnheim från Schlesiska hären medföra 2,000 man fotfolk och 1,600 man rytteri (855). Sådan var de nordtyska truppernas verkliga styrka och fördelning i början af November, och man finner vid jemförelsen lätt skillnaden med N:o 945.

Vid medlersta Rhen uppgifver samma förslag styrkan till 8,262 man, hvaraf 3,826 i fältet; men enligt förslaget N:o 940 af d. 1 Oct. uppgingo samtlige stridskrafter derstädes — oberäknadt de under värfning varande — till icke mindre 14,280 man, hvaraf 9,560 i fält och 4,720 i garnisoner. I trakterna vid medlersta Rhen hade detta år icke mindre än 32,000 man blifvit nyvärfvade.

Horns trupper i Elsass uppgifvas i 945 till 8,092 man; af förslaget N:o 943 synes dock, som om de hade blifvit förstärkta till omkring 9 à 10,000 man, oberäknadt de i Würtemberg och Baden befintlige afdelningarne, samt garnisonerna.

De under Banérs, eller rättare sagdt Christians af Birkenfeld befäl i Schwaben qvarlemnade trupperna uppgifvas till 16,323 man, hvaraf 4,000 i garnisoner. Denna styrka hade enligt 947 vid slutet af året sammansmält till 13,006 man, hvaraf 3,146 i garnisoner (förutom Ulms).

I Franken hade, utom garnisonerne (800 man) 4,800 nyvärfvade blifvit samlade. I Erfurth qvarlemnades 1,500 man.

I Pommern funnos enligt 869 s. 663 i medlet af Nov. 4,300 man; enligt förslaget 945 skulle der blott funnits 3,800 man. Vid uppgiften på garnisonerna i Mecklenburg är blott Wismar, men ej Rostock och Dömitz m. fl. upptagne.

I Brehmen och Verden uppgifves (874) mot medlet af Dec. styrkan till icke mindre än 5,500 man, förutom 3,000 disponible att begagnas på annat ställe.

Härtill kommer slutligen de Brandenburgska garnisonerna vid Odern, de trupper som möjligtvis kunde finnas i Hessen m. m.

Skulle man vilja försöka göra ett ungefärligt öfverslag af alla de trupper, som vid början af November kunde begagnas i öppna fältet, så erhålles följande resultat:

Med Konungen	18,500	man.
Med Hertig Georg	4,000	»
Chur-Sachsiskt folk	2,000	»
Med Baudissin	8,000	»
Vid Rhen	9,500	»
Med Horn i Elsass	9,000	»
I Schwaben	12,000	»
I Schlesien	20,000	»
Summa	83,000	man.

I garnisoner eller på annat sätt använde voro:

I Pommern	4,300	man.
I Mecklenburg	3,000(?)	»
I Brehmen	5,000	»
Vid Magdeburg med garnisoner i Spandau, Alt-Brandenburg och Werben . .	4,000	»
Brandenburgska besättningar i Oderfästningarne	2,000	»
Chur-Sachsiska besättningar	7,000	»
I Neder-Sachsen	3,000	»
I Hessen	1,000	»
Vid medlersta Rhen	4,700	»
Vid öfre Rhen	1,000	»
I Schwaben	4,000	»
I Franken	5,600	»
Summa	44,600	man.
I fält	83,000	»
Summa summarum	127,000	man

enligt en ingalunda hög beräkning. De förluster, som innan årets slut ledos, ersattes till större delen medelst nyvärfningar, så att man vid följande års början utan öfverdrift kan antaga de Svenska stridskrafterna till 120,000 man.

De Kejserlige och Ligistiske måste deremot hafva varit ganska underlägsne. Efter slaget vid Lützen funnos förmodligen i öppna fältet blott följande trupper: hufvudhärens öfverlefvor högst 18,000 man; Schlesiska härens öfverlefvor, 10,000 man; Bajerska armén, 13

à 14,000 man; Gronsfelds trupper, 4 à 5,000 man; trupperna vid öfre Rhen, 4 à 5,000 man, samt de vid medlersta och nedre Rhen, äfven 4 à 5,000 man — tillsammans således 53 à 57,000, aldrahögst 60,000 man. Garnisonerna uppgingo svårligen till mera än 30,000 man. Om Gustaf Adolf lefvat, så skulle han följande året förmodligen innehaft en bestämd öfverlägsenhet, att följderna deraf förr eller sednare gjort sig gällande.

Krigskostnaderna och penningeväsendet åren 1830—1832.

Fredrik den Store berättas hafva yttrat: till att föra krig behöfvas trenne saker: för det första penningar, för det andra penningar och för det tredje — ännu mera penningar. Penningen var äfven uti tider, då på så få ställen en genom lagen bestämd, fortfarande tillgång på manskap fanns förhanden, tillföljd hvaraf arméerne mestadels måste hopsamlas genom värfning af dyrlegde soldtrupper, för krigföringen om möjligt af ännu större vigt än för närvarande. Mer än allt annat nödsakade äfven det härigenom uppkommande, ständiga behofvet efter penningar regeringarne att införa ett ordnadt finanssystem och en reglerad administration.

Framgång i krigföring och utrikes politik betraktades då af de flesta regenter såsom det förnämsta statsändamålet. Att föra lyckliga krig och lägga ännu ett stycke land till det förut ärfvade eller förvärfvade, var det högsta målet för de flesta hugstora och begåfvade furstars äregirighet. Folken ansågos nästan öfverallt såsom svampar, hvilka för nämnde måls uppnående borde kramas så mycket som möjligt — dock icke så mycket att källan till härarnes underhåll, skatterna, i väsendtlig mån förminskades eller helt och hållet utsinade. Frederna voro för många samhällen blott stillestånd, under hvilka folken återhämtade sig efter krigens utmattande ansträngningar, för att blifva i stånd att snart derefter åter uthärda nya krig. Att uppsöka så många nya källor som möjligt till penningars erhållande, att utfinna just det mått af skattebörda, som lemnade de högsta inkomsterna, utan att de skattdragande alldeles utarmades, ansågs länge såsom finanslärans vigtigaste uppgift. Somliga regenter lyckades häruti, många misslyckades, och deras länder blefvo för långliga tider förstörda.

Så fördömliga dessa läror än enligt en upplystare tids åsigter måste anses, så voro de likväl då för tiden så allmänt gängse och hade så djupt ingräft sig i mängdens föreställningssätt, att högst få vågade draga deras rigtighet i tvifvelsmål. Sjelfva folken buro tillfölje

häraf, utan att knota, bördor, hvilka nu måste förefalla orimliga. Äfven de ädlaste regenter togo saken för gifven, samt anade sällan att magten kunde användas för högre ändamål, än förvärfvandet af deras egen ryktbarhet såsom krigare och statsmän.

Det ofvan sagda gäller lika mycket Sverige, som de flesta andra länder, då för tiden. Framför många hade Sverige likväl haft det företrädet, att ega flera ur ofvannämnde synpunkt skickliga och dugliga regenter. Fastän landet, efter föregående svåra inre oroligheter, sedan Erik XIV:s tillträde till regeringen uthärdat ett nästan oafbrutet krigstillstånd, så voro dess finanser likväl, hufvudsakligen tillfölje af Carl IX:s och Gustaf II Adolfs oafbrutna omsorger, i ett mera ordnadt skick, än de flesta andra staters. Hjelpkällornas ringhet i förhållande till de föresatta målens storhet hade nödgat till den största sparsamhet och ordning. Om äfven folkökningen varit obetydlig, om äfven det allmänna välståndet långsamt tillväxt, så hade man likväl sällan öfverskridit den gräns, då skattebördans alltför stora tyngd eller ojemna fördelning förorsakar ett tillbakagående i nämnde hänseenden.

Oaktadt denna stränga hushållning, skulle Sverige dock svårligen i längden kunnat bekosta så många och långa krig, om man ej efterhand lyckats så mycket utvidga området för dessa sednare, att en stor del af de nödvändiga medlen till deras förande kunde anskaffas ur sjelfva krigsorten. Denna princip, som blott kan användas af stater, hvilka ständigt uppträda eröfrande och sålunda föra krig utomlands, utvecklades under Sveriges deltagande i trettioåriga kriget till en bestämd praxis, enligt hvilken man, sedan utgifterna för krigets början en gång blifvit bestridde, blott bekostade de truppers utrustning, underhåll och transport, hvilka årligen öfverfördes till Tyskland för att ersätta lidna förluster och hålla garnisonerna närmast sjökanten fulltaliga. I hvad mån Gustaf Adolf under sina tre sista krigsår begagnade sig af nämnde utväg, hafva vi dels redan sett, dels skola vi se det af det följande.

Efter dessa inledande anmärkningar må här meddelas en kort redogörelse af de i detta band intagne och ämnet vidrörande handlingarne. För att rätt kunna uppskatta deras värde för historieforskningen, är likväl nödvändigt att hafva någon kännedom af dåtidens ganska invecklade myntväsende, äfvensom att förskaffa sig ett medel, att uppskatta de förekommande sifferuppgifterna i nutidens mynt.

Vid början af år 1630 funnos i Sverige icke mindre än fyra olika myntberäkningar, hvilka begagnades samtidigt, fastän hvar och en af

dem företrädesvis användes för vissa räkenskaper. Enligt den första räknades myntet efter *Riksdalern* (den Tyska Reichs-Thalern), i storlek motsvarande den nuvarande silfverspecien, fastän dess verkliga värde, enligt hvad straxt skall visas, var minst dubbelt så stort; R:drn var indelad i 52 ören, af hvilka hvart och ett räknade 24 penningar; då 8 ören alltid gingo på en mark, så innehöll Riksdalern $6\frac{1}{2}$ mark. Riksdalern var regulatorn för de öfriga myntsorterna, hvilkas värde alltid utsattes efter deras förhållande till densamma. Enligt den andra myntberäkningen räknades myntet efter *Silfverdalern*, hvilken hade samma lödighet som Riksdalern, men blott räknade 4 mark eller 32 ören, så att Riksdalern innehöll $1\frac{5}{8}$ S. D. eller 1 S. D. och 20 ören. Riksdalern och Silfverdalern, hvilka hade samma lödighet, utgjorde således en myntsort, hvilken gemenligen kallades *groft mynt*. En annan myntsort var det s. k. *hvita myntet*, förmodligen någon legering af silfver och koppar; af detta mynt gick $2\frac{1}{2}$ Daler (2 Daler och 16 ören) på Riksdalern, och då en sådan Daler fortfarande innehöll 4 mark (32 ören), så behöfdes deraf 10 mark på Riksdalern. En tredje myntsort var *kopparmyntet*, hvaraf $3\frac{1}{2}$ Daler (3 Daler 16 ören) gick på Riksdalern; af detsamma behöfdes således 14 mark, för att fylla Riksdalern. Samtlige ören af dessa trenne sista myntsorterna voro, liksom de af den första, indelade i 24 penningar.

Dessa olika myntsorter hade blifvit präglade på olika tider. Före 1629 präglades af silfvermynt sannolikt blott det grofva myntet; men 1629 präglades Silfverdalern af det sämre hvita myntet, förmodligen med afsigt att sättas i stället för det förra. Kopparmyntet hade varit gällande sedan 1624. Under åren 1630—1632 skulle således egentligen blott det hvita myntet och kopparmyntet vara gällande; men det grofva myntet fanns dock äfven under denna tid. År 1633 förbättrades silfvermyntet genom ny prägling, sålunda att $1\frac{1}{2}$ S. D. d. v. s. 6 mark skulle gå på Riksdalern; af kopparen skulle 3 Daler d. v. s. 12 mark gå på Riksdalern; kopparens värde måtte således hafva stigit.

Af ofvanstående inser man, att just under de år, som här är frågan om, myntförbistringen var ganska stor; samtida ekonomiska handlingar äro äfven uppfyllda med förfrågningar och klagomål öfver de olika myntvärdena. Genom denna oordning försvåras äfven i väsendtlig mån möjligheten, att för den historiska forskningen göra sig till godo de i detta band införda handlingarne; ty ganska ofta har man försummat att utsätta, hvilket sorts mynt, som i hvarje förekommande fall menas. Ibland användas till och med medelberäkningar mellan de olika myntsorterna. Så ofta man lyckats utröna, hvilka myntsorter uti handlingarne antagas, skall sådant tillkännagifvas.

Det lämpligaste sättet, att bestämma det dåvarande myntets värde i förhållande till det närvarande, torde vara att jemföra dåtidens och nutidens priser på lifsmedel, såsom den vara, hvilken är mest behöflig och minst förändrar sitt inre värde. Man finner då af åtskilliga kostnadsförslager (se t. ex. 953) att en tunna spanmål (råg eller korn) i medeltal vanligtvis kostade 2 Riksdaler, en tunna hafra 1 R:dr, en tunna salt 4 R:dr, ett L℔ torkadt kött $\frac{1}{2}$ R:dr, ett L℔ torkad fisk $\frac{1}{2}$ R:dr, ett L℔ smör 1 R:dr m. m. En tunna råg har enligt de sista årens markegångstaxor i medeltal kostat 15 R:dr R:mt, en tunna korn 13: 25 R:dr, en tunna hafra 8 R:dr, en tunna salt 8 R:dr, ett L℔ torkadt kött 5 R:dr, ett L℔ torkad fisk 4: 30 R:dr, ett L℔ smör 12 R:dr m. m. Enligt en ungefärlig medelberäkning skulle den dåvarande Riksdalern eller Speciedalern motsvarat minst 8 R:dr R:mt, d. v. s. den skulle i förhållande till lifsmedlen varit minst dubbelt så mycket värd, som den närvarande specien. Orsaken härtill torde ligga, dels i silfrets större sällsynthet då för tiden *, dels i de höga utförseltullarne och de dåliga kommunikationerna, hvarigenom möjligheten af afsättning, och följaktligen äfven varans värde, på många ställen i väsendtlig mån förminskades.

Antager man nu, att ofvanstående siffra något så när utvisar speciens dåvarande värde, så är det lätt att efter densamma bestämma de öfriga myntsorternes, hvilka alltid stodo i ett bestämdt förhållande till specien. En Daler groft silfvermynt skulle då ungefär motsvara 492 ören R:mt, en Daler hvitt silfvermynt 320 ören R:mt, samt en Daler kopparmynt 228 ören R:mt. Ett öre groft silfvermynt vore lika med $15\frac{3}{8}$ öre R:mt, ett öre hvitt silfvermynt lika med 10 öre R:mt och ett öre kopparmynt lika med $7\frac{1}{8}$ öre R:mt. Penningarne eller rundstyckena voro lika med $\frac{15}{24}$, $\frac{10}{24}$ och $\frac{7}{24}$ öre R:mt.

Vi kunna nu skrida till redogörelse af de här befintliga handlingarne. Först förekommer utdrag ur rikshufvudböckerna för de trenne åren 1630—1632 (N:ne 950—952). Tyvärr förlora de der befintlige siffrorna mycket af sitt värde, emedan flera olika myntsorter äro sammanblandade och adderade, utan att man kunnat utröna, när den ena eller andra menas. Så lära t. ex. de ordinarie räntorna i Sverige och Finland beräknas i groft mynt; tullar och licenter i Preussen (för 1630) äro utsatte i hvitt mynt, städernas kontribution i kopparmynt o. s. v. Vill man här företaga någon sorts evalvering, hvilken likvisst alltid måste blifva i högsta grad ungefärlig, så måste man följ-

* Upplysningsvis må i detta hänseende nämnas, att de ädla metallernas relativa värde till andra produkter enligt de sorgfälligaste undersökningar före Amerikas upptäckande var fyra gånger större än för närvarande, d. v. s. att man då för ett skålpund silfver fick lika mycket, som nu för fyra skålpund.

aktligen antaga en medelsiffra, och såsom sådan borde det hvita myntet, hvars värde ligger nästan midt emellan det grofva och kopparmyntet, vara lämpligast.

Enligt 1630 års hufvudbok uppgingo samma år Svenska Kronans verkliga utgifter, om man afdrager den från förra året qvarstående statsskulden, äfvensom behållningen i inventarier, till 13,072,071 Daler och inkomsterna till 12,132,391 Daler; här fanns således ett deficit af 939,680 Daler. Skulden, som d. 1 Jan. uppgick till 7,322,262 Daler, växte under årets lopp till 10,677,666 Daler; drager man likvisst från dessa summor de behållne inventarierna, 2,465,116 och 4,880,840 Daler, så var den verkliga skulden d. 1 Jan. blott 4,857,116 Daler, hvilken under årets lopp ökades med deficit, d. v. s. till 5,796,826 Daler.

År 1631 uppgingo de verkliga utgifterna till 8,886,250 och inkomsterna till 12,673,311; denna sednare höga siffra uppkom derigenom att titeln: »Preussiska staten till restitution», påfördes inkomsterna; afdrages densamma, så voro de verkliga inkomsterna 8,088,731. Tillfölje af nämnde påföring minskades under året den nominella statsskulden till 6,094,158 Daler, och den verkliga, om man från denna siffra drager de behållna inventarierna (4,048,393), till 2,045,765 Daler.

År 1632 uppgingo utgifterna till 5,924,443 Daler, inkomsterna till 6,440,820 Daler. Den nominela statsskulden höjdes något, nemligen till 6,188,220 Daler, men den verkliga minskades, sedan de behållne inventarierna (4,694,832) blifvit afdragne, till 1,493,388 Daler.

Af ofvanstående siffror finner man, att finansernas tillstånd under dessa trenne år i det hela var ganska tillfredsställande. Visserligen ökades statsskulden första året betydligt, emedan Svenska statsverket ensamt måste bära hufvudhärens utrustning, öfverföring och underhåll på främmande botten; men den minskades redan andra året genom den s. k. Preussiska statens restitution, hvarmed förmodligen menades den då skeende afskrifningen af de från Preussen sända truppernes innestående sold.

Det är tydligt att större delen af statsutgifterne medel- eller omedelbart utgingo för krigets skuld. Oberäknadt att förmodligen de så kallade behållne inventarierna mestadels utgjordes af krigsmateriel, så belupo sig år 1630 de ordinarie och extraordinarie krigsstaterna, admiralitets- och artilleristaterna, jemte salpetersbruken och frakterna till 9,535,624 D:r af de 13 millionerne på utgiftssidan; år 1631 kommo 5,568,407 D:r af 8,886,250 på samma poster, och år 1632 2,220,198 af 5,924,430. De återstående statsutgifterna kommo på den ganska betydliga hofstaten, på förvaltningen och embetsverken (hvaraf åter en stor del sysselsatte sig med krigsbestyr), på lagskip-

ningen, samt på afkortningarne och kronans förluster, hvilka båda sednare poster ofta belupo sig till ganska betydliga summor. Nämnde statsutgifter, som ej direkte användes på kriget, vexlade under de trenne åren i medeltal kring 3½ million D:r. Ej en enda vitten nedlades på produktiva föremål; sådant stridde mot den tidens maximer.

Af inkomsterna var den ordinarie räntan (jordräntan) den största. Derefter kommo boskapshjelpen, spanmålstullen, qvarntullen, småtullarne, licenterna i Östersjöprovinserna, städernas kontribution, rotepenningarne, köpegodspenningarne och kronans vinst på åtskillige partier m. m. d. År 1630 tillkom dessutom sexmarkshjelpen och 1631 i dess ställe femmarkshjelpen; åren 1631 och 1632 tillkom saltlicenten; slutligen utgick äfven år 1630 den svåra och tryckande utskrifningshjelpen, *hvilken* följande åren motsvarades af utskrifningarne in natura. Deremot förekommer kopparräntan blott i 1630 års hufvudbok, men ej i de följande. De ganska betydliga inkomsterna från Preussen finnas blott uppförda på 1630 års stat; de uppgingo nämnde år till 1,922,037 D:r, men stego sedan ganska betydligt; samtlige dervarande tullar och licenter, hvilka år 1630 blott gåfvo 393,249 R:dr * (938,202 D:r), lemnade år 1631 544,635 R:dr (1,361,587 D:r) och 1632 icke mindre än 627,272 R:dr (1,568,180 D:r). Äfven om man ej antager att ordinarie räntan stigit i samma proportion som tullarne, så torde de från Preussen inflytande medlen, hvilka ej synas i 1631 och 1632 års hufvudböcker, sistnämnde år aldra minst hafva uppgått till 2½ millioner D:r.

Genom dessa hufvudböcker sättes man äfven i stånd, att göra en ungefärlig beräkning öfver skattebördans tryck på befolkningen. Hufvudboken för år 1630 utvisar, att de direkta skatterna, sedan inventariebehållningen, statsskulden, de Preussiska räntorna och tullarne, Tyska krigsstaten, Kronans vinst- och förlust-conto, samt afskrifningsposterna blifvit afdragne, uppgingo till omkring 6,778,000 D:r hvitt mynt, hvilka, enligt ofvanstående princip evalverade i nuvarande mynt, skulle utgöra ungefär 21,689,600 R:dr R:mt. År 1631 uppgingo, sedan samma afdrag blifvit gjorda, de direkta skatterna till ungefär 5,160,000 D:r eller 16,500,000 R:dr R:mt, och år 1632 till 5,000,000 D:r eller 16 millioner R:dr R:mt. Befolkningen i Sverige antages af Carlson (i hans Sveriges Historia under Konungarne af Pfaltziska huset) vid Carl X:s död hafva uppgått till högst 2 millioner menniskor. Afdrager man nu härifrån befolkningen i Skåne, Halland, Blekinge, Bohus län, Jemtland, Gottland, Vor-Pommern, Wismar, Brehmen och Verden, hvilka länder vid början af Sveriges deltagande i trettio-

* Se inl. till första delen s. XLIX, noten.

åriga kriget ännu icke tillhörde riket och hvilka tillsammans aldra minst räknade ½ million innevånare, så skulle landets befolkning vid denna tidpunkt hafva uppgått till högst 1½ million menniskor, innevånarne i Finland och Östersjöprovinserna inbegripna. Sverige torde under sista statsregleringen hafva räknat 3,800,000 innevånare, och dess budget uppgick då till omkring 25 millioner R:dr R:mt. Jemförelsevis härmed skulle således skattebördan till siffran år 1630 hafva varit mer än dubbelt så stor som nu, samt åren 1631 och 1632 åtminstone 60 procent större än nu. Men tager man derjemte äfven i betraktande befolkningens i allmänhet större fattigdom tillfölje af handelns och industriens relativt låga ståndpunkt, äfvensom skatternas ojemna fördelning tillfölje af de privilegierade klassernas och isynnerhet adelns förmånsrättigheter, samt slutligen den tryckande personalbeskattning, som låg i de täta utskrifningarne, så kan man utan tvekan antaga, att skattebördan vid denna tid på massan af nationen i allmänhet tyngde dubbelt så mycket, som för närvarande. De ofta bland allmogen inträffande partiella uppresningarne och oroligheterne, hvilka blott medelst det kloka användande af billig eftergift och vänlig öfvertalning, som Gustaf Adolf vanligtvis begagnade, kunde hindras utbreda sig till en farlig upprorslåga, synas äfven antyda att trycket ibland varit nästan outhärdligt. Detta är baksidan af medaljen, hvilken ej får glömmas, när man betraktar framsidan. Det var blott med svåra uppoffringar, som våra förfäder lyckades förvärfva det kapital af ära och anseende, som alltid åtföljer det Svenska namnet, och för hvilket vi, efterlefvande, aldrig kunna vara nog tacksamma.

Handlingen N:o 953, hvilken innehåller ett »Extract hvad som från Sverige uppå Tyska kriget kostadt är» åren 1628—1633, är af största intresse. Den utvisar allt hvad som ur Svenska statskassan i penningar, krigsmateriel eller natura-prestationer blifvit bekostadt för det Tyska kriget under nämnde 6 år, äfvensom de utländska subsidier, hvilka under nämnde tid influtit. Af samma handling ser man äfven då gällande priser på en mängd krigsförnödenheter. Alla summor äro slutligen evalverade i Riksdaler. De Svenska Daler, som på flera ställen förekomma, äro af två slag; af det ena går 2 och af det andra 3 på Riksdalern; då sådane myntsorter, enligt hvad ofvan nämndt är, under besagde år ej förekommo, kan man ej förklara saken på annat sätt, än att den som uppgjort förslaget, i förlägenhet öfver hvilka myntsorter, som vid hvarje särskildt fall menades, antagit tvenne medelberäkningar, en midt emellan den grofva och den hvita silfverdalern (då 8 antogs som medlet mellan 6½ och 10 marker), samt en mellan den hvita silfverdalern och koppardalern (då 12 varit medlet mellan 10 och 14 marker). Anmärkas bör slutligen, att med

ordet »potter» eller »pott» menas stormhufvor samt med ordet »vapner» de harnesk som pikenerarne buro.

Vill man efter ofvan gjorda beräkning, att nemligen 8 R:dr R:mt gå på 1 dåtidens R:dr, försöka en evalvering af de i förslaget förekommande summorna, så erhållas följande resultater. De trupper, som under åren 1628 och 1629 sändes till Stralsund, kostade 2,266,856 R:dr R:mt; närmare specification på dessa medels användande finnes i förslaget N:o 954. År 1630 kostade Tyska kriget Svenska kronan 22,740,640 R:dr R:mt; detta gör i hvitt mynt 9,096,256 D:r, således icke långt från hvad hela militärbudgeten enligt N:o 950 uppgick till. Året 1631 kostade kriget Svenska kronan 10,453,816 R:dr R:mt, d. v. s. i hvitt-mynt 4,181,526 D:r; hela militärbudgeten uppgick då *till* 5,568,407 D:r; samma år inflöto 4,595,816 R:dr R:mt uti utländska subsidier. Året 1632 påkostade kronan 3,811,512 R:dr R:mt, d. v. s. 1,526,605 D:r hvitt mynt; militärbudgeten uppgick då till 2,220,198 D:r; samma år inflöto 1,488,000 R:dr R:mt i utländska subsidier. Året 1633 kostade kronan blott 1,028,584 R:dr R:mt. Året 1634 i April, då handlingen uppsattes, voro ännu icke redovisade 7,357,600 R:dr R:mt i utländska subsidier. Tillsammans kostade alla sex åren 53,309,400 R:dr R:mt, hvaraf 40,309,400 gingo från Sverige och 13,440,000 voro subsidier.

Af ofvanstående finner man, att det andra krigsåret (1631) kostade kronan mycket mindre än hälften af hvad det första kostat, att det tredje blott kostade sjettedelen deraf samt det fjerde blott $\frac{1}{22}$ deraf. Erinrar man sig vidare, att, då första året omkring 40,000 man fördes till Tyskland från Sverige och Preussen, men det andra blott 12,000 man, det tredje blott några tusende från Preussen och det fjerde blott 3,000 från Sverige, äfvensom att samtlige stridskrafter i Tyskland det oaktadt mot slutet af 1631 uppgingo till 100,000 man och mot slutet af 1632 till 120,000 man, så finner man, i hvilken hög grad den store Konungen lyckades genomdrifva sin plan, att utföra det krig, som skulle befria Tyskland från andlig och verldslig träldom, med dess egna söners blod och penningar, sedan det fattiga Sverige först allenast bekostat krigets början. Mera än något annat bevisa sådane siffror det mägtiga snillets förutseende kraft och säkra blick!

Ofvanstående handling har utvisat, hvad det Tyska kriget kostat *Svenska statsverket* under de första åren. Men af densamma ser man ej, till hvilket belopp samtlige krigskostnader uppgått. Att numera med något anspråk på säkerhet kunna utröna dessa, torde emedlertid vara oöfverstigliga svårigheter underkastadt. De nu följande handlingarna N:ne 955—964 meddela icke destomindre högst värdefulla

upplysningar, såväl angående det belopp, hvartill krigsomkostnaderna under vissa perioder af kriget och för en viss styrka beräknades uppgå, som angående de källor, hvarifrån de hemtades, det sätt, hvarpå de fördelades, äfvensom den norm, efter hvilka sjelfva förslagen uppgjordes.

I första delens inledning är redan nämndt (sida XXIX, noten), att man i arkiverne funnit icke mindre än 8 olika förslager öfver krigskostnaderna under det första året, af hvilka likväl förmodligen intet i verkligheten kunnat följas. Det högsta uppgår till 1,962,678 R:dr och det lägsta till 1,650,478; i medeltal beräknades således 1,800,000 R:dr behöfvas under ett års tid (från och med Maj månad 1630) för de 40,000 man, som skulle utföras. På alla förslagen, der credit är utsatt, finnas betydliga deficit; enligt lägsta beräkning kunde blott 782,567 R:dr, enligt den högsta blott 1,396,577 R:dr anskaffas.

Vi meddela här tvenne af dessa förslag in extenso (N:ne 955 och 956). För det första är närmare redogjordt vid nyssnämnde ställe af första delen. Det slutar med 1,930,393 R:dr (15,443,144 R:dr R:mt), af hvilka likväl blott 837,567 (6,500,536 R:dr R:mt) kunnat anskaffas. Det andra slutar med 1,799,078 (14,393,624 R:dr R:mt), af hvilka 1,396,577 (11,172,616 R:dr R:mt) kunnat anskaffas. Det sistnämnda synes vara af sednare dato, äfvensom tillförlitligare; detsamma är äfven mest öfverensstämmande med ofvanstående medeltal; den större tillgången åstadkommes hufvudsakligen af utskrifningshjelpen, brödhandeln m. m.

Straxt efter landstigningen i Tyskland uppgjorde Konungen (som det synes i Juli) ett nytt förslag (N:o 957) för de 10 månader, som då återstodo af krigsåret (Juli 1630—April 1631). Det slutas med ett debet af 1,654,292 R:dr (13,234,336 R:mt), hvarå ett credit af 1,174,417 R:dr (10,038,808 R:mt) fanns att tillgå; deficit uppgick således ännu till 479,875 R:dr (3,195,528 R:mt). Af tillgångarne skulle 344,086 R:dr anskaffas i kopparmynt eller genom försåld koppar, 292,183 R:dr genom försåld spanmål eller genom brödhandel, 230,000 genom utskrifningshjelpen, 180,298 genom andra skatter, hvarjemte 34,107 R:dr funnos i krigskassan och 127,360 väntades från Preussen. Större delen af utgifterne skedde till bestridande af krigsfolkets sold och löning, af artillerihästars underhåll, af frakter, handpenningar, några nyvärfningar m. m.

Förslaget N:o 958 utvisar de summor, som d. 2 Juni återstodo af de från Sverige anordnade medlen, och hvilka borde eftersändas. Den Svenska Dalern beräknas der förmodligen i hvitt mynt.

I slutet af Aug. 1630 fattade Konungen, såsom ofvan flera gånger nämndt är, den plan, att efter de Preussiska truppernas ankomst

dela sin här i tvenne delar, af hvilka den ena under hans eget befäl borde infalla i Mecklenburg och nalkas Elben, den andra deremot under Horns befäl skulle qvarstanna vid Oder-mynningen och bevaka fiendens läger vid Gartz (se 121). Samtlige stridskrafter beräknades (enligt N:o 897) uppgå till 31,000 man. För denna styrka uppgjordes då förslag till underhåll under 8 månaders tid (Sept. 1630—April 1631). Detta förslag (N:o 959) utvisar ett debet af 1,206,691 R:dr (9,652,528 R:mt) samt ett credit 1,064,951 R:dr (8,520,608 R:mt); deficit var denna gång således blott 141,740 R:dr (1,131,920 R:mt). Af tillgångarne skulle 370,000 R:dr anskaffas genom kontributioner i sjelfva krigsorten *, 286,309 genom skatter från Sverige, 130,490 från utskrifningshjelpen, 122,000 genom spanmålen i de upprättade provianthusen; 60,000 beräknades erhållas från Preussen, 43,495 genom försåld koppar, 41,982 genom försåld spanmål och resten genom uppnegocierade medel. Brefvet N:o 580 lemnar åtskilliga upplysningar om de ekonomiska förhållandena straxt efter den tidpunkt då förslaget uppgjordes.

I början af Oct. sände Gustaf Adolf förslag öfver nästkommande krigsårs stat till Rikskansleren Oxenstjerna, för att af honom genomses och granskas (N:o 142 Del. I). Detta förslag innefattade tidén från och med Maj 1631 till och med April 1632 och anslöt sig således till det föregående, som slutar med April 1631. Det var beräknadt för Konungens och Horns arméer (29,900 och 16,225 man) under hela året, men för den Hinter-Pommerska corpsen (12,350) och Falkenbergs trupper vid Magdeburg (7,000 man) blott för krigsårets tre första månader. Dess debet uppgår till 2,216,494 R:dr (17,731,952 R:mt) och dess credit till 1,522,000 R:dr; deficit är således 694,494 R:dr. Af tillgångarne beräknades 410,000 R:dr kunna anskaffas genom de vanliga skatterna, 200,000 genom återstoden af utskrifningshjelpen, 400,000 genom försåld koppar, 300,000 genom Preussiska tullarne, 178,000 från krigsorten och 60,000 genom vinst på Ryska spanmålshandeln. Alla regementer antogos vara i komplett stånd.

I sitt svar (589) rådde Oxenstjerna Konungen att skilja garnisonerne från fältarméerne, men deremot betydligt förstärka de sednare; garnisonerne borde räkna 11,400 man, samt Konungens armé dessutom uppbringas till 30,600 man och Horns till 13,800 man. I afseende på underhållet borde man afräkna hvar femte man från det kompletta ståndet, emedan vanligtvis aldrig mera fanns under fanorne, äfvensom tillordna vissa bestämda inkomster åt hvarje armé, så att ej

* Pommern skulle gifva 200,000 R:dr, Stralsund i en part 100,000 och i en annan 30,000; dessutom beräknades Pommerska tullen till 40,000 R:dr.

oordning uppkomme genom medlens sammanblandning. Garnisonerne, hvilkas kostnad beräknades till 337,970 R:dr, skulle underhållas af de Pommerska räntorne (172,000 R:dr) och det häri uppkommande deficit fyllas genom lån. Hufvudhären, som erfordrade 1,056,665$\frac{1}{3}$ R:dr, borde underhållas genom medlen från Preussen, 300,000 R:dr, samt genom alla inkomster från Sverige, 748,000 R:dr. Horns armé, hvilken erfordrade 422,393$\frac{2}{3}$ R:dr, borde underhållas af inkomsterne från Östersjöprovinserne, 396,000 R:dr. Som man ser, var deficit på de båda sednaste posterna ganska obetydligt. Sålunda skulle 44,660 man (d. v. s. sedan $\frac{1}{5}$ blifvit afdragen från 55,800) under ett års tid kosta 1,816,958 R:dr (14,535,664 R:dr R:mt). Af de 240,000 R:dr, som efter några afdrag borde utgå till tre månaders underhåll för de Hinter-Pommerska och Magdeburgska trupperna, borde 150,000 R:dr fördelas på Sverige, Preussen och Östersjöprovinserna; den öfriga delen af året borde nämnde corpser underhålla sig sjelfva. Sammalunda de i Neder-Sachsen befintliga trupperna, såvida ej England öfvertog deras underhåll. — Se mera om samma ämne i N:ne 605, 612 och 667.

Genom de Fransyska subsidierne erhöll Gustaf Adolf en välkommen hjelp till krigsomkostnadernas bestridande. Enligt förbundstraktaten skulle han genast i början af 1631 erhålla 120,000 R:dr för föregående året, samt sedan under fem år (1631—1635) årligen 400,000 R:dr, hvaraf den ena hälften borde utfalla d. 15 Maj och den andra hälften d. 15 Nov. hvarje år. De Holländska subsidierna skulle, såsom vi sett af N:o 953, årligen utgå med 80,000 R:dr. Det är tydligt att nämnde subsidiers erhållande i betydlig mån skulle ändra ofvanstående förslager till krigsomkostnadernas anskaffande och fördelning.

Förslaget N:o 960 utvisar, hvilken utsträckning Konungen under försommaren 1631 redan gifvit åt sina planer, samt de medel, öfver hvilka han ansåg sig kunna förfoga. Han trodde sig kunna underhålla icke mindre än 102,000 man, hvilkas fördelning ofvan (s. XXIII) är angifven, och hvilka under 11 månaders tid (Juli 1631—Maj 1632) skulle kosta 3,936,521 R:dr (31,492,168 R:dr R:mt), oberäknadt de Magdeburgska expenserna, 84,381 R:dr. Med de särskildta posterna af debet och credit vilja vi ej här sysselsätta oss, emedan alla beräkningar tillföljd af segren vid Leipzig snart derefter måste ändras. Blott så mycket må nämnas, att i nämnde förslag för första gången den planen förekommer, att till rytteriets underhåll låta indela Pommern, Meklenburg och Brandenburg i 10 qvarter hvardera, d. v. s. tillsammans 30 contributionsqvarter, af hvilka hvart och ett månatligen beräknades gifva 4,000 R:dr. Konungen måste dock slutligen modifiera denna plan sålunda, att af hvarje qvarter blott fordrades

1,000 R:dr månatligen (se 336, st. 13), efter hvilken norm contributionen i nämnde länder sedermera fortfarande utgick. Fotfolket deremot borde underhållas dels ur krigskassan, dels af garnisonsorterne. — Med afseende på förslaget N:o 960 må ytterligare nämnas, att de Fransyska subsidierne derstädes förmodligen återfinnas under titeln »Erik Larsson, redeste penningar», såvida ej straxt nedanför de »Venetianske subsidierna» kan anses för skriffel, ty några sådane utföllo aldrig.

Det förslag, som Gustaf Adolf efter slaget vid Leipzig i September uppgjorde till stridskrafternas fördelning och förökande, är ofvan anfördt (N:o 914). Förslaget N:o 961 utvisar delvis, hvad de der förekommande särskildta arméerne behöfde till underhåll under 8 månader (Oct. 1631—Maj 1632); förslaget N:o 962 upptager blott underhållet för 7 månader, men der förekomma äfven de källor, hvarifrån medlen skulle tagas. Enligt det första skulle Konungens armé i Thüringen, hvilken borde uppbringas till 43,570 man, tillsammans med rytteriet (längst ned på listan) under 8 månader behöfva 1,660,760 R:dr och under 7 månader 1,339,110 R:dr; af dessa sednare medel skulle 445,544 R:dr (Erik Larssons) anskaffas från Sverige, 465,351 från Preussen, samt återstoden af mindre områden och städer i Thüringen, hvilka Hertig Wilhelm af Weimar ej behöfde för sin armé, såsom Eichsfeld, Altenburg och Regenstein (?), samt riksstäderne Erfurth, Nordhausen och Mühlhausen, äfvensom Schweinfurth i Franken. De medel, som behöfdes för Hertigens af Weimar 11,500 man starka här — enligt N:o 961 427,484, enligt N:o 962 419,884 R:dr — skulle tagas från Hertigdömena Weimar, Coburg-Gotha och Eisenach, samt Grefskaperna Schwartzburg, Stollberg och Henneberg. Den Hessiska hären, som borde uppbringas till 17,400 man, beräknades skola kosta 624,832 R:dr (eller 588,384), hvilka medel borde utgöras af Landtgrefskapet Hessen-Cassel, Furstendömet Grubenhagen, Biskopsdömet Osnabrück, Grefskapet Waldeck, Abbotsstiften Fulda, Hersfeld och Corvey, samt staden Göttingen. Banérs armé vid medlersta Elben, som skulle förökas till 17955 man, beräknades kosta 755,160 R:dr (eller 711,310), som borde dragas ur Furstendömet Anhalt, Grefskapen Mansfeld och Hohenstein, Erkebiskopsstiftet Magdeburg, samt Biskopsstiften Halberstadt och Qwerfurth; här uppstod likväl ett betydligt deficit. Den Frankiska hären, bestående af 17,000 man, beräknades under 8 månader skola kosta 677,000 R:dr, hvilka borde tagas ur Franken. Den Mecklenburgska hären af 8,100 man skulle under 8 månader kosta 254,772 R:dr. De Pommerska trupperna, 10,795 man i garnisoner, skulle under samma tid kosta 311,568 R:dr. För Neder-Sachsiska hären (28,150 man) saknas underhållsförslag,

äfvensom för de Chur-Sachsiska och Chur-Brandenburgska trupperna (22 à 23,000 man). I afseende på Neder-Sachsiska arméns underhåll lemna N:ne 369, 376 och 398 några upplysningar.

Nyssnämnde förslag är det sista, som någorlunda generelt upptager samtlige härarnes underhållskostnader. Krigstheaterns utsträckning och svårigheten att på ett ställe öfverse och anordna alla tillgängliga medel gjorde förmodligen, att man för hvarje armé upprättade särskilda förslager. Af dessa hafva emedlertid nästan inga blifvit påträffade. Vi kunna blott meddela ett sådant öfver Rhenska arméens underhåll från d. 1 Juni 1632 under 1 års tid (N:o 963). Armén antages i komplett skick uppgå till 48,475 man, hvilka under nämnde tid skulle kosta 2,504,331 R:dr (20,034,648 R:mt). Credit upptager, utom alla kringliggande områdens contributioner, ordinarie inkomster och tullar, äfven hela Fransyska subsidien för året (400,000 R:dr), samt en summa af 1,232,640 R:dr, som England skulle tillskjuta. — Förslaget N:o 964 utvisar uppbörden i Augsburg från stadens intagande i början af April till October. Af denna uppbörd hade förmodligen den sydtyska armén sitt underhåll, och hit levererades troligtvis alla medel, som drogos ur Bajern, Schwaben och södra Franken. Till October hade 543,600 R:dr influtit, men ännu återstodo 192,745 R:dr. — Af förslaget N:o 965, som synes vara uppsatt i början af år 1632, ser man slutligen, huruledes Konungen på de olika arméerne ämnade fördela det kopparmynt, som han nämnde år ämnade låta mynta, utföra och göra gällande i Tyskland; första kolumnen utvisar, huru många skeppund i hvarje månad kunde myntas, den fjerde ankomsttiden till hvarje armé; skeppundet beräknades gälla 71$\frac{1}{9}$ R:dr, hvarifrån fraktkostnaden, som står öfverst på hvar och en af de följande kolumnerne, likväl bör afdragas; tillsammans räknade Konungen på att genom kopparen anskaffa 568,888 R:dr (eller 4,550,004 R:dr R:mt). Fastän man i några bref finner spår efter, att en del af kopparen utgått och blifvit använd, så synes dock troligt att Konungen på långt när ej lyckades genomföra planen i sin helhet.

Om ofvanstående förslager äfven ej medgifva möjligheten af några beräkningars uppgörande öfver det totalbelopp, till hvilket samtlige krigsomkostnader under de trenne krigsåren verkligen uppgått, så tillåta de dock en ungefärlig medelberäkning af hvad hvarje man under ett års tid kostade i underhåll.

Enligt en medelsiffra af de 8 förslager, som år 1630 uppgjordes, skulle 40,000 man under 1 års tid kosta 1,800,000 R:dr, d. v. s. hvarje man 45 R:dr. Enligt N:o 957 skulle samma antal under 10 månader kosta omkring 1,654,000 R:dr, d. v. s. hvarje man under ett år ungefär

50 R:dr, samt enligt 959 under 8 månader 1,206,691 eller under 12 ungefär 45 R:dr *. Enligt N:o 142 skulle hvarje man af Konungens här årligen kosta 41⅓ R:dr och af Horns armé 42 R:dr, samt enligt 589 hvarje man af Konungens här något öfver 43 R:dr och af Horns något under 40 R:dr. Enligt N:o 960 skulle 102,000 man under 11 månader kosta 3,936,521 R:dr, d. v. s. hvarje man under ett år närmare 42 R:dr. Enligt N:o 961 skulle 108,000 man af Konungens, Banérs, Weimars, Hessens arméer, samt de Pommerska och Mecklenburgska trupperna under 8 månader kosta öfver 3,800,000 R:dr, d. v. s. hvarje man under 1 år omkring 52 R:dr. Och slutligen skulle 48,500 man af Rhenska armén under ett år kosta 2,540,000 R:dr, hvilket gör 51⅔ R:dr för hvarje man. Under det första krigsåret synes följaktligen hvarje man årligen hafva kostat 45 à 40 R:dr (360 à 320 R:dr R:mt), hvilken siffra likväl sedermera efter slaget vid Leipzig ökades till närmare 52 R:dr (416 R:dr R:mt).

De förslager, som ännu återstå rörande krigskostnaderna (N:ne 966—974), meddela, fastän ej af samma betydenhet som de föregående, likväl åtskilliga upplysningar af värde. N:o 966 utvisar, hvad som ingått i den egentliga krigskassan från och med affärden från de Svenska skären år 1630 till årets slut; de uppgifter, som i detta afseende äro gjorda i första delens inledning s. XLIV, måste berigtigas sålunda, att i Juli inflöto 75,978 R:dr (sedan koppardalerne blifvit evalverade), i Augusti 141,855 R:dr, i September 30,630 R:dr, i October 1,000 R:dr, i November 37,516 R:dr och i December 21,900 R:dr, tillsammans således 303,023 R:dr; största delen, 221,129 R:dr, utgick till krigsfolkets aflöning, hvarå noggrann specification är gjord.

Handlingarne 967—970 innehålla sammandrag af Stralsunds hufvudbok under de fyra åren 1629—1632. Första året uppgingo räntekammarens utgifter till 344,225 Sv. Daler (ovisst hvilken sort), hvaraf 295,760 till krigsfolkets aflöning. År 1630 uppgingo utgifterna till 409,317 R:dr, år 1631 till 386,886 R:dr och år 1632 till 182,380 R:dr; af särdeles värde äro de åtföljande noggranna specificationerne på de regementer, hvilka erhöllo sold och läning ur räntekammaren, emedan man deraf ser tiden såväl när hvarje kompani uppsattes, som då det afdrog till andra orter.

Af Hinter-Pommerska hufvudböckerna (räntekammarens i Stettin räkenskaper, N:o 971) har man blott lyckats få reda på den för år 1632. Utgifterna uppgingo nämnde år till 333,652 R:dr, hvaraf nära

* Denna beräkning är gjord så, att till de 31,000 man, som förslaget 898 upptager, lägges 9,000 sjuke och hästlöse, hvilket tillsammans gör 40,000 man.

på hälften användes till aflöning för de trupper, som bildade den Svenska contingenten i Schlesien, och hvilka ej på något annat ställe finnas fullständigare specificerade.

Sist komma de Preussiska hufvudböckerna för åren 1630—31 (N:o 972 och 974), hvilka för bedömande af Sveriges dåvarande finanser äro så vigtiga. De upplysa, att hela contot den sista Dec. år 1630 afslutades med 2,807,969 R:dr och den sista Dec. år 1631 med 2,631,200 R:dr. D. 1 Jan. 1630 emottogs en skuld af 1,151,115 R:dr, hvaraf 888,610 i resterande aflöningar för det värfvade krigsfolket: kronans behållning var då blott 64,545 R:dr. D. 1 Jan. 1631 uppgick skulden till 1,863,489 R:dr, hvaraf (enligt 973) 1,167,363 i resterande aflöningar för krigsfolket; kronans behållning var då 296,853 R:dr. Man ser häraf, till hvilket betydligt belopp de summor uppgingo, som de Preussiska trupperna hade att fordra af Svenska kronan, och man kan verkligen icke förundra sig öfver att nämnde trupper både voro svåra att affärda till Tyskland, äfvensom, dit anlände, fortfarande så orolige, att Konungen våren år 1631 tänkte på att afskeda dem (se 305). Det oaktadt lyckades man slutligen förmå dem till afskrifning af nästan hela summan, 982,016 R:dr, hvarigenom jemnvigten i de Preussiska, och som vi ofvan sett äfven i de Svenska, räkenskaperna någorlunda återställdes. D. 1 Jan. 1632 uppgick Preussiska statens skuld blott till 524,943 R:dr, och vid samma tid behållningen till 106,756 R:dr.

Svenska krigsfolkets uppsättning, organisation, aflöning och underhåll åren 1630—1632.

Vi komma nu till redogörelsen för de handlingar, hvilka röra krigsfolkets anskaffande, vare sig medelst utskrifning eller värfning, äfvensom de olika sätten för dess underhåll i krig och fred.

Af N:ne 975, 976 och 977 framgår det sätt, på hvilket den år 1630 i stället för personal-utskrifningen af Ständerna beviljade utskrifningshjelpen fördelades och uttogs. D. 21 Aug. utfärdades bref till ståthållarne (landshöfdingarne) i rikets samtlige län, att låta verkställa roteskrifningen d. 8 Sept. och sjelfve utvälja kommissarier bland länets adel eller andra redlige män. Med samma handlingar följde äfven fullmagter in blanco för de utsedde kommissarierne äfvensom instruktion, huruledes med roteskrifningen från början till slutet förhållas skulle.

Först borde presterna i kyrkorna kungöra roteskrifningen jemte dag och ställe, der häradets manliga befolkning mellan 15 och 60 år skulle infinna sig. Sedan borde de tillsammans med länsmännen och församlingarnes sexmän upprätta noggranna förteckningar öfver socknens manliga befolkning; adeln skulle samtidigt till länets räntekammare insända förteckning på dess hof- och gårdsfolk. Undandoldes någon eller uteslöts ur prestens förteckningar med vett och vilja, så måste presten böta 6 D:r, länsmannen 4 D:r och hvarje sexman 2 D:r; den dolde togs till knekt. Den, som utan laga förfall uteblef från roteskrifningen, måste böta 3 Daler. Å andra sidan skulle häradsfogden och häradsskrifvaren strängeligen öfvervaka, det intet öfvervåld begicks mot befolkningen.

Sedan allmogen samlats på den utsatta dagen och häradsnämnden blifvit nedsatt, skredo kommissarierna till roteskrifningen, d. v. s. till uppskrifvande af hvarje person, hvilken borde betala utskrifningshjelp. Härifrån befriades ingen, utom adelns gårdstjenare, krigsfolket jemte dess nödtorftiga tjenstefolk, särskildt af K. M:t privilegierade personer, alla djur- och fogelskyttar, samt de socknar i hvilka bergs- och saltpeterverk funnos. Alla, som ej hade någon fast boning eller årstjenst, intogos i roteskrifningen, men åtvarnades, att med det snaraste och vid äfventyr att annars uttagas till knektar, skaffa sig tjenst.

Utskrifningshjelpen uppgick till 3 R:dr (24 R:dr R:mt) af hvarje roteskrifven person. Alla, som hade penningar med sig, skulle genast på stället erlägga hjelpen åt de uppbördsmän, som voro tillordnade kommissarierne. De, som ej hade kontanter, fingo 14 dagars uppskof att leverera hjelpen till det ställe, som kommissarierne och uppbördsmännen egde bestämma. Allt borde vara inlevereradt i länets räntekammare innan slutet af September månad. De, som voro välmående, skulle i stället för penningar lemna varor till ett värde, som motsvarade hjelpens storlek, nemligen allt efter landskapens hufvudnäringar: 3 spann råg, 3 L℔ smör, 1 fat jern, 3 tunnor tjära eller 1 stig kol.

Af N:ne 978 och 979 ser man det sätt, på hvilket utskrifningen af manskap år 1631 verkställdes. Kungörelsens uppläsande, mantalsförteckningarnes upprättande och befolkningens samlande försiggick på samma sätt och ungefär vid samma tid, som vid föregående års roteskrifning. Plikterna för medvetande af någons undanhållande voro deremot nedsatta till 2 Daler, 1 Daler och 1 mark.

Sedan på utskrifningsdagen häradsnämnden (vanligtvis 4 bönder) blifvit nedsatt, indelades samtlige utskrifningsskyldige af kommissarierne i rotar af 10 personer hvardera, dock så att frälsebönderna roterades för sig, krono- och skattebönderna för sig och prestedrängarne för sig. I rotarne intogos likväl icke s. k. försvars- eller inhyses-

karlar, gångande embetsmän, driftkarlar, löskekarlar och spannmålströskare, d. v. s. alla som ej hade fast boning eller tjenade för årslön, emedan de voro sjelfskrifna till knektar. Alldeles fritagna voro adelns gårdstjenare, de sjuklige eller af ålderdom vanföre samt sådane personer, som hade K. M:ts särskildta bref.

Sedan roteringen sålunda blifvit verkställd, uttogs af hvarje rote en frisk, sund och stark man mellan 18 och 30 år. Härvid borde likväl åtskilliga konsiderationer iakttagas. Alla bönder, som hade hemman, hvilkas räntor utgingo för krigs- eller sjöfolkets underhåll, äfvensom krigsbefälets tjenstefolk, förskonades i möjligaste mån från krigstjensten. Sammaledes personer, som voro sysselsatte vid bergs- eller salpeterbruken, skyttar, räf- och fogelfängare, samt personer eller socknar, som hade särskildta privilegier. Derjemte förskonades äfven nybyggare; dock borde man icke hafva något undseende med dem, som blott för att undslippa krigstjensten flyttade ur vägen och allenast utödde skogarne. Söner af sådane bönder, hvilka redan hade en son i krigstjenst eller som mist någon son för fienden, äfvensom de, hvilka ensamme hade ett stort hemman att sköta, befriades. Af frälsebönder uttogs ej från samma egendom mer än en, förrän 9 andra blifvit uttagna från andra gods. Åtskilliga mindre vigtiga stadganden ses af sjelfva handlingen.

Af rotelängderna uppsattes två exemplar, hvaraf det ena skickades till länets räknekammare och det andra förvarades i häradskistan. Af rullorne på de uttagne knektarne uppsattes tre exemplar, hvaraf ett för öfversten och ett för kaptenen vid det regemente, som de utskrifne tillordnades; det tredje insändes till länets räknekammare. Då utskrifningen försiggått i hela riket, förordnades af Riksrådet särskildta mönsterherrar, som öfversågo såväl de nyskrefne som de gamle knektarne, och hvilka egde rättighet att vid generalmönstringen hemförlofva eller tillåta lega för dem, som dertill kunde förebringa giltiga skäl. Men hvarken det ena eller det andra fick dessförinnan ske.

Först efter denna mönstring kunde man anse de utskrifne knektarne såsom verkligen inträdde i krigstjensten. Om det sätt, på hvilket de sedermera formerades på kompanier, lemnar N:o 980 närmare upplysning. Kompanierne skulle sammansättas af både gamla och nya knektar, hvilka sednare, om möjligt vore, alltid borde tagas af samma socken och härad, eller åtminstone af det närmast liggande. Till intet kompani fick tagas mera än 126 gemene, hvilka alla skulle vara närvarande på stället; öfver de frånvarande förordnades en särskild officer. Ej heller fick Öfversten eller Kaptenen till officer — häribland räknades allt befäl och spel — taga någon af de gemene, utan borde sjelf skaffa sådane. De närvarande skulle genast indelas i rotar

(21 à 6 man), så att hvarje underofficer, korporal och rotmästare erhöll sin afdelning att svara för.

Såväl af denna, som af nästkommande handling (N:o 981) inses i hvad mån och på hvad vilkor det ibland tilläts rytteribefälet, att till komplettering af sina afdelningar taga nyutskrifne knektar till ryttare. Rytteriet uppsattes föröfrigt, såsom ofvan nämndt är, genom frivilligt åtagande, ungefär på samma sätt som nu den indelte soldaten.

Med utskrifningen följde icke allenast den bördan, att befolkningen lemnade karl, utan densamme måste äfven enligt regeln af den rote, han tillhörde, förses med kläder och gevär, eller som det kallades *utstofferas*. Der detta icke skedde, lemnades i stället s. k. rotepenningar, hvilka uppgingo till 18 Daler (omkring 88½ R:dr R:mt). Det ena eller andra användes ömsevis, alltefter orternas olika önskan; se härom N:ne 982 och 983. Af sistnämnde handling synes äfven, att allmogen i Dalarne redan då ingått kontrakt med kronan, att städse hålla ett visst antal soldater fullt vid regementet, på hvilket vilkor den äfven undslapp utskrifningen. Angående det inhemska rytteriets uppsättning hafva ej några handlingar för den här i fråga varande perioden kunnat anträffas. Närmare, fastän ej fullt tillräckliga, upplysningar kunna inhemtas i H. Hamiltons »Afhandling om Krigsmagtens och Krigskonstens tillstånd i Sverige under Konung Gustaf Adolfs regering», s. 167.

Några mönsterrullor (se 984—987) äro bifogade, hvaraf man kan se de Svenska infanteri- eller kavalleri-regementernes inre organisation. Man finner af nämnde rullor, jemförde med aflönings-staterne, att regements-officerarne vid ett Svenskt reg:te fotfolk utgjordes af:

1 Öfverste.
1 Öfverste-Löjtnant.
1 Major (Vaktmästare).
1 Reg:ts-Qvartermästare.
1 Reg:ts-Skrifvare.
1 Reg:ts-Balberare.
1 Reg:ts-Profoss.
1 Reg:ts-Prest.
3 Reg:ts-Balberare (lägre).
3 Reg:ts-Profosser (lägre).
3 Reg:ts-Prester (lägre).
1 Rättegångs-Väbel.
1 Rättegångs-Skrifvare.

Summa 19 Regements-Officerare.

Hvarje kompani var sammansatt af:

1 Kapten.
1 Löjtnant.
1 Fändrik.
2 Sergeanter.
1 Mönsterskrifvare (Fältväbel).
1 Förare.
1 Furir.
1 Rustmästare.
6 Korporaler.
2 Trumslagare.
1 Pipare.

Summa 18 Officerare.

15 Öfver-Rotmästare.
21 Under-Rotmästare.
90 Gemene.
4 Mönsterdrängar.

Summa 148 personer, hvilket för 8 kompanier jemte Reg:ts-officerarne på ett komplett reg:te gör 1,203 personer, eller, såsom det vanligtvis räknades, 1,200 man.

Ett Svenskt rytteri-regemente hade följande reg:ts-officerare:

1 Öfverste.
1 Öfverste-Löjtnant.
1 Major.
1 Reg:ts-Qvartermästare.
1 Reg:ts-Skrifvare.
1 Reg:ts-Balberare.

Summa 6 Reg:ts-Officerare.

Kompaniet var sammansatt af:

1	Kapten	med	4	hästar.
1	Löjtnant	»	3	»
1	Fändrik	»	3	»
2	Korporaler	»	4	»
1	Förare	»	2	»
1	Mönsterskrifvare	»	1	häst.
1	Prest	»	1	»
1	Profoss	»	1	»
1	Balberare	»	1	»
1	Hofslagare (smed)	»	1	»
2	Trumpetare	»	1	»
102	Gemene	»	1	»

Kompaniet räknade således tillsammans 115 personer med 125 hästar, och regementet i komplett skick, då 4 af reg:ts-officerarne vanligtvis sjelfva förde sina kompanier, 922 personer med 1,000 hästar.

Eget är, att hvarje kompani hade sin egen prest, balberare och profoss, af hvilka det således fanns 8 vid hvarje kavalleri-reg:te — af balberarne till och med 9 med reg:ts-balberaren — i stället för 4 såsom vid infanteri-reg:terne. Deremot saknades rättegångs-väbeln och rättegångs-skrifvaren vid reg:ts-staben, samt sergeanterne, furiren och rustmästaren vid kompani-staberne. Huru många hästar reg:ts-officerarne fingo hafva, finnes ingenstädes bestämdt.

Det andra, och, som man ofvan sett, af Gustaf Adolf i Tyska kriget oftast begagnade medlet att anskaffa krigsfolk, var *värfningen.* Hela Europa var då för tiden öfversvämmadt af en otalig mängd kringirrande äfventyrare, högre eller lägre och af olika nationer, samt hvilka gjort krigstjensten till yrke och näringsfång. Somliga hade dertill blifvit föranledde af böjelse för ett äfventyrligt lefnadssätt; andra hade i de många krigen förlorat sin egendom eller tillföljd af medborgerliga oroligheter blifvit landsflyktige; en mängd fattiga föredrogo det visserligen farliga och mödosamma, men dock rörliga och inbringande krigaryrket framför ett träget, enformigt och föga fruktbärande arbete, oftast för andras räkning. Alla dessa stridde merändels blott för penningevinsten, men fullföljde eller verkade sällan för något högre mål. Och som de beständigt vågade lif och lem samt måste skynda att fånga njutningens ögonblick, förde de ett lustigt lefnadssätt i sus och dus, hvartill den höga solden, byte och plundring gåfvo rik tillgång. När som helst voro de färdiga att sälja sina tjenster åt den mest bjudande eller säkrast betalande.

När en regent behöfde sådane soldtrupper, träffade han öfverenskommelse med en skicklig och krigserfaren Öfverste, Öfverste-Löjtnant eller Kapten, att åt honom uppsätta ett regemente, en sqvadron eller ett kompani. Ett ordentligt kontrakt upprättades derefter mellan soldgifvaren å ena sidan, samt den blifvande befälhafvaren å den andra, såsom *entreprenör* för krigsfolks anskaffande. Dessa kontrakter kallades *värfningspatenter* eller *kapitulatoner,* och i dem bestämdes noga vilkoren å ömse sidor. Vi meddela här 5 sådane kapitulationer: en för ett regemente kuirassierer (N:o 988), en för ett regemente fotfolk (N:o 989), en för två reg:ter fotfolk (N:o 990), en för en sqvadron fotfolk (N:o 991), och en för ett kompani dragoner (N:o 992).

De hufvudsakliga, för alla gemensamma, bestämmelserna i dessa handlingar äro:

a) lemnas tillstånd åt den blifvande befälhafvaren att värfva ett visst antal kompanier af viss styrka;

b) utsättes värfnings- eller lägerplatsen;

c) bestämmes tiden, då värfningen skall vara fulländad och då mönstringen af Konungens kommissarie skall förrättas;

d) bestämmes värfningspenningens storlek för hvarje man;

e) förbinder sig entreprenören att sjelf skaffa dugliga officerare i tillräckligt antal;

f) lofvar han att när och hvar som helst låta mönstra sin trupp af Konungens kommissarie;

g) bestämmes soldens storlek i hvarje månad för hvarje grad;

h) bestämmes löningens storlek i hvarje månad för hvarje grad;

i) bestämmes i hvad mån Konungen eller soldaterna skola anskaffa eller ersätta hästar eller vapen;

k) förbinder sig krigsfolket, att svärja tro- och huldhetseden, att låta begagna sig när, hvar och på hvad sätt som helst, att befordra Konungens fördel och skada fienden samt att lyda Konungens artikelbref (krigsartiklar);

l) förbinder sig befälhafvaren att inom sin trupp handhafva disciplinen och rättsskipningen;

m) förbinder sig Konungen att underhålla de i krigstjenst stupades eller genom sjukdom dödes efterlemnade hustru och barn;

n) att utlösa eller utvexla dem som under redlig strid med fienden blifvit fångne;

o) att under återstående delen af hans lifstid underhålla hvarje invalid, om han qvarstannar i landet, men att gifva honom resepass och tärepenning, om han vill afdraga;

p) att vid afdankning gifva hvar och en hans resterande förtjenst och afräkning, samt derutöfver en half månads sold, äfvensom bestå fartyg, om afdankningen sker i Sverige.

Alla dessa vilkor stå ej tydligen utsatta i hvarje kapitulation; men som i hvar och en sådan förekommer uttrycket: »i alla öfriga hänseenden skall med hvar och en förfaras, som med de gamla, värfvade soldaterna» — så torde man kunna taga för gifvet, att samtlige vilkoren voro underförstådda.

Utom ofvannämnde vilkor förekomma särskildt vid rytteriet följande:

a) att hvarje ryttare vid antagandet skall vara försedd med häst, jemte allt tillbehör, med 2 goda pistoler och en värja, äfvensom med rygg- och bröstharnesk;

b) att ryttare, som i tjensten förlorar sin häst, får uppbära full sold under 3 månader, hvaraf han under 2 till fots får åtfölja kompaniet, men den tredje skall förse sig med ny häst, fullt stofferad;

c) att ryttmästaren, om en ryttare stupar, under 2 månader får uppbära full sold för det lediga rummet, med vilkor att han under tiden anskaffar ny ryttare;

d) att nya anreds-penningar och vapen af kronan lemnas ett kompani, som genom strid eller sjukdom blifvit mycket försvagadt, för hvilket likvisst sedermera en månads sold, eller 11 R:dr, afdrages. Vid afdankning återköpas vapnen af kronan för 8 R:dr. Förlorar ryttare genom redlig fångenskap sina vapen, gifves honom vid återkomsten utan afdrag nya. Men för allt hvad han genom vårdslöshet förderfvar, afdrages motsvarande värde af solden.

Vid infanteriet stadgades särskildt:

a) att kronan vid första mönstringen utan afdrag förser soldaterna med vapen och gevär, som vid afdankningen återlemnas. För alla genom vårdslöshet uppkommande bristfälligheter sker afdrag å solden, motsvarande skadans värde, men ej för det som framför fienden eller genom slitning blifvit förstördt;

b) att 5 R:dr i månaden afdrages från kaptenens sold för hvarje tionde man vid kompaniet, som fattas;

c) att ingen kapten tillåtes fordra rest för en död, rymd eller frånvarande soldat;

d) att åt ett kompani, som betydligt försvagats genom ett svårt fälttåg eller belägring, utöfver det vanliga lemnas en månads komplett löning, då kaptenen af det öfverskjutande får förstärka kompaniet (d. v. s. att ej 5 R:dr enligt punkt *b*) afdrages);

e) att föröfrigt åt Öfversten lemnas nya värfningspenningar efter diskretion, för att ersätta lidna förluster och rekrytera kompanierne.

Sedan ett sådant, mer eller mindre detaljeradt kontrakt blifvit afslutadt mellan kronan och värfnings-entreprenören, lät den sednare trumman ljuda på de anvisade löpeplatserna. Vanligtvis lemnades värfningspenningarne genast åt entreprenören och af denne åt soldaterna, men man har äfven exempel på, att de ej utbetalades förrän efter första mönstringen. Underhåll på löpeplatsen bestods blott af kronan, då värfningen skedde inom rikets landamären (se dess belopp år 1635 af N:o 1036). Men då, såsom oftast var fallet, densamma verkställdes i sjelfva krigsorten, måste innevånarne bestrida underhållet in natura, ja icke sällan med penningar. N:ne 994 och 995 innehålla tvenne förplägnings-ordningar för krigsfolket på löpeplatserne. Men dessa efterlefdes sällan till alla delar, utan soldaterne tilläto sig de största oordningar, hvarigenom befolkningen i hög grad förtrycktes och ofta hela orter utarmades. Af andra delens brefvexling finner man detta isynnerhet hafva varit fallet vid Neder-Sachsiska armén. På somliga ställen betalde man, för att blifva befriad från löpeplatserna,

en viss ganska betydlig månatlig kontribution (se N:o 996). N:ne 173 och 997 innehålla förteckningar på de trupper, som skulle värfvas i slutet af år 1630 och under loppet af 1631. Först sedan mönstringen blifvit verkställd af kronans kommissarier, och krigsfolket svurit eden åt Konungen och fanan, började soldens utbetalande.

Om de värfvade truppernas invecklade aflöningsväsende skola snart närmare upplysningar meddelas. Här må blott nämnas, att, då den höga solden sällan ordentligt kunde utbetalas, såväl officerarne som soldaterna ofta ansågo det ingångna kontraktet brutet, hvarigenom oroligheter och myterier uppstodo. Det fordrades då mycken öfvertalningsförmåga och stora löften att qvarhålla soldaterna under fanorna, samt isynnerhet att förmå dem redligt uppfylla sina skyldigheter framför fienden. Ibland vägrade de till och med alldeles att strida. Och af många ansågs det icke oförenligt med hederns lagar eller den aflagda eden att taga tjenst hos fienden, då man i en strid blifvit tillfångatagen, eller då man utdrog från en fästning, som kapitulerat.

Här medfölja några mönsterrullor (N:ne 998—1001), hvaraf man ser de värfvade regementernas inre organisation.

Ett värfvadt infanteri-regemente hade följande regements-officerare:

1 Öfverste.
1 Öfverste-Löjtnant.
1 Major.
1 Reg:ts-Qvartermästare.
1 Reg:ts-Schultz (Auditör).
1 Reg:ts-Skrifvare.
2 Predikanter.
1 Rättegångs-Väbel.
1 Rättegångs-Skrifvare.
4 Balberare.
4 Profosser.
1 Reg:ts-Trumslagare.
1 Skarprättare.
2 Stockmästare.
2 Stock-knektar.

Summa 24 personer; hvartill emellanåt kom en proviantmästare och 1 eller 2 bödelsknektar.

Kompaniet var sammansatt af:

1 Kapten.
1 Löjtnant.
1 Fändrik.
2 Sergeanter.

1	Förare.
1	Furir.
1	Mönsterskrifvare.
1	Rustmästare (Capitaine des armes).
6	Korporaler.
2	Trumslagare.
1	Pipare.
15	Öfver-Rotmästare.
21	Under-Rotmästare.
90	Gemene.
Summa 144	personer, hvartill kommo
4	mönsterdrängar (Musterjungen) och
14	passevolanter, hvilka sednare dock ej räknades bland de öfriga.

Skilnaden mellan det inhemska och det värfvade fot-regementet bestod således deri, att det sednares reg:ts-stab hade en schultz (auditör), 1 skarprättare, 2 stockmästare, 2 stock-knektar och 1 reg:ts-trumslagare mera, men deremot 2 predikanter mindre. Rättegångsväsendet vid ett värfvadt reg:te var fullständigt utveckladt, emedan alla disciplinärfrågor afgjordes *inom* detsamma, samt till och med lifsstraff utan vidare appell till högre myndighet af krigsrätten kunde ådömas och af Öfversten verkställas. Då vid de Svenska regementerne ej fanns någon schultz, är troligt att vigtigare mål afgjordes vid högqvarteret efter krigsrättens förberedande undersökning.

I afseende på kompaniets inre sammansättning var det värfvade lika med det utskrifna, med undantag af att kompani-chefen utom mönsterdrängarne äfven egde rättighet att hålla 14 s. k. passevolanter, för hvilka han fick aflöning.

Det värfvade utländska kavalleri-regementet hade följande reg:ts-officerare:

1	Öfverste.
1	Öfverste-Löjtnant.
1	Major.
1	Qvartermästare.
1	Reg:ts-Schultz.
1	Reg:ts-Skrifvare.
1	Profoss.
3	Drängar.
4	Predikanter.
Summa 14	*personer.*

Kompaniet var sammansatt af:

1	Ryttmästare	med	6	hästar.
1	Löjtnant	»	4	»
1	Cornett	»	3	»
1	Qvartermästare	»	2	»
3	Korporaler	»	6	»
2	Trumpetare	»	2	»
1	Balberare	»	1	»
1	Hofsmed	»	1	»
1	Mönsterskrifvare	»	1	»
99	Gemene	»	99	»
Summa 111	personer	med	125	hästar.

Skillnaden med det Svenska kavalleri-regementet var, att till reg:ts-staben räknades schultzen, profossen och hans drängar samt predikanterna, men deremot icke reg:ts-balberaren. Kompaniet hade qvartermästaren och en korporal mera, men saknade egen prest och profoss samt räknade blott 99 gemene i stället för 102. Då emedlertid ryttmästaren hade 6 i stället för 4 hästar, samt löjtnanten 4 i stället för 3, äfvensom qvartermästarens och 2 korporal-hästar tillkommo, så blef häst-antalet detsamma. Märkvärdigt förefaller att icke de värfvade kavalleri-reg:terne liksom infanteri-reg:terne hade egna rättegångsskrifvare och väblar, skarprättare, stockmästare och stockknektar.

Det sätt, hvarpå *aflöningen* verkställdes inom regementer af olika vapen och sammansättning, var i sig sjelf särdeles inveckladt, hvartill äfven kom att dess belopp esomoftast undergick förändringar. Då inga stater särskildt för åren 1630—1632 hafva kunnat påträffas, meddelas här under N:ne 1002—1040 en samling sådane mellan åren 1625 och 1635, hvilka båda år staterne bestämdt fastställdes, fastän äfven under mellantiden förändringar skedde.

Det *Svenska, utskrifna fotfolket* aflönades *under fred* och hemma i landet efter 4 olika kategorier, nemligen med *årslön, spanmåls-underhåll, hemman* samt *kläde och kommiss.* De särskildta titlarnes belopp för hvarje grad synes af N:ne 1002—1005, äfvensom det sammanlagda beloppet af N:o 1006 a. Myntsorten är den grofva Silfverdalern, hvaraf $1\frac{5}{8}$ gick på Riksdalern, och hvilken, evalverad i nuvarande mynt, torde hafva utgjort ungefär 492 öre.

Årslönen, eller som den äfven kallas »fördelen», uppgick, såsom af nämnde stater synes, ej till särdeles högt belopp. Deremot var spanmåls-underhållet, hvilket likväl blott tilldelades officerarne (allt befäl och spel, jemte de civile tjenstemännen), i sjelfva verket vida större, än som synes af dess evalvering i penningar; ty der räknas

tunnan efter kronovärdiet blott till 9 mark, d. v. s. till $2\frac{1}{4}$ D:dr eller $1\frac{5}{13}$ R:dr, då den i handel och vandel gällde $1\frac{1}{2}$, 2 à $2\frac{1}{2}$ R:dr.

Hvarje officer hade vidare ett kronohemman eller en del af ett sådant till underhåll och boställe. Dess ungefärliga storlek eller värdet af den afkastning det frambragte, betecknades genom storleken af dess »vissa ränta», d. v. s. den ordinarie grundskatt, som det borde utgöra till staten. Ifrån denna »vissa ränta» var hemmanet befriadt, likasom från »alla ovisse persedlar», hvarmed menas åtskilliga onera, som annars skulle hafva vidhäftat detsamma, såsom t. ex. skjutsning, vägomläggning, körslor m. m. d. I hvad mån krigsbefälet var befriadt från utskrifning och utskrifningshjelp hafva vi sett af ofvanstående. De gemene knektarne synas äfven i början af Gustaf Adolfs regering hafva haft $\frac{1}{8}$ hemman till boställe och brukning (se Hamilton sida 144); men vid den period, hvarom här är frågan, hade detta blifvit dem fråntaget. I stället bodde de hos vissa kronobönder, hvilka äfven borde föda dem, se N:ne 1015—1017, förmodligen mot ersättning af knektarnes arbete och af lindring i vissa skatter, äfvensom mot frihet från uttagning till knekt. Denna börda skulle dock i längden blifvit ganska svår, om ej knektarne alltemellanåt varit uppbådade till tjenstgöring i fält.

Den sista inkomstkällan var slutligen det kläde, hvilket af kronan till olika mängd och finhet årligen utdelades åt krigsfolket; en tid hade detsamma utgått i penningar, men vid den period, som här är frågan om, synes det i allmänhet hafva blifvit lemnadt in natura.

Sålunda lefde befälet af den lilla årslönen, af den försålda spanmålen och af det skattefria boställets afkastning, samt hade dessutom ett icke ringa bidrag till kläder. Knektarne, som visserligen äfven fingo något penningar och kläde, lefde dock förnämligast på allmogens bekostnad, hvilken sålunda trycktes af en nästan stadigvarande inqvartering. Öfverstar och Öfverste-Löjtnanter finnas ej upptagne på någon af ofvannämnde stater, emedan de aflönades kontant, direkte ur statskassan, de förstnämnde med 2,000 D:r, de sednare med 1,000 D:r. Härvid bör likväl ihågkommas, att de tillika voro kompani-chefer vid de regementer de tillhörde, samt åtnjöto de dermed förknippade löneförmånerne.

När krigsfolket tågade genom landet, borde bönderna inqvartera och bespisa detsamma mot omedelbar ersättning af officerarne och efter en bestämd ordning (se N:o 1006 b).

Då det inhemska fotfolket uppfordrades till tjenstgöring i fält, erhöll det aflöning efter *tvenne* kategorier, nemligen *sold* eller *läning*. När den ena eller den andra användes torde numera vara svårt att med bestämdhet afgöra. Solden synes under den tidigare delen af

Gustaf Adolfs regering hafva blifvit betald de månader, då truppen var på tåg, i läger eller vid belägring, samt i allmänhet i närmare beröring med fienden, läningen deremot då den låg i garnison eller qvarter; den förra således, då tjenstgöringen var svårare, den sednare när den var lättare. Af förslaget N:o 1041 på arméns underhåll i fält synes det, som om trupperne årligen fingo 1 månads sold och 11 månaders läning. Af de förslag, som ofvan äro anförde öfver krigskostnaderne, framgår deremot, att under hela denna period blott läningen utbetalades. På aflöningsstaten för 1635 (N:o 1011) finnes äfvenledes blott läningen uppförd. Man torde häraf kunna sluta, att under de sista åren af Gustaf Adolfs regering solden åtminstone blott undantagsvis utbetalades. Man har flera skäl att förmoda, det freds-aflöningen fortfarande utgick, när i fält blott läningen betaldes. Men betaldes full sold, då afdrogs freds-aflöningen. För läningen köpte sig krigsfolket det dagliga underhållet; när detsamma lemnades in natura, afdrogs motsvarande värde å läningen; detta egde rum såväl med det Svenska som det utländska krigsfolket.

Af N:o 1007 finner man läningens belopp i hvarje månad enligt 1625 års stat; den uppgick då för hvarje gemen knekt till 2 D:r 20 öre, för ett helt kompani till 444 D:r 8 öre, samt för reg:ts-officerarne till 129 D:r. N:o 1008 utvisar dess belopp, då under-officerare och manskap i stället för läningen fingo proviant, äfvensom den sednares beståndsdelar; kompaniets trenne högre officerare och reg:ts-officerarne bibehöllo sin vanliga läning i kontant och fingo ingen proviant; från kompaniets underbefäl afdrogs proviantens värde och blott återstoden erhölls kontant; de gemene fingo blott proviant och intet i kontant. D. 14 Oct. 1626 höjdes läningen för de gemene till 3 D:r 12 öre, hvarigenom kompaniläningen steg till 538: 16, samt år 1629 till 3 D:r 24 öre, hvarigenom kompaniläningen ytterligare steg till 599 D:r (se 1009 och 1010). Men år 1635 hade den åter blifvit nedsatt till 2 D:r 14 öre per knekt; för befälet blef läningen under hela denna tid i det närmaste oförändrad (1011).

Solden uppgick enligt 1625 års stat till 3½ D:r per knekt och till 635 D:r per kompani samt till 220 D:r för reg:ts-officerarne (se N:o 1012). Förmodligen år 1628 ökades den till 4 D:r per knekt, tillfölje hvaraf den per kompani steg till 698 D:r (se N:o 1013). För de regementer, hvilka samma år sändes till Stralsund, ökades den ytterligare till 4½ D:r per knekt, äfvensom på några andra grader, så att kompanisolden uppgick till 774 D:r (se N:o 1014). Det högre befälets sold blef, liksom läningen, under hela perioden i det närmaste oförändrad.

Det inhemska *Svenska rytteriet* aflönades hemma i landet dels med *fördel* (årslön) och dels med *hemmansränta* jemte boställe. Fördelen, hvars belopp på olika grader synes af N:o 1018, tilldelades blott officerarne. Hemmansräntan utgick efter det antal hästar, hvarje grad fick hafva, samt var en gång för alla bestämd till 30 D:r per häst; dess belopp för olika grader synes af N:ne 1018 och 1022. Alla officerare hade boställen, men fingo af deras afkastning ej åtnjuta mera än den bestämda räntan för hvarje häst; hvad bostället räntade öfver, måste inlevereras till räntekammaren; men hvad det räntade under, ersattes å andra sidan af kronan. Deremot var bostället skattefritt. Med de gemene ryttarne synes förhållandet merändels hafva varit ungefärligen detsamma, som vid nuvarande rusthålls-inrättning, nemligen att vissa hemman förlänades eller legdes af hemmansegaren åt de personer, som ville åtaga sig att mot skattefrihet till hemmansräntans belopp rusta, d. v. s. underhålla häst och karl, samt med nya ersätta dem, som afgingo. Ryttaren (jemte hästen) var således inqvarterad hos rusthållaren, hvars underhåll han åtnjöt hemma i landet. Man har likväl exempel på, att ryttaren sjelf brukade ett sådant hemman samt deraf hade det nödtorftiga uppehället för sig och hästen. I allmänhet voro dessa förhållanden då ännu föga ordnade, hvarföre de både ofta föranledde tvistigheter, samt äfven sednare af forskaren varit svåra att utreda.

När det inhemska rytteriet uppfordrades till tjenstgöring, åtnjöt det, liksom fotfolket, sold eller läning. Den ena eller den andra utbetalades i början efter tjenstgöringens svårighet; sedan synes blott solden hafva utgått för en månad af året och läningen för de öfriga 11, samt slutligen allenast läningen, hvilken ensam förekommer på de ofvan åberopade kostnadsförslagen, äfvensom på 1635 års stat.

Soldens och läningens belopp var blott olika för befälet; men för manskapet voro båda desamma. Enligt 1625 års stat (se N:o 1019) uppgick den månatliga kompanisolden till 652 och kompaniläningen till 583 D:r; på hvarje häst räknades då 4 D:r. Enligt N:o 1020 uppgick kompani-solden till 777 D:r och läningen till 708 D:r; på hvarje häst räknades då 5 D:r. Enligt N:o 1021 uppgick kompani-solden till 902 D:r; läningen finnes ej der utsatt; på hvarje häst räknades då 6 D:r. Men år 1635 hade läningen (se 1022) blifvit nedsatt till 469 R:dr eller 703½ D:r; på hvarje häst räknades då 3 R:dr eller 4½ D:r. Ihågkommas bör härvid, att officerarne, utom den personliga läningen eller solden, äfven fick sådan för hvarje häst, de hade tillåtelse att hålla; ryttmästaren fick t. ex. år 1635 för sin person i läning 24 R:dr, samt dessutom för hvar och en af de fyra hästar, han egde att hålla, 3 R:dr, tillsammans 36 R:dr; Löjtnanten

12 R:dr + 3 × 3 = 21 R:dr o. s. v. Af N:o 1023 synes, på hvad sätt regements-officerarne aflönades hemma och i fält; Öfv.-Ltn. hade t. ex. hemma, liksom vid infanteriet, 1,000 D:r *jemte* inkomsten på kompanichefs-beställningen; i fält hade han *i sold* 100 D:r i månaden, jemte 20 D:r på hvar och en af de fyra hästar han egde att hålla; *i läning* hade han månadtligen 48 D:r, jemte 15 D:r för hvar häst. Rytteri-majoren hade hemma i landet 240 D:r *utom* kompanichefs-lönen (360 D:r), då infanteri-majoren blott hade den sednare.

Af N:o 1024 synas de aflönings-vilkor, som bestodos *adelns rusttjenst* i Sverige. I fred underhöllos på hvarje kompani blott ryttmästaren och 2 korporaler; dessa aflönades med månadsläning (månaden beräknad till 40 dagar), bestående i en viss årslön samt dessutom 7½ D:r särskildt för hvarje häst, hvilket sednare belopp utgick som hemmansränta; i krig fingo de sold, hvarifrån läningens belopp afdrogs*). Alla andra charger tillsattes särskildt vid inbrytande krig, samt hade då månatlig läning och sold som andra officerare. Manskapet aflönades i krig lika med det värfvade.

De Est-, Liff- och Ingermanländske *landssåtarnes* — dervarande adels rusttjenst — sold och läning uppgick till samma belopp, som den Svenska rusttjenstens. Skillnaden var blott den, att i förstnämnde provinser inga officerare underhöllos i fred, hvarföre alla vid uppbåd fingo full sold utan afdrag (se N:o 1025). I hvad mån aflöningen nedsattes i 1635 års stat, synes af N:o 1026.

Värfningspenningarne för det *utländska fotfolket* uppgingo före år 1630 i allmänhet till 8 R:dr, men sjönko derefter till 6, ja till och med till 4 R:dr, enligt hvad de meromnämnde kostnadsförslagen utvisa. Förmodligen härledde sig denna omständighet från det större tillopp af folk, som egde rum efter Gustaf Adolfs framgångar. Angående det sätt, på hvilket sold och läning ömsevis utgick, har man för det värfvade fotfolket tillförlitligare underrättelser, än för något annat truppslag. Så snart de blifvit mönstrade på löpeplatsen, erhöllo *soldaterne* (såsom de till åtskillnad från de utskrifna *knektarne* kallades) liksom alla andra värfvade trupper en hel månads sold. Men sedermera beräknades för hela den öfriga tjenstetiden aflöningen sålunda, att de tjenade för ½ månads sold och ½ månads läning i månaden. Det oaktadt *utfingo* de hvarje månad blott *en hel månads läning*. Återstoden, som kallades den »resterande eller rätta förtjensten», utdelades först då *afräkningen* skedde, d. v. s. efter hvarje fjerde månads förlopp, vid hvarje års slut eller vid afdankningen, allt efter

*) Den häröfver upprättade staten är så att förstå, att afdraget redan är gjordt; ryttmästaren skulle t. ex. hafva 100 D:r i fördel, men fick blott 52, då läningen, 48 D:r, blifvit afdragen.

särskild öfverenskommelse eller lägenhet. Icke sällan hände likväl, att ingen afräkning kunde ske tillföljd af brist på penningar, och då utbröto de oroligheter, som så ofta förekomma i trettioåriga krigets annaler. Man bör äfven härvid erinra sig, att läningen vanligtvis åtgick till det dagliga underhållet, hvarföre den äfven emellanåt utdelades i proviant; förtjensten vid afräkningen deremot var den egentliga *vinsten* på hela spekulationen att låta värfva sig till krigare, och det var mindre underligt, om stort missnöje yppades, då soldaterne sågo sig beröfvade den enda belöningen för så många faror och lidanden, eller om de sökte ersättning genom olaglig plundring.

Af N:o 1027 synes läningens och soldens belopp enligt 1625 års stat. Läningen uppgick för gemene man till 3 D:r, solden till 6 D:r samt halfva läningen och solden till $4\frac{1}{2}$ D:r i månaden; kompaniläningen uppgick till $596\frac{1}{4}$ D:r, solden till 1,282 D:r samt halfva läningen och solden till $939\frac{1}{8}$ D:r; för regements-officerarne uppgick läningen till 402 D:r, solden till 984 D:r samt halfva solden och läningen till 693 D:r. Enligt N:ne 1028, 1029 och 1030 höjdes aflöningen något sednare (1628?); man finner läningen för gemene man der uppgå till $3\frac{3}{4}$ D:r, för kompaniet till 671 D:r samt för reg:ts-officerare till 417 D:r; solden blef deremot i det närmaste lika, nemligen för gemene man 6 D:r, för kompaniet 1,282 D:r och blott för reg:ts-officerarne 1,005 D:r. Af N:o 1031, der hela afräknings-systemet är uppställdt, finner man att halfva solden och läningen för gemene man blifvit höjd till $4\frac{7}{8}$ D:r, för kompaniet till $976\frac{13}{16}$ D:r samt för reg:ts-officerarne till 711 D:r. Dessa trenne sistnämnde stater gällde åren 1630—1632. På 1635 års stat (se N:o 1032) hade allt åter blifvit nedsatt, läningen för gemene man från $2\frac{4}{13}$ R:dr till $1\frac{7}{8}$ R:dr, för kompaniet från $366\frac{12}{17}$ till $350\frac{5}{8}$, samt för reg:ts-officerarne från $249\frac{3}{13}$ till $238\frac{1}{4}$ R:dr; solden hade blifvit minskad för gemene man från $3\frac{9}{13}$ R:dr till 3 R:dr, för kompaniet från $788\frac{11}{13}$ till 698 R:dr, samt för reg:ts-officerare från $609\frac{3}{17}$ till 599 R:dr.

Dragonerne, hvilka voro uppsatte och organiserade på samma sätt som det värfvade fotfolket, aflönades förmodligen efter samma grunder, fastän aflöningens belopp var något olika. Så finner man solden vid ett beridet dragon-kompani enligt 1625 års stat (se N:o 1033) hafva uppgått för gemene man till 8 D:r och för hela kompaniet till 1,483 D:r; något sednare (förmodligen 1628) minskades den för gemene man till 4 R:dr ($6\frac{1}{2}$ D:r) och för kompaniet till $766\frac{1}{2}$ R:dr (1,245 D:r); reg:ts-officerarne, hvilka jemförelsevis med dem vid fotfolket voro lågt aflönade, fingo blott 434 R:dr. Läningen uppgick vid samma tid för gemene man till 3 D:r, för kompaniet till 532 D:r och för reg:ts-officerare till 277 D:r. N:o 1034, som inne-

håller »dragoners ordning på en månads underhåll år 1635», utvisar sannolikt halfva solden och läningen för månaden, hvilken för gemene man belöper sig till 3 R:dr (4½ D:r *), för kompaniet till 563½ R:dr (845 D:r) och för reg:ts-officerare till 300 R:dr (450 D:r).

I afseende på de *utländska, värfvade ryttarnes* aflöningssätt har man inga bestämda uppgifter. Så mycket kan dock tagas för gifvet, att de blott aflönades med sold, eller åtminstone att läningen vanligtvis utgjorde ¼ månads sold. Värfningspenningarne uppgingo per häst till samma belopp, som första månadens hela sold. Af underhållsförslagerne N:ne 957, 959, 960, 961 och 963 finner man, att hela det värfvade, utländska rytteriet i Konungens egen här månatligen blott erhöll en fjerdedels månads sold, hvaremot ryttarne i bundsförvandternas arméer erhöllo en half månads sold (se N:o 961 å förslagen öfver de Weimarska, Hessiska, Meklenburgska och Frankiska trupperna). Häraf tyckes följa, att något afräkningssystem, liknande det vid fotfolket befintliga, äfven måtte hafva blifvit användt vid rytteriet. Af N:o 1050 finner man nemligen, att qvartssolden motsvarade läningen vid infanteriet på så sätt, att värdet af den natura-förplägning, som erhölls i qvarteren, från densamma afdrogs. Qvartssolden synes således blott hafva blifvit beräknad för det dagliga underhållet. Efter hvilka grunder nämnde afräkning skedde, har man likväl ej kunnat utröna.

Soldens belopp under åren 1630—1632 synes af N:o 1035, hvarest slutsumman för kompani-solden, nemligen 1,961 R:dr, fullkomligen öfverensstämmer med den kostnad per kompani, som är antagen i de nyssnämnde underhållsförslagen. Officerarne erhöllo en viss fördel eller lön samt dessutom 11 R:dr för hvarje häst, de egde rättighet att hålla; manskapet fick blott för hästen; slutligen erhöll ryttmästaren 40 R:dr för en vagn, förmodligen till underhåll för de 4 hästar à 10 R:dr, som drogo densamma. Fastän denna stat i allmänhet under besagde period torde hafva varit gällande, så har man likväl exempel på undantag. Så finner man t. ex. i kapitulationen N:o 988 officerarnes fördel något högre, äfvensom antalet officers-hästar och vagnar per kompani större än enligt 1035. Värfningspenningarne voro under hela denna period städse desamma, nemligen 11 R:dr för hvarje häst. I 1635 års stat (N:o 1036) är aflöningen liksom vid andra truppslag åter förminskad; på hvarje häst betalas blott 10 R:dr, och kompani-solden uppgår blott till 1,584 R:dr; reg:ts-officerares sold är nedsatt från 1,000 till 700 R:dr.

---

*) Nemligen efter 1633 års myntfot, då 1 R:dr var lika med 1½ D:r. Sannolikt var den allmänna nedsättning af krigsfolkets aflöning, som egde rum enligt 1635 års stater, delvis föranledd af 1633 års myntförändring, samt derföre i många fall mera skenbar än verklig.

Rörande *artillerifolkets* aflöning har man blott lyckats finna 1625 års stat för ett kompani på 300 man (N:o 1037), tvenne »arklistater» för 1630 och 1632 (N:o 1038 och 1039), förmodligen för folket i Stockholm, samt slutligen ett stort förslag (N:o 1040) öfver artilleriväsendets ordnande i hela riket, som förmodligen förskrifver sig från tidpunkten under Tyska expeditionen; enligt det sistnämnda skulle samtliga artillerifolket i hela riket uppgå till 1,914 man, hvaraf 1,188 för armén och 726 för flottan; detta förslag upptager icke artillerifolket i Tyskland. Det artillerifolk, som medföljde till Tyskland, räknade 600 man, hvilka enligt N:o 957 voro indelade på 4 kompanier, som månatligen kostade 3,000 R:dr, d. v. s. hvarje kompani 750 R:dr. Af samma förslag synes äfven att hvarje artillerihäst månatligen kostade *10* R:dr, hvilket fortfor till slaget vid Leipzig, hvarefter kostnaden nedsattes till 9 R:dr (se N:o 961 och 963). Enligt 1040 skulle ett artilleri-kompani på 160 man månatligen kosta 1,186 R:dr. I samma förslag finner man äfven aflöningen för reg:ts-officerarne, ingeniörerne, petarderarne, minörerne, fyrverkarne och embetsmännen (handtverkarne).

Sådane voro under de sista åren af Gustaf Adolfs regering det Svenska krigsfolkets lönevilkor. Förvandlar man de i staterne förekommande siffrorna efter ofvanuppställde grunder i nu gällande mynt, så skall man finna, att lönerna i allmänhet voro något större än för närvarande. En Fältmarskalk hade i årlig lön 4,000 D:r eller 19,680 R:dr R:mt. En Öfverste för ett Svenskt fotregemente hade 2,000 D:r eller 9,840 R:dr R:mt samt dessutom sin kompanichefs-lön. Öfversten för ett värfvadt fotreg:te hade i läning 6,642 R:mt, hvartill kom förtjensten vid afräkningen, 4,545 R:mt. Öfversten för ett Svenskt rytteri-reg:te hade lika med en vid fotfolket, 2,000 D:r, hvartill kom kompanichefs-lönen, 360 D:r eller 1,771 R:mt, tillsammans 11,187 R:mt. Öfversten för ett utländskt rytteri-reg:te hade, om man antager, att han blott fick fjerdedels sold efter 300 R:dr i månaden, dock 7,200 R:mt, hvartill kom den till nästan samma summa uppgående kompanichefs-lönen. Kaptenen vid ett Svenskt fot-reg:te hade, utom sitt fredsunderhåll, i krig äfven en läning af 1,180 R:mt. Kaptenen vid ett utländskt värfvadt fot-reg:te hade i läning 1,408 R:mt samt i afräkning 2,243 R:mt, tillsammans 3,651 R:mt förutom inkomsten på passevolanterna. Kaptenen vid ett Svenskt rytteri-reg:te hade utom sitt fredsunderhåll, 1,771 R:mt, i läning 1,180 R:mt, samt till underhåll för 4 hästar samma summa. Kaptenen vid ett utländskt rytteri-reg:te hade i fjerdedels sold 6,000 R:mt samt dessutom i underhåll för 4 hästar och en vagn 2,016 R:mt. Korporalen vid ett

Svenskt fot-reg:te hade, utom fredsunderhållet, i krig en läning af 265 R:mt. Korporalen vid ett värfvadt fot-reg:te hade i läning 310 R:mt, och i afräkning 167 R:mt. Korporalen vid ett Svenskt rytteri-reg:te hade i fred 492 R:mt, samt i läning 354 R:mt, jemte underhåll för 2 hästar à 295 R:mt hvardera. Korporalen vid ett värfvadt rytteri-reg:te hade i fjerdedels sold 720 R:mt samt dessutom underhåll för 2 hästar à 264 R:mt hvardera m. m. d. I afseende på det utländska värfvade rytteriet må dock ännu en gång erinras, att detsamma, utom den här antagna fjerdedels-solden, sannolikt äfven hade någon sorts afräkning, liksom det värfvade fotfolket.

De återstående handlingarne i denna afdelning, fastän kanhända ej af samma vigt som de föregående, innehålla likväl åtskilliga upplysningar af värde. N:ne 1042 och 1043 äro fullmagter för Johan Banér att vara General af infanteriet och för Rhengrefven Otto Ludvig att bekläda samma embete vid kavalleriet, samt utvisa hvilka förrättningar, som tillhörde dessa båda befattningar. N:o 1044 innehåller krigsrådets betänkande öfver åtskilliga punkter, i hvilka Konungen år 1630 önskade höra dess utlåtande, nemligen angående dess egen organisation, krigslagskipningen och aflöningen m. m. d.; bland andra här förekommande förslag, finnes äfven ett, att hemma i landet en sorts årliga krigsrätter skulle hållas regements-vis, vid hvilka krigsfolket äfven öfvades i exercis. Således en början till våra nuvarande möten! Af N:o 1045 synes krigsrättsstaten för år 1630.

Genom K. M:ts mandat, gifvet Ribbenitz d. 9 Oct. 1630 (N:o 1046), inskränktes krigspresternes antal betydligt för att förbättra deras lönevilkor; då enligt föregående stater ett reg:te fotfolk hade haft 4 prester, förminskades nu deras antal till 2; vid ett rytteri-reg:te, som förut hade haft en prest på hvarje kompani, förminskades antalet till en på hvart tredje kompani. Reg:ts-presternes antal nedsattes till 6, hvilka fördelades på reg:terne efter de särskildta landskapen. Presternas nya lönevilkor synes af N:o 1047.

När krigsfolket ej befann sig på tåg eller låg i läger, blef det inqvarteradt i krigsorten; isynnerhet var detta ofta fallet med rytteriet. Hos *Chemnitz* D. I s. 123 upptages Gustaf Adolfs qvarter-ordning i Pommern, hvilken förmodligen utfärdades i Februari eller Mars 1631. Man finner deraf, förutom en mängd andra bestämmelser, att, i vänners land åtminstone, innevånarne blott borde bestå boning, sängplats, ljus, ved, salt och ättika. När äfven natura-förplägning lemnades i qvarteren, bestämdes noga dess värde, hvilket sedermera räknades befolkningen tillgodo såsom krigskontribution samt afdrogs på fotfolkets läning eller rytteriets qvartssold (se N:o 1050). Sättet hvarpå inqvartering uppgjordes efter öfverenskommelse med landets högre embetsmän, synes

af N:o 1051. I fiendeland torde deremot ej så många omständigheter blifvit iakttagne. Handlingarne N:o 1052—1056 innehålla åtskilliga qvarterlistor; den första torde förskrifva sig från sen-hösten år 1630, samt meddelar såväl krigsfolkets styrka och förläggningsorter, som underhållet i penningar (eller lifsmedel), hafra, hö och halm. N:o 242, hvilken är daterad d. 1 Mars 1631, utvisar den kontribution, som Pommern erlade för att blifva befriadt från löpeplatser, äfvensom krigsfolkets förläggning samt månatliga underhåll genom läning och qvarts-sold. Af N:o 1053 synes hvad som beräknades för åtskilliga garnisoners månatliga underhåll under våren 1631, jemte det som behöfdes till befästningar. I N:o 1054 finner man Pommerns och Brandenburgs indelning i 10 qvarter hvardera, ur hvilka Gustaf Adolf sommaren 1631 ämnade draga underhållet för sitt kavalleri. Den odaterade qvarters-listan N:o 1055 härleder sig förmodligen från October 1631, då Konungen inqvarterat sin hufvudarmé i Biskopsdömet Würtzburg. Af N:o 1056 ser man slutligen Svenska hufvudarméns förläggning i December 1632.

För garnisonernes underhåll lät Konungen merändels upprätta provianthus eller magasiner. Huruledes ett sådant provianthus förvaltades, och sättet hvarpå lifsmedlen från detsamma utdelades åt krigsfolket m. m. d., synes af N:o 1057.

Då krigsfolket ej kunde få underhåll i qvarteren eller ur magasinerne, anskaffades lifsmedel genom *tillförsel* på hjuldon eller fartyg, vare sig genom krigsstyrelsens direkta försorg, eller medelst öfverenskommelse med leverantörer, eller ock medelst reqvisition ur det kringliggande landet af särskildt dertill förordnade och befullmägtigade proviantmästare. Några fullmagter för sådane meddelas i N:ne 1058, 1059 och 729. Detta underhållssätt måste naturligtvis alltid begagnas, då krigsfolket låg i läger eller var sysselsatt med belägringar. Under tåg medfördes lifsmedlen på trossvagnar, hvilkas antal ofta uppgick till flera tusende. När rytteriet låg i qvarter, erhölls foder för hästarne merändels af qvartergifvarne; men i läger kunde det sällan anskaffas i tillräcklig mängd för en längre tid, utan hästarne måste då födas medelst tvångs-furagering; man har exempel på att sådane furageringar eller foderhämtningar utsträckts ända till 7 à 8 mil från arméns vistelseort; under tåg medfördes förmodligen en del; den största delen anskaffades dock troligtvis genom furagering. Fastän underhållsväsendet i Svenska krigshären i allmänhet var vida bättre ordnadt, än i de flesta andra arméer, förorsakade detsamma likväl Gustaf Adolf beständiga bekymmer samt tvang honom icke sällan att afstå från utförandet af sina planer.

Krigsmaterielen 1630—1632.

De handlingar, hvilka röra krigsmaterielen, äro hvarken så många, att de kunna bilda en särskild afdelning, ej heller hvarandra så fullständigande, att de förmå lemna en omfattande öfversigt af dess tillstånd under den ifrågavarande perioden. Likväl komma genom dem åtskilliga nya och intressanta facta i dagen. Må det derföre här tillåtas att fästa uppmärksamheten vid de vigtigaste, utan att behöfva ingå i någon detaljerad redogörelse för innehållet.

Af N:o 1060 ser man artilleriets indelning i trenne klasser, nemligen i *batteristycken*, *fältstycken* och *skeppsstycken*, samt vidare deras olika kaliber och vigt, äfvensom den sammansättning af råkoppar, gårkoppar, messing och tenn, som vid kanongjutningen begagnades. Batteristyckena (fästnings-pjeserne) voro tyngst; dernäst kommo skepps- och så fältstyckena. Ett 24-℔:gt batteristycke vägde t. ex. 20 Sk℔, ett dylikt skepps- eller fältstycke deremot blott 9 Sk℔; ett 12-℔:gt batteristycke vägde 10 Sk℔, ett dylikt skeppsstycke 6 och ett fältstycke 5 Sk℔; ett 6-℔:gt skeppsstycke vägde 5, ett dylikt fältstycke blott 4 Sk℔. Det vanliga 3-℔:ga fältstycket vägde 3 Sk℔, d. v. s. 60 L℔, men det nya 3-℔:ga fältstycket, regementsstycket, blott 18 L℔; det sednare var sammansatt af 19 delar gårkoppar och 1 del tenn; som man känner, var detsamma blott 16 kalibrar långt, då de andra af samma pundigtal räknade 24 à 32 kalibrars längd. Vid gjutningen afgick alltid en viss procent af kopparen, nemligen, enligt N:o 1061 3 L℔ på Sk℔:det. Af sistnämnde handling ser man äfven att 12 12-℔:ga skeppsstycken och 18 24-℔:ga stormstycken (=100 Sk℔) på 5 veckor kunde gjutas i 2 ugnar med en kostnad af 3 D:r 22 öre och 5¼ penningar per Sk℔. Deremot betalades enligt N:o 1062 för gjutning af 100 Sk℔ pjeser af råkoppar blott 35 R:dr specie (?); af samma handling synes äfven att styckena redan då borrades och ej gjötos öfver kärna, som förut varit brukligt.

Krutet delades i trenne slag, nemligen *körne-krut*, *slang-krut* och *stenbysse-krut*, hvilkas olika sammansättning af saltpeter, svafvel och kol synes af N:o 1063. I Sverige funnos då 22 och i Finland 12 saltpeterbruk, hvilka årligen tillverkade 70,000 ℔ saltpeter, hvaraf behöfdes 293 ℔ för ett Sk℔ krut. För de 576 musketerarne vid ett komplett infanteri-reg:te behöfdes (enligt N:o 1064) månatligen 2,880 ℔ eller 7⅕ Sk℔ krut (50 skott per man — se straxt nedanför), 8 Sk℔ bly eller 6¾ Sk℔ blylod (kulor), samt 12 Sk℔ lunta.

Likasom styckegjutningen och krutförfärdigandet, så försiggick äfven *vapentillverkningen* inom riket, och detta dertill i en ganska stor

skala. Af N:o 1065 ser man att musketerna förfärdigades af s. k. rörsmeder, hvilka voro kringspridde på landsbygden i Uppland, Westmanland, Nerike och Helsingland under uppsigt af hvar sin factor, men samlade i fabriker (faktorier) i Norrköping, Jönköping och Norrtelje. Samtlige rörsmeder i riket kunde årligen förfärdiga 16,400 musketer samt månatligen således 1,364; enligt all sannolikhet förfärdigades af dem äfven samtidigt de tillhörande gafflarne och bandtlererne, äfvensom pikar och svinsdubbar. Rörsmederne i Nerike delades efter sina olika förrättningar i pipesmeder, låssmeder, beredare, stockmakare, gaffelsmeder, bårare, slipare, tyembmakare (?) och beslagare. — Den stora vapenfabriken i Arboga försåg armén med skyddsvapen, d. v. s. med ryttare- och pikenerare-harnesk samt med potter eller stormhattar, äfvensom med värjklingor, bardisaner, spadar, hackor, pickor och yxor (se N:o 1066 och 1067). — Förvandlar man de i N:o 953 angifna prisen på olika sorts vapen efter ofvan antagna grund i nuvarande mynt, så finner man att en musköt skulle hafva kostat 16 R:dr R:mt, en gaffel 1: 24 öre, ett bandtler 2: 79, en värja 8 R:dr, en stormhatt 8 R:dr, ett soldat- (pikenerare-) harnesk 36 R:dr, en pik 2: 66 öre, en bardisan (för officerarne) 16 R:dr och en trumma 16 R:dr, samt ett ryttareharnesk 40 R:dr, en kyrass eller fullständig rustning 128 R:dr och ett par pistoler 64 R:dr. — På hvarje fullständigt reg:te borde utdelas 576 musketer, gafflar och bandtler för musketerarne, samt 432 harnesk med kragar och pikar för pikenerarne, äfvensom 1,008 stormhattar och värjor för båda slagen, samt dessutom 48 bardisaner för 3 officerare och 3 underofficerare per kompani, jemte 16 trummor, hvaraf 2 per kompani (N:o 1068).

N:o 1069 innehåller förteckning på åtskilliga persedlar, som fattades och måste inköpas för 1630 års fält- och skeppsstat, samt N:o 1070 på redskaper, kulor (lod) och fyrbollar, som vid samma tid beställdes i Arboga. Likaledes ser man af N:o 1071, huru många stycken af olika slag, som fattades d. 13 Jan. 1630, deras vigt i Sk℔, äfvensom hvad till gjutningen fanns i förråd (förmodligen likvisst blott vid ett särskildt gjuteri, nemligen det, som i N:o 1061 omnämnes). N:o 1072 innehåller fullständigt inventarium öfver hela arkli-väsendet i Preussen d. 2 Jan. 1632 och öfver de särskildta persedlarnes fördelning på de af Svenskarne besatte orterna. Man finner af detsamma, att de flesta styckena voro af koppar, samt att blott ett mindre antal jernstycken med liten kaliber förekommo — att fältlådor måste vara detsamma som *lavetter*, som hade sina särskildta *förställare*, hvilket likvisst ej hindrar att de tyngsta belägringspjeserna forslades i *blockvagnar*, ur hvilka de lyftades medelst *kranar* och *ärtvindor* i lavetterna — äfvensom att *laddskyfflar* begagnades för

stycken af alla kalibrar, äfven de minsta. Af detta förslag framgår äfven att bleckkarduser begagnades för 24- och 12-℔:ge stycken, äfvensom kardusformar af koppar; af N:o 1069 finner man att pappers-karduser förfärdigades; förmodligen förekommo dock karduserne blott i ringa antal och allenast för de gröfre kalibrarne; vanligtvis hämtades krutet under striden medelst laddskyffeln ur de trädkärl eller säckar, hvari det medfördes. — Af N:o 1073 ser man de materialier, som behöfdes för 300 artilleri-selar, samt arbetslönen och totalkostnaden, hvilken per sele uppgick till ungefär 1 R:dr 24 öre eller 11½ R:dr R:mt.

Förslaget N:o 1074, med öfverskrift »Artolleri vid Demmin», är troligtvis upprättadt straxt efter stadens intagande (i Febr. 1631), samt utvisar, hvad som af stycken och ammunition ansågs såsom behöfligt för att qvarlemnas i staden, hvad som kunde bortföras och hvad som fattades. För att uthärda en belägring ansågs Demmin behöfva 11 stycken, nemligen 2 16-℔:ge, 2 12-℔:ge, 2 6-℔:ge, 4 3-℔:ge och 1 2-℔:g; för hvarje stycke beräknades krut till 300 skott, hvilka för de trenne gröfre kalibrarne voro ½ kuleladdning starka, för de tvenne lägre blott ⅓ kuleladdning; för de 500 musketerarne, som hörde till besättningen, beräknades 100 skott per man; af krut borde således finnas 16,000 ℔ eller 5⅓ läst, hvartill kom ytterligare en läst i reserv; af lunta qvarlemnades 16 Sk℔ och af musketelod 30 åttingar; på styckelod blef dock brist. — Förslaget N:o 1075 innehåller förteckning på den ammunition, som borde finnas i Stralsund, Wolgast och Greifswalde; man finner af detsamma att styckena försågos med 400 skott hvardera.

Af ammunitionens fördelning på det odaterade förslaget N:o 1076 kan man med temmelig säkerhet antaga, att detsamma förskrifver sig från den tid, då Gustaf Adolf i slutet af Mars 1631 företog tåget mot Frankfurt a. d. Oder. Är detta antagande rigtigt, så finner man ganska dyrbara upplysningar angående artilleriets dåvarande sammansättning, äfvensom angående den ammunition, som för Frankfurts belägring ansågs nödvändig. Som man känner hade Konungen vid nämnde företag 13,900 man, hvaraf 8,200 man fotfolk och 5,700 man rytteri. Af artilleri medtogs 4 lätta 24-℔:gar eller halfva kartower, som drogos af 17 hästar hvardera, 6 12-℔:ga fältslangor, som drogos af 9 hästar hvardera, samt 40 3-℔:ga regementsstycken, som drogos af 2 hästar hvardera. Af krut medtogs 25 skott à ½ kulevigt på hvarje 24-℔:g, 20 skott à ½ kulevigt på hvarje 12-℔:g, samt 20 skott à ⅓ kulevigt på hvarje 3-℔:g; detta krut, 3,100 ℔, fördes tillsammans med det, som var behöfligt för 10 sqvadroner (bataljoner musketerare) under 15 dagar, 7,200 ℔, på 10 vagnar, bespända med 4 hästar hvardera, liksom alla de följande. För 48

åttingar 72,000 blykulor — hvaraf synes att $\frac{1}{10}$ ℔ krut beräknades per skott — behöfdes 4 vagnar, för 100 24-℔:ga kulor 2 vagnar, för 150 12-℔:ga kulor 3 vagnar, samt för 1,000 3-℔:ga kulor 2 vagnar. Dessutom medfördes 2 24-℔:ga reserv-lavetter, som drogos af 9 hästar hvardera, 2 12-℔:ga d:o, som drogos af 3 à 4 hästar hvardera, samt 2 3-℔:ga d:o, som förmodligen drogos af manskapet. Slutligen hade man 600 spadar och skyfflar på 2 vagnar, 300 hackor och pickor på 1 vagn, 100 granater på 1 vagn, 10 petarder på 2 vagnar, 1 kran, som drogs af 4 hästar, 2 ärtvindor (vindspel?), som förmodligen buros af manskapet, samt 1 vagn med timmermansredskap och 1 med smedsredskap. Tillsammans räknade hela artilleriparken således 60 stycken med 37 vagnar och 397 hästar. På skålerna (flodfartygen) medfördes ytterligare uppför Odern 4 tunga 24-℔:gar med 200 skott à $\frac{1}{2}$ kulevigt hvardera, 15 dagars krut på 10 sqvadroner, 30 Sk℔ lunta, 48 åttingar blykulor och 800 24-℔:ge kulor.

Förslaget N:o 1077, innehållande förteckning på ammunition, som behöfves anno 1632, förutan stycken, lådor, hjul, vagnar och krut, är isynnerhet af värde, emedan man af detsamma ser priserna på de flesta ammunitions-persedlarne, utsatta i Daler kopparmynt, hvarifrån det är lätt att förvandla dem i nu gällande mynt.

Af förslagen N:o 1078 och 1079, hvilka båda äro alldeles lika, finner man, huru mycket artilleri och ammunition ansågs behöfvas till år 1632 för Banérs armė vid Magdeburg och för den nybildade Frankiska armén, hvilka hvardera i komplett skick skulle räkna ungefär 17,000 man, hvaraf 12,000 man fotfolk och 5,000 man rytteri. Artilleriet borde bestå af

8	24-℔:gar	med	250	skott	hvardera.
3	12-℔:gar	»	33$\frac{1}{3}$	»	»
2	6-℔:gar	»	50	»	»
6	3-℔:gar	»	166$\frac{2}{3}$	»	»
40	reg:ts-stycken	»	25	»	»

tillsammans 59 stycken af olika kaliber. Anmärkas bör, att här antages krut under en månad för 20 reg:ter fotfolk, då deras antal likväl blott var 10 à 8 kompanier; på hvarje musketerare kom således 100 skott. Af reg:ts-styckena beräknades 2 på hvarje sqvadron (bataljon) af 10 reg:ter. I reserv borde finnas 3 24-℔:ga lavetter, 1 12-℔:g, 1 6-℔:g och 2 3-℔:ga d:o. Dessutom skulle anskaffas: 10 petarder, 4,000 skyfflar och spadar, 1000 hackor och pickor, 1,000 yxor, 2 kranar och 10 ärtvindor.

Förslaget N:o 1080 hörer troligtvis till den i Schwaben och Bajern 1632 befintliga armén. I magasinerna (förråden) qvarlemnades

4 48-℔:ga kartoger med 300 skott hvardera, 20 24-℔:ga d:o med 400 skott hvardera, 8 12-℔:ga d:o med 200 skott hvardera samt 20 3-℔:ga reg:ts-stycken med 50 skott hvardera, samt dessutom 50 skott i månaden på 8,000 musketerare, förutom en mängd andra ammunitionspersedlar. I fält skulle finnas 6 24-℔:gar med 20 hästar hvardera, 8 12-℔:gar med 8 hästar, 20 reg:ts-stycken med 2 hästar, 3 24-℔:ga reserv-lavetter med 8 hästar, 2 12-℔:ga d:o med 6 hästar och 4 3-℔:ga d:o med 1 häst. För hvarje 24-℔:g beräknades 156$\frac{1}{3}$ skott, för hvarje 12-℔:g 125 skott och för hvarje 3-℔:g 50 skott; samt för 6,000 musketerare 150,000 skott, d. v. s. 25 på hvarje man. På en ammunitionsvagn med 4 hästar gingo 50 24-℔:ga kulor, 100 12-℔:ga d:o och 250 3-℔:ga d:o. På hvarje fyrspännig vagn kunde vidare föras 1,000 ℔ krut, eller 4 Sk℔ lunta, eller 10 åttingar blykulor, eller 300 spadar och skyfflar, eller 300 hackor och pickor, eller 300 yxor, eller 300 granater, eller 10 petarder, eller ock 1 kran; blockvagnarne hade 6 hästar.

Af förslaget N:o 1081 ser man slutligen, att staden Nürnberg försågs med ammunition för 6 veckor (*när* kan ej uppifvas) efter den beräkningen, att hvarje 48-, 40-, 32- och 24-℔:g dagligen skulle kunna skjuta 8 skott, hvarje 10- eller 6-℔:g 5 skott och hvarje 3-℔:g 10 skott samt hvarje musketerare 5 skott dagligen efter $\frac{1}{10}$ ℔ på hvarje skott. Samtlige pjesers antal uppgick till 49 och musketerarnes till 5,000 man; 1,000 muskötkulor gingo på hvarje centner och följaktligen 10 på hvarje ℔, hvaraf kan slutas att hvarje kula vägde 3$\frac{1}{3}$ lod, således lika mycket med laddningen.

Flottan åren 1630—1632.

Om de handlingar, som röra flottan, kan sägas detsamma, som om dem, hvilka röra materielen, nemligen att de, fastän ej så fullständiga, att de medgifva en omfattande öfversigt af ämnet, likväl lemna åtskilliga vigtiga upplysningar.

N:ne 1082—1089 innehålla stater för flottan under åren 1629, 1630 och 1632. Man ser af dem, att större delen af flottans manskap uppbar lön blott för de 7 sommarmånaderna (April—Oct.), men att allenast ett mindre antal behölls i tjenst under de 5 vintermånaderna för halfva lönen. År 1629 voro vid flottan anställde 2,807 personer (förutom amiralerne och varfsfolket); af desse bibehöllos om vintren i tjenst blott 807 personer. År 1630 funnos (enligt N:o 1083) 5 Amiraler, nemligen Erik Ryning, Erik Hansson, Simon Sty-

wert, Hans Hansson och Hans Clärich (Klerk?); vidare funnos 2 Majorer, 26 Kaptener, 25 Löjtnanter, 49 Skeppare, 39 Styrmän, 25 Konstaplar, 22 Strutse-skeppare, 5 Prester m. m., och med alla andra grader tillsammans 2,781 personer, om man afdrager vintervakten. Men enligt N:o 1084 funnos, jemte varfspersonalen (238 personer), 6 Vice-Amiraler, 2 Majorer, 28 Kaptener, 26 Löjtnanter, 48 Skeppare, 43 Styrmän, 14 Konstaplar och 5 Prester m. m. och med alla andra grader tillsammans 2,810 personer. År 1632 funnos 3 Vice-Amiraler, 2 Majorer, 29 Kaptener, 26 Löjtnanter, 41 Skeppare, 28 Strutse-skeppare, 54 Styrmän, 24 Konstaplar och Arklimästare, 6 Prester m. fl., tillsammans 2,630 personer. Flottan behöfde sistnämnde år (enligt N:o 1086) till komplett besättning 3,450 personer. Härtill måste alltid räknas de soldater af armén, som skulle tjenstgöra på flottan, och hvilkas antal t. ex. för den Tyska expeditionen beräknades till 3,600 man (se N:o 883), fastän i sjelfva verket blott 600 man användes, hvilka äfven sednare landsattes. N:o 1087 utvisar huru sjöfolket år 1632 var fördeladt på städerne och socknarne i Sverige och Finland.

Af nämnde stater finner man äfven personalens lönevilkor. Den äldste Amiralen hade 2,600 D:r, således föga mera än en Öfverste vid armén; de andra Amiralerna hade 1,000 D:r, lika med Öfv.-L:t vid armén; Majorerne hade 810 D:r, Kaptenerne från 600 till 405 D:r, Löjtnanterne 270 D:r m. m. Personalens aflöning uppgick 1629 till 193,307 D:r; på materielen bekostades 103,888 D:r, tillsammans för hela flottan således 297,187 D:r (se N:o 1082). År 1630 kostade amiralitetet enligt 950 451,100 D:r, hvaraf enligt 1083 206,044 och enligt 1084 189,093 kom på personalen. År 1631 kostade amiralitetet enligt 951 441,693 D:r; år 1632 kostade det enligt N:o 952 497,564 D:r och enligt 1085 483,277 D:r. Från och med Oct. 1631 till och med Sept. 1632 kostade det enligt 1088 465,120 D:r. N:o 1089 utvisar såväl värderingen på sjöfolkets proviant, som det underhåll i proviant eller kontant, som månatligen bestods gemene man 1630.

Angående flottans storlek och fördelning har man inga andra handlingar, än N:o 1091, som innehåller förslag på skeppen vid Nyhamn d. 29 Jan. 1629; N:o 113, som utvisar den flottas storlek, med hvilken Gustaf Adolf sommaren 1630 seglade öfver till Tyskland, äfvensom deras antal hvilka der öfvervintrade eller på hösten hemsändes till Sverige; N:o 1090 utvisar hvilka fartyg, som qvarblefvo i Tyskland vintren 1631—1632; N:o 1086 innehåller slutligen förslag öfver hela Svenska flottan 1632, jemte den icke obetydliga fiendtliga eskader, som togs i Wismar vid stadens kapitulation d. 12 Febr. 1632; af detta förslag ser man äfven, huru många personer af olika grader

Innehåll.

Listor öfver Krigsfolket i Sverige, Finland, Östersjöprovinserne och Preussen åren 1629—1632.

N:o 891. Kort förslag öfver det utdragna Finska fotfolket. Actum Åbo den 27 Jnni år 1631.

» 892. Summarum allt öfver det Finländska fotfolket och det Finska rytteriet, som ännu i landet och förhands är. Actum Åbo den 27 Mars år 1632.

» 893. Designatio uppå efterskrifna Svenska krigsfolk, som till Tyskland på åtskillige tider (1628—1633) utdragne äro.

Listor öfver krigsfolket i Tyskland åren 1630—1632.

» 894. Krigsfolket i Stralsund åren 1628—1630.

» 895. Lista på de trupper, hvilka hösten 1630 drogo från Preussen till Pommern, äfvensom å dem hvilka qvarstannade i Preussen.

» 896. Extract på efterskrifne krigsfolk, som äro på medföljande orter den 6 Aug. 1630.

» 897. Förslag på efterskrifne poster (truppernas fördelning vid den tillämnade expeditionen till Mecklenburg, enligt all sannolikhet från slutet af Aug. 1630).

» 898. Verschlag ex relatione der Kaiserlichen Gefangenen, so den 18 Septembris bekommen, wie stark sich die Kaiserliche Armee zu Ross und Fuss im Lager zu Gartz befinde.

» 899. Lista på folket hos H. K. M:t den 23 Sept. 1630.

» 900. Disposition öfver folket och efterskrifne trupper till anno 1631 (uppgjord i Okt. 1630).

» 901. Lista uppå folket vid Ribbenitz den 15 Oct. 1630.

» 902. Förslag uppå Öfverste Reinholdt Metstackes regemente den 11 November 1630.

» 903. Lista uppå efterskrifne trupper (Svenska härens fördelning i December 1631).

» 904. Emot Tillys ankomst 1631 in Januario (Svenska härens fördelning, troligen dock i slutet af Febr. eller början af Mars).

» 905. Disposition på folket (från samma tid som föregående).

» 906. Lista på folket i April anno 1631, som marscherade till Frankfurth a. d. Oder.

» 907. Lista på efterskrifne trupper, som nu marschera kunna. Actum fältlägret vid Potsdam den 10 Mai 1631.

» 908. Lista på folket, som de nu marschera. Den 28 Maj anno 1631.

» 909. Lista uppå folket. Ingifvet Werben den 20 Juli anno 1631.

N:o 910. Svenska arméens marschordning vid tåget öfver bron vid Wittenberg den 3 Sept. 1631.

» 911. Förslag öfver Svenska arméens styrka och fördelning straxt före slaget vid Leipzig den 7 Sept. 1631.

» 912. Förslag öfver Svenska arméens styrka och fördelning den 7 September 1631.

» 913. Zug-Ordnung Donnerstag den 11 Sept. anno 1631 (von Tillys Armee).

» 914. Vorschlag auf nachfolgenden Trouppen Kriegsfolk. Actum Erfurth den 23 Septembris 1631 (Svenska härens styrka och fördelning vid denna tid).

» 915. Designation des Volkes, so Ih. F. Gn. Hertzog Wilhelm von Weymar bey sich hat (den 5 Jan. 1632).

» 916. Liste was I. K. M:t durch Gottes Gnade von dero Feinde geschlagen, gefangen und theils so zu sein Dienste bekommen allhie in Deutschland bis dato den 6 Febr. anno 1632.

» 917. Specification aller Trouppen, damit der General Pappenheim den 14 April (1632) in Stade marschiret.

» 918. Aufsatz, was etwa marschiren könnte, und was für Folk für Stade bleiben könnte (Neder-Sachsiska härens styrka och fördelning den 15 April 1632).

» 919. Lista öfver den Neder-Sachsiska arméen den 26 April 1631.

» 920. Lista på folket (Svenska hufvudhären). Actum Augsburg den 14 April 1632.

» 921. Lista på (fot-)folket, upptecknad den 24 April 1632.

» 922. Kort förslag uppå armén hos Hertig Jörgen och Gen.-L:t Baudissin, actum Hannover den 7 Juni 1632.

» 923. Lista uppå Gen.-Maj. Ruthwens folk, actum Memmingen den 26 Maji 1632.

» 924. Lista uppå folket, actum den 8 Juni 1632 (den här med hvilken Konungen drog till Nürnberg).

» 925. Kort förslag uppå de trupper, H. K. M:t förmenar med första att conjungera, actum Herspruck den (15 ?) Juni anno 1632.

» 926. Liste, wie stark nachfolgende Regimenter an Kompanien, wie viel davon also zu Felde, wie stark die abwesenden Kompanien und wo die abwesenden sich anitzo befinden (Neder-Sachsiska hären). Actum im Feldlager bey Hildesheim den 15 Juni anno 1632.

» 927. Lista uppå det folk, som försändes till H. K. M:t från Maintz och Rhenska arméen, äfvensom på de trupper, hvilka qvarblifva, såväl i fält som garnisoner. Actum den 28 Juni 1632.

N:o 928. Kort förslag uppå arméen vid Hildesheim (den Neder-Sachsiska härens styrka den 3 Juli 1632).

» 929. Lista über die Cavalleria (bey Nürnberg). Actum den 16 Juli anno 1632.

» 930. Lista uppå Svenska och Finska rytteriet, huru starka de varit hafva och ännu äro, samt huru såsom de bortblifna äro, ransakadt den 18, 19 och 20 Juli anno 1632.

» 931. Kurtzer Ueberschlag beider Armeen bey Nürnberg (Aug. 1632).

» 932. Ordre wie die Wagen marschiren sollen (den 13 Aug. 1632, för den till Nürnberg marscherande förstärkningshären under Oxenstjerna.

» 933. Lista på folket (vid Nürnberg) den 29 Aug. 1632.

» 934. Lista på marschering för Nürnberg (förmodligen omkring den 8 Sept. 1632).

» 935. Extract der Regimenter, welche in Nürnberg zu bleiben verordnet sind. Datum den 4 Sept. anno 1632.

» 936. Liste der Pappenheimischen Armaden (förmodligen från Aug. 1632).

» 937. Der Graf v. Gronsfeld soll der Gefangenen Aussage nach an Reuterei und Fussfolk bei sich haben (uppgift på Gronsfelds styrka vid samma tid som föregående).

» 938. Lista uppå krigsfolket, som marscherade från Maintz med Fältmarskalken Herr Gustaf Horn uti Augusti månad år 1632.

» 939. Lista uppå fiendens folk uti Elsass, Breisgau och Markgrefskapet Baden, huru de hafva varit den tiden Fältmarskalken marscherade in Augusto med arméen från Maintz år 1632.

» 940. Disposition auf die Armee und Garnisonen, actum Maintz d. 1 Oct. 1632 (arméen vid medlersta Rhen.).

» 941. Neder-Sachsiska truppernas styrka och fördelning den 13 Oct. 1632.

» 942. Kurtzer Ueberschlag der Trouppen, så Gen.-L:t Baudis angeführt, vermüg eingelieferte Rollen den 5 Nov. anno 1632.

» 943. Lista uppå H. K. M:ts armé hos Fältmarskalken Herr Gustaf Horn uti Elsass. Actum Benfelden den 3 Nov. anno 1632.

» 944. Svenska arméens fördelning och styrka straxt före slaget vid Lützen den 6 Nov. 1632.

» 945. Den Svenska arméens fördelning och styrka vid tidpunkten för slaget vid Lützen den 6 Nov. 1632.

N:o 946. Verzeichniss aller der in jüngst bei Lützen gehaltener Schlacht beschädigten Officierer und Soldaten zu Fuss, auch wie sie eingetheilet, und wo sie ihren Unterhalt haben sollen.

» 947. Lista uppå krigsfolket och arméen uti Schwaben 1632 in Decembri.

» 948. Verzeichniss wie stark untengesetzten Regimenten ohngefährlich sind am 30 December 1632 (Hertig Georgs af Lüneburgs Neder-Sachsiska trupper).

» 949. Lista uppå regementerna till fot (alla som under sednare hälften af 1632 stodo i Svenska kronans tjenst i Tyskland).

№ 876.

Kort förslag på det inländska och utländska fotfolket här i Liffland, som till fält och Rigeske garnisoner förordnadt är, efter mönstringen hållen i Januari 1629*).

Hafva nu sina qvarter		I Rigeske garnison:r	Uti fält brukas
	Jacob Spentses Regemente.		
I Wenden	Öfverstens compani	—	96
	Jacob Lunsdens compani	—	72
	William Spents compani	—	63
	Hindrik Muschams compani	—	76
	Jacob Dicksons compani	—	83
	Andreas Bethens compani	—	86
På Runöborg	William Mennipennys compani	—	58
	Patrick Truls compani	—	80
På Burtnick	Wellam Duglitz compani	—	62
	Wellam Burtniehs compani	—	98
	Anders Brystzes compani	—	79
		—	853
	Wurmbrands Regemente.		
På Wolmar	Öfverstens compani	—	88
	Tomas Karrs compani	—	109
	Antoni de Meris compani	—	103
	Gilii Modei compani	—	88
I Riga	Claus Hastfehrs compani	73	388
	Fegelstorps compani	78	—
	Jakob Jonssons compani	79	—
	Robert Köningens compani	90	—
		320	—
	General-Regemente.		
I Riga	Generalens eget compani	113	—
	Hendrik Horns compani	120	—
	Ewert Taubes compani	103	—
	Jöran Wrangels compani	101	—
	Joachim Weisspennigs compani	86	—
		523	—
Hos Cantzelerns och Labarres bönder förlaggt.	William Menners compani	—	92
	Casper Ermis compani	—	144
	Carl Rans compani	—	126
På Marienburg	Dragonerne	—	117
		—	479
	Af Christoffer Assersons Regemente.		
I Riga	Lüdert Hindersons compani	86	—
	Jöran Knorrs	118	—
	Johan Billinghusen	78	—
		282	—

*) Kam.-Coll. arkiv i tornet.

Hafva nu sina qvarter		I Rigeske garnison:r	Uti fält brukas
	Öfverföres	1,125	1720
	Hans Wrangels Regemente.		
Hos Runöborgs bönder	Öfverstens compani	—	120
Hos Revals bönder	Ditmar Molers compani	—	123
Hos Lemsals o. » Wensels bönd.	Willem Weges compani	—	88
I Riga	Öfverste-Lieutenantens compani	102	331
	Reinholdt Wrangels compani	76	—
	Fredrik Wetmans compani	77	—
	Göran Axelsons compani	95	—
		350	—
	Åke Oxenstjernas Regemente.		
I Riga	Öfverstens compani	104	—
	Johan Yxels compani	86	—
	Honoratius Werletz compani	127	—
	Sven Antonisens compani	68	—
	Ture Liljesparres compani	115	—
	Antoni Idrons compani	77	—
	Pehr Sabels compani	74	—
	Per Larssons compani	79	—
		730	—
		2,205	2,051
	Åke Hanssons sqvadron.		
På Nymünde skans	Öfverste-Lieutenantens compani	84	—
	Erick Jönssons compani	93	—
	Fabian Paykuls compani	84	—
	Otto Örkens compani	84	—
		345	—
	Henrik Bürtz's sqvadron.		
På Mitau	Öfverste-Lieutenantens compani	128	—
	Detloff Sifverts compani	123	—
	Arendt Ekholtzs compani	64	—
		315	—
På Dünamünde	Af Hensbergs och Ekholtzs comp.	100	—

№ 877.

Lista på folket den 22 Maji 1629 *)

5	Eckholtz	500	1,500
3	Anreps	300	
2	Uppländingar	170	
2	Södermanländingar	180	
2	Östgöthar	180	
2	Westgöthar	170	
5	Streiffs	500	4,500
5	Hynekens	500	
5	Wrangel med Zacharia Pauli	500	
12	Baudissins	1,150	
12	Rhengrefvens	1,450	6,000
4	Cüirass. Guardi	400	

		Öfverföres		6,000
	4	Gula	600	
	4	Noots af 5 comp.	500	
	4	Ehrenreuters	500	
	4	Klitzings af 6 comp.	500	
	4	Skottar af 11 comp.	600	6,500
	4	Mustens	609	12,500
	8	Linnars	1,200	
	8	Redwens	1,200	
	6	Jakob Skottes	800	
	4	Reg. med Hofmarskalken à 1,200	—	4,800
				17,300
Pillau	8	Essens	800	
Braunsberg	4	Teweses	400	
Elbingen	9	Saltzburgs	1,050	
Ån af	8	Kinnemunds	400	
Marienburg	4	Bröyers	300	
Montau och	8	Drummunds	600	
Stum	8	Liljehöks	800	
Höfft	8	Herr Johan Banérs	700	
Dirschau	8	Baggens	600	
	8	Hands	550	
Wormditt	4	Erentreuters	500	
Guttstadt	3	Noots	300	
Osterrode	2	Klitzing	200	
Strassburg	4	Gula	500	
		Essen och Liljehök	200	
		Dragoner	100	
			8,000	8,000
				25,300

№ 878.

Lista uppå efterskrifne krigsfolk, som den 11 Juli ransakadt är i lägret vid Marienburg år 1629 *).

Comp.	Infanteri.	Officerare.	Musqueterare.	Pikenerare.	Summa.	Sjuke.	På Lodjorne.
		Man.	Rotar.	Rotar.	Man.		
5	Hofregementet	60	48	28½	519	105	—
6	Blå	60	27	10	282	68	—
6	Röda	60	56	42	648	56	—
4	Ramsays af 10 companier	120	48	31	594	146	—
3	Redwens	36	38	—	264	285	—
8	Jakob Skotte	96	64½	33	681	68	—
8	Lennars	96	64	63	858	100	—
8	Sittons	96	54½	37	645	10	85
8	Ribbingens	96	75½	47½	834	22	90
7	Matts Kaggs	84	77	59½	903	5	45
4	Sven Antonisens	48	48	36	552	—	10
6	Nykomne Skottar	72	75	58½	873	30	—
		924	675½	446	7,653	895	220

*) Komm.-Coll. arkiv i tornet.

	Comp.	Cavalleri.		Summa.	Sjuke o. hästlöse.	På Lodjorne.
				Man.	Man.	Man.
		Öfverföres		7,653	895	220
	12	Rhengrefvens		953	198	—
	12	Baudissins		850	253	—
	5	Hyneckens		409	73	—
	5	Streiffs		340	154	—
	5	Wrangels		486	65	—
	1	Beneims		114	21	—
	1	Opells		72	32	—
	1	Cantzellerens		77	2	—
	1	Fältmarskalkens		116	8	—
	2	Zacharias Paulis		144	27	—
	3	Aureps		298	69	—
				3,859	902	
		Muntau.				
Infanterie:	—	Muschamps	550			
	—	Klitzings	484			
	—	Liljehöks	280			
	—	Redwens	594			
	—	Ramsays	60			
	—	Blåa	250	2,699		
	—	Hofregementet	66			
	—	Röda	54			
	—	Jakob Skottes	50			
	—	Saltzburgs	311			
	5	Ekholtz	384		173	
	2	Skolmans	210	706	35	
	2	Uppländningar	112		26	
					234	
		Dirschau.				
	—	Bengt Bagges Regemente	344		87	
	—	Erich Hands	242		145	
	—	Drummunds	433	1,605	201	
	—	Willam Greys	480		—	10
	—	Kinemundts	106		—	—
					433	
		Elbingen.				
	4	Salzburg		431	182	—
	3½	Hammiltons		480	—	—
	5	Mellroms		704	—	—
	1½	Machais		129	—	—
	3	Groots		307	—	—
		Höfft.				
	8	Herr Johan Banérs		575	144	—
	—	Saltzburgs		158	—	—
		Marienburgs.				
	4	Meinert Bröijers		277	114	—
				19,583	2,904	230

Comp.	Cavalleri.	Summa.	Sjuke o. hästlöse.	På Lodjorne.
		Man.	Man.	Man.
	Öfverföres	19,583	2,904	230
	Pillau med Fischhausen.			
8	Essens	758	60	—
2	Erich Soops ryttare	170	36	—
	Braunsberg.			
4	Teweses	398	22	—
	Wormditt.			
3	Erentreuters	320	26	—
	Guttstadt.			
3	Noots	250	13	—
	Osterrode.			
2	Klitzings	300	11	—
	Strassburg.			
4	Gula	650	39	—
	Af Liljehöks och Essens	200	—	—
	N. B. Dragoner	100	31	—
		22,729	3,142	230
	Än Kinnemunds,			
	På Strutsarne	206	23	—
	Elbingen	24	98	—
		230	121	—
	Summarum	22,729	3,142	—
		230	121	—
	På Lodjorne	230	—	—
		23,189	3,263	—
			23,189	—
			26,452	—

№ 879.

Kort mantal uppå Svenske och Finske fotfolket, som de förmenas i höst kunna komma hem *.

Sverige.

	Debet.			Credit.	
8	Regementer till fält	9,600	1	Ribbingens	650
3	Regementer till skepps	3,600	1	Sittons	500
11	Regementer hemma	13,200	1	Linnars (Lennart Torstenssons)	750
22		26,400	½	Skottens	500
			1	Liljes	400
			½	Sven Antonisons	400
			1	Redwens	600
			½	Bröyers	100
			1	Mustens	400
			1	Bagges	350
			1	Erich Hands	250
			½	Greys	350
			1	Drummund	300
			1	Saltzburg	800
			1	Kinnemundt	350
			½	Thurn	400
			½	Reg. på skepp	300
			14		7,400

*) Komm.-Coll. arkiv i tornet.

Sverige.

Credit.

	Öfverföres	7,400
	Stralsund.	
1	Gref Nils	450
	Duwalts	400
	Kaggens	500
		1,350
	Riga.	
1	Åke Oxenstjerna	550
	Sverige.	
4	Sperling	600
4	Jöran Soop	600
4	Mårten Semings	600
4	Carl Hårds	600
4	Adolph Hårds	600
4	Stackelberg	600
2	af Saltzburgs	300
		3,900
	Utskrifvet.	
	Uppland	1,500
	Westmanland och Dalarne	1,000
	Norrland	1,500
	Södermanland, Nerike o. Wermland	1,500
	Westergötland	2,000
	Östergöthland och Jönköpings Län	1,000
	Småland	1,500
		10,000
		23,200
	Fattas	3,200
		26,400

Finland.

Debet.

3	Regementer i Liffland	3,600
2	Regementer i Tyska armén	2,400
4	Regementer hemma	4,800
9		10,800

Credit.

1	Gustaf Horn	700
1	Spens	600
1	Liljehök	550
1	Wrangel	600
1	Jörgenreich	700
1	{Bürtz	350
	{Åke Jonsson	250
1	Grass	800
1	(?) Regem.	900
1	Creutz	700
9		6,150
	Skrifves:	
	Österbotten	700
	Norra Finland	1,000
	Södra Finland	1,000
	Carelen	1,300
		4,000
		10,150
	Fattas	650
		10,800

№ 880.

Förslag på inländske regementer *).

Regem:ter	Hafve varit starke till 1 November.		Räknas för behållet.	Hemma i Sverige.	Fattas som utskrifves.	1629 ren redo.	Fattas.	Öfver.
	Uppland, Westmanland och Dalarne.							
1	Åke Oxenstjernas	660	650	60	340			
	Sven Antonisens	162	150					
1	Gref Nilses	534	400	120	680			
1	Bengt Bagges	419	400	45	635			
	William Greys	146	120					
½	Sittons	334	300	—	300			
		2,255			1,955	2,001	—	46
	Södermanland, Nerike och Wermland.							
1	Axel Liljes	199	160	—	1,040			
1	Casper v. Sperlings	600	—	600	350			
	Af Kinnemunds	489	250	—				
		1,288			1,390	1,058	332	—
	Östergöthlands.							
1	Erich Hands	427	400	—	200			
	Jöran Soops	600	—	600				
1	Lars Kagges	433	400	—	500			
	Mårten Semings	300	—	300				
½	Åke Hansson af Herr Johan Banérs	696	600	—				
		2,453			700	835	—	135
	Westergöthland.							
1	Nils Ribbings	535	500	—	700			
1	Liljehöks med Stackelberg	600	—	600	600			
1	Jöran Johans. m. Adolph Hård	600	—	600	200			
	Meinert Bröyers	222	200					
	Erich Henrichs och David Jakobs	200	—	200				
1	William von Saltzburgs	799	600	—	200			
	Bertil Teves	415	400					
		3,971			1,700	2,004	—	304
	Småland.							
1	David Drummunds	478	450	—	400			
	Mustens	391	350					
1	Hans Drakes och Redwens	608	550	150	500			
1	Carl Hårds	360	—	300	900			
		1,837			1,800	1,375	425	—
	Norrlanden.							
1	Gref Jochims	422	400	—	800			
1	Axel Duvalds o. Jakob Skotts	385	300	—	600			
	Af Jakob Duvalds	343	300					
		1,150			1,400	810	590	—
17	kompletta reg:r=20,400 man.	12,954	7,580	3,575	8.945	7,983	1,347	405
			3,575					
			7,983					
			942					
			20,080					

*) Kom.-Coll. i tornet förvarade krigshandlingar.

№ 881.

Extract uppå inkomne främmande besoldningsfolk *).

Uppland.	Man.	Södermanland.	Man.	Östergöthland.	Man.	Småland.	Man.	Norrland.	Man.
Comp. *Stockholm.*		Comp. *Nyköping.*		*Mischefals Reg.*		Comp. *Wimmerby.*		*Hudiksvall, Spens Reg:t*	
1 *Marskalk.(D.Falkenbergs)*	96	1 Sebastian Heuchlers	150	Comp. *Norrköping.*		1 Wilhelm Lichnowski	128	Comp.	
1 Öfverste-Lieutenantens	119			1 Öfverstens	54			1 Major Muschamp	110
1 Rolles	91			1 Georg Mengel	102			1 Wellam Duglas	90
1 Seints	109			1 Niclas Hemde	27			*Gefle, af Sittons.*	
1 Schollers	103			1 Alex. v. Weisenstein	72			1 Wellam Kunigems	140
1 Lormitors	102			1 Michel Creutz	72			1 Clercks	120
1 Mertens	84	**Nerike och Wermland.**		1 Gottfrid Arnim	31			*Norrtelje.*	
1 Weeses	96	*Örebro.*		Reg. Officerare	23			1 Jakob Montgumerys	180
Regem. Officerare	21	*Gref Macheis*		1 Hans Jak. Holzapel	—			*Öregrund, Redwens Regemente.*	
	821	Regements-Officerare	6	*Söderköping.*					
1 *Clas Dirichs (Sperreuters)*	103	1 Öfv.-L:t Joh. Letsles	134	1 Major Nicl. Christian				1 Robert Cunigems	110
1 Öfv.-L:t Fuchs	89	1 Johan Sinclairs	133	1 Albrecht Trechterens	28	**Westergöthland.**		*Sigtuna.*	
1 Greilbachs	90			1 Wincklars	—			1 Grefve Crafforts	120
1 Wischers	108			*Linköping.*					870
1 Ruefens	125			1 Hans Fredr. Springfell	78				
1 Fuldts	134	**Westmanland.**		1 Jakob v. Borkfeldt	—				
1 Bråborgs	112	*Westerås.*		*Skenninge.*					
1 Falkeners	124	1 Macheis och Sittons	166	1 Henrik Klinger	—				
1 Qvart. m. Mattias Hing	30	Af *Halls* Regemente		*Wadstena.*					
Regem. Officerare	21	1 Öfv.L:t Johan v. ?	120	1 Öfv.-L:t Adam Pelius	44				
	936	1 Rosevys	115	Skenninge	40				
Uppsala.			401						
1 Krafwerts } Machei	114								
1 Stywert }	84								
Enköping.									
1 Johan Macheis	134								
1 Major Sinots	30								
362									

*) Kom.-Coll. archiv i tornet. — Detta extract måste vara af år 1630, se Kon. Bref till Erik Jöransson den 15 Jan. 1630, N:o 13.

№ 882.

Disposition der kriget blifver i Tyskland och stilleståndet uti Preussen och Liffland *).

Regem.	Preussen.	Man.
	Elbingen.	
1	Redwens 1,200	2,400
1	Meldroms 1,200	
	Fischhausen och Pillau.	
1	Spenses och Ramseys	1,200
	Braunsberg.	
½	Fårbuses	600
	Skansen i Lille Werder.	
1	Hamiltons	1,200
	Store Werder.	
1	Köningems	1,200
	Memel.	
½	Fårbuses	600
½	Groots	600
	Summa 7,800	
	Fält.	
1	Gula 1,200	4,800
1	Gröna 1,200	
1	Blå 1,200	
1	Röda 1,200	
5	Streiffs 625	1,500
5	Hynecken 625	
2	Guardie 250	
	Summa	14,100

Regem.	Tyske Expeditionen.	Man.
1	Gref Nilses Uppländingar	1,200
½	Axel Liljes Wermländingar	600
½	Åke Hanssons Östgöthar	600
1	Johan Liljehöks Westgöthar	1,200
1	Lars Kagges Östgöthar ..	1,200
1	Finske	1,200
5	Summa 6,000	
1½	Herr Letzles	1,800
1	Unga Letzles	1,200
1½	Duwalls	1,800
1	Kriegbaums	1,200
1½	Miskefals	1,800
3	Marskalkens	3,600
1	Mackeys	1,200
1½	Kniphausens	1,800
17	Summa 14,400	
		20,400
Comp.	*Ryttare.*	
12	Rhengrefvens	1,500
12	Baudissins	1,500
5	Wrangels	625
5	Liffländske	625
2	Stralsundske	250
1	Tottens	125
1	Graf v. Ortenburgs	125
2	Som skole värfvas af Majoren Ysslar	250
40	Summa 5,000	
4	Östgöthar	500
8	Småländingar	1,000
8	Westgöthar	1,000
12	Finske	1,500
32	Summa 4,000	
	Summa	29,400
	Uppå skeppen.	
1	Norrländingar	1,200
1	Westgöthar	1,200
1	Finske	1,200
		3,600

*) Kom.-Coll. arkiv i tornet.

Comp.	Liffland.	Man.
	Riga.	
8	Thomas Karrs	1,200
8	Spenses	1,200
	Nymünde.	
2	Wrangels	300
	Kåkenhusens.	
1	Wrangels	150
	I andre små platserne kring Riga.	
2	Wrangels	300
	Ryttare i Riga.	
4	Finske	500
	På landet.	
2	Landsåtare	250
		3,900
	Råfle.	
2	Henning Grasses	300
	Pernau.	
1	Grasses	150
	Dorpt.	
1	Grasses	150
		600
	Narfven och Ingermanland.	
8	Narfviske	1,200
2	Till Kexholm o. Nöteborg	

Comp.	I Sverige.	Man.
20	Uppland, Westmanland o. Dalarna	3,000
12	Södermanland, Nerike o. Wermland	1,800
8	Östgöthar	1,200
24	Smäländingar	3,600
16	Westgöthar	2,400
8	Norrländingar	1,200
		13,200
40	Finske	6,000
		19,200
	Ryttare.	
7	Uppländingar	875
8	Södermanländingar	1,000
4	Östgöthar	500
8	Finnar	1,000
		3,375

14,100
29,400
3,600
5,700
19,200
3,375

75,375

№ 883.

Disposition uppå krigsfolket, actum d. 12 April 1630 *).

Comp.	Tyske Expedition.		
40	8 Gref Nilses	1,200	
	4 Axel Liljes	600	
	4 Åke Hanssons Östgöt	600	
	8 Johan Liljehöks Westgöt	1,200	
	8 Lars Kaggs Östgöt	1,200	
	8 Finske Herr Gustaf Horns	1,200	
	är — 5 Regem. — 6,000 man.		
104	12 Herr Letzles	1,800	
	8 Unge Letzles	1,200	
	12 Duwalts	1,800	
	8 Kriegbaums	1,200	
	12 Miskefalls	1,800	
	24 Marskalkens	3,600	
	12 Kniphausens	1,800	31,500
	8 Macheis	1,200	
	8 Spens från Riga	1,200	
	är — 13 Regem. — 15,600.		
	Ifrån Preussen.		
66	12 Gula	1,800	
	8 Meldroms, som Joh. Hamilton bekommit	1,200	
	8 Ramseys	1,200	
	5 Macheis	750	
	Än som af Prysske underhållas skole.		
	12 Blå	1,800	
	12 Rosens	1,800	
	8 Vistums	1,200	
	1 S. Anders Dragoner	150	
	är — 8 Regem. — 9,900 man.		
	Cavallerie.		
52	12 Rhengrefvens	1,500	
	12 Baudissins	1,500	
	1 Grefve von Ortenburgs	125	
	1 Ysslers eller S. Wrangels	125	
	1 Fältmarskalkens	125	
	1 Wolmar Rosladins	125	
	1 Caccia Guerras	125	
	3 Stralsundske	375	
	1 Falkenbergs	125	
	1 Skrellens	125	
	1 Danenbergs eller Groots	125	10,500
	1 Redwens	125	
	5 Hünichs	625	
	8 Liffländske	1,000	
	2 Zacharia Paulis eller Totts	250	
	1 Zacharia Paulis	125	
	6,500 man.		
24	4 Östgötar	500	
	8 Smäländingar	1,000	
	8 Westgötar	1,000	
	12 Finske	1,500	
	4,000 man.		42,000

*) Kam.-Coll. i tornet förvarade krigshandlingar. På baksidan af detta Förslag står: »Disposition uppå krigsfolket actum den 12 April 1630».

Comp.	Tyske Expedition.		
	Öfverföres		42,000
	Uppå Flottan.		
24	8 Norrländningar	1,200	3,600
	8 Westgöthar	1,200	
	8 Finske Liljehöks eller Metstackes	1,200	
	Än förmodas.		
	8 Burgsdorfs	1,200	4,200
	4 Wallensteiners	600	
	8 Dönhoffs	1,200	
	8 Herr Johan Baners		
	8 Fårbuses	1,200	
	4 Chemnitzes	600	
			48,800
	Preussen.		
56	10 Gröna	1,500	
	10 Röda	1,500	
	10 Redwens	1,500	
	8 Spenses med 1 från Sigtuna	1,200	
	4 Berbisdorfs	600	
	3 Sittons eller Köningams	450	
	5 Sittons, 3 från Sverige och 2 från Skottland	750	
	6 Dargitz	900	
		8,400	
	Deraf förordnas till efterskrifne orter.		
48	16 Elbingen	2,400	7,200
	8 Werder och Neukrug	1,200	
	8 Braunsberg	1,200	
	8 Pillau och Fischhausen	1,200	
	8 Memel	1,200	
	Uti fält.		
	8 Soldater	1,200	2,300
	4 Dragoner	600	
	Cavallerie.		
	1 Streiffs	125	
	1 Jeschkow	125	
	1 Hildebrands	125	
	1 H. N:e Cantzlerens	125	
			9,500

Och der förbemälte 2,300 man icke behöfvas i fält, då kan samma folk förläggas till efterskrifne orter:

Elbingen	4 Soldater	600	1,000
	2 Ryttare	250	
	1 Dragoner	150	
Braunsberg	2 Soldater	300	700
	2 Ryttare	250	
	1 Dragoner	150	
Fischhausen	2 Soldater	300	450
	1 Dragoner	150	
Memel	Dragoner		150
			2,300

Comp.	Liffland.		
	Riga.		
16	8 Thomas Karrs	1,200	2,400
	8 Finske	1,200	
	Nymünde.		
2	Wrangels		300
	Kåkenhausen.		
1	Wrangels		150
	Andre småplatserne kring om Riga.		
2	Wrangels		300
	Ryttare i Riga.		
4	Finske		500
	På landet.		
2	Landsåtare		250
			3,900
	Rewal.		
2	Hemming Grasses		300
	Pernau.		
1	Grasses		150
	Dorpat.		
1	Grasses		150
			600
	Narven och Ingermanland.		
8	Narviske Jakob Skottes		1,200
2	Till Kexholm och Nöteborg		300
			1,500
			6,000
	I Sverige.		
20	8 Åke Oxenstjernas	1,200	3,000
	8 Bengt Bagges	1,200	
	4 Sittons	600	
12	8 Sperlings	1,200	1,800
	4 Axel Liljes	600	
8	Erik Hands		1,200
24	8 Drummunds	1,200	3,600
	8 Hans Drakes	1,200	
	8 Carl Hårds	1,200	
16	8 Nils Ribbings	1,200	2,400
	8 Jöran Kunninghams	1,200	
8	4 Grefve Joachims	600	1,200
	4 Duwalts	600	
			13,200
40	8 Essens	1,200	6,000
	8 Ernest Creutz	1,200	
	8 Antony Jörgenreichs	1,200	
	8 Henrik Bürtz	1,200	
	4 Hans Wrangels	600	
	4 Hemming Grasses	600	
			19,200

Comp.	I Sverige.		
	Öfverföres		19,200
	Ryttare.		
27	7 Uppländingar	875	3,375
	8 Södermanländingar	1,000	
	4 Östgötar	500	
	8 Finnar	1,000	
5	3 Adelns Rusttjenst i Sverige		375
	2 Landsåtare i Liffland		300
			4,050
	Sverige		23,250
	Liffland		6,000
	Preussen		9,500
	Tyske Expedition		49,800
			88,550

№ 884.

Disposition öfver Krigsfolket i Sverige *).

H. F. N. Pfaltzgrefven och Riks-Amiralen.

Flottan och Stockholm	4 Gref Joachims	400	8,800	Mantal. 8,300
	4 S. Axel Duwalls	400		
Hörningsholm	8 Bengt Bagges	1,200		
	8 Åke Oxenstjernas	1,200		
	8 Essens	1,200		
	8 Ernst Creutzes	1,200		
	8 Hinrich Burtz	1,200		
	8 Finska ryttare	1,000	1,500	
	4 Uppländska	500		

Fältherrn.

Johansborg....	2 Erich Hand	300	4,200	5,700
Calmar och gräns.	6 Erich Hand	900		
	8 Drummund	1,200		
	8 Hans Drake	1,200		
	4 Adolph Hård	600		
	8 Södermanlands ryttare	1,000	1,500	
	4 Östgöthar	500		

Fältmarskalk Wrangel.

8 Nils Ribbings	1,200	3,900	4,775
8 Jöns Kunninghams	900		
4 Axel Liljes	600		
8 Sperlings	1,200		
4 Upplands ryttare	500	875	
3 Adelns Rusttjenst	375		
			18,775

*) Denna bilaga till något Konungens Bref till Pfaltzgrefven Joh. Casimir, är afskrifven efter en odaterad och ounderskrifven uppsats bland till Pfaltzgrefven fr. Konungen ankomna bref för år 1630. — I Riks-Ark.

№ 885.

Extracter af Svenska utskrifnings- och roterings-rullor*).

Anmärkningar af Utgifvaren.

Utskrifningsrullorne äro af trenne slag:
1) De egentliga utskrifnings-rullorna.
2) Roteringsrullorna.
3) Adelns och Presternes mantals-längder.

Utskrifnings-rullorna äro namnförteckningar på de verkligen utskrefne knektarne, och kunna betraktas såsom extracter af roteringsrullorne. De stå vanligtvis främst i volumerne.

Roterings-rullorna äro namnförteckningar på hela den manbara, krigstjenstskyldiga befolkningen, indelade i rotor af vanligtvis 10 (sällan flere) man, hvaraf 1 uttages till knekt. De följa efter utskrifnings-rullorna.

Adelns och Presternes mantals-längder äro hvarje adlig godsegares och kyrkoherdes förteckningar på den krigstjenstskyldiga manliga befolkningen inom hans gods eller gäll. Adelns mantals-förteckningar innefatta vanligsvis gårdstjenarne och frälsebönderne, presternes krono- och skattebönderne, prestdrängarne och lösdrifvare. Efter dessa längder upprättades förmodligen roteringsrullorna. De stå vanligtvis sist i volumen eller utgöra egna volumer.

Af de upplysningar, dessa rullor gifva vid handen kan man draga följande resultater om det sätt, på hvilket utskrifningen tillgick: Vid årets början upprättade och inlemnade adeln och presterne mantalslängderne till kronans tjenstemän, af hvilka roterings-rullorna på grund häraf uppsattes. I Februari eller Mars (de flesta utskr.-rullor äro daterade från dessa månader) samlades den krigstjenstskyldiga befolkningen inom hvarje härad, för att tillsammans med kronans commissarier öfverlägga om utskrifningen; desse sednare voro tvenne, vanligtvis en högre militärperson eller gubernatorn i länet, samt en jurist (lagläsare). Derpå utsåg hvarje rote inom sig, tillsammans med häradets nämndemän (vanligtvis 4 — stå i somliga rot.-rull. anförde i början af hvarje härad) och kronans commissarier den knekt, som ställas borde.

*) Från Krigs-Collegii arkiv å Marieberg.

Sammandrag af nedanstående rullor.

Landskapets namn.	1629.	1630.	1631.	Ungefärligt medeltal.
Östergöthland	834	675	607	700
Småland	—	1,194	—	1,200
Södermanland	460	428	414	440
Nerike	167	—	128	150
Wermland	323	298	324	310
Westmanland	—	376	—	370
Westergöthland	—	—	1,431	1,400
Uppland	—	792	—	800
Gestrikland	78	103	87	90
Helsingland	214	275	234	240
Medelpad	66	71	49	60
Ångermanland	166	189	165	180
Westerbotten	241	231	225	230
Österbotten	—	443	—	—
Öster-Dalarne	441	418	—	430
				6,400

Extract af Östgöthlands Utskrifnings- och Roteringslängder för åren 1629—1631.

Häradets namn.	Utskrifne knektar. 1629.	1630.	1631.
Bråbo Härad	20	19	34
Lösings d:o	26	36	20
Östkinds d:o	27	28	28
Bjerkekinds d:o	24	26	23
Hammarkinds d:o	67	62	51
Memmings d:o	14	8	11
Skarkinds d:o	18	21	16
Bankekinds d:o	39	31	24
Åkerbo d:o	21	20	19
Hanekinds d:o	40	15	23
Gullbergs d:o	24	17	26
Walkebo d:o	28	34	22
Kinds d:o	47	46	36
Ydre d:o	45	36	30
Wifolka d:o	51	36	25
Göstrings d:o	42	48	53
Lysings d:o	36	35	40
Aska d:o	52	41	53
Dals d:o	18	18	16
Bobergs d:o	33	34	30
Sundbo d:o	34	29	35
Brobo d:o	16	9	—
Prestedrängar	20	18	—
Bergslagens drängar:			
Godegårds socken	13	—	—
Risinge d:o	9	—	—
Wånga d:o	17	—	—
Hellersta d:o	25	—	—
Lo-skyttor	39	—	—
Summa	834	675	607

Anmärkningar.

1) Om Bergslags knektarne står för 1629, att de blott skola uttagas, »så vida de ej njuta H. K. M:ts nådiga förskoning deruppå».

2) Hvarken om dem eller om Lo-skyttarne förekomme någon upplysning för åren 1630—31.

3) Presteknektarne äro för 1631 inberäknade bland häradens knektar.

4) För Brobo Härad finnes ingen uppgift för 1631.

5) Lösdrifvarne äro för alla 3 åren inberäknade bland Häradens knektar, i anseende till svårigheten att åtskilja dem, då de på somliga ställen äro särskildt anförde, på andra deremot icke. Detta medför den olägenheten, att man ej med fullkomlig säkerhet lär känna rotetalet, så vida det ej göres till föremål för en särskild tabell.

6) För öfrigt är 1629 års utskrifningsrulla den redigaste, ifall man närmare skulle vilja ingå i detalj.

7) Prestelängden för 1630 samt Adels- och Prestelängden för 1631 innehålla blott en mängd lösa papper och mindre uppsatser, hvilka troligtvis legat till grund för de egentliga utskrifningsrullorna.

Extract af Smålands utskrifnings- och roteringslängder för åren 1629—1631.

Läns och Häraders namn.	Utskrifne knektar. 1629.	1630.	1631.
Calmare Län.			
Tjust härad	71	76	—
Norra Mootes } Öland	52	49	—
Södra Mootes } Öland	35	30	—
Södra Möre	74	84	—
Norra Möre o. Stranda	47	49	—
Handbörds	27	30	—
Aspelands	28	31	—
Sevede	29	23	—
	363	372	—
Jönköpings Län.			
Södre Wedbo	—	46	48
Norre Wedbo	—	75	63
Tveta	—	73	55
Wista	—	30	34
Mo	—	12	12
Östbo	—	54	54
Westbo	—	82	90
Westra	—	68	76
	—	440	433
Kronobergs Län.			
Östra	—	64	—
Uppvidinge	—	51	—
Konga	—	60	—
Norrvidinge	—	23	—
Kinnevalds	—	35	—
Albo	—	65	—
Sunnerbo	—	84	—
	—	382	—
Summa	—	1,194	—

Anmärkningar.

1) Följande utskrifnings- och roterings-rullor saknas:
Calmare Läns för år 1631
Jönköpings » » 1629
Kronobergs » » 1629
Kronobergs » » 1631

2) Calmare Län uppsatte dessutom år 1629 ryttare neml.
Öland 20
Södra Möre 7
Norra Möre och Stranda . 3
Asboland 1
Summa 31

3) Calmare stad uppsatte år 1629 25 båtsmän, Wimmerby 4.

Extract af Södermanlands utskrifnings- och roteringslängd för åren 1629—1631.

Häradets namn.	Utskrifne knektar. 1629.	1630.	1631.
Rönö	64	61	65
Jönåkers	53	40	56
Willåtinge	37	30	34
Oppunda	109	105	82
Östre Rekarne	59	56	50
Daga	30	}	26
Selebo	27	} 92	23
Åkers	41	}	32
Hölebo	33	34	30
Från andra häraden	7	—	—
Lösgångare	—	10	—
Öknebo härad	—	—	6
Summa	460	428	414

Anmärkningar.

1) I ett litet extract finnes uppgifvet, att af de år 1628 utskrifne knektarne ännu 271 funnos vid lif.

2) Om Presteknektarne finnes ingenting nämnt.

Extract af Nerikes Utskrifnings- och Roteringslängd för åren 1629 och 1631.

Häradets namn.	Utskrifne knektar. 1629.	1630.	1631.	Anmärkningar.
Askers Härad	17	—	19	1) För året 1629 finnas 4 Presteknektar särskildt i Örebro Härad omnämnde. 2) För året 1630 saknas utskrifnings- och mantalslängd. 3) För året 1631 äro troligtvis Adels- och Presteknektarne inräknade bland Häradernes. 4) Af de utskrifne för 1629 äro 35 ryttare.
Skyllerstads	14	—	24	
Kumla	9	—	13	
Hardemo	7	—	11	
Wiby	6	—	17	
Edsbergs	13	—	19	
Örebro	22	—	25	
Frälseknektar	59	—	—	
Lösdrifvare	10	—	—	
Summa	167	—	128	

Extract af Utskrifnings- och Roteringslängden i Wermland åren 1629—1631.

Häradets namn.	Utskrifne knektar. 1629.	1630.	1631.	Anmärkningar.
Westersysslet	13	12	324	1) För år 1631 finnes detaljen blott efter socknar, och ej efter härader, hvarföre blott slutsumman meddelas.
Grums	104	84		2) Följande extract finnes för året 1631:
Gillberga	58	50		Krono och Skatte 252
Fryksdals	29	26		Frelse 46
Elfvedals	31	33		Inhyses och Löse parti 14
Kils	40	21		Prestedrängar 5
Wäse	13	10		Undandolde och rymde 7
Ölme	18	21		Summa 324
Wissnums	15	15		
Bergslagen	—	2		
Lösdrifvare	—	17		
Finnar	—	4		
Hemma af tredsko	—	3		
Summa	323	298	324	

Extract af Westmanlands Utskrifnings- och Roteringslängder för året 1630.

Häradets namn.	Utskrifne knektar 1630.	Anmärkningar.
Snäfringe Härad	45	1) För året 1629 saknas utskrifnings- och roteringsrulla.
Wåla	35	2) För året 1631 finnes blott lösa uppgifter på enskilda socknars, gårdars och gälds mantal, men ingen utskrifningsrulla.
Westerdalarne	68	
Westerbergslagen	71	
Simtuna	35	
Öfver Tjurbo	15	
Torstuna	28	
Siende	31	
Norrbo	23	
Tuhundra	25	
Summa	376	

Extract af Westergöthlands Utskrifnings- och Roteringslängder för åren 1629 och 1631.

Läns och Häraders namn.	Utskrifne knektar. 1629.	1630	1631.	Anmärkningar.
Skaraborgs Län.				1) Följande utskrifnings- och roterings-rullor saknas: Skaraborgs Läns för år 1630; Elfsborgs » » » 1629; Elfsborgs » » » 1630
Wadsbo Härad.........	119	—	92	2) *) Jemte Wårwiks, Jorskoo och Lapareby socknar.
Kåkinds	46	—	56	
Gudhems...............	46	—	40	
Wartofta	158	—	91	
Frökinds	15	—	13	
Wilske..................	35	—	29	
Barne....................	37	—	22	
Skånings	54	—	52	
Wiste	49	—	30	
Laske....................	22	—	17	
Åse	54	—	{ 67	
Kållands	80	—		
Kinne....................	80	—	31	
Walla....................	36	—	19	
	835	—	567	
Elfsborgs Län. *Dalsland.*				
Wedbo Härad *).......	—	—	46	
Walbo..................	—	—	33	
Tosbo..................	—	—	26	
Nordals................	—	—	30	
Sundals................	—	—	60	
Westergötland.				
Flundre Härad.........	—	—	21	
Wene....................	—	—	40	
Ale.......................	—	—	54	
Wätle...................	—	—	23	
Ballebygds	—	—	25	
Marks	—	—	97	
Kinds....................	—	—	118	
Wedens.................	—	—	27	
Åås	—	—	52	
Redvägs.................	—	—	61	
Gasene..................	—	—	61	
Kulands	—	—	70	
Bjärke...................	—	—	20	
	—	—	864	
	—	—	1,431	

Extract af Upplands Utskrifnings- och Roteringslängder för åren 1630 och 1631.

Häraders namn.	Utskrifne knektar. 1629.	1630.	1631.
Rasbo Härad	—	26	—
Norunda	—	37	—
Bälings	—	32	—
Waxala	—	24	—
Ulleråkers	—	15	—
Hagunda	—	19	—
Håbo	—	27	—
Erlinghundra	—	22	—
Svartlösa	—	21	—
Sotholms	—	66	49
Broo	—	11	—
Färentuna	—	18	—
Lagunda	—	25	—
Trögds	—	59	—
Åsunda	—	36	—
½ Öknebo	—	23	17
Tierp	—	—	48
Wendels	—	—	12
Olands	—	61	65
Frösåkers	—	26	32
Närdinghundra	—	28	30
Lyhundra	—	38	21
Bro Skepslag	—	—	86
Sjuhundra	—	24	4
Långhundra	—	24	50
Seminghundra	—	55	61
Soltuna och Waltuna	—	48	30
Svartlösa	—	—	6
Wärmdö	—	9	26
Waxholmen	—	—	5
	—	792	—

Anmärkningar.

1) För året 1629 fattas Utskrifnings- och roterings-rullor. För åren 1630 och 1631 synes de vara ganska bristfälliga.

2) Här meddelas »Kort extract uppå de nyskrefna såsom ock gamle knektar uti Uppland anno 1630:

Nyskrifne	461
Grefve Nils Regemente	95
Bengt Bagges »	88
Jakob Sittons »	78
Gårdsfanan i Södertörn	190
	912

Untertecknadt Åke Ulfsparre.

De nyskrifne äro summan af häradernes utskrifning för 1630 till och med ½ Öcknebo.

Extract af Gestriklands, Helsingelands, Medelpads och Ångermanlands, samt Westerbottens Utskrifningslängder åren 1629—1631.

Socknars namn.	Nyskrifne knektar.			Socknars namn.	Nyskrifne knektar.		
	1629.	1630.	1631.		1629.	1630.	1631.
Gestrikland.				*Medelpad.*			
Hedsunda Socken	11	13	12	Ljustorps Socken	8	10	8
Fernebo	8	14	11	Skjöns	12	12	10
Årsunda...........	3	5	4	Njurunda	8	10	8
Torsåker	13	15	15	Sällånger..........	8	9	8
Ocklebo	10	12	11	Tuna	15	10	7
Walbo............	7	8	7	Torp	7	9	4
Hille	4	5	3	Borgsjö	7	11	4
Ofvansjö	16	21	17				
Hamrunge........	6	8	7		66	71	49
	78	103	87	*Ångermanland.*			
				Grunsunda........	3	4	3
Helsingland.				Ahrnäs	11	11	10
Forilla............	6	10	7	Själevad..........	19	20	20
Stenånger	6	7	6	Nordmalings	8	8	8
Nättånger	4	5	3	Nätra.............	12	12	11
Tunda............	6	8	6	Amundsjö.........	7	7	8
Idennor	3	4	3	Sidensjö	8	9	8
Rogsta	7	10	7	Nordingro	9	11	11
Härmånger.......	8	14	8	Ullånger	4	5	4
Bergsjö...........	12	13	13	Wijbyggeråd	5	5	5
Ljusdal...........	11	16	13	Nora..............	6	7	6
Forsa.............	14	17	16	Bjärtrå...........	4	5	5
Delsbo............	17	19	18	Skog	2	2	2
Norbo	3	4	3	Resell	5	6	5
Bjuråker..........	6	8	7	Ramsell...........	7	9	7
Skog	6	7	6	Solleftå	9	10	9
Norra Elfs	9	13	11	Gudnumdgrå	6	8	6
Söder Elfs........	9	11	11	Hosjö	4	5	3
Järfsjöö..........	19	19	18	Torsåker..........	11	15	10
Moo	11	10	10	Boeta.............	9	9	8
Särsta	12	16	13	Säbro.............	16	17	15
Arbrå.............	10	10	9		166	189	165
Bolnäs............	19	26	24	Presteknektar	—	4	—
Alfta.............	21	28	24				
	214	275	234				
Presteknektar	—	2	—				

Extract af Westerbottens Utskrifnings- och Roteringslängder för åren 1629—1631.

Socknars namn.	Utskrifne knektar.			Anmärkningar angående de Norrländske Utskrifningsrullorne.
	1629.	1630.	1631.	
Nedre Torneå Socken	33	31	28	1) Uti Helsingland, Medelpad och Ångermanland förekomma på några ställen olika uppgifter om socknarnes namn och antal, tillfölje hvaraf några blifvit sammanslagna. Slutsumman är dock rigtig.
Öfre Torneå	21	22	20	
Calix	20	18	17	
Luleå	37	34	37	
Piteå	22	21	21	
Skellefteå	29	30	26	
Burträsk	6	6	7	
Löfånger	15	14	14	
Bygdeå	19	17	17	
Umeå	39	38	38	
	241	231	225	

Extract af Österbottens Utskrifnings- och Roteringslängder för år 1630.

Socknars namn.	Utskrifne knektar 1630.
Kajaneborgs Socken	54
Kemi	27
Jjo	27
Uleå	19
Carlö	4
Limingo	27
Salo	25
Pyhejocki	20
Kalajocki	21
Låchttå	19
Gamla Carleby	26
Croneby	8
Pedersöre	33
Ny Carleby	15
Lappo	13
Storkyro	14
Wörö	14
Jllmola	11
Laitalla	8
Lill Kyro	9
Myssoer (?)	15
Malax	9
Nerpes	14
Lappfjerds	5
	443

Extract af Öster-Dalarnes Utskrifningsrulla för åren 1629 och 1630.

Socknars namn.	Utskr. knektar	
	1629.	1630.
Mora socken	57	60
Leksand	58	9?
Wenjans	4	3
Orsa	33	31
Öre	6	2
Rättvik	43	12
Bjursåås	5	8
Åål	6	7
Gagnef	27	12
Tuna och Bro	62	78
Torsånger	5	3
Svärdsjö	12	16
Wika	9	5
Skedevi	10	26
Husby	23	30
Hedemora	35	39
By	11	15
Folkkärna	14	21
Grytvik	6	17
Elfvedal	15	24
	441	418

№ 886.

Uppgift å Finske knektarne och utskrifne manskap (år 1630) *).

Anmärkningar af utgifvaren.

Det krigsfolk, Finland år 1630 borde uppsätta, skulle (Österbottens reg:te inberäknadt) bestå af 8⅜ reg:te eller 67 kompanier fotfolk, hvilka i komplett skick skulle räkna 10,050 man, samt af 3 reg:ter eller 24 kompanier (Prins' i Österbotten inberäknadt) rytteri, hvilka i komplett skick skulle räkna 3,000 man — tillsammans således af 13,050 man. Sammanräknar man summorna i nedanstående förslag, så finner man att de gamle knektarnes antal utgjorde 7,593 man, de 1630 utskrifnes af 2,023, samt rytteriet enligt (887) af 2,921 man — tillsammans 12,537 man, hvartill bör läggas Österbottens reg:te och utskrifne manskap, samt Prinses kompani, hvilka afdelningar i komplett skick räknade 1,800 man, då slutsumman af allt hvad Finland uppsatte blir 14,337 man. Dessutom voro 1,894 ovisse vid utskrifningen, som man ej hade någon reda på.

*) Från Krigs-Collegii arkiv å Marieberg.

Åbo Län.

Häraders och Socknars namn.		Knektar: gamle.	Knektar: 1630 nyskrifne.	Knektar: ovisse.	Knektar: Summa.	Hurusom manskapet med Häraden och Socknarne till visse Compagnier efter Bokstäfvernas förtecknelse fördelte äro. Mantalet. utcommenderade.	Mantalet. qvar i landet hemma.	Mantalet. Summa.	Indelning.
Öfre Satakunden.									Komme under *Liljehöks* Regemente.
Kangasaki	A	45	26	10	81				
Orivesi	A	35	20	11	66	126	84	210	A Hans Raahms comp.
Ruowesi	A	27	22	14	63				
Kyrö	B	67	56	16	139				
Karku	B	68	36	24	128	124	143	267	B Arfved Krabbes comp.
Birkarla	C	82	32	22	136				
Lempälä	C	25	15	11	51	133	115	248	C Arfved Forbus' comp.
Wesilax	C	27	20	14	61				
Tyrwis	D	28	27	15	70				
		404	254	137	795	138	166	304	D Arfved Wittenbergs comp.
Nedre Satakunden.									
Limijocki	D	59	34	12	105				
Hvittis	D	77	31	21	129				
Kumo	E	45	25	7	77				
Ulfsby	E	53	24	18	95				
Eura med Kjulo	E	29	25	12	76	160	129	289	E Mässestacke's comp.
Euraminne	E	26	9	6	41				
		289	148	86	523				
Wemo Härad.									
Lappo	F	24	7	16	47				
Nykyrka	F	25	12	14	51				
Letahla	F	20	—	18	38	115	150	265	F Hans Myhrs comp.
Wemo	F	57	13	13	83	796	787	1,583	
Hel. häradsfrälse		31	—	—	31				
		157	32	61	265				Behållne 1,299 } Ovisse 284 } 1,583
					523				796 bör vara under förb. 6 comp.
					795				130 Tages till 1 comp. under *Bürtzens*
					1,583				med de ovisse 657 qvar behållne.
									De andre tvenne companier som restera till förbemälte Reg:te tagas af Säxmäki Härad och finnas här efter specificerade.

Häraders och Socknars namn.		Knektar: gamle	Knektar: 1630 nyskrifne.	Knektar: Ovisse.	Knektar: Summa.	Hurusom manskapet med Häraden och Socknarne till visse companier efter bokstäfvernes förtecknelse fördelte äro. Mantalet. Utkomne.	Mantalet. Qvar i landet hemma.	Mantalet. Summa.	Indelning.
Masko Härad.									Kommer till *Bürtz* Regem:te.
Wirmo	A	68	39	22	129				
Nausis	A	26	16	10	52	—	—	181	A Jöran Axelsons comp.
Pöytis	B	31	8	13	52				
Lemo	B	24	10	5	39				
Masko	B	23	14	6	43				
Reeso	B	29	18	10	57	—	—	253	B Öfverste Bürtz eget comp.
Warfri	B	8	—	—	8				
med Noskebol	B	36	10	8	54				
		245	115	74	434			434	till ofvanbemälte 2 comp.
Pikie Härad.									Kommer under *Anton Jörgenreichs* Regemente.
Lundo	C	30	14	7	51				
Sagu	C	35	—	1	36				
S. Karins	C	29	8	7	44				
Hirvisalo	C	—	—	3	3	—	—	175	C Johan Andersons comp.
Nagu	C	17	—	1	18				
Pargas	C	15	7	1	23				
Pikie	D	13	8	8	29				
		139	37	28	204				
						—	—	140	D Frans Joenstuns comp.
Haliko Härad.									
St. Mårten	D	71	25	15	111				
Pemar	E	64	13	10	87				
Haliko	E	56	12	4	72	—	—	200	E Mårten Pöysses comp.
Bjernå	E	36	2	3	41				
Salebol	F		i Uskela						
Kisko	F	35	11	7	53				
Uskella	F	85	34	17	136	—	—	258	F Jörgen Knorringks comp.
Kusjocki	F		i Uskela						
Kimito	F	62	7	—	69				
Kiskobohl är räknadt ihop med Tenille socken.									
		409	104	56	569			773	med de ovisse.
					204				De resterande 4 comp. följa i Raseborgs Län och Hattula Härad.
					434				
					1,207				

Häraders och Socknars namn.		Knektar. gamle.	1680 nyskrifne.	Ovisse.	Summa.	Mantal.	Hurusom manskapet med Härader och Socknar till visse companier efter bokstäfvernes förtecknelse fördelte äro. Indelning.
Raseborgs Län.							Antony *Jörgenreichs* Regemente.
Tenille	A	49	13	2	64		
Karis	A	41	14	13	68	236	A Johan Billinghusens comp.
Ingo	A	35	16	19	70		
Poyo	A	28	6	—	34		
Storloio	B	25	10	2	37		
Siunde	B	72	31	13	116	254	B Abraham Isacksons comp.
Kyrkslätt	B	29	14	7	50		
Essbo	B	32	12	7	51		
Korissle	C	22	9	6	37		
		333	125	69	527		
Hattula Härad.						186	C Lars Yxkulls comp.
Lesi Jerfvi	C	32	14	—	46		
Hattula	C	35	—	2	37		
Wichtis	C	48	15	3	66		
Loppis	D	56	13	7	76		
Janakala	D	76	21	6	103	234	D Öfv. Jörgenreichs comp.
Meskelle	D	15	3	4	22		
Nungo	D	27	3	3	33		1885 man hela Regementet,
		289	69	25	383		900 deraf utdragne med Regementet,
							985 blifva i landet qvar (med
							178 ovisse och förrymde).

		gamle	1680 nyskrifne	Ovisse	I Liffland under Gross.	I Liffland under Wrangel.	Summa.	Mantal.	*Liljehöks* tvenne resterande companier samt ock *Grass* tre companier följer af Säxm. H.
Säxmäki Härad.									
Somero	E	32	11	7	—	—	50		
Kalfvola	E	20	11	10	2	14	57		
Säxmäki	E	31	14	22	26	19	112	357	109 under Carl Sigferson,
Pelkene	E	26	10	26	8	40	110		38 under Grass i Räfle,
Lengelmäki	E	7	7	12	2	—	28		73 komma fr. Wrangel till Liffl.
									137 qvar i landet.
Tamilla	F	66	23	26	4	—	119		
Saxis eller Ackas	F	65	14	9	4	—	92	371	139 under Öfverste Liljehök,
Jämsä Muramä	F	48	23	63	10	16	160		18 under Grass i Räfle,
									16 komma från Wrangel,
									198 qvar i landet.
Urdiala	G	21	8	6	—	—	35		
Kusiala	G	14	3	3	5	—	25	350	70 under Grass i Räfle,
Salasax	G	13	6	14	—	—	33		29 komma från Wrangel,
Lankas	G	48	48	67	65	29	257		251 qvar i landet.
		391	178	265	126	118	1,078		
							383	1,078	Deraf:
							527		248 utdragande med Liljehök,
							1,988		244 under Grass tre comp.
									134 förordnat Grass til Recreu,
									452 qvar i landet.

…raders Socknars …mn.		Knektar. Gamle.	1630 nyskrifne.	Ovisse.	Med Creutz i Dorpt.	Med Skotte i Narfan.	Summa.	Hurusom manskapet med Härader och Socknar till visse companier efter bokstäfvernes förtecknelse fördelte äro. Mantal.	Indelning.
…ollola …ärad.									⊕ Resterande två comp. af *Fältmarskalkens Regemente:*
…jocki ….	A	93	16	23	1	—	133	352	A Peder Hanssons comp.
…ala ……	A	137	25	22	—	25	219		A Johan Focks comp.
… ……….	B	34	11	—	34	3	82	369	*Öfv. Bürtz* tre comp.
…o………..	B	42	7	—	—	13	62		B Wellam Lüds comp.
…is ……..	B	10	9	—	22	7	48		B Dettlof Siffvers comp.
… ……..	B	131	30	—	—	16	177		B Hendrik Knorrs comp.
									Öfverste Creutz Regemente.
…la ……..	C	94	22	—	4	24	144	412	Mattias Forbus comp.
…………	C	105	39	—	83	7	234		C Erich Andersons comp.
…e ……..	C	12	4	—	18	—	34		Nils Aublers comp.
		668	163	45	162	95	1,133		
…go Län.									
… ……….	D	173	37	19	—	—	229	674	Öfverst Creutz comp.
… ……….	D	339	48	21	—	—	408		D Hans Bergs comp.
…selä ……	D	29	8	—	—	—	37		Edevert Hendriksons comp.
									Tönne Hendriksons comp.
… ……….	E	75	15	19	—	—	109	233	
…ng ……..	E	54	12	29	—	—	97		E Jockum Weisspfennigs comp.
…ni……….	E	12	4	11	—	—	27		
		682	124	99	—	—	907		1,319 man.

Karelen.

Häraders och Socknars namn.		Knektar.				Hurusom manskapet med Härader och Socknar till visse companier efter bokstäfvernes förtecknelse fördelte äro.				
						Mantal.				
		Gamle.	1650 ny utskrifne.	Ovisse.	Summa.	Utcommenderade	Hemma i landet.	Summa.		Indelning.
Stora Savolax.										*Fältmarschalkens Regemente.*
S. Michel	A	286	84	48	418	128	290	418	A	Hastfehrs compani.
Piexämäki	N	140	29	52	221					
Jockas	B	137	52	46	235	138	97	235	B	Fältmarschalkens comp.
		563	165	146	874					
Lille Savolax.										
Kuopio	C	206	59	116	381	132	487	619	C	Casper Ermis comp.
Randsalmi	C	111	39	88	238					
Säminge	D	189	50	69	308	254	213	467	D	Jörgen Wrangels comp.
Pumala	D	102	25	32	159					Eketräs comp.
		608	173	305	1,086					
Jäskis Härad.										
Ruokalax	E	208	37	106	345	139	212	345	E	Carl Hansons comp.
Jäskis	F	205	22	74	301			2,090	F	*Jacob Skottes Regemente.*
		413	59	180	652			352		
Eurepä Härad.										Jacob Skottes comp.
Mola	F	91	21	56	168					Reinholt Wrangels comp.
Kivineh	F	81	6	15	102					Jöns Erichsons comp.
Nykyrka	F	30	10	39	79	—	—	1,186		Anders Steins comp.
		202	37	110	349					Casper Kemnärs comp.
Stranda Härad.										Dawid Meindens comp.
										Johan Lichtons comp.
Björkö	F	12	5	31	48					
Wiborg	F	225	40	61	326					*Öfverste Wrangels Regemente.*
Säckjärvi	F	135	17	29	181	—	—	181	G	Fredrik Wortmans comp.
		372	62	121	555					
Kymmenegårds Län.										
Weckelax	H	96	18	25	139	—	—	193	H	Hans Burreus comp.
Wirolax	H	24	10	20	54					
Pyttis	I	103	16	14	133	—	—	164	I	Öfv. Wrangels comp.
Lappträsk	I	24	4	3	31					
Elimä	K	126	11	3	140	—	—	140	K	Falkenbergs comp.
		373	59	65	497					
Lappvesi Härad.										Erik Jonssons comp.
Lappvesi	L	147	30	28	205	—	—	598	L	Tönne Mattsons comp.
Kaipelsari	L	270	65	58	393			1,276		Wellam Wegers comp.
										Erik Hendersons comp.
										Bürtz Regemente.
Mendyharju	M	23	11	13	47	—	—	198	M	Wellam Muniers comp.
Itis	M	115	13	23	151			221	N	Otto Örtkens comp.
		555	119	122	796			419		

№ 887.

Tafla uppå det Finske Rytteriet, såsom det än förordnadt är, följer. Actum d. 1 Juli 1630 *).

Norra Finland.	Öfre Satakunden.				Nedre Satakunden.		Wemo Härad.		Masko Härad.			Pikie Härad.		Haliko Härad.				Af Raseborgs Län.	Officershästar.	Companisumman.
	Kangasaki. Ruowesi.	Kyro. Birkala.	Lempelä. Wesilax. Karku.	Tyrwis.	Loimijocki. Hvittis.	Kumo. Ulfsby. Auffra.	Wemo. Nykyrka. Letala.	Lappo. Töfsala.	Wirm. Nousis.	Pöytis. Lemo. Masko.	Nuso. Wårfrukyrka.	Lund. Sagu.	S. Karin. Pargas. Pikie.	S. Mårten. Peemar.	Haliko. Wirmo.	Kisko. Uskilla. Murilla.	Kimito.	Tenille.		
Fältmarskalken ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	10	11	21	41	—	—	—	—	21	126
Hans Ekholz	—	—	—	12	34	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	125
Stålhandske	—	—	—	—	—	—	53	18	9	—	—	1	11	—	17	—	—	—	23	132
Matts Erichson ..	30	37	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	127
Veysack	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	37	8	23	20	125
Lindelöf	10	7	5	4	—	3	11	8	4	10	—	4	4	13	19	4	3	—	15	122
																			126	757

*) Från Krigs-Collegii arkiv å Marieberg.

Södra Finland.	Raseborgs Län.		Borgo Län.		Hattula Härad.			Säxmäki Härad.			Hollola Härad.						Kymmene gård.	Officershästar.	Companisumman.
	Ingo. Poyo. Loyo. Karis	Siunde. Kyrkslätt. Essbo.	Helsing. Sibbo.	Borgå. Pernå.	Loppis. Janakala. Lesijärfvi.	Meskille. Rengo.	Hattula. Wichtis.	Tammela. Saris. Ackas.	Kalfvola. Säxmäki.	Kulsila. Pelkenetengelmä.	Hollola. Nyby.	Tende. Tulois.	Hauho. Lampis.	Padasjocki.	Syssemo.	Assikkala.	Pyttis.		
Åke Tott	36	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	136
Reinholt Wönsk	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	23	131
Clas Bertilson	—	—	103	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	126
Hans Dus Es	—	—	—	—	—	—	—	46	40	18	—	—	—	—	—	—	—	23	127
Hendrik Sigfrids (Siffertz)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	15	21	7	13	11	—	22	126
Nils Larsson	—	—	—	—	37	18	28	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	23	126
Clas Munk	41	—	10	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	134
Erik Hinderson	—	—	—	—	2	5	15	9	8	3	34	10	14	4	2	3	—	19	129
																		176	1,025

Johan 18 N.B.
Henderson.

Carelen.	Stora Savolax.		Lilla Savolax.		Jäskis Härad.		Eurepä Härad.		Stranda Härad.		Lappwesi Härad.		Kymenne gårds Län.			Kex-holms Län.	Officershästar.	Companisumma.
	St. Michel.	Jockas.	Randasalmi.	Säminge. Pumala.	Ruokalax.	Jäskis.	Mola.	Kifvineh. Nykyrka.	Wiborg. Säckjärvi.	Säckhärfvi.	Lappwesi.	Kaipelsari.	Wirolax.	Weckelax.	Pyttis.			
Fabian Wrangel	55	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	136
Jonas Klingebiel	—	—	—	—	43	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	126
Hendrik Nöding	—	—	1	6	6	14	—	—	3	18	17	18	2	15	3	—	26	129
Johan Wittenby	—	—	—	—	—	—	—	—	17	26	—	—	15	50	—	—	20	128
Otto Yxkull	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	52	—	—	—	—	23	125
Dyrik Wolfelt	—	—	—	—	—	—	38	46	11	—	—	—	—	—	—	—	22	117
Könighusen	—	—	41	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	133
Johan Henderson	3	15	8	11	—	1	—	—	—	—	33	10	—	7	8	N.B.	22	136
Sigfrid Saxe	—	—	—	9	12	49	—	—	1	7	—	4	—	—	—	5	22	109
Förutan Prins i Österbotten																	201	1,139

№ 888.

Kort Förslag uppå allt det inländska krigsfolket, som här i landet hemma och med H. K. M:t i fält utdragne äre; eftersom mönsterrullorne, hvilka emot ransakningslängderne collationerede äro, utvisat *. Anno 1631.

	Officerare och gemene utdragne på tåg.		Officerare och gemene hemma i landet.		Igenfunne på ransakning.	Summa hemma i landet.	(Anmärkningar).
Uppland.							
Öfversten Grefve Nils comp....	18	113	—	8	—	—	
Öfv.-Lieut. Hans Kyles d:o....	18	115	—	13	10	—	
Major Joh. Podolinis d:o......	18	110	—	14	6	—	
Q. M:r Robert Burtz's d:o.....	18	101	—	11	6	—	
Jacob Möllers d:o..............	18	101	—	21	7	—	
Simon v. Campens d:o.........	18	100	—	15	14	—	
Hans Formers d:o..............	18	73	—	30	7	—	
Wellam Philips d:o............	18	96	4	25	20	—	
	144	809	4	137	70	211	Dessa 211 skola utdraga till H. K. M:t
Noch Gårdsfahnan i Upland Capit. Ingemar Månss.	—	—	18	140	—	148	
Westmanland.							
Öfverste Joh. Liliehöks comp.	—	18	17	90	34	—	
Öfv.-Lieut. Honora Werler d:o	—	18	12	114	18	—	
Major Hans Månssons d:o.....	—	18	18	70	10	—	Dessa 2 comp. skola utdraga till H. K. M:t
Joen Larssons d:o..............	2	18	18	99	4	—	
Q. M:r Otto Månssons d:o.....	—	18	17	113	9	—	
Lars Torssons d:o..............	—	18	14	104	14	—	
Johan Perssons d:o............	—	18	18	105	30	—	utaf dessa 15 reformerade officerare skola tagas till H. M:t Drottningens uppvaktare.
Nils Erssons d:o...............	4	18	16	85	8	—	
Reformerade Officerare	—	18	15	—	—	—	
	6	144	145	780	127	1,052	
Dalarne.							
Öfv. Åke Oxenstjernas comp.	—	—	18	129	—	—	
Öfv.-Lieut. Johan Yxkulls d:o	—	—	18	131	—	—	
Major Sven Anthonisons d:o ..	—	—	18	138	—	—	
Q. M:r Ture Lilliesparres d:o	—	—	17	134	—	—	
Anthony Idrons d:o............	—	—	17	126	—	—	
Peder Sabels d:o...............	—	—	17	136	—	—	
Peder Larssons d:o............	—	—	17	146	—	—	
Tönes Gerffves d:o............	—	—	17	140	—	—	
	—	—	139	1 080	—	1,219	
Södermanland.							
Öfverst. Caspar Sperlings comp.	—	—	18	135	7	—	
Öfv.-Lieut. Jöran Soops d:o ...	—	—	9	101	11	—	
M. Lars Erikssons d:o..........	—	—	13	115	12	—	Dessa 2 comp. skola utdraga med H. M:t Drottningen.
Petter Margaly d:o.............	—	—	18	115	2	—	
Hans Arfvedssons d:o..........	—	—	18	121	14	—	
Knut Lilljas d:o...............	—	—	18	113	7	—	
Anders Siggessons d:o	—	—	18	117	4	—	
Joh. v. Fittinghoffs d:o........	—	—	15	146	19	—	
	—	—	127	963	76	1,166	

*) Kammar-Collegii arkiv i tornet; utanpå förslaget står: »Kort extract oppå Inländske krigsfolket, anno 1631», och är detta odaterade förslag efter all anledning sammanfattadt i början af året, och innan trupperne på våren utfördes till Tyskland.

	Officerare och gemene utdragne på tåg.		Officerare och gemene hemma i landet.		Igenfunne på ransakning.	Summa hemma i landet.	(Anmärkningar).
Östergöthland.							
Öfverste Erik Hands comp.	—	5	17	83	—	—	
Öfv.-Lieut. Gabriel Kyles d:o	—	10	18	110	—	—	
M. Christian Frostes d:o	—	8	19	143	—	—	
Q. M:r Dirich Buslebergs d:o	—	13	18	97	—	—	
Osswall Toolss d:o	—	14	17	93	—	—	
Salmon von Saekens d:o	—	16	18	118	—	—	
Henrik Isackssons d:o	—	10	16	116	—	—	
Thomas Bancks d:o	—	11	16	82	—	—	
	—	87	139	842	—	982	
Åke Hanssons comp.	19	131	—	—	—	—	
Giert Hoiers d:o	19	112	—	13	—	—	
Johan Adolphs d:o	14	149	—	6	—	—	
Håkan Nilssons d:o	17	89	—	21	—	—	
Småland.	69	481	—	40	—	40	
Jönköpings Län.							
Öfverste Lars Kaggs comp.	18	113	—	13	1	—	
Öfv.-Lieut. Salmon Adam d:o	18	95	—	25	—	—	
Major Dirich Yxkulls d:o	18	96	—	25	—	—	
Jöran Patkuls d:o	18	89	—	28	—	—	
Zacharias Bengtssons d:o	17	105	—	18	—	—	
Dawed Dagts d:o	18	86	—	20	1	—	
M. Anders Wass d:o	18	126	—	18	—	—	
Peer Ribbing	17	94	—	14	—	—	
Jören Nilsson hemma och föres under Adolph Hårds sqvadron	—	—	14	—	—	—	
	142	804	14	161	2	177	Desse 177 äre under Adolph Hårds sqvadron understuckne o. ibland de 435 inräknade.
Öfv.-Lieut. Adolph Hård	—	57	18	101	—	—	
Jöns Bengtsson	—	41	18	102	—	—	
Capit. comp.	2	33	13	79	—	—	
Jöran Nilsson d:o	—	47	17	87	—	—	
	2	177	66	369	—	435	
Kronobergs Län.							
Öfverste Hans Drakes	—	—	18	124	12	—	
Majorens comp.	—	—	18	100	—	—	
Q. M:r Claudij Dela Valij	—	—	18	123	7	—	
Johan Patkuls comp.	—	—	18	129	6	—	
Öfv.-Lieut. Bengt Björns	—	—	17	117	—	—	Bengt Björn skall utdraga till H. K. M:t med dessa 4 compagnier.
Johan Lorentz's comp.	—	—	17	118	4	—	
Christian Hirtzberg	—	—	15	143	—	—	
Baltzar Schmidts comp.	—	—	17	139	—	—	
Reformerade Officerare	—	—	15	—	—	—	
	—	—	153	993	29	1,175	
Calmar Län.							
Öfverste Dawed Drummund	—	—	18	111	27	—	Dawid Drummund skall utdraga till H. K. M:t med dessa 4 compagnier.
Öfv.-Lieut. Jacob King	—	—	18	112	13	—	
Q. M:r Dirich v. Skeding	—	—	18	104	19	—	
Jacob Nylands comp.	—	—	18	109	27	—	
M. Ture Bremens	—	—	18	126	25	—	
Wellam Gibbes comp.	—	—	18	102	17	—	
Aron Korres d:o	—	—	18	158	7	—	
Fabian Mulos d:o	—	—	18	128	8	—	
Reformerade Officerare	—	—	30	—	—	—	Utaf dessa 30 ref. officerare skola tagas till H. M. Drottningens uppvacktare.
	—	—	174	950	143	1,267	

Westergöthland.	Officerare och gemene utdragne på tåg.		Officerare och gemene hemma i landet.		Igenfunne på ransakning.	Summa hemma i landet.	(Anmärkningar).
Skaraborgs Län.							
Öfverste Carl Hårds compagni	18	105	—	15	3	—	
Bertel Tewes d:o....	18	108	—	14	1	—	
M. Erik Anders d:o....	18	104	—	18	—	—	
Q. M:r Christoffer Joh. d:o....	18	99	—	16	—	—	
Anders Lakes d:o....	18	116	—	8	1	—	
Anthony Cleophass d:o....	18	103	—	11	—	—	
Hans Ridders d:o....	18	86	—	28	1	—	
Jacob Amundssens d:o....	18	104	—	22	—	—	
	144	825	—	132	6	138	
Öfv. Jöran Johanssons compagni	18	109	—	16	—	—	
Öfv.-Lieut. Stackelbergs d:o....	18	111	—	12	—	—	
M. Carl Frankels d:o....	18	100	—	24	1	—	
Q. M:r Jöran Simonsons d:o....	18	92	—	23	—	—	
Jacob Läncks d:o....	12	105	—	12	—	—	
Claes Hindersons d:o....	17	104	—	18	—	—	
Erik Hindersons d:o....	18	102	—	24	5	—	
Hans von Burks d:o....	15	86	—	8	1	—	
	134	809	—	137	7	144	
Elfsborgs Län.							
Öfv. Nils Ribbings compagni	—	—	17	120	4	—	
Öfv.-Lieut. Bengt Pilefeldts d:o...	—	12	16	108	2	—	
M. Jörgen Otto Tarmos d:o...	—	12	17	113	—	—	
Q. M:r Wolmar Yxkulls d:o...	—	13	18	111	—	—	
Göstaf Pilefelts d:o..	—	12	16	110	1	—	
Joest Wolters d:o...	—	13	18	111	2	—	
Joest Bråkenhuss d:o...	—	12	18	105	9	—	
Bengt Ribbings d:o...	—	13	17	113	2	—	
	—	87	137	891	20	1,048	
Öfverste Jöran Köning..........	6	89	12	18	11	—	
M. Balkar v. Nyman...........	—	21	18	104	1	—	
Q. M:r Hans Jönss..............	—	29	18	86	2	—	
Jacob Dawedss..................	—	74	18	104	5	—	
Öfv.-Lieut. Wellam v. Saltzburg	—	20	18	104	5	—	Wellam v. Saltzburg skall utdraga med dessa 4 compagnier.
Robert Kunigam................	—	23	18	93	11	—	
Göstaf Stakes....................	—	18	18	98	12	—	
Anders Mattssons................	—	20	18	102	13	—	
	6	294	138	627	74	839	
Nerike och Wermland.							
Öfverste Axel Lillies	18	115	—	—	10	—	
M. Carl Mårtensons............	18	122	—	—	11	—	
Sven Hästhous....................	16	141	—	—	4	—	
Jacob Styfverts..................	17	146	—	—	—	—	
Reformerade....................	21	—	—	—	—	—	
	90	524	—	—	25	25	
Öfv.-Lieut. Tomas Tomsons....	—	—	16	104	17	—	
Carl Jöns Svinehufvuds.........	—	—	18	110	20	—	
Peder Dirichsons................	—	—	18	120	13	—	
Mårten Höfners..................	—	—	18	121	9	—	
	—	—	70	455	59	584	

	Officerare och gemene utdragne på tåg.		Officerare och gemene hemma i landet.		Igenfunne på ransakning.	Summa hemma i landet.	(Anmärkningar).
Norrland.							
Öfversten Grefve Jochims	18	115	1	6	1	—	
Johan Hindersons	16	127	1	14	—	—	
Mauritz Duwalds	18	119	—	3	1	—	
Magnus Rutenkrantz	17	119	1	7	1	—	
	69	480	3	30	3	36	
Öfv.-Lieut. Anders Körning	2	11	17	148	1	—	Dessa 4 compagnier skola utdraga till H. K. M:t.
M. Göstaf Sabell	—	14	18	128	7	—	
Hans Kylocks comp.	—	14	18	121	1	—	
Hans Fläsks d:o	—	13	16	120	2	—	
Reformerade Officerare	—	—	23	—	—	—	
	2	52	92	517	11	620	
Westerbotten.							
Öfverste Axel Duvalls	14	118	1	5	5	—	
Öfv.-Lieut. Per Lillies	14	112	—	2	3	—	
Fredrich Leussuers (?)	15	112	—	1	—	—	
Wassilij Butterlin	16	110	—	2	—	—	
Reformerade	15	—	—	—	—	—	
	74	452	1	10	8	19	
M. Hans Stryks	—	14	18	58	2	—	
Q. M:r Tobias Duse	2	14	15	49	—	—	
Lars Pehrsons	—	13	18	48	—	—	
Oluf Svensons	1	15	15	66	—	—	
	3	56	64	221	2	287	
Österbotten.							
Öfverste Alexander v. Essen	—	12	17	104	—	—	
Öfv.-Lieut. Anders Person	—	—	17	104	—	—	
M. Lydert Hinderson	—	3	18	101	—	—	
Henrik v. Stamert	—	1	18	80	—	—	
Jochum Schultz's comp.	—	6	15	86	—	—	Detta hela regemente skall utdraga till H. K. M:t.
Norman Suters	—	—	17	107	—	—	
Hinrick Leburs	—	3	18	94	—	—	
Casper Koskell	—	7	17	92	—	—	
Kajaneborgs Socken	—	—	—	51	—	—	
	—	32	137	819	—	1,007	
				51			
				870			

Hvad som de förrymde, döde och förlofvade, efter de oduglige varit hafva, vidkommer finnes besked här uti Krigsrättens Collegio.

Cavalleriet.

	Officerares och gemenes hästar hemma i landet.		Befäls och gemenes hästar utdragne.		Summa hemma i landet.	Summa utdragne.
Upland.						
Öfverste Claes Christersson	25	118	—	—	—	—
Öfv.-Lieut. Isak Axelsson	23	102	—	—	—	—
M. Casper Gadaus comp.	23	102	—	—	—	—
Dirik Skult	23	98	—	—	—	—
Mauritz Stakes	23	107	—	—	—	—
Q. M:r Wederich Moss	22	111	—	—	—	—
Anders Alfastsons	23	117	—	—	—	—
Pael Johansons comp.	12	114	—	—	—	—
	183	884	—	—	1,067	—
Södermanland.						
Öfverste Zacharias Pauli	24	101	—	—	—	—
Öfv.-Lieut. Otto Sack	24	96	—	—	—	—
M. Carl Siggesons	24	101	—	—	—	—
Johan Johansons comp.	23	102	—	—	—	—
Erik Jacobsons comp.	24	101	—	—	—	—
Erik Axelsons	24	100	—	—	—	—
Göstaf Mörners	24	101	—	—	—	—
Georg von Treijgdens	24	101	—	—	—	—
	191	803	—	—	994	—
Småland.						
Öfversten Grefve Per Brahes	—	—	24	101	—	—
Öfv-Lieut. Joen Lilljesparres	—	—	24	102	—	—
M. Carl Jochum Carberg	—	—	24	104	—	—
Jöran Gyllenstjerna	—	—	23	100	—	—
Fredrich Steenbock	—	—	22	103	—	—
Isack Lilljesparres	—	—	22	102	—	—
Gerdt Mundus	—	—	21	104	—	—
Ingemar Wasstes	—	—	22	103	—	—
	—	—	182	819	—	1,001
Östergöthland.						
Öfverste Hans Rotkirk	—	—	23	102	—	—
M. Adam Penses comp.	—	—	23	101	—	—
Linnar Nilsson	—	—	23	102	—	—
Bengt Börgeson	—	—	22	103	—	—
	—	—	91	408	—	499
Öfv.-Lieut. Otto Skolman	23	129	—	—	—	—
Erik Bengtson	21	129	—	—	—	—
Gustaf Klingspor	22	110	—	—	—	—
	66	368	—	—	434	—
Westergöthland.						
Öfverste Erik Soops	—	—	24	105	—	—
Öfv.-Lieut. Oluf Stakes	—	—	31	108	—	—
M. Knut Soops	—	—	23	102	—	—
Q. M:r Jacob Claesons	—	—	24	120	—	—
Harald Stakes	—	—	21	102	—	—
Lars Larssons	—	—	22	104	—	—
Wellam Rebinders	—	—	24	103	—	—
Peder Johnssons	—	—	25	104	—	—
	—	—	194	848	—	1,042
Johan Printzes comp. reuter i *Österbotten*, ungefähr	—	160	—	—	160	—
Nils Kraks comp. Djurskyttar	—	—	—	48	—	48

Finland.

Cavalleriet.	Befäls och gemene hästar hemma.		Befäl och gemene hästar utdragne.		Summa hemma i landet.	Summa utdragne.	(Anmärkning).
Norre Finland.							
J. M. Göstaf Horns..	21	105	—	—	—	—	Huru många af dessa comp. äre i fält hos H. K. M:t, hafver man ingen viss besked derom bekommit, såsom ock hvilka comp:r häraf äre i Liffland stadde.
Hans Ekholts comp...	24	101	—	—	—	—	
Stålhandskens comp...	23	109	—	—	—	—	
Matts Erikssons.......	23	104	—	—	—	—	
Feijsacks comp.........	20	105	—	—	—	—	
Lindelöfs comp........	15	107	—	—	—	—	
	126	631	—	—	757	—	
Söder Finland.							
Herr Åke Totts comp.	—	—	20	106	—	—	
Reinholt Wunschs	—	—	23	108	—	—	
Claes Bertelsons.......	—	—	23	103	—	—	
Hans Dusess...........	—	—	23	104	—	—	
Hinrik Siffersons	—	—	22	104	—	—	
Nils Larsons comp....	—	—	23	103	—	—	
Claes Munks comp. ..	—	—	23	111	—	—	
Erik Hindersons	—	—	19	110	—	—	
	—	—	176	849	—	1,025	
Carelen.							
Fabian Wrangels	—	—	23	113	—	—	
Jonas Klingbills.......	—	—	21	105	—	—	
Hindrich Nödings.....	—	—	26	103	—	—	
Johan Wittenberg.....	—	—	20	108	—	—	
Otto Yxkulls	—	—	23	102	—	—	
Dirich Wolfelds.......	—	—	22	95	—	—	
Hönig-Haussens	—	—	22	111	—	—	
Johan Hindersons.....	—	—	22	114	—	—	
Siffred Sacks...........	—	—	22	87	—	—	
	—	—	201	938	—	1,139	

Fotfolket efter Abraham Stenssons ingifne förslag.	Officerare och gemene behållne.	Ovissa hemma i landet.	Summa.	(Anmärkningar).
F. M. Göstaf Horns reg:te	2,442	—	2,442	Dessa båda regementer äro hos H. K. M:t.
Metstakes d:o	1,840	—	1,840	
Ernst Creutz's d:o	1,220	99	1,319	Huru många af dessa reg:ter i Garnisonerne, på Befästningarne i Liffland, Ingermanland och Finland hemma äre, hafver man ingen viss besked ännu derom ifrån Finland bekommit, churu ofta derpå fordradt är.
Jacob Skottes d:o........	910	276	1,186	
Hans Wrangels d:o......	1,099	177	1,276	
Henning Grasses d:o	1,769	—	1,769	
Anthonij Jörgenreichs d:o	1,516	178	1,694	
Bürtz' d:o................	1,190	166	1,356	
	11,986	896	12,882	

№ 889.

Kort Förslag uppå allt det inländska krigsfolket, som är utdraget i fält anno 1630 och 1631 och hvad som behållet är hemma i landet, med den specification som mönsterrullorne utvisa. Datum Stockholm den 10 Julii 1631 *).

	Utdragne anno 1630 till Tyskland. offic.	Utdragne anno 1630 till Tyskland. gem.	Utdragne anno 1631 till Tyskland. offic.	Utdragne anno 1631 till Tyskland. gem.	Behållne och qvar hemma i landet. offic.	Behållne och qvar hemma i landet. gem.	Ovisse hemma.	(Anmärkningar).
Uppland.								
Grefve Nils Regemente	144	809	—	33	—	—	138	Ovisse och tredske.
Gårdsfahnan	—	—	—	—	18	140	—	
Dalarne.	144	809	—	33	18	140	138	
Herr Åke Oxenstjernas comp.	—	—	18	123	—	1	4	De 22 i landet qvarbehållne äre sjuke, de 14 ovisse äro vid Löfås och Kopparbergets grufvor.
Johan Yxkulls	—	—	18	119	—	1	5	
M. Sven Anthonisons	—	—	18	129	—	3	—	
Q. M:r Ture Lilljesparres	—	—	18	128	—	1	5	
Anthony Idron	—	—	18	127	—	2	—	
Peder Sabel	—	—	18	128	—	2	—	
Peder Larsson	—	—	18	131	—	11	—	
Tomas Jerffves	—	—	18	137	—	1	—	
Westmanland.	—	—	144	1,022	—	22	14	
Johan Lilliehööks comp	—	16	—	—	18	93	28	
Honora Werlers	—	19	—	—	18	110	14	
M. Hans Månsson	—	16	—	—	18	71	5	
Otto Månsson	—	13	—	—	18	110	17	
Nils Ersson	—	21	—	—	18	91	2	
Johan Persson Utter	—	19	—	—	18	89	21	
Lars Torsson	—	17	—	—	18	99	8	
Jan Larsson	—	18	—	—	18	95	8	
Reformerade Officerare	—	—	4	—	11	—	—	
Södermanland.	—	139	4	—	155	758	103	Äre somlige vid Löfås bruk.
Caspar Otto Sperling	—	—	—	—	18	78	7	
Q. M:r Hans Arfvessons	—	—	—	—	18	85	12	
Anders Siggesson	—	—	—	—	18	58	3	
Johan v. Fitting	—	—	—	—	18	119	9	
Öfv.-Lieut. Jöran Soop	—	—	18	120	—	—	7	
M. Lars Eriksson	—	—	18	120	—	—	2	
Petter Margalij	—	—	18	120	—	—	1	
Knut Lillies	—	—	18	120	—	—	9	
Östergöthland.	—	—	72	480	72	340	40	Sjuke hemma och roten skaffar andra.
Erik Hands compagnie	—	5	18	106	—	—	3	
Gabriel Kyles	—	10	18	105	—	—	1	
M. Christian Frost	—	8	18	119	—	—	6	
Q. M:r Dirich Bussleberg	—	13	18	94	—	—	1	
Oswald Tolls	—	14	18	93	—	—	4	
Tomas Bancks	—	16	18	69	—	—	5	
Salmon v. Sacken	—	10	18	101	—	—	—	
Hindrich Isacksson	—	11	18	105	—	—	4	
	—	87	144	792	—	—	24	Sjuke hemma och roten skall skaffa andra.
Recrü ifrån Åke Hansson och Adolph Hårds sqvadron	—	—	—	226	—	—	—	
				1,018				

*) *Kom.-Coll. arkiv i tornet.*

	Utdragne anno 1630 till Tyskland.		Utdragne anno 1631 till Tyskland.		Qvar hemma i landet.		Ovisse hemma.	(Anmärkningar).
	offic.	gem.	offic.	gem.	offic.	gem.		
Åke Hansson Ulfsparre.......	69	481	—	16	—	—	36	Tredske.
Småland.								
Adolf Hårds comp.............	—	57	—	—	18	63	3	
Jöns Bengtsson	—	41	—	16	18	56	12	
Olof Liljesparre..............	2	33	5	46	18	17	—	
Jöran Nilsson	—	47	5	68	16	10	—	
	2	177	10	130	60	146	15	Have varit rymde och godvilligt sig inställt.
Här afgår det som ännu kom till recru under Erik Hands regemente vid Calmar	—	—	—	70	—	—	—	
				210				
Lars Kaggs regemente........	142	804	och det öfriga som hemma var recrü blef understucket under Ad. Hårds sqv.					
Hans Drakes compagnie......	—	—	—	—	18	124	—	
Bengt Björn....................	—	—	—	—	18	117	—	
Carl Lamphel..................	—	—	—	—	18	100	—	
Claudij Dela Valij............	—	—	—	—	18	123	—	
Johan Patkuls.................	—	—	—	—	18	129	—	
Johan Lorentz.................	—	—	—	—	18	118	—	
Christian Hirtzberg...........	—	—	—	—	18	143	—	
Baltzar Schmit................	—	—	—	—	18	139	—	
Reformerade Officerare....	—	—	—	—	15	—	—	
Calmar Län.	—	—	—	—	155	993	—	Härutaf är taget till recru under Drummunds reg:te som utdrogo vid Calmar och man derom icke någon viss besked bekommit hafver huru mycket, ungefär 200, blifver behållet hemma 793.
Dawid Drummunds	—	—	18	111	—	—	27	Detta reg:te är utdraget vid Calmar i Maj och ingen viss besked bekommits, huru starkt utdraget eller hvad afgått är, utan gjordt efter förre förslaget.
Jakob Kings....................	—	—	18	112	—	—	13	
Ture Bruman...................	—	—	18	126	—	—	25	
Dirich v. Skeding............	—	—	18	104	—	—	19	
Jacob Nylach..................	—	—	18	109	—	—	27	
Wellam Gibbes................	—	—	18	102	—	—	17	
Aron Korres...................	—	—	18	158	—	—	7	
Fabian Mules..................	—	—	18	128	—	—	8	
Reformerade	—	—	30	—	—	—	—	
Westergöthland.	—	—	174	950	—	—	143	
Nils Ribbing	—	—	—	—	18	93	—	
Otto von Tarmos..............	—	12	—	—	18	75	—	
Giöstaf Pilefelt	—	12	—	—	18	63	—	
Joest Bräkenhus..............	—	12	—	—	18	79	—	
Öfv.-Lieut. Bengt Pilefelt....	—	12	18	124	—	—	20	
Wolmar Yxkulls	—	12	18	116	—	—	23	
Joest Walters	—	13	18	120	—	—	17	
Bengt Ribbing...............	—	13	18	122	—	—	14	
	—	87	72	482	72	310	74	Sjuke.
Jöran Köning..................	18	89	—	—	—	9	—	
M. Baltzar v. Nyman........	—	21	—	—	18	49	—	
Hans Jönsson..................	—	29	—	—	18	51	—	
Jacob Dawidson..............	—	74	—	—	14	7	—	
Öfv.-L:t Wellam v. Saltzburg	—	20	18	123	—	—	10	
Q. M:r Anders Mattsson......	—	20	18	120	—	—	9	
Gjöstaf Stakes................	—	18	18	118	—	—	17	
Tomas Sempel................	—	23	18	123	—	—	15	
	18	294	72	484	50	116	52	Sjuke.

	Utdragne anno 1630 till Tyskland.		Utdragne anno 1631 till Tyskland.		Behållne qvar hemma i landet.		Ovisse hemma.	(Anmärkningar).
	offic.	gem.	offic.	gem.	offic.	gem.	gem.	
Jöran Johansson, utdragen 1630	144	809	—	—	18	138	17	Desse som hemma äre commend:r Mårten Kron.
Carl Hårds regemente	144	825	—	—	18	120	—	Dessa commenderar Johan Bagge.
Nerike och Wermland.								
Axel Lillies ½ regemente utdraget 1630	90	525	—	—	—	—	25	
Öfv.-L:t Tomas Tomasson	—	—	—	—	18	104	—	
Carl Jönsson	—	—	—	—	18	105	—	
Mårten Höfner	—	—	—	—	18	125	—	
Per Dirichs	—	—	—	—	18	120	—	
	90	925	—	—	72	454	25	
Norrland.								
Gref Jochims ½ regem:te utdraget 1630	69	534	—	—	—	—	36	
Anders Körning	—	—	18	132	—	—	1	
M. Göstaff Sabel	—	—	18	126	—	—	2	
Q. M:r Hans Kylock	—	—	18	120	—	—	—	
Hans Fläsk	—	—	18	108	—	—	3	
Reformerade	—	7	27	—	—	—	—	
	69	541	79	486	—	—	46	Tredske.
Westerbotten.								
Axel Duvalls ½ regemente 1630 utdraget	87	508	—	—	—	—	19	
M. Hans Stryk	—	—	—	—	18	58	2	
Tobias Duse	—	—	—	—	18	49	—	
Lars Persson	—	—	—	—	18	48	—	
Oluf Svensson	—	—	—	—	18	66	—	
Reformerade officerare	15	—	—	—	—	—	—	
	92	508	—	—	72	221	21	Tredske.
Österbotten.								
Alexander v Essen	—	—	14	110	—	—	12	Bekommit ifrån Mässestakes reg:te från Finland till recru här till detta reg:te 132 (bland de 1631 till Tyskland utdragne) och äre inräknade bland regim:ts summan.
Anders Persson Utter	—	—	18	112	—	2	—	
M. Lydert Hinderson	—	—	17	110	—	1	3	
Hindrich v. Stamert	—	—	17	110	—	2	—	
Norman Suter	—	—	17	110	—	6	1	
Gjerdt Höjer	—	—	18	109	—	1	14	
Carl Piel	—	—	16	110	—	3	2	
Johan Dawesson	—	—	16	110	—	—	3	
	—	—	133	881	—	15	35	Sjuke hemma i landet 35.
Voro behållne med officerare och gemene hemma i landet, förutan de sjuke och ovisse	—	—	—	—	—	4,263	—	
Sjuke, tredske o. somlige vid bergsbruken	—	—	—	—	—	—	773	5,036
Summa	—	7,000	—	6,720	—	4,263	773	6,720 7,000 18,756

Hvad de döde, förrymde och förlofvade, efter de oduglige varit hafva, vidkommer, finnes *besked här vid Krigsrätten.*

Cavalleriet.

	Befäl och gemene hästar utdragne anno 1630.		Befäl och gemene hästar, utdragne anno 1631.		Qvar hemma i landet.		Summa utdragen.
Upland.							
Herr Claes Christerson	—	—	—	—	25	118	—
M. Casper Gadau	—	—	—	—	23	102	—
Wedwich Mooss	—	—	—	—	22	111	—
Anders Helfastson	—	—	—	—	23	117	—
Öfv.-Lieut. Isack Axelson	—	—	23	102	—	—	—
Mauritz Stake	—	—	23	107	—	—	—
Påel Joensson	—	—	21	114	—	—	—
Dirich Skult	—	—	23	98	—	—	—
	—	—	90	421	93	448	—
Södermanland.							
Öfv.-Lieut. Otto Sack	—	—	24	96	—	—	—
Erik Jacobsson	—	—	24	101	—	—	—
Erik Axelsson	—	—	24	101	—	—	—
Giöstaff Mörner	—	—	24	101	—	—	—
M. Carl Siggeson	—	—	—	—	24	101	—
Jöran v. Treijgden	—	—	—	—	24	101	—
Erik Axelsons compagnie-commenderar Peer Berndes	—	—	—	—	24	100	—
Johan Johansons compagnie commenderar Ture Tureson	—	—	—	—	23	102	—
	—	—	96	399	95	404	—
Östergöthland.							
Hans Rotkircks 4 compagnier utdr. 1630	91	408	—	—	—	—	—
Öfv.-Lieut. Otto Skolman	—	—	—	—	23	129	—
Erik Bengtson	—	—	—	—	21	129	—
Giöstaf Klingspor	—	—	—	—	22	110	—
	91	408	—	—	66	368	—
Westergöthland.							
Erik Soops regemente	194	848	—	—	—	—	1,042

№ 890.

Kort Förslag uppå Finlands krigsfolket till häst och fot, dock ej högre i summan fotfolket räknadt är, allenast korporaler och gemene knecktar*). Actum Åbo den 14 Aprilis år 1631.

Ett likalydande exemplar försändes till H. K. M:t d. 12 Juli 1631.

Öfverste Reinholdt Mässestackes Regemente.

Comp.	1630 till Tyskland utdraget.	Visst mantal efter upprättade mönsterrullor.	Deraf i sommar förliden utföljt med Regementet.	Bör vara qvar hemma i landet i förråd.
1	Öfverstens eget	276	139	137
2	Arwed Forbus	194	96	98
3	Arwed Krabbes	200	128	72
4	Arwed Wittenbergs	278	127	151
5	Hans Myhr	181	116	65
6	Anders Smitt	303	129	174
7	Hans Hansson	183	114	69
8	Axel Axelson	204	106	98
		1,819	955	865
	Dessförutan de ovisse	545	—	546
		2,365	—	1,410

Anm. **) Af detta regemente är draget till recru under Essens regemente i Österbotten och med det utdrager ... 132

Noch är förordnadt af Öfver och Nedre Satagunden att utdraga till recru under regementet som utdrog 1630 ... 500

Öfverste Clas Hastfehrs Regemente.

Comp.	1630 till Tyskland utdragit.	Visst mantal efter upprättade mönsterrullor.	Deraf i sommar förliden utföljt med Regementet.	Bör vara qvar hemma i landet i förråd.
1	Öfverstens eget	370	125	245
2	Caspar Ermis	465	125	340
3	Jörgen Wrangel	180	100	80
4	Peder Hansson	137	126	11
5	Carl Hansson	136	136	—
6	Per Svensson	161	118	43
7	Johan Fläck	156	116	40
8	Wilhelm Budberg	193	129	64
		1,798	975	823
	Dessförutan äro der ovisse	368	—	368
		2,166	—	1,191

*) Krigs-Coll. arkiv å Marieberg.

**) Denna anmärkning finnes i det exemplar af förslag som finnes i Kammar-Coll. arkiv, med Titel: »Förslag oppå de Finländske regementer Fotfolk såsom det Cavallerie, *ankommet ifrån Åbo* räkninge kammare d. 30 April anno 1630.»

Öfverste Antoni Jörgenreichs Regemente.

Comp.	1630 till Riga utdragit.	Visst mantal efter upprättade mönsterrullor.	Deraf i förlidne sommar utfölljt med Regementet.	Bör vara hemma i landet qvar.	Felar Regem:t till completteringen afgångne i Riga.
1	Öfverstens eget	219	122	97	10
2	Abraham Isaksons	231	128	103	16
3	Jörgen Knorrs	213	125	88	17
4	Francis Jonstun	150	123	27	20
5	Mårten Pöyse	191	99	92	68
6	Johan Billinghusen	208	118	90	22
7	Johan Anderson	160	105	55	16
8	Sven Hansson	191	120	71	15
		1,563	940	623	184
	Dessförutan de ovisse	178	—	178	—
		1,741	—	801	—

Öfverste Ernst Creutz Regemente.

Comp.	Hafver varit hemma i landet uti beredskap ställdt.	Visst mantal efter upprättade mönsterrullor.	Deraf är förhållit qvar i Narfven och eljest i vinter dit hemtadt.	Bör vara igen hemma i landet behållet.
1	Öfverstens	166	13	153
2	Hans Bergs	170	46	124
3	Mattias Forbus	177	22	155
4	Nils Oubblar	210	50	160
5	Erik Anderson	142	68	74
6	Jochum Weisspfennig	186	49	138
7	Ewert Jonstun	170	86	84
8	Tönne Hinderson	148	78	70
		1,370	412	958
	Dessförutan är der ovisse	179	—	179
		1,549	—	1,137

Öfverste Hendrik Bürtz Regemente.

Comp.	Hafver varit hemma i landet uti beredskap ställdt.	Visst mantal efter upprättade mönster-rullor.	Deraf äre förhållne qvar i Narfven och eljest i vinter dit hemtadt.	Bör vara igen hemma i landet behållet.
1	Öfverstens eget	226	33	193
2	Wellam Münier	162	7	155
3	Jöran Axelson	158	—	158
4	Wellam Lidsse	143	—	143
5	Dittleft Siffwertz	164	33	131
6	Fabian Paykel	198	—	198
7	Hendrik Knorre	195	43	152
8	Otto Örtken	207	50	157
		1,453	166	1,287
	Dessförutan är der ovisse	289	—	289
		1,742	—	1,576

Öfverste Hans Wrangels Regemente.

Compani.	Förordnadt till Liffländske garnisoner såsom följer.	Mantalet efter upprättade mönster-rullor.	Deraf finnes vara med Companiet till underskrefne garnisoner utkomne.		Blifve igen hemma i landet till completering att hämtas.
1	Erik Jonssons	252	I Nymünde skans	232	20
2	Tönne Mattson				
			På Kåkenhusen		
3	Wellam Weier	152	———	40	112
	Dessutom finnes der af Säxmäki härad	—	———	80	
	Item Kockenhusens colonister	—	———	28	
				148	
4	Öfverstens eget	157	Deraf på:		
	noch af Falkenbergs	30	Effweste skans	88	40
			Bersohn skans	20	
			Sesswegen skans	13	
			Peebals skans	20	
			Treijdens skans	6	
				147	
5	Peter Kegelmans	145	Alle de äro hemma i landet		145
	men hafver dessförut. af Säxmäki Härad 56	—	på Marienburg är	40	
	af Wiborgs Härad 41		på Nyhus är	17	
	97		på Runöborg är	40	
				97	
6	Falkenberg	122	På Dorpt med tvenne knecktar	98	24
7	Wortman	127	på Kirumpäx	102	25
8	Burreus	153		75	78
				275	
		1,138		694	444
	Af andra härader	—		205	—
	Dessförutan ovisse	180		—	180
		1,318		899	624

Öfverste Jacob Skottes Regemente.

Compani.	Förordnadt till Narfven och de Ingermanländske garnisonerne.	Mantal efter upprättade M.-R. visse och ovisse.	Deraf finnes vara med companiet till underskrefne garnisoner utkomne.		Blifver som ännu är att uppsökas och hämtas.
			På Narfven med		
1	Jakob Skottes	167	Wetz Narfven	63	104
	Af Creutz Regemente	—		71	—
	Af Bürtz Regemente	—		4	—
2	Jöns Eriksons	166		69	97
	Af Creutz Regemente	—		75	—
	Af Bürtz Regemente	—		14	—
3	Dawid Meindens	261		50	211
	Af Creutz Regemente	—		79	—
	Af Bürtz Regemente	—		8	—
4	Casper Kemnehr	196		—	196
5	Johan Lichton	162		—	162
	Af Creutz Regemente	—		33	—
6	Lars Larssen	142		31	111
	Af Bürtz Regemente	—		50	—
	Af Creutz Regemente	—		27	—
				574	
			På Iwangorod.		
7	Anders Steins	180		88	92
	Af Öfv. Wrangel	—		17	—
	Af Öfv. Bürtz	—		90	—
	Af Öfv. Creutz	—		110	—
				305	
			På Coporie och Jamo.		
8	Reinholt Wrangels	138		108	30
		1,412		409	1,003
	Af andra Regementers folk	—		578	
				987	

Öfverste Grass 3 comp.

Compani.	Förordnadt i Liffland till garnisoner.	Mantalet efter Mönster-rullor.	Deraf finnes med companiet till underskrefne garnisoner vara utdragne.		Blifva som ännu äro att uppsökas och hemtas hemma.
1	Grasses eget comp.	164	I Räfle	60	204
	Af Öfv. Wrangels Regem.	—		30	—
	Af Bürtz Regemente	—		11	—
2	Berndt Nymans	161		64	97
	Af Wrangels Regemente	—		3	—
				168	
3	Edwert Taubes	186	I Pernau	57	129
	Af Öfv. Wrangels Regem.	—	d:o	56	—
				113	
		511		181	330
	Af annat Regementes folk	—		100	—

Cavaleriet i Finland anno 1631 *).

Fältmarskalken Grefve Gustaf Horns Regemente.	Befäls och gemenes hästar utdragne anno 1630.		Befäls och gemenes hästar utdragne anno 1631.		Äro qvar hemma i Landet.		Summa hemma i landet.	Summa utdragne 1630 och 1631 till Tyskland.
Henrik Finkes Comp.	21	105	—	—	—	—	—	
Stålhandskes d:o	23	109	—	—	—	—	—	
Claes Bertilssons d:o	23	103	—	—	—	—	—	
Wittenbergs	20	108	—	—	—	—	—	
Öfv.-Lieut. Reinholt Wunsch	23	108	—	—	—	—	—	
Hans Duses	23	104	—	—	—	—	—	
Nils Larsson	23	103	—	—	—	—	—	
Henrich Siffertz	—	—	22	104	—	—	—	Dessa 5 comp:r utdrogo ifrån Åbo i Maj 1631.
Öfv.-Lieut. Hans Ekholtz	—	—	24	101	—	—	—	
Herr Åke Tottes	—	—	20	106	—	—	—	
Matts Erssons	—	—	23	104	—	—	—	
Baltzar Feisacks	—	—	20	105	—	—	—	
	156	740	109	520	—	—	—	1,525
Garnisonen i Liffland.								
Öfv.-Lieut. Otto Yxkulls	23	102	—	—	—	—	—	
Dirich Wolfeldts	22	95	—	—	—	—	—	
Hönichhusens comp	22	111	—	—	—	—	—	
Sigfred Saxes	22	87	—	—	—	—	—	
	89	395	—	—	—	—	—	484
Efterskrefne Compagnier äro ännu hemma i Landet.								
Fabian Wrangel	—	—	—	—	23	113	—	
Jonas Klingebils	—	—	—	—	21	105	—	
Henrik Nödingks	—	—	—	—	26	103	—	
Johan Hinderssons	—	—	—	—	22	114	—	
Claes Munks	—	—	—	—	23	111	—	
Lindelöfs comp.	—	—	—	—	15	107	—	
Erik Hinderssons	—	—	—	—	19	110	—	
Johan Printzes comp. i Österbotten	—	—	—	—	19	129	—	
	—	—	—	—	168	892	1,060	2,009
								1,060
								3,069

*) Detta förslag öfver finska Cavalleriet år 1631 som är en fortsättning af det nyss omnämnde, i Kam.-Collegium befindtliga förslag af den 30 April samma år, finnes icke uti den Rullebok öfver finska krigsfolket (i Arkivet å Marieberg) hvarifrån föregående förslag är afskrifvit; likväl synes de rullor hvarpå ofvanstående förslag är uppgjordt vara af år 1630, hvilket synes vid jemförelse med »Tafla öfver det Finska rytteriet såsom det än förordnadt är . . . Actum den 1 Julii 1630».

Finske Rytteriet
med samma mantal, som det förra förslaget förmälte, finnes såsom följer:

Comp.	*Till Tyskland i fjord deputerade:*	
1	Öfv.-Lieut. Reinholt Wunsk	Kommo i fjord om sammaren ut till Tyskland.
2	Lars Bertilson.................	
3	Wittenberg.....................	
4	Hendrik Finke................	
5	Öfv.-Lieut. Stålhandske... ...	
6	Hans Dus Ess.................	
7	Nils Larsson...................	
8	Hendrik Sigfridson............	Blefve i Skipslööfo hemma qvar.
9	Öfv.-Lieut. Hans Ekholtz....	
10	Öfv. Tettens...................	
11	Matz Erson.....................	
12	Baltzar Feysack...............	
	Hemma tills vidare besked.	
13	Major Fabian Munk	
14	Klingebiel	
15	Nöding	
16	Hinderson	
17	Lars Munk	
18	Erik Hinderson	
19	Lindelöf	
20	med Österbottens Regemente.	
	I garnison i Liffland förordnade:	
21	Öfv.-Lieut. Otto Yxkull	
22	Wollfüls	
23	Hönighusens	
24	Sigfrid Saxes.	

№ 891.

Kort Förslag

öfver de tvenne regementer, så starke som de i förleden sommar härifrån till Pommern utsändes och dess »*com-plering*», äfvensom öfver de tre regementen samt Grasses 3 compagnier, som äre förordnade till garnisoner utöfver ganske Liffland och Ingermanland, huru starke de i Mars 1630 der lemnade voro, så väl som ock i förliden sommar ditsände, hvad afgång som sedan på dem intill nu förleden Mars befanns, så ock deras tillordnade recru på detta året. Men hvad folk som dessöfver kan finnas vara visse behållet eller ock ovisse hemma i landet igen, det förfares uti denna tillstundande mönstring. Actum Åbo den 27 Junii år 1631 *).

Reinholt Mestackes Regemente af öfre och nedre Satakunden med Wermo härad och en del af Sexmäki.			Anmärkningar.
Comp.	Utsändes år 1630 till Pommern.	Så starke med corporaler och gemene utmarcherat.	
1	Öfverstens eget........	145	
2	Arfved Fårbus	102	
3	Arfved Grabbes........	134	
4	Arfved Wittenbergs...	133	
5	Jonas Myhrs...........	122	
6	Hans Rams	120	
7	Anders Schmits	135	
8	Axel Axelssons	112	
		1,003	
	Detta års 1631 recru	200	Äre utskickade till Essens regemente af förbemälde landsorter.
		191	Äre utkomne till Metstakes regementes completering.
	Summa	1,394	Dessförutan äre fortsände 66 man recru till Metstakes regemente, som äre tagne af Burtzens regemente och Maske härads knektar; blifver summa till Metstakes regemente nu 1631 utskickadt är summa 257.

*) Kam.-Coll. arkiv i Tornet: På samma förslag står å baksidan: »Kort förslag uppå de »*regementen fotfolk*, som öfversände äre till Tyskland, Liffland och Ingermanland».

Claes Hastphers Regemente
utur Store och Lilla Savolax med 2:ne compagnier utaf Hollola härad.

Comp.	Utsändes år 1630 till Pommern:	Så starke med corporaler och gemene marcherat.
1	Öfverstens eget	125
2	Casper Ermis	125
3	Jörgen Wrangels	100
4	Peder Hanssens	126
5	Carl Hanssons	136
6	Peder Svenssons	118
7	Johan Fläcks	116
8	Wellam Budberg	129
		975
	Detta 1631 års recru	250
	Summa	1,225

Anthoni Jörgenreichs Regemente
utaf Hattula, Pykie och Haliko häraden med Rasborgs län.

Comp.	Utsändes år 1630 till Riga.	Så starke med corporaler och gemene marcherat.	Afgångne intill Mars 1631. Döde.	Afgångne intill Mars 1631. Rymde.	Detta 1631 års recru.
1	Öfverstens eget	122	7	1	12
2	Abraham Isaksson	128	22	—	20
3	Jörgen Knorrs	125	10	7	18
4	Frans Jonstens	123	14	6	23
5	Mårten Poyses	99	36	5	68
6	Johan Bilingshusens	118	10	—	18
7	Johan Anderssons	105	4	1	26
8	Sven Hanssons	120	7	3	16
		940	110	23	201
	Afgången är	133	—	—	—
	Blifva igen, behållne	807	—	—	—
	Detta 1631 års recru	201	—	—	—
	Summa	1,008	—	—	—

Öfverstens Hans Wrangels Regemente
utaf Kymmenegårds län med Lappwäsi härad och en del af Strands härad

Compagnie.	Utsände 1630 till Nymynde skans, Dorpt och Kåkenhusen med de andre småhusen och skansar i Liffland:	Så starke med corporaler och gemene marcherat.	Afgångne intill Mars 1631. Döde.	Afgångne intill Mars 1631. Rymde.	Detta 1631 års recru.	Anmärkningar.
1	Öfverstens eget...........	102	13	6	43	
2	Fredrik von Falkenberg	138	5	1	—	
3	Erik Jönssons............	128	9	10	17	
4	Tönne Mattssons.........	115	4	5	20	Kockenhusens kolonister innemed räknadt 28 man.
5	Wellam Weijer...........	148	—	—	6	
6	Petter Kullman..........	103	4	—	27	
7	Frederich Wortman.....	145	—	43	24	
8	Hans Bureus..............	94	6	13	51	
		973	—	—	188	
	Afgången deremot.......	119	—	—	—	
	Blifver behållet igen....	854	—	—	—	
	Detta 1631 års recru...	188	—	—	—	
	Summa	1,042	—	—	—	

Öfverstens Jacob Skottes Regemente
utaf Jäskis, Eurepä och en del af Stranda härader.

Compagnie.	Ligga på Narfven och de Ingermanländska garnisoner (undantagandes Kexholm och Nöteborg).	Så starke med corporaler och gemene marcherat.	Afgångne intill Mars 1631. Döde.	Afgångne intill Mars 1631. Rymde.	Detta 1631 års recru.	Anmärkningar.
1	Öfverstens eget...........	126	37	16	43	
2	Reinholt Wrangels......	114	14	8	34	
3	Jöns Erikssons...........	120	50	11	61	
4	Anders Stum.............	147	58	8	45	
5	David Mengden..........	107	40	10	69	
6	Johan Lichtonn..........	114	10	6	28	
7	Lars Larsson.............	30	—	—	96	
		758	199	59	376	
	Afgånget deraf...........	258	—	—	—	
	Blifver behållet igen....	500	—	—	—	
	Detta 1631 års recru...	376	—	—	—	Är till att hämtas af Öfverstens tilldelte landsorter.
	Dessförutan äro i vinter hämtade af:					
	Ernst Creutz regem:te	412	—	—	—	Som skola blifva i dess garnisoner så länge Öfverste Skott hafver uthämtat sin egen recru.
	Burtz's regemente....	166				

Grasses 3 compagnier af Sexmäki härad.

Comp.	Ligga på Refle, Pernau och uti Hemsteen (?)	Så starke med corporaler och gemene varit 1630 i Mars.	Afgången intill Mars 1631 deremot. Döde.	Afgången intill Mars 1631 deremot. Rymde.	Detta 1631 års recru tages i hans tillordnade härad.
1	Grass eget	153	31	17	21
2	Edward Taubes	102	—	—	24
3	Berendt Mirman	79	—	—	47
		334	31	17	92
	Afgången deraf är	48	—	—	—
	Blifver behållet igen	286	—	—	—
	Detta 1631 års recru	92	—	—	—
	Summa	378	—	—	—
	Summarium alla summor af detta förslaget tillhopa slaget:				
	Till Tyskland 1630	1,978	—	—	—
	Ditskickadt 1631	707	—	—	—
	Summa	2,685	—	—	—
	Till de Liffländske och Ingermanländska garnisoner 1630 behållne	3,005	—	—	—
	Deremot afgånget till Mars 1631	458	—	—	—
	Behållet igen	2,547	—	—	—
	Detta 1631 års recru som ditskickadt är och bör vara	957	—	—	—
		3,504	—	—	—

№

Summa-
allt öfver det Finländska Fotfolket och det Fin-
Actum Åbo den

Fotfolk.	Utomlands underskrefne regementer stadde och commenderade.	Både gamle och nya knektar hemma i landet varande.		
		Uti mönstringen besedde.	Hafve ej compareret mönstringen.	Summan.
Under *Hastfehrs* Regemente till Tyskland	1,286	—	—*	—
Dess Reg:ts recru hemma i landet	—	127	903	1,030
Under *Metstackes* Regemente till Tyskland	1,482	—	—	—
Dess Reg:ts recru hemma i landet	—	373	836	1,209
Under *Wrangels* Regemente i Liffland	814	—	—	—
Dess Reg:ts recru hemma i landet	—	122	596	718
Under *Jörgenreichs* Regemente i Riga	864	—	—	—
Dess Reg:ts recru hemma i landet	—	302	764	1,066
Creutz Regemente samt med 290 man som aflösas och väntas från Narwen	1,228	—	—	—
Bürtz Regemente, som marscherar till Narfven	1,201	—	—	—
Jakob Skottes Regemente, som aflöses från Narfven och hemförlofvas	—	456	1,071	1,527
Dorptiske Nyies förordnade sqvadron	—	291	546	837
Grass 3 comp. på Refle och Pernau	290	—	—	—
Säxmäki Härads knektar, nye och gamle	—	184	687	871
Masko Härads nye och gamle knektar	—	209	200	409
Åbo och *Tavastehus* Läns nyskrifne *Frälse*	—	316	171	487
	7,165	2,380	5,774	8,154
Hela Presterskapets nyskrefne knektar	—	36	—	36
	7,165	2,416	5,774	8,190

*) Jemförd och rättad med i Kam.-Coll. varande förslag med titel: »Åtskillige pertinente Actum Åbo den 27 Mars 1632», undertecknadt Herman Wrangel.

89𝟐.

rium

ska Rytteriet som ännu i landet och förhands är.

27 Mars 1632 *).

Rytteri.	Manstark vid mönstringen.	
Johan Klingebiel	131	Carelske Ryttare, välstofferade (med pistoler, hästar och tyg) och hemma i landet stadde.
Johan Henderson	133	
Albrecht Ridder	124	
Gierdt Lefve	134	
	522	
Mauritz Cristerson	125	Äre förordnade i vår att skeppstiga.
Erik Henderson	125	
Ernst Lindelöf	116	
Johan Printz (Österbotten)	125	
	491	
Öf.-Lieut. Otto Yxkull	125	Äre (Carelske ryttare) uti Liffländske Garnisoner stadde.
Dyrich Wolfeldt	125	
Hönighusen	125	
Sigfer Saxe	126	
	501	
Major Otto Grothusen		Hafver efter Riks-Råds skriftelige begäran bekommit fullmagten att värfva 500 hästar af Nyie.
Sten Ivarson		
Jöns Anderson		
Hendrik Axels		

förslag uppå den Finske krigsmilitien efter hållen mönstring förfärdigadt och upprättadt.

№ 893.

Designatio
uppå efterskrefne Svenske krigsfolk, som till Tyskland på åtskillige tider utdraget äro *).

	Comp.				R:dr.	Comp.	Ryttare.			
		Anno 1628 in Julio.								
	8	Gref Nils	1,200	3,600 à 8 R:dr	28,800					
	4	Axel Duwalls	600							
	6	Jakob Duwalls	900							
	6	Lars Kagges	900							
		Anno 1629.								
	2	Småländingar	300	450 à 8 R:dr	3,600					
	1	Uppländingar	150							
		Anno 1630.								
	8	Gref Nilses Uppl.	1,200	9,600	67,800					
	4	Axel Liljes Werml.	600							
	4	Åke Hanssons Östg.	600							
300	8	Carl Hårds Westg.	1,200			4	Östgöthar	500	3,375 à 20 rdr	
	8	Jöran Johansons Westg.	1,200			8	Westgöthar	1,000		
400	8	Lars Kagges Östg.	1,200			8	Småländingar	1,000		
400	4	Axel Duwalls Norrl.	600			7	Finnar	875		
	4	Gref Jochims Norrl.	600							
300	8	Claes Hastfehr	1,200							
300	8	Metstackes	1,200							

		Anno 1631.								
	8	H. Åke Oxenstjernas	1,200							
	8	Erich Hands	1,200							
200	4	Södermanlands	600							
500	8	David Drummunds	1,200			4	Uppländingar	500		
300	4	Bengt Pielefeldts	600			4	Södermanländ.	500	1,625	
500	8	Saltzburgs	1,200**)	8,100	64,800	5	Finnar	625		
	4	Anders Kernings	600							
300	8	Hans Kyhles	1,200							
	2	Recreue	300							
	4	Ifrån Finland Recreue	—	600	4,800					
		Anno 1633.								
300	4	Adolph Hårds	600							
300	4	Bengt Björns	600							
300	4	Nils Kagges	600	3,000	24,000					
300	4	Honora Werlers	600							
300	4	Hans Strichs	600							
5,100				25,350	202,800				5,000	100,000

*) Efter en ounderskrifven conceptuppsats i Kam.-Coll. arkiv i tornet.

**) Denna uppgift bör berigtigas sålunda, att af Saltzburgs Regemente blott 4 comp. utdrogo.

№ 894.

Krigsfolket i Stralsund åren 1628—1629.

Af åtskilliga spis- och proviant-rullor uti Stralsund för åren 1628 och 1629 kunna följande extracter och beräkningar göras angående den derstädes förlagda Svenska garnisonens styrka och beståndsdelar under nämnde år *).

Den första hjelpsändningen till Stralsund skedde uti Juli 1628, samt bestod af 8 comp. Nils Brahes samt 6 d:o Lars Kaggs, allt under Öfv. Lesslies befäl. Sednare på hösten tillkommo 6 comp. Jakob Duwalls. Enligt ett »Förslag uppå H. K. M:ts krigsfolks underhåll uti Stralsund från den 1 November 1628 till den 1 Maji 1629», bestod garnisonen af efterskrefne folk, med ungefärlig styrka:

8 comp. Nils Brahes	800 man
6 comp. Jakob Duwalls	700 man
6 comp. Lars Kaggs	400 man
	1,900 man

Enligt spisningslistor, hvilka börja den 24 Dec. 1628 och sluta den 1 Sept. 1629, spisades för *Grefve Nils Regemente* den 2 Jan. 1,055 personer, den 3 Febr. 1,042, den 4 Mars 1,031, den 1 April 968, den 12 Maji 938, den 11 Juni 916, den 9 Juli 786, den 6 Aug. 600. den 20 Aug. 686. I Juli och Aug. voro 120 commenderade på skeppen; deraf den hastiga förminskningen. — Af *Duwalls Svenskar* spisades den 6 Januari blott 4 comp. 526 man, den 3 Febr. 6 comp. 875 man, den 3 Mars 875, den 1 April 836, den 12 Maji 771, den 12 Juni 761, den 9 Juli 658, den 8 Aug. 510 (då commed:s 120 på skeppen), den 5 Sept. 415. Af *Lars Kaggs Regemente* spisades den 8 Januari 426 personer, den 5 Febr. 361, den 5 Mars 333, den 1 April 298, den 13 Maji 257; i början af Juni ankommo två comp. rekryter från Sverige, så att den 12 Juni spisades 849 (?), den 9 Juli 456, den 7 Aug. 371, den 5 Sept 546; i början af Juli kommenderades på skeppen först 60, sedan 36, samt i slutet af månaden 135 till *Hiddensö*, hvilka alla till September återvände.

---

*) Nämnde spis- och proviantrullor finnas i Kam.-Coll. bland Handlingarne i Tornet.

De sista dagarne af Maji ankommo 4 comp. Skottar, hvilka den 2 Juni spisades för 446 personer, den 1 Juli 418, den 1 Aug. 373, den 12 Sept. 293.

Under vintern 1628—29 började värfningen af ett regemente Tyskar under Öfverste Jakob Duwall; ända till Juni 1629 var manskapet, medan värfningen påstod, fördelt under andra regementer. Först den 27 Juni spisades 7 comp. eller 869 man. Den 28 Juli ankommo tvenne comp. tillsammans 283 man från Lybeck; den 1 Aug. spisades 9 comp. eller 1,038 man, den 10 Sept. 994 man.

Under sommaren 1629 började värfningen af 1 comp. ryttare under Jakob Duwall, samt 1 comp. under Adam Platou; derjemte värfvades äfven ett comp. infanteri under Melchior Kriegbaum.

Vid Sept. månads början bestod således garnisonen af följande corpser:

				ungefärlig styrka	
	8	comp.	Gref Nils Brahes Svenskar . .	680	3,020
	6	—	Öfv. Lars Kaggs Svenskar . .	500	
	6	—	Öfv. Jakob Duwalls Svenskar .	540	
	9	—	Öfv. Jakob Duwalls Tyskar . .	1,000	
	4	—	Öfv. Jakob Duwalls Skottar .	300	
	1	—	Melchior Krigbaums Tyskar .	under värfn.	
	1	—	Jakob Duwalls rytt. Tyskar .	under värfn.	
	1	—	Adam Platous rytt. Tyskar . .	under värfn.	
1 Oct. tillkom	4	—	Alex. Lessle (Engelsmän ?) . .	?	

Derjemte bör tilläggas besättningarne på de i hamnen befintliga svenske fartyg, hvilka i medeltal uppgifvas till 200 man.

I slutet af året skedde en betydlig förflyttning med garnisonen. 1 Nov. ankom neml. ett regemente Tyskar à 6 comp. under Baron Efferen, för att aflösa de tvenne Svenska; af dessa afgick Nils Brahes redan i Nov. till Sverige (ett comp. qvarlemnades till Dec.), men Jakob Duwalls och Lars Kaggs först i December.

Efter en provianteringslista för månaderne Nov. och Dec. 1629, samt Januari 1630 kunna vi uppställa följande förslag öfver garnisonens styrka och indelning nämnde månader:

Corpsens namn.	Nov. 1629. Comp.	Nov. 1629. Mantal.	Dec. 1629. Comp.	Dec. 1629. Mantal.	Jan. 1630. Comp.	Jan. 1630. Mantal.	Anmärkning.
Alexander Leslies	4	573	4	642	6	800	Officerarne äro icke upptagne i mantalet, blott de gemene.
Jak. Duwalls Tyske	9	970	12	1,180	12	1,100	
Baron Efferens	—	—	6	557	6	400	
Gref Nils Brahes	8	522	1	80 (?)	—	—	
Jak. Duwalls Svenske	6	287	6	276	—	—	
Lars Kaggs	6	388	6	390	—	—	
Skottar	4	236	4	220	2	160	
Melchior Kriegbaum	1	88	1	82	1	80	
Jakob Duwall	1	96	1	120	1	120	
Adam Platou	1	100	1	120	1	120	
Summa	40	3,260	42	3,667	29	2,780	

Derjemte omtalas officerare till ett regemente, som staden skulle uppsätta.

№ 895.

Lista på de trupper, hvilka hösten 1630 drogo från Preussen till Pommern, äfvensom å dem hvilka qvarstannade i Preussen *).

Följande regementer afdrogo till Pommern på efterskrifne tider:

Afgångsdagen.	Regementets namn.	Comp.	Styrka afgångstiden.
Juli 10	Teufels eller gula regementet	13	1,874
d:o	Winckels eller blå regementet	10	1,082
d:o	Vitzthums regemente	8	1,141
d:o	St. Andreas dragoner	1	146
Juli 19	Monroes regemente	5	539
Aug. 10	Rossous regemente	6	846
Aug. 15	Ysslars ryttare	1	70
Sept. 21	Burgsdorfs regemente	7	509
Oct. 1	Dönhoffs regemente	5	180
Oct. 10	Hepburns eller gröna regementet	6	751
d:o	Berbisdorfs regemente	5	668
d:o	Wallensteins sqvadron	4	328
Oct. 21.	Dargitz regemente	8	904
d:o	Baudissins ryttare	12	1,267
Nov. 10	Guerras ryttare	1	99
d:o	Jeschkows ryttare	1	90
Nov. 25.	Ortenburgs ryttare	2	164
Nov. 30.	Streiffs ryttare	4	455
Dec. 1.	Rhengrefens ryttare	12	1,326
d:o	Hynekens ryttare	5	550
Jan. 4.	Af Hepburns regemente	4	610
	Summa	120	13,599

*) Denna lista är sammandragen efter Preussiske Militiæ-Statens afräkningsbok anno 1630, befintlig uti Arkivet på Marieberg bland Kammar-Collegii ditsände handlingar. Styrkan å *de till Pommern afdragne* trupperna är utsatt efter sista aflöningsdagen i Preussen, samt å *de derstädes qvarblefne*, sådan den var den 31 Dec. 1630.

Följande regementer qvarblefvo i Preussen:

Regementets namn.	Comp.	Styrka den 31 Dec.
Ehrentreuters eller röda regementet	12	1,483
Ramseys regemente	9	649
Kraffurths regemente	8	431
P. Ruthwens regemente	9	951
Alex. Hamiltons regemente *)	8	728
Meldroms regemente *)	8	300
Kunighams regemente	6	709
Groots sqvadron	4	386
Rossens regemente	4	530
Mosers sqvadron	4	223
Dragoner (Taupadels)	5	636
Baillies compani	1	57
Lifdrabanter	1	85
Jeschkows ryttare	2	149
Rikskanslerens ryttare	1	109
Streiffs ryttare	1	131
Summa	74	7,657

*) Dessa båda regementer sammanslogos snart derefter till ett under Öfv. Johan Hamiltons befäl.

№ 896.

Extract på efterskrifne krigsfolk, som äro på medföljande orter den 6 Augusti 1630.

Companier.		Officerare.	Musketerare.		Pikenerare.		Utcommenderade på werken.		Sjuke i lägret.	Sjuke på Ysedom.	Sjuke i Stralsund.	Utcommenderade officerare.	Utcommenderade till Stargard.	
			rotar.	man.	rotar.	man.	rotar.	man.	man.	man.	man.	man.	rotar.	man.
4	Grefve Joachims	64	—	—	—	—	$57\frac{1}{2}$	344	—	31	—	—	—	—
4	Axel Lillies	46	18	108	9	54	—	—	177	—	68	—	2	12
4	Salomon Adams	72	—	—	—	—	$52\frac{1}{2}$	316	48	—	—	—	—	—
13	Hof-Regementet med Guardie	192	120	720	80	480	—	—	52	—	—	—	—	—
8	Marskalkens	128	$28\frac{1}{2}$	345	$19\frac{1}{2}$	117	—	—	—	—	—	—	6	36
8	Herr v. Halls	128	76	456	47	282	—	—	138	—	78	—	$5\frac{1}{2}$	33
8	Claus Dirichs	128	58	348	35	210	—	—	59	—	—	—	4	24
8	Herr Letzles	128	84	504	30	180	5	30	72	—	48	—	4	24
8	Grefve Macheys	128	58	348	45	270	—	—	48	—	—	—	4	24
11	Mitschefalls	172	$73\frac{1}{2}$	441	37	222	—	—	204	—	84	—	8	48
	Winkels commend.	10	$61\frac{1}{2}$	370	} —	—	—	—	} 19	—	—	—	—	—
	Vitzthums commend.	10	$41\frac{1}{2}$	250										
4	Metstakes	64	64	384	—	—	10	60	40	—	—	—	—	—
		1,270	713	4,274	$302\frac{1}{2}$	1,815	125	750	857	31	278	—	$33\frac{1}{2}$	201
8	Grefve Nilses	128	$78\frac{1}{2}$	470	$56\frac{1}{2}$	340	—	—	81	—	31	—	24	144
8	Jöran Johansson	128	69	414	$29\frac{1}{2}$	177	—	—	181	25	144	—	4	24
8	Carl Hård	128	79	474	37	222	—	—	143	—	145	—	$4\frac{1}{2}$	26
12	Winkels	192	125	750	62	373	—	—	140	—	—	—	—	—
10	Kniphusens	160	76	456	$37\frac{1}{2}$	225	—	—	285	—	—	—	—	—
8	Visthumbs	128	96	576	60	360	—	—	150	—	—	—	—	—
4	Forbuses sqv.	64	48	288	—	—	—	—	152	—	—	—	—	—
4	Axel Duwalds	64	42	252	—	—	—	—	111	—	—	—	—	—
8	Claes Hastfers	128	82	—	—	—	—	—	135	—	—	—	—	—
		1,140	—	3,680	—	1,657	—	—	1,376	56	598	—	—	395

№ 897.

Förslag på efterskrifne poster *).

Comp.		Sjuke.	Helbregda.		
8	Gref Nilses	112	1,050		
8	Jöran Johansons	350	750		
8	Carl Hårds	288	868		
4	Gref Joachims	80	240	4,593	
4	Axel Liljes	245	222		
4	Salomon Adams	—	388		
8	Marskalkens	66	592		
8	Halles	120	833		
8	Claes Didrichs	59	674		
8	Herr Letzles	216	833		
12	Mischefals	288	821	6,402	
8	Dammitzes	—	1,100		
9	Macheys	48	732		
6	Macheys från Preussen	—	600		
4	Wallensteiners	—	500	1,500	16,595
8	Burgsdorfs	—	1,100		
4	Stralsundiske	—	400		
3	Från Sverige	—	300		
4	Dönhoffs	—	328		
5	Liffländske	—	500		
8	Småländingar	—	1,000	3,603	
4	Östgöthar	—	500		
4	Finnar	—	500		
1	Dragoner	—	100		
	Förmodas från Preussen.				
5	Grefve von Ortenburgs	—	500	500	
	Secundo.				
12	Herr Teufels	—	1,300		
12	Winckels	—	1,200		
8	Visthums	—	1,000		
8	Claes Hastfehrs	—	1,000	8,300	
8	Mestackes	—	1,000		
8	Spenses	—	1,000		
8	Rossous	—	1,000		
8	Dargitzes	—	1,000		
1	Åke Totts	—	100		14,400
8	Westgöthar	—	1,000		30,995
8	Finnar	—	1,000		
12	Rhengrefvens	—	1,500	6,100	
12	Baudissins	—	1,500		
5	Callenbachs	—	500		
5	Hünichs	—	500		

*) Enligt originalet uti Kam.-Coll. arkiv i tornet. Detta förslag är uppgjordt i Stettin uti slutet af Augusti 1630 med anledning af expeditionen till Mecklenburg och öfverenstämmer till det mesta med bilagan till Konungens bref till Riks-Cantzleren d. 24. Aug. 1630.

№ 898.

Versehlag ex relatione der Kaiserlichen Gefangenen, so den 18 Septembris bekommen, wie stark sich die Kaiserliche Armee zu Ross und Fuss im Lager zu Garz befinde*).

Cavallerie.

Das Alt-Sächsische Regiment — 10 Companien Cuirassiere zu 50 oder 60 Pferden jede Companie, und waren wenig Cornetten an der Stangen.

Des Obristen Sparren Regiment — 10 Companien Cuirassiere zu 50 oder 60 Pferden jede Companie.

Des Obristen Götzen Regiment — 6 Comp. Cuirassiere zu 60 oder 70 Pferden jede Companie, führen kleine Cornetten von allerlei Farben, weiss, roth und gelb.

Des Obristen Don Ferdinando Capua Regiment — 6 Companien Cuirassiere zu 60 Pferden, davon sollen 3 Comp. zu Colberg liegen.

Das Colloredische Regiment — 6 Companien zu 90 Pferden jede Companie.

Das Bernsteinsche Regiment — 2 Comp., und sollen die andern 8 Comp., welche zu solchem Regiment gehören, in Italia liegen.

Sind nach Mecklenb:g. { Des Obristen Wingerschi Regiment — 4 Comp. Cuirassiere zu 60 Pferden jede Companie.
Das Posische Regiment — 4 Comp. zu 60 oder 70 Pferden jede Comp. }

Das Isolanische Regiment Crobaten — 7 Comp. zu 50 Pferden jede Companie.

Infanterie.

Das Alt-Sächsische Regiment — 10 Comp., und wäre das ganze Regiment etwa ein sechs- oder siebenhundert Mann stark.

Des Fürsten von Lichtensteins Regiment — 10 Comp. zu 200 Mann jede Comp.

Des Grafen von Lichtensteins Regiment — 5 Comp. jede zu 150 Mann.

Das Hatzfeldische Regiment — 13 Comp. sehr schwach, weil viel Soldaten gestorben und weggelaufen.

---

*) Efter originalet uti Riks-Arkivet Zweybrückiana (Joh. Casimirs bref 1632).

Das Morandische oder Kürtenbachische Regiment — 10 Comp. zu 200 Mann jede Companie.

Des Jungen Wallensteiners Regiment — 10 Comp. Selbes Regiment soll über 5 oder 600 Mann nicht stark sein, weil viele gestorben.

Das Holckische Regiment — 8 Companien zu 200 Mann jede Comp. Neugeworben Volk.

Das Posische Regiment — 6 Comp. zu 200 Mann jede Comp.

Des Buttlers Dragoner — 600 Mann.

Des Grafen von Hardecks Regiment soll zu Colberg liegen.

Der Obrist Kehraus soll mit seinem Regiment zu Landsberg angekommen sein und lässet den Pass befestigen. Auch kommt jetzt gewisse Zeitung, dass 1,100 Crabaten daselbst angekommen, welchen noch 1,000 folgen sollten. Zu Greifswald liegt der Obrist Perusi mit dem halben Beckerischen Regiment. Der Obrist Marazini, welcher zuvor da gelegen, ist mit seinem Regiment nach Tribsees gerückt. Zu Demmin und Loitz liegt der Duc de Savelli mit 2,000 Mann ungefähr *).

№ 899.

Lista på fotfolket hos H. K. M:t den 23 Sept. 1630**).

Companier.		Musketerare.		Pikenerare.		Officerare.	Sjuke.	Summa som marschera.
		Rotar.	Man.	Rotar.	Man.	Man.	Man.	Man.
	Infanterie.							
8	Claes Hastfehrs	$56\frac{1}{3}$	338	$58\frac{1}{6}$	349	113	59	800
8	Metstakes	52	312	—	—	144	333	456
12	Winkels	99	594	$54\frac{1}{3}$	326	216	336	1,136
8	Visthumbs	$55\frac{5}{6}$	335	32	192	144	173	671
4	Rossous	$44\frac{2}{3}$	268	$21\frac{2}{3}$	130	85	47	483
1	Guardie	9	54	7	42	15	30	111
4	Krichbaums	$38\frac{1}{3}$	230	$26\frac{1}{6}$	157	85	—	472
		$455\frac{1}{6}$	2,131	$199\frac{1}{3}$	1,196	872	978	4,129
	Af Metstakes regem:te på Strutzerne	30	180	—	—	—	—	—
	Cavallerie.							
1	Jören Adrikass .. 139							
1	Tottens 136	—	—	—	—	—	—	—
4	Finske 487							
7	Westgöter 688							
	1,450							

*) Detta hela tillägg är skrifvet af Fältmarskalken Gust. Horn egenhändigt.
**) Kam.-Coll. arkiv i tornet.

№

Disposition öfver folket och efter-

Comp.	Hos H. Kongl. Maj:t.		Man.	Comp.	Vid Stettin och deromkring.		Man.
8	Herr Johan Baner		1,200	12	Hebrons		1,800
12	Winkels		1,800	8	Letzles		1,200
12	Jacob Duwalds		1,800	8	Johan Redwens		1,200
8	Rossous		1,200	8	Mitschefalls		1,200
8	Dargesses		1,200	8	Sittons		1,200
8	Wallensteiners		1,200	8	Munroes		1,200
8	Krichbaums		1,200	8	Petter Brunmans		1,200
8	Lunsdoms		1,200	16	Grefve Craffurts		2,400
4	Kemnitzes		600	8	Lambermonds		1,200
8	Unge Letzles		1,200	12	Dummenis		1,800
8	Grefve v. Thurns		1,200	4	Dragoner		600
8	Halles		1,200	48	Svenske		7,200
8	Grefve Macqueis		1,200				
8	Dönhoffs		1,200				22,200
12	Lohusens		1,800		Deraf förordnas till:		
8	Vitzthums		1,200		Stettin	3,600	
8	Burchsdorffs		1,200		Stargardt	1,200	
8	Termos		1,200		Treptow	1,200	
12	Mitschlaffs		1,800		Wolgast, Anklam	1,200	
16	Forbuses		2,400		Till fält		15,000
4	Dragoner		600				
8	Hastfers		1,200		*Rytteri.*		
8	Metstakes		1,200				
			30,000	5	Liffländske	625	
	Deraf förordnas till:			4	Dönhoffs	500	
	Stralsund	2,400		4	Sperreuter	500	
	Barth	600		5	Kochtitzki öfv. Ramel	625	2,250
	Allehanda små flecker	2,400					24,450
	Till fält 19 (?) regementer		22,800				
	12 Baudissins	1,500					
	12 Rheingrefvens	1,500					
62	10 Gref v. Ortenburg	1,250					
	8 Courvilles	1,000	11,750				
	12 Tottens med Paulis	1,500					
	8 Callenbachs	1,000					
32	Svenske och Finske	4,000					

a) Kam.-Coll. arkiv i tornet.

*) Tvenne förslager öfver dispositionen af trupperne till år 1631 finnas dessutom, hvilka skilja sig från det ofvan anförda i följande afseenden:

Det ena: med titel »Disposition öfver efterskrefne Troupper till år 1631», upptager *hos H. K. M:t*

a) 12 comp. Kniephausens, tills. 1,800 man mera, men förminskas på andra regementer 1,200 man, så att antalet af fotfolk blir 30,600 man.

b) Uti fält 20 regementer med tillsammans 25,600 man;

c) 10 comp. af Courvilles ryttare (hvaraf 5 äro upptagne såsom felande); 5 comp. Tottens med Paulis, 2 comp. Smit med Velmedes och 1 Gyllenstjernas, tillsammans 8 comp. (1000 man) i st. för de i ofvanst. disposition upptagne 12 comp. Tottens med Paulis 1,500 man; hvarjemte Callenbachs 8 comp. här specificeras sålunda: 4 Callenbachs, 2 Barcks, 2 Romeles; summan af rytteriet blir härigenom 11,500 man.

Vid Stettin och deromkring:

a) Endast 4 comp. af Petter Brunmans, samt upptager icke Craffurts, Lambermunds och Dumenis 36 compagnier, samt endast de Svenska till 6,000 man, hvarigenom antalet af fotfolk här blir endast 14,400 man;

Vid Stolpe och deromkring:

upptages 4 comp. Petter Brunmans, som ej finnas i förut. förslag, hvarföre fotfolket blir 9,600 man.

900.

skrefne trupper till anno 1631 [a]) *).

Hofmarskalken.

Comp.		Man.
40	Hofmarskalk:s	6,000
20	Biskopens	3,000
		9,000
	Ryttare	1,000
	Engelske.	
24	Fotfolk 3,600	
	Ryttare 1,000	4,600
		14,600
	Montgummeri 3,600	
	Gotschi 1,800	
	Gordo 1,200	

Vid Stolpe och deromkring.

Comp.		Man.
16	Herr Teuffel	2,400
	Än att värfva	
24	i Preussen	3,600
12	Damitzes	1,800
8	Klitzing	1,200
		9,000
	Rytteri.	
12	Halles 1,500	
4	Damitzes 500	2,000
		11,000

Preussen.

Comp.		Man.
12	Röde	1,800
8	Reedwens	1,200
8	Ramses	1,200
8	Kraforts	1,200
8	Hameltons	1,200
8	Jören Kunigham	1,200
4	Groots	600
4	Mosers	600
		9,000
	Deraf förordnas:	
	Elbingen 1,200	
	Werder o. Näring 600	
	Braunsberg 600	
	Pillau, Fischhausen 600	
	Memel 600	
	3,600	
	Till fält.	
40	Soldater	6,000
	Ryttare.	
1	Scheels 125	
1	Jeschkows 125	
1	Hillebrandt 125	
1	Cantzlerens 125	500
		9,500

Summa.

Hos H. K. M:t	11,750 —	30,000	41,750
Stettin	2,250 —	22,200	24,450
Stolpe	2,000 —	9,000	11,000
Hofmarskalk	1,000 —	9,000	10,000
Engelska	1,000 —	3,600	4,600
Preussen	500 —	9,000	9,500
	18,500—	82,800	101,300

I Preussen upptages 4 comp. Dragoner *mer* af tills. 600 m.
Hela krigshärens styrka utgöres enl. detta förslag af:

	Rytteri.	Fotfolk.	Summa.
Hos H. K. M:t	11,500.	30,600.	42,100.
Vid Stettin	2,250.	14,400.	16,650.
Vid Stolpe	2,000.	9,600.	11.600.
Hofmarskalken	1,000.	9,000.	10,000.
Engelske	1,000.	3.600.	4,600.
Preussen	500.	9,600.	10,100.
	18,250.	76,800.	95,050.

Den andra »Dispositionen öfver folket och efterskrefne Troupar till år 1631» upptager:
Hos H. K. M:t: (emot hvad förut. disposition utvisar) samma antal ehuru summan å fotfolket (28,200) är orïktigt adderad och borde vara 30,000.
Vid Stettin: är Dumenis 12 comp. tillsammans 1,800 m. uteslutne.

№ 901.

Lista uppå Folket vid Ribbenitz den 15 October (1630).

	Musketerare.		Pikenerare.		Officerare	Summa som marchera kunna.	Sjuke vid Ribbenitz.	Wollgast.	Barth.	Stralsund.	Stettin.	Commenderade uppå strusser.
	Rotar.	Man.	Rotar.	Man.								
Winkels	67	402	38	128	192	722	305	116	—	126	—	—
Vitzthums	30	180	17	102	128	410	233	—	—	327	—	—
Rossous	23	138	26	156	64	358	114	33	—	39	—	—
Krighbaums	41	246	14	84	64	394	116	—	—	33	—	—
Drabant comp.	6	36	7	42	18	96	21	—	—	12	8	—
Claus Hastfers	58	348	28	168	128	644	131	—	—	204	—	—
Mestackes	58	348	—	—	128	476	—	116	—	66	129	—
	283	1,698	130	680	722	3,100	920	265	—	807	137	—

№ 902.

Förslag uppå Öfverste Reinholdt Mestackes Regemente d. 11 Nov. 1630.

Helbregda ... 348
Sjuka ... 298
Döde här ... 15
Döde i Stettin ... 117
Döde vid Wolgast ... 96
Döde vid Ribbenitz och Landt-Rügen ... 165
(Summa: 1,039)

*) Originalet i Kam.-Coll. Krigshandlingar i tornet.

№ 903.

Lista uppå efterskrifne Trupper *).

Till fält.	Man.	Utcom. Musq.	Helbregda.
Infanteri.			
rr Teufels	1,000	200	1,200
nckels	500	200	700
lles	400	38	438
nses	500	184	684
mnitzes	1,000	286	1,286
llensteiners	500	100	600
rgesses	500	100	600
na	1,000	—	1,000
ppland } Ermeland }	500	184	684
rr Johan Baners	—	300	300
bante Comp.	—	100	100
walds	—	300	300
	5,900	1,992	7,892
Cavallerie.			
engrefvens		1,000	—
idissins		1,000	—
f v. Ortenburgs		800	—
necks		400	—
lenbachs		400	—
lles		300	—
ahoffs		177	—
fländske		402	—
rr Totts		100	—
mnitzes } lis }		300	—
åländingar		400	—
göthar		150	—
stgöthar		300	—
nsches Finnar		300	—
		6,029	
		7,892	
		10,621	
		5,915	
		30,457	

	Garnisonerne.	Helbregda.	Sjuka och afslagne.
	Stettin.		
8	Jöran Johansons	630	230
8	Carl Hårds	573	252
8	Hr Lessles o. Redwens	504	376
12 / 8	Grefve Mackeys	{ 604 / 300 }	285
8	Graf v. Thurns	378	284
10	Marskalkens	402	361
4	Mischefels	625	172
4	Åke Hanssons	201	152
	Salomon Adams	174	95
		4,389	2,207
	Stargard. *Anklam.*		
	Lars Kagges	400	100
	Monroes	360	—
	David Dachs Dragoner	200	—
		960	
	Wollin och Camin.		
	Jacob Duwalls	400	100
	Wolgast.		
	Kniphausen	500	300
	Norrländske	200	200
		700	500
	Yckermünde.		
	Mischefels	—	—
	Rügenwalde.		
	Rossous	500	100
	Stralsunds.		
	Jakob Duwalls	—	—
	Unge Lessles	501	150
	Weissmeyers	—	—
	Hastfehrs	624	272
	Mestackes	459	382
	Nödings Östgöthar	270	200
		1,854	854
	Landt Rügen.		
	Erich Soops	350	422
	Stålhandskes	—	—
	Barth.		
	Chemnitzes	300	200
	Ribbenitz.		
	Kriegbaums	400	600
	Rossous	358	242
	Visthums	410	590
		1,168	1,432
		10,621	5,915

originalet uti Kam.-Coll. arkiv i tornet. Troligen uppgjordt i början af December 1630, samt vistelsen vid Gollnow och i sammanhang med Konungens förslag om truppernes sammandr[illegible] emot Garz. Jemför härmed bilagan till Konungens bref till Pfaltzgrefven Joh. Casimir af [illegible] 1630.

№ 904.

Emot Tillys ankomst anno 1631, in Januario [a]).

Arméen med H. K. M:t.		Summa man.
Infanteri *).		
Herr Teufels	1,200	
Winkels	800	
Hebrons	1,200	
Gref v. Thurns (Falkenbergs?)	500	
Lunsdels (Spens' ?)	600	
H. K. M:ts Gardie	100	4,400
Damnitzes	1,200	
Halles	500	
Duwalds	600	2,300
Taupadels dragoner	500	
Åke Hanssons	300	
Salmon Adams	300	1,100
		7,800
Vid Werder och Neu Brandenburg.		
H. Kniphausen	600	
H. Baners	800	
Visthums	400	
Mackeis	400	
Monrous	300	
Jöran Johanssons	500	3,000
Vid Passen.		
Axel Lillies	500	
Sittons	200	
Monrous	200	
Chemnitzes	200	
Kaggens dragoner	400	
Molkens dragoner	100	
Ifrån Stralsund	400	2,000
		12,800
Vid Prentzlau.		
Dargesses		600
		13,400

Comp.	Cavallerie.		Summa man.
12	Baudissins	1,000	
12	Rheingrefvens	1,000	
10	Graf v. Ortenburgs	900	
4	Calenbachs	400	
8	Herr Tottes	600	
8	Soops Westgötar	500	
8	Stålhandskes	400	
	Östgötar	200	5,000
5 } 3 }	Courvilles	600	
	Halles	600	
	Damnitzes	500	
	Liffländer	400	
	Wunschses	300	
	Smålänningar	600	
	Dönhoffs	300	
	Östgötar	100	3,400
			8,400

a) Kam.-Coll. arkiv i tornet.
*) En anteckning å en annan sida af samma förslag upptager: Teufel till 1,100, Winkel till 700, Damnitz till 1,500, Taupadels dragoner 550, Vitzthum 500, Monrou 200, hvarigenom hela inf. skulle blifva 13,250 man.
Uti Delagardiska arkivet Del. II. pag. 10—13 förekommer samma lista tryckt.

№ 905.

Disposition på folket *).

... Neumark.		
'euffels / s	1,800	
s	1,200	
zes.......	1,500	
....	500	
ls.........	600	
Turns..	500	
anssons..	300	
Adams .	300	
els drag.	550	
	7,250	
Duwalds	600	
		7,850

Att defendera Werder och Brandenburg.		
Herr Kniphausens	600	
Herr Baners......	800	
Mackeis	400	
Monroes	300	
Jören Johansons.	500	
Vitsthums	400	
		3,000
Vid Passerne.		
Axel Lillies......	500	
Kaggens dragon.	400	
Sittons	200	
Monroes	200	
Chemnitzes	200	
Ifrån Stralsund..	400	
Molkens dragon.	100	
		2,000
		5,000
Vid Prentzlau.		
Dargesses		600

Garnisonerne.		
Stettin: H. Lesslies...	620	
Stettin: Carl Hårds...	558	
Stettin: Wallenst.	700	
		1,878
Damm.		
Wallensteiners		100
Greiffenhagen.		
4 Mitschefalls		300
Gartz.		
8 Mitschefalls		600
Anclam.		
4 Lars Kagges............		400
Wollgast.		
4 Per Lillies		300
Stralsund.		
8 Hastfers...........	600	
8 Metstakes	600	
4 Nödings...........	400	
4 Weissmeyers	400	
4 Duwalds	400	
8 Unge Leslies.....	600	
		3,000
Bart.		
Chemnitzes		200
Ribbenitz.		
Kriegbaums..........	600	
Rossous	400	
		1,000
Summa Garnisonerne		7,778

Kammar-Collegii arkiv i tornet.

№ 906.

Lista på folket i April anno 1631, som marcherade till Frankfurt vid Oder *).

Infanteri.

Herr Teuffels regemente	1,100.	
Winkels regemente	700.	
Hebrons reg.	1,200.	
Lumsdels	600.	
Makeij och Monrou	700.	
Dargitzes	600.	
Grefve v. Turns	500.	
Halles	500.	
Rossens	400.	
Vitsthums	400.	
Damitzes	1,500.	8,200

Cavalleri.

Comp.			
4	Liffländer	250.	
2	Curländer	150.	
8	Smålänningar	600.	
8	Westgötar	600.	
8	Finnar	700.	
12	Rehngrefvens	790.	
12	Baudissins	700.	
8	Halles	400.	
4	Calenbachs	400.	
4	Courvilles	350.	
4	Graf v. Ortenburgs	500.	
4	Damitzes	300.	5,740.
		Summa	13,940.

*) Kam.-Coll. arkiv i tornet. I Deleg. arkivet Del. II. p. 12—13 finnes en lika lydande lista aftryckt.

№ 907.

, på efterskrifne trupper, som de nu marschera kunna.
ıctum i fältlägret vid Potsdam den 10 Maj 1631 *).

	Musketerare.		Pikenerare.		Officerare.	Summa man.	Piken. rotar.	Öfver rotar.	Musk. rotar.	Öfver rotar.
	Rotar.	Man.	Rotar.	Man.						
e	12	72	10	60	18	150	108	18 1/6	96	123
Teuffels....	109	654	78 1/6	460	192	1,315				
els	98	588	38	228	192	1,008				
ıs	82½	495	44⅓	266	192	953	108	7 5/6	96	115½
ses	42	252	17	102	128	482				
ls	47	282	29½	177	128	587				
ı }	40	498	25	150	112	502				
Turns....	47	282	18½	111	128	521	108	1½	96	216½
....	83	498	23	138	128	764				
es..........	86	516	27	162	192	870				
s	53½	321	18	108	128	557				
s	43	258	23	138	128	524				
oh. Banérs	116	696	—	—	128	824	—	—	—	196
er	80	480	—	—	96	576				
	939	5,634	351½	2,109	1,890	9,633	324	27½	288	651

Cavallerie.

Rehngrefvens	793	
Baudissins	700	
Graf v. Ortenburgs	500	
Calenbachs	400	
Halles	400	
Courvilles	350	
Damitzes	300	
Liffländer	256	
Dönhoffs	150	
Westgötar	600	
Smålänningar	600	
Östgötar	300	
Finnar	700	
		6,049
		9,633
		15,682

Coll. arkiv i tornet. I Delagardiska arkivet Del. II. p. 13 finnes samma lista aftryckt under «Marcheringslista dermed K. M-t ville succurrera Magdeburg ifrå Pottstein in Majo 1631».

№ 908.

Lista på folket, som de nu marchera. Den 28 Maj Anno 1631 *).

Infanteriet.

Hufvud-belopp man.	Comp.		Musketerare.		Pikenerare.		Officerare.	Summa.	Utcommenderade:		
			Rotar.	Man.	Rotar.	Man.	Man.	Man.	Rotar.	Man.	Officer.
150	1	Guardie	12	72	10	60	18	150	—	—	—
1,348	12	Herr Teuffels	80⅓	482	76⅓	458	180	1,120	36	216	12
1,002	12	Winkels	51	306	44	264	180	750	40	240	12
909	11	Hebrons	44	264	41	246	180	690	34½	207	12
569	8	Dargesses	38	228	15½	93	120	441	20	120	8
582	8	Lunsdels	30	180	29⅔	178	120	478	16	96	8
242	3	Makais	15	90	8	48	64	202	6	36	4
332	4	Monroes	24	144	11	66	70	280	8	48	4
513	8	Graf von Turns	29⅔	178	18½	111	120	409	16	96	8
604	8	Baron v. Efferens	48½	291	17½	105	120	516	13⅓	80	8
514	8	Vistums	29	174	22	132	120	426	13⅔	80	8
526	8	Rossons	40	240	12⅔	76	120	436	13⅔	82	8
866	12	Damitzes	59	354	26	156	180	690	28	168	8
806	8	Herr Joh. Baners	80	480	—	—	120	600	33	198	8
8,963	111		580½	3,483	332⅙	1,993	1712	7,188	277⅚	1,667	108
300	—	Dragoner	—	—	—	—	—	300	—	—	—
9,263	111		—	—	—	—	—	7,488	—	—	—

Cavalleriet.

	Summa. Man.
Rehngrefvens	793
Baudissins	700
Graf v. Ortenburgs	500
Calenbachs	400
Halles	400
Courvilles	350
Damitzes	300
Dönhofs	150
Westgötar	600
Smålänningar	600
Finnar	700
Liffländare	256
	5,749

*) Kam.-Coll., arkiv i tornet.

№ 909.

Lista uppå Folket. Ingifvet Werben den 20 Julii Anno 1631 *).

Infanteriet.

Rotar.	Comp.		Musqueterare.		Piquenerare.		Officerare.	Summa.	Anmärkning.
			Rotar.	Man.	Rotar.	Man.	Man.	Man.	
$16\frac{2}{3}$	1	Guardie	12	72	10	60	18	150	
	12	Herr Teuffels 3	$100\frac{2}{3}$	604	$80\frac{5}{8}$	485	192	1,281	75 Havelsb.
$46\frac{2}{3}$	12	Winkels 2	$110\frac{2}{3}$	664	64	384	192	1,240	
89	8	Axel Lillies 1	71	426	23	138	192	756	
$8\frac{1}{2}$	11	Hebrons 2	$72\frac{1}{2}$	435	37	222	180	837	
18	8	Lunsdales 1	80	300	30	180	128	608	
4	4	Makais } 1	16	96	9	54	64	214	Com.
	4	Monros }	18	108	14	84	64	256	12
$5\frac{1}{3}$	8	Graf v. Turns 1	$37\frac{1}{3}$	224	$17\frac{1}{6}$	103	128	455	
13	8	Halles 1	45	270	$15\frac{1}{2}$	93	128	491	
11	8	Visthums 1	43	258	21	126	128	512	
$13\frac{1}{2}$	8	Rossous 1	$45\frac{1}{2}$	273	$15\frac{1}{6}$	91	128	492	34
38	12	Damitzes 1	70	420	24	144	130	744	12
89	—	Gen. Baners	89	534	—	—	128	662	
$302\frac{1}{3}$	—		$780\frac{1}{3}$	4,684	$360\frac{2}{3}$	2,164	1,850	8,692	
		Dragoner	—	300	—	—	64	364	
								9,056	

Cavalleriet.

Comp.		Summa. Man
12	Rehngrefvens	793
12	Baudissins	700
10	v. Ortenburgs	500
4	Calenbachs	400
5	Courvilles	300
12	Halles	600
4	Damitzes	200
4	Dönhoffs	200
8	Westgötar	600
8	Smålänningar	600
8	Finnar	800
5	Liffländske	360
		6,053

*) Kam.-Coll. arkiv i tornet.

№ 910.

Svenska armeens marschordning vid tåget öfver bron vid Wittenberg den 3 Sept. 1631 *).

Den 31 Aug. um 4 Uhr n. M. sind über die Elbbrücke passirt
500 Pferde.
Am 2 Sept. ist der Gen.-Quart.-Meister Bouillon marschirt mit
300 Pferden und
7 Wagen.
Am 3 Sept. ist der volle Marsch ergangen, sind nach Möglichkeit gezählt worden
2,046 Fussvolk.
62 Pferde.
2 Wagen.
4 Stücke mit 11 Pferden.
2 » » 13 »
2 » » 15 »
1 » » 35 »
1 » » 28 »
1 » » 29 »
1 » » 31 »
2 Zeugwagen mit 9 Pferden.
2 Rüstwagen.
1 Karren mit grossen Kugeln.
8 Stück mit 1 Pferd.
1 » » 2 »
2 Karren mit Kugeln.
276 Pf. in 4 blau und weissen Cornets. Kön. Maj:t zu Schweden.
130 Pf. 1 Cornet schwarz und gold.
66 Pf. 1 Cornet dito.
48 Pf. des Königs Leibpferd incl. so sie geführet. 36 einzeln.
218 Pf. 2 Cornet blau und roth.
84 » 1 » weiss.
85 » 1 » uranienfarbe.
79 » 1 » gelb.
67 Pf. 1 Cornet roth.
110 » 1 » blau.
63 » 1 » blau und roth.
126 » 2 » sittich-grün.
178 » 2 » blau.
4 Des Königs Himmelwagen jeder mit 6 Pf.
2 Des Königs Rüstwagen.
392 Pf. in 8 Cornet grüne.
448 » » 8 » blau.
213 » » 2 » roth.
6 Wagen.
24 Einzelne Pferde.
1,284 Fussvolk in 13 alten weissen Fahnen.
3 Wagen.
10 Einzelne Pferde.
3 Stück jedes mit 2 Pf.
1 Kugelkarren.
327 Fussvolk in 4 Fahnen.
1 Stück, davor 7 Pf.
2 Stück, vor jedem 1 Pf.
8 Pf.
16 Wagen.
3 Stück, jedes mit 1 Pf.
2 Karren mit Kugeln.
778 Fussvolk in 12 Fahnen, etliche blau und weiss, mit Monden und Sternen, 4 aber ganz von der Stangen.
19 Wagen.
534 Pf. in 7 weissen Cornetten. Ob. Halles.
3 Stück, jedes mit 1 Pferd.
1 Karren mit Kraut und Loth.
383 Fussvolk in 8 Fahnen, 7 blau, 1 weiss.
19 Einzelne Pferde.
6 Stücke, jedes mit 1 Pf.
2 Karren mit Kraut und Loth.
730 Fussvolk in 16 Fahnen, darunter 4 roth und weiss, 7 roth, 1 weiss.
8 Einzelne Pferde.
5 Wagen.
3 Stücke, jedes mit 2 Pf.
1 Kugelkarren mit 2 Pf.
808 Fussvolk in 12 Fahnen, 4 blau, die andern ganz alt und zerrissen.
5 Wagen.
43 Einzelne Pferde.
744 Pf. in 11 blaue Cornetten.
8 Wagen, darunter 3 mit 6 Pf.

*) Efter originalet i Sachsiska statsarkivet.

27 Leib- und andere Pferde.
435 Pferde in 6 grünen Corneten.
18 Leib-Pferde, Gustaf Horns.
461 Pferde in 6 blauen Cornets.
15 Einzelne Pferde.
1,130 Fussvolk in 8 Fahnen.
2 Rüstwagen.
18 Einzelne Pferde.
2 Stück, jedes mit 2 Pferden.
1 Stück mit 1 Pferd.
1 Kugelkarren.
805 Fussvolk in 4 Fahnen ganz zerrissen.
3 Stück, jedes mit 1 Pf.
1 Kugelkarren.
334 Fussvolk in 8 Fahnen, 1 gelb, 3 ganz weiss, 1 weiss mit schwarzen Löwen.
416 Fussvolk in 9 Fahnen, darunter 4 sehr alt, zerrissen, blau, 5 blau mit einem weissen †.
6 Einzelne Pferde.
1 Wagen.
320 Fussvolk mit 6 weissen Fahnen.
3 Stück, jedes mit 2 Pf.
1 Kugelkarren mit 2 Pf.
343 Fussvolk in 6 Fahnen.
20 Einzelne Pferde.
12 Wagen.
3 Stücke, jedes mit 1 Pferd.
1 Kugelkarren mit 2 Pf.
257 Fussvolk in 4 weissen, alten zerrissenen Fahnen.
10 Einzelne Pf.
2 Wagen.
606 Fussvolk in 8 Fahnen, 2 gelb, 6 weiss.
31 Pferde ohne Cornets.
97 Pferde, alt, weiss Cornett.
60 Pferde, Cornets schwarz-gold.
63 » roth Corn.
56 » blass-grün Corn.
56 » blau mit gold.
34 » roth C.
1 » 6 Pf.
156 » 2 bl. Corn.
111 » Cornet braun.
94 Pferde, Cornets blau.
84 » alt roth mit der Sonne.
247 » ohne Cornets.
708 Pferde in 10 blauen Cornets.
5 Wagen.
16 Einzelne Pferde.
340 Pferde in 5 grünen Cornets.
2 Wagen.
22 Leibpferde.
570 Pferde ohne Cornets.
2 Wagen.
149 Ohne Cornets.
406 Pf. ohne Cornets.
1 Petarde auf 1 Wagen mit 2 Pf.
1 Kugelkarren.
59 Wagen.
2 Kugelkarren.
80 Pferde ohne Cornets.
737 Fussvolk mit 6 Fahnen, 1 weisse, 1 gelb., 4 uranii mit weissem †.
1,837 Allerlei Bagage-, Rüst-, Munition-, Kutsche- und Marketenderwagen.
1,403 Reuter ohne Cornets mit und ohne die Wagen, unterschiedlich durchgegangen.
1,000 Musketiere unterschiedlich passiret.
1,000 Dragoner am Sonntage, so aber nicht gezählet worden.

Summa Summarum.

Pferde	15,711
Dragoner	1,000
Fussvolk	12,804
Wagen	2,003
Stücke	54
(12 schwere, 42 leichte.)	
Kugelkarren	17

Summa: Köpfe an Fussvolk und Reiterei 29,515.

Ausgeschlossen eine grosse Anzahl ledige Pferde, item darauf die Weiber und Jungen geritten, sowie viel Mannspersonen, so auf den Wagen gesessen, so nicht mitgerechnet geworden.

№

Förslag öfver Svenska arméens styrka och för-

Lista uppå folket

	Comp.		Musqueterare. rotar.	Musqueterare. man.	Piquenerare. rotar.	Piquenerare. man.	Officerare. man.	Summa. man.
150	1	Guardie	10	60	8	48	22	130
1,300	12	Herr Teuffels	115	690	$85\frac{2}{3}$	514	192	1,396
225	4	Chemnitzes	20	120	7	42	64	226
1,675								
1,250	12	Winckels	106	636	64	384	192	1,200
717	12	Röda	$64\frac{1}{3}$	386	$31\frac{1}{2}$	189	192	757
1,967								
750	8	Axel Lillies	55	330	$22\frac{1}{2}$	135	128	593
600	8	Hastfehrs	49	294	22	132	128	554
972	7	Åke Oxenstjernas	86	516	54	324	128	968
2,322								
1,045	8	Frik Hands	90	540	58	348	128	1,016
548	4	Wellam Saltzburg	47	282	28	168	64	514
467	8	Carl Hårds	40	240	20	120	128	488
2,060								
900	8	Hebrons	$76\frac{1}{6}$	457	$40\frac{2}{3}$	244	128	829
620	8	Monroos	60	360	25	150	128	638
458	—	Mitschefalls	44	264	11	66	128	458
672	8	Bocks	91	546	—	—	128	674
2,650								
608	8	Lunsdens	50	300	30	180	128	608
250	4	Macheis	18	108	6	36	64	208
300	4	Monroes	24	144	18	108	64	316
554	8	Ramsays	55	372	18	108	128	566
439	8	Hamiltons	56	216	12	72	128	536
2,151								
450	8	Graf von Thurns	$40\frac{1}{6}$	241	$17\frac{1}{6}$	103	128	472
500	8	Halles	55	330	14	84	128	542
750	12	Damitzes	24	144	71	426	192	762
512	8	Visthums	62	372	45	270	128	770
450	8	Dargesses	36	216	16	96	128	440
2,662								
800	12	Rossous	$68\frac{1}{2}$	411	26	156	192	759
940	8	Wallensteiners	61	366	30	180	128	674
767	—	Redwens	$58\frac{1}{3}$	350	$29\frac{1}{2}$	177	128	655
2,507								
700	8	General Baniers	135	810	—	—	128	938
180	2	Per Lillies	23	138	—	—	104	242
600	4	Taupadels	90	540	—	—	60	600
600	4	Kaggens	90	540	—	—	60	600
2,080			$1,899\frac{1}{2}$	11,397	810	4,860	3,894	20,151
20,074								

Comp.		
12	Rhengrefvens	700
12	Baudissins	600
10	Ortenburgske	500
12	Halles	800
4	Callenbachs	250
5	Courvilles	250
5	Liffländske	250
4	Dönhoffs	200
4	Damitzes	150
8	Westgöthar	400
8	Smålänningar	400
8	Finnar	600
		5,100
	Herr Tott	600
	Sperreuter 400	
	Östgöthar 200	
	Cochtischis 400	
	Callenbachs 300	1,800
	Schafman } Bohnen } 400	
	Boks 100	
		7,500

*) Originalet i Kam.-Coll. är hvarken dateradt eller underskrifvet. Men detta förslag synes varit uppgjordt efter Konungens marsch från Werben och troligtvis i och för uppställningen af arméen vid Düben den 5 Sept. 1631, när conjunctionen verkställdes med den Sachiska hären.

ing straxt före slaget vid Leipzig 1631 *).

H. K. M:t.

		Comp.			
en Brandenburg.		*Stralsund.*		*Vid Mecklenburg.*	
aggens dra-		8 Metstakens ... 600		Hertig Adolph Frie-	
goner....... 1,000		8 Unge Letzles. 600		drich 700	
argesses.... 500		4 Nöding........ 260	2,900	Hans Albrecht.... 500	
oosens...... 1,800	4,350	4 Duwalds 440		Gen. Totts......... 600	3,050
ummenis... 500		8 Ur Finland... 1,000		Jöran Johanssons. 450	
ltzburgs .. 550				Lars Kagges....... 300	
		Ribbenitz. Bardt.		Bengt Pehrssons.. 500	
Ratenow.				Brunmans	
		8 Krigkboms	500	Kniphausens	450
ocks........ 500	1,000				3,500
atlitzes 500		*Demmin.*			
Spandow.		4 Jöran Johanssons......	180		
Hanssons	250	*Anklam.*			
Werben.		1 Lars Kagges	130		
amitzes 800		*Greifswalde.*			
ossons 900	2,200	4 Weissmeiers	425		
aupadels..... 500					
kfurt och Crossen.		*Wolgast.*			
uwalds 800		4 Bengt Pehrsson	520		
urgsdorffs... 600	2,000	*Stettin. Damm.*			
ragoner 600					
		4 Herr Letzles.. 500			
Landsberg.		8 Drummunds.. 1,189	2,150		
		4 Anders Kiör-nings 461			
almon Adams 300	700				
lischefals..... 400					
		Gartz.			
lischelaffs ... 461		Af Mischefals reg:te	100		
ermons....... 398	1,649				
önhoffs 318		*Colberg. Stolpe.*			
öran Soops .. 472					
Vedells ryttare......	500	4 Erik Hanssons dragoner, som han värfvar	600		
	12,649		7,505		

№

Förslag öfver Svenska arméens styrka

Arméen i Leipziger Battaglia den 7 Sept. anno 1631.

Comp.	Infanterie.	Musqueterare. rotar.	Musqueterare. man.	Piquenerare. rotar.	Piquenerare. man.	Officerare. man.	Summa. man.	Cavallerie.		
1	Gardie	12	72	8	48	16	136	12	Rhengr.	700
12	Teuffels	107	642	79	474	192	1,308	12	Baud.	600
8	Axel Lillies	42	252	22	132	128	512	12	Ortenb.	500
8	Oxenstjernas	74	447	$35\frac{1}{2}$	213	128	698	12	Halles	800
8	Hastfers	26	156	16	96	120	380	4	Calemb.	300
8	Er. Hands	$62\frac{1}{2}$	373	32	197	128	698	5	Courv.	300
8	Carl Hård }	74	444	30	180	128	752	4	Dönh.	200
1	Vell.v.Saltzburg }							4	Damn.	150
12	Hogendorffs	61	366	29	174	192	732	12	Herr Totts	800
12	Winckels	90	540	64	384	192	1,116	8	Westg.	400
—	Kemnitzes	$33\frac{1}{3}$	200	—	—	—	200	8	Smål.	400
8	Gref v. Thurns	39	234	16	96	128	458	8	Finnar	700
8	Halles	50	300	10	60	128	488	5	Sperreuters	300
12	Damitzes	57	342	15	90	192	624	5	Kochtischis	300
8	Vitstumbs	58	348	34	204	128	680	4	Schaffman }	500
8	Dargitzer	39	180	15	90	128	398		Bosnen }	
8	Wallensteners	61	366	30	180	128	674	4	Calemb.	300
8	Rutwens	44	264	20	120	128	512	4	Östgötar	150
—	Mitschefals	36	216	9	54	128	398	5	Liffl.	300
12	Hebrons	63	378	36	216	192	786			7,700
8	Lunsdels	50	300	30	180	128	608			
	Mackeis } Monroes }	70	420	42	251	128	800			
8	Ramsays	57	342	—	—	128	470			
8	Hamiltons	43	258	—	—	128	386			
8	Monroes	$66\frac{2}{3}$	400	—	—	128	528			
	Gener. Baniers	122	732	—	—	128	860			
		$1,428\frac{2}{3}$	8,572.	$573\frac{1}{4}$	3,440	3,280	15,296			
	Dragoner	$66\frac{1}{3}$	400	—	—	64	464			

*) Efter De la Gardiska arkivet, 11:te delen pag. 14 och 15. Några namn äro rättade, men de oriktige summorne bibehållne.

912.

och fördelning den 7 Sept. 1631 *).

Garnisonerne.					
Werben.		Hans Ekholtz.. 500		*Stettin. Damm.*	
12 Rossous 750		Meckelburgske . 1,000	1,500	4 Herr Letzles 500	
4 Taupadels 600				8 Drummonds . 1,189	
5 Putlitzes 600	2,050	*Stralsund.*		4 And. Körnings 461	2,150
Ratenow.		8 Metstakes 600			
8 Bocks	800	8 Unge Lessles 600		*Colberg. Stolpe.*	
Alten Brandenburg.		4 Nödings 260		4 Erik Hanssons drag.	500
8 Kaggens 1,200		4 Duwaldts 440			
12 Rosens 1,800		8 Hans Kyles 1,200	3,100		
4 Per Liljes 180	3,180				
Spandau.		*Ribbenitz. Bardt.*			
4 Åke Hanssons.. 250		8 Krigbohms 500			
8 Duwaldts 800	1,050	*Demmin.*			
Frankfurt. Crossen.		Jöran Johansson Ekebl. 180			
8 Duwaldts 800					
4 Burksdorffs 600		*Anklam.*			
Dragoner 400	1,800	Lars Kagges 130			
Landsberg.		*Gripswald. Wolgast.*			
4 Salmon Adams 300		4 Weissmeijers 425	1,235		
4 Mischefals 400	700				
Mitzlafs 500					
Termous 400					
Dönhoffs 320					
Jöran Soops 472					
Wedells ryttare 500	2,192				
Hert. Ad. Friedr. 700					
Hans Albrechts 500					
Gen. Totts 600					
Jöran Johansson Ekebl. 250					
L. Kagg 300					
Bengt Pehrsson 500					
Brunmans 500	3,350				

№ 913.

Zug-Ordnung
Donnerstag den 11 September anno 1631.

Isolani Crabaten	7	
Dragoner		Cavallerie.
Wingerski		
Altsachsen		
Erwitte		
Colloredo		
Haraucourt		
Holstein	10	Infanterie.
7 Feldstücklein	10	
Wangler	10	
Holkske	8	Cavallerie.
Strassolt	6	
Montecucculi	10	
Cronbergk	8	
Schönbergk	10	
Wahl	10	Infanterie.
Grotta	10	
Pappenheimb	10	
Blankhardt	10	
Savelli	10	
Goress	10	
Gelleen	10	
Ihre Excellence	9	
Artiglerie		
Hoffstab Bagagen		
Sämtliche Regiments-Bagage		
Diedtrichstein und Balderon	10	
Sachsen und Fürstenberg	10	
Gallas	10	
Chiesa	10	
Perusteni	10	Cavallerie.
Max Piccolomini		
Neu Sachsen		
Merode		
Rengoni		

*) Bilaga B till Konungens bref till Pfaltzgrefven Joh. Casimir, dat. Scheiditz den 10 Sept. 1631; Originalet i Riks-ark.

№ 914.

Vorschlag auf nachfolgende Trouppen Kriegsvolk. Actum Erfurt den 23 September 1631 *).

Comp.		Stark wie sie sind.	Mangeln.	Stark wie sie sein sollen.
	Ihr K. M:t Armée.			
13	Hoff-Regiment ..	1,500	450	1,950
8	Axel Lillien......	550	—	
8	Oxenstjern	800	—	
8	Erik Hand.......	750	—	3,170
8	Carl Hård........	750	—	
8	Hastfer...........	320	—	
12	Winckel...........	1,400	400	1,800
12	Hogendorff.......	900	900	1,800
12	Hebron...........	1,200	600	1,800
8	Gen. Banér	1,400	—	1,200
8	Lunsdels..........	600	600	1,200
8	Makai, Monrou..	600	600	1,200
8	Vitsthumb........	800	400	1,200
8	Wiltenstein	700	500	1,200
8	Graf v. Thurn...	550	650	1,200
8	Gr. v. Lobenstein	400	800	1,200
12	Jost von Reihe..	1,100	700	1,800
8	Wallenstein.......	800	400	1,200
8	Redwens..........	700	500	1,200
8	Ramsay...........	400	800	1,200
8	Hamilton.........	400	800	1,200
8	Robert Monrou..	700	500	1,200
4	Cemnitz	250	350	600
4	Mitschefel........	500	100	600
		18,070	10,050	27,920
	Dragoner...	600	—	600
12	Baudissin.........	600	900	1,500
12	Reingraff.........	700	800	1,500
8	Hertzog Bernhard	400	600	1,000
8	(Hall) **)..........	—	—	—
8	Yssler.............	500	500	1,000
6	Witzleben Hall..	400	350	750
8	Öhm das Calenbachsche.......	600	400	1,000
12	H. Tottes.........	800	700	1,500
8	Cochtischi	400	600	1,000
5	Courvilles.........	300	325	625
5	Liffländer.........	300	325	625
4	Curländer	200	300	500
12	Schaffman........	400	1,100	1,500
4	Sperreuters.......	300	200	500
4	Damitzes..........	100	400	500
8	Finnar	600		
8	Westgöter........	400	—	1,500
8	Smäländer........	400		
4	Ostgöter	150		
		7,550	7,500	15,050

Comp.		Stark.	Mangeln.	Summa.
	Gen. Banier.			
12	Messelefen	500	1,300	1,800
8	Termou................	260	910	1,200
8	Dönhoffen	90	1,110	1,200
12	Rossow Dragoner.....	1,800	—	1,800
4	Soopen Schweden	300	—	900
4	Kaggen Dragoner......	600	—	
5	Wedels Reuter.........	500	125	625
	Noch zu werben:			
8	Schnedwen	—	1,200	2,400
8	Jacob King	—	1,200	
		4,050	5,875	9,925
	Garnisonen:			
	Werben.			
12	Rossous................	750	1,050	1,800
4	Putlizses	600	—	600
4	Taupadels..............	400	200	600
	Ratenow.			
12	Bock....................	600	1,200	1,800
	Alten Brandenburg.			
4	Kaggens Dragoner	400	200	600
4	Peter Lillien...........	180	—	180
	Zerbst.			
2	Belling und Holtzmüller............	300	—	300
1	Molken	150	—	150
		3,380	2,650	6,030
	Spandow.			
4	Åke Hansson	200	—	200

*) Kam.-Coll. arkiv i tornet.
**) Hall $\frac{2}{6}$ står skrifvet i kanten af förslaget, men ingen styrka utsatt.

Comp.		Summa.
	Ihr Fürstl. Gnade Herzog von Weimar.	
	5 Regim. zu Fuss	6,000
	20 Comp. zu Ross	2,500
	2½ Regim. zu Fuss. Landvolk	3,000
		11,500
	Landgraf von Hessen.	
	6 Regimenter zu Fuss........ 7,200	
	24 Compan. zu Ross.... 3,000	17,400
	6 Reg. noch zu werben 7,200	
	Mecklenburgschen.	
12	Herzog Adolph Friedrich	1,800
8	Herzog Hans Albrecht	1,200
12	Görtschen	1,800
12	Lohausen	1,800
12	Reuter	1,500
		8,100

Comp.		Summa.
	Herr Tott.	
12	Totten	1,800
8	Brunman	1,200
4	Lars Kaggen	300
4	Salzburg	450
4	Bengt Persson	500
8	Hans Kylen	1,200
		5,450
	5 Regim. aus Holland mit Ehrenreuter oder Essen	6,000
	4 Regiment. Nieder Sächsischen	4,800
	2 Reg. Mackai 2,400	
	2 Reg. Forbus 2,400	
	2 Graf Craffurt.......... 2,400	
	1 Reg. Lambermund.... 1,200	8,400
		24,650
	Reuter.	
4	Finnen........ 500	
16	Noch zu werben.......... 2,000	
8	Schwedische reuter....... 1,000	3,500
		28,150

Comp.			Summa.
	Garnisonen in Pommern:		
	Stralsund.		
8	Metstakes	600	
4	Nödiug	260	
4	Duwalt	600	
8	Jung Letzle	1,200	2,
	Ribbenitz. Barth.		
8	Krichbaum		[illegible]
	Demmin.		
4	Salzburg und 200 von Stralsund		[illegible]
	Anclam.		
	Lars Kaggen und 250 von Stralsund		
	Gripswald. Wolgast.		
4	Weissmeyer	425	
4	Moniers Tragun.	600	1,
	Stettin. Damb.		
4	H. Letzlen	600	
8	Drummund	1,180	
4	Körningen	461	2,
	Colberg. Stolpe.		
4	Erik Hanssons Trag.		
	Landsberg.		
4	Salmon Adam	264	
6	Meschefal	250	
	Frankfurt.		
8	Duwalts	600	
8	Burcksdorffs	455	
4	Dragonen	400	1
			10

№ 915.

Designation des Volks, so Ih. F. Gn. Herzog Wilhelm von Weimar bei sich hat *).

Cavalleria.

Leib-Regiment	10 Compagnien	1,000 Pferde.
Obrister Georg Usslar	5 Compagnien	400 Pferde.
	15 Compagnien	1,400 Pferde.

Infanteria.

Leib-Regiment	8 Compagnien	1,200 Mann.
Obrister Monro	8 Compagnien	800 Mann.
Obrister Lieut. Steinbach .	7 Compagnien	700 Mann.
	23 Compagnien	2,700 Mann.
Cavalleria	15 Compagnien	1,400 Pferde.
Infanteria	23 Compagnien	2,700 Mann.
		4,100 Mann.

Ihr. Fürstl. Gn. Marche.

Den 3:ten Januari Generalrendezvous zu Greussen 1632.
Den 4:ten d:o zu Frankenhausen.
Den 5:ten d:o zu Sangerhausen.
Den 6:ten d:o zu Eisleben.
Den 7:ten d:o wenn es nicht nöthig fort zu marschiren, in den Quartieren still liegen, allda auch Nachrichtung vom Herrn General Banier gewärtig.
Dann fort als den 8:ten nach Bernburg und hernach den 9:ten nach Kalbe.

№ 916.

Liste, was Ihr. Königl. Maj:st, Unser allerseits gnädigster König und Herr, durch Gottes Gnade von Dero Feinde geschlagen, gefangen und theils zu Seinem Dienste bekommen allhie in Deutschland bis dato den 6 Februarii anno 1632 **).

Von uns.		Von den Kaiserschen.	
200	Stralsunder Belagerung	8,000	
20	Landt Rügen	800	
——	Usedom, Cammin, Wollin, Wolgast	600	
——	Stargard	400	
		9,800	

*) Efter en bilaga till Herrman Wolffs originalbref till Konung Gustaf II Adolph, dat. Cassel den 5 Januarii 1632, uti Riksarkivet.

**) Efter en uppsatts bland fr. Konung Gust. II Adolph till Pfaltzgrefven Joh. Casimir ankomne bref för år 1632. Riks-Ark. På baksidan af uppsatsen står L: B: — En annan dylik lista finnes ock i Riks-Ark. »Lista hvad som jag (?) vet att fienden hafver mist igenom H. K. M. på dessa diverse orter», hvilken upptager ungefär samma orter som denna här ofvan anförde lista, men slutar med en förlust af 3,720 Svenskar och 75,450 Kejserske och Ligister. Synes äfven vara mindre noggrann.

Von uns.		Von den Kayserschen.	
220	Öfverföres	9,800	
——	Greiffenberg	100	
10	2 Meilen von Anklam	400	Als der Obrist
40	Barth, Grimmen, Damgarten	300	Kagg hat ge-
	Ribbenitz	600	schlagen.
200	Hinterpommern und Colberg Belagerung	1,400	
40	Greiffenhagen und Garz, Königsberg, Berwald und Landsberg	4,000	
——	Ein Fähndrich mit 24 Mann bei Crossen	100	
——	Baudissin auf Cüstrinischen Strasse	300	
——	Rheingraf und Trulliert dessgleichen	400	
——	Löckenitz	200	
——	Klempenow, Treptow, Tollensee	200	
——	Malchin und Loitz	400	
120	Demmin	100	
1,000	Neuen Brandenburg	1,200	
——	Vieraden, Schwedt, Angermünde	100	
——	Zehdenick	800	
——	Marsch gegen Frankfurt an der Oder	300	
		1,900	Geschlagen.
140	Frankfurt an der Oder	2,600	Gefangen.
		800	Ersoffen in der Oder.
——	Crossen, Cottbus, Steinbach	400	
20	Landsberger Scharmützel	300	
——	Fürstenwalde	200	
1,200	Magdeburg	4,000	
——	Alten Brandenburg	400	
100	Gripswaldische	2,000	
10	Tangermünde	300	
——	Rathenow	200	
20	Havelberg	800	
——	Werben	20	
——	Stendal, Salzwedel, Gardeleben	300	
20	Güstrow, Schwerin	400	
——	Perleberg, Ruppin und Prignitzerland	400	
10	Bernsteins Reuter auf Partie	2,000	
800	Bei Leipziger Schlacht hat der Tilly 40,000 Mann gehabt, davon nicht 8,000 wiedergebracht sind, darauf	20,000	
——	Bei Merseburg	4,000	
——	Partie 3 Meilen von Würzburg	1,500	
40	Diverse Partien in Franken	1,500	
60	General Bannier bei Halberstadt	3,000	
——	Miltenburg und Steinheim	300	
——	Hanau	20	
——	Gernsheim	200	
——	Beim Rhein	100	
20	Oppenheim	300	
12	Bei Mainz	100	
		300	
20	Rheingraf hat geschlagen	300	
		1,000	
——	Bamberg und Heilbronn	1,500	
——	General Tott die Wismarsche	3,000	
50	Würzburg	600	
4,152		75,440	

№ 917.

Specification aller Trouppen damit der General Pappenheimb den 14 April (1632) in Stade marschiret *).

	Compagnier.	Personer.
Cavallerie.		
Regimenter.		
Bönnighausen	12	480
Lamboy	5	220
Palant	5	200
Westphael	4	160
Horst	8	320
Lintloh	4	160
Westerholtz	6	240
Quat	2	100
Summa Cavallerie	46	1,180
Infanterie.		
Brenner	10	900
Goltz	4	300
Fürstenberger	4	300
Badisch	6	200
Cratzisch	6	200
Gleine commandirt Volk	—	400
Merode	5	360
Palant	9	420
Hildehausen	2	200
Hauptmann Pap bei den Artigleriers	3	320
Summa Infanterie	49	3,600
		1,880
		5,480
Die Besatzung aber in Stade ist unter Reinacker und Comargo bei 3,000 Mann stark gewesen	—	3,000
		8,480

№ 918.

Aufsatz**)

was etwa marschiren könnte.

Fussvolk.

Schotten	1,820
Graff	594
Krichbaum	328
	2,742

*) Efter en Bilaga tillhörande General-Commissarien Erik Anderssons bref, dat. Gröningen den 27 April 1632, till Riks-Cantzleren, i Riks-Ark. — I nämnde bref säges att ofvanstående specification utvisar huru stark som fienden är gången ock ändock åtskilligo till Stades defension lemnat hafver.

**) Bilagor till ett originalbref från General-Commissarien Erik Andersson till Riks-Cantzleren, dat. Gröningen den 27 April 1632, hvari säges att ofvanstående Förslag visat huru stark Fältmarskalken (Åke Tott) var den 15 April 1632 effective.

Dragoner.

Dumeni	462
Boht	223
	685

Reuter.

Finländische	500
Dewitz	300
Brockdorff	80
	880

Dazu kamen aus Mecklenburg:

Oberst von Lohausens zu Fuss	1,200
Ob.-Lieut. Zülow zu Ross	400

Hertzog Frantz Carl.

Zu Fuss	800
Zu Ross	600

Ihr. Gnad. Hertzog Georg.

Zu Ross		1,000
Summarum...	Zu Ross	2,880
	Zu Fuss	4,702
	Dragoner	685
		8,307
		4,470
		12,774
Kaggens Folk, som allaredan der äre ankomne		1,300
Hertig Jörgens Fotfolk		700
		14,777

was für Volk vor Stade bleiben könnte.

Fussvolk.

Im Land zu Keding	Herrn Feldmarschalln Regiment	663
	Herr Gen.-Wachtmeister Lessle	529
		1,192
In dem alten Lande	General-Wachtmeister Lohausens Arrichofsky	418
	Obersten Duwalts Stralendorff	285
	Obersten Görtzkens Reusdorff	540
		1,243
Hornburg	Major Falkenberg	111
	Rittmeister Rockheimb	50
	Lieut. Falkenberg	75
		236
Buxtehude	Bengt Peersson	400
	Summa	3,071
Herr Erzbischofs Volk zur Himmels Pforte.	Fussvolk	900
	Reuter	500
		1,400
	Summarum	4,470

Den 15 April Dat. zu Buxtehöfde.
Den 20 zu Gröningen ankommit.

№ 919.

Lista öfver den Neder-Sachsiska armén den 26 April 1631.

	Cavallerie.	Dragoner.	Infanterie.
Den 26 Aprilis war die Armee bei Buxtehude an Cavallerie, effective stark als folget:			
I. F. Gn. Hertzog Georg zu Lüneburg	1,200	—	—
I. F. Gn. Ertzbischoff zu Brehmen	500	—	—
I. F. Gn. Hertzog Frantz Carl zu Sachsen	600	—	—
Obrist-Lieutnant Hans Eckholz	520	—	—
Obrist-Lieutnant Zülow	500	—	—
Obrist-Lieutnant Debitz	350	—	—
Obrist Treschoffs, sammt Gersdorfs seinen vier Compagnien	1,200	—	—
Major Falkenberg	130	—	—
	5,000	—	—
An Dragonern:			
Obrister Dumeni	—	400	—
Obrister Kagg	—	130	—
Capitaine Falkenberg mit den Belischen	—	120	—
	—	650	—
Infanterie.			
I. F. Gn. Herzog Georg zu Lüneburg	—	—	1,200
I. F. Gn. der Erzbischoff zu Bremen	—	—	1,000
I. F. Gn. Hertzog Frantz Carl	—	—	900
Generalmajor Lohausen	—	—	1,200
Das andere Lohausische	—	—	400
Obrister Kriechbaum	—	—	300
Obrister Görtzke	—	—	770
Obrist-Lieutnant Braun (Graff?)	—	—	900
Schwedische Knechte unter Bengt Pehrsson und Ribbing	—	—	900
Obrist-Lieutnant Stralendorff	—	—	350
Obrister Munro	—	—	500
Obrister Forbus	—	—	600
Obrister Hamilton	—	—	970
Der junge Obrist Lessle	—	—	300
Major Conway	—	—	550
	—	—	10,840
Summa alles in Cavallerie, Dragoner und Infanterie ist ... 16,490.			
Achatius Tott.			

№ 920.

Lista på Folket. Actum Augsburg den 14 Aprilis 1632 *).

Officerare.	Gemene.	Infanteria.	Pikenerare.	Musketerare.	Öfverloppes commenderade.
			Rotar.	Rotar.	Rotar.
16	1,233	1 Guardia	82	96	27½
192		12 Gref Nilses			
192	1,020	12 Erik Hands och Uppl.	73	96	1
128	858	8 General Baniers	71	72	—
192	888	12 Winkels	64	84	—
192	1,056	12 Hebrons	71	96	9
128	480	8 Spenses	30	20	30
128	390	8 Makaj, Monros	21	30	14
128	531	8 Gref v. Thurns	28½	46	14
208	1,332	13 Hert. af Weimar	72	96	54
128	636	8 Rijsens	28	3	78
128	630	8 Messelafs	35	57	13
128	564	8 Mischefals	28	39	27
128	537	8 Monros	25	64½	—
128	838	8 Kaggens	55	31½	61½
176	918	11 Schnedwens	56	46	51
128	420	8 Truchsess	20	50	—
192	1,668	12 Nürembergsche	80	96	102
128	480	8 Carl Hård 80	—	—	307
64	270	4 Hastfehr 45			
128	336	8 Saflitschi 56			
128	246	8 Canowski 41			
48	180	3 Chemnitzes 30			
128	330	8 Graf v. Hollachs 55			
3,262	15,891		839½ à 6 m. 5,037	1,020 à 6 m. 6,120	789 à 6 m. 4,734
		Summa.			
		Pikenerare 5,037			
		Musketerare 6,120			
		Commenderade 4,734			
		Officerare 3,262			
		19,153			
		3,534			
		22,687			

Guarnisonerne.

Officerare.	Gemene.	Infanteria.	Pikenerare.	Musketerare.	Öfverloppes commenderade.
128	996	8 Bürtz	44	96	26
112	570	7 Wiltensteins	18½	—	76½
112	402	7 Philip v. Liebenstein	12	55	—
128	468	8 Slammersdorf	23	41	14
96	522	6 Forbuses	36	—	51
576	2,958				

Cavalleria.

	Comp.	Utan officer.
	4 Finnar	255
	8 Westgötar	340
	8 Småländingar	392
	4 Östgöthar	129
	4 Uppländingar	300
	4 Sörmanland	300
	1 Fältmarschalk	80
	12 H. Tottes	669
	10 Hertig Bernhard	563
	4 Liffländer	261
	4 Curländare	300
	8 Hertig Ernests	588
Ysl.	6 Markgraf af Baden	300
Wetzler	5 Fältmarskalk	320
	4 Streiff	240
	8 Öhms	400
	12 Baudisssins	687
	5 Cochtitschys	257
Bull.	9 Graf v. Salms	544
	5 Truchsess	437
	4 Schewenburg	300
	1 Gref v. Hauditz	80
	5 Wedels	400
		8,142
	13 Hertig Wilhelms Guardi	1,300
	9 Ysslar	700
	5 Courvilles	400
	4 Monros	300
	5 Berkhofers	400
		11,242
	12 Tupadels dragoner	1,200
	4 Dumeines	340
	8 Sperreuters Ryttare	620
		13,402

*) Kam.-Coll. arkiv. I Delagardiska arkivet Del. II. pag. 16 finnes samma lista aftryckt under titel: »Lista på H. K. M:ts Krigsforze dermed Tilly blef slagen ifrån Donauwort och Lechströmmen då ock Tilly blef till döden sargat, Augsburg intagen och Ingölstad belägrat in Aprili An. 1632».

№ 921.

Lista uppå Folket, uppteckuad den 24 Aprilis 1632 *).

Officerare.	Gemene.	Summa.		Pikenerare.	Musqueterare.	Öfver.	Sargade.	Sjuke.	Döde.	Summa.
208	1,146	1,354	{ 1 Guardia } { 12 Gref Nils }	80	96	15	9	10	3	22
192	870	1,062	12 Erich Hands...........	69	76	—	6	30	3	39
128	1,110	1,238	8 Gen. Baniers	71	72	42	7	16	3	26
32	84	116	12 Saflitschy	—	14	—	—	—	—	—
192	768	960	12 Winkel......	64	64	—	8	—	4	12
64	300	364	4 Truchsess	14	32	4	—	37	—	37
64	384	448	4 Canowschi	22	—	42	7	32	2	41
192	990	1,182	12 Hebrons	71	94	—	8	24	4	36
128	474	602	8 Spenses	24	—	55	10	3	4	17
128	342	470	8 Macheis Monros	20	2	35	7	30	4	41
208	1,050	1,258	13 Hertig af Weimar	47	68	60	6	90	—	96
128	600	728	8 Rijsens	28	28	44	6	36	—	42
128	834	962	8 Metzlafwens	44	95	—	18	150	—	168
128	792	920	8 Kaggens.................	49	1	82	—	36	—	36
128	492	620	8 Gref v. Thurns........	28	54	—	—	18	—	18
176	840	1,016	11 Schnedwins	42	42	56	—	—	—	—
128	480	608	8 Mitschefals	23	57	—	—	198	—	198
128	444	572	8 Monroes	19	39	16	—	66	—	66
192	1,284	1,476	12 Nürembergsche	72	96	46	—	252	—	252
128	396	524	8 Carl Hård..............	—	—	66	24	12	9	45
64	144	208	4 Claus Hastfehr	—	—	24	33	30	12	75
128	168	296	8 G. v. Hollach..........	—	—	28	12	72	12	96
64	180	244	4 Ob.-Lieut. Brunk......	—	—	30	6	12	3	21
48	162	210	3 Chemnitzes	—	—	27	—	3	—	3
3,104	14,334	17,438		787	930	672	167	1,157	63	1,387
	3,104			à 6 m.	à 6 m.	à 6 m.				
	17,438			4,722	5,580	4,032				

Summa.

Pikenerare	4,722
Musketerare.... ...	5,580
Öfrige Musketerare	4,032
Officerare...........	3,104
	17,438

Guarnisoner.

Officerare.	Gemene.	Summa.		Pikenerare.	Musqueterare.	Öfver.
128	996	1,124	8 Bürtz	44	96	26
112	570	682	7 Wiltenstein	18½	—	76½
112	402	514	7 Philip v. Liebenstein ..	12	55	—
128	468	596	8 Slammersdorf...........	23	41	14
96	522	618	6 Forbuses.................	36	—	51
576	2,958	3,534		163½	192	167½
				à 6 m.	à 6 m.	à 6 m.
				801	1,152	1,005

*) Kam.-Coll. arkiv.

№ 922.

Kort Förslag uppå arméen hos Hertig Jörgen och Gener.-Lieutn. Baudissin actum Hannover den 7 Juni 1632 *).

	Comp.			
		Rytteri.		
8	16	Hertig Jörgen..................	700	Är nu icke alle i ställe.
2	4	Bremiske........................	170	
4	6	Hertig Franz Carl............	250	
6	10	Mecklenburgiske...............	480	
4	4	Einnar..........................	250	
1	1	Major Falkenberg.............	60	
6	8	Hieronymus Pless.............	500	
6	8	Treschofs......................	450	
3	3	Gersdorfs......................	200	
2	2	Beyer...........................	150	Är qvar i Verden.
42			3,210	
		Dragoner.		
	8	Kaggens.........................	300	
	8	Roses............................	300	
	4	Sparembergs...................	500	
	4	Dumeni	200	
	1	Falkenberg	50	
			1,350	
		Fotfolk.		Äre mest uti Garnisoner.
	8	Hertig Jörgens................	700	
	4	Hertig Franz Carl............	354	
	4	Bremiske.......................	300	Halfparten uti Verden och Rothenburg.
	8	Lohusen	800	
	4	Mecklenburg. Arrhischofski..	300	
		Öfv.-Lt. Graff von Meckl.....	400	
	4			
	8	Skottar och Engelske (alle i hop)......................	800	
Hafva härtill legat i Winsen	....	Per Ribbing...................	300	
	4	Kaggens nyvärfvade..........	300	
	8	Burgsdorf......................	800	
	4	Öfverste Görtske..............	300	
			5,354	
			1,350	
			3,210	
			9,914	
		Stralendorf uti Verden		
		Kriegbaum uti Stade.		
		Bengt Person uti Buxtehude.		

*) Orig. i Riks-Ark.

№ 923.

Lista uppå General-Major Redwens Folk. Actum Memmingen den 26 Maji 1632.

	Comp.	I Fält.	Presentes.	Wärfvas.
		Ryttare.		
	3	H. Redwens	300	75
	1	Tupadels	100	25
	2	Rellingers	{ 100 30	25 95
		Fotfolk.		
	5	H. Redwens	600	150
	8	Tupadels	800	400
			1,930	
		Garnisoner.		
Mindelheim...	{ 1	Redwens ryttare	100	25
	2	Dito fotfolk	100	200
Biberach	5	Tupadels	400	350
Memmingen ..	{ 1	Redwens fotfolk	100	50
	1	Öfv.-Lieut. Hands	150	—
	1	Capt. Herris	150	—
	1	H. v. Friedberg	30	120
Kempten	{ 3	Dümenis	150	300
	1	H. Redwens	120	30
	2	Dito Nyvärfde	80	220
			1,380	2,060
			3,310	

№ 924.

Lista uppå Folket actum den 8 Juni 1632 *).

Offic.	Gem.		Piken.	Musket.
20 192	{ 1,316	{ 1 Guardie 12 Gref Nilses }	106	113⅓
192	930	12 Winckels	75	80
128	234	8 Truchsess	12	27
192	829	12 Erich Hand	61⅔	76½
189	864	11 Hebrons	62	82
128	468	8 Spens	34	44
128	396	8 Makaj, Monro	22	44
192	480	12 Herzog Wilhelm	35	45
128	660	8 Rysens	24	86
128	684	8 Metzlafs	50	64
128	408	8 G. v. Thurn	28	40
128	474	8 Carl Hårds	—	79
64	175	4 Finnarne	—	29⅙
1,937	7,918 1,937 9,855	120 8 Hastfehr. 8 Markgraf Hans Georg. 8 Truchsess. 24	509⅔ à 6 man 3,058	810 à 6 man 4,860

Summa.

Pikenerare	3,058
Musketerare	4,860
Officerare	1,937
	9,855

*) Kam.-Coll. arkiv i tornet.

		Cavalleria.	
	4	Uppländingar	321
	4	Södermanländingar	300
	4	Östgöthar	192
	8	Westgöthar	470
	8	Småländningar	480
	4	Finnar	250
	12	Hertig Wilhelm	359
	6	Fältmarskalkens	339
	4	Streiffs	240
	12	Totten	628
	12	Baudissins	599
	8	Öhms	400
	5	Truchsess	362
304	5	Courvilles	338
	6	Cratzensteins	200
	8	Sperreuters	560
	4	Kefwenhüllers	400
	7	Truchsess	500
	8	Markgraf Hans Georg	300
	8	Goltsteins	400
	137		7,638
	6	Tupadels dragoner	500
	143		8,138
	120	Infanterie.	
	263		

№ 925.

Kort förslag uppå de trupper H. K. M:t förmenar med första conjungera. Actum Hertzspruck den (15 ?) Juni anno 1632 *).

	Infanterie.	Cavallerie.
Af Kongl. M:ts armée	9,000	6,500
Hertigen v. Weimar	4,000	1,500
Ifrån Cantzelleren	4,000	1,500
Hertig Jörgens	2,000	500
Landtgraf v. Hessen	2,000	1,500
Baudissin	3,000	2,000
	24,000	13,500
Chur-Sachsen	6,000	4,000
	30,000	17,500

*) Riks-Arkivet.

№ 9[illegible]6.

Liste, wie stark nachfolgende Regimenter, (1) an Companien, (2) wie viel davon also zu Feld, (3) wie stark die anwesenden Companien und wo (4) die abwesenden sich anitzo befinden. Actum im Feldlager bei Hildesheim den 15 Juni 1632 *).

		Companien.	Zu Feld wie viel.	Wie stark d. anwesenden zu Feld.
	Cavallerie.			
1 2	I. F. G. des H. Generals 2 Regiment	16	—	650
3	Erzbischöflich Bremische	4	4	143
4	I. F. G. Herzog Franz Carls	6	6	242
5	Fl. Mecklenburgische { Obr.-L:t Debitz	4	4	207
6	{ Obr.-L:t Zülow	5	5	284
7	Obrist Treschows Regiment	8	8	445
8	Finnische	4	4	242
9	Obrist-L:t Beyer mit seinen 3 Companien, so 130 Pferde stark, liegen in Verden	3	—	—
10	Obrist Gersdorf	3	3	140
11	Obrist Pless	6	6	350
	Summa	59		2,703
	Dragoner.			
	Des Herrn General-Lieutenants Regiment von Obrist Rosses	8	8	300
	Obrist Kaggen Regiment	8	8	500
	Obrist Dümeni	4	4	300
	Obrist-Lieutenant Sparemberg	4	4	288
	Major Falkenberg	1	1	50
	Bischöflich Bremische Comp.	1	1	62
	Summa	26	26	1,508
	Infanteria.			
1	I. F. G. des H. Generals Leib-Regiment	8	5	635
	N. B. Die übrigen 3 Companien liegen zu Hannover.			
2	Erzbischöflich Bremische R:gt.	8	5	430
	N. B. Die übrigen 3 Companien liegen noch im Erzstift.			
3	I. F. G. Herzog Hans Albrecht zu Mecklenburgs Regiment	12	12	490
4	I. F. G. Herzog Franz Carl zu Sachsen Regiment	12	—	—
	Davon zu Feld allhier 460 auscommendirt Volk	—	—	460
	Die übrigen sind annoch aufm Laufplatz.			

*) Riks-Arkivet.

			Compa-nien.	Wie viel allhier zu Feld.	Wie stark die Anw. zu Feld.
	5	Gen.-Major Lohausen weiss Rgt........ Uebrige 4 Companien liegen zu Verden.	10	6	400
	6	Gen.-Major gelb Regiment............. Die übrigen, so abwesend, liegen auf der Festung Dömitz.	8	7	320
	7	Obrist Kagges { Schwedisch	4	4	300
		Obrist Kagges { Deutsches	4	4	400
	8	Obrist Görtzkes Regiment .... N. B. übrigen 3 Comp. liegen zu Rostock.	12	9	550
	9	Obrist Kriegbaums Regiment............ Dies Regiment liegt in Stade, ist ungefähr stark 300 Mann.	8	—	—
	10	Obristen Duwalls Squadron unt. Ob.-L:t Stralendorf.......................... Diese Squadron liegt zu Verden, ist ungefähr 200 Mann stark.	5	—	—
Diese 3 Regimenter gehören unter Herzog Georg.	11	Ob. Burgersdorfs Regiment............. Uebrige 4 Comp. sind noch aufm Laufplatz.	12	8	520
	12	Obr Pithon .... Von diesem Regiment sind 2 Comp. zu Gifhorn, die übrigen 6 sind zu Hildesheim, sind stark 617 Mann.	8	—	—
	13	Obr. Merettig Regiment................. Von diesem Regiment liegt eine Comp. zu Stade, die andere zu Hildesheim, sind stark 650 Mann.	8	—	—
		Schottische Brigade.			
		Obrist Lessle	4	4	320
		Ob. Hamilton	9	9	880
		Ob. Monroe..................................	4	4	240
		Ob. Forbus..................................	7	7	762
		Ob. Cosewal	5	5	362
		Summa der ganzen Infanterie	149	89	6,399
		Summma Summarum der ganzen in Feld und in Garnisonen liegenden Armee 12,369			

№ 987.

Lista uppå det folk som försändes till H. K. M:t ifrån Maintz och på Rhenska arméen. Actum d. 28 Juni 1632 *).

Brigade.			Officerare.	Gemene.	Summa.
	Infanteri.				
1	Pfaltzgrefven Hertig Christian	8	96	700	796
	Hertig Bernhard	4	48	200	248
2	Grefven af Isenburg	8	96	600	696
	Wallenstens	8	96	500	596
3	Redwens	8	96	500	596
	Grefve Nilses	4	48	400	448
4	Grefven af Erbach	4	48	600	648
	Winckells	3	36	300	336
		47	564	3,800	4,364
	Cavalleri.				
	Pfaltzgrefvens	12	144	600	744
	Landtgrefvens	5	60	250	310
	Stålhandskes	4	48	240	288
	Röllinger	7	84	280	364
		28	336	1,370	1,706
	Summa till häst och fot	75	900	5,170	6,070
	Efterskrefne blifva till att bruka i fält; häraf:				
	Infanteri.				
1	Hohendorf	4	48	400	448
	Grefven af Nassau	8	96	600	696
2	Vitztums	9	108	700	808
	Frankfurtarne	3	36	400	436
3	Haubalt	12	144	1,096	1,240
4	Schaffelitzky	15	180	1,300	1,480
5	Kanofski	4	48	420	468
	Rhengrefven Otto Ludvig, som Horneck hafver haft	8	96	500	596
		63	756	5,416	6,172
	Cavalleri.				
	Rhengrefven Otto Ludvig	12	144	720	864
	Plato eller Yssler	4	48	160	216
	Schaffelitzky	9	108	450	558
	Grefven af Isenburg	1	12	50	62
	Grefven af Solms	6	72	240	312
	Pfaltzgrefven af Lauterech	1	12	40	52
	Landtgrefven Moritz	1	12	60	72
	Beckerman	6	72	300	372
	Haubalt	5	60	250	310
		45	540	2,270	2,810
	Än förväntes i dessa dagar Rhengrefven Otto's regemente in.				

*) Riks-Ark (Oxenstj. Saml.).

Garnisonerne.

I Rhenska Kretsen.

		Officerare.	Gemene.	Summa.
1:o *Frankfurt.*				
Öfversten Vitztums	3	36	300	336
2:o *Hanau.*				
Haubalts	2	24	200	224
3:o *Höchst.*				
Majoren Sven Antonison	1	12	100	112
4:o *Rüsselheim.*				
Haubalts	1	12	100	112
5:o *Lahnstein och Limburg.*				
Solms	3	36	300	336
6:o *Caub, Pfaltz och Barcharach.*				
Solms	1	12	100	112
7:o *Oppenheim.*				
Pfaltzgrefven v. Lautereck	2	24	190	124
8:o *Manheim och Ladenburg.*				
Banerens	4	48	400	448
9:o *Worms.*				
Grefve von Solms	8	96	450	546
10:o *Speier.*				
11:o *Creutznach.*				
Ramsays	4	48	200	248
12:o *Bingen.*				
Ramsays	4	48	200	248
13:o *Maintz.*				
Grefven af Hanau	8	96	600	696
Hohendorf	4	48	300	348
Röllinger	4	48	130	178
Hohenlohe	4	48	300	348
	53	636	3,780	4,416

№ 228.

Kort Förslag uppå arméen vid Hildesheim *).

		Comp.	Man.	Sjuke och utsände.
De andre comp. förväntades från garnisonerne.	Hertig Jörgens Reg:te	5	648	35
	Merettichs Reg:te	7	560	65
	Pithons Reg:te	6	408	91
	Hertig Frans Carls	6	500	—
De andra 4 companier uti garnisoner.	Brehmiske	5	432	25
	Lohusens Reg:te	6	413	20
	Arrhischhofschi	6	432	25
	Öfv.-Lieut. Graffs	12	438	30
	Görtzkes Reg:te	9	468	64
	Burgsdorfs Reg:te	8	800	52
	Nils Kagges esquad.	4	371	24
	Salmon Adams esquad.	4	360	30
			5,830	461
	Lessles den unges	8	193	20
	Monroes öfverblifne	4	249	31
	Forbuses	7	456	42
	Hamiltons	9	624	51
	Cosewals	5	114	24
			1,636	169
			7,466	630
	Baudissins Dragoner	8	560	—
	Kaggens Dragoner	8	586	—
	Dumenis Dragoner	4	271	39
	Sparenbergs Dragoner	4	300	—
	Falkenbergs Dragoner	1	58	—
	Brehmiske	1	56	—
			1,831	39
			9,297	669
	Hertig Jörgens	5	350	—
	Wettbergs	7	370	97
	Hertig Frans Carls	6	390	—
	Bremiske	4	221	32
	Öfv.-L:t von Zülow	5	436	141
	Öfv.-L:t Debitz	5	336	126
	Finnarne	4	356	150
	Plesses	6	434	—
	Treschows	8	670	71
	Gersdorfs	3	210	—
	Falkenbergs	1	60	—
Uti Verden.	Beyers	3	200	—
			4,032	617
			9,297	
			13,329	

*) Efter originalbilagan till Erich Anderssons bref till Konungen af den 3 Juli 1632 ur »Åtskillige Tyske personers bref anno 1632» uti Riksarkivet.

№ 929.*

Lista über die Cavalleria. Actum den 16 Juli anno 1632.

Comp.		Præsentes.	Commendirten.	Summa.
4 1	Streiffs 174 Franzosen 76 }	250	40 1 Strassb. 34 }	324
8	Westgothen	442	60	502
4	Uppländer	301	52	353
8	Tottens	382	139 2 comp. 90 }	611
3	Nödingens	162	36 1 comp. 62 }	260
8	Steinbocks	307	120	427
3	Schafmans	97	—	97
3	Markgraf H. G.	163	2 comp. 72	235
11	Hertzog Wilhelm	466	80 1 comp. 48 }	594
4	Sörmländer	210	56	266
3	Östgöter	110	30 1 comp. 40 }	180
7	Fältmarschalkens	388	98	486
3	Herzog Bernhards	139	—	139
11	Baudissins	628	110 1 comp. 60 }	798
4	Courvilles	223	40 1 comp. 80 }	343
3	Goltsteins	188	76 1 comp. 80 }	344
7	Öhms	250	56 1 comp. 40 }	346
6	Cratzensteins	211	84	295
4	Sperreuters	194	—	194
4	Wrangels	203	48	251
8	Truchsess	478	80	558
8	Kefwenhüllers	376	150 2 comp. 40 }	566
		6,168	2,001	8,169

*) Kam.-Collegii arkiv i tornet.

№ 930.

Lista uppå Svenska och Finska Rytteriet, huru starka de varit hafva och ännu äro, samt huru såsom de bortblifna äro, ransakadt den 18, 19 och 20 Juli anno 1632.

	Summa på alle gemene, hästlöse, sjuke, hemförlofvade och officerare.		Summa.	Officerar-hästar.	Gemene.	Hästlöse.	Hemförlofvade.	Sjuka.	Fångne.	Rymde.	Döde 1630.	Döde 1631.	Döde 1632.	Gemene till officerare komne.
353	466	*Uppländingar.*												
		Isac Axelson	131	25	72	14	—	12	—	—	—	2	6	—
		Mauritz Stake	130	25	72	12	—	7	—	—	—	8	6	—
		Pål Jönsson............	127	25	66	7	2	12	—	1	—	3	11	—
		Diderich Skultz........	129	25	72	10	—	8	1	—	—	1	12	—
			517	100	282	43	2	39	1	1	—	14	35	—
266	544	*Södermanländingar.*												
		Gjöstaf Mörner........	141	19	78	9	3	12	—	—	—	1	19	—
		Majoren...............	160	19	87	24	—	16	2	1	—	—	11	—
		Knut Lillies............	154	23	81	16	2	14	2	1	—	2	13	—
		Anders Björnsons	153	23	88	12	—	18	—	1	—	1	10	—
			608	84	334	61	5	60	4	3	—	4	53	—
180	321	*Östgöthar.*												
		Öfverstens comp.......	121	19	34	6	4	8	—	2	20	14	14	—
		Majorens...............	125	25	46	6	3	14	—	—	15	1	15	—
		Peer Andersons........	126	24	28	6	6	10	—	—	36	10	6	—
		Hans Mårtensons	125	25	37	5	3	12	—	—	23	20	—	—
			497	93	145	23	16	44	—	2	94	45	35	—
502	732	*Westgöthar.*												
		Knut Soops.............	126	25	66	3	3	5	—	—	9	10	5	—
		Majorens...............	131	25	46	3	7	9	—	—	19	18	4	—
		Qvartermestarens......	139	25	54	8	4	6	3	—	13	22	4	—
		Öfv. Erich Soop	118	23	52	7	3	1	—	—	15	9	8	—
		Rebinders	126	25	45	8	2	4	—	1	11	6	5	—
		Harald Stakes	124	25	60	5	2	10	—	—	11	6	5	—
		Olof Anderson.........	129	25	54	7	—	4	—	2	17	18	2	—
		Moritz Torstenson	129	25	42	4	3	7	1	3	11	32	1	—
			1,022	198	419	45	24	46	4	6	106	140	34	—
427	646	*Småländingar.*												
		Öfverstens	124	21	38	13	6	6	—	1	26	8	5	—
		Fabian Adrick.........	128	25	35	4	3	3	1	—	35	20	2	—
		Isac Liljesparre........	124	23	40	6	3	11	4	4	12	8	10	3
		Peer Jonsons...........	124	24	36	8	2	6	4	—	32	8	4	—
		Ingem. Wasteson... ..	117	24	39	13	4	15	—	1	13	2	6	—
		Sven Halls	124	23	47	6	1	6	—	4	18	15	1	3
		Joen Anderson.........	123	19	39	5	10	7	2	—	20	9	12	—
		Jakob Jacobsons	125	23	26	18	5	3	11	—	18	17	4	—
			989	182	300	73	34	57	22	10	174	87	44	6
260	410	*Finnar.*												
		Henrik Nöding........	154	25	88	7	4	5	—	1	10	10	4	—
		Wittenberg............	130	25	52	3	2	3	—	1	16	26	2	—
		Henrik Larsson........	126	25	66	2	—	2	—	—	10	15	6	—
		Grasum (?) Hares......	129	25	63	8	1	4	—	1	18	7	2	—
			539	100	269	20	7	14	—	3	54	58	14	—
1,988	3,119	Summarum	4,172	757	1,749	265	88	260	31	25	428	348	215	6
12														
2,000														

*) Riks-Arkiv.

№ 931.

Kurzer Vorschlag von beiden Armeen bei Nürnberg *).

Die Königl. befinden sich bei Nürnberg stark:

zu Fuss	13,000	
zu Ross	7,000	
Summa Ihr. Maj:t Selbst	20,000	
H. Reichs-Canzler an sich selbst	13,000	13 Regim:ter.
Landgraf zu Hessen	4,000	
Herzog Wilhelm von Weimar	6,000	10 Regim:ter.
Churfürstl. Sachs. succurs	5,000	5 Regim:ter.
Summa Reichs-Canzler	28,000 Mann.	

Walstein hat:

24 Regimenter Teutsche Cavallerie, stark in allem	9,000	Pferde.
12 Regimenter Crabaten, in allem stark	4,000	Kopf.
18 Regimenter zu Fuss, in allem stark	23.000	

Summa

An Regimentern	54
An Köpfen zu Ross	13,000
zu Fuss	23,000
Summarum	36,000.

№ 932.

Ordre wie die Wagen marschiren sollen **).

1.	Obr. Sperreuter	400	Zu Ross.
2.	Herzog Ernst	300	
3.	Liffländer	300	
4.	Churländer		
5.	Wedel	500	
6.	Bulach	150	
7.	Degenfeldt	500	
8.	Gen. Banier	400	
		2,550	

*) Efter en ounderskrifven och odaterad uppsatts i Riks-Ark.

**) Efter en ounderskrifven uppsatts uti Riks-Arkivet. De här förekommande siffrorna kunna likväl omöjligen utvisa vagnarnes antal, utan förmodligen blott draghästarnes.

2.

1.	Herzog Bernhard	1,200	Zu Fuss.
2.	Obr. Wildenstein	700	
3.	Obr. Pfort	1,200	
4.	H. Gen. Banier	1,000	
		4,100	

3.

	Die Guardie zu Ross	900	

4.

1.	H. Landgr. Wilhelms Leibregiment	1,100	Zu Fuss.
2.	Obr. Redwen	1,000	
3.	Pfalzgraf Christian	1,000	
4.	Obr. Wallenstein	1,000	
		4,100	

5.

1.	Obr. Dalwigk	200	Zu Ross.
2.	Obr. Röstein	300	
3.	Obr. Uslar	200	
4.	Obr. Curt v. Dalwigk	150	
5.	Pfalzgraf Christian	400	
6.	Obr. Beckerman	300	
7.	Obr. Stahlhands(chuh)	300	
		1,850	

6.

1.	Obr. Rossau	1,000	Zu Fuss.
2.	Obr. Pose	1,000	
3.	Obr. Werder	1,000	
4.	Obr. Pfort und Vitzthum	1,200	
		4,200	

7.

1.	Obr. Uslar	200	Zu Ross.
2.	Landgraf Johan	200	
3.	Obr. Köllinger	300	
		700	

8.

1.	Gen.-Major Hoffkirchen	700	Zu Ross.
2.	Fürst Ernst zu Anhalt	500	
		1,200	
		19,600	

Signatum den 13 Aug. 1632.

№ 933.

Lista på Folket den 29 Augusti anno 1632 *).

Comp.	Infanteria.	Pikenerare. Rotar.	Pikenerare. Man.	Musketerare. Rotar.	Musketerare. Man.	Offic. Man.	Summa. Man.	Sjuka. Man.	Qvästa. Man.	Summa med sjuka och qvästa. Man.
8	Pfaltzg. Christian	$49\frac{1}{6}$	295	63	378	128	801	36	—	837
8	Gr. v. Isenburg	20	120	32	192	128	440	15	20	510
3	Winckel	11	66	$25\frac{2}{3}$	154	48	268	35	—	303
1	Pfaltzgr. v. Lautereck	3	18	9	54	16	88	18	—	106
8	Hertzog Bernhard	—	—	39	234	128	362	114	—	476
9	Wildensteins	28	168	80	480	144	792	59	—	851
12	Hamiltons	7	42	26	156	192	390	66	—	456
12	Wallensteins	9	54	25	150	192	396	—	—	396
4	Gref Nils	$13\frac{1}{6}$	79	16	96	64	239	50	—	289
8	Graf v. Erpach	22	132	66	396	128	656	45	24	725
8	Wallensteins	31	186	$51\frac{2}{3}$	310	128	624	141	—	765
11	Yssler	32	192	50	300	170	668	—	—	668
8	Johan Redwen	36	216	64	384	128	728	6	30	764
12	G. v. Eberstein	80	480	118	708	192	1,380	153	22	1,555
10	Werders	$32\frac{5}{6}$	197	75	450	160	807	192	—	999
4	Miskefalls	$15\frac{1}{2}$	93	18	108	64	365	72	—	337
10	Pohsenl	50	300	$107\frac{1}{2}$	645	160	1,105	73	49	1,227
6	Vitzthum	17	102	38	228	96	426	40	10	476
5	Hans von Furth	34	204	$97\frac{1}{2}$	585	80	869	—	60	929
8	General Baniers	$60\frac{1}{2}$	363	$78\frac{2}{3}$	472	128	963	—	—	963
4	Chemnitz	$9\frac{1}{2}$	57	13	78	64	199	7	—	206
12	Burtz	40	240	60	360	192	792	—	225	1,017
10	Hertz. Bernhardt	60	378	$63\frac{1}{3}$	380	160	918	24	96	1,038
4	Monros	16	96	30	180	64	340	2	24	366
2	Heidens	—	—	9	54	32	86	12	6	104
4	Hertzog Wilhelm	$13\frac{1}{6}$	79	$27\frac{1}{6}$	163	64	306	50	24	380
9	Rossous	$47\frac{1}{2}$	265	$91\frac{1}{3}$	548	144	957	67	50	1,074
		$737\frac{1}{3}$	4,422	$1,375\frac{1}{6}$	8,243	3,194	15,865	1,312	640	17,817
1	Guardia	$12\frac{2}{3}$	74	6	36	20	130	6	24	160
12	Gref Nils	$81\frac{5}{6}$	491	105	630	192	1,313	—	—	1,313
12	Winckels	$79\frac{1}{2}$	477	$100\frac{2}{3}$	604	192	1,273	149	65	1,487
5	Truchsess	9	54	52	312	80	446	71	—	517
5	Canowskis	—	—	$10\frac{1}{6}$	61	80	141	63	—	204
16	Erich Hands	$56\frac{5}{6}$	341	$71\frac{1}{2}$	429	256	1,026	—	162	1,188
11	Pfuels	$87\frac{2}{3}$	526	$83\frac{2}{3}$	500	176	1,202	72	146	1,420
8	Spenses	24	144	31	186	128	456	72	42	572
7	Mackaj, Monrous	21	126	46	276	112	514	—	48	562
12	Hertig Wilhelms	$27\frac{2}{3}$	166	$38\frac{1}{3}$	230	192	588	157	50	795
8	Giersdorfs	$37\frac{2}{3}$	222	49	294	128	644	78	66	788
8	Mitzlawens	62	372	78	468	128	968	141	33	1,142
8	Gr. v. Thurns	28	168	28	168	128	464	114	40	618
8	Carl Hårds	—	—	62	372	128	500	75	41	616
4	Finnar	—	—	24	144	64	208	24	2	234
7	Hastfehr Nya	$22\frac{2}{3}$	136	54	324	100	560	12	6	578
		$594\frac{2}{3}$	3,297	$839\frac{1}{2}$	5,034	2,104	10,435	1,034	725	12,194
	Summa	1,387	7,719	$2,214\frac{2}{3}$	13,277	5,298	26,300	2,346	1,365	30,011

*) Kam.-Coll. arkiv. I Delagardiska arkivet, Del. II, pag. 17—18, förekommer slutsummorne å denna lista, under denna titel: »Armeers conjunction vid Nürnberg dermed H. K. M:t attaquerade fiendens armeer uti deras fordeler in Aug. an. 1632».

№ 931.

Lista på marchering för Nürnberg *).

Infanteria.	Pikener.	Musquet.	Commend. Musquet.	Officerare.	Summa.
Guardia	75	36	—	20	131
Gref Nilses Gamla	432	444	213	192	1,281
Gref Nilses Nya	79	96	—	64	239
Winckels Gamla	477	426	202	192	1,297
Winckels Nya	54	150	—	48	252
Erich Hands	332	368	—	256	956
Carl Hårds	—	208	164	128	500
Finnarne	—	—	144	64	208
Spentzes	120	168	—	128	416
Mackaj, Monrous	126	102	174	112	514
Hamiltons	42	156	—	192	390
Ballentiens	54	150	—	192	396
I. F. G. Pfalzgr. Christian	84	186	—	128	398
Pfuel	360	390	18	170	938
General Baner	335	386	—	128	849
Chemnitzes	18	84	—	64	166
Canowskis	—	—	60	40	100
Redwens	204	106	263	128	701
Mitzlaffs	324	380	54	128	886
Graf von Thurn	168	196	—	128	492
I. F. G. Hertz. Wilh:m	166	230	—	192	588
	79	163	—	48	290
Pfaltzgr. v. Lautereck	16	54	—	12	82
Truchsess	54	61	—	80	195
Pohsens	300	68	577	96	1,041
H. F. G. Herz. Bernhard	360	380	—	160	900
Öfv.-L:t Letzle	—	—	234	128	362
Wildenstein	168	196	284	144	792
Vitzthum	102	228	—	96	426
Hans v. Pfort	192	348	216	86	842
Landtgr. oder Ysler	192	300	—	170	662
Graf v. Eberstein	480	276	432	192	1,380
Graf v. Erpach	132	345	—	128	605
Graf v. Isenburg	120	192	—	128	440
Wallenstein	264	39	129	128	560
	5,916	6,912	3,164	4,290	20,282

Cavalleria.	Angifne.	Effective.
	Man.	Man.
Alle Svenske och Finnar	2,277	1,600
Pfalzgraf Christian	400	200
Cratzenstein	306	80
Herzog Bernhardt	800	300
Baudissins	778	300
Totten	623	200
Fältmarschalken	430	90
Wrangel	234	120
Curländare	200	100
General Streiff	282	90
Fransyske comp.	75	30
Goltstein	263	300 (Goltstein och Röllinger)
Röllinger	500	
Hertzog Wilhelm	400	300
Hertzog Ernst	433	150
Landtgr. Johan	400	100
Courvilles	377	180
Öhms	425	100
Gen. Baners o. Term.	600	150
Degenfeldts	250	150
Bullach	400	100
Anholtske	733	350
Hofkirchs	800	400
Landtgr. Guardia, Rosteins, Cort v. Dallwijk, Frans v. Dallwijk	1,700	700
Georg Ysslers	400	150
Gref v. Hollach	300	30
Sperreuters	400	400
Wedells	300	130
Beckermans	333	150
	15,419	6,950

*) Orig. i Kam.-Colleg. arkiv i tornet.

№ 935.

Extract der Regimenter, welche in Nürnberg zu bleiben verordnat sind. Dat. den 4 September år 1632 *).

	Bürtz Reg:te.	Rossous Reg:te.	Giers-dorfs.	Hast-fehrs.	Mitche-falls.	Werders Reg:te.	Mon-rous.	Hey-den.	Sum-ma.
Capitains	12	12	7	7	4	10	8	2	62
Lieutenants und Fändrichs	24	24	14	14	8	21	13	4	122
Sergeantes	24	24	14	14	8	22	16	4	126
Unterofficiere	48	46	28	28	16	41	32	8	247
Trommelschläger	34	28	21	21	10	26	18	2	160
Corporal	34	34	20	21	9	29	8	4	159
Rottmeister	101	101	61	61	27	83	24	7	465
Unter-Rottmeister	145	145	81	81	36	112	32	11	643
Gemeine	528	536	204	204	142	456	129	44	2,243
	950	950	550	550	260	800	280	86	4,427
Passevolanten und Musterjungen	143	143	97	97	50	121	57	17	725
Obersten	1	—	1	1	—	1	1	—	5
Ob.-Lieutenants	1	1	1	—	—	1	—	1	5
Majors	1	1	1	1	1	1	1	—	7
Quartiermeister, Schultz und Schreiber	3	3	3	3	—	3	3	1	19
Feldpriester	3	2	2	2	1	2	2	1	15
Barbierer	6	4	4	4	1	4	4	1	28
Profosse	6	4	4	4	1	4	4	1	28
Gerichts-Schreiber und Webel	2	2	2	2	—	2	2	—	12
....	1	1	1	1	—	1	1	1	7
Stockknechte	3	2	2	2	2	2	2	—	15
Scharfrichter	1	1	1	1	—	1	1	—	6

*) Efter originalet i Riks-Ark.

Riks-Ark. (Oxenstj. Saml.). En vidfogad aflöningsstat, benämnd: »Untenbenannte Regimenter, die Ihr. Königl. Maj. der Stadt Nürnberg hinterlassen wollen, postuliren zu dero Unterhalt oder Löhnung alle 10 Tage» — upptager alldeles samma styrka som ofvanstående förslag och är daterad d. 4 Sept. 1632.

№ 936.

Liste der Papenheimischen Armaden *).

Cavallerie.

Böninghausen	12	Comp.
Horst	8	»
Lintlo	5	»
Lambo	6	»
Quatt	6	»
Westphal	6	»
Palant	5	»
Westerholt	6	»
Ohr	12	»
Einhausen	5	»
Ashenburg	10	»
Lüdersches	10	»
Crabaten	2	»
	93	Comp.

Infanterie.

Breuner annoch ungefähr	900
Reinacker	800
Comargo	1,000
Fürstenberg	500
Baden	500
4 Comp. v. Jung Tilly	1,000
Würzburgische	300
Einötten und Blanckart	300
Jung Lintlo	1,000
Merode	400
Palant	500
Gronsfeldische u. Gleinsche, commandirt aus Wolfenbüttel	400
	8,100

Hiebei ist zu merken, dass von obigen an die 1,500 Mann commandirt waren in Duderstadt, welche alle verloren. Zu dem auch die gemeine Sage sind bei Mastricht etliche geblieben; dagegen aber ist Merode im Land von dem Berckeley mit ungefähr 4 à 5000 Mann, welche mit ihm conjungiren.

*) Riks-Ark. (Oxenstj. Saml.).

№ 937.

Der Graf von Gronsfeld soll, der Gefangenen Aussage nach, an Reuterei bei sich haben *.)

Graf von Wartenberg	14 Compag.	— 800 Pf.
Asseburg	9 Compag.	— 700 Pf.
Westfahl	10 Compag.	— 800 Pf.
Ohr	6 Compag.	— 400 Pf.
Horst	6 Compag.	— 400 Pf.
Hatzfeld	4 Compag.	— 100 Pf.
Quad	3 Compag.	— 200 Pf.
Dinhausen	5 Compag.	— 300 Pf.

Summa 3,700 Pferde.

An Fussvolk.

6 Compag. vom Landdrostei Westphal, jede Compag. 200 Mann stark. Dabei commandirt Volk aus den Garnisonen von 4 Regimentern, welche absonderlich marschiren, 400 Mann ungefähr stark.

Summa 1,600 Mann.

An Artillerie.

2 grosse Stücke, so ohngefähr ein 8pfündige oder 10 schiessen, und sind des Grafen von Gronsfeldt eigene Pferde davor.

№ 938.

Lista uppå krigsfolket, som marcherade ifrån Maintz med Fältmarskalken Herr Gustaf Horn uti Augusti månad år 1632 *).

	Infanterie.			*Cavallerie.*	
—	Commend. af Hohendorff	200	12	Rehngrefven	600
8	Vitztumb	804	5	Haubalt	350
4	Rhengrefven	294	11	Schaffelitzki	300
4	Kanofski	300	4	Plato	200
10	Grefven af Nassau	829	3	Zyllert	250
12	Haubalt	946	1	Walanburg	60
3	Frankfurtarne	282			1,760
6	Ramsay	400			4,055
47		4,055			5,815

*) Riks-Ark. (Oxenstj. Saml.).

Än äro sedan till Arméen ankomne:

2 Rhengrefven	150	4 Rehngrefven Otto Wildt	250
8 Grefven von Solms	400	1 Laberlott	40
4 Cronach	350	1 Gassion	40
2 Harpff	138	6	330
4 Strassburgs Stad	324		
7 Würtenbergska	525		
27	1,887		
Summa fotfolk 5,942.		Summa Rytteri 2,090.	

Summarum till häst och fot 8,032.

№ 939.

Lista uppå fiendens folk uti Elsass, Breisgau och Markgrefskapet Baden, huru de hafva varit den tiden Fältmarskalken marcherade in Augusto med Arméen ifrån Mainz år 1632*).

Infanterie.		*Cavallerie.*		
Öfverste Goyes	1,200	Monricher	500	Äro mest genom Guds nådiga tillhjelp vid Wiseloch och Ensisheim slagne och ruinerade, och resten med Montecuculi följde.
Aschanius	2,000	Markgr. af Baden	300	
Achats	400	Haracourt	600	
Escher	500	Mon Ballion	200	
Metternich	500	Leij	300	
Wernier	900	Vitzthum	300	
Fontenieu	1,500	Gronsfelt	400	
Ståth. af Zabern	800	Ossa	100	
	7,800	Spauer	60	
		3 Heidelbergska	300	
		5 Bentavolia	300	
		3 Ståth. af Zabern	200	
			3,560	

Än äro i värfning:

Wernier uti Basels Biskopsdöme — 5 Comp. Leoncourt.
Baron de Soie — 5 Comp. Florenville.

Dessutom hafver Erkebiskopen af Besancon gifvit penningar ut till att värfva för i Burgund

4 reg:ter till fot. 6 comp. till häst.

Om de nu blifva brukade till landets defension eller eljest, kan man än ej veta.

*) Riks-Ark. (Oxenstj. Saml.).

№ 940.

Disposition auf die Armee und Garnisonen. Actum Mainz den 1 Oct. 1632.

Comp.	Armee.		Stark. Man.
	Hogendorffs commandirte		200
8	Vitzthums		804
4	Canowsky		300
10	Graf v. Nassau		829
12	Haubaldts		946
3	Frankfurter		282
6	Ramsays		460
			3,821
	Annoch:		
	Leie	100	
	Banners	400	
	Schaflitzki	200	
	Würtembergisch	200	2,725
	Strassburger	325	
	Graf von Solms	500	
	So zu Worms.		6,546
	Cavallerie.		
12	Rheingraf Otto Ludwig		700
1	Feldmarschall		60
10	Schafelitzki		550
4	Plato		200
3	Strassburger		164
5	Haubaldt		250
			1,924
	Annoch Cavallerie.		
	Von Rheingr. Otto's Regiment		
3	An die Bergstrasse		
2	Im Amt Germersheim		850
5	Nach Hagenau		
	An die Bergstrasse		
	Commissario Derler		150
	Summa		9,470
	Friedelsheim.		
	Neue Werbungen.		
7	Abel Moda } Dragoner.		
4	Liljespar } Dragoner.		
4	Graf von Hanau.		
6	Lambermont. Dragoner.		
2	Ramsay.		
4	Pfalzgraf Christian v. Birkenfeld.		

Comp.	Garnisonen.		Man.
	Mainz.		
8	Hogendorfs	632	
6	Graf von Hanau	497	
4	Röllinger	171	1,500
	Noch		
2	Graf v. Hanau neugeworben	200	
	Worms		
	Werbet selbst eine Squadron		600
	Creutznach.		
1	Öfv.-Lieutenant Immel		150
	Bingen.		
	Ramsay		90
	Trarbach.		
2	Rheingr. Otto Ludwig		200
	Lahnstein.		
2	Immel		200
	Bacharach und Caub.		
	Immel		60
	Höchst.		
	Major Sven Antonisen		100
	Risselheim.		
1	Immel		70
	Frankfurt.		
4	Vitzthum		600
	Hanau.		
2	Graf von Hanau		200
	Manheim.		
2	Graf v. Solms Major		200
	Ladenburg.		
	Reuter und etliche Ausschuss		
	Speier.		
	Aus commando Schaflitzki		200
	Bei Lahnstrom.		
8	Graf v. Witgenstein Reuter	300	550
3	Graf v. Solms zu Fuss	250	
	Summa		4,720

*) Efter originalet i Riks-Ark.

№ 941.

Desse trupper skola continue blifva vid Elfven under Öfversten Lars Kagges commando, till dess man ser hvad fienden sig vill företaga*).

Comp.		Man.
12	Svenska knektar	600
8	Salomon Adams	800
8	Soopens nyvärfvade	200
8	Kriegbaums	200
8	Termows	400
	Af Lohusens piquenerer	300
4	Dumenies oberidne dragoner . .	200
8	Kaggens beridne o. oberidne dragon.	200
		2,900

Och skall på desse regementer med det första gifvas recruter, på det de sig kunna complerà. Dertill med behåller Kaggen desse ryttare:

8	Bewers	200
1	Furstl. Anhaltiske	100
		300

Summa 3,200.

Och skola desse allestädes vid Elfven förblifva, den emot fienden att defendera.

Förutan dessa äre efterföljande orter således besatte:

Braunschweig.	8	Hertig Georgs Lifregemente . .	900
	8	Meretichs	600
			1,500
Hannover:	8	Heidens	600
Halberstadt	6	Kings	500
Osterwick:	1	Heiligenbradt, Capitain	120
Halle:	4	Herrn von Puttlitz	150
Mansfeldt:	3	Borgsdorffs nyvärfvade	200
			3,070

Förutan detta, blifva alla nya värfningar under Kaggens commando här i landet.

---

*) Originalet i Kam.-Coll. Å baksidan å detta odaterade och ounderskrifna förslag står tecknadt af Sekret. Grubbe: *»Lista opå K. M:ts trouppar emellan Allern och Elfven»* samt af en annan hand: *»Ankommit till H. K. M:t vid Ilmenaw»*, hvaraf synes att denna lista, skrifven i Oct. 1632, utgör bilaga till Sekret. Grubbes Bref till Konungen, dat. Aschersleben den 13 Oct. 1632, och hvilket bref mötte Konungen på dess marsch från Nürnberg till Arnstadt, då han passerade Ilmenau den 21 eller 22 Oct. 1632.

Desse efterskrefne brukas i Fält:

Knektar.

Comp.		Man.
8	Lohusens	500
8	Hertig Frans Carl	400
4	Stralendorffs	200
4	Litzen	150
1	Gortzski	90
		1,340

Dragoner.

1	Lohusens	60
4	Dumenis	150
7	Sparenbergs	300
	Rantzow	60
		570

Ryttare.

8	Hertig Georgs Lif-Regemente	700
10	Hertig Frans Carls	700
5	Merodes	300
4	Bruneck	200
1	Falkenberg	50
		1,950

Summa 3,860.

Summarum.

Vid Elfven	3,200
I Lands-garnisoner	3,070
I Fält	3,860
	10,130

№ 942.

Kurzer Überschlag der Truppen, so General-Lieutenant Baudis geführt, vermög eingelieferter Rollen; den 5 November anno 1632 *).

Comp.		Man.
	Cavallerie.	
8	Obristen Plessens Regiment	278
5	Obr. Wittbergs Reg:t	305
8	Obr. Treschows Reg:t	437
3	Obr. Gersdorfs Reg:t	178
5	Mecklenburgische	315
3	Major Renholm	198
5	Öfv.-L:t Chr. Zülow	265
4	Öfv. Eckholtz Finska	430
41	Summa	2,406
	Dragoner.	
7	Herrn Generalen Reg:t	455
4	Obr. Liljensparre	177
11	Summa	632
	Infanterie.	
8	Herrn Generalen Regiment	448
8	General-Major Lohausens Reg:t	513
8	Obrist Pithons Reg:t	328
8	Obr. Burchsdorfs Reg:t	487
11	Obr.-L:t Loisons Reg:t	473
12	Obr.-L:t Graffens Reg:t	447
4	Obr.-L:t Kaggens Reg:t	176
5	Bremische Reg:t	324
8	Obr. Hamiltons Reg:t	661
7	Obr. Monroe Reg:t	256
8	Obr. Lesslen Reg:t	260
8	Obr. Forbus Reg:t	562
5	Obr. Canoviss Reg:t	236
100	Summa	5,171
152	Summa Summarum	8,209

*) Original i Riks-Ark.

№ 943.

Lista uppå H. K. M:ts Armée hos Fält-Marskalken Herr Gustaf Horn uti Elsas. Actum Beenfelt den 3 November anno 1632 *).

Compagnier.		Efter marchere-listan kunna efterskrefne göra tjenst.			Uti Elsass och belägringen för Beenfelt är passeradt.				Än blifver tillvärfvadt o. eljest completeradt.	
		Officerare.	Gemene.	Summa.	Sjuke.	Dödskjutne.	Sargade.	Rymde o. af bönder ihjälslagne.	Compagn:r.	Summa Compagn:r.
	Infanteri.									
4	Fältmarskalken	36	489	525	60	1	—	17	8	12
4	Gen. Baners	36	360	396	78	—	36	—	—	—
6	Rehngrefven Otto Ludvig	54	246	300	—	—	—	—	4	10
10	Grefven af Nassau	90	492	582	182	5	23	20	2	12
10	Grefven af Solms	90	601	691	126	—	—	—	—	10
11	Vitzthum med Frankfurtarne	99	962	1,061	114	10	29	14	1	12
12	Haubalt	108	636	744	112	9	32	11	—	12
6	Ramsay	54	234	288	45	15	23	—	2	8
2	Hohendorfs	18	184	202	—	10	15	—	—	—
5	Schaffelitzki	45	273	318	68	2	1	13	7	12
4	Kanofski	36	240	276	—	7	2	11	8	12
4	Strassburgske	36	334	370	—	—	—	—	8	12
7	Würtembergske	63	462	525	138	27	47	87	5	12
2	Harpff	18	175	193	9	3	10	5	6	8
	Wildteisen	—	—	—	—	—	—	—	2	2
	Batelier	—	—	—	—	—	—	—	8	8
	Markgrefven af Durlach	—	—	—	—	—	—	—	12	12
87	Summa			6,471	932	89	218	176	73	154
	Cavalleri.									
12	Rehngrefven Otto Ludvig	—	—	—	—	—	—	—	—	12
4	Rehngrefven Otto Wildt	—	—	—	—	—	—	—	8	12
4	Plato	—	—	—	—	—	—	—	2	6
6	Haubalt	—	—	—	—	—	—	—	—	6
11	Schaffelitzki	—	—	—	—	—	—	—	1	12
2	Du Bois	—	—	—	—	—	—	—	2	4
1	Gassion	—	—	—	—	—	—	—	3	4
	Harpff	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	Enhausen	—	—	—	—	—	—	—	4	4
	Kanofski	—	—	—	—	—	—	—	6	6
3	Markgrefven af Durlach	—	—	—	—	—	—	—	2	5
43	Summa	—	—	—	—	—	—	—	29	72

*) Riks-Ark. (Oxenstj. Saml.).

№ 944.*)

Med H. K. M:t.			
1	Guardia	120	
16	G. Nils	1,200	
16	Erich Hands Brig.	934	4,357
8	Carl Hårds	506	
4	Finnar	222	
16	Winckels	1,375	
12	Bürtz	500	
12	Rossous	500	
12	Werders	800	
8	Giersdorfs	550	
8	Hastfehrs	550	4,200
8	Monroes	300	
8	G. v. Thurns	400	
12	Mitzlafvens	600	
12	Hertig Wilhelms	400	
8	Hertig Bernhards	700	
4	Lesales	160	2,160
8	Ballent. och Hamilt.	400	
12	Wiltensteins	500	
8	Possens		
8	Pforts		1,500
8	Vitzthums		
			12,217
	Cavalleria.		
36	Alla Svenske		1,600
8	Wrangels	300	
8	Tiesenhusens	300	1,000
8	Tottens	400	
5	Courvilles	200	
8	Öhms	400	
12	Hert. Bernhard	200	
12	Hert. Wilhelm	300	1,900
8	Bullackers	130	
4	Beckermans	120	
8	Goltsteins	250	
	Sachsiske		600
			5,100

	Erfurt.			
4	Brandensteins	250	: 600	
5	Risens	300	: 600	
12	Schenkens	600	: 1,800	
2	Rossows	300	: 300	
4	Fårbuses	150	: 600	
4	Major Sax	200	: 600	
		1,800	: 4,500	4,500
6	Garn. i Erfurt	650	: 900	
	Cavalleria.			
6	G. v. Löwensten	300	: 750	
4	Brandenstein	300	: 500	
4	Ob. Steinbock	150	: 500	
		750	: 1,750	1,750
				6,250
	Magdeburg.			
12	Boetii		800	
8	Termous		600	2,700
12	Kings		1,000	
4	Putlitzes		300	
	Garnisonerne.			
Magdeburg	8 Jören Soop		800	
	12 Salm. Adam		1,200	2,600
	8 Lars Erson		600	
Spandow	4 Åke Hanson		240	454
Alt Brand.	4 Kjörning		214	
				3,054
	Schlesiger Armee.			
8	Jakob Dufwalt		800	
8	Jochim Dufwalt		600	
8	Erich Hansson		800	
4	Jakob Bohms		600	
16	G. Kraffert		1,000	6,000
8	Claes Wesperman		400	
4	Christian Meyer		400	
4	Garseus		400	
8	Jacob Dufw. Drag.		600	
4	G. Kraffert Drag.		400	

*) Originalet i Riks-Ark. (Oxenstj. Saml.). Å baksidan af detsamma finnes med Riks-Cantzlerens egen hand skrifvet: *»som da nu äre på alle orter».* Jemfördt och completteradt i hvad beträffar companiernes antal efter ett nära likalydande förslag i Kam.-Coll. (Tornet) som äfven är odateradt. Detta sednare förslag skiljer sig från det ofvan anförda egentl. endast deri, att det upptager hos K. M:t vid *Infanteriet:* från Baudissin 2,000 man och Taup. drag. 600, samt vid *Cavalleriet:* från Baudissin 1,300 man, hvilka icke finnas i det ofvan anförda förslaget.

Hos Gen. Baneren.

12	Gen. Banerens	740	
12	Pfuels	936	
8	Spenses	400	3,337
8	Monroes	300	
8	Wallensteins	504	
8	Redwens	457	
16	Gen.-Major Redwens	1,400	
4	Wurmbrands	400	
12	Hamiltons	400	
4	Crells	200	5,600
8	Sperreuters	900	
8	Fårbuses	1,000	
8	Snedewens	1,000	
	Draguner	300	
			8,937
	Cavalleria.		
12	Baudissin	450	
6	Feldtmarschalk	250	
6	Streiffs	90	
8	Gen. Baners	300	
8	Wedells	250	
5	Landtg. Johan	150	
4	Cratzensteins	100	
8	Hert. Ernest	150	3,480
5	Redwens	300	
8	Monroes	200	
4	Schaumburg	90	
12	Berkhöfwers	350	
12	Sperreuters	500	
12	Degenfeldt	300	
			12,417

Guarnisonerne.

Augsburg	8 Slammersdorf	800	
	8 Liebensteins	800	2,200
	8 Fårbuses	600	
Ulm	Redwens		600
Rain och Donauwert	8 Wurmbrandt		800
Weissenburg	G. v. Hollach / Sperreuters		400
			4,000

Elsass.

4	Hogendorfs	448	
8	G. v. Nassau	696	
9	Vitzthums	808	
3	Frankfurter	436	6,172
12	Haubaldt	1,240	
15	Schaflitskis	1,480	
4	Canowskis	468	
	Cavalleria.		
	Reing. Otto Ludvig	1,000	
9	Schaflitskis	550	1,860
5	Haubaldts	310	
			8,032

Rhein.

8	Pfaltzgr. Christian	600	
8	G. v. Erpach	600	2,400
8	Isenburg	600	
8	Reing. Otto	600	
	Cavalleria.		
	Pfaltzg. Christian	250	
	Reing. Otto	864	1,426
	G. v. Solms	312	
			3,826

Garnisonerne.

Frankfurt	3 Vitzthums	336	
Hanau	2 Haubaldts	224	
Höchst	1 Ma. Sven. Ant.	112	
Lahnstein och Limburg	3 Solms	336	
Caub, Pfaltz o. Bacharach		112	2,350
Oppenheim	Pfaltzg. von Lautereck	124	
Manheim o. Ladenburg	4 Bahners	448	
Worms	8 G. v. Solms	546	
Creutznach	4 Ramseys	248	
Bingen	4 dito	248	
Maintz	8 G. v. Hanau	696	2,066
	4 Hogendorf.	348	
	4 Röllinger	178	
	4 Hohenlohe	348	
			4,416

I Franken.

Würtzburg	4 Svenske / 4 Margallis	600	600
Königshofen	2 Hastfehrs		200
			800
Nyvärfvade	12 G. v. Hohenlohe	1,200	
	8 G. v. Lobenstein	800	2,800
	8 Leyes	800	
	8 Axel Liljes	600	600
Än Ryttare.	12 G. v. Hollach		1,000
	8 Leyes		600
			5,000

Neder-Sachsiske.

8	Herzog Georg	765	
12	Lohausen	655	
8	Kerman	800	
8	Hert. v. Brunswig	600	
4	Brunswigs stad	400	
4	Hildesheims stad	250	
8	Meretich	800	
8	Heiden	800	8,870
16	Franz Carl	1,200	
8	Stralendorf	500	
8	Krigbohms	500	
8	Canoweis	300	
8	Lammermans	300	
12	Astons	1,000	

Cavalleria.

8	Herzog Georg	300	
5	Beyers	300	
4	Cort Plato	300	
1	Falkenberg	60	2,360
10	Stad Brunswig	400	
16	Franz Carl	500	
12	Kalkreuter	500	

Draguner.

4	Gen.-Major	142	
4	Dumeni	250	
4	Sparenberg	250	2,018
8	Kaggens	676	
7	Steinbruch och Pey	300	
5	Kalkreuter	400	
			13,248

Pommern.

Stettin	8	Drummunds	1,000	
	4	Kjörning	400	1,700
	3	Ramsey	300	
Colberg	4	Erich Hansons Dragoner		400
Gripswald	4	Moniers		600
Wismar och derom	4	Saltzburg	800	
	8	Kyhles	800	2,200
	8	Unge Lessles	600	
Stralsund	8	Metstackes	800	1,100
	4	Östgöthar	300	
				6,000

№ 945. *)

Armeen i Lützigske Battaglia in Nov. Anno 1632.

Comp.		Musq.	Piqu.	Off.	Summa.	Kranke.
	Infanteria.					
1	Guardie	45	38	12	1,221	58
16	Grefve Nilses	610	324	192		
16	Winckels	486	432	192	1,110	102
8	Er. Hands	465	267	96	848	—
8	Carl Hårds	447	—	96	543	—
4	Finnar	156	—	48	204	—
12	Kniphusen	708	270	142	1.120	74
12	Mitzlafves	342	198	142	682	6
8	Rossows	366	168	96	630	24
8	Giersdorfs	330	96	96	522	20
8	Gref v. Thurn	240	144	96	480	36
8	Gr. v. Isenburg	120	54	96	270	12
8	Gr. v. Erpach	144	18	96	258	18
12	Gr. v. Ebersteins	216	144	142	502	24
12	Yslers	144	36	142	322	30
12	Hertig Wilhelms	276	78	142	496	64
8	Possens	540	156	96	792	100
8	Pfordts	306	84	48	438	61
8	Vitzthums	150	24	96	270	50
12	Hert. Bernhards	396	210	142	748	40
16	Lessles	360	24	192	576	20
12	Wiltenst	468	102	142	712	48
4	Brandenstein	198	—	48	246	24
7	Gr. v. Löwenst	600	—	84	684	6
4	Johan Hindricks	180	—	48	228	—
		8,293	2,867	3,592	13,882	616
						13,882
						14,499
	Cavallerie.					
4	Uppländingar				300	250
4	Södermanlänningar				250	200
4	Östgöthar				200	100
8	Westgöthar				600	400
8	Smålänningar				600	400
8	Finnar				800	500
12	Hert. Bernhard				750	500
8	Liffländare				450	300
8	Carbergs				330	220
4	Courvilles				450	300
—	Stecknitz				120	80
8	Anhaltiske				450	300
12	Hoffkirks				525	350
4	Steinbocks				300	200
6	Löwensteins				300	200
					5,825	4,300

*) Se Delagardiska Arkivet, II Del pag. 18—22.

Comp.			
	Öfverföres	5,825	4,300
4	Brandensteins	450	300
8	Ohms	450	300
—	Frans v. Dalby	75	50
—	Cort v. Dalby	150	100
—	T. Albrecht	—	—
—	Ysler	75	50
4	Beckermans	225	150
—	Rossens	270	180
8	Bullacher	180	120
—	Georg Ysler	240	160
8	Goldsteins	225	150
12	Hert. Wilhelms	180	120
4	Curländer	345	230
		9,290	6,210
	Dragoner	—	600
			6,810

Noch haben Ihr. Königl. Maj:t nachfolgende Trouppen oder die Lünenburgische Armee zu sich postuliren lassen.

Infanterie	2,610
12 Lohausens.	
8 Frans Carls.	
4 Strahlendorffs.	
4 Krigboms.	
4 Lessles.	
1 Gortschis.	
4 Dumenis.	
8 Sparenbergs.	
1 Lohausens.	
Rantzows.	
Cavallerie	2,250
8 Hertig Georgs.	
10 Frans Carls.	
6 Merodes.	
4 Bruncks.	
1 Falkenbergs.	
4 Beyers.	
1 Anhaltisk.	

Bei Gener. Bannier.			
12	Gener. Bannier..	740	
12	Pfuel	936	
8	Spentzes	400	
8	Monroes	300	
8	Wallensteins	504	
8	Redwens	457	3,337
16	Gen. M. Redwen	1,400	
4	Wurmbrands	400	
12	Hamiltons	400	
4	Crells	200	
8	Sperreuters	900	
8	Fårbus	1,000	
8	Schnedwens	1,000	
	Dragoner	300	5,600
			8,937
	Cavalleria.		
12	Baudisens	450	
6	Fältmarskalkens	250	
6	Streifs	90	
8	Gen. Banniers	300	
8	Wedels	250	
5	Landtgr. Johan..	150	
4	Kratzensteins	100	
8	Hertig Ernsts	150	
5	Redwens	300	
8	Monroes	200	
4	Schauenburgs	90	
12	Bergkhofer	350	
12	Degenfelt	300	
12	Sperreuters	500	3,480
			12,417
	Garnisonerna:		
	Augsburg.		
8	Slammersdorfs	800	
8	Liebenstens	800	
8	Fårbus	600	
	Ulm.		
	Redwens	600	
	Rain och Donauwert.		
	Wurmbrands	800	
	Weissenburg.		
	Gr. v. Hollachs } Sperreuters }	400	4,000
			16,348

	Elsas.		
	4 Hogendorfs	448	
	8 Gr. v. Nassau	696	
	8 Vitzthums	808	
	3 Frankfurter	436	
	12 Haubalt	1,240	
	15 Schaffelitskis	1,480	
	3 Canofskis	468	6,172
	Cavalleria.		
	Rhengr. Otto Ludvig	1,000	
	9 Schaffelitski	550	
	5 Haubalts	310	1,860
			8,092
	Rhein.		
	8 Pfaltzgr. Christian	600	
	8 Gr. v. Erpach	600	
	8 Isenburgs	600	
	8 Rheingr. Otto	600	2,400
	Cavalleria.		
	Pfaltzgr. Christian	250	
	Rheingr. Otto	864	
	Gr. v. Solms	312	1,426
			3,826
	Garnisonerne.		
Frankfurt . . .	3 Vitztumbs	336	
Hanau	2 Haubalts	224	
Höchst	1 Maj. Sven Antonis	112	
Lahnstein . . . } *Limburg* . . . }	3 Solms	336	
Caub, Pfaltz .	1 Solms	112	
Oppenheim . .	3 Pfa. v. Laut.	124	
Mannheim . . . } *Ladenburg* . . }	4 Banners	448	
Worms	8 Gr. Solms	546	
Creutznach . .	Ramses	248	
Bingen	Ramses	248	2,350
	Maintz.		
	4 Gr. v. Hanau	696	
	4 Hogendorff	348	
	4 Röllinger	178	
	4 Hohenlohe	348	2,066
	I Franken.		
Würtzburg . .	4 Svenske	300	
	4 Margallis	300	600
Königshofens .	Hastfehrs	200	
Nyvärfvade . .	12 Gr. v. Hohenlohe	1,200	
	8 Gr. v. Lobenstein	800	
	8 Leyes	800	
	8 Ax. Lillies	600	3,400
Än Ryttare . .	12 Gr. v. Hollach	1,000	
	8 Leyes	400	1,400
			5,600
	4 Bengt Pehrssons.		

	Magdeburg.		
	12 Svenske knektar	600	
	8 Salmon Adams	800	
	8 Soopens nye	200	
	8 Krigboms	200	
	8 Termous	400	
	4 Dumenis Dragoner	200	2,600
Hannover	8 Heydens	600	
Halberst.	6 Kings	500	
Osterwick	1 G—d	120	
Halle	4 Putlitzes	150	
Mansfeld	3 Burgsdorffs	200	
Brunswick	8 Hert. Georg	200	
	8 Meretich	600	3,070
			5,670
	Pommern.		
Stettin	8 Drummonds	1,000	
	4 Kiörnings	400	
	3 Ramseys	300	1,700
Collberg	4 Erik Hanssons drag.	400	
Gripswald	4 Moniers	600	
Wismar	8 Saltzburg	800	
	8 Kyles	800	
	8 v. Lesales	600	2,200
Stralsund	8 Metstakes	800	
	4 Östgöthar	300	1,100
			6,000
	Schlesiger Armee.		
	8 Jacob Duwaldt	800	
	8 Joch. Duwaldt	600	
	8 Erik Hansson	800	
	4 Jacob Behms	600	
	16 Gr. Crafforts	1,000	
	8 Claes Wespermans	400	
	4 Christian Meyer	400	
	4 Garseus	400	
	8 Jacob Duwaldts dragoner	600	
	4 Gr. Crafforts dragoner	400	6,000
	Erfurdt.		
	7 Skenckens	700	
	4 Fårbus	250	
	3 Maj. Sachs	350	
	2 Berkhofs	200	1,500
			7,500

№ 946.

Verzeichniss aller der in jüngst bei Lützen gehaltener Schlacht beschädigter Offizire und Soldaten zu Fuss, auch wie sie eingetheilet, und wo sie ihren Unterhalt haben sollen *).

Ihre Maj:t Leib-Regiment unter dem Herrn Graf Nils:

In der untern Grafschaft Schwarzburg.	Der Herr Graf selber. 5 Hauptleute. 3 Lieutenants. 3 Fändrich. 258 Soldaten.	269 Personen.

Herzog Wilhelms Leib-Regiment.

	2 Hauptleute. 1 Capitain-Lieutenant. 3 Lieutenants. 7 Gemeine Officiere. 23 Soldaten.	36 Personen.

Herzog Bernhards Leib-Regiment.

Im Fürstenthum Weimar . .	1 Major. 3 Capitaine. 1 Lieutenant. 3 Fändrichs. 5 Unterofficiere. 96 Soldaten.	109 Personen.

Obristen Wildensteins Regiment.

Im Fürstenthum Oldenburg .	Herr Obrister selber. 2 Hauptleute. 3 Lieutenants. 1 Fändrich. 7 Gemeine Officiere. 80 Gemeine Soldaten.	93 Personen.

Obristen Winkels Regiment.

In der Herren Reussen und Herrn Schönburg Herrschaft	5 Capitaine. 5 Lieutenants. 4 Fändrichs. 18 Unterofficiere. 381 Soldaten.	413 Personen.

Schwedisch Regiment unter Obristen-Lieutenant Gabriel Kyhle.

Im Fürstenthum Coburg . .	1 Obrister-Lieutenant. 1 Major. 1 Quartiermeister. 5 Capitaine. 5 Lieutenants. 4 Fändrichs. 20 Unterofficiere. 374 Soldaten.	411 Personen.

*) Efter en uppsatts i Riks-Ark.

Obristen Görsdorffs Regiment.

In der Stadt Nordhausen . .	1 Capitain. 2 Lieutenants. 12 Gemeine Officiere. 90 Soldaten.	105 Personen.

Obristen Hendersons Regiment.

Im Amt Rudolfstadt und Lichtenberg.	1 Capitain. 1 Lieutenant. 1 Fändrich. 4 Gemeine Officiere. 47 Soldaten.	54 Personen.

Obrister Lieutenant Lessle.

Im Amt Ilmenau und Königsee.	1 Capitain-Lieutenant. 2 Lieutenants. 2 Fändrichs. 1 Feldtscherer. 6 Gemeine Officiere. 47 Soldaten.	59 Personen.

Ihr. Königl. Maj:ts Leib-Compagnie.

Auch ins Fürstenthum Coburg	1 Lieutenant. 8 Fändrichs. 8 Sergeanten. 1 Furier. 12 Aufwärter. 3 Musquetirer.	35 Personen.

Obristen Mitslaffs Regiment.

Im Fürstenthum Eisenach . .	Obrister-Lieutenant. 1 Lieutenant. 1 Fändrich. 12 Gemeine Officiere. 122 Soldaten.	116 Personen.

Obristen Rossouen Regiment.

Im Amt Arnstadt und Gehren.	Obrister-Lieutenant. 1 Capitain-Lieutenant. 4 Fändrichs. 2 Furirer. 2 Feldscherer. 45 Soldaten.	54 Personen.

Grafen von Ebersteins Regiment.

In der Stadt Mühlhausen . .	1 Lieutenant. 2 Gemeine Officiere. 20 Soldaten.	23 Personen.

Grafen von Isenburgs Regiment.

Auch in der Stadt Mühlhausen	Obrister-Lieutenant. 3 Gemeine Officiere. 1 Feldscherer. 10 Soldaten.	15 Personen.

Herzog Wilhelms zu Sachsen Regiment.

Auch im Churfürstenthum Weimar.	2	Capitains.	36 Personen.
	1	Capitain-Lieutenant.	
	3	Lieutenants.	
	3	Sergeants.	
	2	Corporals.	
	1	Musterschreiber.	
	1	Feldscherer.	
	23	Soldaten.	

Grafen von Thurns Regiment.

In des Herrn Schauwen Herrschaft.	1	Major.	10 Personen.
	1	Hauptmann.	
	1	Fändrich.	
	1	Quartiermeister.	
	2	Gemeine Officiere.	
	1	Feldscherer.	
	3	Soldaten.	

Obristen Pfordten und Obristen Possen Regiment.

Im Amt Eckhardsberga . . .	2	Sergeanten.	41 Personen.
	1	Corporal.	
	5	Gefreiten.	
	33	Soldaten.	

Graf Löwensteins Regiment.

	1	Hauptmann.	188 Personen.
	4	Gemeine Officiere.	
	183	Soldaten.	

General-Major Kniphausen Regiment.

In der Stadt Erfurt	3	Capitains.	108 Personen.
	1	Lieutenant.	
	3	Fändrichs.	
	5	Unterofficiere.	
	96	Soldaten.	

Und sind über vorige specificirte in die 400 Officiere und Soldaten, so i Weissenfels liegen.

Die Reuter-Verzeichnisse aber sind noch nicht alle einkommen.

Summa 2,050 Personen *).

---

*) Denna summa är origtig och såsom det af sjelfva de i uppsattsen förekommande tal syne bör vara 2,175 personer utom de i Weissenfels varande 400, således tillsammans 2,57 personer.

№ 947.

Lista uppå krigsfolket och armêen uti Schwaben 1632 in Decembri*).

Uti Fält.

Comp.			
8	Gen. Banners	800	
11	Pfuels	900	
4	Lementz	100	
8	Spens	350	
8	Mackay, Monroe	350	
8	Wallensteiners	500	
8	Redwens	500	
16	Gen.-Maj. Redwens	1,200	
2	Crells	70	
11	Schlammersdorf	800	
11	Schnedwens	1,000	
			6,570
	Cavalleria.		
	Pfaltzgr. Christian	80	
	G. Baudissins	430	
	Fältmarskalkens	200	
	Streiffs	120	
	Gen. Banners	200	
	Wedells	200	
	Kratzensteins	200	
	Hertig Ernest	130	
	Gen.-M. Redwens	450	
	Berkhofers	200	
	Degenfelds	200	
	Schauenburg	100	
	Landtgraf Johan	100	
	Monrous	200	
	Schaffmans	80	
	Sperreuter	400	
			3,290
			9,860

Garnisonerne.

	Augsburg.		
8	Öfverste Forbus	873	1,446
8	Liebensteins	576	
	Donauwerth.		
6	Wurmbrands	600 :	600
	Rain.		
5½	Wurmbrands	650 :	650
	Landsberg.		
	....		400
	Lauingen.		
½	Wurmbrands	50 :	50
			3,146
	Uti Fält		9,860
	Guarnisoner		3,146
			13,006

№ 948.

Verzeichniss wie stark die untengesetzten Regimenter ohngefährlich sind am 30 Dec. anno 1632 **).

Infanterie.

Herzog Franz Carl	90	Rotten	590	Mann
Lohausen	95	Rotten	570	Mann
Meretig	92	Rotten	552	Mann
Krichbaum	22	Rotten	132	Mann
Termo	60	Rotten	360	Mann
Stralendorf	36	Rotten	210	Mann
Tott oder Bruneman	20	Rotten	120	Mann
Görtsche	15	Rotten	90	Mann
Kniphausen	200	Rotten	1,000	Mann
	630	Rotten	3,580	Mann

*) Efter originalet i Riksarkivet.
**) Riks-Ark. (Oxenstj. Saml.).

Cavalleri.

Herzog Franz Carl	500 Pferde
Merode	200 Pferde
Bruneck	190 Pferde
Herzog Georg	800 Pferde
Carberg	200 Pferde
	1,440 Pferde
Infanteri	3580
	5,020 Mann.

№ 949.

Lista uppå Regementerne till fot *).

	Comp.		Hos H. K. M:t.	Rhein och Main.	Francken.	Schwaben.	Magdeburg.	Branden-burg.	Pommern.
1	1	Guardia	1	—	—	—	—	—	—
2	16	Gref Nils	16	—	—	—	—	—	—
3	15	Winckels	15	—	—	—	—	—	—
4	12	Pfuels	12	—	—	—	—	—	—
5	12	Gen. Baners	8	4	—	—	—	—	—
6	8	Spenses	8	—	—	—	—	—	—
7	8	Mackai, Monroes	8	—	—	—	—	—	—
13	8	Herzog Bern. Skottar	8	—	—	—	—	—	—
—	12	Alex. Ham. Skottar	12	—	—	—	—	—	—
—	12	Ballentiens Engelske	12	—	—	—	—	—	—
—	8	Monroes	8	—	—	—	—	—	—
10	8	Johan Redwen	8	—	—	—	—	—	—

*) Observeras, att de trupper, som på andra ställen uppgifvas vara i Neder-Sachsen och Schlesien, här nämnas under Pommern.

Utom ofvanst. förslag finnes ett annat, sannolikt uppgjordt vid samma tillfälle ehuru ej fullt summeradt, hvilket skiljer fr. det förra väsendtligen deruti: att det upptager 4 comp. Salmon Adams (cavalleri) i Pommern och 12 comp. Vitsthum i Franken (utom de 8 comp. af samma reg:te som båda förslagerne upptaga hos H. K. M.), hvarigenom detta sednare förslaget har 16 comp. *mer;* derjemte är fördelningen i det afseende olika, att då ofvanstående förslag upptager:

förslag upptager			befinnes på det andra förslaget
344	comp.	hos H. K. M:t	344
84	d:o	i Franken	96
97	d:o	Rhein och Mayn	97
99	d:o	Schwaben	99
86	d:o	Magdeburg	86
8	d:o	Brandenburg	8
213	d:o	Pommern	107
64	d:o	Neder-Sachsen	174
96	d:o	Baudis	96
24	d:o	Mecklenburg	24

I Delagard.ska arkivet Del. II. pag. 27—30 förekommer en snarlik lista med de ofvan anförde med titel: »Infanteri-Regementers Specification hoos H. K. M:t anno 1632, som under Sveriges Ordres och disposition i Tyskland varit hafver»; — hvarest följande fördelning förekommer:

Hos H. K. M:t	344	Comp.
Alt Brandenburg	8	d:o
Rhein	97	d:o
Franken	97	d:o
Pommern	107	d:o
Schwaben	99	d:o
Magdeburg	86	d:o
Neder-Sachsen	174	d:o
Mecklenburg	24	d:o
S:a	1,032	Comp.

	Comp.		Hos H. K. M.	Rhein och Main.	Francken.	Schwaben.	Magdeburg.	Brandenburg.	Pommern.
12	10	Herz. Bern. Tyske	10	—	—	—	—	—	—
11	12	Herzog Wilhelm	12	—	—	—	—	—	—
8	8	Pfaltzgraf Christian	8	—	—	—	—	—	—
—	3	Pfaltzgraf v. Lautreck	1	2	—	—	—	—	—
—	8	Graf v. Isenburg	8	—	—	—	—	—	—
—	4	Graf v. Erpach	4	—	—	—	—	—	—
—	15	Graf v. Hohenlohe	1	—	14	—	—	—	—
—	12	Graf v. Eberstein	12	—	—	—	—	—	—
—	8	Graf v. Thurn	8	—	—	—	—	—	—
—	11	Messefalts (Mitzlaff)	11	—	—	—	—	—	—
—	12	Miskefalls	4	—	—	4	—	4	—
9	8	Wallensteins	8	—	—	—	—	—	—
—	12	Wildensteins	10	—	2	—	—	—	—
—	12	Bürtzes	12	—	—	—	—	—	—
—	12	Rossous	12	—	—	—	—	—	—
—	8	Gersdorf	8	—	—	—	—	—	—
—	8	Claes Hastfehr	8	—	—	—	—	—	—
—	8	Canowski	4	4	—	—	—	—	—
—	16	Truchsess	4	—	12	—	—	—	—
—	12	Werder	10	—	—	—	2	—	—
—	3	Chemnitzes	3	—	—	—	—	—	—
—	4	Steinbocks	4	—	—	—	—	—	—
—	12	Yslers	12	—	—	—	—	—	—
—	8	Possens 5	8	—	—	—	—	—	—
—	8	Pfortz 6	8	—	—	—	—	—	—
—	8	Vitzthumbs 6	8	—	—	—	—	—	—
—	2	Heidens	2	—	—	—	—	—	—
—	8	Hogendorfs	—	8	—	—	—	—	—
—	11	Ramsey	—	8	—	—	—	—	—
—	12	Graf v. Solms	—	12	—	—	—	—	—
—	8	Graf v. Hanau	—	8	—	—	—	—	—
—	8	Rheingraf Otto Ludwig	—	8	—	—	—	—	—
—	8	Graf v. Nassau	—	8	—	—	—	—	—
—	16	Haubalts	—	16	—	—	—	—	—
—	19	Schawelitzki	—	15	—	4	—	—	—
—	4	Röllinger	—	4	—	—	—	—	—
—	16	Markgraf Hans Georg	—	—	16	—	—	—	—
—	12	Muffels	—	—	12	—	—	—	—
—	8	Leye	—	—	8	—	—	—	—
—	8	Graf v. Liebenstein	—	—	—	8	—	—	—
—	11	Schnedwins	—	—	—	11	—	—	—
—	8	Slammersdorfs	—	—	—	8	—	—	—
—	8	Fårebuses	—	—	—	8	—	—	—
—	8	Wurmbrandt	—	—	—	8	—	—	—
—	8	Sperreuters	—	—	—	8	—	—	—
—	12	Patrick Redwens	—	—	—	12	—	—	—
—	8	Crells	—	—	—	8	—	—	—
—	8	Papenheims	—	—	—	8	—	—	—
—	8	Fridbergs	—	—	—	8	—	—	—
—	12	Boetii	—	—	—	—	12	—	—
—	8	Termos	—	—	—	—	8	—	—
—	12	Kings	—	—	—	—	12	—	—
—	12	Skenks	—	—	—	—	12	—	—
—	8	Jöran Soops	—	—	—	—	8	—	—
—	12	Salmon Adam	—	—	—	—	12	—	—
—	4	Putlitzes	—	—	—	—	4	—	—
—	8	Dönhoffs	—	—	—	—	8	—	—

Comp.		Hos H. K. M.	Rhein och Main.	Francken.	Schwaben.	Magdeburg.	Nieder-Sachsen.	Brandenburg.	Pommern.	Mecklenburg.	Hos Baudissin.
8	Jochim Duwall	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
8	Jacob Duwall	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
8	Erich Hansson	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
16	Crawfords	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—
4	Jacob Bohms	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
8	Claes Wesperman	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
4	Christian v. Mentz	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
4	Garseus	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
8	Herzog Georg	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
12	Lohusens	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—
8	Kermans	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
8	Georg v. Brunswick	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
4	Brunswick Stad	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
8	Meretich	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
6	Heidens	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—
16	Herzog Franz Carl	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—
8	Letzlens	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
8	Brunman	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
8	Hertig Hans v. Holstein	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
8	Stralendorfs	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
8	Kriegbaums	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
8	Pithos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
8	Bremiske	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
12	Gen.-Major Loh	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
8	Burgsdorf	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
12	Görtskes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
8	Turchs (?)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
4	Monroes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
8	Hamilton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
4	U. Lesslies	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
8	Fårbuses	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
8	Courvilles	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
8	Canoweis	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—
8	Lammermont	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—
12	Astons	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—
8	Unge Lessles	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
8	Baudissins Dragoner	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
4	Erich Hansons	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
8	Taupadels	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—
8	Duwalls	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
4	Gref Crawfords	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
8	Dumenis	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—
4	Letzles	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—
4	Sparemberg	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—
8	Kaggens	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—
7	Steinbocks	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—
5	Kalckreuter	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
4	Monier	—	—	4	—	—	—	—	4	—	—
4	Marg. och Idron	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
A 12	Erich Hand	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B 8	Carl Hård	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Claes Hastfehr	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—
[illegible]		344	97	76	99	78	60	4	193	8	96

Comp.		Hos H. K. M.	Rhein och Main.	Francken.	Schwaben.	Magdeburg.	Nieder-Sachsen.	Brandenburg.	Pommern.	Mecklenburg.	Hos Baudissin.
	Öfverföres	344	97	76	99	78	60	4	193	8	96
4	Axel Lillie............	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
4	Åke Hansson..........	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
8	Kjörnings..............	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—
4	Salmon Adams........	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
4	Jöran Soops............	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
4	Bengt Persson.........	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—
8	Drummundts	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
8	Hans Kyhles...........	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
8	Salzburgs	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
8	Metstackes	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
1115		344	97	84	99	86	64	8	213	24	96

VI:E AFDELNINGEN.

HANDLINGAR

RÖRANDE PENNINGEVÄSENDET OCH KRIGSKOSTNADERNA
ÅREN **1630—1632.**

Innehåll.

N:o

Utdrag ur General- och

Debet.	Daler.	Öre.	Penningar.
Per kapital blifver H. K. M:t och Kronan skyldig uti åtskilliga poster in till Januari 1630	7,322,262	1	3
K. M:ts och Kronans utgifter under året 1630.			
Afkortningar	846,255	12	4
H. K. M:ts handpenningar och extra-ordinarie expenser	171,470	14	20
H. K. M:ts hofförtäring och källare	136,598	10	20
H. K. M:ts, H. K. M:t Drottningens och Fröken Christinas kläder	50,712	5	—
Hofrätterna i Sverige, Finland och Liffland	34,850	10	—
Förlänte Lagmansräntor	14,514	5	12
Förlänte Häradshöfdingeräntor	18,956	6	14
Riksens Råd	21,778	24	—
Ordinarie Krigsstaten.			
H. N. Fältherrens beställning 8,000			
H. Herman Wrangel 4,000			
H. Gustaf Horn, Fältmarskalk 4,000			
H. Johan Baner för Generalskapet i ½ år 4,230 : 24 : 14	24,046	28	22
Krigsrätten med åtskilliga krigsrättspersoner 3,816 : 4 : 8			
Öfverstarne (34 stycken à 2,000 D:r m. m.)	66,578	27	11
Öfverst-Löjtnanterne (37 stycken à 1,000 D:r m. m.)	41,330	—	—
Majorerna för kavalleriet i Finland (4 st.)	960	—	—
Svenska fotfolkets hemmansränta och spannmålsunderhåll	156,165	4	—
Finska fotfolkets hemmansränta och spannmålsunderhåll	44,764	11	10
Svenska kavalleriets hemmansränta och fördel	204,276	26	4
Finska kavalleriets hemmansränta och fördel	102,197	23	17
Några mindre poster	3,833	11	7
643,136 : 5 : 2			
Extra-ordinarie Krigsstaten.			
Svenska krigsfolkets utredning, läning och proviant	435,545	15	10
Liffländska krigsfolket för läningar, proviant och kommiss	365,838	6	18
Preussiska krigsfolket för läning, proviant, månadssold, kommiss och afräkning	3,098,438	23	20
Lennar Torstensons regemente artillerifolk	38,630	13	8
Garnisonerne i Narva, Coporie, Ivangorod, Nöteborg, Kexholm, Pernau, Rewal, Dorpat och Jama	90,448	24	4
Extra-ordinarie krigsomkostnad i Sverige, Liffland och Finland	178,750	27	7
Tyska Krigsstaten för dess debetposter: K. M:ts och Sveriges Kronas kapital, hvarpå drages närskrifne poster in debito, hvilka till Tyska staten använde och levererade äro; med krigsfolket bekomne poster, efter Stralsundske böckernas innehåll, hvilka sig in summa belöpa	2,876,690	26	16

*) Originalet i Statskontoret.

Journal-Boken för år 1630 *).

Credit.	Daler.	Öre.	Penningar.
K. M:ts och Kronans balance intill den 1 Januari 1630.			
Per kapital blifver *H. K. M:t och Kronan behållet* uti åtskilliga inventarier intill den 1 Januari 1830.........	2,465,116	24	23
K. M:ts och Kronans inkomster under året 1630 af:			
Ordinarie räntor i Sverige............. 1,895,537 : 7 : 9			
Finland .... 546,343 : 20 : 11			
Ingermanland ..... 203,959 : 7 : 22	3,719,370	14	20
Liffland .... 134,634 : 23 : 14			
Preussen .... 938,835 : 20 : 10			
Tullar och Licenter i Preussen	983,202	9	2
Städernas kontribution i Sverige...... 66,332 : 8 : 20			
i Finland...... 10,557 : 4 : 22	76,889	13	16
Småtullarne, Lilla accisen och Bakugnspenningarne..........	60,000	—	—
Boskapshjelpen i Sverige och Finland. (I Finland särskildt...... 75,277 : 28 : —)	531,760	23	3
Qvarntullen i Sverige och Finland... (91,919 : 15 : —)	236,830	3	19
Sexmarkshjelpen i Sverige...	306,709	19	12
Utskrifningshjelpen i Sverige och Finland. (I Finland särskildt...... 286,033 : 16 : —)	919,112	15	12
Rotepenningarne i Sverige.	95,914	8	—
Spannmålstullen i Sverige och Finland..........................	344,449	7	—
Och licenter i Estland, Liffland och Ingermanland...........	338,001	31	23
För gods och diverse uppbörder.................................	665,034	8	21
Åtskilliga slottsuppbörder och arrenden........................	52,441	13	14
Sakören m. fl. mindre poster....................................	11,172	6	1
Föregående års rester i åtskilliga skatter......................	36,005	25	3
Förbruten koppar och åtskilliga personers inbetalningar.....	313,220	—	—
Tyske krigsstaten (1,162,273 : 20 : 12) och tullen i Pillau förskott...	1,179,493	20	12
H. K. M:ts och Kronans vinst- och förlustkonto..............	2,215,252	6	15

Debet.	Daler.	Öre.	Penningar.
Diverse mindre poster, här icke specificerade	356,400	—	15
Summa 7,445,643 : 26 : 22½			
Amiralitetet. Summa utgifter till nybyggnad, underhåll och Löningar	451,100	10	13
Cantzliet	13,247	25	8
Räkningskammaren	22,301	7	15
Förläningar till Riksens Råd, samt åtskilliga Stånds förläningar och friheter	120,527	—	—
Slott och gårdar i Sverige; läningar och byggningar i Finland, Ingermanland, Estland och Liffland	272,049	7	4
Artilleri och Rustkammaren	533,761	7	1
Saltpeterbruken	58,473	20	3
Hoffolket	85,121	4	14
Prober-, Mynt-, Distiller-kammaren och husgerådskammaren	4,994	8	—
Beställningspersonerna	154,737	1	6
Stallfolket	16,881	1	4
Utfordringen	32,199	30	10
Stalltygs och hästars inköp	16,306	14	4
Åtskillige afkortningar och expenser	331,716	15	22
d:o d:o Licenter och Tullar	105,363	19	10
Åtskilliga kronans debetposter	38,725	12	12
Gesandter och poster	42,902	29	3
Frakters afbetalningar	403,481	23	5
K. M:ts och Kronans förlust på åtskillige partier	1,005,884	22	12
Error Calculi	335	21	2
Summa 20,394,333 : 9 : 22			
Per Balance och till att sluta hela denna kapitalräkningen hafver H. K. M:t och Kronan uti åtskillige inventarier behållit och eljest att fordra intill Januari 1631 efter som sjelfva balance-räkningen vidare specificerar och utvisar	4,880,840	6	14
Summarum	25,275,173	16	12

Credit.	Daler.	Öre.	Penningar.
ifningsposter på kapitalet	47,030	7	1
Summa 14,597,507 : 4 : 12			
alance och till att afsluta hela denna kapital-räkningen blifver H. K. M:t och Kronan uti åtskillige poster skyldig intill Januari 1631	10,677,666	11	23
Summarum	25,275,173	16	12

*

Utdrag ur General- och

Debet.	Daler.	Öre.	Penningar.
K. M:ts och Kronans balance efter år 1630 för Riksens gäld och skuld till d. Jan. 1631, hvaraf till krigsfolket för resterande lön, läningar och afräkning Daler 2,855,605 : 12 : 29; Amiralitetsläningar Daler 92,700 : 3 : 16	10,677,666	11	23
K. M:ts och Kronans kapital-utgifter för år 1631.			
Afkortningar i Sverige, Finland, Estland, Liffland och Ingermanland	889,774	6	8
H. K. M:ts hofförtäring och källare	103,521	28	1
H. K. M:ts kläder	19,360	8	9
H. K. M:ts handpenningar och extra-ordinäre expenser	306,698	18	6
H. M:t Drottningen och öfrige kongl. och furstl. personer	106,708	25	2
Hofrätten	35,816	—	21
Förlänte lagmansräntor	14,104	6	—
D:o häradshöfdinge-räntor	20,427	8	—
Ordinarie krigsstaten.			
H. N. Fältherrens de la Gardies beställning 8,000; H. Herman Wrangel, Fältmarskalk 4,000; H. Gustaf Horn, Fältmarskalk 4,000; H. Johan Baner för Generals-beställningen 3,000 Daler hvitt mynt 6,471 : 17 : 8; H. Åke Tott sammaledes 3,000; Krigsrättspersonerne i Stockholm i lön och beställning 6,180	31,651	17	8
Öfverstarna (30 à 2,000, 2 à 4,000)	68,000	—	—
Öfverst-Löjtnanterna (34 à 1,000)	34,000	—	—
Majorerna för kavalleriet	1,300	—	—
Svenska fotfolkets hemmansränta och spannemålsunderhåll	136,000?	—	—
Finska fotfolkets hemmansränta och spannemålsunderhåll	37,707	—	17
Svenska kavalleriets hemmansränta och fördel	207,532	21	14
Finska kavalleriets hemmansränta och fördel	87,470	31	—
Diverse mindre poster	1,567	20	12
Summa ?			
Extra-ordinarie krigsstaten.			
Diverse värfningspenningar m. m.	146,193	21	8
Åtskillige infanteri-regementers utredning m. m.	491,737	14	9
Åtskillige kavalleri-regementers utredning m. m.	52,161	31	20

*) Original i Statskontoret.

951.

Journal-Boken för år 1631 *).

Credit.	Daler.	Öre.	Penningar.
K. M:ts och Kronans balance intill d. 1 Jan. 1631; per kapital hafver K. M:t och Kronan *behållet* uti åtskilliga inventarier och att fordra(hvaribland af krigsfolket för gjorda förskotter Daler 136,400) intill den 1 Januari 1631	4,880,840	6	14
K. M:ts och Kronans inkomster under året 1631.			
Ordinarie räntor i Sverige .... 1,889,456 : 2 : 8 Finland .... 556,571 : 18 : 7 Ingermanland .... 302,250 : 10 : 5 Liffland .... 191,703 : 12 : —	2,939,981	11	20
Städernas kontribution i Sverige .... 65,064 : 23 : 1 i Finland .... 10,413 : 30 : —	75,475	—	—
Boskapskontributionen i Sverige o. Finland .... (69,869 : 26 : —)	476,541	22	8
Femmarkshjelpen i Sverige	261,254	24	—
Tillökt. Boskaps- och Femmarkshjelp efter ransakningar.....	7,623	29	21
Qvarntullen i Sverige och Finland (77,135 : 27 : 12).......	280,909	14	16
Rotepenningar i Sverige	60,358	—	—
Åtskilliga Tull- och Licent-räntor i Sverige och Finland.			
Riksens Stora Tullar (63,000 R:dr) .... 220,500 Riksens Småtullar och accis .... 90,000 Saltlicenten med Mårten Rosenstjerna..... 130,592 : 16 Spanmålslicenten med M. Rosenst. .... 46,479 : 25 Spanmålslicenten i Göteborg .... 677 : 21	480,249	30	—
Åtskillige Tull- och Licent-räntor i Est-, Liff- och Ingermanland.			
Pfundtkammaren och portorio i Riga 1,121 : 28 : 20 Licentkammaren i Riga .... 169,083 : 29 : 16 Pfundtkammaren i Reval .... 8,130 : 6 : —	178,336	—	12
Diverse poster	213,386	10	17
Rotepenningar för 1630	150	—	—
Windekörningarne i Westmanland	750	—	—
Djur- och fågelskyttar för inlevererade skinnvaror	106	—	—
Saltpeterbruks-arrende i Finland	9,375	—	—
Sillfisket i Ulfsby, på Kronans del är fallet	63	—	—
Diverse poster	4,109	29	3
Sakören m. m.			
Hans Påfvelson för tillfallne sakören	30,826	1	—
Anders Berg för sakören	250	—	—

Debet.	Daler.	Öre.	Penningar
Garnisonerne	71,041	16	20
Diverse poster, hvaribland åtskilliga krigsomkostnader 86,052 : 9 : 2 m. m.	91,925	29	1
Preussiska krigsstaten; H. K. M:ts och Sveriges Kronos kapital, hvaruppå drages nerskrefne summa in debito såsom en afskrifning, alldenstund af välborne Herr Claes Flemmingh resolveradt blef, då H. II:t kom från H. K. M:t i Tyskland, att alla utländska räkningar och särdeles de Tyske intet skulle inskrifvas i Generalböckerna, utan allenast alla de Svenska sakerna; för de Preussiske och Tyske skulle derute hållas en Generalbok. Och är	769,160	2	14
Pommerska och Tyska staten (efter samma princip som föregående). Och är	2,160,037	3	15
Summa 3,782,207 : 30 : 16			
Amiralitetet	441,693	16	7
Cancelliet	9,305	30	8
Räknekammaren	19,518	3	7
Förläningar till Riksens Råd och åtskilliga Stånd	125,321	15	12
Slott, gårdar och byggningar i riket	255,148	13	9
Artilleri och rustkammaren	504,656	19	20
Hoffolket	126,254	19	17
Stallfolket	20,166	7	—
Utfordringar och stallinköp	22,635	—	15
Beställningspersonerna i riket	180,780	10	3
Åtskilliga afkortningar och expenser	375,565	3	—
Åtskillige Kronans debetsposter.			
Diverse	29,299	11	20
Svenska skeppskompaniet, som af K. M:t dertill förärade blef	10,000	—	—
Gesandter och poster	50,411	3	10
Frakters afbetalningar	239,908	29	6
H. K. M:ts och Kronans förlust på åtskilliga partier	596,400	19	21
Summa 19,563,916 : 7 : 8			
Per balance och till att afsluta denna generella kapital-räkningen hafver K. M:t och Kronan uti åtskillige inventarier behållit och eljest att fordra intill Januari 1632	4,048,393	12	6
Summarum	23,648,307	19	15

Credit.	Daler.	Öre.	Penningar.
....	15,787	28	—
illiga uppbörder...	48,758	28	9
slotts inventarium, som detta år först uppföres...	36,799	25	8
lms gård för årsväxter en del, 5¾ T:na spanm.. ...	34	16	—
i Nerike för inventarium	754	—	—
utskrifningshjelp för 1630............................	2,309	31	20′
unnan som uppföres....................................	20	8	—
lands utförning	573	20	—
stads afrad...	80	—	—
et och kalkbränningen på Wermdön.................	811	8	—
poster	7,506	7	14
restantier..	15,767	8	13
ka och Tyska staterne för dess uppbörder...........	1,583,516	23	—
a krigsstaten till restitution och andra poster	4,584,580	31	8
och Kronans vinst i åtskillige partier................	1,344,483	27	8
afskrifningsposter.......................................	2,956	24	10
lculi	101	15	5
Summa 17,554,151 : 12 : 17			
nce och till att sluta denna hela kapitalräkning ver K. M:t och Kronan i åtskilliga poster skyldig ll Januari 1632 (hvaribland till länings fordrande antier för krigsfolket till lands 115,075 : 10 : 5 till sjöfolket 123,117 : 23)............................	6,094,158	6	20
Summarum	23,648,309	19	15

Utdrag ur General- oc

Debet.	Daler.	Öre.	Penningar.
K. M:ts och Kronans balance efter år 1631 för *Riksens gäld och skuld* till den 1 Jan. 1632 (hvaraf till krigsfolket för resterande lön, läningar, sold och afräkning Daler 115,075 : 10 : 5; Amiralitetsläningar.......... Daler 123,117 : 23 : —)	6,094,158	6	21
Riksens expenser och utgifter för 1632.			
Det Kongl. Huset.			
Hofförtäringen utaf köket och källaren	18,373	7	4
H. K. M:ts handpenningar och extra-ordinarie expenser af räntekammaren	24,340	6	11
H. M:t Drottning Maria Eleonora uti kommis och kammarduk	11,126	6	16
H. Furstl. Nåde Fröken Christinas kläder	4,409	3	2
H. Furstl. Nåde Pfaltzgrefven H. Johan Casimirs 1632 års pension	2,000	—	—
H. Furstl. Nåde H. Carl Gustaf 1632 års pension	2,000	—	—
Riksens Råd, dess förläningar och underhåll	50,624	18	7
De 5 Höga Riksens Embeten och hvad under dem dependerar	74,529	31	5
Ordinarie krigsstaten.			
Herr Jakob De la Gardie för beställning 1632 8,000; Herr Gustaf Horn, Fältmarskalk 4,000; Herr Johan Baner, Fältmarskalk 6,461 : 17 : 5; Krigsrättspersonerna i Stockholm 6,480	24,941	17	5
Öfverstarne	62,256	12	16
Öfverst-Löjtnanterne	39,256	10	—
Ryttare-Majorerna	1,911	—	—
Svenska fotfolkets hemmansränta och spanmålsunderhåll	116,592	1	17
Finska fotfolkets hemmansränta och spanmålsunderhåll	31,020	3	—
Svenska kavalleriets hemmansränta och fördel	218,690	11	21
Finska kavalleriets hemmansränta och fördel	87,959	2	23
Diverse mindre poster	2,518	21	20
Summa 585,155 : 13 : 19			
Extra-ordinarie krigsstaten.			
Åtskilliga regementers läning och utredning	406,115	10	8
Diverse krigsomkostnader	41,661	23	10
Garnisonerna	85,406	5	16
Diverse poster	22,688	5	—
Summa 613,488 : 18 : 19			

2.

rnal-Boken för år 1632 *).

Credit.	Daler.	Öre.	Penningar.
M:ts och Kronans balance intill den 1 Jan. 1632; per kapital hafver K. M:t och Kronan *behållet* uti åtskilliga inventarier och att fordra...........................	4,084,393	12	6
K. M:ts och Kronans inkomster året 1632.			
inarie räntor i Sverige........... 1,912,170 : 19 : 4 i Finland .... 570,164 : 2 : 17	2,482,334	21	21
inarie räntor från September 1631 till September 1632 i Ingermanland....... 280,255 : 23 : 16 i Liffland för behållen ränta......... 24,208 : 13 : 12 Liffländska staten.... 94,267 : 12 : —	398,731	17	4
Extra-ordinarie räntorna.			
apskontribution...................... 498,866 : 4 : 8 ntullen i Sverige och Finland..... 305,379 : 20 : 8 l:o i Kopparbergslän o. Öster-Dalarne............... 331 : 7 : 12 l:o i Estland.................. 9,896 : 16 : —	814,473	16	5
a sjötullens arrende 63,000 R:dr..........................	220,580	—	—
ntkammaren i Riga..............................	241,288	17	4
dtkammaren i Reval...................................	8,678	18	—
ernas kontribution..	75,617	21	9
rtelje stad nyskattlagd....................................	149	17	—
tullarne, lilla accisen och bakugnspenningarnes arrende	120,000	—	—
licenten...	134,215	25	—
amålslicenten..	83,936	11	—
Åtskilliga intrader.			
egodspenningar	258,793	4	23
lleripersedlars uppbörd, rustkammarpersedlars uppbörd, slottsgårdars d:o m. m.	86,797	14	8
ands 1631 års rotepenningar................................	23,238	—	—
ermanlands knektegård anno 1632........................	2,119	2	3
köpings och Calmare läns krigshjelp i pelsar och skor...	326	21	—
rlands utskrifningshjelp 1630 sedermera tillökt efter ransakningen	1,976	3	—
a sjötullen som deraf uppföres } utom arrendet	5,250	—	—
a tullen och accisen } utom arrendet	3,000	—	—
sholms läns gamla restantier...............................	559	30	—
cker Wurmbrands arrende.....................................	691	13	—
er Lohman af nyskattlagde Finnar uppburit...............	340	—	—
kberget och kalkbränningen på Wermdön..................	658	14	16

Debet.	Daler.	Öre.	Penningar.
Amiralitets-staten.			
För skeppsbyggningen och dess behöriga underhållande samt sjöfolkets deputat	497,564	31	18
Cantzli-staten; för Cantzlipersoners lön och underhåll	8,092	—	—
Räkne-kammare-staten för Kammarpersoners lön och underhåll	18,650	—	—
Artilleristaten (Riksstygmästaren).			
Artilleriomkostnader	347,785	31	3
Rustkammar- och factoriomkostnader	121,389	31	19
Arklifolket i Stockholm	7,347	9	14
Rustkammarfolket	2,373	—	—
Saltpeterbruken i Sverige	16,846	30	17
d:o i Finland	28,106	9	20
Factoriet i Uleå	150	—	—
Summa 523,999 : 17 : 2			
Under Marskalken.			
Hoffolkets stat, fruntimret, hoffolkets kläder och livré	31,910	7	2
Under Riksstallmästaren	25,635	14	—
Item	287,926	5	2
Ståthållarna i alla landsändar	325,764	20	20
Diverse såsom åtskilliga ståndsförläningar och frihet på lifstid, d:o på behaglig tid, Biskoparnes underhåll, Upsala Akademipersoners lön, gymnasier och hospitalers underhåll	190,782	19	13
Åtskilliga afkortningar och expenser i landet på ordinarie räntorna	786,655	12	—
Liff- och Ingermanlands afkortningar	30,305	6	15
d:o d:o extra-ordinarie expenser	29,728	16	8
Afkortningen på extra-ordinarie räntorna, hvaribland myntningens, kopparens och kopparpenningarnes omkostnad 150,188 : 16 : 13	345,038	16	8
Åtskilliga Kronans debetsposter	922,969	17	4
Kronans förlust uti åtskilliga partier	513,373	—	19
Summa 12,018,601 : 17 : 4			
Till balance och till att afsluta denna generella kapitalräkning *hafver K. M:t och Kronan uti åtskillige inventarier behållet* och eljest att fordra, hvaribland till krigsfolket för förskotter 9,796 : 29 : 23	4,694,832	24	19
Summarum	16,713,434	9	23

Credit.	Daler.	Öre.	Penningar.
Faltenson för besvär och utlåtne poster utur sin upp- ɔörd	5,943	11	16
'espenningarne för 1632	2,298	16	—
ı *staten* för åtskilliga poster, som derifrån äro komne ;ill uppbörd	566,444	26	22
ans vinst i åtskillige partier	900,681	6	18
: calculi	1,975	28	21
Summa 10,525,213 : 18 : 11			
balance och till att afsluta hela denna kapitalräkning blifver K. M:t och Kronan uti åtskilliga poster skyldig intill Jan. 1633 (hvaribland till läning fordrande restantier för krigsfolket till lands ? och till sjöfolket 294,903 : 8)	6,188,220	18	9
Summarum	16,713,434	9	23

№ 953.

Extract hvad som ifrån Sverige uppå Tyska kriget kostadt är *).

Anno 1630.

		Riksdaler.
Ifrån 1628 till d. 12 April 1630, som H. K. M:t lät balancera, är utsändt till Stralsund	241,516 41,841	283,357
1630 in Aprili till Stralsund öfverskickadt		8,000
1630 uppå utredningen med H. K. M:t S:Daler 185,987¾ är	R:dr 92,994	
Än Riksdaler in Specie	25,585½	118,579½

Krigsfolket 1630 utdragne ifrån Sverige.

Fotfolk.	Grefve Nils Upplän:gar	comp.	8		Är 8 Regementer eller 9,600 man.
	Axel Lillies Wermel:dr	»	4		
	Åke Hanssons Östgöt.	»	4		
	Carl Hårds Westgötar	»	8		
	Jören Hanssons Westgöt.	»	8		
	Lars Kagges Östgötar	»	8		
	Axel Dufwaldts Norrländ.	»	4		
	Grefve Jochims Norrländ.	»	4		
	Claes Hastfers / Mettstakes Finnar	»	16		
			64		
	Hofmarskalkens	comp.	10		
	Claes Dyriks	»	8		
	Miskefalls	»	9		
	Kniphusens	»	11	55	8,250 deruppå 6,250.
	Machais	»	9	119	
	Kraffordts	»	5		
	3 lösa compagnier		3		
Ryttare.	Östgötar	comp.	4		
	Westgötar	»	8		
	Smålänningar	»	8	35	4,375.
	Finske {7. 1630 / 5. 1631}	»	12		20,225.
	Curassierer	»	3		

*Proviant på 20,000 man, som då beställdes **).*

							Riksdaler.
½ T:a	10,000	Tunnor Bröd	à 1½	Riksd:r	15,000		
¾ T:a	15,000	Tunnor Öl	à 1	Riksd:r	15,000		
½ Fjerd.	1,250	Tunnor Kokmjöl	à 4	Riksd:r	5,000		
1 L℔	20,000	L℔ kött	à ½	Riksd:r	10,000		57,616
1 L℔	20,000	L℔ fisk	à ½	Riksd:r	10,000		
2 ℔	2,000	L℔ smör	à 1	Riksd:r	2,000		
2 ℔	154	Tunnor salt	à 4	Riksd:r	616		

*) Å första sidan af detta högst upplysande extract står: »N:o 67. Extract hvad det Tyska kriget kostar för Sveriges krono. Colligerat till medium Aprili anno 1634». Handlingen är återfunnen bland de sammanbundtade räkenskaper m. m., som tillhöra K. Kammar-*Collegium*, och ännu (år 1852) äro förvarade i Tornet uti Collegii hus å Riddarholmen.

**) *För en månad.*

	Riksdaler.
Hemmansränta på inländska krigsfolket.	
8 regementer knektar à 2,008 Riksd:r ... 16,064	
32 compagnier ryttare à 4,440 Riksd:r ... 142,080	
Om året 158,144	
Löper i 4 år ...	632,576
8 regementer knektars spannmåls-underhåll à 1,042 T:r gjör 8,336 T:r à 2 R:dr 16,672	66,688
än för 3 år löper ... 50,016	
Årslön och 1 månads sold i Finland.	
På de 12 comp. ryttare och 16 comp. knektar 60,017 S:dr. gör R:dr	30,008½
1 månads sold på { Erik Soops ryttare 6,718; Grefve Pehrs ... 6,784; Hans Rothkirks ... 3,447 } 16,949 S:dr, gör R:dr ...	8,474½
4,375 T:r korn till utfordring för hästar à 2 R:dr ...	8,750
Wapen uppå 4,375 ryttare som utdragne äro à 5 R:dr ...	21,875
Commiss på 20,000 man à 5 alnar, gör 100,000 al:r à ⅔ R:dr, löper	66,666⅔
Öfverofficerarnes årsbeställning här hemma i landet.	
8 Öfverstar till fot à 2,000 ... 16,000	
8 Öfverste-Lieutenanter à 1,000 ... 8,000	
4 Öfverstar till häst à 2,000 ... 8,000	
4 Öfverste-Lieut. till häst à 1,000 ... 4,000	
2 Fältmarskalkar à 4,000 ... 8,000	
1 Generalmajor H. Banér ... 3,000	
1 General de artolleria ... 2,000	
} 49,000 S:dr löper i 4 år 196,000 S:dr, gör i R:dr	98,000
Uppå de 3 regementer Hofmarskalkens och 2 regementer Skottar som H. Falkenberg värfvat hafver, är bekostadt i Holland ...	84,865
Efter H. K. M:ts utredning är utsändt år 1630.	
Till Pommern 480,979	
Än till H. K. M:t 224,426	
705,405 S:daler, gör på 3 D:r till Riksd:r ...	235,135

Gevär *uppå förbemälte 119 comp. soldater som utur Sverige drogo.*

8,424 Musquetter, 8,424 Bandolér, 8,424 Gafflar	à 2½ Riksd:r ...	21,060	
14,742 Undervärjor à 1 R:dr ...		14,742	
14,742 Pottar à 1 R:dr ...		14,742	82,953
6,318 Wapner à 4½ R:dr ...		28,431	
6,318 Pijkar à ⅓ R:dr ...		2,106	
702 Bardisaner à 2 R:dr ...		1,404	
234 Trumbor à 2 R:dr ...		468	
4,000 inländske ryttare-harnesk à 5 R:dr ...			20,000

Af rustkammaren öfversändt.

1,789 Musquetter à 2 R:dr ...	3,578	
64 Bandolerer à 18 öre ...	22 2/13	
3,560 Gafflar à 8 öre ...	547 9/13	
127 Undervärjor à 1 R:dr ...	127	
Transport	4,274 11/13 ...	102,953

			Riksdaler.
Transport	4,274$\frac{11}{13}$	102,953	
300 Soldat-harnesk à 4½ R:dr	1,350		114,623¾
1,980 Pikar à ⅓ R:dr	660		
89 Bardisaner à 2 R:dr	178	11,670¾	
14 Trummor à 2 R:dr	28		
972 Ryttare-harnesk à 5 R:dr	4,860		
16 Curisser à 20 R:dr	320		
Conrad Falkenberg i Holland på wexlar.			
914 Läster Råg ifrån Ryssland		68,436	
285½ Läster ifrån Ingermanland		25,695	111,031
Jern		2,500	
220 Läster förväntades		14,400	
Anders Svensson uti Hamburg öfverskickat och det på värfning spenderat.			
714½ Läster Råg (af de 1,000 läster deraf 285½ till Holland)		64,305	
250 Läster af Hans Wewitzer		17,125	
100 Sk℔ koppar		4,500	113,330
100 Läster Råg ifrån Wiborg till Lybeck		6,850	
300 Läster ifrån Narfven		20,550	
Erik Larsson 607 Läst Råg ifrån Refle			54,427
Af de Lybske upptagit, som i Sverige betalt är			50,000
Johan Fegræus i Sundet, till några värfningar			18,420
För utskrefne Lands-knektar är levereradt till rotepenningar 20 Daler Svenska uppå hvar knekt, gör på 10 marker 8 Riksd:r alltså kommer det öfverens med utländske eller Skottska värfningar:			
Löper på 3,600 man, anno 1628 utdragne, à 8 R:dr		28,800	
Löper på 9,600 man, anno 1630 utdragne, à 8 R:dr		76,800	
Än uppå ryttarnes uppmundering, 20 R:dr lika som främmande ryttare bekomma till anredspenningar:			185,600
Löper på 500 Östgötha ryttare, 1,000 Westgötar, 1,000 Smålänningar, 1,500 Finske — 4,000 hästar à 20 R:dr, för 1 års mundering		80,000	
Ifrån Preussen är sändt till Stralsund:			
20⅙ Läst Krut, Lästen 1,000 R:dr, gör		20,166⅔	
55 Sk℔ Luntor à 15 R:dr		750	29,356
44 Sk℔ musquette-lod à 10 R:dr		440	
Än i December 8 Läster krut à 1,000 R:dr		8,000	
Ifrån Liffland affärdadt till Tyskland:			
Comp. 5 Liffländske ryttare, » 4 Döhnhoffs ryttare — värfn.-penningar på 1,125 hästar à 20 R:dr		22,500	
2 mån. sold till affordring		35,298	
Fracktar, hafra och hö		6,000	87,238
» Spentzes Skottar till fot — värfn.-penningar à 8 R:dr		9,600	
2 månaders sold		13,840	
Från Preussen till Tyskland kommit, och till dess affärdning bekostadt som följer:			
Comp. *Ryttare.*			
12 Baudissins		76,813	
12 Rehngrefvens		59,396	
5 Hynekens		24,320	195,417
4 Calenbacks		21,398	
3 Grefve v. Ortenburgs		13,490	

			Riksdaler.
		Fotfolk.	
Comp.			
12	Hofregementet		
12	Winkels		
12	Hebrons		
8	Rossows		
8	Dargitzes		
8	Vitzthumbs	16 regementer om 19,200 man.	
8	Wallenstens	wärfn.-pen. à 6 R:dr löper 115,200	350,480
12	Ramses	2 månads sold............ 235,280	
12	Hagendorfs		
8	Grefve Kraffurdts		
8	Hameltons		
8	Dönhoffs		
4	Taupadels dragoner		
8	Burksdorffs soldater		
128	comp. eller 16 regementer		
		Gevär uppå regementerne:	
9,792	Musquetter		
9,792	Bandeler	à 2½ R:dr........................ 24,480	
9,792	Gafflar		
17,136	Undervärjor à 1 R:dr	 17,136	
17,136	Pottar à 1 R:dr	 17,136	96,424
7,344	Wapner à 4½ R:dr	 33,048	
7,344	Pikar à ⅓ R:dr	 2,448	
816	Bardisaner à 2 R:dr	 544	
		Summa	3,126,937⅓

Anno 1631.

Är utskickadt ifrån Sverige.

Öfverstars och Öfv.-Lieuten:ts Beställning.		Comp.		
3,000	Herr Åke Oxenstjernas reg:te	8		
3,000	Erik Hands regemente.......	8		
1,000	Södermanlän:gar m. Jör. Soop	4		
3,000	Dawed Drummunds..........	8	54 comp. eller 6¾ reg:te	
1,000	Bengt Pielefeldts..............	4	om 8,100 man.	
3,000	Saltzburgs eller Köningams..	8	Årslön 25,228 Daler.	12,614
1,000	Anders Kjörnings.............	4		
3,000	Hans Kyhles...................	8		
18,000	Till recruter på några reg:ter	2		
	Commis på 8,100 knektar à 5 alnar gör 45,500 alnar			
	och 1,000 ryttare à ⅔ R:dr löper..............			30,333⅓
	Öfverstars o. Öfv.-Lieuts. årslön 21,000 Daler om året			
	löper i 3 år 63,000 D:lr, gör i R:dr			31,500
	En månads läning efter nya ordningen.................			15,862
	Hemman: hvart regemente om 2,008 Daler löper på			
	7 regementer............................ 14,056			
	7,294 Tunnor Spanmål à 2 R:dr.... 14,588			
	28,644			
	Gör i 3 år................			85,932

Öfverstars och Öfv.-Lieuten:ts Beställning.			Riksdaler.
2,000	4 comp. Söderml:ds rytt. } 1 mån. sold 3,447 } gör i R:dr		1,723½
1,000	4 comp. Uplands ryttare } 1 mån. sold 3,447 } gör i R:dr		1,723½
21,000	1,000 T:r foderkorn } 1,000 Lass hö } à 1 R:dr		2,000
	Hemmansränta à 4,440 Dal. { 4 comp. Södermanl.		17,760
	Hemmansränta à 4,440 Dal. { 4 comp. Upländ.		17,760
	Än ryttares 2 års Hemmansränta { Södermanländer		35,520
	Än ryttares 2 års Hemmansränta { Upplänningar		35,520
	För 1,000 Wapner à 5 R:dr		5,000
	Frackt och extra-ordinarie		25,000
	Proviant på 8,100 knektar } och 1,000 ryttare } 9,100 man.		
	4,450 T:r Bröd à 1½ R:dr	6,825	
	6,825 T:r Öl à 1 R:dr	6,825	
	568¾ T:r Kok-mjöl à 4 R:dr	2,275	
	9,100 L℔ Kött à ½ R:dr	4,550	26,215
	9,100 L℔ Fisk à ½ R:dr	4,550	
	910 L℔ Smör à 1 R:dr	910	
	70 T:r Salt à 4 R:dr	280	
	Gevär på bemälte 7 Regementer:		
	4,032 Musquetter } 4,032 Bandeler } 4,032 Gafflar } à 2½ R:dr	10,080	
	7,056 Wärjor à 1 R:dr	7,056	
	7,056 Pottar à 1 R:dr	7,056	39,704
	3,024 Vapen à 4½ R:dr	13,608	
	336 Bardisaner à 2 R:dr	672	
	112 Trummor à 2 R:dr	224	
	3,024 Pikar à ⅓ R:dr	1,009	
	Än à part af rustkammaren utskickadt:		
	7,344 Musketter à 2 R:dr	14,680	
	5,260 Bandeler à 18 öre	1,820 10/13	
	13,868 Gafflar à 8 öre	2,133 7/13	
	1,144 Soldat-harnesk à 4½ R:dr	5,148	
	355 Pottar à 1 R:dr	355	
	5,204 Pikar à ⅓ R:dr	1,734 9/13	40,923
	479 Bardisaner à 2 R:dr	958	
	36 Trummor à 2 R:dr	72	
	68 Curisser à 20 R:dr	1,360	
	2,261 Ryttare-harnesk à 5 R:dr	11,305	
	19½ par Pistoler à 8 R:dr	1,356	
Af Petter Gröneberg:	Krut för		70,000
Af Räntekammaren i Pommern skickat		62,038 63,973 108,340	
		234,451 D:r gör i R:dr	78,150⅓
Några Stralsundske vexlar betalt		44,462 D:r gör i R:dr	14,820⅔
Ifrån Hamburg i Commiss till klädekammaren i Stettin		104,401 D:r gör i R:dr	34,800⅓
Ifrån Preussen till Pommern förskickat och några vexlar der betalte			159,450
Petter Gröneberg i Hamburg upptagit			85,707⅔

		Riksdaler.
Erik Larsson i Holland menageret:		
	114,294	
af Fransyske Subsidien	200,000	
	200,000	
Holländske Subsidien	60,000	
af Stora tullen ditbekommit	41,358	
Än uppburit	2,290	
	4,700	923,403
Uppå koppar upptagit	166,143	
	5,209	
Muskowiske spanmålsvinst	69,083	
Finsk spanmål och persedlar	47,225	
Svenske rågen	1,839	
Än Tjära	10,632	
Värfnings-penningar för utskrifningshjelpen eller rote-penningar uppå det inländske folket som ur Sverige utsändt är:		
8,100 man till fot à 8 R:dr	64,800	84,800
1,000 ryttare à 20 R:dr	20,000	
600 knektar ifrån Finland till recru à 8 R:dr		4,800
Summa		1,881,021⅓

Anno 1632.

Är utskickadt:

		Riksdaler.
Ifrån Sverige till Tyskland 3,305 Sk𝔗 Creutzer (mynt) à 70 R:dr		231,350
Än Stralsundske Creditorer 3,353 T:r Spanmål à 2 R:dr		6,706
Doctor Salvius upptagit gevär af Louis De Geer på		46,000
Erik Larsson ifrån Frankrike		166,000
Conrad v. Falkenberg i Holland disponerat:		
Vinsten af Muskowiske Rågen		24,882
Af Staterne uti Holland		20,000
Af Rustkammaren är utsändt:		
2,000 Musquetter à 2 R:dr	4,000	
2,000 Bandelerer à 18 öre	346 2/13	
4,750 Gafflar à 8 öre	730 10/13	
620 Soldat-harnesk med hattar à 5½ R:dr	3,410	
4,000 Pikar à ⅓ R:dr	1,333⅓	12,320
250 Ryttar-harnesk à 5 R:dr	1,250	
64 par Pistoler och hölster à 10 R:dr	640	
300 Bardisaner à 2 R:dr	600	
5 Trummor à 2 R:dr	10	
Allehanda arklipersedlar som ifrån Stockholm till Tyskland åstadskickadt är ifrån anno 1630 intill anno 1632 eftersom dess specification det utvisar		155,181
Summa		662,439

Förutan 902¾ Sk𝔗 styckegods, som alla de stycken väga, hvilka ock der till Tyskland öfverkomna äro, Sk𝔗:det för 70 R:dr räknadt 63,192½ R:dr, dem man igen dit förmodar.

		Riksdaler.
Anno 1633		
är utskickadt ifrån Sverige:		
Comp.		
4 Adolph Hårds.		
4 Bengt Björns.		
4 Nils Kagges Westgötar.		
4 Honora Werletz.		
4 Hans Stryks.		
20 eller 5 Sqvadroner eller ock 3,000 man.		
S. D:r	Riksd:r	
Årslön 9,010	4,505	
Än Öfv.-Lieutenanter 5,000	2,500	
En månads läning	5,665	
15,000 aln. kläde à $\frac{2}{3}$ R:dr	10,000	45,660
Hemmans-ränta	5,020	
2,605 T:r spanmålsunderhåll à 2 R:dr	5,210	
Än för anno 1634	10,230	
5 Öfverste-Lieutenanter	2,500	
Proviant på 3,000 man.		
1,500 T:r Bröd à $1\frac{1}{2}$ R:dr	2,250	
2,000 T:r Öl à 1 R:dr	2,000	
$187\frac{3}{4}$ T:r Kok-mjöl à 4 R:dr	751	
3,000 L℔ Kött à $\frac{1}{2}$ R:dr	1,500	$8,393\frac{2}{13}$
3,000 L℔ Fisk à $\frac{1}{2}$ R:dr	1,500	
300 L℔ Smör à 1 R:dr	300	
$23\frac{1}{13}$ T:r Salt à 4 R:dr	$92\frac{2}{12}$	
Af Rustkammaren utsändt:		
2,000 Musquetter à 2 R:dr	4,000	
1,500 Bardisaner à 18 öre	$254\frac{2}{13}$	
2,000 Gafflar à 8 öre	$303\frac{1}{13}$	
2,000 Pikar à $\frac{1}{3}$ R:dr	$666\frac{1}{3}$	$5,520\frac{4}{13}$
100 Bardisaner à 2 R:dr	200	
48 Trummor à 2 R:dr	96	
Rote-penningar uppå 3,000 knektar à 8 R:dr		24,000
Marcus Stenman af 1633 års Ryska Spanmålshandling, uppå förslag		45,000
Summa		$128,573\frac{1}{2}$

Än som man ingen viss besked på hafver:

Fransyske subsidien för 1633 ... 400,000

Än förre års räst:

	Riksd:r		Utgånget:	Fattas:	
1:a Termin	120,000	anno 1631	114,294	5,706	
2:a Termin	200,000		200,000	—	39,706
	400,000	anno 1632	200,000	—	
			166,000	34,000	
	400,000	anno 1633, som förbemäldt är.			
	400,000	anno 1634, böör utgå			400,000
					839,706 Riksd:r

Holländske Subsidier till anno 1631 levereradt ... 60,000
anno 1632 levereradt ... 20,000

80,000

Summa.	Riksdaler.
Ifrån 1628 till 1630 års ända	3,125,937
år 1631 bekostat	1,881,021
år 1632 passeret	662,439
år 1633 passeret	128,573
	5,798,970
Holländske Subsidier 1631 och 1632	80,000
Fransyske Subsidier för 1633	400,000
» än för 1632 års rest	39,706
» item pro anno 1634	400,000
	6,718,676

Antager man att R:drn är lika med 8 R:dr R:mt i nuvarande mynt, så skulle kriget i samma mynt hafva kostat Svenska Kronan:

År 1630	R:dr R:mt	25,007,496	från Sverige	25,007,496
År 1631	d:o	10,453,816	från Sverige	15,049,168
		4,595,352	utl. subsid.	
År 1632	d:o	3,811,512	från Sverige	5,299,512
		1,488,000	utl. subsid.	
År 1633	d:o	1,028,584	från Sverige.	
Restantier från 1631 och 1632 års subsidier		957,600		7,357,600
År 1633 i Franska subsidier		3,200,000		
År 1634	d:o	3,200,000		
	Summa	53,749,400,	hvaraf	
		40,304,400	från Sverige och	
		13,440,000	utländska subsidier.	

Förslag uppå efterskrifne poster, som till Stralsu

Debet.					Svenske Daler.	Riksdaler.
Utredning.	1,800 t:r bröd à 3½ D:r	6,300				
	2,700 t:r öl à 3	8,100				
4 Axel Duwalls in Julio 1628	225 t:r ärter o. gryn à 8.	1,800				
8 Gref Nilses in Julio 1628	3,600 L℔ Torrfisk och kött à 1¼	4,500	24,570			
6 Lars Kaggs in Oct. 1628	3,600 L℔ Saltfisk och kött à 1	3,600				
6 Jacob Duwalls Oct. 1628	27 t:r salt à 10	270				
24						
Årslön för anno 1628, 1629	Herr Lesslies	4,000				
	Grefve Nilses	4,000				
	Jacob Duwalls	4,000				
	Fritzes	2,000				
	Lars Kagges	4,000	78,823½			
	Axel Duwalls	2,000				
	24 companier	20,064				
	4 partie Regementsbefäl	2,080				
	Commiss för	36,679½				
	6,384 t:r spannemål à 6	38,304				
	Hemmansränta visse persedlar	12,362	56,832			
	Hemmansränta ovisse persedlar	6,176				
Anno 1629 recreu	225 t:r bröd à 3½	787½				
2 Comp Småländ:r	337½ t:r öl à 3	1,012½				
1 Comp. Uppländ:r	28½ t:r ärtor och gryn à 8	228				
3	450 L℔ Torrfisk o. kött à 1¼	562½	5,043½			
	450 L℔ Saltfisk o. kött à 1	450				
	3 t:r Salt à 10	30				
	Årslön	1,254				
	1 månads läning	1,619				
					166,169	—
Än bekosta på 4 comp. Skottar	värfningspenningar à 8 R:dr		4,800		—	8,260
	1 månads sold		3,460			
Melchior Kriegbaum 4 comp. värfningspenningar à 6 R:dr			3,600			
William Spenses på 300 man à 6 R:dr			1,800		—	7,200
Hans Redwen 300 man à 6 R:dr			1,800			
Alexander Eken	Uti Stockholm in Januario				1,055	—
	Uti Preussen 1628				—	500
Berendt Stubbe in April uti Stockholm					2,475	—
Herr Sten Bjelke					1,250	300
In Majo med Bokhållaren Nils Nilsson			8,400			
In Junio ifrån Preussen			10,000			
Ifrån Göteborg	In Junio	31,970				
	Augusto	40,415	80,385	120,613	120,613	—
	September	8,000				
Ifrån Stockholm	719 Sk℔, 2 L℔ jernstycken à 12 R:dr		21,573			
	1,124 st. lod, väga 17 L℔ à 6 R:dr		255			
In Sept. ifrån Stockholm.	42 t:r smör à 20 R:dr		800			
	100 t:r lax à 10 R:dr		1,000		—	2,280
	40 t:r torrfisk à 10 R:dr		400			
Af Knut Mattson o. Måns Jonsson	1,000 t:r salt kött à 8 R:dr		8,800			
	24 t:r talg à 15 R:dr		360		—	12,160
	1,200 st. hudar à 2½ R:dr		3,000			
Ifrån Finland	1,200 t:r spannemål à 2½ R:dr		3,006		—	5,650
	1,060 t:r d:o à 2½ R:dr		2,650			
				Transport	291,562	36,305

[illegible] *i Riksark. Af alla här förekommande* Svenska Daler räknas 2 på Riksdalern.

954.

disponerade äro till dato. 12 Aprilis 1630 *).

Debet.		Svenske Daler.	Riksdaler.
	Transport	291,562	36,305
In October från Stockholm 5,000 t:r spannemål à $2\frac{1}{2}$ R:dr		—	12,500
En wexel till Anders Svensson		—	10,000
Af Wewetzer här betaldt { Henrik Müller 3,900; Casper Hagen 507 }		—	4,407
Ifrån Finland och Ingermanland { 3,716 t:r mjöl à $3\frac{1}{2}$ R:dr 13,006; 3,411 t:r råg à $2\frac{1}{2}$ R:dr $8,527\frac{1}{2}$; 1,307 t:r korn à 2 R:dr 2,614 }		—	$24,147\frac{1}{2}$
Ifrån Calmar öfverskickadt		—	1,000
16 Oct. från Calmar 8 16-pund. stycken om 104 Sk℔, 6 L℔, 19 m:k à 60 R:dr		—	6,263
8 lådor med hjul à 100 R:dr 800; 997 st. lod väga 44 S℔, $13\frac{1}{2}$ L℔ à 60 R:dr 268		—	1,068
		291,562	$95,735\frac{1}{2}$
		gör R:dr.	145,781
			$241,516\frac{1}{2}$

Än Debet. (Svenske Daler. — Riksdaler.)

Comp.	Musketer.	Bandelerer.	Gafflar.	Wärjor.	Pottar.	Vapen med Pottar.	Pikar.	Bardisaner.	Trummor.
31 { 4 Axel Duwalls o. Fritzes idel musqueterare	504	504	504	504	504	—	—	24	8
8 Gref Nilses	576	576	276	1,008	576	432	432	48	16
6 Lars Kagges	432	432	432	756	432	324	324	36	12
6 Jacob Duwalls	432	432	422	756	432	324	324	36	12
3 Recru	216	216	216	378	216	162	162	18	6
4 Skottar	288	288	288	504	288	216	216	24	8
	2,448	2,448	2,448	3,906	2,448	1,458	1,458	186	62
Ifrån Stockholm 1628	367	60	387	—	—	—	—	—	—
Ifrån Preussen 1628	110	—	110	—	—	—	—	—	—
Ifrån Stockholm 1629	{ 701; 137 }	502	1,372	—	—	—	536	6	6
	3,763	3,010	4,317	3,906	2,448	1,458	1,994	192	68

Blifver Summan.

				Svenske Daler.	Riksdaler.
3,763 Musqueter	à 6 D. —	22,578	—	58,937	—
3,010 Bandeler	à — » 28	2,633	—		
4,317 Gafflar	à — » 10	1,349	2		
3,906 Undervärjor	à 3 » —	11,718	—		
2,448 Stormhattar	à 2 » —	4,896	—		
1,458 Vapen med Pottar	à 10 » —	14,580	—		
1,994 Pikar	à — » 8	498	16		
192 Bardisaner	à 1 » —	1,344	—		
68 Trummor	à 5 » —	340	—		
Krut { Med Bauert	1 läst	3,000			
Ifrån Archeli	5 läst 44 P:d	15,044			
Utredning på 31 comp.	3 läst 2,160 P:d	11,160			
		29,204	— 3 P:d för R:d	—	$9,734\frac{2}{3}$
Luntor { Ifrån Stockholm; Ifrån Preussen; På 31 comp. }	S℔ 10, 30, 46; L℔ 6, —, 10; m:k 15, —, —	S℔ 86, L℔ $16\frac{3}{4}$ à 40 D.	20 R:d	—	$1,736\frac{3}{4}$
Bly { Ifrån Stockholm; På 31 comp. }	S℔ 9, 31; L℔ 4, —; m:k —, —	40 4 à —	10 R:d	—	402
					11,873
				gör R:d	29,968…
					4

Tyska E[illegible]

	Debet.	Summa.	April.	Majus.	Junius.
På 12 comp.	Hvar om Månaden Löper i 8 Månader 60 pund 108,000 pund bröd gör 519 T:r pund 864,000 hvar Tunna eller 208 pund kosta... à 3 R:d 12,461½ ⅛ T:a 1,350 T:a Öl 10,800 T:r à 1 R:d 10,800 ½ Fjerd. 112½ T:a Ärtor Gryn och Mjöl........ 900 T:r à 3½ R:d 3,150 1 ℔ 1,800 ℔ Torr Fisk och kött.............. 14,400 ℔ à ⅓ R:d 4,800 1 ℔ 1,800 ℔ Salt Fisk och kött.............. 14,400 ℔ à ¼ R:d 3,600 2 m:k 13 T:r 11 ℔ Sallt 110 T:r 10 t. à 3 R:d 330 2 m:k 13 T:r 11 ℔ Smör 110 T:r 10t. à 12 R:d 1,320 1 T:a per comp. 12 T:r Pepparrot................. 96 T:r à 4 R:d 384 1 T:a per comp. 12 T:r Senap...................... 96 T:r à 4 R:d 480	37,320	4,665	4,665	4,66[illegible]
5 reg:tr till fält knektar.	360,000 pund eller 1,730 T:r 160 pund bröd, hvar Tunna bör hålla 208 pund à 3 R:d... 5,192 4,500 T:r Öl à 1 R:dr...................... 4,500 375 T:r Ärtor, gryn o. kokmjöl à 3½ R:d 1,312 6,000 ℔ Torrt kött eller fisk à ⅓ R:d... 2,000 6,000 ℔ Salt kött och fisk à ¼ R:d...... 1,500 46 T:r 2 ℔ Salt à 3 R:d.................. 138 46 T:r 2 ℔ Smör à 12 R:d.............. 554	15,196	—	15,196	—
12 comp. till sjöss in Julio knektar.	Löper uti 7 månader. 108,000 pund bröd gör 519 T:r 756,000 pund eller 3,635 T:r. Tunna eller 208 pund kosta à 3 R:dr.......... 10,905 1,350 Tunnor Öhl 9,450 t. à 1 R:d. 9,450 112½ Tunna Ärtor, Gryn och kokmjöl 787½ t. à 3½ R:d.................... 2,756¼ 1,800 ℔ Torr fisk o. kött 12,600 ℔ à ⅓ R:d 4,200 1,800 ℔ Sallt fisk o. kött 12,600 ℔ à ¼ R:d 3,150 13 T:r 11 ℔ Salt 96 T:r 12 t. à 3 R:d 291¾ 13 T:r 11 ℔ Smör 96 T:r 12t. à 12 R:d 1,163 12 T:r Pepparrot....... 84 T:r à 4 R:d 336 12 ℔ Senap............. 84 T:r à 5 R:d 420	32,662	4,666	4,666	4,66[illegible]
	Uppå 12 comp. in Aprilis till sjöss: Års Lön........... R:dr 3,376½; 8 mån. Läning uppå Officer....... R:dr 4,092	8,368	3,376 624	— 624	— 624
	12 comp. in Majo till sjöss: Års Lön............ R:dr 3,367; 7 månaders Läning på Officer........ R:dr 4,368	7,744	— —	3,376 624	— 624

5.

litionen *).

lius.	Augustus.	Sept.	Octob.	Novemb.	Decemb.	Januari.	Febr.	Mars.	April.
4,665	4,665	4,665	4,665	4,665	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4,666	4,666	4,666	4,665	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
624	624	624	624	624	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
624	624	624	624	624	—	—	—	—	—

Debet.	Summa.	April.	Majus.	Ju[illegible]
5 Reg:ter till fält { Års Lön .... R:dr 11,255			11,255	–
1 månads läning på Officer .... R:dr 2,080	124,215	—	2,080	–
11 månaders läning öfver alla .... R:dr 110,880			10,080	10,0[illegible]
10 Reg:ter värfvade. { 1 månads sold .... R:dr 69,200	451,280	—	—	–
12 mån. läningar .... R:dr 382,080		—	31,840	31,8[illegible]
40 comp. Tyska Ryttare. { 1 månads sold .... R:dr 78,440	509,860	—	—	–
11 halfva månadssold.... R:dr 431,420		—	39,220	39,2[illegible]
1 Regementes officerare i Stralsund	12,228	—	1,019	1,0[illegible]
32 Comp. Svenska och Finska ryttare 12 månaders läningar	163,584	—	13,632	13,[illegible]
2 Comp. Fält-arkli-folk .... R:dr 29,400 } 1,000 Hästar till Ammunitions-saker...... R:dr 120,000 }	149,400	—	12,450	12,[illegible]
Om månader (löper i underskrefne månader).				
80 Fraktskepp till 32 comp. ryttare ifrån Sverige att öfverföras à 50 hästar hvart om 100 läster à 3 R:dr gör om månaden .... 24,000 à 2 R:dr 48,000	—	—	12,000	24,0[illegible]
10 Rostocker skutor till ammunitionssaker à 100 R:dr .... à 2 R:dr 4,000	—	—	2,000	2,0[illegible]
15 Fraktskepp till 6 comp. Cuirassierer à 50 hästar, hvart skepp om 100 läster à 3 R:dr .... à 2 R:dr 9,000	—	—	2,250	4,5[illegible]
62 Skepp till 25 comp. ryttare ifrån Preussen à 50 hästar om 100 läster à 2 R:dr .... à 2 R:dr 24,800	—	—	6,200	12,400
12 Skepp till 5 comp. ryttare ifrån Liffland à 50 hästar om 100 läster à 2 R:dr .... — 4,800	—	—	2,400	2,4[illegible]
16 Städernas skepp à 500 R:dr om månaden 8,000 .... 7 R:dr 56,000 } 10 Örligfraktskepp à 500 R:dr 5,000 .. 2 R:dr 10,000 }	—	—	10,000	–
156,600	156,600	—	—	–
Handpenningar och extra-ordinarie utgifter	24,000	—	2,000	2,0[illegible]
9,000 { 5,000 Tyska ryttare h. 1 Tunna hafra på hösten om månaden	5,000	—	5,000	–
4,000 Lands-ryttare första månaden 1 T:a sådan på hösten ½ T:a månadtlig	26,000	—	4,000	2,0[illegible]
Värfnings-penningar på 1 Regemente som Marskalken värfvar 8 R:dr	9,600	—	9,600	–
Summa	1,733,057	13,331	206,177	186,1[illegible]
9 { 5 Reg:ter Kniphusens o. 4 Reg:ter Fransoser { Värfningspenningar 86,400		—	86,400	–
1 Månads sold 62,280	177,336	—	—	–
1 Månads penningar 28,656		—	—	–
20 Fraktskepp 500 R:dr i månaden 10,000 löper i 2 mån.	20,000	—	—	–
	1,930,393	—	292,577	–
Summa { Penningar	1,657,615	4,000	224,200	111,4[illegible]
Proviant	85,178	9,331	24,527	9,3[illegible]
Hafra	31,000	—	9,000	2,0[illegible]
Frakter	156,600	—	34,850	45,3[illegible]

Julius.	Augustus.	Sept.	Octob.	Novemb.	Decemb.	Januari	Febr.	Mars.	April.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10,080	10,080	10,080	10,080	10,080	10,080	10,080	10,080	10,080	—
69,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31,840	31,840	31,840	31,840	31,840	31,840	31,840	31,840	31,840	31,840
78,440	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39,220	39,220	39,220	39,220	39,220	39,220	39,220	39,220	39,220	—
1,019	1,019	1,019	1,019	1,019	1,019	1,019	1,019	1,019	1,019
13,632	13,632	13,632	13,632	13,632	13,632	13,632	13,632	13,632	13,632
12,450	12,450	12,450	12,450	12,450	12,450	12,450	12,450	12,450	12,450
12,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,250	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10,000	—	10,000	—	10,000	—	10,000	16,000	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
300,910	122,820	132,820	122,820	128,154	112,241	122,241	128,241	112,241	62,941
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62,280	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	28,656	—	—	—	—	—	—	—	—
10,000	10,000	—	—	—	—	—	—	—	—
373,190	161,476	—	—	—	—	—	—	—	—
331,409	150,145	111,489	111,489	111,489	110,241	110,241	110,241	110,241	60,941
9,331	9,331	9,331	9,381	4,665	—	—	—	—	—
2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
30,450	—	10,000	—	10,000	—	10,000	16,000	—	—

Credit.	Summa.	April.	Majus.	Juni
Af Stora Tullen	70,000	4,000	20,000	10,00
Stationen i Ingermanland 16,000 D:r per 6½ m:k	11,077	—	—	—
Ännu 10,000 T:r hafra derifrån förmodas	10,000	—	5,000	5,00
Förkortas Tyska Ryttare 5,000 T:r hafra	5,000	—	5,000	—
Åtskilliga partikularpersoner att försträcka { penningar 65,000	150,000	—	65,000	—
{ proviant 85,000		9,300	24,500	9,33
Mårten Wewetzer	100,000	—	50,000	—
För de 2,500 S℔ koppar som ordinarie staten inskjuter och föryttras till	216,705	—	50,000	80,00
Af Tullen för Riga, Rewal, Pernau och Narwa	110,000	—	—	—
Af Boskaps-hjelpen för det som in Majo och Junio på Cuirassier o. 3 Reg:ter soldater förordnadt 60,000 R:dr	30,000	—	15,000	15,00
Af Preussiska anordningen på 25 comp. ryttare för Maj och Juni ½ solden	49,250	—	24,625	24,62
Af Liffländska anordningen på 5 comp. ryttare	9,850	—	4,925	4,92
416 S℔ 5 ℔ koppar till Sept. à 55 R:dr ...... 22,885 960 S℔ d:o à 55 R:dr 52,800	75,685		—	—
Summa { Credit	827,567	13,300	264,050	148,880
Summa { Deficit	1,092,826	31	28,527	19,240

Julius.	Augustus.	Sept.	Octob.	Novemb.	Decemb.	Januari.	Febr.	Mars.	April.
36,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	11,077	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9,330	9,330	9,330	9,300	4,610	—	—	—	—	—
50,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
86,705	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30,000	30,000	30,000	20,000	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	22,885	20,000	20,000	12,800	—	—	—	—
212,035	39,330	73,262	49,300	24,610	12,800	—	—	—	—
161,155	122,146	59,558	73,520	103,554	99,441	122,241	128,241	112,241	62,941

Balance på

		Summa.	Aprilis.	Majus.
	Summa *Debet* Penningar	1,512,295	42,424	266,526
	Summa *Debet* Proviant	99,183	—	43,191
	Summa *Debet* Frakter.........	156,600	—	10,000
	Summa *Debet* Hafra...........	31,000	—	9,000
		1,799,078	42,424	328,717
	Credit.			
R:dr 68,000:	Af Louis de Geer efter utgifne vexlars lydelse	38,824	38,824	—
	Af Store Tullen	70,000	3,000	20,000
	Uti Stockholms proviant att hafva i förråd, och der det får på soldaterne utdelas, så måste det så mycket igen i penningar komma till godo. { 1,000 t:r bröd à 1½ R:d.. 1,500; 500 t:r sill à 3 R:d ..... 1,500; 100 t:r strömming à 3 R:d 900; 3,000 L℔ kött à ⅓ R:d... 666 }	4,566	—	4,566
	Af boskapshjelpen till utredningen 60,000 R:d	30,000	—	30,000
	Ifrån Preussen uppå 25 comp. ryttare, 1 månads sold in Majo	49,250	—	49,250
	Ifrån Liffland på 5 comp. ryttare, 1 månads sold	9,850	—	9,850
	Stationen i Ingermanland, 180,000 S:d per 6½ m:k till Riksdalern	11,077	—	—
	Än 10,000 t:r hafra derifrån förmodas.............	10,000	—	4,000
	Af Preussen uppå 4 reg. soldater — 12 månads läningar	152,832	—	12,736
	Af brödhandeln, som Herr Johan Skytte beställer 10,903 t:r mjöl à 2½ R:d............	252,252	—	—
	Åtskillige particular-personer att försträcka { Penningar	64,000	—	—
	Åtskillige particular-personer att försträcka { Proviant	86,000	—	38,000
	Kortas på Tyske ryttare för 5,000 t:r hafra som dem förordnat är............	5,000	—	5,000
	Af ordinarie statens ränta, 385,148 S:d per 14 m:k till Riksd:r	110,042	—	110,042
	Än för kopparköp in Martio, Aprili o. Majo 127,000	36,286	—	—
	Af Saltlicenten in Majo o. Jun. 100,000; Af landshjelpen o. qvarntullen 81,227 } 181,227 gör	51,779	—	—
	För 1584 S℔ koppar uppå Augusti o. September	79,244	—	—
	Summa credit	1,061,002	42,424	283,414
Af utskrifningsrotarne i Sverige.	16,010 i Uppland och Westmanland à 1½ tunna spannemål .... 24,015 t:r; 6,500 i Södermanland..... 9,750 t:r; 4,080 Nerike och Wermland, jern .... 6,120 t:r; 8,350 Östergöthland .... 12,525 t:r } 52,410 à 2½ R:d	131,025	—	—
	20,040 Westergöthl. à 3 L℔ smör 60,120 gör... 4,624½; 13,750 Småland à 3 L℔ smör 41,250 gör... 3,173 } 7,797½ à 20 R:d	155,950	—	—
	8,100 Norrlanden à 3 t:r lin gör............... 24,300 à 2 R:d....	48,600	—	—
		1,396,567		
	Deficit	402,501	—	45,273

*) Orig. i Riksarkivet.

…ditionen *).

…fūs.	Augusti.	Septemb.	Octob.	Novemb.	Decemb.	Januari.	Febr.	Mars.	April.
,355	92.135	131,355	92,135	131,355	90,887	130,107	90,887	130,107	90,887
,332	9,332	9,332	9,332	9,332	—	—	—	—	—
,000	—	100,600	—	10,000	—	10,000	16,000	—	—
,009	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
,687	103,467	234,287	103,467	152,687	92,887	142,107	108,887	132,107	92,887
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
[illegible]	10,000	16,400	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	11,077	—	—	—	—	—	—	—
000	2,000	—	—	—	—	—	—	—	—
736	12,736	12,736	12,736	12,736	12,736	12,736	22,736	12,736	12,736
932	22,932	22,932	22,932	22,932	22,932	22,932	22,932	22,932	22,932
—	—	—	20,000	20,000	24,000	—	—	—	—
000	9,000	9,000	9,000	3,000	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
779	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	39,622	39,622	—	—	—	—	—	—	—
447	96,250	111,767	64,668	58,668	59,668	35,668	35,668	35,668	35,668
—	—								
—	—	100,000	40,000	80,000	30,000	40,000	45,575	—	—
—	—								
		211,767	104,668	138,668	89,668	75,668	81,243	—	—
240	7,217	31,520	—	14,019	3,219	66,439	27,644	96,439	57,219

№

Förslag uppå

	Debet.	Summa.	Julius.
1½ Kniphaus:s	5½ Regementer Svenske .... 10 månads läningar	113,300	11,330
3 Marskalk:s	2 Regementer ifrån Finland.......... 10 månads läningar	22,660	2,266
1½ Mitschefals	9 Regementer soldater i fält .... 10 månads läningar	279,792	25,272
1 Lesslies	2 Regementer Stralsundske............ ½ månads sold	13,840	6,920
½ Duwalds	3½ Regementer Stralsundske.......... 9 månads läningar	100,276	—
½ Guardie	3½ Regementer Stralsundske.......... 1 månads sold	24,220	24,220
1 Mackeis			
	8 Regementer ifrån Preussen........ / 1 Spenses.......... } 10 månads läningar	286,560	28,656
	1 Burcksdorffs ifrån Brandenburg... / 1 Dönhoffs .... / ½ Wallensteiners .... } 10 månads läningar	79,600	7,960
	3 Companier ifrån Sverige........... 5 halfva månads sold	14,705	—
	1 d:o Åke Totts... 1 hel o. 5 halfva månads sold	6,861	1,961
	37 (*comp.*) ryttare ifrån Preussen. / 9 (*comp.*) d:o ifrån Liffland . } 5 halfva månads sold	225,510	45,102
	3 (*comp.*) Zachariæ Paulis . . 1 hel o. 4 halfva månads sold	17,651	5,883
	4 comp. Stralsundske reg:tet 1 hel o. 4 halfva månads sold	23,520	7,840
	20 comp. Svenske ryttare	85,200	8,520
	12 comp. Finske ryttare..........	51,120	5,112
	4 Comp. fältarklifolk..........	30,000	3,000
	1,000 arklihästar	100,000	10,000
	Handpenningar..........	50,000	5,000
	Frakter, på förslag	90,000	9,000
	Stralsundske officerares rest till 1 Julii	8,537	—
	Än som Anders Svensson till 1 Julii är öfver besväret på de 24,000 Riksdaler	8,600	8,600
	Till värfningspenningar uppå 600 man Kriechbaums à 6 Riksdaler..........	3,600	} —
	Till värfningspenningar uppå 300 man Kemnitzes à 6 Riksdaler	1,800	
		1,637,372	216,642
	Proviant uppå 4 comp. Åke Hanssons uppå Flottan.		
	om månaden — löper i 5 månader		
	½ Tunna : 300 T:r Bröd .... 1,500 T:r à 1½ R:d 2,250		
	¾ Tunna : 750 T:r Öl.......... 2,250 T:r à 2 Rd .. 4,500		
	½ Fjärd. : 37½ T:r ärtor o. gryn 187½ T:a à 4 R:d . 750		
	1 L℔ : 600 L℔ torr fisk o. kött 3,000 L℔ à ⅔ R:d. 2,000	11,295	2,259
	1 L℔ : 46 T:r salt fisk ..... 230 T:r à 6 R:d. 1,380		
	2 ℔ : 4 T:r 8 L℔ smör..... 23 T:r 1 L℔ à 14 R:d 323		
	2 ℔ : 4 T:r 8 L℔ salt ...... 23 T:r 1 L℔ à 4 R:d 92		
		1,648,667	218,901
	Värfnings- eller anredspenningar på 375 hästar à 15 R:d i Stralsund, förutan Jacob Duwalls compani som betaldt är	5,625	—

957.

Tyske Expeditionen.

August.	Septemb.	Octob.	Novemb.	Decemb.	Januari.	Februari.	Martius.	Aprilis.
11,330	11,330	11,330	11,330	11,330	11,330	11,330	11,330	11,330
2,266	2,266	2,266	2,266	2,266	2,266	2,266	2,266	2,266
25,272	28,656	28,656	28,656	28,656	28,656	28,656	28,656	28,656
6,920	—	—	—	—	—	—	—	—
11,144	11,144	11,141	11,144	11,144	11,144	11,144	11,144	11,144
—	—	—	—	—	—	—	—	—
28,656	28,656	28,656	28,656	28,656	28,656	28,656	28,656	28,656
7,060	7,960	7,960	7,960	7,960	7,960	7,960	7,960	7,960
2,941	—	2,941	—	2,941	—	2,941	—	2,941
980	—	980	—	980	—	980	—	980
—	45,102	—	45,102	—	45,102	—	45,102	—
—	2,942	—	2,942	—	2,942	—	2,942	—
—	3,920	—	3,920	—	3,920	—	3,920	—
8,520	8,520	8,520	8,520	8,520	8,520	8,520	8,520	8,520
5,112	5,112	5,112	5,112	5,112	5,112	5,112	5,112	5,112
3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3:000
10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000
8,537	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
5,400	—	—	—	—	—	—	—	—
152,038	182,608	134,565	182,608					
2,259	2,259	2,259	2,279	—	—	—	—	—
154,297	184,867	136,824	184,867					
5,625	—	—	—	—	—	—	—	—

Balance uppå

	Summa.	Julius.
(Debet.) .... Penningar...	1,642,997	216,642
Proviant.....	11,295	2,259
	1,654,292	218,901
(Credit.)		
Med H. K. M:t ifrån Sverige ankommit uti Riksdalrar och kopparmynt	34,107	34,107
Af Stralsunds stad uppå de 1,000 läster mjöl, som Sixten leverera skall, deraf 500 läster för stadens försträckte gäld afkortadt, och de andre 500 läster härmed betalas à 84 Riksdaler	42,000	20,000
För 200 Tunnor Spanmål à 4 Riksdaler	800	800
Från Sundet uppå Fältherrens spanmål	18,776	18,776
Af Hamburg för 1,000 läster råg som af Reval till Mårten Wewetzer förordnade äro — à 75 Riksdaler	75,000	37,500
Från Sverige fattas till 6 Julii uti kopparmynt: 286,823 S:dr Maj med Jun. mån. peng:r per 14 m:k 81,949; 40,000 Julii 11,428; 30,000 Augusti 8,571½; 30,000 September 8,571½	110,520	40,000
Af Factorn Mårten Wewetzer uppå Stora Tullen	45,003	18,603
För 500 läster köpegods spanmål à 75 Riksdaler	37,500	37,500
Af de 1,146 läster bröd, deraf 146 läster till 1 Julii uti Stralsund förtärdt är, blifver på den räkning 1,000 läster à 64 Riksdaler härutaf 90,000 marker, eller 4,326 T;r uppå 20,000 man månadtligen behöfves, som sig belöper i penningar	64,000	11,538
Factoren till försträckning .... Penningar...	64,000	—
Proviant	11,295	2,259
Ifrån Lybeck, genom Factorens upphandling, för koppar	12,000	6,000
Af koppar-staten, på de 43,495 R:dr till Stralsund förordnades, deruppå nu allenast behöfves efter besluten räkning 26,034 R:dr, det öfriga skall sändas hit till H. K. M:t som belöper för 17,461 R:dr, gör uti koppar Skep:det för 55 R:dr — 317 Skep:d	17,461	—
Af licenterne i Liffland	60,000	10,000
Än af Rewal — 500 läster Råg, eller ock derföre behålles de licentpenningar som dertill deputerade äro	20,000	—
Af Preussen på 4 Regementer soldater på 10 månaders läningar	127,360	12,736
För 2,000 Skep:d koppar, som falla ifrån Januarii till Maj 1631	110,000	—
För tillkommande års utskrifning	230,490	—
Skp:d 1,711: 271 Skep:d koppar in Majo à 55 R:dr .... 14,905; 200 d:o d:o in Junio .... 16,500; 340 d:o d:o in Augusto .... 18,700; 800 d:o d:o in Septembro 44,000	94,105	14,905
Summa Credit	1,174,417	264,724
Deficit	479,875	—
Abundat	—	45,823

Tyske expeditionen.

August.	Septemb.	Octob.	Novemb.	Decemb.	Januari.	Februari.	Mars.	Aprilis.
157,663	182,608	134,565	182,608	134,565	182,608	134,565	182,608	134,565
2,259	2,259	2,259	2,259					
159,922	184,867	136,824	184,867					
—	—	—	—	—	—	—	—	—
22,000	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
37,500	—	—	—	—	—	—	—	—
40,000	20,000	10,520	—	—	—	—	—	—
10,000	16,400	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
11,538	11,538	11,538	11,538	6,310	—	—	—	—
—	—	20,000	20,000	24,000	—	—	—	—
2,259	2,259	2,259	2,259	—	—	—	—	—
6,000	—	—	—	—	—	—	—	—
6,000	6,000	5,461	—	—	—	—	—	—
20,000	20,000	10,000	—	—	—	—	—	—
10,000	10,000	—	—	—	—	—	—	—
12,736	12,736	12,736	12,736	12,736	12,736	12,736	12,736	12,726
—	—	—	—	—	30,000	30,000	30,000	20,000
—	60,000	30,000	80,000	30,000	20,000	10,490	—	—
16,500	—	18,700	44,000	—	—	—	—	—
194,533	158,933	121,214	170,533	73,046	62,736	53,226	42,736	32,736
—	25,934	15,610	14,334	61,519	119,872	81,339	139,872	101,829
34,611	—	—	—	—	—	—	—	—

№ 958.

Efterskrefne poster restera uppå Tyske Expeditionen, som ur Sverige till H. K. M. öfversändas skola. Actum Elfsnabben den 2 Juni 1630.

Svenske Penningar.		In Junio.	Julio.	August.	Sept.	Octob.	Nov.	Dec.
Boskaps- och Femmarkspenningar	D. 265,973	265,073	—	—	—	—	—	—
Salt-Licenten	D. 100,000	30,000	30,000	20,000	20,000	—	—	—
Qvarntullen	D. 40,000	10,000	10,000	10,000	10,000	—	—	—
Arrenderne	D. 40,000	40,000	—	—	—	—	—	—
	445,973	345,973	40,000	30,000	30,000	—	—	—
Riksdaler af Store Tullen, som Factorn Mårten Wewetzer lefvererandes varder	R:d 50,102	På Maj 3,702 Juni 10,000	10,000	10,000	16,400	—	—	—
Än af Factoren Mårten Wewetzer, som han avancera skall	R:d 64,000	—	—	—	—	20,000	20,000	24,000
Factoren Mårten Wewetzer för 1,000 läster, som af Sixten Pest honom levererades,	R:d 80,000	80,000	—	—	—	—	—	—
Igenom Riks- och Kammar-råd skall utdrifvas att medföljande Spannemål måste ifrån Liffland på köpepods in Junio utgå af:	Tunnor	12,400 Tunnor Råg.						
H. Claes Flemming	1,000							
H. Åke Tott	1,500							
H. Johan Pontusson	1,000							
Hinrik Flemming	3,500							
Skrepfersken	1,000							
Jost Dunst	2,000							
(summa ovanstående)	Tunnor Råg 10,000							
Anders Haraldson förmäler till H. K. M. att det är en, som bjuder 100 läster på gods, derföre det och uppfordras	2,400							

№ 959.

Sammandrag af utgifter och inkomster till betäckande af kostnaden för de i Tyskland varande Svenska arméer, fr. o. m. Sept. 1630 t. o. m. April 1631 *),

Förslag uppå H. K. M:ts Trupper.

Comp.	Utgifter. *H. K. M:ts trupper.*	R:dr.	Inkomster. *H. K. M:ts trupper.*	R:dr.
12	Winckels 7 mån. Läningar ..	33,432	Af Stralsund på de 30,000 Riksdaler ...	24,000
8	Vistums 7 mån. Läningar....	22,288	Uppå de 100,000 R:dr af Stralsund	67,000
4	Krichbaums 7 mån. Läningar	11,144	Uppå Stora Tullen resterar till 15 September 37,521 R:dr, hvaraf till Sundet förordnadt	28,908
8	Spenses 7 mån. Läningar....	22,288	Ifrån Sverige af Landshjelpen, Salt-Licenten och Qvarntullen, som resterar till 15 September 371,892 R:dr, gör per 3 D:r in Riksd:r 123,964 R:dr deraf med H. K. M. och det öfriga till Stettin	100,000
8	Rossous 7 mån. Läningar....	22,288	Uppå de 100 Läster Råg, som Mårten Wewitzer af Fältherren upphandlat hafver, hvilket säljes i Lybeck à 68½ R:dr	6,850
8	Dargesses 7 mån. Läningar..	22,288	På de 285 Läster Råg, som ifrån Liffland till Holland öfverfördt är à 90 R:dr	15,695
8	Claes Hastfers 7 mån. Läningar	15,862	Af Kopparstaten 790 Sk℔ 16 L℔ Koppar, som i förstone till Stralsund deputerade voro och är till H. K. M:ts Stat	43,495
8	Mestackes 7 mån. Läningar..	15,862	Ifrån Ingermanland förmodas 6,291½ D. à 1½ R:dr	9,437
1	Uppvacktare 7 mån. Läningar	5,600	Af Factoren till försträckning	94,000
12	Rehngrefvens 4 halfva mån. Sold	47,064	Af Licenterna i Liffland	30,000
12	Baudissins 4 halfv. mån. Sold	47,064	Summa Credit	389,385
5	Calenbachs 4 halfv. mån. Sold	19,600	Deficit	42,482
5	Hynichs 4 halfv. mån. Sold	19,600		
1	Åke Totts 4 halfv. mån. Sold	3,920		
1	Göran Adrickases 4 half. mån. Sold	3,920		
8	Finska 7 mån. Läningar.....	23,184		
3	Westgöthar 7 mån. Läningar	23,184		
	Fältarkeli-folket	14,000		
	Till Handpenningar, Frakter och Värfningar	28,000		
	Summa Debet	400,000		
	September	31,279		
		431,867		

Förslag uppå Armén vid Stettin.

Comp.	Utgifter	R:dr.	Inkomster	R:dr.
8	Grefve Nilses 8 månads Läningar	18,028	Af Pommerska Contributionen uppå de 200,000 R:dr	163,862
8	Göran Johanssons 8 månads Läningar	17,953	Är betaldt uppå 1 Septemb. Läningar, som Carl Banérs hitskickade räkning utvisar	7,429½
8	Carl Hårds 8 mån. Läningar	17,956		

*) Ofvanstående sammandrag är uppgjordt efter 3:ne i Riksarkivet förvarade förslag, som specificerar utgifterne för hvarje af ifrågavarande månader, hvilka här utrymmet icke tillåtet att upptaga, och är det af så mycket mindre vigt, som armén under denna tid låg mera stilla. Jemför förslag *med N:o 122 och*

Comp.	Utgifter.	R:dr.	Inkomster.	R:dr.
4	Grefve Jochims 8 mån. Läningar	9,140	Af Provianthusen i Stettin, Stargardt, Anklam, Wollin och andra små Flecken	80,000
4	Axel Lillies 8 mån. Läningar	8,834	Upptages i Stettin på vexlarne till Holland	7,000
4	Salmon Adams 8 mån. Läning:r	8,828	Än på 285 läster Råg, som ifrån Liffland till Holland passeradt och öfverfördt är efter Fegrei Advis	10,000
8	Marskalkens 8 mån. Läningar	24,508	Pommerska Tullen på förslag	40,000
8	Claes Diderichssons 8 mån. Läningar	24,778	Ifrån Stralsund på de 100,000 R:dr	10,000
8	Hallens 8 mån. Läningar	24,460	Ifrån Preussen att förmoda	60,000
8	Letzles 8 mån. Läningar	25,012	Ifrån Ingermanland 6,291½ T:r Bröd à 1½ R:dr	9,437
12	Herr Teufels 8 mån. Läningar	38,580	Af Licenterna i Liffland	30,000
12	Miskefals 8 mån. Läningar	37,334	Ifrån Fegreo resterar på Fältherrens Conto, som kan dragas wexel på	1,131
12	Damnitzes 1 mån. Sold och 8 mån. Läningar	40,352	Ifrån Sverige på Landshjelpen, Saltlicenten och Qvarntullen	23,964
9	Mackeis med 2 Spenses 8 mån. Läningar	25,228	Af utskrifningshjelpen ifrån Sverige på de 230,490 R:dr	110,490
4	Jacob Duwalls på Wollin 8 mån. Läningar	12,756	Summa Credit	553,313½
4	Lars Kagges på Anklam 8 mån. Läningar	9,064	Deficit	94,862½
5	Grefve v. Ortenburg 4 halfv. mån. Sold	19,600		
3	H. F. N. Pfalzgrefvens 4 halfv. mån. Sold	11,760		
4	Stralsundske 4 halfv. mån. Sold	15,688		
4	Dönhofs 4 halfv. mån. Sold	15,688		
4	Liffländske 4 halfv. mån. Sold	15,688		
8	Hallens 3 halfv. mån. Sold	23,532		
4	Damnitzes 3 halfv. mån. Sold	11,766		
1	Claes Diderichs 3 halfv. mån. Sold	2,940		
8	Smålänningar 8 mån. Läning:r	26,304		
4	Östgöthar 8 mån. Läningar	13,168		
4	Finnar 8 mån. Läningar	13,616		
1	Dragoner 8 mån. Läningar	6,304		
13	Ryttare 1 månads Sold	25,493		
4	Wallensteiners 8 mån. Läningar	12,736		
8	Burchsdorfs 8 mån. Läningar	25,472		
3	Macheis ifrån Preussen 8 mån. Läningar	3,496		
	Fältarkelyfolket	16,000		
	Handpenningar och Frakter	31,000		
	Värfningspenningar på 1,375 hästar à 11 R:dr	15,125		
	Summa Debet	648,177		

Förslag uppå Stralsundska Staten.

Utgifter.				R:dr.
Stralsund		8 Jacob Duwalls		24,254
		4 Herr Letzles		12,250
		4 Krichbaums		11,339
		4 Kemnitzes		11,838
		8 Unge Letzles		23,092
		Handpenningarne		1,600
		Någras Beställningar		3,400
	Officerarnes Rest ifrån 21 Juli till 11 Sept.	Jacob Duwalls	1,202 : 12	3,191
		Krichbaums	108 : —	
		Letzles	428 : 24	
		Spenses	556 : 8	
		Kemnitzes	215 : 40	
		Stadens Constaplar	680 : —	
			Summa	90,964
Herr Kniphausens regemente				27,010
4 comp. Axel Duwalls				8,673
			Summa Debet	126,647

Inkomster.		R:dr.
Af Stralsund på de	30,000 R:d	6,000
	100,000 R:d	23,000
Af Provianthuset på 3,000 man à 2 R:dr		42,000
Af Staden, som de äro skyldiga att utgöra för det folkets underhåll som H. K. M. af Staden till sin Stat accepterat hafver		7,000
Ifrån Stralsund af de 24,000 R:d, som på H. K. M:ts trupper förordnadt är		3,252
Af Stralsundska creditorer uti penningar att avanceras		20,000
Ifrån Sverige uppå utskrifningshjelps penningar		20,000
	Summa Credit	121,252
	Deficit	4,395

№ Förslag uppå 1631 års Krigs-

		Summa.	Julii.	Augusti.
Hos H. K. M:t.	14 regem:tr gamla soldater 11 mån. läningar	490,336	44,576	44,576
	*) 4 regementer nyvärfvade..... 1 mån. sold.....	27,680	27,680	—
	4 regementer nyvärfvade..... 10 mån. läningar	127,360	—	12,736
	1 regem. Svenske 11 mån. läningar............	24,926	2,266	2,266
	5 comp. Dragoner 11 mån. penningar............	43,340	3,940	3,940
	23 comp. Svenske o. Finske Rytt. 11 mån. läning	92,092	8,372	8,372
	Handpenningarne..................................	66,000	6,000	6,000
	Fältarklifolket..................................	38,500	3,500	3,500
	Uppå 1,000 arklihästar..........................	110,000	10,000	10,000
	Arkli-inköpet....................................	11,000	1,000	1,000
		1,031,234	107,334	92,390
Mecklenburg.	12 regementer nyvärfvade... 1 mån. sold.....	83,040	83,040	—
	12 regementer nyvärfvade... 10 mån. läning...	382,080	—	38,208
	2½ regem:tr Svenske och Finske 11 mån. läning	62,315	5,665	5,665
	4 comp. Dragoner 11 mån. läning..............	34,672	3,152	3,152
	4 { 3 reg. Montgom. / 1 reg. Lambermonts } Sept. 1 mån. sold..	27,680	—	—
	4 { 3 reg. Montgom. / 1 reg. Lambermonts } Sept. 8 mån. läning	101,888	—	—
	Fältarklifolket och handpenningar	11,000	1,000	1,000
		702,675	92,857	48,025
Hos Fältmarskalken.	3½ regementer gamla soldater 11 mån. läning	122,584	11,144	11,144
	12½ regem:tr nyvärfvade..... 1 mån. sold......	86,500	86,500	—
	12½ regem:tr nyvärfvade..... 10 mån. läning...	398,000	—	39,800
	6 regementer Svenske 11 mån. läning	149,556	13,596	13,596
	17 comp. Svenske o. Finske rytt. 11 mån. läning	68,068	6,188	6,188
	Fältarklifolket och handpenningar	22,000	2,000	2,000
		846,708	119,428	72,728
Garnisonerne.	4½ regementer gamle soldater 11 mån. läning	157,608	14,328	14,328
	4 regementer Svenske o. Finske 11 mån. läning	99,708	9,064	9,064
	4 comp. Dragoner att värfva ½ mån. sold.......	3,152	3,152	—
	4 comp. Dragoner att värfva 10 mån. läning...	31,520	—	3,152
	Arklifolket och handpenningar	11,000	1,000	10,000
		302,984	27,544	27,544
H. K. M:ts ordin. Hofstat.	Hoffolket..	23,718	5,000	1,500
	Åtskilliga beställningar........................	22,470	—	5,000
	Canzliet..	4,600	1,000	—
	Räknekammaren....................................	1,500	500	—
	Stallfolket..	8,889	740	740
	Stall-inköp..	12,650	6,000	—
	Hofförtäringen....................................	36,000	3,000	3,000
	Sjöfolket..	30,000	3,000	3,000
	H. M. Drottningens lärftsköp.....................	4,000	—	2,000
		143,827	19,240	15,240
Frakter.	14 Bojorter behöfs till arklihäst. 24 läst. 5,678			
	68 d:o till provianten.. { Bröd......... 23,102			
	Öl............ 15,000			
	Sofvel........ 1,500			
	45,380 1℔			
	gör 3,773 läster à 4 R:dr	75,460	15,092	15,092
	16 städernas skepp à 120 läst., gör 1,920 läst. à 4 R:dr	38,400	7,680	7,680
	20 skepp att föra 1,000 hästar, på skeppet 50 hästar à 2 R:dr............	2,000	2,000	—
		115,860	24,772	22,772
		3,143,288	391,175	278,699

*) Orig. i Kam.-Coll. ark. Förmodligen från Juni 1631.

960.
och Hofstat i Tyskland *).

Septemb.	October.	Novemb.	Decemb.	Januarii.	Februarii.	Mars.	April.	Maj.
92,390	92,390	92,390	92,390	92,390	92,390	92,390	92,390	92,390
—	—	—	—	—	—	—	—	—
38,208	38,208							
5,665	5,665							
3,152	3,152	60,761	60,761	60,761	60,761	60,761	60,761	60,761
27,680	—							
—	12,736							
1,000	1,000							
75,705	60,761							
72,728	72,728	72,728	72,728	72,728	72,728	72,728	72,728	72,728
27,544	27,544	27,544	27,544	27,544	27,544	27,544	27,544	27,544
1,500	500	500	5,000	500	5,000	500	500	3,218
—	5,000	—	5,000	—	7,470	—	—	—
—	—	1,000	—	—	2,600	—	—	—
—	—	500	—	—	500	—	—	—
740	740	840	740	740	740	740	740	1,489
—	1,000	—	1,000	—	1,000	—	1,000	2,650
3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	6,000
3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	1,500	1,500	1,500	4,500
—	—	—	—	—	2,000	—	—	—
8,240	13,240	8,740	17,740	7,240	23,810	5,740	6,740	17,857
15,092	15,092	15,092						
7,860	7,860	7,860						
—	—	—						
22,772	22,272	22,772						
299,379	289,435	284,935	271,163	260,663	277,233	259,163	260,163	271,280

		Summa.	Julii.	Augusti.
Hos H. K. M:t.	72 comp. Tyska ryttare { 1 mån. sold	141,192	141,192	—
	{ 10 qvart mån. sold	370,640	—	37,064
Mecklenburg.	17 comp. Tyska ryttare { 1 mån. sold	33,337	33,337	—
	{ 10 qvart mån. läning	83,340	—	8,334
Hos Fältmarskalk.	24 comp. Tyska ryttare { 1 mån sold	47,064	47,064	—
	{ 10 qvart mån. läning	117,660	—	11,766
		793,233	221,593	57,164

Förslag uppå 1631 års Krigs-

	Summa.	Julii.	Augusti.
Debet.			
H. K. M:ts trupper	1,543,066	248,526	129,454
Mecklenburgs	819,352	126,194	56,359
Fältmarskalkens	1,011,432	166,492	84,492
Garnisonerne	302,984	27,544	27,544
H. K. M:ts ordin. hofstat	143,827	19,240	15,240
Frakter	115,860	24,772	22,772
Summa	3,936,521	612,768	335,861
Magdeburgske expenser på de 94,381 R:dr, som Salvii conto förmäler der vara uppgått, deruppå 50,009 R:dr betalte, rester	44,381	44,381	—
Till allehanda fortificationer	40,000	10,000	10,000
Credit.			
Arende och ordin. räntor ifrån Sverige	100,000	50,000	50,000
Utskrifningshjelp från Sverige som hit affärdad är. { Calmar 35,000 D:r 10,000; Götheb. 50,000 D:r 14,286; 28 T:r Smör à 14 R:dr 392 }	14,678	14,678	—
Erik Larsson { Redeste penningar (derpå 10,000 i Maj)	462,298	277,098	15,000
Erik Larsson { Uppå koppar	142,524	10,252	28,000
Holländske och Venetianske assistence	380,000	100,000	20,000
Preussiske tullarne 300,000 R:dr, derpå 17,000 ducater hit ankommit för 30,000 R:dr och 16,000 R:dr per vexel till Dantzig trasserat, gör 46,000 : blifver igen	254,000	{ 14,000 30,000 }	30,000
Spannemålshandeln	300,000	60,000	30,000
Licenterne af Ingermanland	60,000	30,000	—
Ingermanland för anno 1631	80,000	30,000	—
Pommerska contributionen för 1632	?	—	—
Pommerska tullarne	17,000	6,000	3,000
Nymarks contributionen	60,000	15,000	15,000
Rester på Pommerska contributionen för 1630	19,715	19,715	—
Stralsunds stad att försträcka	20,000	5,000	5,000
Än uppå 4 comp. soldater	17,512	1,592	1,592
	1,927,727	743,335	197,592
Af 10 qvarter i Pommern à 4,000 R:dr	440,000	40,000	40,000
Af 10 qvarter i Mark Brandenburg	440,000	40,000	40,000
Af 10 qvarter i Mecklenburg och Schlesien	440,000	40,000	40,000

Septemb.	Octob.	Novemb.	Decemb.	Januarii.	Februarii.	Mars.	April.	Maj.
—	—	—	—	—	—	—	—	—
37,064	37,064	37,064	37,064	37,064	37,064	37,064	37,064	37,064
—	—	—	—	—	—	—	—	—
8,334	8,334	8,334	8,334	8,334	8,334	8,334	8,334	8,334
—	—	—	—	—	—	—	—	—
11,766	11,766	11,776	11,776	11,776	11,776	11,776	11,776	11,776
57,164	57,164	57,164	57,164	57,164	57,164	57,164	57,164	57,164

och Hofstat i Tyskland.

Septemb.	October.	Novemb.	Decemb.	Januarii.	Februarii.	Mars.	April.	Maj.
129,454	129,454	129,454	129,454	129,454	129,454	129,454	129,454	129,454
84,039	69,095	69,095	69,095	69,095	69,095	69,095	69,095	69,095
84,492	84,492	84,492	84,492	84,492	84,492	84,492	84,492	84,492
27,544	27,544	27,544	27,544	27,544	27,544	27,544	27,544	27,544
8,240	13,240	8,740	17,740	7,240	23,810	5,740	6,740	6,740
22,772	22,772	22,772	—	—	—	—	—	—
356,541	346,597	342,097	328,325	317,825	334,395	316,325	317,325	328,462
—	—	—	—	—	—	—	—	—
10,000	10,000	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
15,000	15,000	140,000	—	—	—	—	—	—
38,194	21,171	48,000	45,580					
20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000
30,000	30,000	30,000	30,000	15,000	15,000	15,000	15,000	—
30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,009	—	—
10,000	10,000	10,000	—	—	—	—	—	—
—	30,000	20,000	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
3,000	3,000	2,000	—	—	—	—	—	—
15,000	15,000	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
5,000	5,000	—	—	—	—	—	—	—
1,592	1,592	1,592	1,592	1,592	1,592	1,592	1,592	1,592
167,786	180,763	302,592	127,172	66,592	66,592	66,592	36,592	21,592
40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000
40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000
40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000

M

Vorschlag was auf folgende Armeen

		October.
I. K. Maj:ts Armee.	30 Regem. Soldaten 8 Monat Lehnung	95,520
	Artollerie-Volk	4,800
	1,000 Fuhrpferde à 9 R:dr	9,000
	Handgeld oder extra-ordin. Expensen	10,000
	Werbgeld auf 10,050 Mann à 4 R:dr	40,200
	16 restirende Lehnungen à 11,720 R:dr	187,520
	45,000	347,040
I. F. Gnaden Hertzog von Weimar.	Werbgeld auf 6,000 Soldaten à 4: 24,000; 2,000 Pferde à 11: 22,000	46,000
	7½ Reg. zu Fuss: 1 Monats Sold	—
	7½ Reg. zu Fuss: 6 Monats Lehnung	—
	16 Comp. Reuter: 1 Monats Sold	—
	16 Comp. Reuter: 6 halbe Monats Sold	—
	Artolleri-Volk	2,000
	400 Fuhrpferde à 9 R:dr	3,600
	Extra-ordin. Expensen	2,000
		53,600
Landgraf von Hessen.	Werbgeld auf 7,400 Soldaten 29,600; 2,000 Pferde 22,000	51,600
	6 Regementer alte Soldaten 8 Mon. Lehnung	19,104
	6 Regementer neugeworbene: 1 Mon. Sold	—
	6 Regementer neugeworbene: 6 Mon. Lehnung	—
	8 Comp. alte Reuter 8 halbe Mon. Sold	7,844
	16 Comp. neugevorbene: 1 Mon. Sold	—
	16 Comp. neugevorbene: 6 halbe Mon. Lehnung	—
	Artolleri-Volk	2,000
	500 Fuhrpferde à 9 R:dr	4,500
	Extra-ordin. Expensen	3,000
		88,048
Bei dem Gen. Banier.	12 Regementer zu Fuss: 1 Mon. Sold	83,040
	12 Regementer zu Fuss: 7 Mon. Lehnung	—
	2 Regimenter noch zu werben von 2,400 Mann à 4 R:dr	19,200
	Recru zu die alten Regimenter 8,670 Mann	34,680
	25 Comp. Reuter 8 halbe Mon. Sold	24,512
	4 Reg. zu Fuss in die Garnisonen 8 Mon. Lehnung	12,736
	Artollerie-Volk	2,000
	400 Fuhrpferde	3,600
	Extra-ordin. Expensen	1,000
		180,768
Mecklenburgsche Armee.	5½ Reg. zu Fuss: 1 Mon. Sold	38,060
	5½ Reg. zu Fuss: 7 Mon. Lehnung	—
	12 Comp. Reuter 8 halbe Mon. Sold	11,766
		49,826
Frankische Armee.	Werbgeld auf 12,000 Soldaten à 4 R:dr 48,000; 5,000 Pferde à 11 R:dr 55,000	103,000
	10 Regimenter zu Fuss: 1 Mon. Sold	—
	10 Regimenter zu Fuss: 6 Mon. Lehnung	—
	40 Comp. zu Ross: 1 Mon. Sold	—
	40 Comp. zu Ross: 6 halbe Mon. Sold	—
		103,000
Pommersche Truppen.	11 Regim. Fussvolk 8 Mon. Lehnung	35,024
	4 Comp. Reuter 8 halbe Mon. Sold	3,922
		38,946
Bei Ihr. Kön Maj:t.	Auf 122 Comp. Reuter 8 viertel Mon. Sold	59,810

*) *Kam.-Coll. Arkiv.* Vid jemförelse med detta odaterade förslag (jemte efterföljande »Bilance opå för- *Leipzig, och benämnd* »Vorschlag auf nachfolgende Trouppen Kriegsvolk, actum Erfurt d. 23 Sept. *krigsmaktens fördelning efter* slaget vid Leipzig, och att här efterföljande Bilance utgör förslag huru *ån den 22 Sept. till den 26* samma månad 1631, då han uppbröt med arméen och tågade mot Franken.

961.

monatlich bedarfen thut *). (Sept. 1631).

Novemb.	Decemb.	Januarii.	Februarii.	Mars.	April.	Maj.	Summa.
109,320	119,320	119,320	119,320	119,320	119,320	119,320	954,560
10,000							
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
119,320	119,320	119,320	119,320	119,320	119,320	119,320	1,182,280
—	—	—	—	—	—	—	46,000
51,900	—	—	—	—	—	—	51,900
—	23,880	23,880					31,376
31,376	—	—					
—	15,688	15,688	47,168	47,168	47,168	47,168	298,208
7,600	7,600	7,600					
90,876	47,168	47,168	—	—	—	—	427,484
—	—	—	—	—	—	—	51,600
19,104	19,104	19,104	19,104	19,104	19,104	16,104	152,832
41,520	—	—	—	—	—	—	41,520
—	19,104	19,104	19,104	19,104	19,104	19,104	114,624
7,844	7,844	7,844	7,844	7,844	7,844	7,844	62,752
31,376	—	—	—	—	—	—	31,376
—	15,688	15,688	15,688	15,688	15,688	15,688	94,128
9,500	9,500	9,500	9,500	9,500	9,500	9,500	76,000
109,344	71,240	71,240	71,240	71,240	71,240	71,240	624,832
—	—	—	—	—	—	—	83,040
38,208	38,208	38,208	38,208	38,208	38,208	38,208	267,456
—	—	—	—	—	—	—	53,880
24,512	24,512	24,512	24,512	24,512	24,512	24,512	196,096
12,736	12,736	12,736	12,736	12,736	12,736	12,736	101,888
6,600	6,600	6,600	6,600	6,600	6,600	6,600	52,800
82,056	82,056	82,056	82,056	82,056	82,056	82,056	755,160
—	—	—	—	—	—	—	38,060
17,512	17,512	17,512	17,512	17,512	17,512	17,512	122,584
11,766	11,766	11,766	11,766	11,766	11,766	11,766	94,128
29,278	29,278	29,278	29,278	29,278	29,278	29,278	254,772
—	—	—	—	—	—	—	103,000
69,200	—	—	—	—	—	—	69,200
—	31,840	31,840	31,840	31,840	31,840	31,840	191,040
78,440	—	—	—	—	—	—	78,440
—	39,220	39,220	39,220	39,220	39,220	39,220	235,320
147,640	71,060	71,060	71,060	71,060	71,060	71,060	677,000
38,946	38,946	38,946	38,946	38,946	38,946	38,946	311,568
59,810	59,810	59,810	59,810	59,810	59,810	59,810	478,480

delte Arméer») samt en annan äfven här intagen uppgift rörande truppernas fördelning efter slaget vid
anno 1631», *synes att ofvanstående förslag* är uppgjordt å de krigskostnader som skulle uppstått genom
nämnde kostnader skulle utgå; och har allt detta blifvit uppgjordt åt Konungen, som uppehöll sig i Erfurt.

Bilance uppå fördelte arméer.*)

			Novemb.
H. K. M:ts armé.	*Debet.*		
	Till Infanteriet		204,520
	För Cavalleriet		59,810
			264,330
	Credit.		
	Af Erfurt	14,000	
	Af Nordhausen	1,000	
	Af Mühlhausen	2,000	35,000
	Af Regenstein	2,000	
	Af Altenburg	4,000	
	Af Eichsfeld	12,000	
	Reliquen af Erik Larssons räkningar, sedan alle förordningar uppå andre orter äre afkortade		100,000
	Af Preussen anordnadt		100,000
	Af Erfurt förutan de 31,000 R:dr som på infanteriets läningars rest allaredo inviste äro		30,000
	Schweinfurt		3,000
	Af åtskillige andre Contribuenter		20,000
	Till recru af städerne		40,200
	Summa		328,200
	Deficit		—
	Excedit		63,870
H. F. N. Hertzog von Weimar.	*Debet.*		
	Till fotfolket och rytteriet behöfves		13,876
	Credit.		
	Af Weimarschen » Coburgischen » Eisenachischen. » Henneberg » Schwarzenberg » Stollbergisch	sjelfva att utfordra och sig contentera.	
Landtgraf von Hessen.	*Debet.*		
	Till fotfolk och rytteriet		160,944
	Credit.		
	Af Hessen » Grubenhagen » Göttingen » Herschfeld » Fulda » Osnabrück » Corfei » Walldeck	sjelfva att underhålla och sig contentera.	
General Banier.	*Debet.*		
	Till hela arméens underhåll och värfpenningar		218,976
	Credit.		
	Af Fürstenthum Anhalt	6,000	
	» Grafschaft Mansfeld	12,000	
	» Stift Halberstadt	12,000	60,000
	» Magdeburg	18,000	
	» Querfurt	6,000	
	» Hohenstein	6,000	
	Dessförutan på värfning att förmoda		53,880
Frankiska arméen sig sjelf att underhålla af Frankenland o. fiendens gränsorter.			

*) *Kam.-Coll.* arkiv i tornet. Ofvanstående förslag utgör fortsättningen af det nyss föregående och visar *hvad den calculerade krigshärars* underhåll skall tagas eller utgå. Detta förslag är således uppgjort *under samma tid* och omständigheter som det föregående eller i September 1631.

962.
(September år 1631) *).

Decemb.	Januarii.	Februarii.	Mars.	April.	Maj.	Summa.
119,320	179,130	179,130	179,130	179,130	179,130	1,339,110
59,810						
179,130	—	—	—	—	—	—
35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	245,000
100,000	50,000	50,000	50,000	50,000	45,544	445,544
100,000	50,000	50,000	50,000	50,000	65,351	465,351
—	—	—	—	—	—	30,000
3,000	—	—	—	—	—	6,000
20,000	20,000	20,000	20,000	—	—	100,000
—	—	—	—	—	—	40,000
258,000	155,000	155,000	155,000	135,000	145,895	1,332,095
—	24,130	24,130	24,130	44,130	33,235	7,015
78,880	—	—	—	—	—	—
47,168	47,168	47,168	47,168	47,168	47,168	419,884
71,240	71,240	71,240	71,240	71,240	71,240	588,384
82,056	82,056	82,056	82,056	82,056	82,056	711,340
60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	420,000
—	—	—	—	—	—	53,880

*)

Förslag uppå H. K. M:ts armé vid Rehn från

	Summa.	Junii.	Julii.	Augusti.
Debet.				
Rehnske armé.				
28 Reg:ter Fussvolk { 1 Monats Sold	193,760	193,760	—	—
28 Reg:ter Fussvolk { 11 Monats Sold	980,672	—	89,152	89,152
119 Comp. Reuter { 1 Monats Sold	233,359	—	233,359	—
119 Comp. Reuter { 11¼ Monats Sold	641,740	58,340	—	58,340
100 Stück Arkli-Pferde à 9 R:dr	108,000	9,000	9,000	9,000
600 Proviant-Pferde à 9 R:dr	64,800	5,400	5,400	5,400
Artollerievolk	42,000	3,500	3,500	3,500
Handgeld	240,000	20,000	20,000	20,000
	2,504,331	290,000	360,411	185,392
Credit.				
Westerwaldische und Wetterausche Graf-, Ritterschaft und Städten	180,000	15,000	15,000	15,000
Von Veedons Amt, Aschaffenburg und Sollinger Stadt	48,000	4,000	4,000	4,000
Amt Lohr	10,800	900	900	900
Amt Ammerbach, Müdach, Buchen, Waldthieren und Barchen, samt Closter Seligenthal	38,400	3,200		
Amt Klingenberg	7,200	600		
Amt Miltenberg	21,600	1,800		
Amt Broselda	12,000	1,000		
Obrister Cronberger Städtlein Würtz und dero Dorfschaft	3,200	266⅔	7,216⅔	7,216⅔
Die Gemeindschaften so Maintz und Hanau haben	4,200	350		
	325,400	27,116⅔	27,116⅔	27,116⅔
Krautheims Closter, Schönthal, Bischoffsheim, Kilsim, Crausberg, Ort und Hause Höchst, Coburg und Stein	96,000	8,000		
Gantz Reingau	36,000	3,000		
Amt Nieder-Ulm und Algusheim	24,000	2,000		
Bingen	24,000	2,000	21,000	21,000
Maintzische Bergstrasse	48,000	4,000		
Amt Gernsheim	12,000	1,000		
Bacharach, Pfaltz, Caub	12,000	1,000		
	252,000	21,000		
Von Frankreich pro Anno 1632	400,000	200,000	—	—
England { 10 Regimenter zu Fuss	829,440	69,120	102,720	102,720
England { 20 Comp. zu Ross à 100 Pferde	403,200	33,600		
Zöllen bei Rhein bis nach Frankfurt	90,000	10,000	10,000	10,000
	1,722,640	312,720	112,720	112,720
Von allerlei ordin. Gerechtigkeiten und Intraden in Churfürstenthum Maintz	240,000	20,000	20,000	20,000
Summa	2,540,040	380,836⅔	180,836⅔	180,836⅔

*) Kam.-Coll. arkiv i tornet. 2:ne hufvudsakligen med detta förslag öfverensstämmande finnes dessutom, af hvilka det ena endast är concept till det ofvanstående *credit*, och det andra upptager inkomsterna af Rheinländerne till 135,200 R:dr. högre belopp. — Ett 3:je »Förslag uppå H. K. M:ts

963.

1 Juni 1632 till 1 Juni anno 1633 *).

Septemb.	October.	Novemb.	Decemb.	Januarii.	Februarii.	Mars.	April.	Maj.
—	—	—	—	—	—	—	—	—
185,392	185,392	185,392	185,392	185,392	185,392	185,392	185,392	185,392
15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000
4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000
900	900	900	900	900	900	900	900	900
7,216⅔	7,216⅔	7,216⅔	7,216⅔	7,216⅔	7,216⅔	7,216⅔	7,216⅔	7,216⅔
27,116⅔	27,116⅔	27,116⅔	27,116⅔	27,116⅔	27,116⅔	27,116⅔	27,116⅔	27,116⅔
21,000	21,000	21,000	21,000	21,000	21,000	21,000	21,000	21,000
—	—	200,000	—	—	—	—	—	—
102,720	102,720	102,720	102,720	102,720	102,720	102,720	102,720	102,720
10,000	10,000	10,000	5,000	—	—	5,000	10,000	10,000
112,720	112,720	312,720	107,720	107,720	107,720	107,720	112,720	112,720
20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000
180,836⅔	180,836⅔	380,836⅔	175,836⅔	170,836⅔	170,836⅔	175,836⅔	180,836⅔	180,836⅔

krigsfolks underhållande vid Rhein och Main» upptager arméen något svagare än ofvanstående samt inkomster och utgifter till följe deraf lägre.

№ 964.

Sammandrag af Svenska uppbörden i Augsburg för år 1632 *).

	Riksdaler.	Summa.	Uppburit.	(I Octob.) Resterar.
Aichach Stad	6,000	10,570	10,570	—
Schrobenhausen	4,570			
Freysingen		20,000	20,000	—
Landshut		100,000	45,596	54,404
München		300,000	163,000	137,000
Ulm och Schwabens contribution		50,000	48,659	1,341
Augsburg, för Maj, Junii, Julii och Augusti månaders contribution		80,000	80,000	—
D:o Caduken		14,004	14,004	—
Saltpenningar i Augsburg	6,469	61,759	61,759	—
Landsberg	21,000			
Friedberg	27,614			
Donauwörth	6,676			
Nürnberg		45,333	45,333	—
Af åtskilliga contributioner sedan H. K. M:t drog sednast ifrån Augsburg	51,098	54,679	54,679	—
Än till vinst på det silfver som förmyntadt är	3,581			
Summa R:dr		736,345	543,600	192,745

Efterskrefne Regementer som ligga uti Augsburgs garnison år 1632, hafva varit under nedanstående dato **).

Aflönt från	*Aflönt till*	
Från den 19 April	till den 29 April — Maj	Burtz Regemente.
» » d:o	» slutet af Julii	Forbus d:o
» » d:o	» slutet af Julii	Liebensteins d:o.
» » d:o	» d:o	Slammersdorfs d:o.
en gång d:o	en aflöning d. 10 Juni	Wiltensteins d:o.
en gång aflönt den 10 Juni		Banérs d:o.
fr. den 21 Junii till slutet af Julii		Öfverste Schedwens d:o.

*) Kom.-Coll. arkiv i tornet. 2:ne förslag öfver uppbörd och utgifter för 1632 i Augsburg finnas, det ena med titel: »Förslag på uppbörd och utgift i Augsburg pro anno 1632», och går endast till den 14 Augusti; det andra: »Erik Larssons Conto oppå penningar i Augsburg anno 1632», synes vara afslutadt och har följande påskrift: »Erik Larsson Augsburg Conto som H. K. M:t öfversedt hafver in Octob. 1632».

**) *Kam.-Coll. arkiv i tornet.* Fr. »Erik Larssons Conto uppå penningar i Augsburg anno 1632».

№ 965.

Förslag uppå kopparmyntet *).

Myntadt Sk:pd.		Summa.	Månader.	Pommern.	Mecklenburg.	Nieder-Sachsen.	Magdeburg.	Franken.	Rhein. armé.	Öfver.	Fattas.
	Frakten för 1 Sk:pd	—		2 R:dr.	2 R:dr.	4 R:dr.	5 R:dr.	7 R:dr.	8 R:dr.		
400	Februarii à 71 1/9 R:dr.	28,444 4/9	Maj	7,111 1/9	7,111 1/9	14,222 2/9	14,222 2/9	17,777 7/9	17,777 7/9	1,161 1/9	—
800	Mars	56,888 8/9									
		85,333 1/3									
	Frakter	—	—	200	200	800	1,000	1,750	2,000		
800	April	56,888 8/9	Junii	7,111 1/9	7,111 1/9	7,111 1/9	10,666 2/3	10,666 2/3	10,666 2/3	—	244 4/9
	Frakter	—	—	200	200	400	750	1,050	1,200		
800	Maj	56,888 8/9	Julii	7,111 1/9	7,111 1/9	7,111 1/9	10,666 2/3	10,666 2/3	10,666 2/3	—	244 4/9
	Frakter	—	—	200	200	400	750	1,050	1,200		
800	Junii	56,888 8/9	Augusti	7,111 1/9	7,111 1/9	7,111 1/9	10,666 2/3	10,666 2/3	10,666 2/3	—	244 4/9
	Frakter	—	—	200	200	400	750	1,050	1,200		
900	Julii	64,000	Septemb.	7,111 1/9	7,111 1/9	8,888 8/9	10,666 2/3	14,222 2/9	14,222 2/9	—	2,872 2/9
	Frakter	—	—	200	200	500	750	1,400	1,600		
900	Augusti	64,000	October.	7,111 1/9	7,111 1/9	8,888 8/9	10,666 2/3	14,222 2/9	14,222 2/9	—	2,872 2/9
	Frakter	—	—	200	200	500	750	1,400	1,600		
900	September	64,000	November	7,111 1/9	7,111 1/9	8,888 8/9	10,666 2/3	14,222 2/9	14,222 2/9	—	2,872 2/9
	Frakter	—	—	200	200	500	750	1,400	1,600		
900	October	64,000	Decemb.	7,111 1/9	7,111 1/9	8,888 8/9	10,666 2/3	14,222 2/9	14,222 2/9	—	2,872 2/9
	Frakter	—	—	200	200	500	750	1,400	1,600		
800	November	56,888 8/9	Januarii.	7,111 1/9	7,111 1/9	7,111 1/9	10,666 2/2	10,666 2/3	10,666 2/3	—	244 4/9
	Frakter	—	—	200	200	400	750	1,050	1,200		
8,000		568,888 8/9	—	65,800	65,800	82,600 2/9	106,555 5/8	128,883 1/3	130,533 1/3	1,161 1/9	11,466 2/3

*) Från Kam.-Coll. arkiv i tornet. På Förslagets 1:a sida står: N:o 81. K. M:ts Förslag på Creutzmyntet med dess Bilagor A. B. C. D».

№ 966.

Utdrag, sammandrag o. afskrifter af Capitalbok f. år 1630 *).

Sammandrag å de penningar, som blifvit utbetalade utur H. K. M:ts fältkassa vid arméen i Pommern, från Räntekammern i Stettin och Wollgast, från det Konungen rustade ut med flottan i skären eller den 30 Maj och intill årets slut 1630, till trupperne i Pommern och öfrige krigskostnader efter 1630 års Capitalbok N:o 2.

Utbetalte Penningar.	Riksdaler.		Svenskt kopparm:t	
	Riksdaler.	R:st	Daler.	öre.
Till samtelige vid arméen i Pommern varande regementer, efter den specifikation derå som blifvit gjord för hvarje regemente, uppgår sammanlagdt till	221,129	44	59,862	19
Uppå värfning	940	—	—	—
Diverse mindre poster på regementerne att observera	1,526	18	—	—
Svenske städernes skeppare	—	—	826	16
Pommerske skeppare	2,403	—	750	—
Holländske skeppare	1,210	—	400	—
Sesekaners skeppare	3,943	—	—	—
Fältarkli-folket	11,105	48	7,260	27
Sjöfolket	1,170	—	1,658	—
Hans Furstl. Nåde unge Pfaltzgrefven	400	—	—	—
Grefve von Thurn	700	—	350	—
General-Major öfver Cavalleriet, Nicolaus Courville	566	—	—	—
Nicolaus Boetius	230	—	—	—
Generalen Herr Johan Banér	200	—	—	—
Öfverste-Lieutenant Jacob King	236	—	—	—
Fältgewaldigern med sina underhafvande	979	26	740	—
Statsgewaldigern i Stettin Johan Jungh	90	—	—	—
Jacob Steinberg	200	—	—	—
Generalqvartermästaren Georg Günter Creil	167	—	462	—
Generalvagnmästaren	55	—	—	—
Öfverste Robert Monroe	265	—	400	—
Henrich Schmidt och Vellmede	67	12	—	—
Capten Hebron	300	—	—	—
D. Elias Pauli, Stads-Syndicus	800	—	—	—
General-Auditoren	250	—	—	—
Gouverneuren Herr Carl Banér	460	—	—	—
Borgmästaren Paul Friedboren	163	—	—	—
Generalqvartermästaren Traijtoran	263	—	—	—
Commissarien (Öfverste) Mitzlaw	200	—	—	—
Hans Kongl. Maj:ts handpenningar	6,207	11	65	—
Hans Kongl. Hofförtäring	2,480	27	25	—
d:o d:o Stallfolk	436	—	155	—
d:o d:o Djurskyttar	247	—	344	—
Hoffolket med Hans Kongl. Maj:t	1,668	26	242	—
Canzlipersoner	358	—	—	—
Räkningekammarpersoner	531	—	—	—
Stall-inköp och utfodring (till Hofstallet)	976	21	—	—
Arkli-inköp	601	34	—	—
Formanshästarne (troligen artilleriets)	2,397	—	—	—
Rustkammar-folket	61	17	—	—
Fortificationen (befästningsarbeten) i Pommern	2,217	39	1,922	—
Skeppsbyggningen i Pommern	—	—	200	—
Ammunition och gevärhandel i Pommern	1,047	26	—	—
Diverse mindre utgiftsposter	7,354	33	—	—
Summa utgifter enl. 1630 års Capitalbok fr. d. 30 Maj t. 30 Dec.	276,604	18	77,142	30

*) Finnes uti Mariebergs arkiv bland Kammar-Collegii ditsände, ännu oordnade böcker.

Sammandrag uppå de till Konung Gustaf II. Adolphs Krigsexpedition till Tyskland uppburne medel, först i Svenska skären och sedan uti Pommern från Juni månads början och till årets slut 1630.

Månad.		Riksdaler.		Svenska Daler.	
		Riksdaler.	R:st	Daler.	öre.
Junii och Julii.	Köpegodspenningar, som till utredningen uti Stockholm och skären levererade äro	11,738	—	2,059	—
	Mårten Werwitzer uppå stora tullen i skären levererat förr än förslagen blef sluten	4,079	—	—	—
	Svenske anordningen, i skären levererad	—	—	60,063	24
	Hans Nilsson, borgmästare i Stockholm, hafver uti skären levererat	200	—	995	—
	Vexelprofit	81	—	—	—
	2:ne Skeppare från Embden, för tillstånd att köpa spanmål i Finland, hafva försträckt	700	—	—	—
Julii 31.	Öfverste Lennart Torstensson försträckt 35 ducater och 234 R:dr Specie gör	304	—	—	—
	Af Holländske vexlarne	16,516	—	—	—
	Af Hamburgske vexlarne	2,475	—	—	—
	Danzig, som af Dirich Slädthandler remitteradt är	300	—	—	—
	Svenske anordningen, som Doctor Salvius från Lübeck hitsänt, på kornhandel	10,500	—	—	—
	Staden Stettin hafver förärat H. K. M:t, jemte en credentz, 2,000 ducater	4,000	—	—	—
	Johan v. Schewen från Stralsund en vexel på 10,000 R:dr, deruppå är betaldt	5,000	—	—	—
	Sekret. Grubben hafver till läns tagit i Stettin som ränteskrifv. Staffan Larsson lev:dt är	650	—	—	—
	Summa Juni o. Juli månader 56,561 R:dr och 63,117 D:r 24 öre				
Augusti.	2:ne skeppare som vela köpa spanmål i Åbo	1,400	—	—	—
	Från Finland (1,000), Lübeck (2,300) o. Calmar (30)	3,330	—	—	—
	Från Residenten i Hamburg: på Fältherrens vägnar (5,000), för 1,000 läster Råg (7,903)	12,903	—	—	—
6	Af Holländske vexlarne	4,050	—	—	—
	Trasserat på Hamburg, af Joh. Stiesselbach och Petter Melns	800	—	—	—
	Stralsundske vexlarne levererat genom Joh. v. Schewen	4,000	—	—	—
9	Trasserat på Hamburg	600	—	—	—
	På Holland remitteradt	2,680	—	—	—
	Staden Stettin som af åtskillige upplänt o. försträckt är	1,258	—	—	—
	Pommerske contribution och åtskillige poster och på flere ställen levereradt	100,000	—	—	—
	Daniel Schlegel på Holland remitterat	4,000	—	—	—
	Uppå Johan von Schewens vexel uppburit	500	—	—	—
	Af en Holländare Gerdt Jacobsson att i Sverige betalas (vexel)	1,000	—	—	—
	Summa Augusti månad 136,521 R:dr				
Novemb.	Daniel Schlegel på vexel till Holland	1,000	—	—	—
	Ifrån Sverige uppå Svenske anordningen	10,000	—	—	—
	Ifrån Sverige 6,000 D:r kopparmynt à 3 D:r	2,000	—	—	—
	Uppå Pommerske tullen, Christian Mauss levererat	2,180	—	—	—

Månad.		Riksdaler.		Svenska Daler.	
		Riksdaler.	R:st	Daler.	Öre.
	Af Rådhuset (i Stettin) som å contribution, 2:a terminen, levereradt är	2,500	—	—	—
	Af Pommerske contribution, Wirgin levererat	3,000	—	—	—
	Ankommit från Stralsund för köpegods	1,150	—	—	—
	Af Sprengman på Stralsundske köpegods levereradt	9,000	—	—	—
	Än ifrån Stralsund ankommit för köpegods	1,700	—	—	—
	Summa Sept., Oct. o. Nov. mån. 33,030 R:dr				
Decemb.	Af Stralsundske köpegods, Sprengman levererat	6,000	—	—	—
	Af Christoffer Schlegel uppburit	2,500	—	—	—
	Scharnbach sammaledes upplänt	3,000	—	—	—
	Daniel Schlegel upplänt	3,000	—	—	—
	Christian Mauss förskaffat	4,000	—	—	—
	Daniel Loff	300	—	—	—
	Af Pommerska tullen	2,952	—	—	—
	Af knektepenningar som efter sedlarne i Stettin upptagne äro	58	3	—	—
	Summa December månad 21,900 R:dr 3 r:st				
	Tillkommer uppburne medel:				
Augusti.	Af Stralsundske staden levereradt är	750	—	—	—
	An af Johan von Schewens tjenare	2,000	—	—	—
	Af Carl Nilsson vid Wollgast uppburit	484	26	—	—
	Sekret. Grubbe upplänt, som efter H. K. M:ts befallning till Magdeb. posten utgafs	40	—	—	—
	Af Öfverste Lennart Torstenson upplänt, som med det första betalas skall	60	—	—	—
	Af Berent Lunn i Stralsund uppå några köpegods levereradt	400	—	—	—
	Holländske vexlar som Joh. v. Schewen remitterat hafver	600	—	—	—
	Christoffer Schlegel sammaledes	1,000	—	—	—
	Summa Augusti månad 5,334 R:dr 26 r:st				
Septemb.	Af Rådhuset i Stralsund uti åtskilliga poster, för köpegods	7,829	31	—	—
	Af Herr Bengt Oxenstjerna för köpegods	2,727	—	—	—
	Af Göran Wrangel för köpegods	200	—	—	—
	Ifrån Stralsund med And. Buræo ankomne, för köpegods	2,876	4½	—	—
	Summa Septemb. månad 13,632 R:dr 35½ r:st				
October.	Arendt Eckhoff fr. Pernau på åtskilliga köpegods	1,000	—	—	—
	Summa October månad 1,000 R:dr				
Novemb.	Är upptagen för Rostock en skuta, innehållande bland annat, guld, silfver, i mynt, klenoder och smycken, perlor och äkta stenar och är per vinst till H. K. M:t deraf fallit, och evalveradt till	4,486	24	—	—
	Summa för November månad 4,486 R:dr 24 r:st				
	Summa uppburne medel på Lars Henricksons penninge-conto .... 24,453 R:dr 33½ r:st				

Månad.		Riksdaler.		Svenska Daler.	
		Riksdal.	R:st.	Daler.	öre.
Julii 20.	Från Calmar öfverkommit	384	26	5,067	—
	Ifrån Stockholm med Herr Bengt Oxenstjerna öfverkommit	—	—	10,000	—
	Ifrån Åbo med Herr Gustaf Horn ankommit	1,000	—		
Sept. 1.	Ifrån Sverige uppå Store Tullen till Stettin och hitfördt	5,100	—	—	—
	För 390 Tunnor råg som försålde äro	1,170	—	—	—
	Summa på uppburna medel (på Carl Nilssons penninge-räkning)	7,654	26	15,067	17
	Af köpegods, som Lars Jönsson levererat (Carl Gregersons penninge-räkning)	708	13	—	—
	Summa Summarum å uppburne medel från Juni till ult. December 1630	280,828	23½	78,184	41

Sammandrag

af till efterskrifne vid Konung Gustaf II. Adolphs armé i Pommern varande rytteri och fotfolk utbetalte penningar, från det H. K. M:t afgick med flottan i Juni 1630 och till årets slut, efter hvad 1630 års Capitalbok, »angående till Krigsexpeditionen förordnade och bekomne medel först i Svenske skären in Junio och sedan i Pommern» derom innehåller.

Den tid regementet erhållit aflöning från krigskassan vid Konungens armé eller i Pommern (utom Stralsund) 1630.		Regementets namn, antal compagnier.	Till regementet utbetalte penningar i läning m. m.			
Från och med	Till och med		Riksdaler.	Rundst	Svenske daler kopparm:t	öre.
21 Julii. 1 Nov.	26 Oct. 21 Dec.	*Maximilian Teuffels regemente:* 10 compagnier från början. Första utbetalningen till regementet skedde den 19 Julii. Den 5 August upptages detta regemente till 12 compagnier.	19,013	16	—	—
21 Julii.	11 Dec.	*Hans Georg Winckels regemente Blå soldater:* 12 compagnier från början. Första utbetalningen till regementet skedde den 19 Julii.	12,995	—	—	—
6 Juni.	21 Sept.	*Herr Dodo von Kniephausens regemente soldater:* 11 compagnier. Hela regementet hade aflöning till den 21 Sept., hvarvid aflöningen mel. d. 11 och 21 Juli skickades till Peenemynde, der regementet då låg. Aflöningen för d. 26 Octob. till d. 11 Nov. utlemnades endast till 2 compagnier. Den första utbetalningen till »Kniephausens nyankomne soldater i skären» är af den 6 Junii.	2,941	24	8,087	—

Den tid regementet erhållit aflöning från krigskassan vid Konungens armé eller i Pommern (utom Stralsund) 1630.		Regementets namn, antal compagnier m. m.	Utbetalte penningar till läning m. m.			
Från och med	Till och med		Riksdaler.	Rundst.	Svenske daler koppar m:t	öre.
1 Julii.	21 Dec.	*Hofmarskalken Herr Diederich v. Falkenbergs regemente soldater:* 8 comp. från början. Den första afl. betaltes d. 2 Juli, då äfven för 2 comp. Halles betaltes läning åt Falkenberg.	8,986	15	1,300	—
16 Junii.	21 Dec.	*Claes Dirichsons regemente soldater:* 8 compagnier från början. Den 16 Iuni finnes till detta regemente den första utbetalningen vara gjord med 10 R:dr och den 2 Juli den första läning till regementet.	9,829	49	1,367	10
1 Julii.	21 Dec.	*Baron von Efferns eller Halles regemente:* 8 compagnier, deraf 2 comp. erhöllo aflöning fr. d. 1 Juli och de öfriga 6 compagnierne först ifrån den 11 Julii, hvarefter hela regementet vid arméen i Pommern aflönades.	10,762	19	600	—
1 Julii.	31 Dec.	*H. K. M:ts Lif-Guardie* eller uppwaktare-compagnie med Truszler och Lichnowschi: Guardiet 1 comp. och de båda öfrige hvardera 1 eller inalles 3 comp. från början.	3,084	8	1,885	10
16 Julii.	21 Dec.	*Herr Alexander Letzles regemente soldater:* 8 compagnier från början. Första aflöningen erhölls den 14 Julii.	12,421	—	5,675	—
21 Julii.	21 Oct.	*Johan v. Vistumbs regemente soldater:* 8 compagnier. Den första aflöningen utbetalades d. 19 Julii. Den sista aflöningen bekoms den 10 Nov.	7,697	50	—	—
10 Sept.	21 Sept.	*Fritz Rossous regemente soldater:* kallas stundom sqvadron. Den första aflöningen utbetaladt d. 10 Sept., den sista aflöningen den 15 Sept. Här äro ej upptagne till Rossou den 4 Oct. försträckte 329 R:dr 26 r:st.	1,484	—	—	—
1 Julii.	21 Dec.	*Girffur Macheis regemente soldater:* 7 compagnier d. 1 Julii. Första aflöningen utbetalades d. 2 Julii. — Den 30 Juni finnes under detta regementes conto upptagen aflöning för 2 comp. Spentzens fr. d. 1 till d. 11 Julii, och i Augusti har 3:ne comp. från Preussen ankommit till detta regemente och erhållit länings-försträckning från den 21 till den sista Aug.	15,119	36	2,061	12
1 Julii.	21 Dec.	*Mischefalls regemente soldater:* 11 compagnier från början. Första aflöningen utbetalades d. 2 Juli.	13,790	1	2,278	—
6 Aug.	10 Nov.	*Sancte Anders dragoner:* 1 compagnie. Första utbetalningen skedde d. 5 Aug., den 26 Aug. bekoms den sista ordentliga aflöning och den 10 Nov. »för öfverblefne dragoner» 78 R:dr 32 r:st., d. 5 Aug. bekom S. Andræ »till en Petardmästare» 100 R:dr.	1,160	19	—	—
21 Nov.	*21 Dec.*	*Spentzes eller Lunsdels regemente*..................	2,298	1	—	—

Den tid regementet erhållit aflöning från krigskassan vid Konungens armé eller i Pommern (utom Stralsund) 1630.		Regementets namn, antal compagnier m. m.	Utbetalte penningar till läning m. m.			
Från och med	Till och med		Riksdaler.	Rundst.	Svenske daler kopparm:t	öre.
21 Nov.	21 Dec.	*Wallensteins reg. sqvadron:* 2 comp. starkt.....	1,294	3	—	—
1 Nov.	11 Nov.	*Gierdt Weissmeyers sqvadron*......................	282	4	—	—
21 Juli.	21 Dec.	*Jacob Duwaldts regemente:* Första utdeln. skickades till Wollin, der reg:tet låg d. 20 Juli.	.629	2	2,000	—
1 Dec.	21 Dec.	*Dargesses regemente:*..................................	1,693	—	—	—
1 Dec.	11 Dec.	*Herr Johan Baners regemente:* Likväl förekommer en utbetalning d. 4 October af 140 R:dr till »Herr Joh. Baners nyvärfvade» och en utbet. d. 8 Oct. af 353 R:dr kallad «Läning till d. 1 Oct.».	1,254	26	—	—
1 Oct.	11 Oct.	*Melchior Kriegbaums regemente:* En utbet. i Nov. till några officerare vid regementet förekommer äfven.	255	13	—	—
2 Juli.	1 Oct.	*Åke Hanssons eller Heinrich Nödings Östgöthe spvadron:* Denna trupp erhöll sin första aflöning »en månads läning» d. 2 Juli på flottan; sedermera är till densamma intet utbetalt (enl. ifrågav. Capitalbok) förr än den 5 Julii vid Wolgast, då sqvadronen, som nu kallas Åke Ulfsparres, erhöll 40 R:dr till försträckning åt officerarne, och 612 R:dr 24 R:dr till sqvadronen — sista utbetalningen skedde d. 5 Sept. för Sept. månad.	277	12	1,714	24
1 Juli.	31 Dec.	*Grefve Nils Brahes regemente:* 8 comp. står antecknadt att det var Svenskt folk. Första aflöningen var den 2 Julii.	3,886	9	1,872	16
1 Juli.	30 Oct.	*Grefve Jochims (Brahes) sqvadron:* Svenske. 4 comp. Förste aflöning utbetaltes d. 2 Julii.	2,918	35	743	24
1 Aug.	30 Dec.	*Lars Kagges sqvadron i fält:* Till den 21 Sept. utgår hvarje Läning (10 dagar) med 208 à 283 R:dr; men derefter och till d. 30 Dec., då sista utbetalningen är gjord på 113 m. (då sqvadron kallas Salmon Adams), med 124 à 56 R:dr.	2,104	30	—	—
1 Juli.	1 Sept.	*Lars Kagges sqvadron i Anklam:* Den 2 Juli är första betalningen »till hela reg:tet» gjord, likaledes den andra betalningen d. 19 Juli, allt till läning. Sedermera är Aug. mån. läning betald endast till denna sqvadron.	—	—	4,783	16
1 Juli.	30 Oct.	*Axel Liljes sqvadron:* 4 comp. Första utbetalningen skedde d. 2 Juli, men i 2 poster, den ena under namn af »till Axel Lilljes sqvadron», och den andra kallad »Axel Lilljes 4 comp.»; den förra går till 690 Daler 29 öre, den sednare till 623 Daler 8 öre. För officerarne finnes 2 utbetalningar af deras läning vara gjord i Nov. månad och voro de enl. desamma aflönade till d. sista October.	2,074	24	1,644	25

Den tid regementet erhållit aflöning från krigskassan vid Konungens armé eller i Pommern (utom Stralsund) 1630. Från och med	Till och med	Regementets namn, antal compagnier m. m.	Utbetalte penningar till läning m. m. Riksdaler.	Rundst.	Svenske daler koppartm:t	öre.
25 Juli.	1 Oct.	*Axel Duwalds sqwadron:* 4 comp. Första utbetalningen faller d. 25 Juli, sedermera förekomma 2 läningar för officerare till d. sista Aug.; och d. 14 Sept. på 3 läningar för officerare vid Axel Duwalds 4 comp.	1,114	26	1,306	16
1 Juli.	ult. Oct.	*Jöran Johanssons regemente knektar:* 8 comp. den 14 Juli. Första utbetalningen skedde den 2 Juli, den sista utbetalningen i Nov.	3,302	9	1,875	3
1 Juli.	ult. Oct.	*Carl Hårds regemente knektar:* 8 comp. Första utbetaln. d. 2 Juli, den sista utbet. i Nov.	3,404	12	2,261	28
1 Aug.	21 Sept.	*Claes Hastfehrs regemente:* Första utbet. skedde d. 5 Juli på 1 län., sista utbet. uti Nov. på en mån. län. till officerare.	1,054	16	452	11
5 Juli.	21 Sept.	*Reinholdt Metstackes regemente:* Första aflön. utbet. d. 5 Juli i Wolgast, endast till Maj. Arwed Krabbes sqvadron. Arv. Fårbus sqvadron erhöll Sept. månads läning för officerare utbetald i Wolgast d. 5 Sept. 4 comp. Joh. Liljehööks erhöll läning utbet. d. 5 Aug. fr. Stettin, likaledes »Lilljehööks sqvadron» den 15 Aug. I Augusti erhåller Metstakes sqvadron försträckning ur Stettins cassa. Samma månad 4 comp. Metstakes 1:a Sept. län. rest fr. Stettins cassa. I Nov. betalas fr. Wolgasts cassa 1 mån. läning för officerare. I Dec. förek. sista utbet. för 1 läst öl.	4,256	43	445	24
1 Juli.	ult. Dec.	*Herr Erik Soops Westgötha ryttare:* Första utbet. d. 2 Juli. 2:a utbet. ½ månads läning d. 13 Aug. 3:je utbet. i Aug. à ¼ Aug. mån. läning allt fr. Stettins cassa. Från Wolgasts cassa äro utbetalningar gjorda d. 5 och 20 Juli, d. 5 Sept., d. 4 Oct. »på hvar person ¼ R:dr löper på 735 hästar 183 R:dr 39 r:st», och sista utbet. för d. 29 Dec. till 290 hästar à ½ R:dr.	4,844	41	10,259	8
Juni	15 Nov.	*Grefve Pers (Brahes) Småländske ryttare:* 8 comp. Första utbet. d. 2 Juli. Men 1 utbet. d. 18 Juli är å 646 R:dr rest för Juni månad. Den 13 Oct. utbetalas till Grefve Pers smål. ryttare skopenningar till 376 hästar, och samma dag till 6 comp. från Stettins räntekammare och 2 comp. i Wolgast, halfva Oct. mån. läning. Sista afbetaln. faller från Stettins räntek. i Dec., men de Smål. ryttares halfva mån. läning utgjorde blott 20 R:dr och kallas försträckning.	9,761	41	3,535	—
1 Juli.	15 Nov.	*Lars Dirichsons Östgötha ryttare:* 4 comp. Första utbet. d. 2 Juli, då desse ryttare kallas »Hans Rothkirchs ryttare». Sedan förekomma de än såsom Lars Dirichs och än som	4,360	42	3,713	16

Den tid regementet erhållit aflöning från krigskassan vid Konungens armé eller i Pommern (utom Stralsund) 1630. Från och med	Till och med	Regementets namn, antal compagnier m. m.	Utbetalte penningar till läning m. m. Riksdaler.	Rundst.	Svenske daler kopparm:t	öre.
		Östgötha ryttare. Sista läningen är utbetald i Nov. på halfva Nov. månads läning; och i Dec. erhåller Östg. ryttare en försträckning af 20 R:dr och ryttm. Hans Nilssons comp. ½ läning med 99 R:dr; alla utbetalningar äro från Stettins räntek.				
Aug.	30 Dec.	*Reinhold Wunsches Finländska ryttare sqvadron:* 3 comp. Första aflön. utbetalas i Aug. å 1 mån. läning till »3 comp Gustaf Horns ryttare». I Octob. förek. skopenningar för 227 hästar af Reinh. Wunsches sqvadr. samt ½ mån. läning till 3 comp. Finnar. Sista utbet. är fr. Wolgast räntek. till Reinh. Wunsches ryttare 244 hästar à ½ R:dr.	5,736	13	—	—
1 Nov.	ult. Nov.	*Thorsten Stålhandskes sqvadron Finländske ryttare:* Första aflön. utbet. i Nov. för 1 mån.; sedan förekommer endast en utbetaln. till 70 sjuka ryttare.	251	50	—	—
20 Juli.	Nov.	*3 compagnier Curassierer från Sverige:* nemligen H. Furstl. N. Pfaltzgrefvens, Zachariæ Pauls och Yslers: Första utbetaln. är den 20 Juli till «4 comp. Stralsundske ryttare till försträckning 2,000 R:dr. 2:a utbet. är d. 24 Juli: »H. F. N. Pfaltzgrefvens 3 comp. Couirassiere» ½ mån. sold, samt 4 comp. Stralsunds ryttare sammaledes. I Oct. förek. en utbetaln. till skopengar för 420 hästar, »till Grefve v. Ortenburgs regemente» Nov. sker utbetaln. till Grefve v. Ortenburgs regemente.	17,269	18	—	—
5 Aug.	Nov.	*Herr Åke Totts Curassierer:* 1 comp. Den 5 Aug. förek. 1:a utbetaln. till »Åke Totts comp. curassierer» ½ mån. sold.	1,924	39	—	—
13 Aug.	Nov.	*Ernst Dönhoffs Curassierer:* 4 comp. Första utbetaln. d. 13 Aug. å ½ mån. sold till Öfverste Dönhoffs curassierer. I Oct. utbetalas skopengar till 300 hästar. I Oct. kallas de 4 comp., Dönhoffs curassierer.	10,100	26		
Oct.	Nov.	*Damitzes regemente fotfolk:* Enda utbet. är i Oct. fr. räntek. i Stettin å 1 mån. sold för mönstermånad.	6,920	—	—	—
28 Juli.	Nov.	*Liffländske Adricases Curassierer:* 1 comp. Första utbetaln. d. 24 Juli ½ mån. sold för Jöran Adricas comp.	1,956	26	—	—
24 Juli.	Nov.	*4 comp. Liffländske Curassierer:* Första utbetaln. d. 24 Juli på ½ mån. sold. — I Oct. utbetalas till 258 hästar skopenningar. I Nov. utbetalas sista solden för ½ mån. I Dec. erhålles på försträckn. 20 R:dr.	8,628	26	—	—

N

Sammandrag och utdrag af Stralsunds

Anno 1629. Debet till Pommerske anordningen och	Svenske Daler.	Öre.
För truppernas läningar, wartgeld, värfning, proviant och beklädnad (enl. efterföljande specification bifogad)	295,760	1¼
Herr Alex. Letzles eller Stadens Regementes officerare med Commendeurskapet	4,828	19
Medikamentsköp	180	—
Till krigsfahnor	21	28
Till messevin och oblater	62	16
Till extra-ordinäre utgifter eller handpenningar	142	15
D:o expenser uti silfvermynt	2,098	20
Till frakter	1,377	20
Till Wilhelm Spens' Öfverste-Lieutnant	707	—
Adam Könnigham 1 månads sold på afräkning	104	—
Till Berndt Stubb till skeppsutredning	3,330	—
Till Petter Blom och Bernt Bernds sammaledes	24,930	—
Ingenieurer och verkmästare	1,515	—
Ransionspenningar	1,237	16
Constabler och bysseskyttar	2,907	16
Adam Platous comp. för cornett i arbetslön	42	16
Till Svenska sjöfolket	1,174	19
Fångar till deras uppehälle	123	27
Alexander Esken agent.-beställn.	1,500	—
Nils Nilsson bokhållare sammaledes	1,300	—
Jörgen Gomberot, proviantmästare	1,500	—
En trumpetare, som kortas honom i Sverige	24	—
En enspännare sammaledes	21	—
Hans Larsson, kammarskrifvare	10	—
Error calculi som förorsakas att kopparpenningarne för åtskillige pris in November och December utgifne äre	213	22
Summa	344,225	25½

*) Finnes i Kam.-Coll. arkiv i Tornet.

87.

ufvudbok för år 1629 *).

Anno 1629. Credit af Stralsundske Garnisonen:	Svenske Daler.	Öre.
! Svenske öfversändningen som i efterskrefne varor utur Sverige ankomne äre och i Journalpartien på bemälte räkning specificerad finnes:		
8 sextonpundige metallstycken om 103 Sk:pd 4 L℔ 3 ℔ med deras tillbehör .... Fl. 14,583 : 2		
729 Sk:pd Jernstycken och Lod .... Fl. 17,290 : 4½		
320 T:r Mjöl à 7 Fl. .... 2,240 : —		
1,109 T:r Råg à 6 Fl. .... 6,654 : —		
3,612½ T:a Korn à 5 Fl. .... 18,062 : 12		
48 T:r Smör à 40 Fl. .... 1,920 : —		
100 T:r Lax à 18 Fl. .... 1,800 : —		
643 T:r Kött à 13 Fl. 8 r:st} 45 T:r Sylta à 6 Fl. } .... 3,847 : 12		
10 T:r Talg à 30 Fl. .... 300 : —		
444 st. Oxhudar à 4 Fl. .... 1,776 : —		
100 T:r Strömming .... 600 : —		
57 T:r Öl à 2 Fl. .... 114 : —		
65 Sk:pd torr Fisk à 20 .... 1,300 : —		
Petter Blom och Bernt Bernds i Calmar betalt 6,170 : —		
à 5 Daler Svenske Fl. 81,657 : 6½	102,071	18
Finske anordningen Petter von Binningen öfversändt	42,746	8
Narviske eller Ingermanländske anordningen	17,733	24
räntekammaren i Stockholm koppermynt	97,680	22
vinning och förlust conto för öfvermål	2,444	5
Anders Svensson för vexlar hitremitt	1,500	—
vexlarne på Sverige	29,356	26
borgmästare och råd för 400 mans utspisning	6,000	—
	299,833	7
Balancen denna räkning med att sluta för skulden ifrån 1 Nov. 1628 till 1 Januari 1630	44,392	18
Summa	344,225	25½

Utdrag ur 1629 års Stralsunds Hufvudbok, rörande Regementernes läning och underhåll, samt tiden, hvarunder de densamma i Stralsunds Cassa bekommit

Regementet erhållit läning eller proviant under följande tid 1628 och 1629. från o. med	till o. med		Svenske Daler.	öre.	Svenska Daler.	öre.
		Herr Alexandar Letzles Regemente:				
1628 Octob.	1629 sist. Dec.	Alexander Letzles öfverofficerare...............	—	—	1,989	—
1 Nov.	sist. Dec.	*Giert Weissmeyers* öfverofficerare...............	—	—	1,082	—
		Grefve Nils Brahes Regemente:				
1 Nov.	1 Dec.	Grefve Nils Brahes comp. läningar	686	30		
d:o	d:o	Died. Yxkulls d:o som Sim v. Rampse bekom d:o	636	2		
d:o	d:o	David Pomses d:o d:o	596	16		
d:o	d:o	Johan Podolini d:o d:o	664	8		
d:o	d:o	Öfverste-Lieut. Hans Kyles comp. d:o	617	3		
d:o	d:o	Claes Meyboms d:o d:o	664	26		
d:o	d:o	Otto Månssons d:o d:o	723	17		
d:o	d:o	Robert Burtz's d:o d:o	672	17		
d:o	d:o	Regementsofficerarne	1,543	3½		
			6,804	26½		
1 Jan. 1629	sist. Dec.	Grefve Nils Brahes regemente för proviant...	63,917	12	70,722	6½
1628		*Öfverste Jacob Duwals Regemente Svenskar:*				
1 Nov.	1 Dec.	Öfv. Jac. Duwalls comp. Norrl. knektar läningar	796	25		
d:o	d:o	Anders Kjörnings d:o d:o	315	8		
d:o	d:o	Gustaf Sabels d:o d:o	650	23		
d:o	d:o	Hans Kielochs d:o d:o	657	11		
d:o	d:o	Mauritz Duwalls d:o d:o	707	23		
d:o	d:o	Påwel Philius d:o d:o	671	6		
d:o	d:o	Regementets Svenske officerare d:o	1,376	30		
			5,175	30		
24 Dec.	sist. Dec.	Jacob Duwals Svenskar för proviant...........	55,452	1	60,627	31
		Öfverste Lars Kaggs Regemente:				
1 Nov.	1 Dec.	Öfv. Lars Kagges comp. läningar	686	22		
d:o	d:o	Jacob Aberkroms d:o som Died. Yxkull bekom	724	28		
d:o	d:o	Erik Axelssons d:o läningar	660	6		
1 Juni 1629	1 Dec.	Zachariæ Bengtsons d:o d:o	350	6		
1 Aug. 1629	1 Dec.	Christoff. Hörnings d:o d:o	305	—		
d:o	d:o	Hans Ridders d:o d:o	224	8		
		Lars Kagges Regements officerare d:o	1,096	4		
1628			4,047	8		
1 Nov.	sist. Dec.	Lars Kagges Regemente för proviant d:o	36,351	16	40,398	24
1629		*Öfverste Jacob Duwalls Regemente Tyskar:*				
10 Juli	sist. Dec.	Öfv. Jac. Duwalls comp. värfv. soldater läning	1,690	24		
d:o	d:o	Georg Heijdens d:o d:o	1,458	—		
d:o	d:o	Daniel Habermans d:o som Diederich Prangen bekom d:o	1,090	16		
d:o	d:o	Georg Graubows d:o d:o	1,369	8		
d:o	d:o	Johan Berndes d:o d:o	1,255	12		
d:o	d:o	Carl Ad. Taubes d:o som Joch. Duwal bek. d:o	1,302	24		
d:o	d:o	Ernst Gartzeij d:o d:o	1,528	—		
d:o	d:o	Alexander Forbus d:o d:o	918	16		
d:o	d:o	Petter Kedings comp. som Daniel Kraij bek. d:o	1,423	4		
		Jacob Duwals regements officerare	2,843	16		
		Summa läningar......	14,879	24		
		Värfningspenningar...	3,854	24		
		Proviant	39,803	19	58,538	3
		Transport	—	—	234,258	½

Regementet erhållit äning eller proviant under följande tid 1628 och 1629.			Svenske		Svenske	
rån o. med	till o. med		Daler.	öre.	Daler.	öre.
1629		*Melchior Kriegboms comp.:*			234,258	½
24 Sept.	sist. Dec.	Läningar: 515 : 26. Proviant: 1,968 : 8...	—	—	2,484	2
Juni 1629	sist. Dec.	*Henrik Ramses comp. Skottar:* läningar	1,826	24		
d:o	d:o	*Alexander Könighams comp. Skottar:* läningar	1,725	24		
d:o	d:o	*Joh. Redwens comp. Skottar:* läningar	1,676	24		
d:o	d:o	*Adam Könighams comp.:* läningar	1,508	8		
		Summa läning	6,437	16		
		Proviant	14,447	30	20,885	14
Oct. 1629	sist. Dec.	*Öfverste Jacob Duwalls ryttarecomp.:* läningar	7,009	16		
		Wartgeld	303	24	7,313	8
Sept. 1629	sist. Dec.	*Adam Platous ryttarecomp.:* läning	9,456	—		
		Wartgeld	1,440	—	10,896	—
		Adolf Diederich Baron v. Efferens Regem:te:				
Dec. 1629	sist. Dec.	Baron von Efferens comp. läning	423	—		
d:o	d:o	Major Diedrich Schilts d:o	423	—		
d:o	d:o	Jacob Zardien von Limbachs comp. d:o	423	—		
d:o	d:o	Hans David Herr v. Steckenborgs comp. d:o	423	—		
d:o	d:o	Diedrich Taubes comp. d:o	423	—		
d:o	d:o	Caspar Köhrmans comp. d:o	423	—		
d:o	d:o	Baron v. Efferens Regements officerare d:o	685	16		
		Reformerade Fänrich och Lieutn. d:o	90	—		
		Summa läningar	3,313	16		
		Proviant	4,160	23	7,474	6
		Jaques du Mornay Capitaine:				
Nov. 1629	sist. Nov. s. å.	Commend. comp. läning	210	—		
d:o	d:o	Giert Weissmeijers comp. d:o	213	—		
d:o	d:o	Jochim v. Herwedens comp. (Öfverbefälet t. d. sist. Dec.) d:o	969	—		
		Nicolai Kembnitz comp. 7 Gefreider d:o	69	—		
		Salomon von Ofenmars comp. d:o	69	—		
		Jaques du Mornays comp. (Öfv.-Bef. t. d. sist. Dec. d:o	1,022	—	2,562	—
		Commend. Herr Alexander Letzles Regemente:				
Nov. 1629	sist. Dec.	Proviant på regementet..........................	—	—	8,089	19
Dec. 1629	sist. Dec.	*Edowalt Grönnows* comp. officerares läningar	—	—	397	16
d:o	d:o	*Johan Conrads* d:o d:o d:o	—	—	362	—
d:o	d:o	Lorentz Ambrosij d:o d:o d:o	—	—	343	16
d:o	d:o	Michael Falchenows d:o d:o d:o	—	—	334	16
d:o	d:o	Anton Tvistungs d:o d:o d:o	—	—	360	—
		Summa	—	—	295,760	1½

Utdrag och sammandrag af 163

Sammandrag af Räntekammarens i Stralsund Hufvudbok för

Debet.	Riksdaler.	
Balanceskuld vid 1629 års slut, (hvaribland till trupperne 1632—36)...	38,183	8
Pommerske anordningen och Stralsundske garnisonen anno 1630:		
Till H. K. M:ts kläders conto	323	45
Sammaledes H. K. M:ts hofförtäring	1,671	8
Till H. K. M:ts drängars och lakeyers kläder	438	26
H. K. M:ts hoffolks conto, åtskillige på beställning	1,776	14
H. K. M:ts stallfolk med stallet	528	45
H. F. N. Carl Casimir unge Pfaltsgrefve	400	—
Hindrich Mathias Grefve von Thurn	737	—
Herr Johan Baner	629	2
Herr Åke Tott, General öfver Cavalleriet	613	4
Herr Sten Bjelke för tractamentet	5,844	—
Alexander Lessle, Riddare, General-Commendeur och Öfverste, — värfpenningar R:dr 2,600 : —		
uti proviant 401 : 27	3,001	27
Adolf Diedrich von Effern, Öfverste, värfpenningar	832	—
Jacob Duwall för värfve- och anredspenningar	22,659	10
Melchier Kriegbom för värfpenningar	3,800	—
Hartman, Herr von Pukheim	305	6
Nicolaus Diederich för värfpenningar	1,675	—
Nicolaus Kembnitz sammaledes	1,800	—
Alexander Lessles 2:ne regementen för läningar och gemenes proviant	45,138	15
Jacob Duwalts 3 sqvadroner sammaledes	55,427	44
Adolph Diederich von Efferns, eller Öfverste Halls regemente sammal.	20,733	47
Melchier Krigboms regemente likaså	15,124	15
Robert Lessles regemente Skottar likaledes	10,081	44
Nicolai Kembnitz nya sqvadron	4,593	22
Claes Hastfehrs regemente	4.446	34
Renholt Metstacks regemente	3,398	17
Heinrich Nödings sqvadron	4,255	4
Rytteriet: Jacob Duwaldts ryttare-compagnie	5,200	24
Adolf von Platens d:o	6,243	—
Jost Behrs comp.	2,040	—
Johan von Der Löhes sammaledes	1,080	12

968.

års Hufvudbok för Stralsund *).

1630, utvisande utgifter och inkomster, skuld och fordringar.

Credit.	Riksdaler.	
Balancen vid 1629 års slut, i försträckningar och fordringar (hvaribland af trupperne 9,047 : 42)	23,733	31½
Pommerske anordningen och Stralsunds garnison anno 1630.		
Af Svenske öfversändningen i bare penningar	106,992	11
Sammaledes uti proviant	42,323	15
Af Giertt Weissmeijer för köpegods i Sverige	571	6
Af landgodsen som försålde äre, när Furstliga skulden afdrages	61,083	16
Af Räfwelske öfversändningen	4,644	32
Af Ingermanlandske öfversändningen	33,203	27
Af Conrad von Falkenberg för vexlarne i Holland	13,912	32
Af Erik Larsson för vexlarne i Holland allenast på detta 1630 år	1,049	—
Af Borgmästare och Råd, 6 månaders spisegelder för 400 man af garnisonen	6,000	—
Af Borgmästare och Råd, H, K. M:t förärat	30,000	—
Af Stralsundske fribytegodset	1,985	46
Af Preussiske öfversändningen uti kläde	5,500	—
Af Fältproviantet	870	8
Af Fälträntekammaren, General-	8,222	39

Debet.	Riksdaler.	
Sjöfolket: Petter Blom Strals. Adm. m. sitt skepp i års förtjenst 10,731 : —		
Berndt Berndtson sammaledes .... 4,683 : 36		
Berndt Stubb sammaledes .... 5,272 : 24	20,687	12
Svenska sjöfolket	5,527	20
Skeppsutredningar	509	26
Till frakträkningen	7,296	41
Till ränteriet i Wolgast	8,419	9
Till fältproviant	26,035	30
Proviant i Wollgast	842	8
Agenten Alexander Esken $1\frac{4}{12}$ års beställning	900	—
Fälträntekammaren uti 3 åtskilliga poster	40,170	17
Fältklädekammaren	16,352	18
Constabler och Fyrverkare med handlangare	938	24
Ingenieur och verkmästare	851	—
Till vinning och förlust	1,649	46
Extra-ordinarie expenser eller utgifter	6,288	36
Artolleriet med Jörgen Paukner	3,469	44
Fält-artilleriet	104	19
Artilleriet i Peenemünde	812	19
Rustkammarfolket	413	35
Fahnor och Cornetter	436	9
Fångar	78	12
Bokhållaren Nils Nilsson med sina underhafvande	870	—
Proviantmästaren Jörgen Gomberotius	600	—
Stralsunds Beställningspersoner	1,100	—
Rygiske beställningspersoner	94	12
Sjukhuset i Rügen	1,701	5
Fortificationen i Ribbenitz	24	—
Utcommenderade af åtskillige regementen	494	39
Till medicaments köp	47	26
Summa	409,317	30

Credit.	Rikadaler.	
Balance på denna bok för Kronans skuld till år 1631	68,940	46
r calculi för felet som uppsökas måste	234	8
Summa	409,317	30

Specification

öfver de Stralsunds garnison tillhörande Regementer, när hvarje compagni ankommit eller afgått, samt den tid för hvilken trupperne erhållit sold och proviant, under året 1630.

(Utdraget ur Regementernes contos uti 1630 års Stralsunds hufvudbok).

Den tid trupperne erhållit sold och proviant i Stralsund år 1630. Från och med	Till och med		Riksdaler.	
		Alexander Lessles tvenne regementer.		
1 Jan.	15 Juli	Herr Alexander Lessles comp, 6 månads läningar och ½ månads sold	1,352	28
1 Jan.	15 Juli	Öfv.-Lieut. Joh. Redwens comp, 6 mån. läningar, ½ mån. sold, afmarcherade den 15 Juli	909	14
1 Jan.	ult. Dec.	Giertt Weissmeijers comp., 12 mån. läning	2,527	37
1 Jan.	15 Juli	Johan v. Herwedens comp., 6 mån. läning, ½ mån. sold, marcherade den 15 Juli åt Stettin	1,096	35
1 Jan.	21 Aug.	Nicolai Kemnitz comp., stadens soldater för gefridernes läning från den 1 Jan. till d. 1 Juli och de gemenes från den 1 Juli till den 21 Aug., när companiet blef ställdt under hans nya sqvadron	282	20
1 Jan.	15 Juli	Jaques du Mornais comp., 6 mån. läningar och proviant, marcherade den 15 Juli	1,079	30
1 Jan.	ult. Dec.	Salomon von Offenmers d:o för 12 mån. läningar	1,117	40
1 Jan.	1 Maj	Simon Hans comp., 4 mån. län., blef den 1 Maj understucket	401	8
1 Jan.	ult. Dec.	Alexander Lessles regem:ts officerare, 7 mån. län. med ½ mån. sold för hele regementets officerare, men 5 mån. län. allenast för Giert Weissmeijers sqvadron	2,363	5
		De gemenes proviant (19,866 : 41) och kläde (9,464 : 32)	29,331	25
1 April	1 Aug.	Johan Lessles comp., inrättades den 1 April, utmarcherade den 1 Aug.	489	5
April	Dec.	Alexander Könighems comp.	1,718	16
1 Juli	ult. Dec.	Daniel Gerhard Cortovills comp.	890	24
1 April	1 Aug.	Hew. Clielands comp., inrättades den 1 April	513	8
1 April	1 Aug.	Johan Johnstons comp. d:o d:o	528	42
1 Maj	1 Aug.	Johan Laijels comp., inrättades den 1 Maj, utmarcherade med regementet den 1 Aug.	527	24
		Summa 45,138 : 15		
		Jacob Duwaldts 3 sqvadroner.		
1 Jan.	1 Dec.	Jacob Duwaldts comp. soldater, utmarcherade med sqvadron den 1 Dec., 1 mån. sold betalas med vexlar på Holland	2,550	30
1 Jan.	15 Aug.	Jörgen Heijdens comp. soldater, för officerarnes läningar med ½ mån. sold	1,178	6
1 Jan.	1 Dec.	Anders v. Stralendorfs comp. soldater utmarch.	736	28

Den tid trupperne erhållit sold och proviant i Stralsund år 1630. Från och med	Till och med		Riksdaler.	
1 Jan.	1 Dec.	Jörgen Grabows comp. soldater, utmarcherade med sqvadron den 1 Dec., 1 mån. sold betalas med vexlar på Holland	1,741	5
1 Jan.	15 Aug.	Jochim Duwalds comp. soldater, för offic. läningar, utmarcherade den 15 Aug.	969	9
1 Jan.	ult. Dec.	Johan Berndes comp. soldater, för offic. och gemenes läning. En del betalas med vexlar på Holland	1,136	6
1 Jan.	15 Aug.	Ernest Gartzei comp. soldater, från d. 5 Aug. med hela sqvadron på Wollin underhållen	1,198	19
1 Jan.	1 Dec.	Daniel Kraijn comp. soldater utmarcherade med sqvadron d. 1 Dec., 1 mån. sold betalas med vexlar på Holland	1,642	3
1 Jan.	ult. Dec.	Edowalt Grönows comp. soldater } En del af solden betalas med vexlar på Holland	1,708	18
1 Jan.	ult. Dec.	John Conrads d:o d:o	1,924	13
1 Jan.	ult. Dec.	Lorentz Ambrosij d:o d:o	1,550	44
1 Jan.	1 Dec.	Michiel Falkenous comp. soldater utmarcherade med sqvadron den 1 Dec., 1 mån. sold betalas med vexlar på Holland	1,606	37
1 Jan.	15 Aug.	Anthoni Tvistrungs comp. soldater från den 15 Augusti med hela sqvadron underhållet på Ysedom	1,119	28
1 Jan.	ult. Dec.	Jacob Duwaldts regements officerare, 7⅔ mån. län., resten till den 1 Jan. 1631 med vexlar	1,748	17
		Proviant (20,679 : 24), öl och bröd i Dec. (451 : 21) kläde samt pelsar och skor (12,486 : 24)	33,617	21
		Summa 54,427 : 44		
		Adolf Diedrich v. Efferns eller Öfverste Halls regem:te.		
1 Jan.	15 Juli	Öfverstens eget comp., 6 mån. län. och ½ mån. sold för officerarne, marcherade den 15 Julii ur garnison	1,348	10
d:o	d:o	Diedrich Schilts Majorens comp., 6 mån. län. o. ½ mån. sold för officerarne, marcherade den 15 Juli ur garnisonen	940	8
d:o	d:o	Jacob Cimbachs comp., 6 mån. läning och ½ mån. sold för officerarne, marcherade d. 15 Juli ur garnisonen	957	—
d:o	d:o	Steckenborgs comp., 6 mån. län. och ½ mån. sold för officerarne, marcherade den 15 Juli ur garnison	931	20
d:o	d:o	Caspar Könemans comp., som Johan Möller bekom, 6 mån. län. och ½ mån. sold för officerarne, marcherade den 15 Juli ur garnison	1,344	26
d:o	d:o	Otto Baron de Lottums comp., 6 mån. län. och ½ mån. sold för officerarne, marcherade den 15 Juli ur garnison	777	44
d:o	d:o	Regements officerare, 6 mån. län. och ½ mån. sold för officerarne, marcherade den 15 Juli ur garnison	1,543	—
1 Jan.	1 Juli	De gemenes proviant (7,684 : 11) och kläde 4,270 alnar (5,207 : 24)	12,891	35
		Summa 20,733 : 47		

Den tid trupperne erhållit sold och proviant i Stralsund år 1630. Från och med	Till och med		Riksdaler	
		Melchior Krigboms regemente.		
1 Jan.	ult. Dec.	Öfverstens eget comp. betaltes till den 11 Oct. contant. De resterande läningar betalades först 1631............	2,725	22
1 Maj	d:o	Henning Cuttermans Öfv.-Lieut. comp. ankom d. 1 Maj. De resterande läningar betalades först 1631............	956	34
1 Mars	d:o	Gottschalk v. Altstads comp. ankom den 1 Mars. De resterande läningar betalades först 1631.............. ..	1,155	46
1 Mars	d:o	Petter Zeitz comp. ankom den 1 Mars. De resterande läningar betalades först 1631..........................	1,286	4
1 Mars	ult. Dec.	Michel im Hofs comp. offic. län., läningen från den 11 Oct. till årets slut betalas 1631.........................	1,087	44
1 Sept.	11 Oct.	Casper Strasserts comp. ankom den 1 Sept..............	35	27
1 Sept.	11 Oct.	Giertt Willmans d:o d:o d:o	32	38
1 Sept.	Nov.	Ludvig Cerasins d:o d:o d:o	31	14
1 Mars	ult. Dec.	Regements officerarne, läningen betald contant till den 11 Oet., resten till ult. Dec. betalas 1631............	1,150	32
1 Jan.	1 Oct.	Proviant (5,898 : 30) m. m. Regementet marcherade till Ribbenitz den 1 Oct., de sjuke hela årets prov.	6,661	42
		Summa 15,124 : 15		
		Robert Lessles regemente Skottar.		
Aug.	ult. Dec.	Öfverstens comp., en del af läningen betalas nyåret 1631	605	8
10 Juni	Dec.	Wilhelm Spens comp., den 10 Juni kom comp:t från Skottland. En del af läningen betalas nyåret 1631..	1,035	18
Sept.	Dec.	Major Johan Lessles comp. En del af läningen betalas nyåret 1631	454	24
Nov.	ult. Dec.	Willem Duglitz comp. En del af läningen betalas nyåret 1631	147	42
Nov.	ult. Dec.	Wilhelm Burtwichs comp. En del af läningen betalas nyåret 1631	205	12
Nov.	ult. Dec.	Andrew Brus comp. En del af län. betalas nyåret 1631	235	30
10 Juni	Dec.	Johan Shelbergs comp., den 10 Juni ankom från Skottland. En del af läningen betalas nyåret 1631.........	956	22
Januari	Dec.	Hinrich Ramses comp. En del af läningen betalas nyåret 1631	1,422	10
April	Dec.	Alexander Könighems comp. En del af läningen betalas nyåret 1631..	298	32
Juni	Dec.	Rob. Lessles eller Spens regements officerare. En del af läningen betalas nyåret 1631	821	24
Juni	Dec.	Gemenes proviant (2,285 : 2), öl o. bröd i Dec. (614 : 12) 1,000 al. kläde (1,000)............................	3,899	14
		Summa 10,081 : 44		

Den tid trupperne erhållit sold och proviant i Stralsund år 1630. Från och med	Till och med		Riksdaler.	
		Nicolai Kembnitz nya sqvadron.		
Juni	Dec.	Nicolai Kembnitz comp. för underoffic. o. gemenes län.	514	4
1 Juli	Dec.	Daniel Kraijens d:o d:o d:o	700	24
Juni	Dec.	Anthoni Parsenows d:o d:o d:o	761	6
Aug.	Dec.	Augustin Raus d:o d:o d:o	129	22
Sept.	Sept.	Regements officerare	22	—
April	Dec.	Gemenes proviant (1,923 : 14); uti kläde o. skor (543)	2,466	14
		Summa 4,593 : 22		
Sept.	Dec.	*Claes Hastfehrs regemente Finnar:* Officerares Dec. mån. läning och ½ mån. ölpenningar 1,359 : 8 De gemene uti 3 mån. prov:t (2,518 : 26) uti pelsar och skor (589) 3,107 : 26	4,466	34
1 Oct.	ult. Dec.	*Reinhold Metstackes regemente:* Officerarne 1⅓ mån läning med Nov. mån. brödpenningar 1,560 : 39 De gemenes 3 mån. proviant (2,040 : 2) uti pelsar och skor (397 : 24) 2,437 : 26	3,998	17
1 Aug.	ult. Dec.	*Åke Ulfsparres eller Heinrich Nödings sqvadr.:* Officerarnes 2:ne mån. län., Oct. o. Dec. 626 : 18 5 månads proviant på gemene från den 1 Aug. till ult. December 3,388 : 34 uti pelsar och skor 240 : —	4,255	4
1 Jan.	1 Juni	*Jacob Duwalls ryttarecomp.:* 5 mån. läning (4,738) och Cornetten 1 mån. rest och afdankn.	5,200	24
1 Jan.	1 Juli	*Adam v. Platens ryttarecomp.:* 6 mån. läningar (4,875) och in Summa	6,243	—
1 Febr.	1 Juni	*Jost Behrs ryttarecomp.:* 6 månaders läningar	2,040	—
1 Maj	1 Juli	*Johan von der Löhes ryttarecomp.:* ankom den 1 Maj, afgick den 1 Juli	1,080	12
		Summa	175,483	28

Utdrag och sammandrag af 16:

Sammandrag af Räntekammarens i Stralsund Hufvudbok för

Debet.	Riksdaler.	Skill:
Balancerad skuld vid 1630 års slut (hvaribland till trupperne 935 : 22)	107,494	21
För Pommerske anordningen och dess garnisoner anno 1631.		
Hans Kongl. M:ts kläder	208	12
Legaten välb. Herr Claes Horn för H. H:s tractamente ifrån 1 Sept.	1,098	—
Generalen Herr Johan Baner	36	—
Generalen Herr Åke Tott	1,062	—
Legaten Herr Sten Bjelke, för H. H:s tractament ifrån 1 Sept. 2,349 : —		
Sammal. uppå Kammarherres gagia bekommit 458 : 21	2,807	21
Admiralen välborne Erik Rynningh	1,189	—
H. F. N. Alexander Henrich, Hertig af Holstein	150	—
H. N. Henrich Mathias, Grefve von Thurn	300	—
Thodo von Kniphusen, Generalmajor	710	—
Öfversten Jacob Spens	1,500	—
Frans de Traytoren, Generalqvartermästare	3,001	—
Erik Andersson, Generalkrigscommissarie	77	18
Hoffolket	2,108	14
Stallet med Stallfolket	126	27
Fälträntekammaren	10,545	27
Fältproviantet	30,649	32
Jacob Duwalds regemente	18,928	32
Giert Weissmeijers sqvadron	10,321	46
Robert Lessles regemente	24,149	35
Claes Hastferts regemente	18,703	31¼
Reinholt Metstaks regemente	27,390	26¼
Henrich Nödings sqvadron	11,588	40¼
Nicolai Kemnitz sqvadron	5,066	40
Herr Erik Soops regemente Westgötha ryttare	4,287	15
Melcher Kriegbaums regemente	19,103	39
Friedrich Rossows sqvadron	4,610	9
Hans Kyles regemente	4,166	42
Anthony Moniers regemente nyvärfvade sqvadroner	920	—
Öfv. Hamilton och den nykomne Engelske armadan	253	16
Transport		

*) *Finnes uti arkivet å Marieberg,* bland Kam.-Coll. ditsände, oordnade handlingar.

969,

års Stralsundska Hufvudbok *).

1631, utvisande utgifter och inkomster, skuld och fordringar.

Credit.	Riksdaler.	Skill:g.
Balance i försträckningar och fordringar vid 1630 års slut (hvaribland trupperne 2,145 :)	38,553	27
För Pommerske anordningen och dess garnisoner anno 1631.		
Af Öfversten Jacob Duwald à part som honom förmodas vara betalt med gods i Finland	9,192	20
Öfversten Claes Hastfer à part för köpegods i Liffland	800	—
Erik Larsson för vexlarna i Holland	121,842	22
Conrad von Falkenberg sammaledes	6,930	—
Doctor Johannes Salvius, för vexlarna i Hamburg	20,467	9
Svenska öfversändningen uti kopparpenningar öfverkommet: så och invisningar på Sverige betalt, löper R:dr 69,333 : ½ uti proviant samt pelsar, skor och strumpor » 19,254 : 32	88,587	32½
Fältprovianten	6,832	5
Ingermanlandske öfversändning, uti smör, bröd, råg, mjöl och hafre; gör i penningar	42,204	5
Borgmästare och råd i Stralsund	18,000	—
Hans Frijle för skeppet Svarta Hunden	1,200	—
Rügiske contributionen	998	30
Af Tullen i Warnemünde R:dr 877 Traytorren Gen.-qvartermästare, af samma tull bekommit R:dr 765	1,642	—
Spannemålslicenten i Sverige	9,693	9
Pommerska contributionen	1,641	44
Stralsundska landtgodsen	1,400	—
Jörgen Gomberotius à part	97	24
Preussiske öfversändningen uti bröd, gör i penningar	7,931	4

Debet.		
H. K. M:ts hästars fodring	10	—
Svenska sjöfolket	41,525	45
Skeppsfrakter	3,379	27
Extra-ordinarie expenser	5,401	34½
Krigsmaterialier	47	24
Ingeniörer och verkmästare	294	7
Constabler och fyrverkare	2,571	43
Rustkammaren, åtskillige på deras lön	833	7
Ränteriet i Stettin	10,000	—
Ränteriet i Wollgast	2,097	7
Skeppsutredningen	65	—
Hof-förtäringen	4,080	31
Åtskillige beställn. m. fl. personer i Stralsund och Gripswald	2,183	38
Fältklädekammaren	7,367	—
Anthony Monier à part för magasenaten (?) i 2 månader	260	—
Bokhållaren Nils Nilsson för 1631 års lön	850	—
Simon Haan för verkena och hans beställning (befästningsarbeten)	3,888	2
Stralsundske Admiralen Petter Blom, skeppscapit. Berndtson o. Magnus samt slupcapit. Bööke	3,800	42
Jörgen Gomb. och Johan Joscum consortes för proviantmästare-beställn.	260	—
Hennes Maj:t Drottningens utredning åt Dresden	10,597	34
Jörgen Buchner för artilleriet	445	42
Fält-artilleriet	38	—
Provianten i Wismar	1,350	12
Provianten i Wollgast	2,138	19
Vinning och förlust	659	33
Fahnor och Cornetter	244	28
Summa	386,886	2

Credit.		
Provianten i Greifswald	380	2
Comiss Johan Dollbur	1,125	—
Orätt uppförd proviant som nu icke kan rättas	407	24
Error calculi som uppsökas skall och på en serdeles räkning clareras..	10	32
Af Balancen för Kronones skuld till år 1632	6,949	4½
Summa	386,886	2

Specification

öfver de till *Stralsund* ankomne eller derifrån afgångne regementer, compagnier eller sqvadroner, när de ankommit eller afgått, jemte de anteckningar som för dem finnas på regementernes särskildta contos, uti Stralsunds Hufvudbok anno 1631.

Den tid trupperne erhållit sold och proviant i Stralsund 1631.					
Från och med	Till och med			Riksd:r	sk.
1 Januari.	11 Sept.	*Jacob Duwalls regemente:* 8 comp. (öfver- o. underoffic. $5\frac{1}{3}$ rest. län. 5,515 : 2)……		7,191	20
		Öfv.-Lieut. Lydert v. Strahlendorfs 5 comp. afmarcherade den 1 Sept. till Rostock……		11,737	12
1 Januari.	1 Sept.	*Giertt Weissmeijers sqvadron.* 8 mån. läningar, öl-, brödpenningar och proviant. den 1 Sept. marcherade för Rostock. Skor och Strumpor……		10,292	—
1 Januari.	ult. Dec.	*Robert Lessles regemente:* 12 mån. läningar för öfver- och underofficerare ifrån den 1 Jan. 1631 intill den 1 Januari 1632, de marcherade mot Pappenheim för Stade eller Hamburg……	11,338 : 13		
		Underofficerare och gemene i ölpenningar för 12 mån……	5,582 : 7		
		Proviant till de gemene……	5,240 : 25		
		175 par Hasiacker och byxer à 6 R:dr	1,059 : —		
		Uti skor och strumpor……	286 : 4		
		116 man underofficerare o. gemene, hvardera $4\frac{1}{2}$ alnar dusiniken, löper 522 alnar à $1\frac{1}{4}$ R:dr……	652 : 24	24,149	25
1 Januari.	1 Aug.	*Claes Hastfers regemente Finnar:* marcherade d. 1 Aug. till H. K. M:ts läger. Län. i 7 mån…	2,487 : 37		
		Underofficerare och gemene 7 mån. ölpenningar……	2,990 : 30		
		Sammaledes proviant……	9,112 : $42\frac{1}{2}$		
		Anno 1630 i Ribbenitz och på Landt Rügen i Proviant bekommit……	370 : 27		
		På 199 man recruter som i Juli ankommo från Finland, och skulle strax till fältet, efter Legaten Herr Sten Bjelkes befallning, dem uti dusiniken levererat……	853 : —		
		Uti pelsar, skjortor, skor och strumpor dem levererat……	612 : 24		
			16,427 : $16\frac{1}{2}$		
		Diverse utgifter till sjuke, beklädnad m. m.	2,276 : 15	18,703	$31\frac{1}{2}$

Den tid trupperne erhållit sold och proviant i Stralsund 1631. Från och med	Till och med		Riksd:r	sk.
1 Januari.	ult. Dec.	*Reinhold Metstackes regemente:* Öfver- o. underofficerare 12 mån. läningar .... 4,077 : 1 Underofficerare och gemene 12 månaders ölpenningar .... 4,168 : 16 Sammaledes proviant .... 17,057 : 42½ Anno 1630 vid Ribbnitz och på Landt Rügen i proviant .... 474 : 3 Åtskillige underofficerare och gemene i dussiniken bekommit .... 324 : 24 Diverse mindre utbetalningar .... 15 : — Uti pelsar, skjortor, skor och strumpor 1,273 : 36	27,390	26½
1 Januari.	ult. Dec.	*Hindrich Nödings sqvadron:* Officerarne till läningar .... 1,371 : 22 Sammaledes i kläde .... 456 : 12 Underoffic. och gemene till ölpenningar 516 : 29 Sammaledes till årskläde .... 994 : 24 Sammaledes i proviant .... 8,048 : 13½ Uti skor och strumpor .... 201 : 36	11,588	40½
		Nicolai Kembnitz sqvadron: Af Capitalet eller Vor-Pomnerske anordningen för det sqvadron uti detta året till läningar och uppehälle bekommit hafver m. m.	5,066	40
		Herr Erik Soops regemente Westgötha ryttare: Af Capitalet eller Stralsundske garnisonen för det bemälde regemente för officerarne och gemene uti detta 1631 år levereradt är; officerare och gemene i bare penningar .... 975 : 9 Gemene uti proviant .... 3,312 : 6	4,287	15
1 Januari.	1 Sept.	*Melchior Krigbaums regemente:* marcherade den 1 Sept. för Rostock. Officerarne 2¾ mån. rest, jemte 8 mån. löpande året. län. .... 9,372 : 36 Underofficerares och gemenes proviant... 9,073 : 35 Strumpor och skor .... 557 : 16 Diverse mindre utgifter .... 100 : —	19,103	39
1 Januari.	1 Sept.	*Fredrik Rossows sqvadron:* marcherade d. 1 Januari till Rostock. Officerarnes läningar i bare penningar och kläde .... 862 : 40 De gemene och underoffic. proviant ..... 3,747 : 17	4,610	9
21 Aug.	ult. Dec.	*Hans Kyhles regemente:* Öfver- och underofficerares läningar samt de gemenes proviant	4,166	42
1 Nov.	Dec.	*Antony Moniers Dragone-regemente:* 2 mån. läningar för officerare och de gemene	920	—
		Engelske arméen med Öfversten Hamilton: Af Capitalet eller Stralsundske garnisonen denna räkningen till saldo, som bemälte armé är levereradt uti persedlar vid Wolgast, till uppehälle när hon sammastädes först landsteg	253	16

M

Sammandrag och utdrag af Stral-

Debet till	Riksdaler.	Skill:g.
Balancen till anno 1632 (hvaraf till krigshärens och flottans personal 11,598 R:dr 37 sk.) påföres med	59,937	42
För-Pommerske anordningen.		
Balancen efter 1631 för Kronans skuld	6,949	4
H. M:t Drottningens kläder	220	—
Legaten välb. Herr Claes Horn på sitt tractamente	2,956	16
Herr Achatius Tott, Fältmarskalk	150	—
Thodo von Kniphausen, Gen.-Major	140	—
General Erik Ryning, Admiral	39	—
Henrik Mathias, Grefve af Thurn	150	—
Frans de Traytorrens, Generalqvartermästare	304	—
Philip Horn, Pommersk Cantzler	1,043	43
Erik Andersson, General-Commissarius	25	6
Doctor Johan Hallenus, Resident	700	—
Nils Nilsson, Bokhållare, med sine underhafvande	1,198	—
Hoffolket, åtskillige	386	21
Hofförtäringen	576	18
Nicolaus Kembnitz, Öfv.-Lieut.	1,665	40
Hans Georg ausm Winckel, Öfverste	74	25
Stralsunds benificiarii, som presterskapet föräradt är	193	7
H. K. M:ts stall	117	9
Fälträntekammaren	960	3
Fältproviantet	11,519	29
Johan Drömlingk, Stralsunds Auditeur	96	—
Assistenspenningar, som Stettinska staten vidkomma	80	—
Michel Dade Stralsunds Stadsmajor	395	36
Lubbert Garbrentz, Wallmästare	156	—
Rustkammarfolket	237	9
Christoffer Mejer, Stadsmajor i Gripswald	48	—
Constablarne i Stralsund	1,652	24
Constablarne i Gripswald	125	36
Reinholt Metstaks regemente Finnar	30,009	16
Reinholt Metstaks à part	300	—

*) *Finnes i Kammar-Collegii* arkiv i tornet.

970.

sundiske Hufvudbok för år 1632 *).

Credit af	Riksdaler.	Skill:g.
Balancen anno 1631 (hvaribland förskotter och fordringar till krigshärens och flottans personal: 4,998 : 30)	52,988	37½
Stralsundske garnisonen anno 1632:		
Elfborgske öfversändningen (mest proviant in natura)	1,531	24
För-Pommerske licenterna (tulluppbörder i penningar)	6,531	42
Ingermanlandske öfversändningen (proviantpersedlar)	9,334	36
Liffländske öfversändningen (commiss)	2,445	7
För-Pommerske contributionen (penningar)	2,929	—
Svenska öfversändningen (mest proviant)	446	36
Conrad v. Falkenberg för vexlarne i Holland	27,230	28
Petter Gröneberg, Factor i Hamburg	997	—
Creutzmyntet i Magdeburg	27,903	36
Borgmästare och råd emot 600 mans underhåll	8,000	—
Cassan i September för en gammal skeppslåda	20	—
Proviantet i Demmin, uti förråd efter de Kejserlige	264	9
Proviantet i Wollgast, invent. den 1 Januari 1632	3,503	14
Transport	144,126	9½

	Riksdaler.	Skill:g.
Debet till		
Claes Hastfers regemente Finnar	3,091	29
Henrik Nödingks sqvadron Svenskar	8,807	—
Robert Letzles regemente Skottar	2,479	21
Anthony Moniers regemente dragoner	19,406	9
Anthonius Monier à part	1,400	—
Svenska sjöfolket	4,814	—
Skeppsfrakter	1,639	22
Extra-ordinarie expenser	1,955	24
Jacob Duwalls regemente	230	10
Kejserlige fångar	329	1
Melchior Kriegbaums regemente	1,217	9
Stralsundske formän för H. M:ts hingst 1631 att föra	223	16
Skeppsutredningen till åtskilliga Svenska farkoster	60	29
Stralsunds beställningspersoner	360	29
Constaplarne i Wolgast	200	8
Constaplarne i Demmin	15	24
Alexander Gilitz för materialier	331	27
Doctor Johan Salvius för vexlarne i Hamburg	328	17
Engelbrecht Dantzèmansche	644	29
Hans Kyhles regemente, Lydert Henrickssons comp.	30	36
För-Pommerske anordningen eller Husgerådskammaren i Wollgast	643	1
Fältklädekammaren	4,400	—
Proviantet i Warnemünde	60	—
Proviantet i Wissmar	4,662	—
Fortificationen i Ribbenitz	57	7
Ränteriet i Wissmar	1,500	—
Winning och förlust	940	32
Casper Hoffmeijer, plåtslagare	85	—
Jochum Rosenberg, rörsmed	61	—
Error calculi	—	21
Summa	182,380	37

		Riksdaler.	Skill:g.
Credit af *Stralsundske garnisonen anno 1632.*	Transport	144,126	9½
ianten i Anklam		4,096	—
provianten som försedt är uti Februari 8½ T:a sill		68	—
d till den 1 Januari 1632	6,949 : 4½		
till den 1 Januari 1633 (uppkommen under 1632)	27,141 : 31	34,093	35½
	Summa	132,380	37

Utdrag ur 1632 års Stralsunds Hufvudbok, rörande regementernes aflöning, sold och proviant, samt tiden hvarunder de densamma bekommit.

Den tid regementet bekommit sold eller underhåll 1632. Fr. o. med	Till o. med		Riksd:r	Sk.
1 Januari	sist. Dec.	*Reinhold Metstakes regemente Finner:*		
		För öfver- och underbefäl: 12 mån. läningar	3,506	18
		För underoffic. och gemenes 12 mån. proviant	17,667	2
		d:o d:o d:o sofvel o. ölpeng:r	3,427	12
		Några utcommenderade till ölpenningar	104	18
		Öfverofficerare uti årskläde	1,144	2
		De gemene uti dussinken	3,510	30
		d:o uti skor, strumpor, pelsar och skjortor	629	30
		Diverse	20	—
		Summa	30,009	16
1 Januari	sist. Dec.	*Claes Hastfers regemente Finnar:*		
		Några öfver- och underofficerares 12 mån. läningar	205	8
		Underofficerare och gemene: sofvel och ölpenningar	372	24
		Proviant	2,223	37
		Öfverofficerare uti kläde	185	6
		Pelsar, skjortor, skor och strumpor	105	—
		Summa	3,091	29
1 Januari	sist. Dec.	*Hendrik Nödingks sqvadron Svenskar:*		
		Öfver och Underofficerare 12 månaders läningar	1,117	12
		Underofficerare och gemene: sofvel och ölpenningar	1,169	18
		Proviant	4,743	10
		Commisskläde	1,175	—
		Pelsar, skjortor, skor och strumpor	259	36
		Öfverofficerare uti Commisskläde	342	26
		Summa	8,807	—
Januari	October	*Robert Letzles regemente Skottar:*		
		Regementet på åtskilliga tider bekommit:		
		Öfver- och underofficerare för månadsläningar	1,373	34
		De gemene uti sofvelpenningar	645	6
		uti proviant	460	29
		Summa	2,479	21
1 Januari	sist. Dec.	*Anthony Moniers regemente dragoner:*		
		Öfver- och underofficerare och gemene: 12 månaders läningar	16,637	36
		Uti *Bröd* de gemene bekommit, som dem uti läning afdraget är	434	2[illegible]
		Uti *Hafra* till hästarnes utfordring	734	—
		Uti *Kläde* de gemene	1,600	—
		Summa	19,406	9

№ 971.
Sammandrag och utdrag af 1632 års Hinterpommerska Hufvudbok *).

Debet.	Riksd:r	sk.
H. K. M:ts Capital-Balance efter år 1631	86,233	19
H. K. M:ts Capital anno 1632:		
Till regementerne för läning, proviant, kommiss, fahnor, värfning m. m. på sätt bifogade specification närmare utvisar	154,556	34
Landsbergske garnisonen till underhåll	16,311	24
Till Ingenieuren David Portius på sin beställning	1,400	—
Jacob Eriksson med sine assistenter för årslön och beställning	1,200	—
Artillerifolket i Stettin för de poster som de bekommit hafva	960	4
Artillerisakers inköp som derföre i detta år är betaldt	8,845	7
Till fortification och verken i Stettin levereradt	2,614	—
Svenska sjöfolket på Galejan och Strutsen	1,102	30
Skeppsfrakterne i Pommern, åtskilliga poster betalte	880	22
Gewaldigern Lijdeloff Schönbuch med sina dragoner	559	10
Admiral Erik Jansson för Commendantskapet i Colberg	800	—
Artillerifolket i Colberg, på sine beställningar	270	—
Artillerifolket i Landsberg	75	—
Diverse poster (i Capitalboken specificerade) af ingen vigt eller tjenande till upplysning	26,483	5
Förlust och gevinst af intresse som räkningarne utvisa	856	12
Till Balancen på denna bok, H K. M:t skyldig till 1633, som kommer i den boken till clarering	20,503	35
Summa	333,265	22

Credit.	Riksd:r	sk.
H. K. M:ts Capital-Balance efter år 1631: fordringar och behållning	22,398	13
H. K. M:ts Capital anno 1632:		
Contributioner för qvarter af Stargard	11,639	—
» Greiffenberg	11,639	—
» Treptow	11,639	—
» Cammin	12,000	—
» Bellgard	11,639	—
» Schlages	11,639	—
» Stolpes	11,639	—
» Stettins stad	2,166	—
» Greiffenberg	1,949	—
Pommerska licenterne	32,553	33
d:o d:o några poster från 1631	350	26
d:o d:o confiscerade saker som till caduc fallne äre	564	13
Svenska öfversändningen	1,974	30
Spiringen för tresserade vexlar till Preussen	11,526	28
Falkenberg för d:o d:o till Holland	71,859	—
Liffländske öfversändningen	5,000	—
Pommerska contribution eller qvarterpenningar för 6 qvarter	12,000	—
Contributionpenningar af Coritz	1,015	—
Qvarterpen:r för diverse ställen i Hinterpommern 350 ducater	661	4
Balance på denna bok att till anno 1633 fordra och uti 1633 års böcker att elaveras	87,530	24
Error calculi att uppsökas	268	31
Summa	333,652	22

*) Finnes i Kammar-Collegii arkiv i tornet, och står på öfre permen: »Capital-Buch anno 1632».

Utdrag ur 1632 års Capitalbok för Hinterpommern, rörande regementernas sold, läning och underhåll, samt tiden hvarunder de densamma ur Stettins eller Colbergs cassa bekommit.

Regementet erhållit i Hinterpommern läning eller proviant under följ. tid 1632. Fr. o. med	till o. med			Riksdaler.	sk.
1 Januari	sist. Dec.	*Öfverste Dawid Drummunds regemente Svenske till fot:*			
		Officerare, underoffic. o. gemene uti läning	8,529 : 11		
		Proviant	21,359 : —		
		Ölpenningar	323 : 12		
		Officerare Commiss	934 : 29	31,446	2
1 Januari	sist. Dec.	*Öfverste-Lieut. Magnus Rüttenkrantz's sqvadron:*			
		Läning och ölpenningar	4,743 : 26		
		Proviant	11,076 : 2		
		Commiss	744 : 23	16,564	15
——	——	*Öfverste Jacob Duwalls regemente Tyskar till fot:*			
		Försträckning	2,611 : —		
		Commiss	2,802 : 22		
		Fahnor	90 : —		
		Diverse officerare	954 : 4	6,457	26
——	——	*Jacob Duwals regemente dragoner*		2,215	12
10 Mars	sist. Dec.	*Öfverste Erik Hanssons regemente fotfolk:*			
		Värfningspenningar på 8 comp.	4,800 : —		
		Läningar	13,457 : 6		
		½ mönstermånads sold i commiss. och penningar	1,573 : 12	19,830	18
		Öfverste Erik Hanssons dragon-sqvadron:			
		Värfningspenningar	600 : —		
		Läningar	4,402 : 10	5,002	10
1 Mars	sist. Dec.	*Öfverste Jochim Duwalls regemente till fot:*			
		Värfningspenningar	4,150 : —		
		Underhåll	5,182 : —		
		Mönstermånads sold	1,949 : —		
		Läningar m. m.	3,261 : 2	14,542	2
4 Febr.	1 Juni	*Jacob Boohms sqvadron till fot:*			
		Värfningspenningar	2,232 : 18		
		Underhåll och läning	1,330 : 24		
		Fahnor	60 : —		
		Commiss	107 : 18	3,730	24
1 Juni	27 Juli	*Grefve Krafferts Gamle regemente: 7 comp. till fot:*			
		Proviant	1,749 : 8		
		Läningar m. m.	2,741 : 17	4,490	25

Regementet erhållit i Hinterpommern läning eller proviant under följ. tid 1632.					
Fr. o. med	till o. med			Riksdaler.	sk.
24 April	6 Dec.	*Grefve Krafferts 5 comp. nyvärfvade:*			
		Värfningspenningar......	3,000 : —		
		Underhåll och läningar	2,827 : 15	5,827	15
29 Juli	sist. Dec.	*Öfverste Claus von Wopersnaus regemente till fot:*			
		Värfningspenningar......	2,843 : 27		
		Läningar och underhåll	2,775 : 27		
		Fahnor	56 : 9	5,675	27
22 Mars	sist. Dec.	*Christian v. Menssens sqvadron:*			
		Värfningspenningar........................	2,334 : —		
		Läningar	4,069 : 16		
		Mönstermånads sold uti commiss o. penningar på officerare och gemene..	2,224 : 34		
		Fahnor....................................	66 : —	8,694	14
1 Januari	sist. Dec.	*Öfverste Ramses 3 comp. Skottar:*			
		Läningar	3,261 : —		
		Proviant.......	3,807 : 10		
		Commiss.......	1,340 : 24	8,409	33
24 Jan.	30 Juni	*Öfverste-Lieut. Stecknitz dragoner, under Du Verge:* Läning och underhåll..................................		3,409	31
13 Jan.	11 Mars	*Öfverste Johan Streifs ryttare-regemente:* Underhåll...		4,826	—
1 Nov.	8 Dec.	*Öfverste Dawid Drummunds ryttare, 5 comp.:*			
		Värfningspenningar......	2,000 : —		
		Läningar och underhåll	1,616 : 20	3,616	20
Oct.	Dec.	*Admiral Erik Hanssons ryttare:*			
		Värfningspenningar......	1,500 : —		
		Läningar	1,235 : 24	2,735	24
——	——	*Öfverste Calenbachs och Cochtitschis ryttare-regementer:*		40	—
——	——	*Alex. Lessles gamla reg:te till fot:* innest. rest bekommit		800	—
Oct.	Oct.	*Capit. Robert Heis comp. dragoner:* underhåll o. läning		352	12
Juli	Nov.	*Capit. Hieronymi Khörbers comp. till fot:*			
		Värfpenningar	400 : —		
		Läning och underhåll...	549 : 20	949	20
——	——	*H. Erik Soops regemente ryttare:* rest innest. bekommit		50	—
——	——	*Clas Diricksons regemente ryttare:* fr. klädekammaren		50	—
1 Januari	ult. Dec.	Svenska regementers åtskilliga sjuka........................		1,639	18
		Öfv.-Lieut. Anders Dyns sqvadron:			
		Värfningspenningar......	1,600 : —		
		Läningar och underhåll	1,600 : 10	3,200	10
			Summa	154,556	34

№

Sammandrag af "Pryss. Hofwod-

Debet.	Riksdaler. R:dr.	Riksdaler. Grosch.
Januari 1. H. K. M:ts och Kronans balance vid 1629 års slut, hvaribland till de i Preussen varande regementer 888,610 Riksdaler 29½ groschen	1,151,115	50¾
Till efterskrefne regementers förtjenst:		
Maximilian Herr Teuffels eller Hofregementet för 6⅓ månader	21,780	40
Hans Casper von Klitzings eller Blå reg:tet för 6⅓ månad	20,241	86
Erenhardt Ehrentreutters eller Röda reg:tet för 12 månaders förtjenst	40,519	63
Johan Hebrons eller Gröna reg:tet, för dess förtjenst	38,594	53
Jacob Ramseys Skottske reg:te för 12 mån. förtjenst	24,905	26
Grefve von Kraffurts Engelske reg:te 12 mån. förtjenst	18,618	50
Patric Ruttwens värfvade reg:te för 12 mån. sammaledes	34,396	40
Johan Grooths sqvadron, med staben sammaledes	7,610	34
Alexander Hamiltons reg:te för 12 mån. sammaledes	24,694	1
Öfversten Johan Meldroms reg:te sammaledes	13,679	—
Donaldt Mackais reg:te för 7½ månads förtjenst	7,530	54
Jöran Königams reg:te för 12 månads förtjenst	17,884	24
Ehrenfriedt v. Berbitzdorffs reg:te förtjenst	14,869	59
Johan von Vitzthums nyvärfvade regemente sammaledes	12,644	83
Melcher v. Dargitz d:o d:o d:o	11,280	69
Friedrich v. Rossens d:o d:o d:o	17,024	71
Ernest Dönhoffs d:o d:o d:o	1,908	85
Wilhelm Baillys d:o d:o d:o	1,139	4
Hans Christ. v. Burksdorfs d:o d:o d:o	3,678	47
Robert Lessles d:o d:o d;o	4,231	19¾
David Mosers nyvärfvade sqvadron förtjenst	4,692	—
Wilhelm Herr v. Wallensteins nyvärfvade regemente	2,355	19
H. N:s Riks-Cantzlerens drabante-comp. för läning och kläder	2,620	8½
Svenske fotfolket på dess beställning. Johan Baner bekommit	618	18
Summa 347,518 : 54¼		
Än till Rytteriet:		
Wolff Hindrich v. Baudissins regemente, 9⅔ månads sold	214,909	—
Otto Ludwig Rheingrefvens reg:te, 11 mån. sold	255,178	—
Johan Streiff von Löwensteins sqvadron, 12 mån. sold	119,969	—
Christoff v. Hünekens sqvadron, för 11 mån. sold sammaledes	106,260	—
Major Jeschkows sqvadron, bör hafva för dess förtjenst	48,961	30
H. N:ds Riks-Cantzlerens ryttare-comp., för 12 mån. förtjenst	22,104	—
Grefven von Ortenburgs comp. för 10⅔ mån. sold	28,342	60

*) *Finnes uti Mariebergs* arkiv bland Kam-Coll. ditlemnade ännu oordnade böcker och handlingar.

972.

Boogk anno 1630" *).

Credit.	Riksdaler.	
	R:dr.	Grosch.
1 Januari. Kongl. M:ts och Kronans fordringar och förskotter sedan år 1629 resterande, hvaribland af regementerne i Preussen 3,635 : 63½	64,545	24¾
Preussiske räntan som tullen i Pillau från 1 April till sista December räntat	145,493	77¼
Preussiske conto som tullen för Danzig sammaledes räntat	228,378	62
d:o conto som tullen i Memel sammaledes räntat hafver	5,807	13½
d:o conto som tullen i Libau räntat hafver sammaledes	8,629	—
d:o conto som tullen i Windau sammaledes räntat	4,942	42½
Tullen för Danzig och Pillau. Af byggningspenningar efter 1629 öfverbehållit	29	67
Summa 393,280 : 82¼		
Preussiske penningeräntan för städernes contribution och accis	14,253	41
d:o conto för landtväxten och hintzer samt qvarnetullarne	9,788	62
d:o conto för stationsproviant och furage till rytteriet	321,736	16
d:o conto för victualia och hafran af Churfursten levereradt	13,586	6
d:o conto för confisceradt gods 1630, och 1629 års rest	5,825	68
Svenska anordningen för koppar och vexelpenningar öfversändt	91,668	73¾
Gewinn och förlust för avance på penningar och godset belöper sig som behåldne är, när skadan afdragen blifver	29,069	70½

Debet.	Riksdaler. R:dr.	Gro
Transport		
Friedrich Moritz von Yslars comp. för 4½ mån. sold........................	3,465	–
Rumormästaren Hans Roikens comp. för det de bekommit...............	3,309	–
Caccia Guerres comp. som Jochum Molkom bekommit 10 mån. sold...	14,851	–
Svenske rytteriet, Erik Soops qvarlemnade till affärdning bekommit....	379	4
Summa 817,728 : 46		
Dragonerne:		
Georg Christoff von Taupadels sqvadron, 4 comp. med staben...........	18,182	1
H. K. M:ts Lifgarde Capten Ruckauer för ref. Lieut. rest................	100	–
S. Andres dragone-comp. för 6⅓ mån. sold förtjenst.......................	3,536	–
Pierre Duverge nyvärfvade dragone-comp. 3 mån. läning..................	163	5
Christoff Pangerwitz comp. för 6 mån. förtjenst.............................	1,008	7
Summa 22,990 : 47		
Arklifolket i Preussen för 12 månads läningar bör hafva..................	11,855	4
Sjöfolket i Preussen sammaledes...	5,687	6
Svenska sjöfolket, till läning och underhåll sammaledes..................	3,461	6
Summa 21,004 : 80½	5,565	1
Slotts- och Stads-officerare i Preussen till dess beställningar............	5,565	1
Fältofficerare i Preussen sammaledes bekommit..............................	6,632	3
Beställningspersonerne i Preussen till beställning...........................	5,652	2
Hans Nådes Riks-Cantzlerens hand- och kunskapspenningar samt extraordinarie expenser..	9,781	3
Hans Nådes Riks-Cantzlerens hofförtäring, hofmästaren annammat.......	1,323	[illegible]
Tractater och främmande gesandters förtäringar...............................	4,143	7
Slotts och skansars omkostningar i Preussen..................................	930	4
Lars Mattson för Strutse-arrende och skeppsgården i Elbing............	779	6
Henrich Andersson för Arkli och rustkammarens inköp.....................	34,886	31
Universitetet i Königsberg för 1¼ års deputat löper........................	2,868	3
Recru- och värfningspenningar tillgångit...	31,326	75
Fahnor och Cornetter till rytteriet och fotfolket..............................	2,421	47
Skeppsfrakterne i Preussen betalt..	8,618	88
Tull- och Licentkammarens omkostning samt Spiringarnes provision af tullen belöper sig tillhopa..	33,253	31
Hofstaten, för qvarlemnade hofjunkare-tjenares förtäring.................	574	66½
Paulus Strassbürger, resident i Ungern, till resepenningar................	2,000	—
31 December 1630: Balance till den 1 Januari 1631 hafver Kronan att fordra...	296,853	79¾
Summa R:dr	2,807,969	41

Obs.: Orsaken hvarföre i denna redogörelse förekommer på flere ställen större penni summor upptagne för regementerne, än de som sammandraget öfver samma regemen *förtjenst* under året 1630 uti afräkningsboken utvisar, måtte härleda sig deraf att de *sednare bok upptager* endast truppernes förtjenst *uti* Preussen, men hufvudboken m *äfven afse aflöning* under marchen.

Credit.	Riksdaler.	
	R:dr.	Grosch.
Transport	943,754	84¼
emb. 1630: Balancen till 1 Jan. 1631: blifver Kronan skyldig	1,863,489	29
d:o Error calculi som igenfundne är och några hafver att fordra	604	42
Error calculi som vidare uppletas skall blifver att sluta denne boken af	. 120	66½
Summa R:dr	2,807,969	41¾

№ 973.

Extract uppå förskrefne regementers, sqvadroners och compagniers både till häst och fot hela förtjenst uti Preussen för år 1630; nemligen:

Comp.		Half Läning.		Half Sold.		Summa.	
		Riksdaler.	gr.	Riksdaler.	gr.	Riksdaler.	gr.
10	Hof- eller Gula reg:tet som Öfv. Herr Maximilianus Teufel commenderar, förtjenst	6,786	65	13,457	51	20,244	26
10	Blå regementets förtjenst anno 1630	6,226	63	12,567	9½	18,793	72½
12	Röda regementet, som Giesebrecht von Hogendorf commenderar	12,567	12½	25,029	36	37,596	49½
12	Gröna regementet, som Öfverste Johan Hebron commenderar	11,958	11	23,845	63	35,803	74
9	Öfverste Jacob Ramses reg:te	7,785	55¼	15,757	72	23,643	37¼
8	Engelske reg:tet, som Gr. Kraffurdt bekom	5,341	17½	12,085	45	17,426	62½
11	Öfverste Patrick Rutwens reg:te	10,612	29¾	21,465	77½	32,078	17¼
8	Öfverste Alexander Hamiltons reg:te, som Grefve Johan Hamilton bekom	7,644	23¾	15,466	34	23,110	57¾
8	Öfverste Johan Meldroms reg:te	4,096	51¾	8,682	—	12,778	51¾
5	Donald Mackais reg:te, som Öfverste-Lieut. Robert Munro commenderar	2,256	54	4,740	10	6,996	64
6	Öfverste Jacob Sittons reg:te, som Köningam bekom	5,612	67½	11,101	36	16,714	13½
6	Öfverste Ehrenfriedt v. Berbisdorfs reg:te, som Wilhelm Herr v. Wallenstein bekom	4,650	83¼	9,188	15	13,839	8¼
4	Öfverste-Lieut. Johan Grots sqvadron, förutan Frölinghusen	2,366	18	4,613	84	6,980	12
8	Öfv.-Lieutnant Johan v. Vitzthums reg:te..	4,026	16	7,808	24	11,834	40
8	Öfverste Melchior v. Dargitz's reg:te	3,483	29¼	6,978	86	10,462	25¼
13	Öfverste Friedrich v. Rossens reg:te	5,233	48½	10,832	26	16,065	74½
4	Öfverste-Lieut. David Mosers sqvadron	1,375	78¾	3,020	30	4,396	18¾
4	Öfverste-Lieut. Wilhelm, Herr von Wallensteins sqvadron	695	36	1,496	15	2,191	51
7	Öfverste Hans Christof v. Burgksdorfs reg:te	1,145	4½	2,278	24	3,423	28½
5	Öfverste Ernst Dönhofs reg:te	542	78¾	1,224	12	1,767	¾
6	Dragoner med dess stabspersoner	—	—	—	—	21,327	77¼
1	Öfverste Willem Baillies nyvärfvade.........	323	22½	775	18	1,098	40½
1	*H. N:s Riks*-Cantzlerens drabanter	692	—	1,257	60	1,949	60
166	Summa	105,522	57½	213,672	18	340,522	62¾

Comp.		Half Läning.		Half Sold.		Summa.	
		Riksdaler.	gr.	Riksdaler	gr.	Riksdaler.	gr.
	Efterskrefne regementer och compagnier hela förtjenst sammaledes:						
12	Öfverste Wulf Hindrich v. Baudissens regementes förtjenst för år 1630	—	—	—	—	214,909	—
12	Öfverste Otto Ludwig Wildt Rheingrefvens reg:te sammaledes	—	—	—	—	255 178	—
5	Öfverste Johan Streif v. Löwensteins ryttare	—	—	—	—	199,969	—
5	Öfverste-Lieutenant Christof von Hynekens ryttare	—	—	—	—	106,260	—
1	H. N:s Riks-Cantzlerens ryttare	—	—	—	—	22,104	—
3	Major Daniel Köhne von Jeschows ryttare	—	—	—	—	48,961	30
1	Johan Philips Gref v. Ortenburgs M:s några nyvärfvade	—	—	—	—	28,342	60
1	Öfverste-Lieutenant Friedrich Moritz von Yslers ryttare	—	—	—	—	6,102	—
1	Ryttmästare Alexander Africante Cassia Guerras förra comp., som Jochim Molkow bekom	—	—	—	—	14,851	—
1	Rumormästaren Hans Roïkes comp.	—	—	—	—	10,164	—
42	Summa på ryttarnes förtjenst	—	—	—	—	826,841	—
208	Summarum uppå ofvanbemälte infanteries och cavalleries hela förtjenst i Preussen anno 1630	—	—	—	—	1,167,363	62¾

M

Sammandrag af "Pryss. Hofvod-

Sammandrag af Svenska Kronans inkomster och utgifter uti

Debet.	Riksdaler.	
H. K. M:ts och Kronans balance vid 1630 års slut, (hvaribland till trupperne skuld till ett belopp af 1,124,172 R:dr)	1,864,089	39
1631 års utgifter till:		
Pommerska Staten uti åtskilliga poster öfversändt och betalt	174,626	17¼
H. N. Riks-Cantzlerens hand- och kunskapspenningar samt extra-ordin. expenser	9,294	85⅝
Tractater och främmande Gesandters förtäringar	1,368	74
H. N. Riks-Cantzleren för Generalgouvernementskapet i Preussen	8,066	6⅔
Slotts- och Stadsofficerarne i Preussen	6,667	27¾
Slotts och skansars omkostnad	2,172	9½
Fältofficerarne	4,952	38½
General-Auditeuren Dellonius med sine underhafvande	4,930	4
Beställningspersonerne i Preussen	6,236	1¼
Arklifolket i Preussen 12 månads läningar	7,813	54
Sjöfolket i Preussen sammaledes	3,494	72
Dito sjöfolk till årskläde bekommit	448	—
Dito sjöfolk bekommit öfver proviant öfver län	999	39
Svenska sjöfolket och skeppsflottan	1,994	35½
Lars Mattsson för Struts-arrendet i Elbingen	443	45
Skeppsbyggmästaren Johan Walke med byggningsfolket	327	60
Arkli och Rustkammarinköp	14,141	67
Recru och värfningspenningar	20,385	2
Fahnor och kornetter	1,462	87
Spiringarnes provision af 544,637 R:dr à 5 procent	27,221	—
Tull- och Licentkammar-omkostnad	11.568	47½
Skeppsfrakter	4,102	70
Universitetet i Königsberg, årligt deputat	2,294	37½
Preussiska landträntornas afkortningar som sig belöpa	13,765	65
Georg Christoffer von Taupadels dragone-sqvadron i månads-sold	2,335	36
Petter Duverges dragone-sqvadron ordinarie läningen	6,208	66
H. N. Riks-Cantzlerens dragone-compagnie 11 månaders läningar	2,666	45
Christoffer von Pangerwitz's dragone-compagnie sammaledes	1,698	72
Tieleman v. Tietz dragone-compagnie sammaledes	1,112	—
Summa 14,041 : 31 gr.		
Röda regementets ordinarie läningar	18,125	13
Jacob Ramses reg:te sammaledes	2,882	1⅜
Grefve Kraffurdts engelska reg:te sammaledes	5,849	88¾
Georg Fletwoods engelska compagnie	2,581	81
Grefve Kraffurdts tyska reg:te sammaledes	9,008	22
Patrik Redwens reg:te 12 månads läningar	21,554	12
Johan Groots reg:te sammaledes	14,930	70
Grefve Johan Hamiltons reg:te sammaledes	8,553	67½
Königams reg:te sammaledes	18,949	32
Wellam Belies reg:te sammaledes	12,622	76½
Fredrik von Rossens reg:te Januari månads läning	1,116	27
David Mosers sqvadron, ordinarie läningarne	7,487	18
Alexander von Essens reg:te sammaledes	4,522	51
Summa 128,184 : 20⅞		
Transport	2,335,102	54⅝

*) *Finnes i Mariebergs Arkiv* bland Kam.-Coll. ditlemnade ännu oordnade böcker och handlingar.

974.

Boogk anno 1631" *).

Preussen under året 1631, utur Pryss. Hufvudboken anno 1631.

Credit.		Riksdaler.	
Balance efter 1630 års Bok, till den 1 Januari 1631, nemligen:			
Behållne inventarier	50,069 : 70		
Uti commiss behållit	177,997 : 6		
Uti Proviant och spannemål behållit	17,204 : 56		
Regementernes skuld på afräkning, som de enl. 1630 års rullebok skulle hafva öfverbekommit	51,582 : 37	296,853	79
1631 års inkomster:			
Svenske anordningen uti åtskilliga poster		68,365	3
Liffländska anordningen sammaledes		70,406	83
På rytteriets afräkningsrest afskrifves: alldenstund de från Preussen affärdade äro och ej der mer bekomma (enl. Pryss. Journal 1631):			
Tyska rytteriets och dragoners restantier efter 1627	22,976 : 30¾		
Tyska rytteriets restantier som 1629 affärdigades	76,894 : 79		
Georg Henrich Baudissins reg:te efter 1630	234,537 : 75¾		
Otto Ludwig Wildt och Rheingrefvens regem:te sammaledes	267,339 : 87		
Christoffer v. Hynekens sqvadron sammaledes	104,115 : 27		
Moritz Pens v. Calenbachs sqvadr. sammaledes	140,909 : 36		
Daniel Köhne v. Jeskows sqvadr. sammaledes	64,303 : 14		
Grefven af Ortenburgs comp. sammaledes	34,415 : 78		
Jochim Mollkows comp., som Cassia Guerra bekom	6,141 : 28		
Fredrik von Yslers nyvärfvade comp.	583 : 72		
Ryttm. Benheim och Cornett Londusborg afräkningsrest 1629	7,043 : 30	959,261	19
Preussiska räntan:			
Tullen i Pillau räntat med mastpenningar	180,715 : 45		
Tullen för Danzig sammaledes	342,928 : 55		
Tullen för Windau sammaledes	4,689 : 25		
Tullen för Libau sammaledes	10,112 : 34		
Tullen för Memel sammaledes	6,191 : 58	544,637	37
Preussiska räntan, som landträntorne, qvarntullen, fiskerierne och confiscerade godset dragit hafver		74,866	27
På dragonernes afräkningsrest afskrifves: alldenstund de från Preussen affärdade äre och ej der mera bekomma (enl. Pryss. Journal 1631):			
Capit. De St. Andræ dragone-comp. efter 1630	6,279 : 58		
Georg Christof von Taupadels dragone-sqvadron	2,411 : 8		
Christoff von Pangerwitz dragone-compagnie efter 1631	846 : 45		
Tillman von Titz dragone-comp. sammaledes	58 : 81	9,596	12
Transport		2,023,986	82

Debet.	Riksdaler.	
Transport	2,335,102	54⅝
1631 års utgifter till:		
På afräkning är betalt uti penningar och commiss:		
H. N. Riks-Cantzlerens dragon-comp.	3,906	46½
Röda regementet på afräkningsresten bekommit	5,410	20⅜
Grefve Kraffurdts engelske reg:te, de afdankade officerare	4,089	6¾
Georg Fletwoods comp., 1⅛ månads sold i commiss	987	—
Patrik Redwens reg:te sammaledes	7,295	76½
Johan Groots reg:te sammaledes	2,109	44½
Gref Johan Hamiltons reg:te sammaledes	11,988	14⅛
Georg Köningams reg:te sammaledes	5,958	13½
Wellam Belies reg:te sammaledes	1,147	16¾
Fredrik v. Rossens reg:te sammaledes	6,062	25
Capitain Julii Schröters comp., 1 mån. sold till affärd	483	18
Summa 49,437 : 12		
Efterskrifne poster afskrifvas för det som underskrefne regementer efter 1630 års balance skulle hafva öfverbekommit på afräkning:		
Grefve Craffurdts engelske reg:te	748	17¼
Patrik Redwens reg:te	5,810	65
Grefve Johan Hamiltons regte	1,567	14⅝
Georg Köningams reg:te	2,489	70½
Fredrik von Rossens reg:te	6,467	74½
Hof- eller Gula reg:tet	993	44¾
Johan Vitzthums v. Echstädts reg:te	2,934	36½
Johan Meldroms regte	2,565	62⅞
Donald Mackays sqvadron	6,806	29¼
Wellam Herr v. Wallensteins reg:te	1,702	51¾
Melcher v. Dargitz's regte	10,118	18½
Summa 42,204 : 35½		
Skada och förlust som detta året är förloradt så ock intresse	97,699	86
Balancen för det som Kronan hafver att fordra till d. 1 Jan. (1632)	106,756	38
Summa	2,631,200	46⅛

Credit.		Riksdaler.	
Transport		2,023,986	82
På soldaternes afskrifningsrest afskrifves: (på ofvan angifne anledning)			
Gröna reg:tet afskrifves på afräkningsresten........	179 : 60		
Röda reg:tets officerarne sammaledes...............	1,628 : 68		
David Mosers sqvadron sammaledes.................	607 : 3		
Blå reg:tet sammaledes...............................	6,514 : 7		
Robert Lessles 2 comp. sammaledes..........	1,435 : 88		
Ernest Dönhoffs reg:te sammaledes..................	490 : 59		
Hans Christoff von Burksdorfs reg:te...............	1,613 : 2		
Fält-officerarne afskrifves Generalqvartermästarens och Gevaldigerns afräkningsrest..................	734 : 76	13,204	5$\frac{1}{4}$
Vinst och profit som detta året är prospererat		69,064	53$\frac{1}{8}$
Balancen för det som Kronan skyldig är till den 1 Januarii 1632		524,943	82
Error, som felar till att sluta denna boken..................................		1	3$\frac{3}{4}$
Summa		2,631,200	46$\frac{1}{8}$

VII:E AFDELNINGEN.

HANDLINGAR

RÖRANDE KRIGSFOLKETS UPPSÄTTNING OCH ORGANISATION, AFLÖNING OCH UNDERHÅLL, ÄFVENSOM BETRÄFFANDE KRIGSMATERIELEN OCH FLOTTAN ÅREN **1630—1632.**

Innehåll.

N:o 991. Patent för Öfverste-Löjtnant D. Mörser att värfva en sqvadron fotfolk. Datum Elbingen den 12 Aug. anno 1630 (på Tyska).

» 992. Capitulation för Capten Holtzmüller att värfva ett compani dragoner. Datum Werben den 1 Augusti 1631 (på Tyska).

» 993. Jurament für die Officiere.

» 994. Der Kön. Maj:t zu Schweden Verpflegungs-Ordonnanz, wie hinfüro sowohl hohe als niedere Officiere, als gemeine Soldaten zu Ross und Fuss, auf den Musterplätzen bei allen Kreisen in durchgehender Gleichheit täglich an Essen, Trinken und Servis zu unterhalten (odateradt).

» 995. Der Kön. Maj:t zu Schweden m m. Verpflegungs-Ordonnantz, wie es hinfüro dero verordnete General Statthalter in den Kreisen bei der neugeworbenen Soldatesca auf den Lauf-, Sammel- und Musterplätzen anzuordnen und zu verhalten. Datum Mosburg den 3 Maj 1632.

» 996. Resolution wegen Completirung der Regimenter aus den Hinter-Pommerischen Quartieren. Signatum Stettin den ? Martii 1631.

» 997. Lista på recru och värfningar pro anno 1631.

» 998. Mönsterrulla öfver Öfverste Alexander Hamiltons regemente (värfvade Skottar till fot) i Augusti 1632.

» 999. Rolle über I. Kön. Maj:t Leib-Regiment (zu Fuss) unter des Herrn Obristen etc. Nicolai Brahe Commando, so den 18 Juni 1632 zu (Hersbruck ?) in höchstgedachter I. Kön. Maj:t Kammer eingeliefert worden.

» 1000. Mönsterrulla öfver Öfverste Öhms rytteri-regemente 1632.

» 1001. Mönsterrulla öfver General-Löjtn. Baudissins rytteri-regemente 1632.

» 1002. De Svenske knektarnes årslön (1625).

» 1003. De Svenske knektarnes spannemålsunderhåll (1625).

» 1004. De Svenske knektarnes hemman (1625).

» 1005. De Svenske knektarnes kläde och kommiss (1625).

» 1006 a) Ordning för Svenske landsknektar (med årslön, spannmålsunderhåll, hemman och kommiss sammanslagne, af 1625).

» 1006 b) Ordning derefter Svenska fotfolket skall bekomma sitt uppehälle, då det är på tåg genom landet.

» 1007. Ordning derefter Svenske landsknektar skall bekomma deras läning i penningar när de äro uppå tåg eller affordrade (1625).

» 1008. Ordning derefter läningen i penningar och proviant skall utdelas. Actum Marienburg den 17 Juli 1626.

N:o 1009. Ordning derefter K. M:t vill unna fotfolket till läning bättre än det härtill haft hafver. Actum Falkenau den 14 Oct. 1626.

» 1010. Knektarnes månadsläning. Ny ordning 1629.

» 1011. Svenska fotfolkets ordningar, approberade år 1635.

» 1012. Besoldning om månaden uppå Svenska landsknektar (af 1625).

» 1013. Knektarnes månadssold (af 1628 ?).

» 1014. Ordning der efterskrefne companier Svenskt fotfolk skole bekomma uti Stralsund om månaden till läning (sold ?). År 1628.

» 1015. Bref till Ståthållaren Christoffer von Wärnstedt att gemene knektarne skall inga hemman inrymmas, utan allenast befälet. Datum den 19 Mars 1622.

» 1016. Bref ang. samma som föregående. Datum den 24 Jan. 1624.

» 1017. Bref ang. samma som föregående. Datum Stettin d. 30 Nov. 1630.

» 1018. Landsryttarnes hemmansränta och fördel (1625).

» 1019. Ordning uppå ett kompani Svenske ryttare (sold och läning 1625).

» 1020. Landsryttares månadssold och månadsläning (1628 ?).

» 1021. Svenske landryttares sold (1630 ?).

» 1022. Svenske landryttares ordning 1635 (läning, hemmansränta o. fördel).

» 1023. Ordning på Öfverst-Löjtnanter (och Majorer) under rytteriet. Actum Dirschau den 13 Augusti 1627.

» 1024. Ordning för adelns rusttjenst i Sverige (1628 ?).

» 1025. Est- och Lifflands landssåtares månadssold (1628 ?).

» 1026. Ordning för adelns rusttjenst i Liff-, Est- och Ingermanland 1635.

» 1027. Ordning för värfvade soldater (fotfolk), som H. K. M:t i Jönköping göra låtit den 18 Jan. 1625.

» 1028. Soldaternas månadsläning (1630 ?).

» 1029. Soldaternas månadssold (1630 ?).

» 1030. Värfvade soldaters månadssold i R:dr à 52 öre (1630).

» 1031. Soldaternas årsafräkning, samt alla månaders rätta förtjenst.

» 1032. Värfvade soldaters ordning år 1635.

» 1033. Dragoners ordning (1628 ?).

» 1034. Dragoners ordning på en månads underhåll 1635.

» 1035. Tyske eller värfvade ryttares månadssold och månadsläning (1630).

N:o 1036. Värfvade ryttares ordning år 1635.

» 1037. Arklifolksstaten (i Stockholm?) för år 1629.

» 1038. Arklifolksstaten (i Stockholm?) för år 1630.

» 1039. Arklifolket i Stockholm 1632.

» 1040. Ungefärligt förslag, hvad artillerifolk, som vill behöfvas till Sveriges rikes artilleristat både till sjöss, uti fält och befästningarne, såväl in- som utomlands (förmodligen uppgjordt innan 1630).

» 1041. Förslag hvad som vill behöfvas till årligt underhåll i fält på efterskrefne regementer till fot och häst (före 1630).

» 1042. Beställning för Herr Johan Baner att blifva General för hela infanteriet. Datum fältlägret vid Stettin den 13 Juli 1630.

» 1043. Fullmagt för Rhengrefven Otto Ludwig att vara General för kavalleriet vid Horns armé. Datum Benfelden den 2 Nov. 1632.

» 1044. Krigsrådets svar på Kongl. M:ts öfvergifne punkter. År 1630.

» 1045. Krigsrätts-staten för år 1630.

» 1046. Öppet bref för krigspresterna, angående deras skyldigheter och lönevillkor. Gifvet Ribbenitz den 9 Oct. 1630.

» 1047. Ordning för krigspresterna. Datum Elfsnabben den 8 Juni 1630.

» 1048. Calmare slotts stat för år 1631.

» 1049. Riga slotts stat för år 1629.

» 1050. Assignation der Winterquartiere von Obr. Calenbach. Datum Demmin den ? Febr. anno 1631).

» 1051. Commission vor Herrn General Banner wegen Austheilung der Winterquartiere. Datum Anklam den ? Febr. 1631.

» 1052. Fördelning, huruledes krigsfolket förmenas att kunna förläggas på efterskrefne orter (förmodligen från senhösten år 1630).

» 1053. Förslag på garnisonerne pro anno 1631.

» 1054. Förslag uppå efterskrefne qvarter och löpeplatser (i Pommern och Brandenburg). Actum Tangermünde den 10 Juli anno 1631.

» 1055. Quartiere der Cavallerie und Infanterie in Franken (förmodligen i October 1631).

» 1056. Quartierrolle den 24 December anno 1632 (för den i Meissen förlagda hären).

» 1057. Ordnung des Proviantbauses für die Kön. Schwedische Garnison in der Stadt Alten Stettin. Actum Stettin den 23 Martii 1631.

» 1058. Patent vor Proviantmeister Nawerrn um Victualien aufzubringen. Datum Neubrandenburg den ? Febr. 1631.

N:o 1059. Patent vor Capit. Siewert um nothwendige Provision für die Kön. Armee von den Landsassen aufzubringen. Datum Loitz den ? Febr. 1631.

» 1060. Om hvad till styckegjutningen behöfves.

» 1061. Ordning uppå styckegjutningen på två ugnar uti 5 veckor.

» 1062. Contract med Stegert och Peter Cahum om styckegjutning af råkoppar.

» 1063. Krutarbetande (beståndsdelarne af olika sorters krut).

» 1064. Krut, lunta och lod uppå ett regemente efter komplett krigsordning på 576 musketerare.

» 1065. Lista på rörsmederna i Sverige.

» 1066. Uppsats angående vapentillverkningen i Arboga.

» 1067. Samma som föregående.

» 1068. Gevär efter ordning och sedvanligt bruk på åtskilliga companier och regementer att utdela.

» 1069. Efterskrefne persedlar fattas och måste inköpas till 1630 års fält- och skeppsstat.

» 1070. Lista på ammunitionspersedlar som för 1630 års fält- och skeppsstat skola beställas i Arboga.

» 1071. Förslag på de stycken, som ännu fattas till dato den 13 Jan. 1630.

» 1072. Inventarium öfver arkliet i Preussen den 2 Jan. 1630.

» 1073. Kort förslag, hvad som vill behöfvas till 300 arkliselar (1631).

» 1074. Artolleri vid Demmin (förmodligen inventarium uppgjordt efter stadens intagande i Febr. 1631).

» 1075. Artilleri- och ammunitionsförslag för Greifswalde, Wolgast och Stralsund.

» 1076. Ammunition behöfves (1631, förmodligen till expeditionen mot Frankfurt a. d. Oder i April).

» 1077. Förslag på ammunition som behöfves anno 1632.

» 1078. Ammunition uppå Magdeburgska arméen 1632.

» 1079. Ammunition uppå Frankiska arméen 1632 som behöfves.

» 1080. Förslag på ammunition (i Schwaben 1632).

» 1081. Ammunition, damit die Stadt Nürnberg soll providiret werden.

N:o 1082. K. M:ts sjöstat för år 1629.

» 1083. Sjöstaten anno 1630.

» 1084. Amiralitets- och sjöstaten för efterskrefne embetsfolks lön och beställning, som dem bör. Anno 1630.

» 1085. Sjöfolket både i Tyskland och hemma 1632.

» 1086. Besättningen på H. K. M:ts skeppsflotta år 1632.

» 1087. Sjöfolket anno 1632.

» 1088. Sammandrag af Svenska flottans utgifter och inkomster under uppbördsåret 1632.

» 1089. Värderingar uppå sjöfolkets proviant, derefter det varder dem uppåräknadt år 1630.

» 1090. Förteckning på H. K. M:ts sjöfolk i Stralsund anno 1631 uti December månad.

» 1091. Artilleripersedlar, som behållne äro uppå underskrefne skepp vid Nye hamn den 29 Jan. 1629.

» 1092. Bestyckningen på skeppsflottan, derefter inlastas skall anno 1632.

№ 975.

Bref till Commissarierne och alla Ståthållarne om roteringen *).

Vår vänlige och välvillige etc. Gode vän, Herr Ståthållare Carl Bonde, efter som H. K. M:t vår nådigste Herres nådiga vilja och befallning är, att I och de andre Ståthållarne i landsändarne skole nu uti nästkommande Septembris månad hålla roteringen öfver hela riket, hvarefter sedan utskrifningshjelpen uppfordras och erläggas skall, derföre och på det att I samtlige veta måge, hvarefter I gå skole och huru med bemälte rotering hållas skall, hafva vi på K. M:ts vägnar låtit författa vissa roterings-instructioner, af hvilka vi nu eder här innelykt ett exemplar tillhanda sände, jemte vår fullmagt. I vele för den skuld Eder derefter regulera, och ju så laga, att I och de andre commissarier den 8 Septembris begynnelsen på roteringen göra kunne. Och efter som vi icke väl veta, hvad för adelspersoner uti Edert Ståthållaredöme kan för handen vara, hafve vi så väl i instructionen, som fullmagten lemnat spatium för de andra commissarier, dem I sjelfva utvälja och Eder adjungera kunne, och deras namn sedan insätta låta. Och der ingen adelsperson i nejden hos Eder finnes, då måge I taga Eder till hjelp två andra redelige män, som I bäst kunnen vara belåten med. Och emedlertid roteringen angår, skole I låta tillsäga bönderne, som legodrängar hafve, att de dem intet aflöna eller utur tjensten låte, förr roteringen hållen och utskrifningshjelpen erlagd är. Uppbördsmän varder Kammarrådet Eder tillförordnandes, hvilke I måste med all flit assistera, och eder på det högsta låta angeläget vara, att utskrifningshjelpen af hvar och en rotekarl tidigt och rigtigt levererad blifver, så att intet underslef eller förhalning dermed ske må. Detta I sålunda med all flit förrätta vele. Eder härmed Gud allsmägtig vänligen befallandes. Datum Stockholm den 21 Augusti anno 1630.

G. J. D. *C. C.* *P. B.* *C. F.* *J. Sp.*

Postscriptum till Roterings-Commissarierne.

Efter det, Herr Ståthållare, att vi nu på timman hafve bekommit H. K. M:ts bref, att vi skole oss låta på det högsta vara anläget, det utskrifningshjelpen måtte vinna sin hastiga fortgång och tidigt till arméens fournerande öfverförd blifva, och vi derhos af

*) Riks-Arkivet, Riksens Råds Registratur fol. 48.

H. K. M:ts bref förnimme, att H. K. M:t för krigsmagtens förtäring och underhållande skuld öfver vintren fast bättre med varor, än som penningar tjent är, efter som H. K. M. utan tvifvel Eder sjelf derom uti medföljande bref tillskrifvit hafver, derföre begära vi vänligen I ville göra Eder högsta flit, att allmogen uti Eder befallning utgifver sådane varor, som H. K. M. honom föreslagit hafver, och låte allenast dem gifva penningar, som utfattige och inhyses äro, som inga varor veta att tillgå. Och är af nöden, att I granneligen tillse, och derefter ransaka låta, att icke några köpmän sticka sig in ibland allmogen, som fournerar honom med penningar och drager sedan varorna till sig. Detta I granneligen ad notam taga vele, och Eder låta befallet vara. Datum Stockholm den 21 Augusti anno 1630.

Jacobus Del. C. C. P. Baner. C. F. Johan Sparre.

№ 976.

Fullmagt för Roterings-Commissarierne *).

Vi efterskrefne, Sveriges Rikes Råd göre vetterligt, att efter som H. K. M., allas vår nådigste Herre och Konung, hafver af synnerlig gunst och nåde förskont allmogen öfver hela riket med näst tillstundande utskrifning, och allmogen deremot H. K. M. i underdånighet godvilligt lofvat och tillsagt hafver, att vilja gifva af hvar person, som i roten insatt blifver, 3 R:dr i penningar eller dess värde i varor. Derföre och medan såsom högstbemälte H. K. M:ts nådige vilja och befallning är, att allmogen nu uti nästkommande Septembris månad på nytt roteras skall, och deröfver nya roteringsrullor göras; dy hafve vi på H. K. M:ts vägnar i fullmagt gifvit och förordnat, som vi och härmed i fullmagt gifve och förordna, H. K. M:ts Troman och Ståthållare på Nyköpings Slott och dess Län, Ädel och Välbördig Holger Scheiding, samt . . . . att de roteringen uti Södermanland hålla och förrätta skola, efter den instruction vi dem deröfver hafve medgifva låtit. Vi bjuda och befalla för den skuld på H. K. M:ts vägnar alla H. K. M:ts undersåtare, som utskrifningen underkastade äro, såsom och prester, fogdar, arrendatorer, skrifvare, fogdekarlar, läns- och fjerdingsmän, att I alle tillika med den menige allmoge, så frälse som ofrälse, med Edre söner, mågor, drängar, inhyseskarlar, gångande embetsmän, driftekarlar, spantalströskare och alla andre slike, icke allenast Eder villige på roteringsdagen inställa, och Eder efter som sedvanligt är,

---

*) *Riks-Arkivet.* Riksens Råds Registratur fol. 47.

uti vissa rotar inskrifva låta: utan och sätta tro och löfven till allt det som ofvanbemälte commissarier Eder på H. K. M:ts vägnar förehållandes och befallandes varde, och sedan godvilligen utgifva och erlägga den utskrifningshjelp, som H. K. M. Eder föreslagit och af hvar och en äskadt hafver. Det betraktandes, att sådant varder användt till fäderneslandets försvar och allas Eder välfärd. Här I Eder samt och synnerligen hafve att efterrätta. Datum Stockholm den 21 Augusti anno 1630.

G. J. C. C. P. B. C. F. J. Sp.

Efter samma tenor, mutatu mutandis till alla commissarierne.

№ 977.

Instruction för Roterings-Commissarierne. Datum Stockholm den 21 Augusti anno 1630 *).

1.

Skole Roterings-Commissarierne sinsemellan aftala och samsätta sig, hvarest de vele roteringen först begynna, och efter hvad rätt och ordning de häraden förskrifva och roteringen hålla vele, och de bäst kunna. Och skola de sedan straxt kundgöra fogden uti länet och häradsskrifvaren öfver samma härad, stämmandes dem tillstädes att mötas till den 8 Septembris, på det ställe der begynnelsen göras skall. Och skole commissarierne genom sitt bref gifva allmogen tillkänna, att de äro efter H. K. M:ts nådiga förordning och befallning af oss mägtige gjorde att hålla roteringen å landet. Hvarföre de ock på högstbemälte H. K. M:ts vägnar allom tillsäga skole, såväl adelns och ridderskapets landtbönder, och dess drängar, som prester, krigsbefäl, krigsfolk, fogdar, arrendatorer, skrifvare, fogdekarlar, läns- och fjerdingsmän, samt alle andre, utaf hvad stånd och condition de äro, och dem allvarligen befalla, att de tillika med den menige allmoge, krono- och skattebönder komme tillstädes på det ställe de beqvämligast befinne, hafvandes med sig sina söner, mågar, drängar, inhysesmän. Och skall ingen fördrista sig blifva sjelf eller lemna någon af sitt folk hemma, med mindre han kan med ed erhålla, att han laga förfall hafver. Der någon gör deremot, då skall honom i Commissariernes bref tillsagt varda, att han utan all nåder skall straffad blifva, men med dem som tillstädes komma, skall handlas med bästa skälighet. Så skole och Commissarierne igenom deras bref tillsäga allom dem, som tillförene hafve varit utskrifnin-

*) Riksens Råds Registrat. fol. 44 uti Riks-Ark.

gen underkastade, att de så laga, det de kunna straxt hafva med sig, så mycket de för utskrifningshjelpen erlägga skola.

2.

Sådane bref skole skrifvas till häraden öfver den hela landsändan, och af presterne uppläsas för allmogen nu straxt, förr än roteringen ske skall; och skole presterne påminnas, att de med största allvar förmana alla dessa ofvanbemälte, att de komma tillstädes, på det man må kunna handla desto riktigare, och så K. M:t, som dem ske rätt.

3.

Så skole och presterne förutvarnas, att hvar hafver (eller emedlertid gör sig med länsmannens och kyrkornas sexmäns vetskap och efter deras ja-ord) en viss rulla efter mantalslängd, på allt det mansfolk, som finnes i hans församling, varandes på femtonde året, eller deröfver, hvad heller det är en besutten bonde, son eller måg, löskedräng, inhysesmän, drifkarl, gångande embetsman, spantalströskare, eller ock adels och andra friheters försvarskarlar. Der ock någon är, som finnes belastad med någon farlig och obotelig sjukdom, som är blindhet och spetälska, och kan sig sjelf icke föda, då skall sådant af presten tecknas i bredden; och skall presten vara förtänkt att hålla en sådan rulla, och så sannfärdeligen skrifva, att han och länsmannen, samt sexmännen vele svara dertill, sig vetandes och viljandes icke hafva någon undandolt.

4.

Desslikes skola alla, så väl grefvar som friherrar, jemväl andra af adel tillsägas af commissarierne, att de ingifva vissa förseglade längder på allt det folk, som de vele försvara för sina egna hof- och gårdstjenare, hvilka längder sedan till H. K. M:ts räkningskammare förskickas skola.

5.

Så skall ock häradsfogden och häradshöfdingen ransaka derefter, dock så att de ingen *platza*, mycket mindre tillstädja några synekarlar eller fogdekarlar att besvära allmogen i någon måtto, med straff tillgörandes, om deröfver klagadt varder, utan skole allenast låta sig vårda att förfara sanningen, och det uti roteskrifningen offentligen betyga.

6.

När nu roteringsdagen kommen är, skole commissarierne *fråga allmogen*, om alla ofvanbemälte med allt sitt mansfolk, söner och *mågar*, drängar, försvarskarlar, så och alla inhyses, och embetsmän

och tjenstlöse äro tillstädes, särdeles skole de taga för sig presternes rulla, och när nämnden är satt, skole de nu af nyo skrifva all allmogen i rotar. Och skole de i roteskrifningen icke gå efter hemmanen eller gårdetalet, utan efter mantalet, så att sonen eller drängen skrifves så gill som bonden.

7.

Så skole ock i lika måtto presterskapets drängar roteras för sig allena, hvarken med skatte, krono eller frälse inblandadt, uti rotetal tecknas. Och skall der akt på gifvas, att presterne icke tillstädjas, att hålla någon inhyses karl uti ett eller annat rum fördold.

8.

När nu socknen således är i rotar skrifven, så af krono och skatte, som frälse, både inom friheten rå och rör, som utom friheten belägne äro, såsom ock alla andre uti den första punkten benämnde, och på ofvanbemälte sätt roterade äro, och alla löskedrängar, försvars- och driftekarlar, gångande embetsmän och spantalströskare, upptecknade; då skall hvar och en, som i roten införd är, vara förpligtad att gifva, förr än han sig från roteringsplatsen begifver, antingen 3 R:dr eller dess värde i varor. Och den som sådant på roteringsplatsen icke straxt kan utgifva, utan tillbjuder sig straxt han hemkommer, att leverera det till den ort honom commissarierne och uppbördsmännen föresättandes värde, då skole commissarierne och uppbördsmännen (så framt de försäkras kunne, att han är viss nog) gifva honom dilation på 14 dagar, och honom allvarligen tillsäga, att han på föresagdan tid och ort sig med utskrifningshjelpen inställer; och medan denna rotering uppå står, skola alla löskedrängar, försvarskarlar, gångande embetsmän, som icke hafva någon boning eller rättighet i städerne, så ock driftekarlar och spantalströskare, som å landet icke äro i dagelig kost och årslön, allvarligen åtvarnas, att de efter dato antaga hos allmogen visse årstjenster; ho det icke gör, utan så härefter som härtill vill gå och tjena bonden med fördel och veckotals, han skall vara sjelfskrifven, och utan någon skonsmål uttagas till knekt. Item skole och de tagas till knektar, som i fjord hafva blifvit i rotelängderne införde, och sedan in i städerne rymde äro.

9.

Alla de gårdar och hemman, som krigsbefäl, ryttare, knektar och sjöfolks officerare sjelfve besitta, skola njuta deras nödtorftiga folk fri för roteringen. Men de öfrige, såsom ock deras tilldelnings-

bönder skole commissarierne rotera och utskrifningshjelpen gifva låta. Den samme discretion att bruka med dem, som H. K. M:ts enskildte bref hafva, och i de socknar, der bergs- och saltpetersbruk äro.

10.

Alle djur- och fogelskyttar, räf- och fogelfångare, som uti H. K. M:ts tjenst äro, och uti de förra utskrifningarne hafva fria varit, skole ock nu för deras egne personer oroterade blifva. Men deras drängar skola roterade blifva och utskrifningshjelpen utgifva.

11.

De, som öfver deras 60 år och under 16 äro, skole ock för roteringen och utskrifningshjelpen fria blifva. Men alla de, som nyligen eller ock längesedan för sig legt hafva, skola vara roteringen underkastade.

12.

Commissarierne skola i roten inräkna, så väl de frånvarande, som de närvarande, det dem undantagandes, som för ålderdom och sjukdom icke förmå komma, utan hos andre inhyses sitta. Och skole i det fallet förehålla prester, länsmannen och nämnden, att de med vetandes vilja ingen undandölja. Blifver någon undandold, och icke kommer i roteskrifningen, då skall presten böta för hvar karl han undandöljer, dubbelt så mycket, som den undandolde bör för utskrifningshjelpen utgifva: länsmannen 4 D:r och hvar nämndeman 2 R:dr, så månge som hafva visst af samma dräng. Och denne bot skall straxt utkräfvas, och half lefvereras till domkyrkan och half till näste hospitalet; men drängen, som undandold var, skall tagas till knekt.

13.

Den som för laga förfall på stämningen icke kan komma, och dock icke är, som förbemält står, öfver sina 60 år, skall föras i roten, och i utgiften de andre lik göras. Finnes någon, som af tredsko stämningen försitter, och uteblifver, den skall fuller ock föras i roten, men för sin tredsko skuld, skall han gifva, sedan han roteringspenningarne erlaggt hafver, tre dalers straff, hälften till domkyrkan och andra hälften till näste hospital.

14.

Således skole commissarierne skrifva socken från socken, härad från härad, och upprätta mantalslängder och rullor öfver hvar socken eller härad, uti hvilka skall införas alla deras namn och hemvist, som i rotarne äro satte och inskrifne. Och sådane mantals-

längder skola göras två och båda underskrifvas af commissarierne, den ena sedan försändas till H. K. M:ts räknekammare, och den andra förvaras i häradskistan, till efterrättelse framdeles.

15.

Så snart nu roteringen är skedd, skall ståthållaren och de andre commissarier med flit drifva uppå, att utskrifningshjelpen af hvar och en utan undskyllan och uppskof utgöres, och uppbördsmännerne levererad blifver, ändteligen så lagandes, att hon emot ändan på Septembris månad må rigtigt erlaggd, och till den ort, dit henne kammarrådet förordnandes varder, lefvererad blifva. Och är H. K. M:ts nådiga förordning, att Uppland, Södermanland och Östergöthland skole gifva af hvar person, som roterad blifver, antingen 3 spann råg, 3 R:dr eller dess värde i kopparmynt, räknandes Riksdalern på 14 m:k; Westmanland halftannat fat jern, spannemål eller penningar; Nerike och Wermland äfven så mycket jern, spannemål eller penningar; Småland och Westergöthland 3 L℔ smör, spannemål eller penningar; Öster- och Wester-Dalarne 6 stigar kol af personen; Norrlanden 3 tunnor tjära, 3 L℔ smör, spannemål eller penningar; Finland smör, spannemål, tjära eller penningar.

B. J. D. L. P. B. C. F. J. Sp.

№ 978.

Fullmagt för Utskrifnings-Commissarierne *).

Vi efterskrefne Sveriges Rikes Råd göre veterligt, att efter som H. K. M. allas vår nådigste Herre, hafver nådigst till Riksens försvar och säkerhet låtit påbjuda en allmän utskrifning öfver hela Riket, och vi derom med Riksens Ständer nu på detta väl hållne mötet, på högstbemälte H. K. M:ts vägnar, handlat hafve, att samma utskrifning uti näst tillstundande Septembris månad anställas och hållas må, äfven som tillförene skeddt är. Derföre hafve vi i fullmagt gifvit och forordnat som vi ock härmed i fullmagt gifve och förordne H. K. M:ts tromän N. N. N. N., att de utskrifningen uti Uppland bevista och hålla skole efter den Instruction vi dem deröfver hafva meddela låtit. Enkannerligen skola föreskrifne utskrifningscommissarier rätt rådeligen dermed umgås, och sålunda jemka allmogen och allom dem, som utskrifningen underkastade äro, att

---

*) Riks-Ark. Riksens Råds Registrat. fol. 99.

en likhet hållas må, så att den ena icke mera besväras än den andra. Vi bjude och befalle för den skuld på K. M:ts vägnar allom som vederbör, att de sig hörsammeligen på stämningsdagen, och när utskrifningen hållas skall, inställe, och efter som sedvanligt är, uti vissa rotar inskrifva låta, sättandes tro och lofven till allt det, som merbemälte commissarier dem på H. K. M:ts vägnar bjudandes och befallandes varde, det betraktandes, att sådant länder icke allenast H. K. M:t till nådigt behag, utan ock fäderneslandet, och alle dess trogne innebyggare till försvar och välfärd. Här alle som detta vidkommer hafva sig efterrätta. Datum Stockholm d. 7 Juni 1631.

Lika lydandes för alla utskrifningscommissarier.

G. M. G. J. G. B. O. C. H. G. G. P. B. C. F..
J. Sp. M. Soop.

№ 979.

Instruction för Utskrifningscommissarierne

uti Westmanland, välborne Herr Axel Baner till Harborum, Ståthållare dersammastädes samt . . . . till Årgarudh. Actum Stockholm den 7. Juni år 1631).*

1:o Skole utskrifningscommissarierne samsätta sig, hvarest de först vele begynna utskrifningen, och sins emellan aftala, efter hvad rätt och ordning de häraden förskrifva och utskrifningen hålla vele och bäst kunne, och skole de sedan strax kungöra fogden uti länet och häradshöfdingen uti det härad, såväl som capitainer öfver compagniet, uti hvilket de först utskrifningen begynna vele, stämmandes dem tillstädes att möta till den 1 September på det ställe der begynnelsen göras skall. Och skole commissarierne igenom deras bref gifva allmogen tillkänna, att de äro på H. K. M:ts allas vår nådigste Herres vägnar af de välborne Herrar Riksens Råd förordnade till att hålla utskrifningen uti Westmanland, till att stärka krigsfolket med, efter som deras medgifna fullmakt utvisar, hvarföre de ock allom tillsäga skole, så väl adel som oadel, prester, hoftjenare, krigsbefäl, krigsfolk, fogdar, arrendatorer, skrifvare, fogdekarlar, sjöfolk, läns- och fjerdingsmän samt alla andra utaf hvad stånd och condition de äre, och dem alfvarligen befalla, att de tillika med den menige allmoge, frälse-, krono- och skattebonde komma tillstädes på det ställe der dem föreställes, hafvande med sig sine söner, mågar,

---

*) Original-Instruction finnes i Kammar-Coll. Arkiv.

drängar, inhysesmän, och skall ingen fördrista sig att blifva sjelf ute, eller lemna någon af sitt folk hemma, med mindre man kan med ed erhålla, att han laga förfall hafver; der någon gör deremot, då skall honom uti commissariernes bref tillsägas, att han utan alla nåder skall straffad varda; men öfver dem som tillstädes komma, skall handlas med bästa skälighet och god discretion.

2:o. Sådane bref skola skrifvas till alla häraden öfver den hela landsändan, och af predikstolen uppläsas för allmogen förr än utskrifningen sker och anställes. Och skole presterne påminnas att de med största allvar förmane alle dessa ofvanberörde, att de komma tillstädes, på det man må kunna handla desto riktigare, och så Kronan som dem sker rätt.

3:o. Så skole ock presterne förut varnas, att hvar hafver eller emedlertid gör sig med länsmannens och kyrkans sexmäns vettskap, och efter deras ja-ord en viss rulla eller mantalslängd på allt det manfolk som finnes i hans församling, varandes på 15:de året och deröfver, hvad heller det är en besuten bonde, son eller måg, löskedräng, inhysesmän, drifkarlar, gångande embetsmän, spannetalströskare eller ock adelns och andra friheters försvarskarlar. Der ock någon är som finnes belastad med någon farlig eller obotlig sjukdom, då skall sådant af presten tecknas i bredden, och skall presten vara förtänkt att hålla en sådan rulla, och så sannfärdeligen sammanskrifven, att han, länsmannen och sexmännen vele svara dertill, sig vetandes och viljandes icke hafva någon undandolt.

4:o. Desslikes så skole alla så väl Grefvar som Friherrar, jemväl andre af adel tillsägas af commissarierne, att de ingifva vissa förseglade längder på allt det folk som de vele försvara för sine egna hof- och gårdstjenare, hvilke längder sedan till H. K. M:ts räkningekammare förskickas skola.

5:o. Så skall ock häradsfogden och häradshöfdingen ransaka derefter, dock så att de ingen »*platza*» eller för knekt utskrifva, eller anamma, mycket mindre tillstädja någre sina knektar eller fogdekarlar att besvära allmogen i någon måtto vid straff tillgörandes, om deröfver klagadt varder, utan skole allenast låta sig vårda att förfara sanningen och det uti utskrifningen offentligen betyga.

6:o. När nu skrifningen skall begynnas, skola commissarierne först låta uppläsa för allmogen Riksens Råds fullmagt, och sedan fråga om alle ofvanbemälde med allt sitt manfolk, söner och mågar, drängar, försvarskarlar, så ock alle inhyses- och embetsmän samt tjenstlöse tillstädes äro, särdeles skola de taga för sig presternes rullor, och när nämnden är satt, skola de skrifva all allmogen i rotar, tio skatte- och kronobönder och tio frälsebönder, det aktandes, att

ingen skatte- eller kronobonde inskrifves i roten med frälset innom friheten, utan att frälset roteras för sig, samt skatte och krono med de öfriga och för sig. Och skole der i roteskrifningen icke gå efter hemmanen eller gårdetalet, utan efter mantalet, så att sonen eller drängen skrifves så gill som bonden; men hvad inhysesmän, gångande embetsmän eller drifkarlar vidkommer, de skole icke komma i roteskrifningen.

7:o. Sedan skole ock i lika måtto presterskapets drängar roteras för sig allena, hvarken med skatte, krono eller frälse inblandadt, uti rotetal tecknas, och sedan hvar tionde deraf af prosten uti häradet utnämnas af dem som bäst mistas kunna, hvilken dock sådan skall vara som till K. M:ts tjenst af commissarierne kan dugelig pröfvas; men Biskoparnes, Professorernes och Capitularernes folk skall för utskrifningen förskonte blifva, dock icke desto mindre alla tillika med de andre roteras, och skall derpå akt gifvas, att presterne som skattegods ega, icke tillstädjas att räkna någon af den manshjelp som de på skatte-egorna hafva ibland prestgårdens drängar, eller att hålla någon inhyseskarl i »*Stompnar*» och bastugor, der sådane finnas skola de alla oroterade utnämnas.

8:o. När socknen således nu är roteskrifven, och alle lösgångare upptecknade, då skola commissarierne låta hvar rote efter annan komma för sig, och icke allenast af krono och skatte, utan ock af frälse, både dem som innom friheten rå och rör och dem som utom friheten belägne äro, så väl som ock af alle de andre uti den 1:a punkten bemälde och på ofvanbemälte sätt roterade nämna till knekt hvar tionde man öfver hufvudet, så ock alle försvarskarlar och alle gångande embetsmän som icke hafva någon boning eller rättighet i städerne, så ock drifkarlar som ingen tjenst hafva eller tjena bonden med fördel eller veck-tals. Item alla spantalströskare.

9:o. På alla krigsbefäls- och ryttaregårdar, samt knekt- och sjöfolkshemman, skall fuller allt deras folk roteras, men i utskrifningen skola commissarierne lemna dem deras nödtorftiga folk på hemmanet, och allenast utskrifva det som öfverflödigt är.

10:o Hos alla bergs- och salpetersbruk samt hela socknar såsom ock privatpersoner som härtill af hvarjehanda orsak hafver frihet njutit för utskrifningen och derpå ännu hafver H. K. M:ts fribref, skola commissarierne låta allt nödtorftigt folk, men det öfverflödiga skole de utskrifva; den samma discretion skola de ock hos admiralitet, skeppsholmen, artilleriet och factorierne bruka.

11:o. Så skola de ock se till, att alle skyttar, räfve- och fågelfångare, som sig under H. K. M:ts namn i landet fria hålla, roteras och deraf utskrifves hvad öfverflödigt pröfvas kan. Alle ny-

byggare, som hafva upptagit nya hemman, skola ock fuller roteras, och der de uti öfverflöd finnas, såsom uti Westergöthland och flerestädes, som allenast för knektskrifningen skull, sätta sig utur vägen och allenast utöda skogarne, desamma skola de ock efter roteringen utnämna, så framt de icke under H. K. M:ts och kronans hemman, som antingen öde ligga, eller eljest åbo behöfve, upptaga vele; men eljest måga de andre förskonas.

12:o. Alle andre fall som sig tilldraga kunne och icke häruti författade äre, hemställes commissariernes discretion med att procedera, som det billigast och drägligast finnas kan, och såsom H. K. M:t och Kronan bäst kan vara tjent med.

13:o. Uti nämningen skall allt detta observeras: att den skrifves som är helbregd och sund, stark utaf lemmar, och så mycket skönjas kan är modig, så ock uti sine mogne år ifrån 18 och till 30 och något deröfver, och der så fölle att uti roten en som under sina 15 och en annan öfver sine 40 år sättes i valet, skall den bäst tjenstgöra kan utnämnd varda. Sedan skall ock det aktas, att hvar dräng finnes i roten, om han vid sine lagliga år är, det bonden som hemman besitter förskont blifver. Och vill H. K. M:t att ingen efter denna dag må lega någon i sin stad, utan den som nämnder varder, gånge sjelf ut, ej heller någon som tillförene legt hafver må öfverses och förskonas när legningen öfvergår 3 år; sedan efter dess förlopp skall densamma, äfven så väl som den som aldrig legt hafver, utskrifningen underkastad varda. Så skall ock hafvas inseende att deras söner blifva förskonte, som antingen dessförutan hafver en son i tjensten eller mist någon för fienden, om annor råd eljest finnes. Commissarierne skole ock öfverväga hemmanens lägenhet, så ju större hemman en hafver, att han så mycket mer blifver i valet förskont, dock så att för honom icke någon oduge skrifvas måste.

14:o. Ingen vare för utskrifningen fri, utan Ridderskapets och Adelns enskildta hof- och gårdsfolk (dock derunder icke förståendes några försvarskarlar som icke i daglig kost eller årslön äre) item de som för ålderdom eller sjukdom icke förmå stå deras hemman före, utan lefva hos sine barn, eller eljest äro inhyses; såsom ock de som H. K. M:ts special-frihetsbref hafve för utskrifningen. Men så mycket frälset vidkommer, skall så handlas, disponeras och lämpas dem emellan, att när ifrån en är skrifven en knekt, hans gods då öfverräknas och att utskrifningen så lämpas, att icke förr af samme mans gods någon skrifves än mantalet till tio är passerat, på det alle må njuta en rätt, dock med den besked att på något af de andra frälsegodsen må finnas en karl som duglig är till tjensten. Och skall adelsmannen eller hans tjenare å hans vägnar underrätta

utskrifningscommissarierne, hvilken åbo husbonden bäst kan mista, derefter de sig sedan så lämpa måge, att kronan och karlen som utskrifves må vara tjent och husbonden minst skadder. När nu denna frälseknekten således lagligen utnämnd och skrifven är, samt af krigsbefälet en gång vid utskrifningen accepterad, skola frälsebönderne och hela dess rote för allt vidare eftertal vara obesväradt, på det frälsebönderne i längden af krigsfolket med skjutsfärder och gästningar icke betungas måtte.

15:o. Commissarierne skola i roten inräkna, så väl de som frånvarande som de som tillstädes äro, och skole i det fallet förehålla presten, länsmannen och nämnden, att de med vetandes vilje ingen undandöljer; blifver någon undandold och fördenskull icke kommer i roteskrifningen, så skall presten böta för hvar karl han undandöljer 2 Daler, länsmannen 1 Daler och hvar nämndeman 1 mark så många, som öfvertygas att hafva vetat af samma dräng; och sådan bot skall strax utkräfvas och hälften levereras till Domkyrkan och hälften till Hospitalet; men drängen, som undandold varder, skall skrifvas till knekt och icke i rotetalet utan ibland löskedrängar och drifkarlar.

16:o. Men med dem som namngifvas och i roten inskrifvas och dock likväl icke komma tillstädes, att commissarierne icke kunna honom se och skåda, skall det så hållas, att commissarierne af dem, som tillstädes äro och af dem besedde, nämne en till knekt, och sedan stämma honom så väl som de andra af samma rote, det vare sig en eller flere, för sig och nämnden till en annan dag två eller tre derefter, och der han eljest icke vill komma, att då fogden låter stämma honom tillstädes, den skola commissarierne uti nämndens närvaro och efter deras råd skåda, så honom som de dagen tillförene nämnt hafver, och den andre som icke var tillstädes. och der de befinna dem lika goda och tjenliga, mycket mera der någon af dem som icke vore uti utskrifningen tillstädes, vore bättre, då släppa den andre som tillstädes var och blef skrifven, och skrifva den andre i stället igen. Äre de ock flere som icke voro tillstädes, laga förfallolöse, då skall den bästa af dem utnämnas, och de andre gifva hvardera 3 mark för tredsko, hälften till domkyrkan och hälften till nästa hospital.

17:o. Således skola commissarierne skrifva socken ifrån socken, härad ifrån härad, och upprätta så mantalslängder eller rullor öfver hvar socken eller härad, derutinnan skall införas allas deras namn och hemvist som på rullorne och i rotarne inskrifvas, särdeles deras som utnämnas till knektar, af hvilka rullor skall göras 2 underskrifna

af commissarierne, den ena skickas till räknekammaren, den andra skall förvaras i häradskistan till rättelse framdeles.

18:o. Sedan skall skrifvas 3 rullor på sjelfva knektarne, den ena skall öfverandtvardas capitainen, efter hvilken han då strax skall kännas vid knektarne, och föra dem i sitt mantal, den andra skall öfversten behålla, och den tredje skall förskickas till räkningekammaren.

19:o. När denne utskrifningen är skedd med samfäldt råd och rullorne underskrifna, då skall ingen, hvarken commissarierne, mycket mindre öfverstarne, capitainer eller ock någon af befälet, antingen förlofva någon knektskrifven bonde eller dräng, icke heller besvära, molestera och *platza* någon som icke är lagligen skrifven, vid högsta onåd och straff tillgörandes, der då sådant med skäl bevisas kan.

20:o. Kunne ock commissarierne dermed komma under vädret, några knektar vara af öfver- eller underbefäl för mutor eller gåfvor skull undanstuckne, derom skole de ingen flit spara att ransaka efter, och der något sådant finnes, skola de förlofvade knektar strax sammaledes ställas under hopen igen och commissarierne veta göra H. K. M:t eller Riksens Råd besked af hvem och med hvad skäl de förlofvade äre.

21:o. Så snart utskrifningen skedd är, då varde Riksens Råd på H. K. M:ts vägnar förordnandes mönsterherrar, som de nyskrefne så väl som gamle knektar öfverse, mönstra och der någon är värd att förlofvas, eller ock laglig orsak kan hafva att lega någon för sig, då skall det då ske på generalmönstringen och eljest icke.

22:o. Commissarierne skole det ock hafva i åminnelse, att påminna och befalla hvar och en prestman i sitt gjäll att med sexmännen hålla en riktig och sann rulla på allt det manfolk öfver 15 år, som är i hans församling, huru de sig förändra, att han flitigt uppskrifver på Michaelis tid, huru mantalet med bönderne eller drängar sig årligen minskar, förmerar, tillväxer eller aftager, på det han kan göra der redo före när der påfordras. Så skall ock häradshöfdingen på Michaelis nästa ting låta sig vara angeläget att collationera dessa presterullor i fogdens och nämndens närvaro, förfara om der äro några undandolde eller ej, och lägga dem då, sedan de äro sanne befunne, i häradskistan till dess de behöfvas, derom häradshöfdingen skall med flit beställa.

23:o. Så skola ock häradshöfdingarne så väl som fogdarne tillsägas att hafva uppsyn med knektebefäl, att de icke platsa någon som icke lagligen skrifven är, och låta allmogens rätt vara sig angelägen som *de vele* svara till. Der ock någon höfvitsman, befäl

eller gemen knekt besvärar någon bonde eller bondedräng med knektetjensten, eller ock med hot och undsägelse pockar eller tvingar honom penningar eller dess värde af, som icke är lagligen eller ordentligen skrefven, och i höfvitsmannens rulla, af commissarierne underskrifven, införd, då skall fogden vara förpligtad att tingföra densamma och häradshöfdingen säga dom öfver honom, efter K. M:ts ordning och gerningens grofhet, och vare sedan Ståthållaren pligtig att exeqvera deröfver, så framt han icke sjelf vill svara dertill, och skall denna H. K. M:ts nådiga vilja så väl allmogen som krigsfolket föreläsen och kungjord blifva.

24:o. Commissarierne skola ock isynnerhet detta observera, att de bönder, som hafva antagit andre hemman och derpå sått sin vintersäd i förgångne höst, densamma skole de, så framt han hafver lagligen dermed procederat, roteskrifva för det hemmanet han hafver antagit och sått och icke för det han uppsagt hafver, hvilket presterne och nämnden uti mantalsskrifningen akta skola derom dem ock i tid skall tillkännagifvas *).

(L. S.)

Magnus, Grefve till Wisingsborg. m. p. — *Jacob De la Gardie.* — *Carl Carlsson. Gylldenhjelm.*

Gabriel Oxenstjerna, Friherre till Mörby och Lindholm. — *Clas Horn.* — *Gabriel Oxenstjerna. Gustafsson.*

Per Banér. — *Claes Fleming.* m. p. — *H. Wrangel.*

Johan Sparre, eg. hand.

№ 980.

Ordning huruledes companierne skola formeras **).

Efter H. K. M:ts vilja och befallning skall fotfolket på efterskrefne sättet fördelas:

Nemligen att companierne fourneras utaf gamla så väl som nyskrefne, under hvad regemente eller compani de helst tillförene hafva varit.

Så länge socknar eller härad kunna räcka till, tages ingen utaf någon annan socken eller härad.

---

*) Lika lydande instruction utgick till utskrifningscommissarierne uti Rikets öfriga landskaper. Se Rådets Registratur för år 1631, fol. 94—99.

**) *Efter Pfaltzgrefvens concept uti Riks-Arkivet (Zweybrückiana).*

Der som socken eller härad icke räcker till, tages först utaf den socken, och sedan utaf det häradet, närmast dertill ligger.

Att ingen compani fourneras mer än 126 man gemene, förutan officerarne. Öfversten och capitainerne skaffe sig sjelfva underofficerare, och ingalunda efterlåtas dem taga utaf gemene.

Companierne formeras utaf dem, som tillstädes och præsent äro, och ingalunda efterlåtas capitainerne att befatta sig med någon, deras som intet præsent är.

Utan förordnas en viss officer, hvilken desamma antager,

De som præsent äro skall capitainen genast låta skrifva i rotar, förr än de kunna komma ifrån stället, eller ifrån den orten de mönstras, på det att capitainen sjelf, så väl som underofficerarne med corporalerne och rotmästarne kunna svara, hvar underofficerare med corporalen till corporalskap, och hvar rotmästare med underrotmästare till sin rota.

Åt de officerare, som förordnade (*äro*) desamma till att antaga, nemligen Arvid Åhl Westanstångs och Christopher Stade Ostanstångs, (hvilka ?) sedan lefverera allom dem af Kalmare Län och Konunga Härad till Drummunds regemente, dem androm alle till Kronobergs län till Muschamps regemente.

Medan ryttare äro complette, derföre efterlåtes ingen mera utaf knektarne antaga, utan ryttmästaren måtte härefter bekomma en särdeles fullmagt, dock utaf dem, som äro förrymde öfver gränsen, måtte ryttmästarne väl antaga. Är också efterlåtit åt ryttmästare Ivar Liljensparre 15 nya knektar till att antaga. Och om så vore, att några af de knektar, hvilke hafva räckt hand, innan 14 dagars tid icke äro fyllest munderade, eller ock härefter icke äro dess bättre munderade, densamma tages genast till knektetjenst igen, hvarföre förslag på förbemälte knekteryttare också införas uti knektelängden, vid hvarje härad särdeles.

Medan uti förslaget ingen officers eller captens namn äre satte för dessa recruterne, hvilket är skett för vissa orsaker, hvarföre härad tillställes en rulla uppå några, hvilka sig presenterat hafve, deraf de bästa kunna utväljas, dock kan dem ingen annan än Lieutenantsplats gifvas; så ock, när folket dem tilldelas, granneligen aktas, att de dem genast roteskrifva låta.

Designation på officerarne sig hos hans F. N. præsenterat hafve:

Capiten Jöns Ochse.
Lieutenant Johan Nilson Falck.
Nils Person, hafver varit Lieütn. vid Söderm:lds ryttare.
Christian Hort.
Erich Heiter.

№ 981.
Fullmagt för Öfversten Herr Claes Christerson att complettera sitt regemente *).

Vi Gustaf Adolph m. m. göre vetterligt: att efter vårt Upplands rytteri under Öfversten, ädle och välborne Herr Claes Christerson behöfver complettering; derföre hafve Vi välbemälte Öfverste i fullmagt gifvit, som vi ock härmed i fullmagt och befallning gifve, till att antaga så många duglige och friske, samt väl stofferade karlar, som behöfves till bemälte regementes complettering, så att hvart compani blifver så starkt, som vår ordning förmäler. Och hvar icke annars ämne å personer finnas kan, som bemälte regemente kan blifva complett af, då tillstå vi honom härmed att antaga så många af de nyskrefne knektarne, som hafve lust till att tjena under rytteriet och eljest på behörigt sätt stoffera kunna; jemväl ock låta uppläsa detta vårt bref uti Bergslagen, att de som uti den landsorten hafva lust sätta sig under hans compani med hästar, skall efterlåtet varda med de samma villkor, som de andre nyantagne ryttarne, hvilke alle, som sig således låta beställa och antaga, vele Vi bestå sådan besoldning i fält, så ock läning i garnisoner, jemväl hemma i landet, som de andre våra Svenske ryttare i samma landsända att njuta och behålla. Och på det att de som i så måtto antagas af de nyskrefne knektarne, måge desto bättre kunna stoffera sig, då unne Vi dem till hjelp de rotepenningar, som falla af den roten, som de blefve skrifne för. Vi förmana fördenskuld allom dem, som hafva lust till att bevisa fäderneslandet sin tjenst, det de ställa sig hos bemälte Öfverstar in, eller hans deputerade, försäkrandes sig, på hvad han dem på våre vägnar tillsägandes varder. Der hvar och en i sin stad vet sig att efterrätta. Datum Skinskatte prestgård den 4 Februari 1630.

---

*) *Registratur, fol.* 49.

№ 982.

Gustaf Adolf etc. Efter det, Herr Ståthållare, vi förnimma att med de *Aderton Daler rotepenningar*, som med hvar knekt, som utskrifven blifver, följa plägar, icke troligen, som det sig bör, handlas. Derföre är vår nådige vilje, att I tillsäge utskrifningscommissarierne, att de samt med Eder samme rotepenningar utfordra och dem in uti vår räntekammare tillfyllest lefverera låta, så vele vi sjelfve låta knektarne med kläder och gevär försörja. Härom I beställandes varde. Gudi befallandes etc. Westerås den 26 Jan. 1630.

G. A.

Kammar-Collegii Resolution för allmogen den 28 Jan. 16?

. . . .

3:tio. Hafver Kongl. Maj:t alldeles förskonat dem med rotepenningarne och låter sig nådigst behaga, att knektarne varda, så härefter som härtill, af deras husbönder och dem, som dem lega, tillbörligen utstofferade och med nödtorftiga saker försörjda efter den ordning, som härtill varit hafver i bruk.

№ 983.

H. K. M:ts förklaring på gemene mans punkter i Österdalarne *).

Vi Gustaf Adolph etc. göre veterligt, att såsom oss några trogne undersåtare den menige man af Österdalarne, hafva genom deras utskickade underdånigst låtit besöka, och några punkter ödmjukeligen föredraga låtit. Så hafve Vi samme deras punkter nådigst öfversett och Oss deruppå förklarat som följer: Först hvad utskrifningen vidkommer, uppå hvilken de hafva sådan lindring begärt, att de måtte blifva vid deras gamle companier, så hafve Vi deruti deras ödmjuka begäran så vidt ansett, att der de ville uppfylla, och sedan framgent hålla det tal soldater fullt, som de Oss efter contracten äre skyldige att hålla, så vele Vi dem med all ytterligare utskrifning förskonte hafva. Till det andra, att de underdånigst begära, Vi nådigst

*) Registratur fol. 66.

ville försörja deras soldater med kläder och proviant såsom det andra Vårt krigsfolk, så hafve Vi ock deras underdåniga begäran derutinnan nådigst anhört uti så måtto, att så framt de vilja utgöra och lefverera rotepenningar såsom annorstädes i Vårt rike brukeligt är, då vele Vi samma rotepenningar af dem anamma låta, och i den staden försörja deras soldater med kläder och kost såsom de andre Våra soldater. Till det tredje så vilje Vi ock nådigst, att de måge inlösa all den kyrkotionden, som der i Österdalarne blifver öfver Våre officerers underhåll och annan tillbörlig afkortning för det pris, som Vi dem det tillförene efterlåtet hafva, nemligen för tre Daler tunnan, dock att de deremot igen beqväma sig till ett billigt köp för deras kol och ved, och sälja en stig kol eller ett stafrum ved för en Svenskt Daler, och dem i rättan tid framköre, att bergsmännen icke måge lida deruppå någon brist. Der Våre utskrifningscommissarier, ståthållare och alle andra m. m. Datum den 13 Februari 1630.

№ 984.

Välborne Herr Åke Oxenstjernas regemente, som mönstrades här i Stockholm den 26 Maji 1631 utaf H. Gr. Nåde Fältherren.

	Comp.-Chef.	Lieutenant.	Fändrik.	Fältväbel.	Sergeanter.	Furirer.	Förare.	Rustmästare.	Mönster-skrifvare.	Spel.	Corporaler.	Gemene.	Summa.
Öfverste Åke Erikson Oxenstjerna	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	6	123	141
Major Sven Antonson	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	6	129	147
Capten Thure Liljensparre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	6	128	146
Capten Anthoni Ideron	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	6	127	145
Capten Peter Sabell	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	6	128	146
Capten Peder Larsson	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	6	131	148
Capten Thomas Werne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	6	137	155
Öfverste-Lieutnant Johan Yxkull	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	6	119	137
Summa	8	8	8	8	8	8	8	8	8	23	48	1,022	1,165

№ 285.

Öfverste Nils Ribbings regemente,
efter såsom det mönstradt är af H. Fältmarskalken Herman Wrangel uti Wings Prestgård den 7 Mars 1630.

	Comp.-Chef.	Lieutenant.	Fändrik.	Fältväbel.	Sergeant.	Furir.	Förare.	Rustmästare.	Mönsterskrifv.	Spel.	Corporaler.	Gemene.	Mönsterdräng.	Summa.
Öfverste Nils Ribbing..................	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	6	132	4	153
Öfv.-Lieut. Bengt Pielefeldt..........	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	6	125	4	146
Major Otto v. Tarmos.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	6	142	4	163
Qvarterm. Wolmar Yxkull............	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	6	124	4	145
Capten Gjöstaf Pielefeldt.............	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	6	117	4	138
Capten Jost Bråkenhusen	1	1	1	1	1	1	1	—	1	3	6	126	4	147
Capten Jost Walter	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	6	122	4	144
Capten Bengt Ribbing..................	1	1	1	1	1	1	1	1	—	3	6	123	4	144
Summa	8	8	8	8	8	8	8	7	7	20	48	1,011	32	1,180

№ [illegible].

Extract af Rulla uppå Edle och Välborne Öfverste *Herr Erik Soops regemente*, som mönstrades i Stockholm af välborne Riks- och Kammarrådet Mathias Soop d. 28 Maj 1630.

	Comp.-Chef.	Lieutenant.	Fändrik.	Corporal.	Furir.	Predikant.	Mönsterskrifv.	Profoss.	Trumpetare.	Hofslagare.	Balberare.	Gemene.	Summa.	Hästar. Co.-Chefs	Hästar. Lieuten:ts.	Hästar. Fändriks.	Hästar. Corporals.	Hästar. Furirs.	Hästar. Gem. m. fl.	Hästar. Summa.
Öfverste Erik Soop	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	104	117	4	3	3	4	2	115	131
Öfverste-Lieut. Olof Stake	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	109	122	4	3	3	4	2	124	140
Major Knut Soop	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	102	115	4	3	3	4	2	109	125
Öfv.-Qvartm. Jacob Classon	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	114	127	4	3	3	4	2	126	142
Ryttm. Lars Larsson	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	106	119	4	3	3	4	2	114	130
Ryttm. Harald Stake	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	105	118	4	3	3	4	2	112	128
Ryttm. Wilhelm Rebinder	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	103	116	4	3	3	4	2	110	126
Ryttm. Per Jonsson	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	102	115	4	3	3	4	2	110	126
Summa	8	8	8	16	8	8	8	8	16	8	8	845	949	32	24	24	32	16	920	1,048

№ 987.

Extract af Mönsterrulla uppå *Per Brahes* eller *Fredrik Stenbocks regemente cavalleri,* mönstradt af H. F. N. Pfaltzgrefven i Calmar, Westervik och på Öland mellan den 1 Juni och 14 Juli år 1630.

	Comp.-Chef.	Lieutenant.	Fändrik.	Corporal.	Furir.	Predikant.	Mönsterskrifv.	Profoss.	Trumpetare.	Hofslagare.	Balberare.	Gemene.	Summa.	Hästar. Co.-Chefs.	Hästar. Lieuten:ts.	Hästar. Fändriks.	Hästar. Corporals.	Hästar. Furirs.	Hästar. Gem. m. fl.	Summa.
Öfverste Herr Fredrik Stenbock	1	1	1	2	1	1	1	1	1	—	1	102	113	4	3	3	4	2	107	123
Ryttm. Herr Fredrik Stenbock	1	1	1	2	1	1	1	1	2	—	1	103	115	4	3	3	4	2	109	125
Major Isac Lilliesparre	1	1	1	3	1	1	—	1	1	1	1	102	114	4	3	3	6	2	107	125
Ryttm. Göran Gyllenstjerna	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	100	113	4	3	3	4	2	107	123
Ryttm. Gerndt Mündes	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	94	106	4	3	3	4	2	100	116
Ryttm. Ingemar Wasteson	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	100	113	4	3	3	6	2	107	125
Öfv. Per Brahe (Jon Anderson)	1	1	1	2	1	1	1	1	2	—	1	95	107	4	3	3	4	2	103	119
Ryttm. Per Jonsson	1	1	1	3	1	1	1	1	2	1	1	94	108	4	3	3	6	2	103	121
Summa	8	8	8	19	8	8	7	8	12	5	8	790	889	32	24	24	38	16	843	979

№ 988.

Capitulation zu Pferdt, von Ihrer K. M:t hochstelligster eigenhändig unterschrieben *).

Wir Gustaf Adolph von Gottes Gnaden etc., thun kund hiemit, dass Wir für Unsern Obristen über ein Regiment Cuirassier bestellt und angenommen, thun auch in Kraft dieses den wohlgebornen, Unsern Obristen über ein Regiment Hoch-Deutscher Soldaten zu Fuss und besonders lieben Adolph Dietrichen, Baronen von Effern, also dass er Uns zu gut zwölf Companien, jede von einhundertfünfundzwanzig Reutern, deren jeder mit einem guten Pferde samt aller Zubehör, nebst zweien guten Pistolen und einem Seitengewehr, wie auch Rück- und Bruststück versehen sei, werben, richten und in Unsern Diensten führen und commandiren solle. Wann nun die Companien in jetztgedachter Bereitschaft in der Musterung (darzu Wir ihnen hiermit die Commenterei Sonnenburg und Amt Seeden, als einen gewissen Lauf- und Musterplatz ernennen) befinden werden, so wollen Wir ihnen einen gewissen Tractament monatlichen (so zu dreissig Tage gerechnet) dem Rittmeister 250 Rth., dem Lieutenant 90 Rth., dem Cornet 70 Rth., dem Quartiermeister 40 Rth., 3 Corporalen jedem 25 Rth., auf 3 Trompeter 60 Rth., auf einen Musterschreiber, Balbierer, Schmidt und Sattler, jedem insonderheit 15 Rth., und dann auf einen Reuter monatlich 11 Rth., dabeinebens dem Rittmeister auf einen Wagen, dem Lieutenant und Cornet auf einen Wagen, und dann auf die ganze Companie einen Wagen, auf jeden 40 Rth., aus Unserer Königl. Kammer entrichten und bezahlen lassen. Dem Rittmeister wollen Wir in der Musterung 6 Pferde, dem Lieutenant 4 Pferde, dem Cornet 4 Pferde, Quartiermeister 2 Pferde, und dann einem jeden Reuter 1 Pferd gut thun.

Nach geschehener Musterung soll von einem jeden Uns und dem Cornets der Eid allermassen, derselbige ihnen von Unsern Commissarien, so vorgehalten werden, geleistet, und auf das ganze Regiment ein Monat Sold gegeben werden, wie sie sich dann alle Monat regiments- und truppenweis sich mustern zu lassen schuldig sein sollen.

Da nun im Fall einem Reuter in Unsern Diensten sein Pferd sollte geschossen werden oder bleiben, wollen Wir ihm drei Monat dafür gut thun, dergestalt dass er zwei Monat sich jederzeit mit seinem Gewehr und Rüstung bei der Companie präsentire, zum dritten Monat aber mit einem guten Pferd stoffiret sei. Wofern auch

*) Efter en copia i Riksarkivet (Oxenstj. Saml.).

ein Reuter stürbe oder vor dem Feind bliebe, so soll der Rittmeister zwei Monat Zeit haben, einen andern an seinen Platz anzunehmen und die monatliche Besoldung darauf bekommen. Im Fall aber die Companie vor dem Feinde oder durch Krankheit grossen Abbruch litte, so wollen Wir neue Antrittgelder geben; die Reuter wollen Wir mit Waffen versehen, und für jedes Stück, so viel deren dem Obristen geliefert worden, einen Monatsold, oder 11 Rth. nach der Hand abziehen, bei der Abdankung aber solche Waffen, dafern sie complett und ganz, für 8 Rth. wieder annehmen lassen. Da aber ein Reuter von dem Feinde redlich gefangen und darüber seine Waffen verlieren würde, soll ihm ein anderes ohne Bezahlung gegeben werden. Sonsten was er von den Sachen verlieren oder verderben lässt, soll ihm an seinem Monatsold abgekürzt werden. Solches Regiment und Companie sollen auf 6 Monate bestellet und angenommen werden, jedoch da Wir ihrer länger von Nöthen, sollen sie, so lange es Uns beliebet, für die einmal gemachte Bestallung dienen und schuldig sein, so lange sie in Unseren Diensten, in allem Unseren Vortheil zu suchen, Schaden abzuwenden, dem Articulsbrief gehorsam und redlich nachzuleben, auch zu welcher Zeit es sei, von oder zum Feinde in Schlachten, Scharmützeln, Zügen und Wachten, Anschlägen und Belagerungen, Besatzungen, wie ein jeder entweder mit ganzen Fahnen oder truppenweis von Uns oder Unserem Feldherrn commandirt würde, dermassen willig und unverdrossen, sich ungespartes seines Leibes und Lebens zu bezeugen, wie solches ehrlichen und redlichen Reutern wohl anstehet.

Im übrigen wollen Wir solche Reuter und Regiment, der Cornet, Trompeter-Fahnen und Abdanken halber, so wohl allen andern, was sonsten bei Unserer Expedition vorfallen möchte, zu jeder Zeit Unsern alten Deutschen Reutern gleich halten und tractiren, und das Justici-Werk über alle Officiere und unterhabende Reuter hiemit dem Obristen dieselben einen jeden dem Verbrechen nach zu strafen, und unter ihrem Gehorsam zu halten. anbefohlen haben. Zu Urkund haben Wir dieses mit Unserer eigenen Hand unterschrieben und Königl. Insiegel beglaubigt. Gegeben in Unserm Feldlager bei Stettin den 30 Juli 1630.

Gustavus.

(L. S.)

№ 989.

Wir Gustaf Adolph, von Gottes Gnaden der Schweden, Gothen und Wenden König, Grossfürsten in Finland, Herzog zu Esten und Carelen, Herren über Ingermanland etc.: Thun kund hiermit, dass Wir den edlen, festen und mannhaften, Unsern lieben, getreuen Johan Grooth etc. zu Unserm Obersten über acht Companien Fussvolk bestellt und angenommen, also und dergestallt, dass er, Obristen Grooth, Uns zu gut und zu Unserem Dienste acht Companien guter Deutscher Soldaten zu Fuss, jede zu 150 Köpfen gerechnet, richten, die hohen Officiere und Stab, und dann die Companien mit erfahrnen Officieren und Soldaten unter gesetztermassen bestellten und versehen, und so bald möglich an Ort und Ende, wohin Wir dieselben begehren werden, complett liefern solle, welche alle und jede, sowohl er Obrister und seine hohen und niederen Officiere als Soldaten insgemein, schuldig sein sollen, Uns die Pflicht und Eid der Getreulichkeit abzulegen, so lange Wir ihre Kriegsdienste bedürfen zu dienen und sich wo, wann und so oft Uns beliebet von Unseren Commissariis mustern zu lassen, auch alles was zu Unserm und Unserem Reiche Nutzen und Frommen gereichen kann und Unsere Kriegsarticul erfordern, auch ehrlichen, redlichen Officieren und Soldaten gebühret und wohl anstehet, zu thun und zu leisten.

Dahingegen wollen Wir Ihnen Obristen zu einem Werb- und Laufgeld auf solche acht Companien auf jeden Kopf sechs Reichsthaler bezahlen und den Mustermonat nach Ausweisung der Rollen entrichten lassen, folgend ihm und seinem Regiment monatlich, den Monat zu dreissig Tagen gerechnet, zu gewisser Gage und Sold, ihrer Kriegsdienste an guter gangbarer Münze bezahlen und entrichten lassen:

Dem Obristen	300	Schwed. Thaler.
Obr.-Lieutenant	130	d:o
Obr.-Wachtmeister	100	d:o
Einem Quartiermeister	50	d:o
Einem Regiments-Schultheiss . .	50	d:o
Einem Regimentsschreiber . . .	50	d:o
Einem Proviantmeister	50	d:o
Vier Balbieren, jedem	20	d:o
Zwei Predigern, jedem	30	d:o
Einem Gerichtsschreiber	30	d:o
Gerichtswäbel	30	d:o
Vier Profossen, jedem	20	d:o
Zwei Stöckelknechten, jedem . .	6	d:o
Einem Scharfrichter	12	d:o

führen soll, 8 Reichsthaler auf die Hand assigniret, und stracks nach ihrer Ankunft ohne einigen Aufschub mit ihrem Mustergeld und Kleidergeld, was restirt, bezahlen lassen soll: Nach dem Vertrag mit dem Herrn Obersten Makaij gemacht (darnach monatlich, der Monat zu dreissig Tagen gerechnet), für ihre gewisse monatliche Besoldung zu geben den Regiments-Stabsofficieren von jedem Regiment, den

Obersten	184	R:dr	Oberst-Lieutenanten . . .	80	R:dr
Ob.-Wachtmeistern . .	61	»	Ob.-Quartiermeistern . .	30	»
Zwei Predigern	36	»	Regim.-Schulzen	30	»
Vier Balbierern	48	»	Zwei Richtern	24	»
Regiments-Schreibern . .	30	»	Gerichtsschreibern	18	»
Profoss	18	»	Zwei Stockknechten und		
	377	»	Henkern	13	»
	195	»		195	»
	572	»			
	572	»			
	1,144	»			

Demnach auf eine jede Companie monatlich zu geben: jedem Capitain 61 Reichsthaler, dem Lieutenant 30, dem Fahnenträger 30, zwei Sergeanten jedem 9, Führer, Furier, Rustmeister und Musterschreiber jedem 7; Trommelschläger und Pfeifer jedem 4; sechs Corporalen jedem 6; fünfzehn Rottmeistern jedem 5; ein und zwanzig Unterrottmeistern jedem 4; jedem Gemeinen 3; vier Musterjungen jedem 3; fünfzehn Passevolanten jedem 3. Da aber (wie bei Uns der Gebrauch ist) die vorbemeldten Regimenter sollen mit Lähnungen bezahlt werden, wollen Wir gewisslich geben: dem Obersten 69 Reichsthaler; Oberst-Lieutenant 32; Ob.-Wachtmeister 14; Ob.-Quartiermeister 11; zwei Predigern 14; Regiments-Schultzen 11; vier Balbieren 28; zwei Richtern 14; Regimentsschreiber 11; Gerichtsschreiber 7; Profoss 7; zwei Stockenknechten 3; Henker 5 Reichsthaler, und dann auf eine jede Companie: jedem Capitain 14 Reichsthaler, Lieutenant und Fändrich jedem 11: zwei Sergeanten jedem 5; Führer, Furir, Rüstmeister und Musterschreiber jedem 4; Trommelschläger und Pfeifer jedem 2; sechs Corporalen jedem 3; fünfzehn Rottmeistern jedem 2; ein und zwanzig Unterrottmeistern jedem 1½; jedem Gemeinen 1; jedem Musterjungen 1; jedem Passevolant 1 Reichsthaler; ferner wollen Wir die vorgemeldten Regimenter, alle ihre Officiere und Soldaten, was Fahnen, Rüstung und Sold, gleich andern Unsern ausländischen Soldaten halten, und gleichermassen tractiren lassen; da in Unserem Dienst ein oder ander von Unsern Feinden gefangen werden, wollen Wir den mit denselben ranzoniren.

So auch Unsere Officiere und Soldaten in Unserem Dienst gequetscht oder derogestalt gelähmt werden sollten, dass dieselben zu keinem Krieg tüchtig, wollen Wir Sie und denselben, geliebts ihm darzubleiben (nach Stand, Gebühr und Verdienst) in Unserm Reich mit zeitlichem Aufenthalt und Nothdurft ihr Lebtag versorgen; oder da es ihm gelieben wird, ausserhalb Unserem Reich sich zu begeben, wollen Wir Unser gedachtem Pass und Handreichung mitgeben. Letzlich: sollten Wir des Obersten und seines Regimentes Dienst nicht mehr bedürfen, wollen Wir es zeitlich verkündigen, Rechnung machen, und bezahlen alles was restirt, und mit Unserm Schiff wohl proviantirt nach Haus fahren lassen. Der vorgemeldte Oberst aber und seine Soldaten sollen verpflichtet werden und schuldig sein (so lang als sie in Unserem Dienst sind) .Unsere Wohlfahrt nach Vermögen zu promoviren, Unsern Schaden zu hindern, sich jederzeit, wann es Uns beliebet, mustern zu lassen, und sich in allem wie redliche Soldaten vor ihrem Feind zu halten und den Kriegsartikels-Briefen gehorsamlich nachzuleben. Soll aber der vorgemeldte Herr Oberst Forbes mehr Soldaten als die zwei Regimenter zu Unserm Dienst mitbringen; er soll für sie sowohl als für die anderen zwei Regimenter Soldaten 8 Reichsthaler für einen jeden, und ihren monatlichen Sold haben; dazu sollen sie unter des vorbemeldten Herrn Oberst Commando bleiben.

Zu Urkund haben Wir dieses mit eigener Hand unterschrieben und mit Unsere Königliche Insiegel bekräftiget. Geschehen in Unserem Königlichen Feldlager zu Berenwald in Mark von Brandenburg am sechszehnten Januari Jahr nach Christi Geburt 1631.

(Afskrift af en copia, bifogad Öfversten Alexanders till Regeringen ingifna räkning som approberades och godkändes den 19 Augusti 1636. — Finnes i en foliant benämnd: »1637 och 1638 års afräkningsböcker», uti arkivet å Marieberg).

№ 991.

Copia der Capitulation, welche mit dem Original stündlich verificirt werden kann *).

Wir Gustaf Adolph, von Gottes Gnaden der Reiche Schweden, Gothen und Wenden König, Grossfürst in Finland, Herzog zu Esten

*) Afskrift af den copia, som finnes såsom bilaga fogad vid Öfv.-Lieuten. David Mösers räkning, uti en foliant benämnd »1637 och 1638 års afräkningsböcker», uti *Arkivet å Marieberg.*

und Carelen, Herr über Ingermanland etc., thun kund hiemit Allen und Jeden so dieses ansichtig werden, dass Wir den edlen und festen Unseren lieben getreuen David Mörsern für Unsern Obristen-Lieutenant bestellet und angenommen, thun das auch kraft dieses also, dass er Uns zu Gute eine Squadron fremder Soldaten werben, richten und in Unserm Dienste führen und commendiren solle, welche Squadron dann mit seinen unterhabenden Officieren und Soldaten zu jeder Zeit in Allem Unseren Vortheil suchen, Schaden nach ihrem Vermögen abwenden, dem Artikuls-Brief gehorsam und redlich nachleben, auch zu welcher Zeit es sei von oder zu dem Feinde, in Schlachten, Scharmützeln, Zügen und Wachten, Anschlägen, Belagerungen, Besatzungen und anderen Occasionen, entweder mit den ganzen Fahnen oder sonsten, wie dies von Uns oder Unseren Feldherren geordnet werden sollte, bei Tag und Nacht, zu Wasser und zu Lande deromassen sich willig, unverdrossen und ungespart Leibes und Lebens bezeugen sollen, wie solches ehrlichen Cavaliren und Soldaten wohl anstehet, Unser Artikuls-Brief fordert, und sie zu jeder Zeit bei Uns und jedermänniglich Ehre und Ruhm davon haben und tragen mögen. Auch sollen alle und jede obgedachter Unserer Squadron Soldaten schuldig sein, die Retrenchirung oder Beschanzung der Quartiere und Feldschanzen, die Proportion eines Retranchements nicht excedirend, auszuwirken und zu bearbeiten; ingleichen in Approchen und an belagerten Orten und feindlichen Festungen Laufgräben zu machen, auch wenn sie sich belagert befinden zur Defension und Erhaltung der Festungen, Orte und Stellen, da solches die Noth erfordern würde, zu bessern und zu bauen, sich zu begraben und in allen andern benöthigten Arbeiten sich willig zu erzeigen, allermassen es die Gelegenheit und sie und ein jeder erfordert oder befehliget werden sollte.

Dahingegen versprechen Wir Ihren Obrist-Lieutenanten aus dem Stab und dessen Officieren zum Tractament oder monatlichen Besoldung zu geben: dem Obrist-Lieutenant 130 schwedische Thaler, dem Major 100 Thaler, dem Predicanten 30 Thaler, einem Medico 30 Thaler, dem Regimentsschreiber 50 Thaler, einem Balbierer 20, einem Profoss 20, einem Regimentstrommelschläger 10, zwei Stockknechten jedem 6 Thaler schwedisch.

Demnach wollen Wir auf jede Companie monatlich geben lassen, auch an schwedischen Thalern, wie folgt: jedem Capitain 100 Thaler, dem Lieutenant und Fändrich, jedem 50 Thaler, zwei Sergeanten, jedem 16 Thaler, vier Unterofficieren, jedem 12 Thaler, *sechs Corporalen*, jedem 11 Thaler, zwei Trommelschlägern mit *einem Pfeifer*, jedem 8 Thaler, fünfzehn Rottmeistern, jedem 9 Thaler,

einundzwanzig Unterrottmeistern, jedem 7 Thaler, 90 gemeinen Soldaten, jedem 6 Thaler, einem Passevolanten oder Musterjungen 5 Thaler schwedisch. — Jedoch wollen WIR einem jeden Capitain so manche 5 Thaler schwedisch an seinem Tractament monatlich abkürzen, als er zehn Mann weniger, denn er nach besagter vorgesetzter Liste und Ordre unter seiner Compagnie darzustellen schuldig, bei der Musterung oder Revüe, die Wir Uns, ohne dass sich jemand dagegen sperre, sowohl bei Ausgebung der Lehnungen, als sonstens Unsers Gefallens nach, geschehen zu lassen vorbehalten, oder nach Uebergebung seiner Munsterrollen haben, und in actuellen Diensten præsentiren wird können; da aber ihre Dienstlehnungen erfordern, wollen Wir ihnen an gewissen und ordentlichen Lehnungen jedem von zehn Tagen zu zehn Tagen, und also durch drei Lehnungen alle Monate rechnen und zahlen lassen:

Dem Obrist-Lieutenanten monatlich 52 Thaler schwedisch, 16 Rundstücke; dem Major 24 Thaler, dem Predicanten 12 Thaler, dem Medico 18 Thaler, dem Regimentsschreiber 18 Thaler, dem Balbier 12 Thaler, dem Profoss 12 Thaler, einem Regiments-Trommelschläger 9 Thaler, zwei Stockknechten jedem 3 Thaler.

Und dann auf jede Compagnie, gleichfalls in 3 Lehnungen, monatlich an schwedischen Thalern: dem Capitain 24, dem Lieutenant und Fändrich jedem 18 Thaler. zwei Sergeanten jedem 9 Thaler, vier Unterofficieren jedem 7½ Thaler, sechs Corporalen monatlich zusammen 31 Thaler 16 Rundstücke, zwei Trommelschlägern und Pfeifern 13 Thaler 16 Rundstücke, fünfzehn Rottmeistern 61 Thaler 28 Rundstücke, ein und zwanzig Unter-Rottmeistern 78 Thaler 24 Rundstücke, neunzig gemeinen Soldaten 337 Thaler 16 Rundstücke, zwei Musterjungen oder Passevolanten 2 Thaler 8 Rundstücke.

Darbei haben Wir Uns dennoch vorbehalten, und mit Ihnen accordirt, Ihnen alle Jahr mit dem halben Theile des Jahres und den Monat zu dreissig Tagen gerechnet, mit völliger Besoldung, und den andern halben Theil des Jahres, nur alleine durch vorgespecificirte Lehnungen zu bezahlen, wollen Ihnen auch alle Jahr dreimal Abrechnung thun, und was befunden wird, dass ihnen an anderthalbjähriger Besoldung restirt, und Sie und ein jeder nicht empfangen haben, Ihnen alsdann bezahlen zu lassen.

Imgleichen wollen Wir Ihnen das Gewehr, so sie bei der ersten Musterung empfangen, und zu völligem Genügen bedürfen, liefern, und Ihnen solches an Ihrem Sold nicht abkürzen lassen, jedoch so etwas hinfüro verwahrloset und zerbrochen wird (vor dem Feinde, da es kundlicher Weise geschehen, ausbescheiden, und da es durch Länge der Zeit zerschlissen, oder in Abgang gekommen) soll Ihnen

solches an Ihrem Sold abgezogen werden, und Sie schuldig sein, zu allen Zeiten Ihr Gewehr in guter Ordre und Esse zu halten, und bei der Abdankung Uns wieder einzuliefern. Auch soll die Squadron verpflichtet und schuldig sein, sich ganz oder compagnie-weis zu jeder Zeit, wo und wann es uns gefällt, ohne einige Einrede oder Entschuldigung, unter was vermeintem Schein es auch sein möchte, mustern und Revüen darüber geschehen zu lassen, und sich kein Officier unterstehen, eines verstorbenen oder abgewichenen oder abwesenden Soldaten Rest zu fordern, besonders da einer wäre, durch was Vorfall er auch abgeschieden, abwesend, dessen Rest und Sold alleine Uns und Unserer Krone Schweden heimgefallen seie.

Gleichwohl da ein Soldat vor seinem Feind redlicherweise geblieben, auch in kund- und beweislich schweren Krankheiten oder von Quetzuren gestorben und Frau oder Kind hinterlassen, werden Wir dieselbe in Gnaden zu bedenken wissen. — Damit aber die Officiere, ihrer Vorstreckung halber, so sie vielleicht solchen Soldaten gethan haben, nicht in Schaden gesetzet werden, sondern ihre Compagnie complet und in Esse selbst erhalten mögen, also wollen Wir, wann sie von schweren Feldzügen abziehen oder aus einer Belagerung abgefordert werden, die vielleicht die Compagnie diminuirt und geschwächet hätten, und die Compagnie von Uns, damit Wir wissen möchten, wie viel Soldaten, so einigen Rest verdient, vorhanden, gemustert werden, auf die völlige Compagnie eine Monat-Lehnung zahlen und geben lassen; was alsdann in solcher Monatslehnung überschiessen mag, solches soll der Capitain zu seiner Ergänzung behalten.

Zur Recrüe oder Ergänzung der Compagnie soll der Obristen-Lieutenant zu Laufgeldern von Uns empfangen auf jedes Haupt, nachdem die Werbungskosten erfordern weniger oder mehr, und wollen Wir wissen in acht zu nehmen, dass die Capitaine ohne Schaden sein sollen, dabei denn ein jeder Obrister-Lieutenant oder Capitain zugehörenden Discretion, und nachdem die Werbung leicht oder schwer, sich anschieden soll und wird.

Da in Unseren Diensten einiger Officier oder Soldat von Unseren Feinden gefangen würde, wollen Wir denselben und dieselben auf Unsere Kosten, auf was Mittel solches auch geschehen kann oder mag, ranzioniren. So auch Unsere Officiere und Soldaten in Unseren Diensten an den Orten, dahin sie geordnet, gequetzet oder dergestalt gelähmet werden sollten, dass dieselben zu keinem Krieg mehr tüchtig, wollen Wir sie oder dieselben in Unserem Reiche mit *zeitlichem* Aufenthalt nothdürftig versorgen, oder da ihnen belieben

würde,

würde, ausserhalb Unseren Reichs sich zu begeben, einem jeden neben seinem Rest einen Monat Sold gnädig reichen und geben lassen.

Der Obrist-Lieutenant soll auch schuldig und gehalten sein, die Squadron gegen die mit Uns verglichene Werb- und Hanspertgelder, gegen den — — — — — — jedoch Gottes Gewalt vorbehältlich zu liefern, ohne Uns einige extra-ordinarie Umkosten in Rechnung zu bringen oder abzufordern. Dagegen wollen Wir ihn, sobald er complet und es begehren wird, bewehren und mustern, auch dabei einen Monat Sold völlig geben, wie nicht weniger die ankommenden Officiere und Soldaten, so er zu Pillau anzubringen hat, mit nothdürftigem Unterhalt, so bald sie ankommen, bis zur Zeit der Musterung versehen und einquartiren lassen.

Nachdem nun im Namen und Vortragen Ihrer Königl. Majestät Unsers allergnädigsten Herrn etc. obbeschriebenermassen und nach gebräuchlicher Form und Art Ihre Excellenz der Herr Reichs-Canzeler und Generalgouverneur des Königl. Antheils Preussen mit obgedachtem Obristen-Lieutenant David Mörsern capituliret, als hat Seine Excellenz zu mehrer Versicherung, dass es alles gehalten und Er, Obrist-Lieutenant, mit seinen Unterhabenden gleich anderen tractiret werden solle, dieses mit eigener Hand unterschrieben und Dero angebornes Pittschier davor setzen lassen. Actum Elbingen den 12 Augusti anno 1630.

Axel Oxenstjern.
(L. S.).

№ 992.

Capitulation *).

Wir Gustaf Adolph von Gottes Gnaden etc. thun kund hiemit, dass Wir den festen und mannhaften, Unsern besonders lieben Gottfried Holzmüllern zu Unserm Capitain über eine Compagnie Dragoner bestellt und angenommen, also und dergestalt, dass er, Capitain Holzmüller, Uns zu Gut und zu Unsern Diensten eine Companie guter Dragoner, zu 150 Köpfen gerechnet, richten, die Companie mit erfahrnen Officieren und Soldaten untergesetztermassen bestellen und versehen und gegen den 15 September in Unserm Königl. Feldlager, wo Wir alsdann sein werden, complet liefern solle, welche alle und

*) Efter en bestyrkt copia i Riks-Arkivet (Oxenstj. Saml.).

jede, sowohl der Capitain als seine Officiere und gemeine Soldaten, schuldig sein sollen, Uns die Pflicht und Eid der Getreulichkeit abzulegen, so lange Wir ihre Kriegsdienste bedürfen zu dienen, und sich wo, wann und so oft Uns beliebt von Unsern Commissarien mustern zu lassen, auch alles, was zu Unserm und Unserer Reiche Nutzen und Frommen gereichen kann, und Unsere Kriegsarticul erfordern, auch ehrlichen und redlichen Officieren und Soldaten gebühret und wohl anstehet, zu thun und zu leisten.

Dahingegen wollen Wir ihm, Capitain, zu einem Werb- und Laufgeld auf solche Companie auf jeden Kopf 4 Rth., und dann den Mustermonat nach Aufweisung der Rollen entrichten lassen, folgend ihm und seiner Companie monatlich, den Monat zu 30 Tage gerechnet, zu gewisser Gage und Sold ihrer Kriegsdienste an guter gangbarer Münze bezahlen und entrichten lassen:

Dem Capitain	40 Reichsthaler.
Lieutenant	24 Rth.
Fändrich	24 Rth.
2 Sergeanten, jedem	8 Rth.
Führer, Furirer, Musterschreiber, Rustmeister . . jedem	7 Rth.
6 Corporalen, jedem	6 Rth.
3 Trommelschlägern, jedem . . .	5 Rth.
15 Rottmeistern, jedem	5 Rth.
21 Unter-Rottmeistern, jedem . . .	4½ Rth.
90 gemeinen Soldaten, jedem . . .	4 Rth.
4 Musterjungen, jedem	3 Rth.
14 Passevolanten, jedem	3 Rth.

Da aber ihre Dienste Lehnung erfordern, wollen Wir ihnen zu gewisser Lehnung monatlich geben lassen:

Dem Capitain	30 Rth.
Lieutenant	16 Rth.
Fändrich	16 Rth.
2 Sergeanten	6 Rth.
Führer, Furirer, Musterschreiber, Rustmeister . . jedem	5½ Rth.
6 Corporalen, jedem	5 Rth.
3 Trommelschlägern, jedem . . .	4 Rth.
15 Rottmeistern, jedem	4 Rth.

21 Unter-Rottmeistern, jedem	. .	3½ Rth.
90 gemeinen Soldaten, jedem	. .	3 Rth.
4 Musterjungen, jedem	. . . . .	2 Rth.
14 Passevolanten, jedem	. . . .	2 Rth.

Im übrigen, der Gewehr, Waffen, Fahnen, Tractaments und Abzugs halber, wollen Wir ihn, Capitain, und seine Officiere zu aller und jeder Zeit Unsern alten geworbenen Deutschen Soldaten gleich halten, und so in währenden ihren Kriegsdiensten einer oder der andere von besagter Companie von dem Feinde redlich gefangen oder sonsten gelähmt oder untüchtig gemacht würde, sie nach jedes Condition und Verhalten mit Ranzon oder Auswechselung auslösen, und einen solchen Beschädigten, so er in Unseren Landen zu bleiben gemeint wäre, mit nothdürftigem Unterhalt die Zeit seines Lebens versorgen, da er aber weiter ziehen wollte, mit einem Pass und ehrlichem Zehrpfennig gnädigst verehren lassen, und endlich da Wir solches Volkes Dienst nicht weiters begehrten, und sie gnädigst abdanken wollten, wollen Wir ihm, Capitain, und seinen Officieren und Soldaten den vollen Rest ihres Verdienstes und Abrechnung zu Genügen bezahlen, und über das einen halben Monat Sold zum Abzug gnädigst entrichten, so auch solche Abdankung in Schweden geschähe, sie auf unseren Schiffen nach Deutschland führen lassen. Alles bei Unseren Königl. Worten, kraft dieser unter Unsrer eigenen Hand und vorgedrucktem Secret befestigter Capitulation. Geschehen bei Werben den 1 Augusti anno 1631.

Gustavus Adolphus.
(L. S.).

Dass diese Copia mit dem rechten Original von Wort zu Wort concordiret, geb ich in Mangelung eines Notarii unter meiner eigenen Handsubscription und angebornem Petschaft hierüber Zeugniss. Actum Kaufbeuren den 15/25 Maji 1634.

Gfr. Holzmüller.
Obrist-Lieutenant.

№ 993.

Jurament für die Officiere *).

Wir geloben und schwören, dass wir dem Durchlauchtigsten, Grossmächtigsten etc. und der Cron Schweden treu und gewärtig

*) Efter Tyska och Lat. Registr. fol. 141.

sein, deren Schaden wenden, und Bestes mit Darstreckung Leibes und Lebens fördern, unsern vorgesetzten Obrigkeiten und Befehlshabern gebührend Gehorsam und . . . . in allen vorfallenden Occasionen thun und leisten wollen, was einem ehrlichen, redlichen Soldaten zu thun und zn lassen gebühret und die Königlichen Kriegs-Articul erfordern, so wahr Uns Gott helfe zu Seele und Leib.

№ 994.

Der Königl. Majest. zu Schweden Verpflegungs-Ordonnanz,

wie hinfüro sowohl hohe und niedere Officiere, als gemeine Soldaten zu Ross und Fuss auf den Musterplätzen, bei allen Kreisen in durchgehender Gleichheit täglich an Essen, Trinken und Servis zu unterhalten *).

Ein Obrister soll täglich 2 Mahlzeiten haben, für sich und die Seinigen, und jede Mahlzeit:	12 Essen, deren eins in andere mehr nicht als ⅛ eines Reichsthalers koste. 10 ℔ Brod. 10 Mass Wein. Servis.
Obrist-Lieutenant jede Mahlzeit:	8 Essen à ⅛ eines Reichsthalers. 8 ℔ Brod. 6 Mass Wein. Servis.
Major und *Capitain* jede Mahlzeit:	6 Essen à ⅛ Thaler. 6 ℔ Brod. 4 Mass Wein. Servis.
Lieutenant oder *Fändrich* jede Mahlzeit:	4 Essen à ⅛ Thaler. 4 ℔ Brod. 3 Mass Wein. Servis.
Unterofficier jede Mahlzeit:	3 Essen à 6 kr. 2 ℔ Brod. 1½ Mass Wein. Servis.
Ein *Corporal* und *Trommelschläger:*	2 Essen à 6 kr. jede Mahlzeit. 2 ℔ Brod } des Tages. 1½ Mass Wein } des Tages. Servis.
Ein gemeiner Soldat des Tages:	2 ℔ Brod. 1 Mass Wein, und nach Verordnung. 1 ℔ Fleisch oder des Hausmanns Kost. Servis.

---

*) Efter Förplägnings-ordningen i originaltryck uti Riks-Ark.

Wo der Wein übel zu bekommen. soll das Bier, bestimmter massen gereicht, auch unter dem Servis mehrers nicht dann logiament, Holz, Licht, Salz und Gelager erfordert und geliefert, und hierinnen im geringsten kein Missbrauch oder Ueberfluss gestattet werden.

№ 995.

Der Königl. Majest. zu Schweden m. m. Verhalt und Verpflegungs-Ordonnanz, wie es hinfüro dero verordnete General-Statthalter in den Kreisen bei der neugeworbenen Soldateska auf den Lauf-, Sammel- und Musterplätzen anzuordnen und zu verhalten *).

Auf die Cavallerie alle 10 Tage:

1. Einem Regiment zu Pferd von 12 Companien auf den Obristen und seinen ganzen Stab	80 Reichsthaler
2. Einem Obristen über 8 Companien ebener Gestalt für sich und die Stabspersonen	60 Reichsthaler
3. Also auch einem Obristen über 4 Comp.	50 Reichsthaler
4. Einem Rittmeister über 125 Pferde für sich und das erste Blatt	38 Reichsthaler
5. Auf jedes Servis Pferd, so dem Obristen und Officiren in der Bestallung ausser der Companie bewilliget	1 Fl.
6. Und dann einem jeden Reuter unter der Companie, so præsent, gleichfalls alle 10 Tage über des Hausmans Kost oder die verordnete Proviant	1 Fl.

Auf die Infanterie alle 10 Tage:

Einem Obristen über ein Regiment zu Fuss auf ihn und seinen ganzen Stab						80 Reichsthaler			
Einem Capitain						$4\frac{2}{3}$	Reichsth.	24	Kr.
Einem Lieutenant						$3\frac{2}{3}$	—	3	—
Einem Fändrich						$3\frac{2}{3}$	—	3	—
2 Sergeanten einem à	$1\frac{2}{3}$	Reichsth.	17	Cr.	thut	$3\frac{2}{3}$	—	4	—
4 Unterbefehlshabern à	1	—	49	—	—	6	—	16	—
6 Corporalen à	1	—	7	—	—	6	—	42	—
3 Spielleuten à	»	—	84	—	—	$2\frac{2}{3}$	—	12	—

---

*) Riks-Ark. (Oxenstj. Saml.). Denna förordning är tryckt. En annan, daterad Frankfurt am Main den 26 Februarii anno 1632, är till innehållet fullkomligt lika med denna ofvan anförde.

Auf nachfolgende, so schon geworben und præsent:

15	Rottmeistern à	77	Kr.	thut	$12\frac{2}{3}$	Reichsthaler	15 Kr.
21	Unterrottmeistern à	63	—	—	$14\frac{2}{3}$	—	3 —
90	Gemeinen Soldaten à . . .	56	—	—	56	—	— —
4	Musterjungen à	42	—	—	$1\frac{2}{3}$	—	18 —
14	Passevolanten à	42	—	—	6	—	48 —

Belangend die Kost, Proviant oder Vivres und Getränk für die Soldateska zu Ross und Fuss, soll hierin die unfehlbare Verordnung geschehen, weil aus Königl. Gnaden zu der Soldateska besserer Mundirung und keiner Schuldigkeit die 10-tägigen Gelder bewilliget, dass hierinnen, sonderlich bei den Officiers, aller Missbrauch, Panketirens und Ueberfluss durchaus abgestellet, allein auf die Nothdurft gesehen, und der arme Mann zu Ruin über Vermögen nicht getrieben werde, zu dem Ende dann Ihre Königl. Maj:t es bei Dero sub dato Frankfurt den 23 Februari instehenden 1632 Jahrs und hierbei gelegten Ordonnanz bis auf anderweitige Verordnung bewenden lassen wollen. Und nachdem so gar ungleiche, unterschiedliche Mass bei Getränk wie auch bei den Habern der ungleichen Jahrgänge, da solcher theils Orten nach bald leicht oder schwer befunden worden, allerhand Difficultäten und Klagen bei der Soldateska vorgefallen, Als wollen und befehlen Ihre Königl. Majestät, dass hinfüro, welcher Orten Dero Soldateska sich befinden, hierinnen eine durchgehende Gleichheit gehalten, und im Getränk Dero verordnete Feldmass gebraucht, im Weinland der Soldateska Wein, und im Bierland, oder da der Wein sehr theuer und übel zu bekommen, zwei Mass Bier für 1 Mass Wein geliefert werde.

Ingleichen soll auch in Austheilung des Habers nicht dem Gewicht, sondern dem verordneten Mass nachgegangen, auf ein Servis-Pferd Tag und Nacht ein Mass, auf ein Pagagepferd, soviel deren in Bestallung zugelassen, halb so viel, und dann an den Orten, wo der Haber nicht zu bekommen, halb so viel Gerste geliefert werden. An Heu auf jedes in der Bestallung zugelassene Servis- und Pagagi-Ross, Tag und Nacht zehn Pfund.

An Stroh auf jegliches Servis-Ross alle zehn Tage 4 Büschel, und, da es beschwerlich zu bekommen, auf das zugelassene Wagen- oder Pagagepferd halb so viel.

Wider diese verordnete Verpflegung haben die Stände und deren Unterthanen sich weder von dem Obristen noch deren Officiers oder untergebener Sdldateska durch Gewalt oder auf einigerlei Weise noch Weg treiben lassen; da dergleichen auch durch Officiere oder gemeine Soldaten ihnen zugemuthet oder durch Bedrohung und wirkliche Thätlichkeiten beharret werden wollte, haben sie gute

Macht und Erlaubniss, wie nicht weniger auch diese leichtfertigen Gesellen, so in- oder ausserhalb der Quartiere und auf den Strassen rauben, plündern und andere wider den Artikelsbrief laufende Unbefugnisse anfangen, so gut sie können und mögen, in Verhaft zu nehmen, und solche dem General-Statthalter nach Gelegenheit an Leib und Leben, oder Andern zur Abstrafung zu liefern. Wie dann hiermit und zu desto füglicher Abstellung aller Exorbitantien dem Obristen und deren nachgesetzten hohen und niederen Officieren ernstlich auferlegt und anbefohlen wird, zu Ross oder zu Fuss keine Soldaten ohne Passzettel aus ihren Quartieren mit Ober- oder Untergewehr ausreiten oder auslaufen zu lassen, dann da dergleichen geschieht, einer oder der andere dergestalt ohne richtigen Passzettel und sonderlich missthätig erfunden, wie auch nicht weniger da von eines Regiments oder Compania Volk einem andern ohne Befehl, in sein assignirtes Quartier gefallen, geplündert, Vieh oder Fourage abgenommen oder in andere Wege ruinirt oder geschwächt, da soll derjenige Officier, unter welchem solche Soldaten sind, nicht allein die Abnahme und den Schaden den Nächsten restituiren, sondern auch nach Gestalt samt den Sachen, die Thäter an Leib und Leben oder in andere Wege exemplariter abgestraft werden.

Wornach man sich zu richten, und vor der unausbleibenden Bestrafung zu hüten wissen wird. Datum im Hauptquartier Mossburg d. 3 Mai anno 1632.

Gustaf Adolph.
(L. S.).

№ 996.

Resolution wegen Completirung der Regimenter aus den Hinterpommerischen Quartieren *)

Demnach des Herzogen i Pommern Fürstliche Gnaden anstatt der Muster-, Sammel- und Laufplätze, welche dieser Zeit nothwendig in Dero Landen angestellet hätten müssen werden, eine gewisse Summe Geldes den Officieren zu Completirung ihrer Regimenter, nächstfolgende 3 Monate vom 1 Mai anzurechnen, zu geben bewilliget, und darauf Ihre Lande Stettinscher Regierung in sieben Quartiere und dem Stift Cammin, unter gewisse Hägerhufen und Stadtwohnungen vertheilt, und auf jedes Quartier monatlich die Summe von 3400 Reichsthalern, und an Habern 1250 Scheffel, oder an des-

*) Tyska Registrat. fol. 125.

sen Statt 625 Rth, Als haben Ihre Königliche Majestät Dero Officieren und Obristen folgender Gestalt anweisen wollen: Solche specificirte Gelder sollen die Königl. Officiere von den Fürstl. Pommerischen in den Quartieren deputirten Commissariis fordern, und in Mangel des Geldes, Korn, Haber und Vieh nach Valor, wie es in der nächst angelegenen Stadt markgängig, in solutum annehmen; dafern auch die Untersassen mit der Bezahlung nicht alsobald aufkommen, und mit den Obristen um Frist bis zum neuen, damit sie das Saatkorn haben, accordiren könnten, lassen Ihre Königl. Maj:st solches geschehen, jedoch dass den Reutern hiedurch nichts abgehe, noch Dero Dienst versäumt werde. Damit auch obspecificirte Gelder desto leichter und richtiger auskommen können, wollen Ihre Königl. Majestät, dass des Colbergischen Blocquements Unkosten darin begriffen und besagte Quartiere so lange, als diese Lieferung währet, von andern Musterplätzen, Servition und Beschwerden befreiet sei. Signatum Stettin *) Martii 1631.

---

*) Mellan den 1:a och 5:e.

№ 997.

Lista på Recrue och Värfningar pro anno 1631 *).

Man.		Erich Hansson.	Gröneberg.	Diverse.	D. Salvius.	Deficit.
800	3,200 } Herr Teufel	3,200	—	—	—	14,000
3,600	14,400 }					
900	3,600 Winckels reg.	3,600				
500	2,600 Graf v. Thurn	1,950	—	300 af Cassan		
450	1,800 Herr Johan Baner	400	—	—	—	1,400
400	1,600 Halles	1,600	—	—	40	
400	1,600 Lessles }	3,500				
	1,600 för sin förre värfning }	400				
500	2,000 Kniphusen	2,100				
500	2,000 Duwalt	2,000				
300	1,200 Dargess	1,200				
1,000	4,000 Hebrons	4,000				
300	1,200 Wallensteins	1,200				
1,800	7,280 Messelafs	6,000	—	—	170	1,030
1,200	4,800 Termous	4,800				
1,200	4,800 Brunmans	2,400	—	—	—	2,400
1,200	4,800 Lambermonts	5,200				
200	800 P. Redwens och }	1,972				
	1,172 för sin förre värfning }					
1,500	6,000 Graf Craffert till sina 16 companier	6,000				
1,800	12,600 Hert. af Mecklenburg	—	16,050 }	—	—	1,150
1,800	12,600 Görtschis	—	8,000 }			
1,800	12,600 Lohusen	—	4,690	6,600 Wervitzer	—	1,310
2,400	19,200 Forbus	7,313	—	9,600 sjelf		
2,000	16,000 Mackaj }	2,134	—	4,000 sjelf		
		7,300	—	—		
85	1,700 Dito Engelske drabanter	—	—	—		
750	3,000 Unge Lessles Regemente	3,000	—	—		
2,000	16,000 Dümeni	10,200	200	—	4,000	1,600
1,800	7,200 Öfversten Bock	—	7,200	—		
600	3,600 Putlitzes	—	3,400	200 af Cassan		
1,200	9,600 Artur Aston	—	—	—	—	9,600
	4,000 Baudissins	—	—	—	4,000	
	7,200 H. Åke Tott	6,600	—	—	600	
	8,400 Klein Jakob	8,400				
	2,500 Burchsdorf	2,500				
		98,969	39,540	20,700	8,810	31,890

*) Kam.-Coll. arkiv i tornet. En del af denna lista, upptagande de värfningar som skulle anställas i Preussen, finnes bilagd Konungens bref, dat. Stettin den 2 December 1630, till Riks-Cantzleren.

№ 998.

Öfverste Alexander Hamiltons Regemente i Augusti 1632.

Regements-stab. Öfverste .... 1 Öfv.-Lieutenant ... 1 Major .... 1 Quartermästare ... 1 Reg.-Skrifvare ..... 1 Reg.-Schultheiss ... 1 Predicanter .... 2 Reg.-Webel .... 1 Balberare .... 4 Profosser .... 4 Fältskrifvare ...... 1 Proviantmästare ... 1 Stockknekt .... 2 Bödel .... 1 Bödelsknekt ...... 1 Summa 23	Companie-Chefer.	Lieutenanter.	Fändrikar.	Sergeanter.	Underofficerare.	Trumslagare.	Corporaler.	Öfverrotmästare.	Underrotmästare.	Gemene.	Summa.	Musterjungen.	Passevolanten.
Öfverste Alexander Hamilton	1	1	1	2	4	3	2	3	5	20	42	4	
Öfv.-Lieutenant John Hamilton	1	1	1	2	4	2	1	1	2	7	22	4	
Maior James Lindsey	1	1	1	2	4	2	1	1	2	7	22	4	
Capten Alexander Flemming	1	1	1	2	4	2	1	1	2	8	23	4	
Capten Meldrom	1	1	1	2	4	2	1	3	4	15	34	4	
Capten Maxbell	1	1	1	2	4	2	1	1	1	6	20	4	
Capten Alexander Fairley	1	1	1	2	4	2	1	4	5	19	40	4	
Capten Andrew Hamilton	1	1	1	2	4	2	1	3	4	16	35	4	
Capten Cochrane	1	1	1	2	4	2	1	2	3	9	26	4	
Capten Robert Retherwald	1	1	1	2	4	2	1	3	3	15	33	4	
Capten Janus Ramsay	1	1	1	2	4	2	2	6	8	32	59	4	
Capten Robert Douglas	1	1	1	2	4	2	1	3	3	12	29	4	
Summa	12	12	12	24	48	25	14	30	42	166	385	48	

№ 999.

Rolle über I. Königl. Majestät *Leib-Regiment* unter I. Gn. des hoch- und wohlgeborenen Grafen und Herrn, Herr Nicolai Brahe etc., Herrn und Obristen Commando, so den 18 Juni anno 1632 zu ? in höchstgedachter I. K. Maj:ts Kammer eingeliefert worden.

Regiments-Stab.

Obrist	1
Obrist-Lieutenant	1
Major	1
Quartiermeister	1
Reg:ts-Schultheiss	1
Reg:ts-Secretarius	1
Reg:ts-Priester	1
Gerichtsschreiber	1
Gerichts-Weibel	1
Pastors	3
Feldscherer	6
Stockknecht	6
Reg:ts-Tambour	1
Scharfrichter	1
Profoss	6
Summa	32

	Companie-Chefs.	Lieutenants.	Fändriks.	Sergeanten.	Führer und Furirer.	Capt. des armes.	Musterschreiber.	Trommelschläger.	Pfeifer.	Reform.-Lieutenants.	Reform.-Fändriks.	Reform.-Sergeanten.	Ref. Capt. des armes.	Reform. Führer.	Reform. Corporal.	Corporale.	Oberrottmeister.	Unterrottmeister.	Gemeine.	Passevolanten.	Summa.
Öfv.-Lieutenant Adam v. Pfuel	1	1	1	2	2	1	1	2	1	—	3	—	—	—	4	6	17	23	90	18	173
Major Johan Gorius	1	1	1	2	2	1	1	2	1	—	1	1	—	—	—	5	14	19	95	18	165
Captain Walter von Vittinghoff	1	1	1	2	2	1	1	2	1	—	3	2	—	—	—	6	18	23	96	18	178
Captain Andreä Auer	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	1	2	1	—	—	5	19	24	99	18	182
Captain Wolf von Schönbeck	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1	—	1	—	6	16	22	92	18	170
Captain Bartholomei Pensner	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	1	2	1	—	—	6	20	24	106	18	191
Captain Andreä Roland	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	—	—	—	—	—	6	13	19	76	18	145
Captain Peter Heldt	1	1	1	2	2	1	1	2	1	—	1	2	—	—	—	5	17	21	86	18	162
Captain Martin Quantorff	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	1	—	—	—	—	6	19	25	82	18	164
Captain Joachim Welcke	1	1	1	2	2	1	1	2	1	—	—	—	—	—	1	5	13	18	86	18	152
Captain Lanovsky	1	1	1	2	2	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	4	12	16	66	18	126
Captain Johan Schweiss	1	1	1	2	2	1	1	2	1	—	1	1	—	1	—	6	14	20	82	18	164
Summa	12	12	12	24	24	12	12	24	12	5	13	11	2	2	5	66	192	254	1,056	216	1,964

№ 100.

Öfverste von Öhms regemente.

	Compani-Chefs.	Lieutenants.	Cornetts.	Qvartermästare.	Corporaler.	Trumpetare.	Fältskär.	Mönsterskrifvare.	Smed.	Sadelmakare.	Vagnmästare.	Icke tjenstbare gem.	Tjenstbare gemene.	Summa.	Hästar. Comp.-Chefs.	Hästar. Lieutenants.	Hästar. Cornetts.	Hästar. Qvartermäst.	Hästar. Corporals.	Hästar. Gemenes m. m.	Hästar. Summa.
Öfverstens Lifcompani	1	1	1	1	3	2	1	1	1	1	1	11	59	83	8	4	3	2	6	76	99
Öfv-Lieutnant Bönheim	1	1	1	1	3	2	1	1	1	—	—	36	32	80	7	4	4	2	6	79	102
Major v. Rehdern	1	1	1	1	3	2	1	1	1	—	—	10	44	66	6	4	3	2	6	59	80
Ryttm. v. Dannenberg (senior)	1	1	1	1	3	2	1	1	1	1	—	8	30	51	6	4	4	2	6	36	58
Ryttm. v. Borken	1	1	1	1	3	2	1	1	1	1	—	—	33	46	6	4	3	2	6	39	60
Ryttm. v. Lindenow	1	1	1	1	3	2	1	1	1	1	—	20	44	70	6	4	4	2	3	80	99
Ryttm. v. der Osten	1	1	1	1	3	2	1	1	1	1	—	24	38	75	6	4	4	2	6	68	90
Ryttm. v. Dannenberg (junior)	1	1	1	1	3	2	1	1	1	1	—	8	52	73	6	4	4	2	6	66	88
Summa	8	8	8	8	24	16	8	8	8	6	1	117	332	544	51	32	29	16	45	503	676

№ 1001.

General-Lieutenant Baudissins regemente.

	Comp.-Chefs.	Lieutenanter.	Cornetter.	Qvartermästare.	Corporaler.	Trumpetare.	Mönsterskrifvare.	Fältskärare.	Smeder.	Vagnmästare.	Sadelmakare.	Plattner. ?	Gemene icke tjenstbare.	Gemene tjenstbare.	Summa.	Hästar. Comp.-Chefs.	Hästar. Lieutenants.	Hästar. Cornetts.	Hästar. Qvartermäst.	Hästar. Corporalers.	Hästar. Gemenes m. m.	Hästar. Summa.
Öfverstens Lifcompanie	1	1	1	1	3	2	1	1	1	1	1	—	28	66	109	12	5	3	6	6	89	121
Öfv.-Lieut. Hans v. Billo	1	1	1	1	3	2	1	1	1	—	1	—	16	62	91	8	4	3	2	6	84	107
Ryttm. Philip v. Putbus	1	1	1	1	3	2	1	1	1	—	1	1	9	81	104	6	4	3	2	6	97	118
Ryttm. Pflugen	1	1	1	1	3	2	1	1	1	—	—	—	19	39	67	6	4	3	2	6	62	83
Ryttm. Georg v. Baudissin	1	1	1	1	3	2	1	1	1	—	1	—	40	61	94	6	4	3	2	3	87	105
Ryttm. Johan Zelow	1	1	1	1	3	2	1	1	1	—	1	—	33	39	85	6	4	3	2	6	78	99
Ryttm. Oswaldt v. Buchwaldt	1	1	1	1	3	2	1	1	1	—	1	—	19	46	78	6	4	3	2	6	71	92
Ryttm. Christof v. Waltersdorf	1	1	1	1	3	2	1	—	—	—	1	—	27	67	103	6	4	3	2	6	96	117
Ryttm. Chr. Peschick	1	1	1	1	3	2	1	1	1	—	—	—	30	59	101	6	4	3	2	6	94	115
Ryttm. Nadesch	1	1	1	1	3	2	1	1	1	—	1	1	25	27	66	6	4	3	2	3	66	84
Ryttm. Engelke v. Bülow	1	1	1	1	3	2	1	1	1	—	1	1	23	68	105	6	4	3	2	6	98	119
Ryttm. von der Bork	1	1	1	1	3	2	1	1	1	—	1	—	16	59	88	6	4	3	2	6	81	99
Summa	12	12	12	12	36	24	12	11	11	1	10	3	291	674	1,089	80	49	36	28	63	843	1,159

№ 1002.
Knektarnes årslön *).

	1 Compani.	Årslön. Hvar.	Årslön. Daler.
1	Capten	—	30
2	Löjtnant och Fändrik	16	32
3	{2 Sergeanter, 1 Mönsterskrifvare}	8	24
3	Förare, furir och rustmästare	8	24
6	Corporaler	6	36
2	Trumslagare	4	8
1	Pipare	—	4
18			158
126	Gemene knektar	2	252
4	Mönsterskrifvare	2	8
148			418
	Löper på 8 comp.	—	3,344
	Regements-Officerare.		
2	Major och Qvartermästare	30	60
1	Regementsprest	—	20
3	Regements- {Skrifvare, Balberare, Profoss}	16	48
9	{3, 3, 3} Regements- {Presten, Balberare, Profoss}	12	108
2	Rättegångs {Wäbel, Skrifvare}	12	24
17			260
	Summa på 8 comp. med regementsbefäl	—	3,604

№ 1003.
Knektarnes spannemålsunderhåll.

	1 Compani.	Tunna Spannmål. Hvar	Tunna Spannmål. Summa
1	Capten	—	32
2	Löjtnant och Fändrik	12	24
3	{2 Sergeanter, 1 Skrifvare}	5	15
3	Förare, furir och rustmästare	4	12
6	Corporaler	3	18
2	Trumslagare	2	4
1	Pipare	—	2
18			107
	Löper på 8 comp.	—	856

*) Nedanstående s. k. *ordningar* äro till större delen befintlige i Kam.-Coll. Arkiv.

		Tunna Spanmål	
		Hvar	Summa
	Regements-Officerare.		
2	Major och Qvartermästare	32	64
1	Regementsprest	—	10
3	Regements- { Skrifvare, Barberare, Profoss }	8	24
9	{ 3, 3, 3 } Regements- { Prester, Barberare, Professer }	8	72
2	Rättegångs- { Wäbel, Skrifvare }	8	16
			186
	Summa på 8 comp. med regementsbefäl	—	1,042

№ 1004.
Knektarnes hemman i Sverige.

	1 Compani.	Hemman.		Förutan ovisse persedlar som dem fritt aflåtes.	
		Hvar	Daler.	Hvar	Daler
1	Capten	1	1	—	16
2	Löjtnant och Fändrik	1	2	10	20
3	{ 2 Sergeanter, 1 Mönsterskrifvare }	1	3	6	18
3	Förare, furir och rustmästare	½	1½	5	15
6	Corporaler	¼	1½	4	24
2	Trumslagare	¼	½	3	6
1	Pipare	—	¼	—	3
18					
126	Gemene knektar	⅛	15¾	1	126
4	Mönsterdrängar	⅛	½	1	4
148			26		232
	Löper på 8 comp.	—	208	—	1,856
	Regements-Officerare.				
1	Qvartermästare	—	1	—	16
1	Vaktmästare	—	1	—	16
1	Regementsprest	—	1	—	8
3	Regements- { Skrifvare, Balberare, Profoss }	1	3	8	24
9	{ 3, 3, 3 } Regements- { Prester, Balberare, Profoss }	1	9	8	72
2	Rättegångs- { Väbel, Skrifvare }	1	2	8	152
17					
	Summa på 8 comp. med regementsbefäl	—	225	—	2,008

№ 1005.

Knektarnes kläde och kommiss.

Pläge förr bekomma det till R:dr. räknadt.				Hvar.	Fint.	Eng. packlakan.	Kjörpjuk.	Gement pjuk.
R:dr.	Hvar			aln:r	aln:r	aln:r	aln:r	aln:r
22	—	1	Capten	—	12	—	—	—
28	14	2	Löjtnant och Fändrik	8	16	—	—	—
14	7	3	{2 Sergeanter	6	—	18	—	—
6	—		1 Mönsterskrifvare}					
18	6	3	Förare, furir och rustmästare	6	—	—	18	—
27	4½	6	Corporaler	5	—	—	30	—
6	3	2	Trumslagare	4	—	—	8	—
3	—	1	Pipare	—	—	—	4	—
124		18			28	18	60	—
325	2½	126	Gemene knektar	4	—	—	—	504
449		4	Mönsterdrängar	4	—	—	—	16
		148			28	18	60	520
Löp. på 8 c. 3,592			Löper på 8 comp.		224	144	480	4,160
			Regements-Officerare.					
44	22	2	Major och Qvartermästare	12	24	—	—	—
14	—	1	Regementsprest	—	8	—	—	—
24	8	3	Regements- {Skrifvare, Balberare, Profoss.}	7	—	21	—	—
72	8	9	{3, 3, 3} Regements- {Prester, Balberare, Professer}	7	—	63	—	—
16	8	2	Rättegångs- {Wäbel, Skrifvare}	7	—	14	—	—
170		17			32	98	—	—
3,592								
3,762			Summa på 8 comp. med regementsofficerare		256	242	480	4,160

à 2 R:dr 256 alnar fint Engelskt.
à 1½ d:o 242 d:o packlakan.
à 1 d:o 480 d:o kjörpjuk.
à ½ d:o 4,160 d:o gement pjuk.

№ 1006. *a)*.

Ordning för Svenske landsknektar.

1 Comp. om 148 man om året, när de äro hemma stadde, till lön och underhåll:			
1 Capiten: penningar	30 : —		
12 alnar fint Engelskt, aln. 3 D:r	36 : —		
32 T:r spannmål, T:a 9 m:k	72 : —		
1 hemman, uti viss ränta för	16 : —		
och alle ovisse persedlar fritt.			
	154 : —	154	—
1 Lieutenant: Penningar	16 : —		
8 alnar fint Engelskt, aln. 3 D:r	24 : —		
12 T:r spannmål, T:a 9 m:k	27 : —		
1 hemman i viss ränta	10 : —		
och alle ovisse persedlar fritt.			
	77 : —	77	—
1 Fändrich: efter nästskrefne ordning		77	—
3 Fältwäbel, Sergeant, Musterskrifvare: hvar			
Penningar	8 : —		
6 alnar Engelsk packlakan, aln. 2 D:r	12 : —		
5 T:r spannmål, T:a 9 m:k	11 : 8		
1 hemman uti viss ränta	6 : —		
och alle ovisse persedlar fritt.			
	37 : 8		
Löper på alla 3 personer		111	24
3 Förer, Furir och Rustmästare, hvar:			
Penningar	8 : —		
6 alnar pjuk, aln. 6 m:k	9 : —		
4 T:r spannmål, T:a 9 m:k	9 : —		
½ hemman i viss ränta	5 : —		
och alle ovisse persedlar fritt.			
	31 : —		
Löper på alla 3 personer		93	—
6 Corporaler, hvardera:			
Penningar	6 : —		
5 alnar pjuk	7 : 16		
3 T:r spannmål	6 : 24		
¼ hemman, i viss ränta	4 : —		
och ovisse fritt.			
	24 : 8		
Löper på alle 6 personer		145	16
3 Trommelslagare med 1 pipare, hvar			
penningar	4 : —		
4 alnar pjuk för	6 : —		
2 T:r spannmål	4 : 16		
¼ hemman i viss ränta	3 : —		
och ovisse persedlar fritt.			
	17 : 16		
Löper på alla 3 personer		52	16

130 Gemene med 4 musterdrängar, hvar:			
Penningar	2 : —		
4 alnar Pjuk	4 : —		
1/8 hemman, i viss ränta	1 : —		
och alla ovisse fritt.			
	7 : —		
Löper på alle 130 personer		910	—
Summa på companiet till lön och underhåll:			
Penningar	418 : —		
107 T:r Spannmål, T:a 9 m:k	240 : —		
28 alnar fint Engelskt, aln. 3 D:r	84 : —		
18 alnar Packlakan, aln. 2 D:r	36 : —		
60 alnar Pjuk, aln. 6 m:k	90 : —		
520 alnar Pjuk, aln. 1 D:r	520 : —		
26 hemman, i viss ränta	232 : —		
	1,620 : 24	1,620	24
Regements-Officerare öfver 8 compagnier:			
2 Major och Qvartermästare, hvar:			
Penningar	30 : —		
12 alnar fint Engelskt	36 : —		
32 T:r Spannmål	72 : —		
1 Hemman, i viss ränta	16 : —		
och alle ovisse fritt.			
	154 : —		
Löper på båda		308	—
1 Regementspredikant:			
Penningar	20 : —		
8 alnar fint Engelskt	24 : —		
10 T:r Spannmål	22 : 16		
1 Hemman, i viss ränta	8 : —		
och ovisse persedlar fritt.			
	74 : 16	74	16
3 Regementsskrifvare, Profoss och Balberare, hvar:			
Penningar	16 : —		
7 alnar Engelsk Packlakan	14 : —		
8 T:r Spannmål	18 : —		
1 Hemman, i viss ränta	8 : —		
och ovisse fritt.			
	56 : —		
Löper på alle 3 personer		168	—
3 Predikanter, 1 Rättegångsskrifvare, 1 Rättegångswäbel, 3 Balberare, 3 Professer } hvar			
Penningar	12 : —		
7 alnar Engelsk Packlakan	14 : —		
8 T:r Spannmål	18 : —		
1 Hemman, om viss ränta	8 : —		
och ovisse fritt.			
	52 : —		
Löper på alla 11 Personer		572	

Summa på Regements-Officerarne:				
Penningar	260 : —			
186 T:r Spanmål	418 : 16			
32 alnar fint Engelskt	96 : —			
98 alnar Engelskt Packlakan	196 : —			
17 Hemman om 152 D:r	152 : —			
	1,122 : 16		1,122	16
Summarum på 8 companier och 1 Regements-Officerare:				
Penningar	3,604 : —			
1,042 T:r Spannmål, T:a 9 m:k	2,344 : 16			
256 alnar fint Engelskt, aln. 3 D:r.	768 : —			
242 alnar Engelskt Packlakan, aln. 2 Dr.	484 : —			
480 alnar Körpjuk, aln. 6 m:k	720 : —			
4,160 alnar gemen Pjuk, aln. 1 D:r	4,160 : —			
225 Hemman, om	2,008 : —			
	14,088 : 16			

№ 1006. *b).*

Svenske fotfolket skall bekomma sitt uppehälle hos allmogen genom landet, och derpå skall ingen vara fri, hvarken krono-, förlänte-, frälse-, ryttare- eller knektehemman.

Uppå personen om dagen i två måltider.	Löper på ett comp. uti nattläger till 150 man.
1 kanna öl eller svagöl — — — — —	3 Tunnor
2 skorpor eller 1 kaka oröd — — — —	3½ Tunna.
½ m:k kött, fläsk eller fisk och smör — —	11¾ L℔.

Anno 1629 var utdelt på en Svensk soldat om månaden uti Preussen efter H. K. M:ts nådige befallning:

Drickespenningar	D:r 1 : 16		
30 stycken bröd à 2 ℔ för 3 öre . .	D:r 1 : 28		
15 m:k sill och kött, L℔ à 6 m:k . .	D:r 1 : 4	}	4 : 30½.
3 m:k salt 3 m:k	D:r - : 4½		
1/32 T:a kokmjöl eller gryn	D:r - : 10		

Item uppå 1 månad på hvar person:

15 kannor svagöl.
15 m:k sill eller kött.
30 st. bröd.
1/32 T:a kokmjöl.
3 m:k salt.

№ 1007.

Ordning derefter Svenske Landsknektar bekomma deras läning i penningar när de äro uppå tåg eller affordrade.

	Om *månaden* uti 30 dagar:		Om *läningen* uti 10 dagar:		
1 Capiten	20 : — —	....	$6\frac{2}{3}$		
2 Lieutenant och Fändrich hvar 12 D.	24 : — —	hvar 4 D. —	8		
2 Mönsterskrifvare o. Fältwäbel, hvar 5 D.	10 : — —	hv. $1\frac{2}{3}$ D. —	$3\frac{1}{3}$		
4 Förare, Furir, Sergeant och Rustmäst., h. 4 D.	16 : — —	hv. $1\frac{1}{3}$ D. —	$5\frac{1}{3}$		
6 Corporaler, hvar $3\frac{3}{4}$ D.	22 : 16 —	hv. $1\frac{1}{4}$ D. —	$7\frac{1}{2}$		
3 Trumslagare, hvar $3\frac{1}{2}$ D.	10 : 16 —	hv. $1\frac{1}{6}$ D. —	$3\frac{1}{2}$		
126 Gemene, 4 Mönsterdräng. } h. $2\frac{5}{8}$ D.	341 : 8 —	hv. $\frac{7}{8}$ D. —	$113\frac{3}{4}$		
	444 : 8		148 : 2 : 16		
Löper: 1 månads läning				444	8
10 dagars läning				148	2 : 16
Regements-Officerare.					
2 Major och Qvartermästare, hvar 20 D:r	40 : — —	hvar $6\frac{2}{3}$ D:r —	$13\frac{1}{3}$		
1 Regementspredikant	10 : — —	.... —	$3\frac{1}{3}$		
3 Regementsskrifvare, Profossen o. Balber. h. 8 D:r	24 : — —	hvar $2\frac{2}{3}$ D:r —	8		
3 Predikanter, 3 Balberare, 3 Profosser } hvar 5 D:r	45 : — —	hvar $1\frac{2}{3}$ D:r —	15		
2 Rätteg.-skrifvare o. Wäbel, hvar 5 D:r	10 : — —	hvar $1\frac{2}{3}$ D:r —	$3\frac{1}{3}$		
	129		43		
Löper: 1 månads läning				129	—
10 dagars läning				43	—
Summa uppå 8 Compagnier och ett parti Regementsbefäl:					
1 månads läning				3,683	—
10 dagars läning				1,227	21 : 8

№ 1008.

Ordning derefter läningen i penningar och proviant skall utdelas. Actum Marienburg d. 17 Juli 1626.

Half mån.	*Befälet.*	Om månaden.	
10 D.	1 Capiten	Daler 20	
6 D.	1 Lieutenant	Daler 12	
6 D.	1 Fändrich	Daler 12	44 :

Underbefäl till proviant om månaden:

1 D. 6 öre	2 Sergeanter hvar $2\frac{3}{8}$ D:r	4 : 24	
22 öre	4 Underbefäl hvar $1\frac{3}{8}$ D:r	5 : 16	
18 öre	6 Corporaler hvar $1\frac{1}{8}$ D:r	6 : 24	
14 öre	3 Trumslagare hvar $\frac{7}{8}$ D:r	2 : 20	19 : 20
			63 : 20

Underbefäl och gemene proviant:

Uti 14 dagar

$\frac{1}{4}$ Tunna Mjöl, 2 fjerd., Tunnan 3 D:r	D:r — : 24	
$\frac{1}{4}$ Tunna Malt, 2 fjerd., Tunnan 3 D:r	D:r — : 24	
$1\frac{1}{2}$ markpund Salt, 3 m:k för Dalern	D:r — : 2	
$\frac{1}{2}$ L℔ Kött eller Fläsk, 1 L℔, L℔:dt $\frac{3}{4}$ D:r	D:r — : 24	
$\frac{1}{64}$ Tunna Ärter eller Gryn, $\frac{1}{32}$ T:a, T:a 4 D:r	D:r — : 4	
1 markpund Humla, 2 m:k för	D:r — : 6	
	D:r 2 : 20 löper	
	på 145 man	380 : 20
		444 : 8

Regementsbefäl en läning:

2 Major och Qvartermästare	D:r $13\frac{1}{3}$
1 Regementspredikant	D:r $3\frac{1}{3}$
3 Regementsskrifvare, Balberare och Profoss	D:r 8
2 Rättegångsskrifvare och Wäbel	D:r $3\frac{1}{3}$
3 Balberare	D:r 5
3 Professer	D:r 5
3 Predikanter	D:r 5
	43 : en månad — 129 Daler.

№ 1009.

Ordning derefter H. K. M:t nådigst vill unna fotfolket till läning, bättre än de härtill haft hafve. Actum Falkenau den 14 October 1626 *).

1 Compagni knektar:

	1 läning om 10 dagar:		3 län. i 30 dagar:
1 Capten	Daler	6⅔	
2 Lieutenant och Fändrich 4 D:r	»	8	
2 Sergeanter, hvar 1⅔ D:r	»	3⅓	
4 Underbefäl, hvar 1⅓ D:r	»	5⅓	
3 Trumslagare, hvar 1⅛ D:r	»	3⅜	
6 Corporaler, hvar 1¼ D:r	»	7½	
126 Gemene, hvar 1⅛ D:r	»	141¾	
4 Mönsterdrängar, hvar ⅞ D:r	»	3½	
	Daler	179½	— D:r 538 : 16

Ordning derefter de härtill bekommit hafva:

	1 läning om 10 dagar:		3 län. i 30 dagar:
1 Capten	Daler	6⅔	
2 Lieutenant och Fändrich, hvar 4 D:r	»	8	
2 Sergeanter, hvar 1⅔ D:r	»	3⅓	
4 Underbefäl, hvar 1⅓ D:r	»	5⅓	
3 Trumslagare, hvar 1⅛ D:r	»	3½	
6 Corporaler, hvar 1¼ D:r	»	7½	
126 Gemene, hvar ⅞ D:r	»	110½	
4 Mönsterdrängar, hvar ⅞ D:r	»	3½	
	Daler	148⅓	— Daler 444 :

På 8 comp. om mån.:		
744 : Öfver efter förre ordning		94½ :
		538½ :
Än de andra 7 compagnier efter samma ordning, neml.:	Daler	3,769½ :
		4,308 :
Regementsbefälet complett efter carta 28 **)	Daler	129 :
		4,437 :

*) Stats-Contoret. Originalstater och ordningar åren 1625—1630.

**) Har afseende på den uti Krigsfolks-staten för år 1625 bestämda »Ordning derefter förre Svenska landsknektar (och Regements-Officerare) bekomma deras läning i penningar när de äre på tåg eller affordrade», och som förut är anförd pag. 292.

№ 1010.

Knektarnes månadsläning. Ny Ordning 1629.

	Ett Compani.	Månadsläning uti 30 dagar. Hvar	Daler.
1	Capten	—	20
2	Löjtnant och Fändrik	12	24
2	Sergeanter	6	12
4	Underofficerare	5	20
6	Corporaler	4½	22
3	Trumslagare och pipare	4	12
18			115
126	Gemene knektar	3¾	472
4	Mönsterdrängar	3	12
148			599
	Löper på 8 companier...	—	4,319
	Regements-Officerare.		
2	Major och Qvartermästare	20	40
1	Regementsprest	—	10
3	Regements- { Skrifvare, Balberare, Profoss }	8	24
9	{ 3, 3, 3 } Regements- { Prester, Balberare, Profosser }	5	45
2	Rättegångs- { Wäbel, Skrifvare }	5	10
17			129
	Summa uppå 8 companier med Regementsbefäl	—	4,921

J

Svenska fotfolkets ordning

	1 Compani.	Årslön.		Kläde eller Kommiss.				
		Hvar.	Summa.	Hvar.	Fint Engelskt.	Engelskt Packlakan.	Kjörpjuk.	Gemei pjuk.
		R:dr.	R:dr.		Alnar.	Alnar.	Alnar.	Alnai
1	Capten	—	18	—	12	—	—	-
2	Löjtnant och Fändrik	9	18	8	16	—	—	-
2	Sergeanter	4½	9	6	—	18	—	-
1	Mönsterskrifvare	—	4½					
3	Förare, Furir och Rustmästare	4	12	6	—	—	18	-
6	Corporaler	3	18	5	—	—	30	-
2	Trumslagare	2	4	4	—	—	8	-
1	Pipare	2	2	—	—	—	4	-
126	Gemene	1	126	4	—	—	—	50
4	Mönsterdrängar	1	4	4	—	—	—	1
		—	215½	—	28	18	60	52
	Löper på 8 companier	—	1,724	—	224	144	480	4,16
	Regements-Qfficerare.							
2	Major och Qvartermästare	18	36	12	24	—	—	.
1	Regementsprest	—	12	—	8	—	—	.
3	Regements- {Skrifvare, Balberare, Profoss}	9	27	7	—	21	—	.
2	Rättegångs- {Wäbel, Skrifvare}	7	14	7	—	56	—	
2	Prester							
3	Balberare	7	56	7	—	14	—	
3	Professer							
		—	145	—	32	91	—	
	Löper på 8 companier med Regements-Officerare	—	1,869	—	—	—	—	

1011.

approberade år 1635.

Hemman i Sverige.				Spannemåls-underhåll.		Månads-läning.		Månadsläning när provianten afkortas för underofficerare.		
Hemman.		Förutan ovisse persedlar, som dem fritt efterlåtas.		Hvar	Summa.	Hvar	Summa.	Hvar.	Summa.	
Hvar	Sum.	Hvar	Daler.	D:r.	D:r.	R:dr.	R:dr.	R:dr.	R:dr.	
—	1	—	16	—	32	—	12	—	12	aln. 3 D:r Silfv. 36
1	2	10	20	12	24	7	14	7	14	aln. 3 » » 48
1	3	6	18	5	15	3	6	1½	3	aln. 2 » » 36
½	1½	5	15	4	12	2½	10	1	4	aln. 6 m:k » 27 aln. 6 m:k » 45
¼	1½	4	24	3	18	2¼	13½	¾	4½	aln. 6 m:k » 12
¼	½	3	6	2	4	2	6	½	1½	aln. 6 m:k » 6
—	¼	—	3	—	2					
⅛	15¾	1	126	—	—	1½	189	—	—	aln. 3 m:k » 378
⅛	½	1	4	—	—	1½	6	—	—	aln. 3 m:k » 12
—	26	—	232	—	107	—	256½	—	39	400 R:dr = 600 Daler.
—	208	—	1,856	—	856	—	2,052	—	312	
1	2	16	32	32	64	12	24	12	24	
—	1	—	12	—	14	—	8	—	8	
1	3	8	24	8	24	4½	13½	4½	13½	
1	2	8	16	8	16	3	6	3	6	
1	2	10	20	10	20	5	10	5	10	
1	3	8	24	8	48	3	18	3	18	
1	3	8	24							
—	16	—	152	—	186	—	79½	—	79½	
—	224	—	2,008	—	1,042	—	2,131½	—	391½	5,131 D:r = 3,385½.

№ 1012.

Besoldning om månaden uppå Svenska landsknektar, **när de äro på tåg; dock är vetandes, att så länge de äro i fält och bekomma besoldning eller läning, så skall dem för samma qvota, de ute äro, uti deras årslön, hemmansränta och commis förkortas.** Actum 1625.

1	Capten	40
2	Löjtnant och Fändrik, hvar 24 D:r	48
2	Mönsterskrifvare och Fältwäbel, hvar	18
4	Förer, Sergeant, Furir, Rustmästare, hvar 8 D:r . . .	32
6	Corporaler, hvar 5 D:r	30
3	Trumslagare och Pipare, hvar 4 D:r	12
130	Gemene och Mönsterdrängar, hvar $3\frac{1}{2}$ D:r	455
148	man.	635

Regements-Officerare.

2	Major och Qvartermästare, hvar 40 D:r	80
1	Regementspredikant	16
3	Regements-skrifvare, Balberare och Profoss, hvar 12 D:r	36
3	Predikanter, hvar 8 D:r	24
3	Balberare, hvar 8 D:r	24
3	Profosser, hvar 8 D:r	24
2	Rättegångsskrifvare och Wäbel, hvar 8 D:r	16
17		220

Summa på 8 companier och ett parti Regementsbefäl en månads sold 5,300

№ 1013.
Knektarnes månadssold.

	1 Compani.	Besoldning om månaden. Hvar.	Daler.
1	Capten	—	40
2	Löjtnant och Fändrik	24	48
2	Sergeanter	9	18
4	Förare, Furir, Rustmästare och Mönsterskrifvare	8	32
6	Corporaler	5	30
2	Trumslagare	4	8
1	Pipare	—	4
18			180
126	Gemene knektar	4	504
4	Mönsterdrängar	3½	14
148			698
	Summa på 8 comp....	—	5,584
	Regements-Officerare.		
2	Major och Qvartermästare	40	80
1	Regementsprest	—	16
3	Regements- {Skrifvare, Balberare, Profoss}	12	36
9	{3, 3, 3} Regements- {Prester, Balberare, Profosser}	8	72
2	Rättegångs- {Wäbel, Skrifvare}	8	16
17			220
	Summa på 8 comp. med Regementsbefäl		5,804

№ 1014.
Ordning der efterskrefne companier Svenskt fotfolk skole bekomma uti Stralsund om månaden till läning*) uti 30 dagar**.

Hvart Comp.

1 Capten	40	Daler
2 Lieutenant och Fändrik, hvar 24	48	»
2 Sergeanter, hvar 9	18	»
4 Underbefäl, hvar 8	32	»
6 Corporaler, hvar 6	36	»
3 Trumslagare och pipare, hvar 5	15	»
126 Gemene, hvar 4½	567	»
4 Mönsterdrängar, hvar 4½	18	»
	774	Daler

Löper på 4 Companier uti 30 dagar........................ 3,096 Daler.

*) Skall förmodligen betyda *sold*, enär beloppet vida öfverträffar den gamla solden, och truppen var i hård tjenstgöring, då solden vanligtvis utbetaldes.

**) Stats-Contoret: Statsbok till Journal anno 1625 (t. o. m. 1630) pergament-mnscrt. Ofvanstående Ordning är utfärdad i sammanhang med öfrige för året 1628 gällande stater och ordningar.

Regements-Officerarne.

1	Major eller Qvartermästare	40 Daler	
1	Skrifvare	12 »	
2	Prester	24 »	
2	Balberare	24 »	
2	Professer	24 »	
			124 Daler.
		Summa	3,220 Daler.

№ 1015.

Till Ståthållaren Christopher von Wernstedt att gemene knektarne skall inga hemman inrymmas, utan allenast befälet *).

Gustaf Adolph etc. Efter det Vi förnimme gemene knektarne under de Norrländske Regementer fordra att dem hemman inrymmas måtte, så vele Vi dem inga hemman bestå, utan att de så härefter, som härtill vanligt varit hafver, blifva vid deras hemkall **). Men befälet under de Norrländska regementerna så store hemman och ränta inrymmas och tillställas, som I af innelagda räkning hafva att förnimma. I vele för den skuld så laga, att Vår vilja måtte i så måtto ske till viljes. Gudi bef. etc. Datum den 19 Mars 1622.

№ 1016.

Vi etc. Vi låte Eder trogne undersåtare och nämndemän i . . . . . socken nådeligen förnimma, det denne brefvisare och landsknekt Anders Olofson sig hos Oss i underdånighet hafver besvärat, att han som de andre knektarne icke hafver bönder, som honom underhålla kunna, utan allenast en fattig enka. Hvarföre befalla Vi nådeligen, att I tillordna honom, som de andre knektarne, så många bönder, som honom underhålla kunna ***). Datum d. 24 Jan. 1624.

№ 1017 †).

Gustaf Adolph etc.

Vi låta Eder trogne män och kammarråd nådeligen förnimma, att Våre gemene soldater under Major Carl Frankelin hafva sig un-

*) Orig. i Kam.-Coll. Arkiv.
**) Kallas att bo inhyses hos bonden.
***) Orig. i Kam.-Coll. registratur.
†) Orig. i Kamm.-Colleg. arkiv.

derdånigt besvärat öfver arrendatorn Joen Larsson, det han icke låter dem njuta deras vanliga underhåll, nemligen räntan af $\frac{1}{8}$ hemman, ödmjukeligen bedjandes Vi nådigst ville låta ställa der ordre i; Vi vele för den skuld nådeligen att I härom ransaka, och sedan så laga, att de måga bekomma, hvad dem kan tillstå med rätta efter Vår gjorda ordinantz, så lagandes, det de icke måge hafva orsak att billigt besvära sig öfver vidare. Eder Gudi befallandes. Af Vårt fältläger vid Stettin den 30 Nov. år 1630.

Gustavus Adolphus.

№ 1018.

Landsryttares hemmansränta och fördel (1628 ?).

	Ett Compani.	Fördel på officerarne.		Uppå hästarne hvar 30 D:r.		Summa.	
		Hvar.	Daler.	Hvar.	Daler.	Hvar.	Daler.
1	Ryttmästare............	—	240	4	120	—	360
1	Löjtnant...............	—	120	3	90	—	210
1	Fändrik................	—	120	3	90	—	210
2	Corporaler.............	40	80	4	120	100	200
1	Förer..................	—	30	2	60	—	90
1	Mönsterskrifvare.......	—	40	1	30	—	70
1	Prest..................	—	30	1	30	—	60
1	Profoss................	—	30	1	30	—	60
1	Balberare..............	—	30	1	30	—	60
1	Smed...................	—	30	1	30	—	60
2	Trumpetare.............	15	30	2	60	45	90
13		—	780	23	690	—	1,470
102	Gemene.................	—	—	102	3,060	30	3.060
115			780	125	3,750	—	4,530
	Reg:ts-officerare till årsbeställning.						
1	Öfverste...............	—	—	—	—	—	2,000
1	Öfv.-Löjtnant..........	—	—	—	—	—	1,000
1	Major..................	—	—	—	—	—	240

№ 1019.

Ordning uppå ett compani Svenske ryttare (1625).

	Besoldning om månaden.		Läning om månaden.
1 Ryttmästare, fördel	40		20
4 hästar, hvar 4 D:r	16	hvar 4 D:r	16
Summa 56 D:r.		S:a 36 D:r.	
1 Lieutenant	20		16
3 hästar, hvar 4 D:r	12	hvar 4 D:r	12
S:a 32 D:r.		S:a 28 D:r.	
1 Fändrik	20		10
3 hästar	12		12
S:a 32 D:r.		S:a 22 D:r.	
2 Corporaler, hvar 12 D:r	24	hvar 6 D:r	12
4 hästar	16		16
S:a 40 D:r.		S:a 28 D:r.	
1 Furerare	8		4
2 hästar	8		8
S:a 16 D:r		S:a 12 D:r.	
1 Predikant med 1 häst	12		8
1 Mönsterskrifvare med en häst	12		8
1 Balberare med en häst	10		7
1 Profoss med en häst	10		7
1 Hofsmed med en häst	10		7
2 Trumpetare, hvar 3 D:r — 6, 2 hästar 8	14		12
102 Gemene, hvar 4 D:r	408		408
Summa	652		583

№ 1020.

	Landsryttares 1 Compani.	Månadssold *) I Daler. Hv.	Månadssold *) I Daler. S:a.	Månadssold *) I R:dr. Hvar.	Månadssold *) I R:dr. S:a.	Månadsläning *) I Daler. Hv.	Månadsläning *) I Daler. S:a.	Månadsläning *) I R:dr. Hv.	Månadsläning *) I R:dr. S:a.
1	Ryttmästare	—	40	—	24	—	20	—	12
1	Löjtnant	—	20	—	12	—	16	—	8
1	Fändrik	—	20	—	12	—	10	—	6
2	Corporaler	12	24	8	16	6	12	4	8
3	Prest, Förer o. Mönstersk.	8	24	5	15	4	12	$2\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$
3	Balb., Profoss o. Smed	6	18	B. 5 P.S. 4	5 8	3	9	$2\frac{1}{2}$ 2	$2\frac{1}{2}$ 4
2	Trumslagare	3	6	2	4	2	4	$1\frac{1}{2}$	3
102	Gemene hästar	5	510	3	375	5	510	3	375
23	Befälshästar	5	115			5	115		
138			777		471		708		426 4
	Löper på 8 comp.		6,166				5,664		430

*) Förmodligen från 1628.

		I Daler.		I R:dr.		I Daler.		I R:dr.	
		Hv.	S:a.	Hvar.	S:a.	Hv.	S:a.	Hv.	S:a.
	Regements-Officerare.								
1	Öfv. med sina hästars förbättring	—	160	—	80	—	100	—	46
1	Öfv.-Lieut. sammaledes	—	100	—	50	—	60	—	30
1	Major d:o	—	60	—	30	—	40	—	20
1	Qvartermästare	—	40	—	20	—	20	—	12
1	Regementsskrifvare	—	20	—	10	—	10	—	6
1	Regementsbalberare	—	20	—	10	—	10	—	6
			400		200		240		120
	Summa på 8 comp.	—	6,616	—	—	—	5,904	—	—

№ 1021.

Svenske Landryttares sold (1630 ?).

	1 Compani.	Svenske penningar à 32 öre.				Riksdaler à 52 öre eller 6½ m:k.			
		Hvar.		Summa.		Hvar.		Summa.	
1	Ryttmästare	—	—	40	—	—	—	24	32
1	Löjtnant	—	—	20	—	—	—	12	16
1	Fändrik	—	—	20	—	—	—	12	16
2	Corporaler	12	—	24	—	7	20	14	40
3	Prest, Förer och Mönsterskrifv.	8	—	24	—	4	48	14	40
3	Balberare, Profoss och Smed	6	—	18	—	3	36	11	4
2	Trumpetare	3	—	6	—	1	44	3	36
102	Gemene	6	—	612	—	3	36	376	22
23	Befälshästar	6	—	138	—	3	36	84	48
				902				555	4
	Löper på 12 comp.	—	—	10,814	—	—	—	6,660	40
	Regementsbefäl.								
1	Öfverste	—	—	—	—	—	—	46	—
1	Öfv.-Löjtnant	—	—	—	—	—	—	30	—
1	Major	—	—	—	—	—	—	20	—
1	Qvartermästare	—	—	—	—	—	—	12	—
1	Regementsskrifvare	—	—	—	—	—	—	6	—
1	Regementsbalberare	—	—	—	—	—	—	6	—
								120	
								6,660	
								6,780	

№ 1022.

Svenska landryttares ordning 1635.

	1 Compani.	Månadsläning. Hvar. R:dr.	Månadsläning. S:a. R:dr.	Hemmansränta och fördel. Fördel på officerarne. Hvar.	Fördel på officerarne. Daler.	Uppå hästarne hvar 30 D:r. Hvar.	Uppå hästarne hvar 30 D:r. Daler.	Summa. Hvar.	Summa. Daler.
1	Ryttmästare	—	24	—	240	4	120	—	360
1	Löjtnant	—	12	—	120	3	90	—	210
1	Fändrik	—	12	—	120	3	90	—	210
3	Corporaler	7	21	40	120	6	180	100	300
3	Prest, Förer och Mönsterskrifvare	4	12	Förer.	30	2	60	—	90
3	Balberare, Profoss och Smed	3	9	Mönstersk	40	1	30	—	70
2	Trumpetare	2	4	4 Und.-bef.	120	4	120	60	240
102	Gemene	3	306	100	—	100	3,000	—	3,000
23	Befälshästar	3	69	2 Trump.	30	2	60	45	90
			469	—	820	125	3,750		4,570
	Löper på 8 companier	—	3,752	—	—	—	—	—	36,560
	Regementsbefäl.								
1	Öfv. med sin häst-förbättring	—	46	1,000 R:dr	—	—	—	—	1,500
1	Öfverst-Lieutenant sammaledes	—	30	500 »	—	—	—	—	750
1	Major sammaledes	—	20	160 »	—	—	—	—	240
1	Qvartermästare sammaledes	—	12	106⅔ »	—	—	—	—	160
1	Regementsskrifvare	—	6	—	—	—	—	—	—
1	Regementsbalberare	—	6	—	—	—	—	—	—
			120						2,650
	Löper på 8 companier med Regementsofficerare	—	3,872	—	—	—	—	—	39,210

№ 1023.

Ordning på Öfverste-Lieutenanter under Rytteriet. Actum Dirschau d. 13 Augusti år 1627 *).

Hemma i landet:

1 *Öfverste-Lieutenant* årligen	1,000 Daler	
Item på sitt ryttmästareskap och 4 hästar	360 Daler	1,360

Uti Fält:

1 Öfverste-Lieutenant på egen person om månadssold	100 Daler	
Item på 4 hästar	80 Daler	180
1 Öfverste-Lt. till läning om månaden	48 Daler	
Item på 4 hästar, hvar 15 Daler	60 Daler	108

Majoren:

1 Ryttmästare hemma i landet på sitt ryttmästareskap	360 Daler	
Item till på majorskapet	240 Daler	600

Uti Fält:

1 Major om månaden till sold	40 Daler	
Item på ryttmästareskapet och 4 hästar	60 Daler	100
1 Major till läning	20 Daler	
Item på ryttmästareskapet och 4 hästar	40 Daler	60

Men när de bekomma full sold i fält, skall afdragas deras beställning hemma i landet.

№ 1024.

Ordning för Adelns rusttjenst i Sverige.

Till årlig deputat, när de äro hemma och hålla sig vederredo, beståss följande på officerarne af hvarje compani.	Om mån. eller 40 dagar. Fördel.		Om mån. eller 40 dagar. På hästar à 7½ D:r.		Summa på mån. eller 40 dagar.		Löper om året i 9 mån. läningar.	
	Hvar. Daler.	Löper. Daler.	Hästar St.	Löper. Daler.	Hvar. Daler.	Löper. Daler.	Hvar. Daler.	Löper. Daler.
1 Ryttmästare	—	48	4	30	—	78	—	702
1 Corporal	—	18	2	15	—	33	—	297
1 Corporal	—	18	2	15	—	33	—	297

Föreskrefne summa skall dem tilldelas i hemmansränta; men när de uppfordras till tåg eller resa, skola de bekomma månadssold och ingen läning, och månaden räknas på 31 dagar. Så skall ock deras årsaflöning uti samma månatlige sold afkortas och fördenskuld uppå deras hästar ej mera än 7½ D:r. Men de andre officerarne, som till fält tagas, utdelas på hvardera 20 D:r.

*) Jfr. 1627 års Originalstater; uti Stats-Contoret.

När bemälte adelns rusttjenst blifvit uppbådad, bestås på hvart compani medföljande officerare, och skall dem levereras till en månads sold på 31 dagar, som efterföljer:

Månadssold uti 31 dagar.	Fördel.		På hästar.			Summa.	
	Hvar D:r.	Löper D:r.	St. 7½ D:r.	St. 20 D:r.	Löper D:r.	Hvar D:r.	Löper D:r.
1 Ryttmästare	—	52	4	—	30	—	82
2 Corporaler	12	24	4	—	30	27	54
1 Löjtnant	—	50	—	3	60	—	110
1 Fändrik	—	50	—	3	60	—	110
3 { 1 Predikant, 1 Mönsterskrifvare, 1 Förare }	10	30	—	3	60	30	90
3 { 1 Balberare, 1 Profoss, 1 Hofsmed }	8	24	—	3	60	28	84
2 Trumpetare	6	12	—	2	40	26	52
		242			340		580

Månadsläning i fält och uppfordring på 40 dagar.

	Fördel.		Uppå hästar.			Summa.	
	Hvar D:r.	Löper D:r.	St. 7½ D:r.	St. 15 D:r.	Löper D:r.	Hvar D:r.	Löper D:r.
1 Ryttmästare	—	48	4	—	30	—	78
2 Corporaler	18	36	4	—	30	33	66
1 Löjtnant	—	30	—	3	45	—	75
1 Fändrik	—	30	—	3	45	—	75
3 { 1 Predikant, 1 Mönsterskrifvare, 1 Förare }	5	15	—	3	45	20	60
3 { 1 Balberare, 1 Profoss, 1 Hofsmed }	4	12	—	3	45	19	57
2 Trumpetare	3	6	—	2	30	18	36

№ 1025.

Est- och-Lifflands Landssåtares månadssold.

1 Compani.	Officerarnes fördel.		På hästarne, hvard. 20 D:r.		Summa.	
	Hvar.	Daler.	Hvar.	Daler.	Hvar.	Daler.
1 Ryttmästare	—	100	4	80	—	180
1 Löjtnant	—	50	3	60	—	110
1 Fändrik	—	50	3	60	—	110
2 Corporaler	30	60	4	80	70	140
3 Prest, Förare o. Mönsterskr.	10	30	3	60	30	90
5 {Profoss, Hofsmed, Balber., Sadelmakare och Platner}	8	40	5	100	28	140
2 Trumpetare	6	12	2	40	26	52
15	—	342	24	480	—	822
12	—	—	—	—	20	240
						1,062

Est- och Lifflands Landssåtares månadsläning.

1 Compani.	Officerares fördel.		På hästarne hvardera 15 D:r.		Summa.	
	Hvar.	Daler.	Hvar.	Daler.	Hvar.	Daler.
1 Ryttmästare	—	48	4	60	—	108
1 Löjtnant	—	30	3	45	—	75
1 Fändrik	—	30	3	45	—	75
2 Corporaler	18	36	4	60	48	96
3 Underofficerare	5	15	3	45	20	60
5 Ringare Officerare	4	20	5	75	19	95
2 Trumpetare	3	6	2	30	18	36
15	—	185	24	360	—	545
12 Passevolanter	—	—	—	—	15	180
						725

№ 1026.

Adelns rusttjenst i Liff-, Est- och Ingermanland 1635.

	En månads sold i fält.	Fördel.	Hästar.	Hvar häst à 10	Summa.
		R:dr.	R:dr.	R:dr.	R:dr.
1	Ryttmästare	48	4	40	88
1	Löjtnant	24	3	30	54
1	Cornett	24	3	30	54
2	Corporaler	32	4	40	72
2	Trumpetare	16	2	20	36
		144	16	160	304
	En månads läning.				
1	Ryttmästare	24	4	20	44
1	Löjtnant	12	3	15	27
1	Cornett	12	3	15	27
2	Corporaler	16	4	20	36
2	Trumpetare	8	2	10	18
		72	16	80	152

№ 1027.

Ett compani värfvade soldater efter den ordning, som H. K. M:t hafver uti Jönköping göra låtit den 18 Januari 1625.

		Besoldning om månaden i 30 dagar.		*Läning* om månaden i 30 dagar.
1	Capten	100		24 : —
1	Lieutenant	50		18 : —
1	Fändrik	50		18 : —
2	Sergeanter, hvar 16 D:r	32		18 : —
4	Förer, Furerer, Rustmästare och Mönsterskrifvare, hvar 12 D:r	48	hvar $7\frac{1}{2}$ D:r	30 : —
3	Trumslagare och pipare, hvar 8 D:r	24	hvar $4\frac{1}{2}$ D:r	13 : 16
6	Corporaler, hvar 11 D:r	66	hvar $5\frac{1}{4}$ D:r	21 : 16
15	Rotmästare, hvar 9 D:r	135	hvar $4\frac{1}{8}$ D:r	61 : 28
21	Underrotmästare, hvar 7 D:r	147	hvar $3\frac{3}{8}$ D:r	70 : 28
90	Piken. och Musket., hv. 6 D:r	540	hvar 3 D:r	270 : —
4	Mönsterdrängar, hvar 5 D:r	20	hvar 9 m:k	9 : —
	14 Passevol., hvar 5 D:r	70	hvar 9 m:k	31 : 16
148		1,282		596 : 8

		Besoldning om månaden i 30 dagar.		*Låning* om månaden i 30 dagar.
1	Öfverste	300		112 : 16
1	Öfverste-Lieutenant	130		52 : 16
1	Major	100		24 : —
1	Qvartermästare	50		18 : —
2	Predikanter, hvar 30 D:r	60	hvar 12 D:r	24 : —
4	Balberer, hvar 20 D:r	80	hvar 12 D:r	48 : —
4	Professer, hvar 20 D:r	80	hvar 12 D:r	48 : —
1	Reg:ts-skrifv. eller Prov.-mäst.	50		18 : —
1	Regements-Schultz	50		18 : —
2	Rätteg.-Skrifv. o. Väb., hv. 30 D:r	60	hvar 12 D:r	24 : —
2	Stockknektar, hvar 6 D:r	12	hvar 3 D:r	6 : —
1	Skarprättare	12		9 : —
		984		402 : —

Summa uppå 8 comp. och ett parti reg:ts-officerare 1 månads sold... 11,240 D:r.
1 månads läning 5,172 D:r.

№ 1028.
Soldaternas månadsläning.

	1 Compani.	1 månads läning.			I R:dr på 52 öre.			
					Hvar		Summa.	
		Hvar.	Daler.	Öre.	R:dr.	Öre.	R:dr.	Öre.
1	Capten	—	24	—	—	—	14	40
2	Löjtnant och Fändrik	18	36	—	11	4	22	8
2	Underbefäl	9	18	—	5	28	11	4
4	Ringare befäl	$7\frac{1}{2}$	30	—	4	32	18	24
6	Corporaler	$5\frac{1}{4}$	31	16	3	12	19	20
3	Trumslagare med 1 pipare	$4\frac{1}{2}$	13	16	2	40	8	16
18			153					
15	Rotmästare	$4\frac{1}{8}$	61	28	2	28	38	4
21	Underrotmästare	$3\frac{3}{9}$	78	24	2	4	43	32
90	Gemene	$3\frac{3}{4}$	327	16	1	44	166	8
	18 { 4 Mönsterdrängar / 14 Passevolanter }	$2\frac{1}{4}$	40	16	1	20	5	28
					1	20	19	20
144			671	20			366	48
	Löper på 8 comp.	—	5,373	—	(på 12 comp.		4,403	4)
	Regements-Officerare.							
1	Öfverste	—	112	16	—	—	69	12
1	Öfverste-Löjtnant	—	52	16	—	—	32	16
1	Major	—	24	—	—	—	14	40
3	Reg:ts- { Qvartermästare / Schultz / Skrifvare }	18	54	—	Qv.	—	14	4
					11	4	22	8
4	{ 2 Predikanter / 2 Wäbel och Skrifvare }	12	48	—	7	20	14	40
					7	20	14	40
8	{ 4 Balberare / 4 Professer }	12	96	—	7	20	59	4
1	Regementstrumslagare	—	9	—	—	—	?	—
1	Skarprättare	—	9	—	—	—	5	28
2	Stockmästare	3	6	—	1	44	3	36
2	Stockknektar	3	6	—	1	—	1	44
24			417				249	12
	Uppå 8 comp. med reg:ts-befäl	—	5,790	—	—	—	3,184	32

№ 1029.

Soldaternas månadssold.

	1 Compani.	1 månads sold efter Kamms. beställning 1630 gjorde af 6½ m:ks värde till 10 m:k.			
		Hvar.	Daler.	Hvar.	Daler.
1	Capten	—	100	—	153
2	Löjtnant och Fändrik	50	100	76	152
2	Sergeanter	16	32	24	48
4	Underofficerare	12	48	18	72
6	Corporaler	11	66	16	96
3	Trumslagare och pipare	8	24	12	36
18			370		
15	Rotmästare	9	135	13	195
21	Underrotmästare	7	147	10	210
90	Gemene	6	540	9	810
	18 { 4 Mönsterdrängar, 14 Passevolanter }	5	90	7	126
144			1,282		
	Löper på 8 companier	—	10,256	—	—
	Regements-Officerare.				
1	Öfverster	—	300	—	461
1	Öfverste-Lieutenant	—	130	—	200
1	Major	—	100	—	153
3	Regements- { Qvartermästare, Schultz, Skrifvare }	50	150	76	228
2	Predikanter	30	60	46	92
8	Regements- { Balberare 4, Professer }	20	160	30	240
2	Rättegångsväbel och Skrifvare	30	60	46	92
1	Regementstrumslagare	—	10	—	15
2	Stockmästare	6	12	9	18
2	Stockknecktar	5½	11	8	16
1	Skarprättare	—	12	—	18
24			1,005		
	Uppå 8 comp. med reg:ts-befäl 11,261				
	När 6½ m:k kosta 10 m:k..... 17,324				

№ 1030.

Värfvade soldaters månadssold i R:dr à 52 öre.

		Hvar.		Summa.	
		R:dr.	Öre.	R:dr.	Öre.
1	Capten	—	—	61	28
2	Löjtnant och Fändrik	30	40	61	28
2	Sergeanter	9	44	19	36
4	Underbefäl	7	20	29	28
6	Corporaler	6	40	40	32
3	Trumslagare	4	48	14	40
15	Rotmästare	5	28	83	4
21	Underrotmästare	4	16	90	24
90	Gemene	3	36	332	16
4	Mönsterdrängar	3	4	12	16
	14 Passevolanter	3	4	43	4
148				788	48
	Löper på 12 comp.	—	—	9,467	4
	Regements-Officerare.				
1	Öfverstar	—	—	184	32
1	Öfv.-Löjtnant	—	—	80	—
1	Major	—	—	64	28
1	Qvartermästare	—	—	30	40
2	Predikanter	18	24	36	48
2	Regements-Schultz och Skrifvare	30	49	61	28
4	Balberare	12	16	49	12
4	Professer	12	16	49	12
2	Rättegångsskrifvare och Wäbel	18	24	36	48
1	Stockmästare	—	—	3	36
2	Stockknektar	3	36	7	20
1	Skarprättare	—	—	7	20
				609	12
	Summa på 12 comp.	—	—	10,076	16
	D:o på 8 comp.	—	—	6,926	32

Soldaternas års-afräkning sa

	1 Compani.	½ månads sold.				½ månads läning.			
		Hvar.		Summa.		Hvar.		Summa	
		D:r.	öre.	D:r.	öre.	D:r.	öre.	D:r.	ö
1	Capten	—	—	50	—	—	—	12	-
1	Löjtnant	—	—	25	—	—	—	9	-
1	Fändrik	—	—	25	—	—	—	9	-
2	Sergeanter	8	—	16	—	4	16	9	-
4	Underbefäl	6	—	24	—	3	24	15	-
6	Corporaler	5	16	33	—	2	20	15	[illegible]
3	Trumslagare	4	—	12	—	2	8	6	[illegible]
18				185				76	1
15	Rotmästare	4	16	67	16	2	2	30	[illegible]
21	Underrotmästare	4	16	73	16	1	28	39	1
90	Gemene	3	—	270	—	1	28	168	[illegible]
	18 { 4 Mönsterdrängar / 14 Passevolanter }	2	16	45	—	1	4	20	
144				641				335	[illegible]
	Löper på 8 comp.	—	—	5,128	—	—	—	2,686	1
	Regements-Officerare.								
1	Öfverste	—	—	150	—	—	—	56	
1	Öfverste-Löjtnant	—	—	65	—	—	—	26	
1	Major	—	—	50	—	—	—	12	-
3	Regements- { Qvartermästare / Schultz / Skrifvare }	25	—	75	—	9	—	27	-
4	{ 2 Predikanter / 2 Rättegångsväbel o. Skrifv. }	15	—	60	—	6	—	24	-
8	{ 4 Balberare / 4 Profosser }	10	—	80	—	6	—	48	-
1	Regementstrumslagare	—	—	5	—	—	—	4	[illegible]
1	Skarprättare	—	—	6	—	—	—	4	[illegible]
2	Stockmästare	3	—	6	—	1	16	3	-
2	Stockknektar	2	—	5	16	1	16	3	-
				502	16			208	1
	Löper på 8 comp.	—	—	5,630	16			2,895	-

1031.

alla månaders rätta förtjenst.

Summa på ½ månads sold och d:o läning.				Löper uti 12 månaders förtjenst.				Derpå bekommit 12 hela månaders läning.				Rester uti 12 månaders förtjenst.			
Hvar.		Summa.		Hvar.		Summa.		Hvar.		Summa.		Hvar.		Summa.	
D:r.	öre.	D:r.	öre.	D:r.	öre.	D:r.	öre.	D:r.	öre.	D:r.	öre.	D:r.	öre.	D:r.	öre.
—	—	62	—	—	—	744	—	—	—	288	—	—	—	456	—
—	—	34	—	—	—	408	—	—	—	216	—	—	—	192	—
—	—	34	—	—	—	408	—	—	—	216	—	—	—	192	—
12	16	25	—	150	—	300	—	108	—	216	—	42	—	84	—
9	24	39	—	117	—	468	—	90	—	360	—	27	—	108	—
8	24	48	24	97	16	585	—	63	—	378	—	34	16	207	—
6	8	18	24	75	—	225	—	54	—	162	—	21	—	63	—
		261	16			3,138				1,836				1,302	
6	18	98	14	78	24	1,181	8	49	16	742	16	29	8	438	24
5	12	112	28	64	16	1,354	16	45	—	945	—	19	16	409	16
4	28	438	24	58	16	5,265	—	45	—	4,050	—	13	16	1,215	—
3	20	65	8	43	16	783	—	27	—	486	—	16	16	297	—
		976	26			11,731				8,059	16			3,662	8
—	—	7,814	16	—	—	93,774	—	—	—	64,476	—	—	—	29,298	—
—	—	206	8	—	—	2,475	—	—	—	1,350	—	—	—	1,125	—
—	—	9	8	—	—	1,095	—	—	—	630	·	—	—	465	—
—	—	62	—	—	—	744	—	—	—	288	—	—	—	456	—
34	—	102	—	408	—	1,224	—	216	—	648	—	192	—	576	—
21	—	84	—	252	—	1,008	—	144	—	576	—	108	—	432	—
16	—	128	—	192	—	1,563	—	—	—	1,152	—	48	—	384	—
—	—	9	16	—	—	114	—	—	—	108	—	—	—	6	—
—	—	10	16	—	—	126	—	—	—	108	—	—	—	48	—
4	16	9	—	54	—	108	—	36	—	72	—	18	—	36	—
4	16	8	16	51	—	102	—	36	—	72	—	15	—	30	—
		711	—			8,532	—			5,004	—			3,528	—
		8,525	16			102306	—			69,480	—			32,826	—

№

Värfvade Soldaten

	1 Compani.	Månadssold. Hvar. R:dr	Summa. R:dr.
1	Capten	—	61
2	Löjtnant och Fändrik	30	60
2	Sergeanter	9	18
4	Underbefäl	7	28
6	Corporaler	6	36
3	Trumslagare och pipare	4	12
15	Rotmästare	5	75
21	Underrotmästare	4	85
90	Gemene	3	270
4	Mönsterdrängar	3	12
	14 Passevolanter	3	42
148		—	698
	Löper på 8 comp.	—	5,584
	Regements-Officerare.		
1	Öfverste	—	184
1	Öfverste-Löjtnant	—	80
1	Major	—	61
1	Qvartermästare	—	30
2	Predikanter	18	36
2	Regements-Schultz och Skrifvare	30	60
4	Balberare	12	48
4	Profosser	12	48
2	Rättegångsskrifvare och Wäbel	18	36
1	Stockmästare	—	3
2	Stockknektar	3	6
1	Skarprättare	—	7
		—	599
	Löper på 8 comp. med regementsbefäl	—	6,183

ɪ032.

ɪrdning år 1635.

Månadsläning.							
1 Månads läning.		10 dagars läning.		10 dagars läning i Svenske penningar 6 m:k R:dr.			
Hvar. R:dr.	Summa. R:dr.	Hvar. R:dr.	Summa. R:dr.	Hvar. D:r.	Hvar. Öre.	Summa. D:r.	Summa. Öre.
—	14 1/2	—	4 3/4	—	—	7	4
10 1/2	21	3 1/2	7	5	8	10	16
5 1/4	10 1/2	1 3/4	3 1/2	2	20	5	8
4 1/2	18	1 1/2	6	2	8	9	—
3	18	1	6	1	16	9	—
2 1/4	6 3/4	3/4	2 1/4	1	4	3	12
2 1/4	33 3/4	3/4	11 1/4	1	4	16	28
1 7/8	39 3/8	5/8	13 1/8	—	30	19	22
1 7/8	168 3/4	5/8	56 1/4	—	30	84	12
1 1/8	4 1/2	3/8	1 1/2	—	18	2	8
1 1/8	15 3/4	3/8	5 1/4	—	18	7	28
—	350 5/8	—	116 7/8	—	—	175	10
—	2,805	—	935	—	—	1,402	16
—	69	—	23	—	—	34	16
—	10	—	10	—	—	15	—
—	14 1/4	—	4 3/4	—	—	7	4
—	10 1/2	—	3 1/2	—	—	5	8
7 1/2	15	2 1/2	5	3	24	7	16
10 1/2	21	3 1/2	7	5	8	10	16
6 3/4	27	2 1/4	9	3	12	13	16
6 3/4	27	2 1/4	9	3	12	13	16
6 3/4	13 1/2	2 1/4	4 1/2	3	12	6	24
—	1 7/8	—	5/8	—	30	—	30
1 7/8	3 3/4	5/8	1 1/4	—	30	1	28
—	5 1/4	—	1 3/4	—	—	2	20
—	238 1/4	—	79 3/8	—	—	119	2
—	3,043 1/8	—	1,014 3/4	—	—	1,521	18

№ 1033.

Dragoners ordning.

	1 Compani.	En månads sold med hästar.		Uti R:dr en månads sold (1628 ?).		En annan ordning (läningen ?).		
		Hvar.	Daler.	Hvar.	R:dr.	Hvar.	Daler.	Öre.
1	Capten	—	100	—	40	—	30	—
1	Löjtnant	—	50	—	24	—	18	—
1	Fändrik	—	50	—	24	—	18	—
2	Sergeanter	16	32	8	16	6	12	—
4	Underbefäl	12	48	7	28	5	20	—
6	Corporaler	11	66	6	36	4½	27	—
3	Trumslagare	8	24	5	15	4	12	—
18			370					
15	Rotmästare	9	135	5	75	3¾	56	13
21	Underrotmästare	8	168	4½	94½	3½	73	26
90	Gemene	8	720	4	360	3	270	—
4	Mönsterdrängar	5	20	3	12	2½	10	—
	14 Passevolanter	5	70	3	42	2½	35	—
148			1,483		766½		531	39
	Löper på 8 comp.	—	—	—	6,132	—	4,654	—
1	Öfverste	—	—	—	80	—	60	—
1	Öfv.-Lieutenant	—	—	—	60	—	40	—
1	Major	—	—	—	40	—	30	—
1	Qvartermästare	—	—	—	30	—	30	—
1	Regementspastor	—	—	—	24	—	15	—
1	Regements-Schultz	—	—	—	30	—	15	—
1	Regementsskrifvare	—	—	—	20	—	15	—
1	Regementsbalberare	—	—	—	20	—	15	—
1	Regementsprofoss	—	—	—	20	—	10	—
3	Predikanter	—	—	10	30	8	24	—
3	Balberare	—	—	10	30	6	18	—
3	Professer	—	—	10	30	6	18	—
1	Regementswäbel	—	—	—	10	—	6	—
1	Rättegångsskrifvare	—	—	—	10	—	6	—
					434		277	
	Löper på 8 comp.	—	—	—	6,132	—	4,654	—
					6,566		4,931	

№ 1034.

Dragoners ordning på en månads underhåll 1635.

	1 Compani	Hvar. R:dr.	Summa. R:dr.
1	Capten	—	25
2	Löjtnant och Fändrik	16	32
2	Sergeanter	8	16
4	Underbefäl	6	24
6	Corporaler	4½	27
3	Trumslagare	3	9
15	Rotmästare	3½	52½
21	Underrotmästare	3	63
90	Gemene	3	270
4	Mönsterdrängar	2½	10
	14 Passevolanter	2½	35
148			563½
	Löper på 8 comp.	—	4,508
	Regements-Officerare.		
1	Öfverste	—	80
1	Öfv.-Löjtnant	—	40
1	Major	—	25
1	Qvartermästare	—	18
1	Regementspredikant	—	18
1	Regements-Schultz	—	18
3	Regementsskrifvare, Balberare och Profoss	12	36
2	Predikanter	10	20
3	Balberare	10	30
3	Profosser	5	15
			300
	Löper på 8 comp. med Regements-Officerare	—	4,808

№ 1085.

Tyske eller värfvade ryttares aflöning.

	1 Compani.	Månadssold.						½ Månadssold.					
		Officerarnes fördel.		På hästarne hvar 11 R:dr.		Summa.		Officerarnes fördel.		På hästarne hvar 5½ R:dr.		Summa.	
		Hvar. R:dr.	Löper. R:dr.	St.	Löper. R:dr.	Hvar. R:dr.	Löper. R:dr.	Hvar. R:dr.	Löper. R:dr.	St.	Löper. R:dr.	Hvar. R:dr.	Löper. R:dr.
1	Ryttmästare	—	250	4	44	—	294	—	125	4	22	—	147
1	Löjtnant	—	80	3	33	—	113	—	40	3	16½	—	56½
1	Fändrik	—	60	3	33	—	93	—	30	3	16½	—	56½
1	Qvartermästare	—	30	2	22	—	52	—	15	2	11	—	—
3	Corporaler	20	60	6	66	—	126	10	30	6	33	21	—
2	Trumpetare	15	30	2	22	—	52	7½	50	2	11	13	—
3	Balberare, Smed och Mönsterskrifv.	12	36	3	33	—	69	6	18	3	16½	11½	—
12		—	546	23	253	—	799	—	273	23	126½	—	399½
1	Ryttmästares vagn	—	40	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—
102	Gemenes hästar	—	—	102	1,122	11	1,122	—	—	102	561	5½	561
115		—	546	125	1,375	—	1,961	—	273	125	687½	—	980½
	Uppå Reg:ts-staben för 8 comp	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—

Värfvade ryttares ordning år 1635.

	1 Compani.	Månadssold.				En half Månadssold.				Underhåll på löpeplatsen när de värfvas här i landet.			
		Fördel.	Hästar.	Hvar à 10R:dr.	Summa.	Fördel.	Hästar.	Hvar à 5 R:dr.	Summa.	Fördel.	Hästar.	Hv.häst à 6 D:r.	Summa.
		R:dr.	St.	R:dr.	R:dr.	R:dr.	St.	R:dr.	R:dr.	D:r.	St.	D:r.	Daler, Kop:mt.
1	Ryttmästare	100	6	60	160	50	6	30	80	24	6	36	60
1	Löjtnant	50	4	40	90	25	4	20	45	15	4	24	39
1	Cornet	40	3	30	70	10	3	15	35	10	3	18	28
1	Qvartermästare	24	2	20	44	12	2	10	22	6	2	12	18
3	Corporaler à 20	60	6	60	120	30	6	30	60	10½	6	36	46½
1	Balberare	6	1	10	16	4	1	5	9	2	1	6	8
2	Skrifvare och Predikant à 6	12	2	20	32	8	2	10	18	4	2	12	16
2	Trumpetare à 6	12	2	20	32	8	2	10	18	4	2	12	16
1	Smed	6	1	10	16	4	1	5	9	2	1	6	8
98	Gemene	—	98	980	980	—	98	490	490	—	98	588	588
1	Ryttmästarevagn	24	—	—	24	12	—	12	12	—	—	—	—
		334	125	1,250	1,584	173	125	625	798	—	—	—	837½
	Löper på 8 comp.	—	—	—	12,672	—	—	—	6,384	—	—	—	—
	Regements-Staben.												
1	Öfverste	—	—	—	300	—	—	—	150	—	—	—	—
1	Öfverste-Löjtnant	—	—	—	150	—	—	—	75	—	—	—	—
1	Major	—	—	—	80	—	—	—	40	—	—	—	—
1	Qvartermästare	—	—	—	50	—	—	—	25	—	—	—	—
2	Regements-Schultz och Skrifvare	—	—	—	60	—	—	—	30	—	—	—	—
1	Profoss	—	—	—	20	—	—	—	10	—	—	—	—
3	Drängar	—	—	—	20	—	—	—	10	—	—	—	—
1	Regementspredikant	—	—	—	20	—	—	—	10	—	—	—	—
					700								
	Löper på 8 comp. med Reg:ts-Staben	—	—	—	13,372	—	—	—	—	—	—	—	—

№ 1037.

Arklifolks-Staten *)
ifrån den 1 Januari 1629 till 1 Januari 1630.

	Om månaden.		
1 Arklimästare	40	Daler	
1 Bokhållare sjelf 2 (?)	70	»	
1 Skrifvare	25	»	
1 Gemen Qvartermästare	12	»	
2 Professer à 8 Daler	16	»	
2 Poster eller Utridare à 8 Daler	16	»	
1 Under-arklimästare	10	»	
5 Rotmästare à 6 D:r	30	»	
50 Gemene à 5 D:r	250	»	
1 Svarfvare	8	»	
1 Svarfvare	5	»	
1 Repslagare	8	»	
2 Repslagaredrängar	10	»	
2 Arklidrängar	8	»	
3 Kolare vid Stäke	15	»	523
Styckegjutare.			
1 Styckegjutare	40	Daler	
2 Gjutare Mästersvenner	40	»	
1 Gjutaredräng	6	»	
5 Gjutaredrängar à 5	25	»	
8 Gjutaredrängar à 4	32	»	
1 Smed	8	»	
2 Drängar à 7	14	»	165
Krutmakeriet.			
1 Mästerkrutmakare	14	Daler	
2 Mästersvenner à 8	16	»	
1 Timmerman	7	»	
1 Tunnbindare	7	»	
1 Krutvaktare	6	»	
10 Krutmakaredrängar	50	»	100
Rustkammarfolket.			
1 Rustmästare	60	Daler	
2 Skrifvare à 16	32	»	
1 Plåtslagare	9	»	
1 Smed	9	»	
1 Stockmakare	8	»	
1 Spetsmakare	8	»	
2 Spetsmakare	10	»	
1 Svarfvare	7	»	
10 Gemene à 5 D:r	50	»	193
		Summa uti 1 månad	991
		Löper uti 12 månader	11,892

*) *Stats*-Contoret: »Statsbok till Journal anno 1625 (t. o. m. 1630) pergam.-manuscript.

№ 1038.

Arklifolks-Staten år 1630 *).

1 Arklimästare	600	Svenske Daler	
1 Bokhållare sjelf annan	840	d:o	
1 Arkliskrifvare i Arkeliet	300	d:o	
1 Gemen Qvartermästare	144	d:o	
2 Profosser	384	d:o	
2 Poster eller utridare	384	d:o	
1 Underarklimästare	120	d:o	
5 Rotmästare	360	d:o	
125 Gemene, 60 D:r	7,500	d:o	
1 Svarfvare	96	d:o	
1 Repslagare	96	d:o	
2 Repslagaredrängar	120	d:o	
2 Arklidrängar	96	d:o	
3 Kolare	180	d:o	11,220

Styckegjutningen.

	Skepp:d.		
17 Tunga ½ Cartouger à 15	255		
14 Lätta d:o à 9	126		
12 6pundige stycken à 5	60		
	441		
För hvart skepp-pund 10 D:r, löper		4,410	
20 skepp-pund allehanda smått att gjuta à 20 D:r		400	4,810

Krutmakeriet.

	Svenske D:r.	
1 Mästerkrutmakare	168	
3 Mästersvenner	216	
1 Timmerman	84	
1 Krutvaktare	84	
10 Krutvaktaredrängar à 60 D:r	600	
1 Tunnbindare	84	1,236

Rustkammarfolket.

1 Rustmästare	720	
2 Skrifvare	480	
1 Plåtslagare	108	
1 Smed	108	
1 Stockmakare	108	
1 Spetsmakare	108	
1 Svarfvare	84	
2 Spetsmakare	120	
10 Gemene, 60 D:r	600	2,428
	Summa	19,694

*) Stats-Contoret: Statsbok till Journal anno 1625 (t. o. m. 1630) pergament-manuscript.

№ 1039.

Dessa Stater äro nu renoverade i Tyskland 1631, uppå 1632 års Stat *).

Arklifolket i Stockholm.

	Daler.		
1 Arklimästare	800		
1 Skrifvare	400		
1 Qvartermästare	200		
1 Profoss	200		
2 Utridare	384		
1 Underarklimästare	240		
5 Rotmästare	360		
50 Gemene, à 6 D:r, äre 300 pro månad	3,600		
1 Svarfvare	96		
1 Repslagare	96		
2 Repslagaredrängar	120		
2 Arklidrängar	96		
3 Kolare	180		
		6,772	

Krutmakeriet.

1 Krutmakare	168		
3 Mästersvenner	216		
1 Timmerman	84		
1 Krutvaktare	84		
10 Krutmakaredrängar	600		
1 Tunnbindare	84	1,236	8,008
Styckegjutningen			5,000

Rustkammarfolket.

1 Rustmästare	800		
2 Skrifvare	480		
1 Plåtslagare	108		
1 Smed	108		
1 Stockmakare	108		
1 Spetsmakare	108		
1 Svarfvare	84		
2 Spetsmakaredrängar	120		
10 Gemene	600		
			2,516

*) Stats-Contoret: 1632 års Stater.

№ 1040.

Ungefär Förslag
hvad artillerifolk som vill behöfvas till Sveriges Rikes artilleristat både till sjöss, uti fält och befästningarne, så väl in- som utom lands *).

Artillerifolket till sjöss kunde på efterskrefne sätt förordnas, till bättre ordre och disciplin efterskrefne Officerare tillsättas, nemligen:

		Riks:dr.
1	Öfverste-Lieutenant	100
1	Capitain	33⅓
1	Lieutenant	24
1	Fändrik	16
21	Sergeanter à 10	210
70	Gode Constapler à 8	560
625	Handtlangare eller bösseskyttar à 6	3,750
720		4,693
	Regements-Officerare.	
1	Regementsprofoss	12
2	Gode Rulleskrifvare à 15	30
3	Gemene Profosser à 6	18
6		60
726		4,753⅓

Uppå bemälte constaplar och bösseskyttar är deras månadsgage lika uppfördt; såsom uppå dem som uti fält brukas, hvilket väl ringare kunde göras, dock är det här uppsatt allenast till ett förslag.

Summarum.

Artollerifolk.

Till sjöss	4,753⅓
Till fält	10,332
	15,085⅓
Hästarne	8,140
	23,325⅓

*) Originalet i Riks-Arkivet. Ovisst hvilket år, men efter all sannolikhet mellan 1631 och 1634.

Artillerifolket till Fältstaten och Garnisonerne kunna förordnas uti 1 Regemente och 6 comp., hvart comp. till 160 man.

Ett comp.	Sex comp.		R:dr.
	1	Öfverste-Lieutenant } hafva inga }	100
	1	Major } Capitaine-skap }	50
1	6	Capitainer à 33⅓	200
1	6	Lieutenanter à 24	144
1	6	Fändrikar à 16	96
4	24	Styckjunkare à 12	288
4	24	Sergeanter à 10	240
1	6	Skrifvare à 10	60
30	180	Constaplar à 8	1,440
50	300	Underconstaplar à 7	2,100
68	408	Handtlangare à 6	2,448
160	962		7,166
		Regements-Officerare.	
	1	Bokhållare med sin skrifvare	80
	2	Qvartermästare à 24	48
	1	Regementspredikant	12
	3	Gemene Predikanter	24
	2	Regementsbalberare à 12	24
	4	Gemene Balberare à 8	32
	2	Regementsprofosser à 12	24
	2	Gemene Profosser à 6	30
	20		274
		Ingenieurer och Verkmästare.	
	4	Ingenieurer à 100	400
	12	d:o à 50	600
	32	Verkmästare à 20	640
	48		1,640
		Petarderer.	
	1	Capitain	33⅓
	1	Lieutenant	24
	1	Fändrik	16
	10	Petardermästare à 8	80
	27	Drängar à 6	162
	40		315⅓
		Minerer.	
	1	Capitain	33⅓
	1	Lieutenant	24
	1	Fändrik	16
	10	Minermästare à 8	80
	27	Drängar à 6	162
	40		315⅓

Artillerifolket till Fältstaten och Garnisonerne kunna förordnas uti 1 Regemente och 6 comp., hvart comp. till 160 man.

			R:dr.
	Feuerwerker.		
1	Capitain		33⅓
1	Lieutenant		24
1	Fändrik		16
3	Mästare	à 16	48
16	Drängar	à 6	96
8	Mästersvenner	à 8	64
30			281⅓
	Embetsmän *).		
3	Lådemakare	à 10	30
5	Mästersvenner	á 6	30
3	Hjulmakare	à 10	30
5	Mästersvenner	à 6	30
3	Smeder	à 10	30
3	Mästersvenner	à 6	18
2	Carduse-makare	à 10	20
2	Mästersvenner	à 6	12
2	Remsnidare	à 10	20
2	Mästersvenner	à 6	12
6	Timmermän	à 8	48
12	Mästersvenner	à 5	60
48			340
1,188			10,332

Artillerihästar.

Till Fältartilleri anslås här, som till begge arméerne vill behöfvas till det ringaste:

Nemligen:

900 hästar, på hvar häst om månaden efter som här i Tyskland gifs à 9 R:dr		8,100

Dertill vill behöfvas efterskrefne personer:

2 Stallmästare	à 20	40
4 Understallmästare	à 10	40
2 Vagnmästare	à 20	40
2 Ringare mästare	à 10	20
		8,240
	Summa	18,572

*) Med embetsmän förstås här handtverkare.

Af bemälde regemente till Preussiske Artilleristaten 3 comp.			
Garnisoner.	**R:dr.**	**Garnisoner.**	**R:dr.**
Elbings Stad.		*Noch:*	
1 Capitain	$33\frac{1}{3}$	1 Ingenieur	100
1 Styckjunkare	12	3 d:o	150
1 Skrifvare	10	6 Verkmästare	120
6 Öfver-Constaplar	48	10	370
8 Under-Constaplar	56	98	$1{,}053\frac{1}{3}$
8 Handtlangare	48		
25	$207\frac{1}{3}$		
Braunsberg.			
1 Styckjunkare	12		
4 Constaplar	32		
6 Underconstaplar	42		
7 Handtlangare	42		
18	128		
Memel.			
1 Fändrik	16		
1 Styckjunkare	12		
4 Öfverconstaplar	32		
6 Underconstaplar	42		
8 Handtlangare	48		
20	150		
Pillau.			
1 Lieutenant	24		
2 Sergeanter	20		
4 Öfverconstaplar	32		
6 Underconstaplar	42		
7 Handtlangare	42		
20	160		
Fischhausen.			
1 Sergeant	10		
2 Öfverconstaplar	16		
2 Handlangare	12		
5	38		

Af bemälte regemente till Preussiske Artilleristaten 3 comp.

Uti Fält.	R:dr.
1 Öfverste-Lieutenant	100
2 Capitainer	66⅔
2 Lieutenanter	48
2 Fändrikar	32
9 Styckjunkare	108
9 Sergeanter	90
2 Skrifvare	20
70 Constaplar	560
122 Underconstaplar	854
172 Handtlangare	1,032
391	2,910⅔
Regements-Officerare.	
1 Qvartermästare	24
1 Regementspredikant	12
2 Gemene predikanter	16
1 Regementsbalberare	12
2 Gemene Balberare	16
1 Regementsprofoss	12
3 Gemene Professer	18
11	110
Ingenieurer och Verkmästare.	
1 Ingenieur	100
3 d:o	150
10 Vallmästare	200
14	450
Petarderer.	
1 Capitain	33⅓
1 Fändrik	16
6 Mästersvenner	48
17 Drängar	102
25	199⅓
Minierer.	
1 Capitain	33⅓
1 Fändrik	16
6 Mästersvenner	48
17 Drängar	102
25	199⅓

Uti Fält.	R:dr.
Fyrverkare.	
1 Capitain	33⅓
1 Mästare	16
4 Mästersvenner	32
8 Drängar	48
14	129⅓
Embetsmän.	
2 Lådemakare	20
3 Mästersvenner	18
2 Hjulmakare	20
3 Mästersvenner	18
2 Smeder	20
2 Mästersvenner	12
1 Cardusmakare	10
1 Mästersven	6
1 Remsnidare	10
1 Mästersven	6
4 Timmermän	32
8 Mästersvenner	40
30	212
510	4,210⅔
Artollerihästar vill behöfvas till bemälte Fältstat:	
600 hästar à 9	5,400
Noch efterskrefne personer:	
1 Stallmästare	20
3 Understallmästare	30
1 Vagnmästare	20
1 Undervagnmästare	10
	5,480
	9,690⅔

Till Liff-, Est- och Ingermanlandske Staten 2 comp.

	Garnisoner.	R:dr.
	Liffland och Estland.	
	Riga med Nymünde och Dünamynde Skants.	
1	Capten	$33\frac{1}{3}$
1	Sergeant	10
6	Constaplar	48
10	Underconstaplar	70
15	Handtlangare	90
33		$251\frac{1}{3}$
	Kockenhusen.	
1	Constapel	8
2	Underconstaplar	14
3	Handtlangare	18
6		40
	Dorpts Slott.	
2	Constaplar	16
3	Underconstaplar	21
4	Handtlangare	24
9		61
	Rewal.	
1	Styckjunkare	12
4	Constaplar	32
4	Underconstaplar	28
8	Handtlangare	48
17		120
	Pernau.	
1	Styckjunkare	12
2	Constaplar	16
3	Underconstaplar	21
6	Handtlangare	36
12		85
	Wittenstein.	
2	Öfverconstaplar	16
2	Underconstaplar	14
6	Handtlangare	36
10		66
87		$623\frac{1}{3}$

	Garnisoner.	R:dr.
	Ingermanland.	
	Narva.	
1	Lieutenant	24
1	Styckjunkare	12
1	Skrifvare	10
6	Constaplar	48
8	Underconstaplar	56
26	Handtlangare	156
43		306
	Ivanogrod.	
1	Fändrik	16
2	Öfverconstaplar	16
5	Underconstaplar	35
6	Handtlangare	36
14		103
	Jama.	
1	Sergeant	10
2	Öfverconstaplar	16
3	Underconstaplar	21
4	Handtlangare	24
10		71
	Coporie.	
1	Sergeant	10
2	Öfverconstaplar	16
3	Underconstaplar	21
4	Handtlangare	24
10		71
	Nöteborg.	
1	Styckjunkare	12
2	Öfverconstaplar	16
4	Underconstaplar	28
5	Handtlangare	30
12		86
	Kexholm.	
1	Sergeant	10
2	Öfverconstaplar	16
5	Underconstaplar	35
6	Handtlangare	36
14		97
	Noch:	
1	Ingenieur	100
2	d:o	100
4	Verkmästare	80
7		280
110		1,014
197		$1,637\frac{1}{3}$

Till Liff-, Est- och Ingermanlandske Staten 2 comp.

Uti Fält.	R:dr.	Uti Fält.	R:dr.
1 Major	50	*Embetsmän.*	
1 Capten	33⅓	1 Lådemakare	10
1 Lieutenant	24	2 Mästersvenner	12
1 Fändrik	16	1 Hjulmakare	10
4 Styckjunkare	48	2 Mästersvenner	12
4 Sergeanter	40	1 Smed	10
1 Skrifvare	10	1 Mästersven	6
30 Constaplar	240	1 Cardusmakare	10
50 Underconstaplar	350	1 Mästersven	6
43 Handtlangare	258	1 Remsnidare	10
135	1,069⅓	1 Mästersven	6
		2 Timmermän	16
		4 Mästersvenner	20
Regements-Officerare.		18	128
1 Qvartermästare	24	306	1,856⅓
1 Predikant	8		
1 Regementsbalberare	12		
2 Gemene Balberare	16	*Artollerihästar*	
1 Regementsprofoss	12	vill behöfvas till bemälde	
2 Gemene	12	Fältstat:	
8	84	300 hästar à 9	2,700
Ingenieuer.		*Noch efterskrefne personer:*	
1 Ingenieur	100	1 Stallmästare	20
2 d:o	100	1 Understallmästare	10
4 Verkmästare	80	1 Vagnmästare	20
7	280	1 Undervagnmästare	20
			2,760
Petarderer.			4,625⅓
1 Lieutenant	24		
4 Mästersvenner	32		
10 Drängar	60		
15	116		
Minerer.			
1 Lieutenant	24		
4 Mästersvenner	32		
10 Drängar	60		
15	116		
Fyrverkare.			
1 Fändrik	16		
1 Mästare	16		
3 Mästersvenner	16		
4 Drängar	24		
8	72		

Till Sveriges Artilleristat 1 comp.

		R:dr.
	Elfsborgs Slott med Götheborgs Stad.	
1	Lieutenant	24
1	Styckjunkare	12
2	Sergeanter	20
8	Constaplar	64
10	Underconstaplar	70
18	Handtlangare	108
40		298
	Calmar Slott och Stad.	
1	Capten	33⅓
1	Styckjunkare	12
1	Sergeant	10
1	Skrifvare	10
8	Constaplar	64
10	Underconstaplar	70
14	Handtlangare	84
36		283⅓
	Jönköpings Slott.	
1	Fändrik	16
1	Sergeant	10
8	Constaplar	64
6	Underconstaplar	42
14	Handtlangare	84
30		216
	Johannesborg.	
1	Styckjunkare	12
2	Constaplar	16
4	Underconstaplar	28
4	Handtlangare	24
11		80
	Behållet som kunde brukas uti Stockholm eller hvar de behöfvas:	
1	Styckjunkare	12
4	Constaplar	32
20	Underconstaplar	140
68	Handtlangare	408
93		592
	Ingenieurer.	
1	Ingenieur	100
2	d:o	100
8	Verkmästare	160
11		360
	Fyrverkare.	
1	Lieutenant	24
1	Mästare	16
2	Mästersvenner	16
4	Drängar	24
8		80
219		1,909⅓

№ 1041.

ılag hvad som vill behöfvas till årligt underhåll i fält på efterskrefne regementer till fot och häst *).

	Reg:te.	Comp.	Man.	Summa. Sv. Daler.	Januari.	Februari.
Infanteri.						
ındska och Gestriklandska.....	1	— 8 —	1,200			
nanl:d, Frögden o. Bergslagerne	1	— 8 —	1,200			
ne..........	1	— 8 —	1,200			
manland och. Nerike	1	— 8 —	1,200			
ıland och Dallerne (Dalsland)	1	— 8 —	1,200			
göthland..........	1	— 8 —	1,200			
ınd och Öland..........	2	— 16 —	2,400			
rgöthland..........	2	— 16 —	2,400			
and..........	2	— 16 —	2,400			
	12	96	14,400			
Finland.						
bottens..........	1½	— 12 —	1,800			
ı Finland och Satagundens....	1½	— 12 —	1,800			
Finland och Nylands.........	1	— 8 —	1,200			
tlands..........	1	— 8 —	1,200			
ens..........	1	— 8 —	1,200			
	6	48	7,200			
	18	144	21,600			
18 Regementer till fot { 1 månads sold..........				104,472	104,472	——
18 Regementer till fot { 11 månaders läning..........				729,036	....	66,276 *)
Cavalleri.	Reg:te.	Comp.	Hästar.			
ıds och Westmanlands.........	1	— 8 —	1,000			
manl:ds, Nerikes o. Wermlands	1	— 8 —	1,000			
göthlands..........	1	— 8 —	1,000			
rgöthlands..........	1	— 8 —	1,000			
ınds..........	1	— 8 —	1,000			
	5	40	5,000			
. Finlands..........	1	— 8 —	1,000			
Finlands..........	1	— 8 —	1,000			
ens..........	1	— 8 —	1,000			
	3	— 24 —	3,000			
Än Rusttjensten.						
ges..........	½	— 4 —	500			
ıds..........	½	— 4 —	500			
ıds..........	½	— 4 —	500			
nds..........	½	— 4 —	500			
	2	— 16 —	2,000			
	10	— 80 —	10,000			
gementer Landsryttare { 1 månads sold..........				52,928	52,928	——
gementer Landsryttare { 11 månaders läning..........				519,552	....	47,232 *)
ımpanier af Adelns rusttjenst.						
Uppå officerarne 12 månaders sold..........				163,584	13,632	13,632
				1,569,572	171,032	127,140 **)

ıer ett ounderskrifvet o. odateradt Förslag i Riks-Ark., bland Handlingar rör. Tyska kriget för år 1632;
rrör *sig dock säkerligen* från en tidigare period.
'ermera samma summa för de återstående 10 månaderna.

№ 1042.

Beställning för Herr Johan Banér att blifva General för hela infanteriet *).

Vi Gustaf Adolph m. m. göre vetterligt, att Vi hafve tillbetrott och förordnat, som Vi ock i detta Vårt brefs kraft tillbetro och förordna Vår och Sveriges Rikes troman och råd, Oss älskelig, Ädle och Välborne Herr Johan Banér till Müllhammar, Riddare, att vara General för allt Vårt Infanteri, värfvade och inländska. Och på det han desto bättre må kunna præstera sitt tillbetrodde Generalskap, då bestå Vi honom i detta Vårt brefs kraft till årlig lön och beställning, utan han är hemma eller i fält . Dertill med skall honom bestås Öfversteplats och gagie för ett regemente värfvadt fotfolk, eller ryttmästareskap för ett compani värfvade ryttare. Vi bjuda härmed Våra commissarier, cammererare, räntemästare och alle andre, som detta vidkommer, att de låta välbemälte Herr Johan Banér bekomma sin af Oss beviljade lön och gagie i rättan tid: efter som Vi ock härmed allvarligen befalla alla Våra Öfverstar, samt andre officerare, samt gemene krigsfolk under Vårt hela Infanteri, att de erkänna mera och välbemälte Herr Johan Banér för dess General, bevisandes honom hörsamhet uti allt det, han dem till Vårt och Riksens gagn och bästa bjudandes och befallandes varder. Der hvar och en i sin stad vet sig att efterrätta. Datum Fältlägret vid Stettin den 13 Juli 1630.

№ 1043.

Fullmagt för Rheingrefven Otto Ludvig att vara General för Cavalleriet vid Horns armé **).

Demnach bei deren, von Kön. Maj:t meinem allergnädigsten König und Herrn mir anvertrauten Armee und derselben, Gottlob, täglich Aufnehmen, auch hie und wieder stündlich vorgehandten Kriegs-Expeditionibus, ich in der That befunden, dass solch allem vorzustehen mir allein nicht wohl möglich, und ich desswegen bei obliegendem General-Commando einen wohlqualificirten Adjutanten werde nothwendig haben müssen; hierbei ich aber betrachte die getreuen,

*) Registratur fol. 388.

**) Efter en copia af Fältmarskalken Herr Gustaf Horns fullmakt för Rheingrefven Otto Ludvig att vara General för Cavalleriet.

beständigen und ansehnlich nützlichen Dienste, so Allerhöchstgedachter I. K. M. der hochwohlgeborne Herr Otto Ludwig, Wild- und Rheingraf, Graf zu Salm und Herr zu Vinstringen etc. Obrister, eine geraume Zeit hero mit allem Eifer geleistet, zumalen auch die S. L:d beiwohnende treffliche Experienz des Kriegswesens, hohe Discretion und andere rühmliche Qualitäten, auch dannenhero gewiss bin, dass vorhöchstbemeldeter, mein allergnädigster König und Herr, ihn, Herrn Rheingrafen, vor vielen andern gnädigst zu bedenken und zu avanciren geneigt sei; als habe auf I. K. M. ohngezweifelte allergnädigste Ratification und Gutheissen, S. L. ich hiemit das Generalat von der Cavallerie bei dieser Armee ferner anvertrauen und auftragen wollen, also und dergestalt, dass I. L. nun hinfüro berührte Cavallerie generaliter commandiren, allen deren zugevandten andern Obristen, Officieren und Soldaten Ordre geben, die Reuterwachen und Battirung der Strassen nach erheischender Nothdurft bestellen, dagegen alles andere unnützliche und verderbliche Ausreiten bei Officieren und Soldaten, auch dero gemeiniglich folgendes Landverderben, Pressuren der Einwohner, auch Strassenrauben und andere dergleiche Exorbitantien, welche der Armee nur zu bösem Ruf, Disaffection und Ruin gereichen, mit Ernst verhüten, auch deswegen ehigst einen besondern Bann bei der ganzen Cavallerie publiciren, darüber, wie nicht weniger über andere der K. M. unsers allergnädigsten Herrn Verordnungen und Articulsbriefe fleissig halten, die muthwilligen Verbrecher aber sollen exemplariter abstrafen lassen. Hingegen werden wohlvermeldeter Herr Rheingraf L:d Ihnen angelegen sein lassen, dass die Obristen und Officiere ihre Regimenter und Companien so viel möglich verstärken und complettiren, deswegen auch helfen Vorsorg tragen, wie dieselben mögen nach möglichen Dingen unterhalten und quartiert werden, auch deshalb mit mir ferner communiciren. Weil aber an Fournierung eines gemeinen Magazins, welches diesmals zu Strassburg angestellt, der ganzen Armee zu deren künftigem Unterhalt sehr hoch und viel gelegen, als würde mehr vorgedachter Herr Rheingraf förderst auch bedacht sein, mit Fleiss darob zu halten, damit das darin gehörige durch Officiere und Reuter nicht sonsten distrahirt, angehalten, verderbt oder bekümmert, sondern denjenigen, welche über gemeldtes Magazin bestellt, ohnaufhältlich abgefolgt und dahin befördert werden möge, und in Summa, so wird mehr wohlerwähnter Herr Rheingraf ohne ferners Special-Erinnern alles dasjenige zu thun und zu verordnen wissen, was einem General von der Cavallerie dem löblichen Herkommen und Kriegsgebrauch nach geziemet und wohlanständig ist, damit also oft höchstgedachter I. K. M. und des ganzen Evangelischen Wesens, be-

sonders aber dieser Armee Nutzen, Wohlfahrt und Aufnehmen durch gutes Regiment und rechtschaffene Ordre befördert, hingegen aber Schaden, Nachtheil und Insolenz so viel möglich verhindert und abgeschafft werde; inmassen deshalben in oftgedachtem Herrn Rheingrafen L:d ein besonder gutes Vertrauen gestellt wird. Dess zu Urkund habe ich gegenwärtiges Patent eigenhändig unterschrieben und mit meinem Insiegel bekräftigen lassen. So gegeben und geschehen Benfelden den 2 Novembris 1632.

№ 1044.

Till 1630.

Krigs-Rådets svar på Kongl. Maj:ts öfvergifne punkter.

Uppå de punkter som H. K. M:t hafver Fältherren och Öfverstarne nådigst föreställa låtit uti betänkande att taga och H. K. M:t deras Råd derutinnan meddela, är deras underdåniga förklaring som efterföljer:

Belangandes den *första punkten, huruledes ett Krigs-Råd bäst och beqvämligast må anställas, som årligen kommer tillsammans ordinarie, att öfverväga allt det som krigsväsendet kräfver och vidkommer:*

Så är deras underdåniga betänkande att såsom krigssakerne uti sig sjelfva högvigtige äro, och Riksens välfärd mycket angå, så kräfva de ock sådana personer som dem rätt förestå, och näst H. K. M:ts höga omvårdnad, dem i tid öfverväga, befordra och hos sig hemligen hålla kunna, till dess de uti verket ställda blifva, och fördenskull för rådsamt befunnit, att H. K. M:t nådigst utväljer några få af Öfverstarne, Öfverste-Lieutenanter och Ryttmästare som utöfver det inländske krigsfolket betrodde äre och näst Fältherren och Fältmarskalken skickeligaste kunne befinnas, om sådane högnödige saker att deliberere; men till att administrera justitien, och till att upptaga de saker som kunna appeleras till General Krigs-Rådet, synes dem, att den som deruti præsiderar, förskrifver så många af Öfverstarne, Öfverste-Lieutenanterne, Ryttmästarne och de äldste af Capitainerne närmast vid handen äro, som till en hel nämnd uti krigsståndet behöfvas vilje, och att uti lika måtto uti fält dermed procederes.

2:o *Efter hvad ordning samme personer skola sitta, antingen efter landskapet, åldern eller eljest?*

Så akta de för bäst och tjenligast, att samma personer uppå Riksdagen efter Landskaperne deras säte hafva, såsom ock uti fält

marchere och deras tågordning hålla; men uti Krigsrådet efter som de i tjensten och embeten längst brukade äre, sitta, dock dem som ock uti Riksens Råd härhos brukas, icke härmed præjudicerade.

3:o. *På hvad rum och ställe så och hvad tid på året Krigs-Rådet skall församlas och huru länge de skola vara tillsammans?*

Så akte de för bäst att Krigsrådet den 15 Maj här uti den Konungsliga hufvudstaden Stockholm tillsammans komma, och sig der förhålla till den 15 Juni, helst emedan E. K. M:t här mest residerar och krigssakerne så väl som andre Riksens högnödige ärender här mestadels ordineras och om dess præparation bäst beställas kan.

4:o. *Huruvidt Öfverstarne så ock Krigsrådet skulle administrera justitien öfver folket när de äro uti fält eller hemma, och huruvidt folket skall vara Lands- och Rådsrätten undergifne, att fördenskull Riksrådets och Öfverstarnes jurisdiction describeres och rättegångers process?*

Så är deras underdåniga betänkande att Öfverstarne måga under deras underhafvande krigsfolk, medan de uti fält och uppå befästningarne, i garnisoner, såsom ock på till- och aftog, och emedan de hemmastadde äro öfver lifssaker, så väl som andre ringare ärender dem inbördes emellan tilldraga kunna efter krigsartiklarnas och deras instructions lydelse, döma och eveqvera. Och deruppå uti Krigsrådet hvart år när sessionerne ske, inleverera vissa förseglade domar, huru de justitien administrerat hafva; men uti andra Landssaker, tvister och brott, som emellan dem och andra H. K. M:ts undersåter förorsakas kunna, må de allmänniglig Landslag och häradsting undergifne vara, dock att dermed så tillgår och procederes, som uti H. K. M:ts Instruction Öfverstarne gifven, förmäles.

Hvad Processen anlangar, så synes dem högnödigt vara, att hvar Öfverste uti de landskaper som sitt regemente hafver, en gång årligen tillsammans fordrar folket, på en viss och läglig ort, och dem der krigsartiklarne förehåller, såsom ock då förhöre och åtskilje hvad tvistiga saker dem emellan vara kunna, och skall Öfversten då af sina underhafvande officerare låta krigsrätten besättas, och sedan låta den brottslige af Gevaldigern anklagas, och saken af dem som rätten bekläda, ransakas, skärskådas, dömas och exeqveras. Så synes ock af nöden vara, der E. K. M:t nådigst täckes låta förordna en hel, eller åtminstone half månads tilldelning till folket, när de blifva tillhopa fordrade, på det man må desto bättre utan allmogens tunga och besvär, kunna justitien administrera och folket mönstra, såsom och uti deras vapen och värjor, efter den ordning E. K. M:t deruppå hafver göra låtit, dem exercera.

5:o. *Att ock Apellation ifrån Öfverstarne och deras domar under Krigsrådet beskrifvas, uti hvad ärende, när och på hvad sätt den skall tillstädjas:*

Så synes dem icke för rådsamt att krigsfolket må någon appellation till Krigsrådet tillstädjas, medan de uti fält, garnisoner och på till- och aftåg stadde äro, för den förargelse och missbruk skull, derutaf förorsakas kunde, helst efter ingen execution uti fält sker, utan Fältherrens och Fältmarskalkens, som uppå E. K. M:ts vägnar uti Krigsrådet såsom domhafvande præsidera, vetskap och samtycke bör eller må ske. Men hvad de på till- och aftåg kunna förbryta, förmena de att sådana saker skulle hemställas uti Öfverstarnes, Öfverste-Lieutenanternes och Öfverste-Wachtmeisternes discretion, som dem då anföre, och deras förmän äre, sådant efter deras brott och förseende tillbörligen att straffa låta: men när de sig hemma förhålla, så må den som icke vill sig med sin dom uti sådane saker som lif, lem och ära angå, nöja låta, hållandes dem som i Rätten sitta för partiske och misstänkte, att de honom uti någon måtto för när gjort, appellation till Krigsrådet tillåtas; men icke uti andra ringare saker.

6:o. *Om icke en general-mönsterskrifvare vore af nöden och hvad hans embete vara skall:*

Så synes dem af nöden vara, att en sådan dertill förordnas, som hafver flitigt inseende med mönsterskrifvarne, att de riktiga rullor uppå krigsfolket hålla och honom öfvergifva såsom ock afräkning om deras lön och besoldning med dem gör, hvad de hafva undfångit och de än hafva bör, och deruppå visse anordningar hos Skattmästare och Kammarråd i tid utfordrar och eljest besked förskaffar.

7:o. *Att öfverväga löningsordningen för folket, både ryttare och knektar, officerare och gemene, när de äro hemma och i fält på arbete eller garnisoner och att det må så lämpas, att de någorlunda må kunna blifva behållne och Kronan må kunna det utdraga:*

Deruppå är deras underdåniga betänkande, att Öfverstarne kunna väl låta sig åtnöja med de 2,000 Daler, som de till deras besoldning hafva, när de äro hos deras regementer, men när de af E. K. M:t antingen på befästningar eller någon annan enskildt tjenst brukade blifva, är deras underdåniga och ödmjuka begäran, att E. K. M:t då nådigst ville dem med tio deras tjenare nötorfteligen försörja låta, uti den staden E. K. M:t dem Capitainskap samt tio deras tjenare fria under companier, medan de hos bemälde deras regementer äro,

nådigst

nådigst efterlåtit hafver. Uti lika måtto befinna de, att Öfverste-Lieutenanterne kunna väl låta åtnöja sig med de 1000 Daler, som E. K. M:t nådigst hafver undt dem till deras årliga besoldning, allenast att E. K. M:t nådigst täcktes låta dem njuta tilldelning uppå 4 personer under deras compagnier.

Öfverste-Wachtmästarne och Qvartermästarne låta ock sig åtnöja med den gage, som de härtill haft hafva, allenast deruppå blifver gjordt en förordning, att de sådant riktigt årligen utbekomma, och derhos måga njuta ett compani. De gemene kunna ock väl låta sig åtnöja med en tunna spannemål, 2 daler penningar och 5 alnar kläde, som på dem är förordnat, allenast de sådant årligen riktigt utbekomma kunna och E. K. M:t nådigst täcktes dén förordning göra, hvar de deras hemvister efter hvart landskaps lägenheter hafva skola.

Hvad rytteriet anlangar, befinna de, att de icke kunna sig såsom dem borde med den besoldning de härtill haft hafva, utstoffera, och fördenskull för deras ringa personer akta nödigt vara, der E. K. M:t nådigast täcktes, att deruppå någon förbättring skedde, så att Ryttmästaren med de andra befallningshafvarne och gemene ryttare, medan de äro hemma, denna efterskrefne ordning njuta kunde: neml. Ryttmästaren till fördel 340 Daler, Lieutenanten och Fändriken hvardera 230 Daler, Corporalerne och Mönsterskrifvarne måga blifva vid deras förriga ordning, efter de någorlunda sig dermed begå kunna, Presten, Barberaren, Föreraren och Profossen hvardera till fördelspenningar 15 Daler, och sedan öfver hufvud, så väl öfver- som underbefälet, såsom de gemene, på hvar häst, som uppå dem efter E. K. M:ts nådigst gjorde ordinatio uti mönsterrullan blifver specificerad, årligen penningar 40 Daler; men när de äro på tåg emot fienden, Ryttmästaren om månaden till besoldning 50 Daler, Lieutenanten och Fändriken hvardera 25 Daler, två Corporaler hvardera 12 Daler, Predikanten 8 Daler, Mönsterskrifvaren 8 Daler, Barberaren 10 Daler, Föreraren 6 Daler, Profossen ock 6 Daler, två Trumpetare hvardera 6 Daler, de gemene ryttare på hästen om månaden penningar 6 Daler, och der E. K. M:t nådigast vill, att de hvardera skola en klippare hålla, på densamma om månaden 2 Daler.

Anlangandes den *8:de punkten: hvad officerare och huru många af nöden synes vara:*

Så akta de för bäst, att till den ordningen, E. K. M:t hafver nu folket i låtit exercera, så många officerare, som E. K. M:t dertill allaredo förordnat hafver, vill väl behöfvas, uppå det de desto bättre måge deras underhafvande folk uti god ordning hålla.

(Original-conceptet uti en foliant benämnd: Krigs-Collegii acter anno 1622—1669, i Arkivet på Marieberg).

№ 1045.

Krigsrätts-Staten anno 1630 *).

		Svenske Daler.
1	Sekreterare	800
1	Kamererare och gevärsskrifvare	800
2	Notarier, Svensk	400
	Notarier, Tysk	400
2	Handlingsskrifvare à 300 D:r	600
1	Copist	150
1	Lärsdräng som afcopierar Mönsterrullorne	150
1	Rättegångsväbel	600
1	Profoss	200
1	Enspännare	100
2	Poster à 100 D:r	200
1	Dräng som hafver krigsrätts-salen i akt	80
	Summa	4,480

№ 1046.

Öppet bref för Krigspresterna **).

Vi Gustaf Adolph etc. göre vetterligt, att Vi hafve nådigast ansett och betänkt de presters lägenhet, som under krigsfolket i fält brukade varda, och efter noga ransakning befunnit det de nöd lida, och kunna med det dem tillordnadt är intet underhålla sig, och derföre så förordnat, att en prest skall ifrån dato hafva 4 companier till fot och en 3 companier till häst. Men under allt krigsfolket i ett landskap skall vara en regementsprest. Sedan att allt det, som uti förstone blef presterne uti kammaren tilldelt i gårdar, commiss, årslön, spannemål, månadssold och läning, det skall oförminskadt och oförsnildt behållas och delas dem, som i tjensten brukas, lika emellan, undantagandes en regementsprest behåller sin fördel med utlagorne af ett gäll och annat mer efter consistorialium betänkande, på det ingen härefter må draga sig undan eller längta ifrån sin tjenst, utan hafva sin nödtorft och göra sin kallelse med glädje. Dock om någon åldras och icke förmår följa, skall han för sin tjenst framför andra fordras och främjas. Regementspresten skall, näst Guds ords

*) Stats-Contoret. En foliobok innehållande 1629 och 1630 årens stater och ordningar incomplette. Pergamentmanuscript. Boken är sönderrifven och endast 3 folioblad återstå.

**) Registratur fol. 660.

predikande, sacramentsens utdelande och ett ostraffeligt lefverne, vara förpligtad ställa efter sin Biskops anordning under regementen gudfruktige, lärde och förfarne män, och alltid följa »i här». Ty han skall på tåg och resor granneligen förfara huru Gudstjensten hålles, huru presterne lefva, och hvad capitelsaker förefalla och alltså sitta i capitlet. Han skall med Öfversten eller Öfverste-Lieutenanten skaffa sina medbröder deras tillförordnade del uti ett och annat och hålla mantalsregister år ut och in öfver allt, fliteligen tecknandes, när och under hvad compani någon sjuknar, dör, löper bort, eller fångas, hvilket han, när så fordras, i kammaren lefverera skall. Sammalunda skola presterna göra deras kall, så emot sjuka, som emot helbregda med största flit. Ty finnes någon försummelse eller fel på deras sida, så skola de efter tillbörlighet straffade varda. Förbjuda för den skuld alla officerare i högre och nedrigare stånd, att de presternas del uti ingen måtto ändra eller minska låta. Sammalunda befalle Vi Vårt kammarråd, ståthållare och kammererare, att de hvar och en prestman uti sitt landskap de hemman namngifva och låta inrymma, såsom dem i förstone äro tilldelte vordne, och dem sedan odrifne efter ordningen njuta och behålla låta, der både de samt Våra fogdar, arrendatorer och alla andra, som vederbör, vete sig härefter fullkomligen att rätta. Gifvet Ribbenitz den 9 Octobris anno 1630.

№ 1047.

Anno 1630 den 8 Juni vid Elfsnabben är förordnadt och disponeradt med krigsprester uppå medföljande sätt:

Prester.
1 i Uppland, Westmanland, Berglagen och Dalarne.
1 i Södermanland, Nerike och Wermland.
1 i Östergöthland.
1 i Westergöthland.
1 i Småland.
1 i Norrland.

Samma regementsprester skola hafva till årlig lön och underhåll:

1 Hemman uti viss ränta	20 Daler
Årslön	40 Daler
30 Tunnor Spannemål	$67\frac{1}{2}$ Daler
Commiss för	50 Daler
Dertill ock regale gäll.	
Uti fält om månaden till läning	24 Daler

För det andra skola:

2 Prester vara under hvart och ett reg:te till fot } 3 Prester under rytteriet }	hvardera till årlig Deputat.
1 Hemman om viss ränta	10 Daler.
Årslön	20 Daler.
13 Tunnor Spannemål à 9 m:k	$32\frac{1}{2}$ Daler
Commiss för	30 Daler.
Uti fält om månaden till läning	12 Daler.

№ 1048.

Calmare Slotts stat från Jan. 1631 till Jan. år 1632 *).

Skola hafva om året		Efterskrifne personer.
Lön.	Förter.	
—	$698\frac{3}{4}$	Ståthållaren.
96	60	Predikanten.
600	—	Bokhållaren.
400	—	En skrifvare, bokhållaren till assistens.
400	—	Slottsfogden.
$956\frac{1}{4}$	—	2 Wallmästare.
300	—	1 Byggmästare.
100	—	1 Balberare.
250	—	Verkmästar Henrik Bröten.
240	—	Tygmästaren.
$114\frac{1}{2}$	$45\frac{1}{2}$	Vaktmästaren.
30	$45\frac{1}{2}$	Underfogden.
25	$45\frac{1}{2}$	1 Grofsmed.
16	$45\frac{1}{2}$	1 Hjul- och Lådemakare.
30	$45\frac{1}{2}$	1 Arklimästare.
192	728	16 Bysseskyttar.
20	$45\frac{1}{2}$	1 Trägårdsmästare.
24	91	2 Drängar.
10	$45\frac{1}{2}$	1 Skeppare.
48	182	4 Båtsmän.
50	$68\frac{1}{4}$	1 Snickare.
100	$68\frac{1}{4}$	1 Rustmästare.
20	$45\frac{1}{2}$	Måns Portenär.
36	$176\frac{1}{2}$	3 Slottsutridare.
12	91	2 Kolare (skall stå 1).
40	$45\frac{1}{2}$	Slottsprofossen.
—	$43\frac{1}{8}$	3 Gamla Bysseskyttar.
—	$68\frac{1}{4}$	2 Gamla Drabanter.
360	—	Arklimästaren Erik Johanson.
192	—	Lodjornas föreståndare Per Bahlug.
288	—	6 Båtsmän.
—	1,365	40 Gemene.
—	40	Vax och Papperköp.
—	250	6 Fångars förtäring.
—	600	3 Falkefångare.
$26\frac{1}{2}$	$45\frac{1}{2}$	Murmästaren.
—	$45\frac{1}{2}$	Skarprättaren.
$131\frac{3}{4}$	$64\frac{1}{4}$	Slottsskrifvaren.
5,136	$5,098\frac{7}{8}$	
$10,234\frac{7}{8}$		Clas Flemming. Per Erlandson.

*) Kam.-Coll. handl. i Tornet.

№ 1049.

Riga Slotts stat för år 1629.

		Daler.
	Riga slottsfolk.	
1	Ståthållare	40
1	Stadsmajor	90
1	Stadsmajors Lieutenant	15
1	Stadsgevaldiger	40
3	Hans Drabanter	15
1	Slottsvaktmästare	12
1	Slottsprofoss	8
1	Bokhållare med 2 skrifvare	91 : $21\frac{1}{3}$
1	Proviantskrifvare	40
1	Ränteskrifvare	40
1	Portorio-skrifvare	25
1	Lands-skrifvare	25
1	Cantzelli-skrifvare Räkningekammaren	25
1	Tysk Cantzelli-skrifvare hos Gubernatorn	25 : $10\frac{2}{3}$
1	Fält-secr. hos Generalen	33
1	Fältränte-skrifvare	40
1	Predikant i Clöstret	20
1	Organist i Clöstret	12
1	Klockare	4
1	Portskrifvare	12
1	Lands-Boodh	8 : $21\frac{1}{3}$
1	Slotts-utridare	4
1	Uppsyningsman öfver Strutsarne	25
1	Rättegångs-skrifvare	20
		670 : $21\frac{1}{3}$
	Kockenhusens slottfolk.	
1	Ståthållare	66 : $21\frac{1}{3}$
1	Lands-skrifvare	25
1	Slotts- och Proviants-skrifvare	25
1	Prov.-skrifvare på Efvesten	16
1	Tysk Predikant	10
1	Slotts-timmerman	8
1	Murmästare	6
1	Smed	6
1	Vallmästare	6
		168 : $21\frac{1}{3}$
	Mitaus slottsfolk.	
1	Proviant- och Tull-skrifvare	16
1	Vaktmästare	8
1	Proviant-skrifv. på Nymynde skans	15
		39
	Summa	878 : $10\frac{2}{3}$

	Mantal uppå Riga slotts Arklifolk och deromkring liggande befästningars.	
1	Tygmästare	100
1	Arkli-skrifvare	20
1	Slotts-arklimästare	20
1	Constapel	12
1	Arklismed	8
1	Rustsmed	30
1	Stockmakare med Gesäll	16
1	Plåtslagare	9
1	Slotts-timmerman	8
1	Slotts-arkliprofoss	6
1	God bysseskyttare	6
12	Gemene bysseskyttare	48
	På Kockenhusen.	
1	Arkli-Tygmästare	16
1	Constapel	12
1	Bysseskyttare	4
	På Mitau.	
1	Arkli-Tygmästare	12
1	Constapel	12
1	God Bysseskyttare	6
	På Nymynde skans.	
1	Arklimästare	16
1	Constapel	12
3	Bysseskyttar	4
	På Dünamünde slott.	
1	Arklimästare	12
1	Bysseskyttare	4
	På Kobrån skans.	
1	Arklimästare	12
1	Bysseskyttare	4
39	man. Summa	413

Rulla
på Fält-Arklifolket, ingifven den 26 Oct. 1629.

		R:dr.
1	Capten-Lieutenant	60
1	Fändrik	30
1	Styckjunkare	20
1	Sergeant	20
1	Vagnmästare	20
1	Skrifvare	20
1	Stallmästare	16
1	Profoss	8
8	Constaplar, à hvardera 12 R:dr	96
2	Rotmästare, à hvardera 8 R:dr.	16
3	Underrotmästare, à hvardera 7 R:dr	14
1	Hofsmed	16
1	Hjulmakare	25
1	Timmerman	8
1	Fältsmed	16
1	Smedsdräng	4
1	dräng	4
1	Plåtslagare	12
1		12
4	Gode Bysseskyttar, à 6 Riksdaler hvardera	24
32	Bysseskyttar, à 4 R:dr hvardera	128
65	man. Summa	569

№ 1050.
Assignation des Winter-Quartiers von Obr. Calenbach *).

Demnach von der Königl. Maj:t zu Schweden, unserm allergnädigsten Könige und Herrn, Dero Obristen Calenbach die Städte Woldegk und Stargard nebst dem Stargardischen Amt zu einem Winterquartier assignirt und zugetheilt worden, als wird der Herr Obrister mit seinen 4 Compagnien solche Quartiere ordentlich beziehen, die

*) *Tyska* Registr. fol. 99.

Reuter aufs Füglichste darein logieren und die Anstellung thun, damit Officiere und Reuter aus denselben monatlich ein Quart ihres Soldes oder den Werth dafür, und darüber noch 3 Scheffel Haber und 4 Bund Stroh haben und bekommen mögen, den Bürgern und Landmann keine Beköstigung abdringen, sondern da sie Essen und Trinken bekommen würden, ihnen an ihrem deputirten Quart abziehen lassen wollen. Und nachdem ihm, Herrn Obristen, auf seine vier Compagnien eine volle Quarte, nämlich ein Tausend neun Hundert ein und sechszig Reichthaler oder der Werth hiervon in dem Preise, wie es in den nächst gelegenen Städten gehet, geliefert wird, soll er zusehen, dass er auch ein mehrers nicht nehme, noch durch gebrauchten Unterschleif den Landmann gravire. Ueber das, das Regiment von dem Ueberschuss ergänze und gegen den 1 Mai nächst künftig completire, anders das einige, was er über die effective jetzt befundene Rolle empfangen, ihm in der Königl. Kammer decourtirt werden solle, deswegen allerseits gute Rechnung zu halten.

Und werden demnach die Fürstl. Mecklenburgischen Haupt- und Amtleute, Bürgermeister in Städten und wer in obspecificirten Quartieren zu disponiren hat, die ohnfehlbare Anstellung thun, damit obbesagtem Obristen auf sein Regiment jetzt ernannter Unterhalt und 1,961 R:th ohnweigerlich abgefolgt, und monatlich bis zur anderwärts Königlichen Disposition geliefert, und also Reuter und Officiere beschriebener Massen accommodirt werden, damit die werthe Justiz, welche dann ihm, Obristen, hiermit ernstlich anbefohlen wird, gehalten, und alle Disordre verhütet werden möge. Damit aber obbesagte Summa desto richtiger ausgebracht, und die Anlag auf Edel und Unedel darnach gemacht werde, können sich die Ein- und Untersassen besagter Quartiere an den Königl. Herrn General-Major Dodo von In und Kniphausen nach Neu-Brandenburg verfügen und ihm und dem Herrn Obristen eine richtige Disposition machen, damit keiner von dem Andern über Gebühr gravirt werde und sich diesfalls endlich vergleichen.

Datum Demmin den *) Februari 1631.

---

*) Den 17:de eller 18:de.

№ 1051.

Commission vor Herrn General Baniern wegen Austheilung der Winterquartiere *).

Wir Gustaf Adolph entbieten den wohlgebornen Unsern und Unserer Reiche Rath, General über die Infanterie etc., auch edlen und festen respective fürstlichen Mecklenburgischen Commissarien, Unsern besonders lieben und getreuen Fritz von Ilefeld und Balzer von Jasmund Unsere Gnade und dabei zu vernehmen: demnach Wir durch göttliche Schickung und Gnade Unsere christliche Intention so weit gebracht, dass Wir nicht allein das Herzogthum Pommern aus der unbilligen Gewalt ihrer Bedränger gerissen, sondern auch einen guten Theil des Herzogthums Mecklenburg ihren alten von Gott und der Natur vorgesetzten, aber unbillig entsetzten Erbherren wieder zugebracht haben, dahero nicht zweifeln, die Stände der recuperirten Örter solche Gnade gegen Gott in Demuth erkennen, und beineben gegen Uns und Unsere Soldatesca sich dankbar finden lassen werden, und nachdemmahl an deren Conservation consequentlich ihr der Unterthanen Heil und Wohlfahrt gelegen, die Nothdurft auch an ihr selbsten erfordert, dass der bei dieser unstätigen Winterzeit travallirte Soldat seine Ruhe haben, in die Winterquartiere gebracht, und allda nothwendig unterhalten werden, und also seiner ausgestandenen Mühe und Arbeit Ergötzlichkeit finden möge; versehen Wir Uns demnach, besagte Unterthanen werden sich gutwillig hierzu verstehen, und die einquartierte Soldatesca unterhalten. Damit aber alles mit besserer Richtigkeit und weniger ihrer Beschwerde zugehen möchte, haben Wir die Nothwendigkeit befunden, mit ihrem Rath und Gutachten eine gewisse Ordnung und Disposition machen zu lassen, damit also der Soldat præcise was er zu fordern, und die Unterthanen was sie zu geben haben, wissen, und keiner über die Gebühr belegt werden möchte, und als Wir hierauf eine ordentliche Vertheilung der Soldateska in die Ämter Stavenhagen, Ivenack, Neu-Kalden, Dargun etc. gemacht, haben Wir Euch gnädigste Commission auftragen wollen, mit den Fürstlich Meckleburgischen Haupt- und Amtleuten, Bürgermeistern in Städten, auch denen von der Ritterschaft und Adel, unter besagten Ämtern und Territoriis belegen, wegen des Unterhalts der einquartierten Truppen Reuter und Knechte verhandeln, massen Wir solches hiermit thun und befehlen, dass

*) Tyska Registr. fol. 102.

Ihr, kraft dieses, obbesagte Haupt- und Amtleute, Bürgermeister und den Adel ehestes Tages nach Malchin vor Euch und die interessirten Obristen bescheidet, ihnen dies Unser Begehren notificirt, und die genugsame Disposition machet und verrecessiret; gestalt Wir Uns zu mehrbesagten Contribuenten ernstlich versehen, sie werden auf besagten Tag sich unfehlbar einstellen und also bezeigen, als die unumgängliche Noth und ihre eigene Conservation erfordert, und Wir ausserdem gegen die Widerspenstigen mit militärischer Execution erholen müssen; darnach Ihr Euch und ein Jeder zu richten, und Wir verbleiben etc. Anklam *) Februarii 1631.

---

*) Mellan den 19:de och 21:a

№ 1052.

Fördelning huruledes krigsfolket förmenas att kunna förläggas på efterskrefne orter *).

					Hafra.	Hö.	Halm.
	8	Vitzthums	1,000	—	—	—	—
Ribbenitz och Damgarten	8	Kriegbaums	1,000	—	—	—	—
	4	Rossous	500	—	—	—	—
Barth	4	Chemnitzes	500	—	—	—	—
Land Rügen	8	Erich Soop	900	—	—	—	—
	8	Duwald	1,200	—	—	—	—
	8	Unge Letzles	1,000	—	—	—	—
Stralsund	16	Hastfehrs och Metstakes	1,800	—	—	—	—
	4	Östgöthar fotfolk	500	—	—	—	—
Wolgast	12	Kniphusens	1,000	2,400	—	—	—
Usedom	4	Per Liljes	400	950	—	—	—
Lassan	4	Östgötha ryttare	400	1,156	1,000	400	1,600
	2	Totts och Adrikases	200	1,375	625	200	1,000
	4	Lars Kagges	460	976	—	—	—
Anklam	8	Monroes	600	1,420	—	—	—
	1	Dragoner	200	788	—	—	—
	4	Pauls ryttare	300	980½	750	300	1,200
Ükermünde och Dasenitz	10	Mischefals	800	2,600	—	—	—
	2	Smits och Velmede	290	975	500	200	800
Neuwarp fri.							
	4	Duwalds	400	1,188	—	—	—
Wollin och Cammin	12	Winkels	1,200	4,176	—	—	—
	8	Småländske ryttare	900	2,912	2,250	900	3,600
	8	Finske ryttare	800	2,912	2,000	800	3,200
Treptow	4	Liffländske ryttare	400	1,983	1,000	400	1,600
	8	Burgsdorfs knektar	600	1,858	—	—	—
	8	Wallensteiners	800	2,184	—	—	—
Greiffenberg	4	Curländske ryttare	300	1,983	750	300	1,200
Schlawe	4	Claes Dirichson	400	1,983	1,000	400	1,600

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	—
Rügenwalde	5	Hünigs	500	2,220	1,250	500	2,000
Belgard, Rumelsburg, Gollnow, Regenwalde	4	Damitz	400	1,188	—	—	—
	12	Rhengrefvens	1,200	6,142	3,600	1,200	4,800
Colberg, Cörlin, Cöslin, Bublitz, Polzin, Zanow	12	Baudissins	1,000	6,142	2,500	1,000	4,000
	4	Sam. ryttare	400	1,983	1,000	400	1,600
	8	Dargesses	800	2,184	—	—	—
Gollnow, Gültzow, Massow, Naugard, Plate	8	Halles fotfolk	680	2,184	—	—	—
	12	Halles ryttare	1,000	6,142	2,500	1,000	4,000
Daber, Labes, Wangerin	4	Callenbach		—	—	—	—
Neu Stettin, Bärwalde, Drazig, Schiefelbein, Dramburg, Reetz, Arenswalde	10	Graf von Ortenburg	1,200	4,961	3,600	1,200	4,800
	8	Spenses	1,000	3,184	—	—	—
Stargard, Freienwalde	4	Norrländingar	444	976	—	—	—
	4	Vermländingar	302	961	—	—	—
	12	Herr Teuffels	1,600	4,776	—	—	—
	4	Callenbachs	400	983	1,000	400	1,600
Stettin, Damm, Messenthien, Pölitz, Duchow, Warlang	8	Uppländingar	880	1,881	—	—	—
	8	Carl Hårds	919	1,928	—	—	—
	8	Jöran Johansons	913	1,928	—	—	—
	4	Salomon Adams	424	980	—	—	—
	8	Letzles	870	2,884	—	—	—
	4	Weyssmeyers	400	1,592	—	—	—

*) Kam.-Colleg. i tornet förvarade Krigshandlingar.

№ 1053.

Förslag på Garnisonerne pro anno 1631 *).

	Companier.	Man.		Bröd. T:r.	Öl. T:r.	Ärtor och Kokmjöl. T:r.	Kött och Fisk. L℔.	Smör. L℔.	Smör. ℔.	Salt. L℔.	Salt. ℔.	…enningar på officer. R:dr
Herr Sten Bjelke	24	3,600	Stralsund	1,800	1,800	225	3,600	27	9	27	9	2,9
	4	600	Land Rügen...	300	300	37½	600	4	8	4	8	4
	8	1,200	Ribbenitz och Damgarten .	600	600	75	1,200	9	3	9	3	9
Lars Kagge.	8	1,200	Demmin	600	600	75	1,200	9	3	9	3	9
	8	1,200	Anklam	600	600	75	1,200	9	3	9	3	9
Adam Pens.	8	1,200	Wolgast	600	600	75	1,200	9	3	9	3	9
	4	600	Wollin	300	300	37½	600	4	8	4	8	4
H.CarlBanér	24	3,600	Stettin	1,800	1,800	225	3,600	27	9	27	9	2,9
	4	600	Damm	300	300	37½	600	4	8	4	8	4
	4	600	Garz	300	300	37½	600	4	8	4	8	4
	1	150	Marwitz skans	75	75	9⅜	150	1	2	1	2	12
	2	300	Stargard	150	150	18¾	300	2	4	2	4	24
Erick Hansson:	1	150	Schwedt	75	75	9⅜	150	1	2	1	2	12
	1	150	Oderberg	75	75	9⅜	150	1	2	1	2	12
	8	1,200	Cüstrinsche skants	600	600	75	1,200	9	3	9	3	99
	12	1,800	Landsberg	900	900	112½	1,800	13	11	13	11	1,48
	4	600	Colberg	300	300	37½	600	4	8	4	8	49
	4	600	Stolpe	300	300	37½	600	4	8	4	8	49
	129	19,350		9,675	9,675	1,209⅜	19,350	148	11	148	11	15,99

Gör 16 Regementer.

Förslag uppå Fortificationen
hvad som dertill omtrent behöfves uppå efterskrifne orter.

Lastadie	10,000
Damm	10,000
Segerort	?
Wollin	3,000
Penemünde	2,000
Stralsund	10,000
Rügen	6,000
Damgarten	4,000
	45,000
	15,000 till andre platser.

*) Kam.-Coll. Arkiv i Tornet.

№ 1054.

Förslag uppå efterskrefne Qvarter och Löpeplatser. Actum Tangermünde den 10 Juli anno 1631 *).

		I Pommern.		R:dr.
Calenbach	1	Stolpe	931	
Damitz		Rummelsburg	69	
			1,000	4,025
Baudissin	1	Schlawe	560	
		Gollnow	140	
		Rügenwalde	287	
		Af Rummelsburg	86	
			1,073	4,025
Rhengrefven	1	Belgard	458	
		Regenwalde	244	
		Polzin	177	
		Af Schlauest	73	
		Af Neuen Stettin	48	
			1,000	4,025
Liffländer	1	Treptow	630	
Curländer		Cammin	183	
Östgöther		Wollin	280	
			1,093	4,025
Halle	1	Greiffenberg	420	
		Plate	140	
		Daber	140	
		Labes	140	4,025
		Massow	133	
		Gollnow	32	
			1,005	
Courwille	½	Neueu Stettin	514	2,012½
Ortenburgs	1	Piritz	400	
		Af Gollnow	234	
		Stargard	477	
		Freienwalde	52	
			1,163	4,025
Cochtitski	1	Cöslin	400	
		Cörlin	400	
Wedel		Naugard	400	
			1,200	4,025
H. Tott	1½	Wolgast, Usedom, Greifswald, Grimmen, Franzburg, Gützkow, Loitz, Demmin, Tribsees, Anklam, Uckermünde		6,037½
Sperreuter				
Svenske o. Finske ryttare	1	Land Rügen		4,000
	10 qvarter.			

*) Originalet, å hvars baksida står skrifvet: »Qvarterordningen för Ryttarne», finnes i Riks-Arkivet. Ett lika-lydande exemplar finnes i Kam.-Coll. Arkiv.

Mark Brandenburg.

		Neumark.		
	1.	2.	3.	
	Königsberg.	Soldin.	Landsberg.	
	Schönenflies.	Schiltberg.	Marienwalde.	
	Morin.	Lippen.	Driesen.	
	Küstrinchen.	Berlinchen.	Kalies.	
	Zellin.	Bernoiken.	Schiefelbein.	3.
	Bärwalde.	Niendam.	Reetz.	1. Lif-Churländer och Östgöth.
	Fretze fleck.	Fürstenwald.	Zantoch.	2. H:r Åke Tott.
		Arentswalde.	Friedeberg.	3. H:r Baudissin.
		Tanke.	Woldenberg.	
	Sternbergland.	*Uckermark.*	*Havelland.*	
	4.	5.	6.	
	Zielenzig.	Prenzlau.	Brandenburg.	
	Drossen.	Strassburg.	Rathenau.	
	Sternberg.	Angermünde.	Kiennen.	
	Sonnenburg.	Oderberg.	Zehdenick.	
	Königswalde.	Kloster Curin.	Gransee.	
	Liebenau.	Fürstenberg.	Lindow.	
	Zulich.	Templin.	Nauen.	3.
	Crossen.	Lychen.	Ketzin.	4. Cochtitski och Wedell.
	Neu Laradies.	Feitberg.	Pritzerbe.	
	Reipzig.	Potzlow.	Plauen.	5. Calenbach och Damnitz.
	Reppen.	Neustadt.	Rhinow.	
	Beuten.	Liebenwalde.	Friesack.	6. Gref v. Ortenburg.
			Fehrbellin.	
		Mittelmark.		
	Nieder-Kreis.	8.	Ober-Kreis.	
	7.	B Frankfurt.	9.	
	Bötzau.	Müncheberg.	Lübben.	
	Biesenthal.	A Lebus.	Calau.	
	Bernau.	Fürstenwalde.	Buchholz.	
	Berneuchen.	Müllrose.	Teupitz.	
	Alt-Landsberg.	Fürstenberg.	Storkow.	
	Strausberg.	Friedland.	Sonnenwald.	3.
	Köpenick.	Luberose.	Lossen.	7. Halle.
	Spandau.	Seelow.	Tam.	8. Courville och Sperreuter.
	Wrietzen a. d. Od.	Falkenhagen.	Trebbin.	9. Rhengrefven.
	Buckow.		Belitz.	
	Friedeland.		Treuenbrietzen.	
			Saarmund.	
			Teltow.	
			Mittenwalde.	
		Prignitzerland.		
		10.		
	Ruppin, alt u. neu	Pritzwalk.	Dannenbergerland.	
	Wittstock.	Puttlitz.	Dömitz.	
	Reinsberg.	Stepenitzkloster.	Grabow.	
	Zechlin.	Meienburg.	Neustadt.	
Svenske o. Finske Ryttare.	Wildberg.	Freienstein.		1./10.
	Wusterhusen.	Perleberg.		
	Neustadt.	Stawenow.		
	Havelberg.	Lenzen.		
	Wilsnack.			
	Wittenberge.			
	Heiligengrab.			

Schaffman i Anhalt.

№ 1055.

Quartiere der Cavallerie in Franken *).

1 a	Amt Röttingen und Iphofen.................	Leib-Guardie.
2 b	Rothenfels..	H. Gen.-Lieut. Reg.
5	Homburg am Main............................	H. Gen. Totts Reg.
7	Hartheim und Schweinberg..................	H. Ob. Soop.
6	Gross-Langheim	H. Ob. Stenbock oder Lilje-sparres Reg.
8	Tuerheim (?)......................................	Östgöthar.
10	Turem (?)...	H. Ob.-Lieut. Stålhandske.
9	Markt Bibart	H. Ob.-Lieut. Wunsch.
11	Schaurin und Bitthardt.........................	H. Ob. Wrangel.
4	Laudebach an d. Farbach......................	H. Ob. Dönhoff.
3	Eltman und Trembstatt.........................	H. Ob. Rheingrafs Reg.
12	Münnerstadt	H. Ob. Yslar Reg.
13	Fladungen	H. Ob. Ohms Reg.
15	Jaxtberg...	H. Ob. Sperreuter.
14	Freudenberg.......................................	H. Ob. Cochtitski.
15	Gemeinfelt...	H. Ob -Lieut. Witzleben.

Quartier der Infanterie:

a	Kitzingen...	Graf Nils Regemente.
	Würzburg	} Axel Lilje.
	Cammendorffer und Höchheim mit dem Kloster	
	Oberschwarzach	} Oxenstjerna.
h	Popenleu Kloster	
	Terrach und Heidenfeld.........................	
e	Tettelbach..	Erik Hand.
	Ebenhausen..	Carl Hård.
g	Volkach und Gerlitzhofen.....................	Winkel.
b	Ochsenfurt..	Hebron. Lundsdal.
d	Trimberg	Gen. Baner.
f	Gemünden mit Frauenrode....................	Jobst v. Reihe.
	Königshofen	Hastfehrs.
c	Carlstadt und Remlingen......................	Wildenstein.
	Eisenheim } Ober-, Unter-	Graf von Thurn.
	Bleichfeld }	Hamilton.
	Brosselheim....................	Ramsay.
	Wildtenberg St. Johans Kloster und Brenhausen	Mackai. Monroes.
	Stadt Schwarzach mit dem Kloster	Wallenstein. Hogendorf.
	Minerfeldt an der Saale........................	Guardia.
	Lauringen und Marienburghausen............	Vitzthum. Redwen.
	Wippfeld oder Klingenberg	Artollerie.
	Homberg an der Wehre.........................	General-Officiere.
	Klein Berdorf.....................................	Avanturiers.

*) Riks-Arkivet.

№ 1056.

Quartier-Rolle den 24 December anno 1632 *).

Hauptquartier	Altenburg.
F. G. Herzog Bernhards Brigade	Zeiz.
Gen. Kniphausens Brigade	Delitzsch.
Schwedische Brigade	Merseburg.
Lohausen / Strahlendorf } Brigade	Pegau.
Sachsen-Lauenburg	Wurzen.
Termow	Colditz.
Kriegbaum / Meretich	Grimma.
Tott und Brunman / Görtschi	Nauenhof.
Issenburg, Löbenstein, Erbach	Eisenberg.
Mitzlaws Brigade	Zwickau.

Cavallerie

Hertig Bernhard	Ronneburg. Weida.
Westgothen	Belzig. Lumzig.
Uppländer	Wallenheim.
Finnen	Starkeberg. Cribitschen.
Södermanländer	Beyersdorf. Reichstädt.
Curländer	Vockendorf.
Liffländer	Plöttendorf.
Goltstein / Bullach	Waldenburg. Hohenstein. Serbitz. Glaucha.
Carberg	Schwenkau.
Ysseler	Crimnitsch.
Beckerman	Schmölln.
Öhm / Courville	Werda.
Brandstein / Steinbach / Gr. v. Löbenstein	Meyrana.
Lüneburg Garde	Borna.
Sachsen-Lauenburg	bei Wurzen.
Bruneck	Luckow.
Merode	Taucha.
Artillerie	Artenburg. Heiten.

*) Riks.Arkiv (Oxenstj. Saml.).

№ 1057.

Ordnung des Provianthauses für die Königlich Schwedische Garnison in der Stadt Alten-Stettin.

1.

Erstlich soll ein Provianthaus von gewissen dazu deputirten Leuten, als Marius Westhoff, Proviantmeisters, Johan Beckman, Gregorio Mundino, Dietrich Stadtlander, Knut Daniel Schlegel, Coadjutoren, für 4,000 Mann effective angerichtet, und auf drei Monate fürs erste mit sufficienten Proviantwaaren, so man mit Recht für Kaufmannsgut kann und mag erkennen, versorget werden. Also wenn die Lehnungstage verflossen sind, wegen Mangelung einer oder anderer nothwendigen Waare die Soldaten in keinerlei Noth gerathen mögen, was selbige Personen in ihrem Officio zu Nutzen des Provianthauses bei Leuten aufnehmen, contrahiren und verschreiben, solches soll so bündig und kräftig sein, als wenn es von der ganzen Stadt contrahirt und unterschrieben wäre.

2.

Damit auch hierzu zu gelangen so viel leichter sei, sollen gedachten Provianthauses Privilegia diese sein:

1) Der königlichen sowohl fürstlichen Zoll und Stadtes Anlage in den Proviantwaaren, die effective ins Provianthaus zur See oder zu Land geliefert und aus demselbigen wiederum auf die Königliche Soldateska ordentlicher Weise gewandt und distribuirt werden, befreiet zu sein.

2) Zu Erkaufung der Victualien und Proviantwaaren, so wirklich ins Provianthaus kommen, den Vorkauf um markgänglichen Werth zu haben.

3) In dazu gehörigem Schiff und Landfuhre, wenn Schiffe vorhanden und die höchste Noth es erfordert, vor allen andern Privatpersonen den Vorgriff, auch freien Pass und nöthige Convoi zu haben.

4) In ihrem Provianthandel keine gerichtlichen Processe oder Weitläufigkeiten, noch einige Appellationes zu attendiren oder zuzulassen, sondern summarie de simplici et plano alles eines jedweden Obrigkeit zu entscheiden und paratissimam executionem mitzutreiben.

5) Ihre Vorlage-Bezahlung für alle die Waaren, so ordentlicher Weise auf die Königliche Garnison distribuirt werden, vermöge der im Taxecontract specificirten Werthirung von drei Monaten zu drei Monaten aus Ihr. Kön. M:ts Kammer in baarem Gelde allhie zu empfangen.

Dessen zu mehrer Versicherung versprechen Ihre Königl. Maj:t kraft dieses, dass obbesagte Bezahlung richtig erfolgen soll.

3.

Wer ins Proviantbaus an Geld oder Waaren auf Interesse in Fidem Administratorum et Reip: etwas will vorstrecken, der soll in subsidinm derselbigen Caution 8 auch 10 vom Hundert pro interesse dem Jahr nach zu nehmen zugewiesen haben.

4.

Das Kupferhaus soll pro loco dazu deputiret sein, den Proviant zu assecuriren, und wo man mehr Speicher und Örter dazu benöthiget, soll den Administratoribus der Vorzug in der Miethe vor Andern dazu gegönnt sein und die Miethsgelder 3 Monate.

5.

Die Ausreichung des Proviantes für die Garnison geschieht ins Grosse nach Regimenten- und Compagnien-Zahl auf des dazu Königlichen deputirten Officieren schriftlichen Befehl und Quittung nach vorabgerechneter Mass, was auf einen Soldaten und also consequenter auf eine jede Compagnie oder Regiment wöchentlich an Vivres gehörig. Die Austheilung aber ins Kleine für jedes Haupt und Person geschieht von den Officieren, und haben damit die Provisoren des Proviantbauses nichts zu schaffen.

6.

Damit der Proviantvorrath vor Dieberei und Raub verwahret bleibe, soll stets eine Wache bei Tag und Nacht vor dem Proviantbause gehalten werden.

7.

Die Weide für Ochsen, Kühe, Schafe, Schweine soll auf den Müllen und der Knochenhauer, wiefern in den Bergelungischen und andern Stadtbrüchern frei sein.

8.

Heu, Stroh, Fütterung zu Unterhaltung des Viehes soll in sicheren Örtern und Scheuern, da es vor Feuerwerfen und Brand verwahret, enthalten werden.

9.

Die Administratores sollen Acht haben, dass nicht allein Korn, *sondern* auch Mehl, Brod und Zwieback allzeit im Proviantbause, *weil* man öfters nicht kann gemahlen bekommen, vorhanden sei,

auch dass im Nothfall mehr Rossmühlen in der Stadt angerichtet werden.

10.

Die Schiff- und Landfuhren, so dem Provianthause wirklich inserviren, sollen zu keinem anderen Gebrauche abgefordert oder hinweggenommen werden.

11.

Den Königlich Schwedischen Classoriis und Officieren soll durch Patenta anbefohlen werden, den Stettinschen Proviantschiffen und Wagen alle Förderung und Hülfe, auch Schutz und Geleite vor feindlicher Gefahr, See- oder Landraub zu thun.

12.

Die wirkliche Provision und Gebrauch des Provianthauses gehet an von dem 23 Martii dieses 1631 Jahres, und soll 3 Monate lang obbesagter Massen zum Versuch vorgestanden und versorget werden.

Giebt Gott auch Gnade, dass inmittelst Friede wird, und Garnison in Stettin verbleibt, cessirt auch damit alsfort das Proviant-haus und desfalls ausgereichte Verwaltung. Würde aber die Garnison länger als 3 Monate continuirt und es befände sich, dass auf solche Weise mit dem Proviant man nicht fortkommen könnte, soll alsdann von Ihr. Kön. Maj:t Deputirte und einem ehrenfesten Rath dieser Stadt, welcher auf sich genommen hat Roggen (?) wider Erstattung des Provianthauses zu versorgen wegen anderer Mittel tractiret und geschlossen werden.

13.

Von dem Tage an, da die Garnison aus dem Provianthause zu versorgen angefangen wird, hört wiederum die Lehnung gänzlich auf. Actum Stettin den 23 Martii 1631.

In Abwesenheit hochgedachter I. Kön. Maj:t meines gnädigsten Königs und Herrn, und auf Dero gnädige Ratification hat dieses um mehrer Sicherheit halber I. K. M. am Fürstlich Pommerschen Hofe bevollmächtigter Legat mit seiner Subscription bestätigen wollen.

Carl Baner.

№ 1058.

Patent für Proviantmeister Zacharias Nawern, um Victualien aufzubringen *).

Wir Gustaf Adolph etc. thun kund hiermit, dass Wir dem ehrenfesten Unserm Proviantmeister Lieut. General und getreuen Zacharia Nawern gnädigsten Befehl geben, zu Behuf Unserer Königl. Armee eine erkleckliche Anzahl Brod, Bier und andere Victualien aus den Fürstlich Mecklenburgischen Ämtern, als Stargard, Strelitz, Wandzke, Wesenberg, Fürstenberg, Broda, Stavenhagen, Penzlin, Waren, Ibenow, Plage, Falberg, etc. aufzubringen, und hinfüro täglich in das Hauptquartier, oder wo Wir ihm Anweisung thun lassen werden, zu liefern; sinnen demnach an alle und jede besagtes Amtes Einwohner und Untersassen, edel und unedel, sonderlich aber die Fürstlich Mecklenburgischen Haupt- und Amtleute, Bürgermeister und Räthe in den Städten, sowohl die Edelleute sammt und sonders, sie wollen gedachtem Zacharia Nawern in demjenigen, was er Unsertwegen und auf Unsern Befehl zur Proviantirung Unserer Armee, Städte und Plätze, anordnen wird, gebührend an die Hand geben, die aufgelegten Vivers, es sei Brod, Bier oder Getreide, unweigerlich einliefern, und an Ort und Stelle, da solches hinzubringen, mit ihren Wagen und Pferden führen, und hierinnen keinerlei Weise widerlich oder saumselig erscheinen; gestalt Wir Unsern Beamten, Commandeuren, hohen und niedrigen Kriegsofficieren und Angehörigen hiermit befehlen, ihm, Zachariæ Nawern, auf Anforderung wider die Saumseligen hülfliche Hand zu bieten, auch sonsten alle Beförderung, so viel an ihnen lieget, zu erweisen, bei Vermeidung Unserer schweren Strafe und Ungnade. Neubrandenburg **) Februarii 1631.

№ 1059.

Patent für Cap. Sievert um nothwendige Provision für die Kön. Armee von den Landsassen aufzubringen ***).

Wir Gustaf Adolph etc. entbieten den edlen, festen Unsern lieben besondern, denen von der Ritterschaft im Loitzischen, Clempenowschen, Treptowschen, Stolpischen und Demminschen Districten, wie auch im Brandenburgischen Werder, Unsere Gnade, und fügen

*) Tyska Registr. fol. 76.
**) *Mellan d. 1:a och 3:je.*
***) *Tyska* Registr. fol. 91.

Euch hiemit zu vernehmen: demnach Wir mittelst göttlicher Verleihung und glücklichen Success Unsrer Waffen es nunmehr dahin gebracht, dass der Feind mehrentheils von Euren Grenzen vertrieben, und Ihr dadurch in die vorige Libertät gesetzt worden, als zweifeln Wir keineswegs, Ihr werdet zu fernerer Persequirung Unsrer von Gott verliehenen Victorie Uns die hülfliche Hand bieten, und mit nothwendigem Zuschub für Unsere Armee nach äusserster Möglichkeit assistiren; als Wir nun zu solchem Ende im Werk sind, die Belagerung der Stadt Demmin vorzunehmen. und zu Vollführung und Befördedung dieses dem gemeinen Wesen sowohl als diesen Landen und Euch selbst zum Besten gereichenden Werks, Eurer Hülfe und Assistenz mit Anschaffung nothwendiger Provision benöthigt, als haben Wir gegenwärtigen Unsern lieben besondern Capitain Sievert zu Euch abgeordnet und ihm gnädigst Commission aufgetragen, dass er wegen eines gewissen Unterhalts für Unsere Armee, als nämlich für jede Hufe $\frac{1}{4}$ Tonne Bier, $\frac{1}{4}$ Tonne Brod und 4 Scheffel Haber zur bevorstehenden Belagerung mit Euch handeln und schliessen solle; gesinnen und begehren demnach an Euch gnädigst, dass Ihr auf Vorzeigung dieses Unsers Briefes die unfehlbare Anstellung thun wollet, damit so viel Provision, wie obgedacht, an Brod, Bier und Haber gemacht, und ohne einigen Verzug in unser Lager vor Demmin geliefert und angeschaffet werden möge. Solches wie es Unserer Armee unumgängliche Nothdurft, und Eure selbsteigne Conservation erfordert, als werdet Ihr hierin Eure Affection gegen Uns und das gemeine Wesen unfehlbar erweisen, wollen auch solches gegen die Gehorsamen mit Königl. Gnaden zu erkennen, die Ausbleibenden aber und Ungehorsamen mit militarischer Execution anzuhalten und zu verfolgen unvergessen sein. Darnach sich ein Jeder zu richten. Urkundlich etc. Loitz *) Februarii 1631.

*) Sannolikt den 16:de.

Till styckegjutningen behöfves.

				Råkoppar.			Gårkoppar.			Messing			Tenn.			Summa.		
				Sk℔	L℔	℔	Sk℔	L℔	℔	Sk℔	L℔	℔	Sk℔	L℔	℔	Sk℔	L℔	℔
	Batteristycken.	Sk℔.	L℔															
1	48-pundigt stycke	à 27	—	11	—	—	16	—	—	1	7	—	1	7	—	29	14	—
1	24 d:o d:o	à 20	—	7	16	—	12	—	—	1	2	—	1	2	—	22	—	—
1	12 d:o d:o	à 10	—	4	—	—	6	—	—	—	10	—	—	10	—	11	—	—
	Fältstycken.																	
1	24-pundigt stycke	à 9	—	4	8	—	5	—	—	—	5	—	—	5	—	9	18	—
1	12 d:o d:o	à 5	—	2	10	—	2	12	—	—	4	—	—	4	—	5	10	—
1	6 d:o d:o	à 4	—	2	—	—	2	2	—	—	3	—	—	3	—	4	8	—
1	3 d:o d:o	à 3	—	3	—	—	2	2	—	—	2	—	—	2	—	3	6	—
1	24 d:o stormstycke	à 1	12	—	16	—	—	17	4	—	1	—	—	1	—	1	15	—
	3 d:o nye invention	à —	18	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
	Skeppsstycken.																	
1	Långt 24-pundigt stycke	à 15	—	6	17	—	8	—	—	—	16	—	—	16	—	16	10	—
1	24-pundigt stycke	à 9	—	4	8	—	5	—	—	—	5	—	—	5	—	9	18	—
1	12 d:o d:o	à 6	—	2	—	—	4	—	—	—	6	—	—	6	—	6	12	—
1	6 d:o d:o	à 5	—	2	—	—	3	—	—	—	5	—	—	5	—	5	10	—
1	3 d:o d:o	à 4	—	2	—	—	2	2	—	—	3	—	—	3	—	4	8	—
1	2 d:o d:o	à 3	—	1	—	—	2	2	—	—	2	—	—	2	—	3	6	—
1	1 d:o d:o	à 2	—	1	—	—	1	1	—	—	1	10	—	1	10	2	4	—
1	48 d:o stormstycke	à 3	—	3	—	—	2	—	—	—	3	—	—	3	—	3	6	—
1	24 d:o d:o	à 1	12	—	16	—	—	17	4	—	1	—	—	1	—	1	15	—

№ 1061.

Ordning uppå styckegjutningen på 2 ugnar uti 5 veckor; en gjutning vill behöfva: *)

Hvar gjutning ifrån den 1 Augusti till den 7 September: är 5 veckor.

	väga:
12-pundige stycken 12	72 Sk:pd.
24-pundige stormstycken 18	28 Sk:pd.
S:a	100 Sk:pd.

Dertill:

Råkoppar och styckegods	90 Sk:pd.
3 L℔ på ett Sk:pd afgång, halfparten styckegods	15 Sk:pd.
Tenn	10 Sk:pd.
S:a	115 Sk:pd.

Löper det som dertill behöfves:

130	Brygg ved	ved 1 m:k	32	Daler	16	öre.
14	Läster kol	Lästen 6 m:k	21	»	—	»
12	Tunnor aska	T:a 3 m:k	9	»	—	»
1	L℔ vax	för	10	»	—	»
3	L℔ talg	L℔:det $2\frac{1}{2}$ D:r	7	»	16	»
7	L℔ hampa	L℔:det 1 D:r	7	»	—	»
10	Ringar ståltråd	Ring 2 D:r	20	»	—	»
200	Lass sand	Lasset 4 öre	37	»	16	»
100	Lass lera					
			144	Daler	16	öre.
Till 16 Bössegårdsdrängar och Bysseskyttar om månaden tillhopa 96 D:r, löper i 5 veckor			120	»	—	»
Mitardes, styckegjutare, med sine söner om månaden 42 D:r, löper i 5 veckor			52	»	16	»
2 Mästersvenner, hos mäster Anders hafva varit			52	»	16	»
		Summa	369	»	16	»

Skeppundet kostar 3 Daler 22 öre $5\frac{1}{3}$ p:r.

№ 1062.

Contract med Stigert och Petter Cahum om styckegjutning af råkoppar **).

Vi Gustaf Adolph m. m. göre vetterligt, att såsom Vi nådigast hafve låtit ompræsenterat Våre trogne undersåtare, bergsmännen vid Vårt Store kopparberg en styckegjutning att anställa dersammastädes af råkoppar: alltså hafve efterskrefne Våre trogne tjenare och undersåtare, de ädle, välbördige och försigtige, David von Stigert, Vår Bergsöfverste, och Petter Cahum underdånigst för Oss andraga låtit, att de till en prof från datum till Johannes ett hundrade skeppund uti tolf- och sexpundige stycken gjuta och förfärdiga låta wele. Hvilket deras underdåniga tillbud Vi nådigast hafve upptagit och

*) Originalet i Stats-Contoret bland 1625 och 1626 årens stater o. ordningar. Afskrift i Kam.-Coll.
**) Registr. fol. 77.

samtyckt på efterföljande villkor, nemligen: att Vi ville låta väga i kopparbergsvåg i gjutne stycken af begge sorterne, sedan de vid Sätra äro borrade, »vangjorde», beskjutne, riktige och starke befundne, och af Våre ståthållare dersammastädes accepterade, trettio och fem Riksdaler in specie; och emedlertid Vi kunna göra förordning på R:dne, vele Vi, på det de icke skola blifva uppehållne med betalningen, låta gifva dem 14 m:k kopparmynt för hvar R:dr, hvilke penningar Våre kopparköpare på bemälte Vår Ståthållares vid Sätra advis, dem tillställa och leverera skall, efter handen, som stycken blifva af honom accepterade till; der Våre Kammarråd, Ståthållare, Cammererare, kopparköpare och alle andre, vete sig att efterrätta. Datum Garpenberg den 21 Februari 1630.

№ 1063.
Krutarbetande.

		Saltpeter.		Svafvel.		Hassel- eller Lindkol.	
		L℔	℔	L℔	℔	L℔	℔
Behöfves till 1 Sk:pd eller 20 L℔.	Körnekrut	14	$13\frac{1}{2}$	2	$13\frac{1}{2}$	2	$13\frac{1}{2}$
	Slangkrut	13	$16\frac{2}{13}$	3	$1\frac{7}{13}$	3	$7\frac{7}{13}$
	Stenbyssekrut .	13	$6\frac{2}{13}$	3	$16\frac{9}{13}$	3	$1\frac{7}{13}$

När man icke hafver svafvel tillfyllest, så kan man taga $\frac{1}{3}$ mindre svafvel och föröka så mycket på saltpetret. Och bör med rätta ingen afgång vara med krut; dock hafva de afgång på Sk℔ $1\frac{1}{2}$ L℔ och stundom mindre.

I Sverige finnas 22 och i Finland 12 saltpeterbruk, hvilka årligen tillverka 175 Sk℔ saltpeter = 70,000 ℔, gör 23 läster och 4 L℔; 293 ℔ saltpeter behöfves till 400 ℔ eller 1 Sk℔ krut.

№ 1064.
Krut, Lunta och Lod uppå ett regemente efter complett krigsordning på 576 musketterare.

	K r u t.				Bly.	Lunta.	Blylod för bly.		
	Pund.	Läst.	Tunna.	Pund.	Skepp:	Skep:d.	Sk℔	L℔	m:k
1 compani	360	—	1	110	1	$1\frac{1}{2}$	—	16	$17\frac{1}{2}$
1 reg:te på 8 comp.	2,880	—	11	130	8	12	—	—	$6\frac{2}{3}$

№ 1065.

Lista på rörsmederne uti Sverige *).

Uppland: Factor Olof Persson:

Gummund Person.
Anders Nilsson.
Lars Anderson.
Hendrik Hendrikson.
Peder i Grelsbo.
Johan i Åby.
Thomas i Labbe.
Hans i Fallenbo.
Matts i Gåffwestebo.
Anders i Slarsbo.
Olof i Larsbo.
Olof i Harfvel.
Bengt i Ingelsbo.
Erich i Fallene.
Hans i Sund.
Mats i Åkerby.
Michel Booson i Skållebo.
Erich i Gubbo.
Olof i Hågålen.
Per i Morkulla.
Anders i Pässareby.
Erik Bertilson i Grantorp.

Uti Nerike äro:

Pipesmeder	16
Låssmeder	4
Beredare	0
Stockmakare	10
Gaffelsmeder	5
Bårare	4
Slipare	4
Tyembmakare (?)	5
Musk.-Beslagare	4

I Jönköpings factori göres årligen:

Musketer	400

I Norre-Telje göres årligen.

Musketer	2,000

Westmanland: Factor Olof Persson.

Erik i Kolstad.
Bengt i Carleby.
Michel i Björk.
Anders i Nesta.
Per Larsson i Öfversta.
Jöns i Kifversta.
Michel i Ulunda.
Jacob i Danschebo.
Erik i Mootebo.
Lasse i Hennered.
Johan i Hennered.
Jöns i Lööt.
Joenn i Löskestad.
Erik i Löskestad.
Nils i Boda.
Mats i Edsberga.
Anders i Broby.
Bengt i Broby.
Erich i Ynestad.
Johan i Helleby.

An 6
26

Uti Helsinglund: Factor Nils Thomasson och arbetas der årligen och äre 25 smeder.

Musketer	6,000
Pikar	7,000
Gafflar	8,000
Bandeler	4,000
Svinsdubbar	1,000 par.

Summa uppå Musketerne som årligen kan förarbetas uti efterskrifne orter:

22	Uppland	1,000 —	83
20	Westmanland	1,000 —	83
	Nerike	2,000 —	166
	Helsingland	6,000 —	500
	Norrköping	4,000 —	333
	Norrtelje	2,000 —	166
	Jönköping	400 —	33
		16,400	1,364

*) Kam.-Coll. i Tornet förvarade Krigshandlingar.

№ 1066.

Anno 1630 den 30 Januari *).

Är ransakadt med smederne i Arboga om deras betalning, arbete och besvär, de[i] de samteliga hvar för sig på nedföljande sätt förklarat hafva:

Först berätta de, att de bekomma för hvarje ryttareharnesk med Pott, Rygg och 8 Daler kopparmynt, och ändå sjelfve skaffa sig plåtar skeppundet för 20 Daler.

Sammaledes Soldateharnesk med rygg, bröst, pott och tasker för 80 Daler.

För 1 Bardisan betalar Lois .... 7 m
1 Värja .... 8 m
1 Svinsfedder .... 1 ör
1 Soldat Pott .... 5 m

Sedan hafva de nu till dato färdige:

Uppå gam. beslut. conto. Har-nesk. St.	Derup-på hafv. att for-dra.		Rytt.-Harn. à 8 D:r. St.	Sold.-Harn. à 8 D:r. St.	Storm-hattar à 5 m:k. St.	Gör i pennin-gar:	Deruppå betalt. Plåt. Sk℔.	Deruppå betalt. Gör i Daler.	Res än
45	D. 200	Mäster Wellam....	80	30	300	1,255	17	340	9
46	D. 200	Mäster Gjerdt	8	30	74	396½	7	140	2
30	D. 100	Mäster Otting......	4	50	100	557	11	220	3
33	D. 210	Hendrik Larsson ...	75	20	—	760	14	280	4
51	D. 200	Mäster Coley	74	18	—	736	10	200	5
32	D. 90	Mats Knutson	48	8	—	448	8	160	2
32	D. 110	Per Björneson......	56	12	—	544	8	160	3
36	D. 60	Erik Erichson	20	—	—	160	3	60	1
24	D. 70	Michel	56	—	—	448	8	160	2
100	D. 400	Mäster Melchier....	100	20	100	1,085	11	220	8
27	D. 30	Mats Unger.........	12	—	27	129¾	5	100	
16	D. 70	Anders i Köping ..	16	—	—	128	4	80	
18	D. 60	Fredrik ibidem	—	—	—	—	—	—	
490	1,800		549	188	601	6,647¼	—	2,120	4,5
			490						1,8
			1,039						6,3

Derhos besvära de sig, att de skole utgöra all borgerlig skatt, undantagandes manspenningarne.

Item, att de hafva ingen som de kunna förbära deras saker och besvär.

Hafver Erich Gudmunson hos sig i förråd Cyrass.... 26 o. 250 ryttareharnesk
Musketer 80
Pampar.. 200
Yxor, Hackor, Pickor } 500

Förbemälte 11 smeder i Arboga säga sig kunna förfärdiga till Majum, så fra[m] *efter* deras arbete straxt betalte blifva: Soldateharnesk 2,000.
Stormhattar... 3,000.

*) Kam.-Coll. i tornet förvarade Krigshandlingar.

№ 1067.

Hos undertecknade smeder vid Arboga äro efterskrefne saker färdiga *).

	Bardisaner.	Klingor.	Spadar och Pickor.	Yxor.
Michel Mattson	120	—	—	—
Joen Pållson	120	—	—	—
Toll Östenssen	100	—	—	—
Mårten Mattson	120	—	—	—
Carl Larsson	—	400	—	—
Bengt Joenson	—	200	—	—
Per Klingesmed	—	200	—	—
Östen Larsson	—	100	—	—
Olof Larsson	—	—	230	—
Carl Torssen	—	—	80	—
Oluf Perssen	—	—	160	—
Jöran Clemmetsen	—	—	160	—
Nils Anderson	—	—	460	—
Per Mattson	—	—	160	—
Per Nilsson	—	—	160	—
Lars Erichson	—	—	160	—
Oluf Larsson	—	—	80	—
Henrik Eskilson	—	—	40	—
Henrik Hansson	—	—	230	—
Henrik Mattson	—	—	80	—
Mårten Hansson	—	—	80	—
Anders Hansson	—	—	80	—
Pål i Östanå	—	—	—	200
Tomas Persson	—	—	160	—
	460	900	2,320	200

460 Bardisaner	à 7 m:k	—	805 : —
900 st. klingor	à 20 öre	—	562 : 16
2,320 spadar och pickor	à 8 öre	—	580 : —
200 Yxar	à 8 öre	—	50 : —
			1,997 : 16

Jern	60 Sk℔ à 7 D.	420
Stål	4 Sk℔ à 8 D.	32
		452
Rester		1,545½

№ 1068.

Gevär efter ordning och sedvanligt bruk på åtskillige companier och regementer att utdela.

	Musketer.	Bandolerer.	Gafflar.	Värjor.	Pottar.	Vapen m. Kragar.	Pikar.	Bardisaner.	Trummor.
1 Compani	72	72	72	126	126	54	54	6	2
1 Regementet på 8 comp.	576	576	576	1,008	1,008	432	432	48	16

*) Kam.-Coll. i tornet förvarade Krigshandlingar.

№ 1069.

Efterskrefne persedler fattas och måste inköpas till 1630 års fält- och skepps-stat, neml.:

		Daler.	Öre.
Till Carduser	45 Ris Regalpapper à 10 D.	450	—
Till 68 Vagntäcken	1,224 alnar Kläde, alnen à 10 mark	3,060	—
	2,000 alnar Lärft, alnen à 5 ören	312	16
	Arbetslön för stycke, 5 mark	85	—
Till 1,000 Jordsäckar	3,000 alnar Lärft, à 5 ören	468	24
Till 750 Selar, 1,000 Betsel, 106 Krutsäckar, 1,000 Bukgjordar	450 kalkade hudar, à 7 Dal.	3,150	—
	1,000 alnar Lybsk grått eller Saltewäf (?) à 5 mark	1,250	—
	Arbetslönen för huden, 10 mark	1,125	—
Till Lemonetagel, Släpe-cordeler, Krane-linor o. Selesträngar	40 Sk℔ Hampa, à 60 Dal.	2,400	—
	Hampa-spinnarelönen, Sk℔:det 6 Dal.	216	—
Till 6- och 3-℔:dige granater på skeppen	10,000 Tegelpottar, à 2 ören	625	—
Till Fältstaten	5,700 Koppargranater allenast gjutarelönen, st. 10 ören	1,781	8
Till Muskete-lod	400 Musketelods Ottingar, à 12 ören	150	—
Allenast gjutarelönen för	38 Petarder om 76 L℔, à 4 Dal.	304	—
Till Skeppsflottan	200 saltade Hudar, à 6 Dal.	1,200	—
	200 Fårskinn, à 2 mark	100	—
Till Fältstaten	200 Hudar, à 6 Dal.	1,200	—
	400 Fårskinn, à 2 mark	200	—
	10 T:r Tjära, à 5 Dal.	50	—
	40 L℔ Ljus, L℔ à 8 Dal.	320	—
	40 st. Lycktor, à 6 mark	60	—
Allenast gjutarelönen till Skeppsflottan	22 Sk℔ Rullebly, à 4 Daler	80	—
	Summa	18,595	16

Afkortas:

För kläde	3,060
Blifver igen	15,535
	18,595

№ 1070.

Beställes från Arboga *).

8,000	Skyfflar och spadar		
3,000	Hackor och pickor		
3,000	Yxor		
	Små stormkedjor	54	stycken, hvar om 4 famn. länge
	Jernstörar	30	
	Kofötter	23	
	Knöster	30	
	Lodformar	30	
	Jerngrytor	10	
	Stångjern	40	Sk⊄
	Stål	4	Sk⊄
	Hela Bräcklingor	1,000	
	Halfva Bräcklingor	1,000	
	Tynnings Spik	1,000	
	Tvebrett Spik	8,000	
	Enbrett Spik	8,000	
	Hästeskor	5,000	gånger
	Söm	9,540	gånger
	Palisad-pinnar	145,000	
	Ståltråd	60	Ringar
	Munstycken	1,000	
	Hele Krokringar	1,500	
	Spännringar	20,000	

Lod.

24-pund. Lod.	Runde	410	—	2,000
	Pike, Kedje, Saxe	270	—	1,000
12-pund. d:o.	Runde	1,000	—	1,000
	Pike, Kedje, Saxe	800	—	800
6-pund. d:o.	Runde	12,489	—	12,000
	Pike, Kedje, Saxe	8,090	—	8,000
3-pund. d:o	Runde	10,000	—	10,000
	Pike, Kedje, Saxe	459	—	2,000
2-pund. d:o	Runde	5,000	—	5,000
	Pike, Kedje, Saxe	500	—	2,000

Ihålige lod till Fyrbollar och att brukas på skeppsflottan.

100-pundige	100	—	50
96 d:o	100	—	50
48 d:o	300	—	100
24 d:o	300	—	200
12 d:o	1,000	—	400
6 d:o	2,000	—	1,000
3 d:o	2,000	—	1,000
3 d:o	2,000	—	—
Lod	7,800	—	—

*) Kam.-Coll. Arkiv uti Tornet. — Obs.: Denna förteckning står på baksidan af »Listan på på persedlar, som måste inköpas för 1630 års fält- och skepps-stat».

№ 1071.

Förslag på de stycken, som ännu fattas till dato den 13 Januari 1630.

Pund.		St.		Sℓℓ		
24	Batteristycken	8	à	20	—	160
24	Skepps-stycken, långa	3	à	15	—	45
24	Lätta stycken	8	á	9	—	72
6	Skepps-stycken	19	à	5	—	95
	Fyrmörsare till ?	60	à	½	—	30
3	Regements-stycken	10	à	1	—	10
	Petarder	30	à	⅕	—	6
						418

Deruppå i förråd:

Uti Archeli	159 Skℓℓ 7½ Lℓℓ
Hans Metardus	33 Skℓℓ — »
	192 Skℓℓ 7½ Lℓℓ
	225 » 12½ »

№ 1072.

Arkeliet i Preussen *)

per Balance; Debet till Preussiske Balance för efterskrefne Ammunitions- och Arkelipersedlar som på nederskrefne befästningar, efter 1629 års Arkli-Book till inventarium finnes behållne den 2 Januari anno 1630, efter som Hinrich Anderssons inlagda lista förmäler, neml.:

Pundige.		Elbing.	Pillau.	Brunsberg.	Höfft.	Fischhusen.	På Strusser o. Galejor.	Summa.	Anmärkning.
	Kopparstycken.								
24		23	8	—	2	—	—	33	3 söndr.
16		6	—	—	—	—	1	7	1 söndr.
12		11	—	—	—	—	4	15	—
10		2	—	—	—	—	—	2	—
8		—	—	Koppar 1	Jern 1	—	—	2	—
6		6	—	Koppar 1	Jern 1	—	4	12	1 söndr.
5		—	—	Koppar 1	Jern 2	—	1	4	—
3		7	—	3	—	—	—	10	—
2:1		11	2	13	2	—	4	32	—
½		1	—	—	—	—	—	1	—
24	Stormstycken	16	—	—	Jern 3	—	—	19	3 söndr.
	Fyrmörsare	6	—	—	—	—	—	6	—
	Falkoner	—	—	—	—	—	12	12	—
	Mershakar	2	—	—	—	—	14	16	—
6	Jernstycken	4	9	3	9	6	—	31	—
3	Jernstycken	16	8	13	—	6	—	43	—

*) *Finnes i Pryss.* Journal anno 1630 N:o 14, bland Kam.-Coll. Handl. i Arkivet å Marieberg.

Pundige.		Elbing.	Pillau.	Brunsberg.	Höft.	Fischhusen.	På Strussen och Galejor.	Summa.	Anmärkning.
	Fält-lådor *).								
24		34	9	—	2	—	—	45	—
16		6	—	—	—	—	1	7	—
12		12	—	—	—	—	4	16	—
10		9	—	—	—	—	—	9	—
8		—	—	1	1	—	—	2	—
6		10	9	4	10	6	4	43	—
5		—	—	1	2	—	1	4	—
3		23	8	16	—	6	—	53	—
2:1		11	2	13	2	—	4	32	—
$\frac{1}{2}$		1	—	—	—	—	—	1	—
24	Stormstycke	16	—	—	3	—	—	19	—
	Fyrmörsare.............	1	—	—	—	—	—	1	—
	Föreställare	50	7	—	2	—	—	59	—
	Ladd-Skyfflar.								
24		23	7	—	2	—	—	32	—
16		6	—	—	—	—	1	7	—
12		11	—	—	—	—	4	15	—
10		2	—	—	—	—	—	2	—
8		—	—	1	1	—	—	2	—
6		10	9	4	10	6	4	43	—
5		—	—	1	2	—	1	4	—
3		23	8	16	—	6	—	53	—
2:1		11	2	13	2	—	4	32	—
$\frac{1}{2}$		1	—	—	—	—	—	1	—
24	Stormstycken	16	—	—	3	—	—	19	—
	Lod.								
24		4,190	1,500	—	2,140	—	—	7,830	—
16		2,260	—	—	—	—	—	2,260	—
12		2,013	—	—	404	—	250	2,667	—
10		490	—	—	—	—	—	490	—
8		1,000	—	—	225	—	—	1,225	—
6		1,600	180	500	1,500	—	—	3,780	—
5		400	—	100	—	—	—	500	—
3		2,200	610	400	—	—	—	3,210	—
2		200	—	—	—	—	—	200	—
$\frac{1}{2}$		—	—	2,000	—	—	—	2,000	—
	Krut ....Läster	$30\frac{1}{3}$	$1\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{3}$	2	$\frac{1}{3}$	—	$36\frac{1}{2}$	—
	Lunta ...... Skeppund	316	24	14	9	—	—	363	—
	Musköttelod . Ottingar	206	8	11	26	5	—	256	—
	Bly ....Skeppund	61	4	9	10	—	—	84	—
	Förderfvadt krut...T:r	5	—	—	—	—	—	5	—
	Saltpeter ....T:r	8	$\frac{3}{4}$	—	1	—	—	$9\frac{3}{4}$	—
	Svafvel ....T:r	13	$1\frac{1}{2}$	—	—	—	—	$14\frac{1}{2}$	-
	Rustvagnar.............	13	—	—	—	—	—	13	odugl.
	Blockvagnar............	7	—	—	3	—	—	10	—
	Lodkärror	1	—	—	—	—	—	1	—
	Vagntäcken	10	—	—	—	—	—	10	odugl.

*) Fältlavetter.

	Elbing.	Pillau.	Brunsberg	Höft.	Fischhusen.	På Strusser och Galejer.	Summa.	Anmärkning.
Mjölkrut .... Tunnor	9	—	—	—	—	—	9	—
Selar och Strengar	150	—	—	—	—	—	150	odugl.
Skyfflar och Spadar	1,500	110	50	500	—	—	2,160	—
Hackor och Pickor	4,100	422	50	696	—	—	5,268	—
Yxor	13	26	30	30	—	—	99	—
Jernstörar	40	7	—	—	—	—	47	—
Kofötter	60	2	—	—	—	—	62	—
Jernkyler	60	—	—	—	—	—	60	—
Luntzer	50	—	—	—	—	—	50	—
Tjära .... T:r	12	1	—	—	—	—	13	—
Fotkran	—	1	—	—	—	—	1	—
Kran med lina	3	—	—	1	—	—	4	—
Skottkärror	50	—	—	400	—	—	450	—
Stocksågar	2	2	—	—	—	—	4	—
Årtvindor	2	—	—	—	—	—	2	—
Falkone-blylod	—	—	—	—	—	200	200	—
Spetsglas	5	—	—	—	—	—	5	—
Stormkedjor	16	—	—	—	—	—	16	—
Knöster	40	—	—	—	—	—	40	—
Kopparmortlar	1	—	—	—	1	—	2	—
Fyrbollar	103	—	—	—	68	—	171	—
Sprängkulor	30	—	—	—	30	—	60	—
Tjärukransar	—	35	—	—	—	—	35	—
Hela Vreklingar	1,000	—	—	—	—	—	1,000	—
6-pundige { Pike	20	—	—	—	—	—	20	—
6-pundige { Kedje	10	—	—	—	—	—	10	—
6-pundige { Saxe	12	—	—	—	—	—	12	—
4-pundige { Pike	30	—	—	—	—	—	30	—
4-pundige { Kedje	30	—	—	—	—	—	30	—
Handgranater	200	62	—	—	—	—	262	—
Smedje-redskap	1	—	—	—	—	—	1	—
Svarfvare-redskap	1	—	—	—	—	—	1	—
Krutsäckar	8	—	—	—	—	—	8	—
Stöpslefvar	4	2	—	—	—	—	6	—
Musköt-lodformar	2	13	—	—	1	—	16	—
Bleck-carduser { 24-pundige...	—	—	—	—	20	—	20	—
Bleck-carduser { 12-pundige...	—	—	—	—	20	—	20	—
Skarf-Yxor	8	—	—	—	—	—	8	—
Stolp-Yxor	2	—	—	—	—	—	2	—
Koppar-petarder	32	—	—	—	—	—	32	—
Trä-petarder	2	—	—	—	—	—	2	—
Skråsäckar	—	—	—	—	50	—	50	—
Pallisader	12,000	—	—	—	—	—	12,000	—
Jerngrytor	—	1	—	—	2	—	3	—
Stångjern .... Skepp:d	4	—	—	—	—	—	4	—
Fotanglar	—	1	$\frac{3}{4}$	—	$\frac{3}{4}$	—	$2\frac{1}{2}$	—
Kopparcardusformar	1	—	—	—	2	—	3	—

№ 1073.

Kort förslag, hvad som vill behöfvas till 300 Arkli-Selar,

som efter H. K. M:ts Nådiga Befallning och välborne Hrr Riks- och Kammarråds bref skall tillgöras vid Elfsborg år 1631.

	R:dr.	Koppar-dal.	Öre.
75 st. Oxehudar, saltade à 2½ R:dr	187½	—	—
3½ st. Fyrlod à 10 R:dr	35	—	—
3¾ L℔ Hampa à 1¾ R:dr	6¾	—	—
1 Tunna Talg och Ister à 16 R:dr	16	—	—
37½ alnar Blaggarn à 8 öre	—	9	12
8 Tunnor Kalk à 1 Daler	—	8	—
600 st. Ringar à 1 R:dr	6	—	—
225 Skål℔ alun à 8 öre	—	56	8
Remsnidaren in Mentare-lön för hvar hud en Daler	—	75	—
Arbetslön för 300 Selar, stycket sexton öre	—	150	—
Summarum som dertill vill behöfvas:			
Riksdaler 250¾ st.			
Kopparpenningar 298 D. 12 öre.			

№ 1074.

Artilleri vid Demmin.

	Behöfves som der qvar blifv.	*Blifver öfver som hit (?) föres.*	*Fattas.*
Pundige. Stycken. Skott. Pund (Skål℔) krut.			
16 — 2 — 600 — 4,800			
12 — 2 — 600 — 3,600			
6 — 2 — 600 — 1,200			
3 — 4 — 1,200 — 1,200			
2 — 1 — 300 — 200			
11,000			
Uppå 500 Musketerare à 100 skott 5,000 } gör 5 Läst. 4T:r			
Än att vara i förråd 1 Läst	6⅓ Läster	6 Läster	»
Lunta	16 Sk℔	30 Sk℔	»
Muskete-lod	30 Åtting	199 Åtting	»
Stycke-lod 16	290	»	310
Stycke-lod 12	106	»	494
Stycke-lod 6	»	»	600
Stycke-lod 3	1,200	»	»
Stycke-lod 2	»	»	300
		Pund.	
		24: stycken 4	
		12 d:o 1	
		3 Reg:ta-st. 22	
		24	

№ 1075.

Greifswald, Wolgast och Stralsund.

Pund.			Skott.	P:d.		
36 :	Stycken	6 à 400	2,400 à	18 —	43,200	67,200
16	d:o	3 à 400	1,200 à	8 —	9,600	
12	d:o	6 à 400	2,400 à	6 —	14,400	

Gör 22⅜ Läst.

Uppå 16 Regem. Fotfolk 2 mån. 30⅜ Läst = 92,160

Summa 53 $\frac{1}{15}$ Läst.

Luntor	194 Sk℔
Blylod	156 Sk℔
36 Lådor i förråd	2
16 Dito	2
12 Dito	2
36 Lod	2,400
16 Dito	2,000
12 Dito	2,400
Skyfflar och spadar	6,000
Hackor och pickor	1,600
Kranar	2
Yxor	1,000
Petarder	50
Stormkedjor	15
Fyrmörsare stora	4
Fyrmörsare små	2
36 Laddskyfflar	12
16 Dito	10
12 Dito	12
Jernstörar	20
Kofötter	20
Knüster	20
Jernkilar	20
Lodformar	12
Stöpslefvar	6
Jerngrytor	4
Stångjern	20 Sk℔
Stål	3 Sk℔
Hästeskor	2,000
Rustvagnar	100

Sömm	5,000	gång.
Kistkärror	30	
Hästeselar	1,000	
Allehanda spik	12,000	
Blockvagnar	2	
Artwindor	2	
Kopparhaftig	2	
Granater stora	400	
Granater små	1,000	
Lemon tagel	10	
tagel	12	

Ammunition

Vagnar.	Hästar.	Med H. K. Maj:t.				Stettin.	Fältm skalke
			Skott.		*℔ krut.*		
—	68	24-pund. lätta 4 stycken	100	— 1,200	3,100	2	—
—	54	12 d:o fältslangor 6 d:o	150	— 900		2	—
—	100	3 d:o Regem:ts 50 d:o	1,000	— 1,000		9	20
10	40	Uppå 10 sqvadroner på 15 dagar			7,200	2 Läst	2 Lä
					10,300 gör 3 L 5 T.	5 Läst	
7	28	Luntor på 14 dagar			30 Sk℔	6 Sk℔	8 Sk
4	16	Blylod på 72,000 skott			48 Åttingar	—	19 Åtti
2	6	24 Lod			100	2,800	—
3	12	12 Lod			150	100	—
2	8	3 Lod			1,000	200	400
—	18	24 Lådor			2	—	—
—	7	12 Lådor			1	1	—
—	—	3 Lådor			2	—	—
2	8	Skyfflar och Spadar			600	800	80
1	4	Hackor och Pickor			300	400	30
1	4	Yxor			200	—	—
1	4	Granater			100	703	130
2	8	Petarder			10	—	—
—	4	Kranar			1	1	1
—	—	Artwindor			2	—	—
2	8	Timmmermans-redskap			1	1	—
		Smedje-redskap			1	1	—
37	397						

*) Originalet i Kam.-Coll. Arkiv i tornet. Denna uppsatts förskrifver sig sannolikt från slut Mars 1631, då Konungen marscherade mot Frankfurt a. d. Oder.

076.

öfves (1631) *).

Greiffenhagen.	Garz.	Fr. Demmin, som är på sjöväg.	Hos Regementerne.	Uppå Skåler.		
2	—	—	—	*Pund.* *Styck.* *Skott.*	*Pund*).	
4	1	2	—	24: Tunga 4: à 200—800	9,600	
2	—	—	21	Krut på 10 sqvadroner	7,200	
					16,800	5 Läst. 7T:r
6 T:r	2 Läst	6 Läst	4 T:r			
2 Sk℔	24 Sk℔	18 Sk℔	5 Sk℔	Luntor	30 Sk℔	
20 Åtting	35 Åtting	105 Åt:ng	20 Åtting	Blylod	48 Åtting	
200	200	1,170	—	24 Lod	800 St.	
—	1,000	—	—			
100	—	400	700			
—	—	2	—			
—	—	—	—			
—	—	—	—			
200	800	900	—			
200	400	670	—			
—	—	230	—			
—	—	60	—			
—	—	—	—			
1	1	1	—			
—	—	2	—			
—	—	—	—			
—	—	—	—			

№ 1077.

Förslag uppå ammunitionen som behöfves anno 1632, förutan Stycken, Lådor, Hjul, Vagnar och Krut.

Lunta	200 Sk:pd à 12 R:dr 2,400 R:d à 14 m:k	8,400	—
Bly	150 Sk:pd à 6 R:dr 900 R:dr à 14 m:k	3,150	—
Tenn till styckegjutningen	70 Sk:pd à 60 R:dr 4,200 R:dr à 14 m:k	14,700	—
Runda Lod { 36-pund. 2,400; 24-pund. 1,400; 16-pund. 2,000; 12-pund. 4,200; 6-pund. 5,000; 3-pund. 4,000 } väga	740 Sk:pd à 3½ R:dr 2,590 R:d à 14 m:k	9,065	—
Jerngranater, Hagel } väga	75 Sk:pd à 7 R:dr 525 R:dr à 14 m:k	1,837	16
Selar	1,000, à 5 Daler	5,000	—
Betsler	400, à 2 Daler	900	—
Krutsäckar	100, à 3 Daler	300	—
Artvindor	7, à 20 Daler	140	—
Skyfflar och spadar	10,000, à 1 Daler	10,000	—
Hackor och pickor	5,100, à 1 Daler	5,100	—
Yxor	3,200, à 1 Daler	3,200	—
Jernstörar	100, à 10 mark	250	—
Koföttер	100, à 10 mark	250	—
Knöster	120, à 10 mark	300	—
Lodformar	20, à 5 Daler	100	—
Stöpslefvar	20, à 1 Daler	20	—
Jerngrytor	8, à 6 Daler	48	—
Stångjern	30 Sk:pd } à 20 Daler	800	—
Skene-jern	10 Sk:pd }		
Stål	4 Sk:pd, à 30 Daler	120	—
Hästskor	2,000 gångar, à 2 mark	1,000	—
Sömm	5,000 dito, à 5 öre	781	8
Stormkedjor	15 st., à 35 Daler	525	—
Båre-nafvare	10 st., à 2 Daler	20	—
Hela Vräcklingar	500, à 1 Daler	500	—
Halfva Vräcklingar	1,000, à 2 mark	500	—
Bord- och Tynnings-spik	6,000, à 4 öre	750	—
Tvebräddspik	10,000 : 1,000:det à 6 Daler	60	—
Enbräddspik	5,000 : 1,000:det à 5 Daler	25	—
Tenglickor	5,000 : 1,000:det à 10 mark	12	16
Bro-länkor	1,000, à 1 Daler	1,000	—
Liar	150, à 2 Daler	300	—
Hoftyg	10, à 6 Daler	60	—
Tälj-yxor	10, à 10 mark	25	—
Käxor (?)	5, à 2 Daler	10	—
Bandknifvar	5, à 2 Daler	10	—
Ståltråd	100 ringar, à 3 D:r	300	—
Smedjestäd	2, à 12 Daler	24	—
Smedstänger	6, à 2 Daler	12	—
Smedshammare	6, à 3 Daler	18	—
Hudar	40, à 5 Daler	200	—
Fårskinn	50, à 12 öre	18	24
Sågbräder	50 Tolfter, à 3 Daler	150	—
Bottenbräder	20 dito, à 4 Daler	80	—
Jernkilar	150 st., à 1 Daler	150	—

Skarf-yxor	10, à 2 Daler	20	—
Stolp-yxor	5, à 2 Daler	10	—
Tjära	2 Läster, à 60 Daler	120	—
Ljus	10 L℔, à 10 Daler	100	—
Lycktor	20 st., à 3 Daler	60	—
Lärft till jordsäckar	4,000 alnar, à 2 mark	2,000	—
Buldan	20 stycken, à 32 Daler	640	—
Lim	500 Skålpund, à 7 öre	109	12
Beredda kalfskinn	1,000, à 3 mark	750	—
Slipstenar	2 st., à 12 Daler	24	—
Hampa till allehanda tåg	30 Sk:pd, à 58 Daler	1,740	—
Hampspinnarelön för Skeppundet	à 8 Daler	240	—
Gjutarelön för 700 Skepp:d styckegods	à 10 Daler	7,000	—
Gjutarelön för 87 st. Petarder väga 12 Sk℔ 18 L℔ för L℔ 5 Daler, löper		1,290	—
Gjutarelön för 1,400 koppargranater, stycket 2 mark, löper		700	—
	Summa	85,015	12

№ 1078.

Ammunition uppå Magdeburgiske arméen.

Pund.		
24	Halfva Cartoger	8
12	Stycken	3
6	Dito	2
3	Dito	6
3	Regements-stycken	40

Krut	24	2,000	12-pund.	24,000
	12	100	6-pund.	600
	6	100	3-pund.	300
	3	1,000	1-pund.	1,000
	3 Reg:ts-stycken	1,000	à 1-pund.	1,000
	20 Reg:ter folk	1 mån. krut		57,600
				84,500

Gör 28½ läst.

	Blylod	135 Sk℔
	Luntor	160 Sk℔
24	Lod	2,000
12	Dito	100
6	Dito	100
3	Dito	2,000
24	Lådor och hjul	8
	Än i förråd	3
12	Lådor i förråd	1
6	Dito en	1
3	Dito	2
	Petarder	10
	Skyfflar och spadar	4,000
	Hackor och pickor	1,000
	Yxar	1,000
	Kranar	2
	Artvindor	10

№ 1079.

Ammunition på Frankiske arméen 1632 som behöfves.

Pund.		
24	Halfva Cartoger	8
12	Stycken	3
6	Dito	2
3	Dito	6
3	Regements-stycken	40

Krut	24	2,000 à 12 pund.	24,000
	12	100 à 6 pund.	600
	6	100 à 3 pund.	300
	3	1,000 à 1 pund.	1,000
	3	Reg:ts-stycken 1,000 à 1 pund	1,000
	20	Reg:tr. folk 1 mån. krut	57,600
			84,500

Gör 28⅙ läst.

	Blylod	135 Sk☐
	Luntor	160 Sk☐
24	Lod	2,000
12	Lod	100
6	Lod	100
3	Lod	2,000
24	Lådor och hjul	8
	Än i förråd	3
12	Lådor i förråd	1
6	Dito	1
3	Dito	2
	Petarder	10
	Skyfflar och spadar	4,000
	Hackor och pickor	1,000
	Yxor	2,000
	Kranar	2
	Artvindor	10

№ 1080.

Förslag uppå ammunition.

Till Magasin.

℔			Skott	℔ Krut	
48	Cartoger	4 à 300 skott	1,200 à 24 ℔	28,800	
24	»	20 à 400 skott	8,000 à 12 ℔	96,000	
12	»	8 à 200 skott	1,600 à 6 ℔	9,600	
3	Reg.-styck.	20 à 50 skott	1,000 à 1 ℔	1,000	
				135,400	gör 45 läst 2½ Tunnor
	Uppå 8,000 musketerare på 1 M.			40,000	gör 13 läst 4 Tunnor
					58 läst 6½ Tunnor
48	Lådor i förråd			2	
24	Dito			10	
12	Dito			4	
3	Dito			6	
48	Lod			1,200	
24	Dito			8,000	
12	Dito			1,600	
3	Dito			1,000	
	Luntor			180 Sk℔	
	Blylod			135 Sk℔	
	Granater			600 st.	
	Petarder			40 st.	
	Skyfflar och spadar			6,000	
	Hackor och pickor			1,000	
	Yxar			1,000	
	Kranar			2	
	Blockvagnar			8	

Lunta till alla orter från Donauwerth till Augsburg.

Till Fält.

℔				à	Hästar.
24	Halfva Cartoger	6		20	120
12	Fältslangar	8		8	64
3	Reg.-stycken	20		2	40
24	Lådor i förråd	3		8	24
12	Dito	2		6	12
3	Reg. dito	4		1	4
24	Lod	1,000	50 på W.	—	80
12		1,000	50 på W.	—	40
3		1,000		—	16
	Skott.				
24	1,000 à 12 ℔		12,000		
12	1,000 à 6 ℔		6,000		
3	1,000 à 1 ℔		1,000		
	Uppå 6,000 musk.		15,000		
			34,000	—	136
			gör 11½ läst.		
	Luntor	60	Sk℔	—	60
	Blylod	150	Åtting	—	60
	Skyfflar och spadar	3,000		—	40
	Hackor och pickor	300		—	4
	Yxor	300		—	4
	Petarder	20		—	8
	Granater	300		—	4
	Blockvagnar	2		6	12
	Kran	1		4	4
					740

№ 1081.

Ammunition
damit die Stadt Nürnberg soll providiret werden.

℔		Styck.		Täglich Schoss.		Summa Schoss.		Schiesset ℔ Pulver.		Summa an Pulver so man täglich haben soll.	
48	—	2	—	8	—	16	à	24	—	384	
40	—	4	—	8	—	32	à	20	—	640	
32	—	2	—	8	—	16	à	16	—	256	
24	—	7	—	8	—	56	à	12	—	672	
10	—	6	—	5	—	30	à	5	—	150	
6	—	8	—	5	—	40	à	3	—	120	
3	—	20	—	10	—	200	à	1½	—	300	
		49				390				2,522	Thut in 6 Wochen oder 45 Tagen
											113,640 ℔
Auf 5,000 Musketirer à ½ ℔ des Tages thut										2,500	112,500 ℔
										5,022 ℔	226,140

Kugeln.

℔	
48	720
40	144
32	720
24	2,520
10	1,350
6	1,800
3	9,000
	17,550

Musketkugeln 1,125,000 Stück, thut .... 1,125 Centner.

Lunten .... 375 Centner.

№

H. K. M:ts Sjöstat

Hvar månatligen om sommaren.	Hvar månatligen om vintern.	Antal.		Jan.	Febr.
50	50	1	Gårds-Capten	50	50
80	65	1	Major	65	65
50	20	1	Gevaldiger	20	20
50	25	15	Öfver-Captener	375	375
40	16	15	Ringare Captener	240	240
30	12	30	Lieutenanter	360	360
24	10	15	Styrmän	150	150
16	8	15	Ringare styrmän	120	120
24	12	1	Gårds-skeppare	12	12
20	10	30	Skeppare	300	300
12	6	12	Galeje-skeppare	72	72
12	6	12	Strutze-skeppare	72	72
20	10	30	Constaplar	300	300
12	6	6	Trumpetare	36	36
12	6	1	Pukslagare	6	6
20	10	1	Superintendent	10	10
10	5	5	Predikanter	25	35
50	50	1	Secreterare	50	50
50	50	1	Bokhållare	50	50
20	20	2	Skrifvare	40	40
2	3	100	Skeps-Pyckere (skeppspojkar)	300	300
30	12	12	Balberare	144	144
		307	*Till vintervakt.*	2,797	2,797
—	6	30	Högbåtsmän	180	180
—	4½	40	Qvartermästare	180	180
		40	Skeppsmän	180	180
—	4	390	Gemene	1,560	1,560
		500		2,100	2,100
6	—	30	Högbåtsmän	—	—
5	—	30	Högbåtsmansmat	—	—
		100	Qvartermästare	—	—
4½	—	30	Skaffare	—	—
		30	Kockar	—	—
		120	Skeppsmän	—	—
4	—	2,160	Gemene	—	—
		2,500	Än till sommarkost på föreskrefne 2,500 man gemene sjöfolk uppå hvardera 24 D:r öfver sommaren räknadt, för hvilket dem proviant skall uppskaffas, hvilket sig belöper netto 60,000 D:r dock skall från deras hemmansränta deruti afdragas	—	—
				4,897	4,897
			Till byggm., Holmens timmermän, item till skanskläde, pumpläder, compasser och nattglas inköp: 5,552 Riksd:r, uti kopparpenningar	700	700
			Till åtskilliga allehanda slags byggning, arbetsfolks underhållande o. hvad eljest på Holmen behöfves	5,000	5,000
			Takling till 3 nya skepp och gamla flottan	2,500	2,500
			Summa på Byggningen	8,200	8,200
			Summa på Sjöfolket	4,897	4,897
				13,097	13,097

1082.
för år 1629.

Mars.	April.	Maj.	Juni.	Juli.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Summa.
50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	600
65	80	80	80	80	80	80	80	65	65	885
20	50	50	50	50	50	50	50	20	20	450
375	750	750	750	750	750	750	750	375	375	7,125
240	600	600	600	600	600	600	600	240	240	5,400
360	900	900	900	900	900	900	900	360	360	8,100
150	360	360	360	360	360	360	360	150	150	3,270
120	240	240	240	240	240	240	240	120	120	2,280
12	24	24	24	24	24	24	24	12	12	228
300	600	600	600	600	600	600	600	300	300	5,700
72	144	144	144	144	144	144	144	72	12	1,368
72	144	144	144	144	144	144	144	72	72	1,368
300	600	600	600	600	600	600	600	300	300	5,700
36	72	72	72	72	72	72	72	36	36	684
6	12	12	12	12	12	12	12	6	6	114
10	20	20	20	20	20	20	20	10	10	190
25	50	50	50	50	50	50	50	25	25	475
50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	600
50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	600
40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	480
300	200	200	200	200	200	200	200	300	300	2,900
144	360	360	360	360	360	360	360	144	144	3,240
2,797	5,396	5,396	5,396	5,396	5,396	5,396	5,396	2,797	2,797	51,757
180	—	—	—	—	—	—	—	180	180	900
180	—	—	—	—	—	—	—	180	180	900
180	—	—	—	—	—	—	—	180	180	900
1,560	—	—	—	—	—	—	—	1,560	1.560	7,800
2,100								2,100	2,100	10,500
—	180	180	180	180	180	180	180	—	—	1,260
—	150	150	150	150	150	150	150	—	—	1,050
—	450	450	450	450	450	450	450	—	—	3,150
—	135	135	135	135	135	135	135	—	—	945
—	135	135	135	135	135	135	135	—	—	945
—	460	460	460	460	460	460	460	—	—	3,220
—	8,640	8,640	8,640	8,640	8,640	8,640	8,640	—	—	60,480
	10,150	10,150	10,150	10,150	10,150	10,150	10,150			71,050
—	—	10,000	10,000	10.000	10,000	10,000	10,000	—	—	60,000
4,897	15,546	25,546	25,546	25,546	25,546	25,546	25,546	4,897	4,897	193,307
700	700	1,590	1,590	1,590	1,590	2,290	1,390	500	540	13,880
5,000	5.000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	60,000
2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	30,000
8,200	8,200	9,090	9,090	9,090	9,090	9,790	9,890	8,000	8,040	103,880
4,897	15,546	25,546	25,546	25,546	25,546	25,546	25,546	4,887	4,897	193,307
13,097	*23,746*	*34,636*	*34,336*	34,636	34,636	35,636	34,636	12,897	12,937	297,187

№ 1083.

Sjö-Staten anno 1630.

Vice-Admiraler.

Erik Ryning för	7 sommarmånader à	300	Daler	2,100		
	5 vintermånader à	100	»	500	2,600	
Erik Hansson för	7 sommarmånader à	100	»	700		
	5 vintermånader à	60	»	300	1,000	
Simon Styfvert för	7 sommarmånader à	100	»	700		
	5 vintermånader à	60	»	300	1,000	
Hans Hansson för	7 sommarmånader à	100	»	700		
	5 vintermånader à	60	»	300	1,000	
Hans Clärich	7 sommarmånader à	100	»	700		
	5 vintermånader à	60	»	300	1,000	

Majorer.

Lars Eskelsholm för	7 sommarmånader à	80	»	560	
	5 vintermånader à	50	»	250	810
Lars Dubb för	7 sommarmånader à	80	»	560	
	5 vintermånader à	50	»	250	810

Capitainer.

Söfring Hansson Gårds-Capitain	7 sommarmånader à	50	»	350	
	5 vintermånader à	50	»	250	600
Hans Förrådt för	7 sommarmånader à	50	»	350	
	5 vintermånader à	25	»	125	475
Börje Månsson för	7 sommarmånader à	50	»	350	
	5 vintermånader à	25	»	125	475
23 allehanda Capitainer för	7 sommarmånader à	40	»	6,440	
	5 vintermånader à	25	»	2,875	9,315
25 Lieutenanter för	7 sommarmånader à	30	»	5,250	
	5 vintermånader à	12	»	1,500	6,750
Skeppar Jören Mattsson för	7 sommarmånader à	30	»	210	
	5 vintermånader à	12	»	60	270
27 Öfverskeppare för	7 sommarmånader à	20	»	3,780	
	5 vintermånader à	10	»	1,350	5,130

21 Galejeskeppare för	7 sommarmånader à 16 Daler	2,352	
	5 vintermånader à 8 »	840	3,192
8 Förnämste styrmän för.......	7 sommarmånader à 24 »	1,344	
	5 vintermånader à 10 »	400	1,744
14 Medelstyrmän för............	7 sommarmånader à 16 »	1,568	
	5 vintermånader à 8 »	560	2,128
17 Nye styrmän för.............	7 sommarmånader à 12 »	1,428	
	5 vintermånader à 6 »	510	1,938
5 Constaplar för..................	7 sommarmånader à 30 »	1,050	
	5 vintermånader à 15 »	375	1,425
20 Constaplar för.................	7 sommarmånader à 20 »	2,800	
	5 vintermånader à 10 »	1,000	3,800
22 Strutse-skeppare för	7 sommarmånader à 12 »	1,848	
	5 vintermånader à 6 »	660	2,508
5 Prostar för........................	7 sommarmånader à 16 »	560	
	5 vintermånader à 8 »	200	260
2 Bokhållare och Cassörer.....	hvar om månaden 50 D:r, löper i 12 månader..........	....	1,200
2 Skrifvare	hvar om månaden 20 D:r, löper i 12 månader..........	....	480
7 Trumpetare för.................	7 sommarmånader à 12 Daler	588	
	5 vintermånader à 6 »	210	798
47 Skeppspyckjere (skeppspojkar)	för 7 sommar- och 5 vintermånader à 4 Daler............	....	2,256
30 Gamla Holmbåtsmän för ...	7 sommarmånader à 4 Daler	840	
	5 vintermånader à 3 »	450	1,290
8 Balberare för...................	7 sommarmånader à 30 »	1,680	
	5 vintermånader à 12 »	480	2,160

Till vintervakten:

26	Rotmästare à 7 D:r om månaden, löper i 5 månader	910
5	Qvartermästare à 8 D:r om månaden, löper i 5 månader	200
230	Gemene à 6 D:r om månaden, löper i 5 månader	6,900

Om sommaren uti 7 månader:

50	Högbåtsmän à 10 D:r om månaden, löper i 7 månader	3,500
31	Högbåtsmans mat à 9 D:r om månaden	1,953
140	Skeppsmän à 9 D:r om månaden	8,830
98	Qvartermästare à $8\frac{1}{2}$ D:r om månaden	5,831
30	Skaffare à 8 Daler om månaden	1,680
45	Kockar à 8 D:r om månaden	2,620
283	Bösseskyttar à 8 D:r om månaden	15,848
1,803	Gemene à 8 D:r om månaden	100,968
3,042	Summa	206,044

№ 1084.

Amiralitets- eller Sjöstaten för efterskrefne embetsfolks lön och beställning, som dem bör *).

		Daler.			
	Anno 1630.				
	Embetsfolket vid Holmen.				
1	Byggmästare	1,874	—	—	
1	Mästerknekt	1,112	12	12	
1	Brådmästare	398	16	—	
30	Holländske timmermän	12,008	18	—	
102	Svenske timmermän	10,972	21	12	
1	Bildsnidare	765	—	—	
8	Svarfvare	965	8	12	
9	Låde- och hjulmakare	1,917	21	18	
13	Sågare	2,453	23	6	
	Båtbyggare	71	8	—	
	Timmermän i Westerwik	4,209	9	—	
30	Årstjenare	3,778	—	—	
6	Snickare	662	22	—	
	Smeder	8,284	8	12	
8	Götheborgs sågare	1,353	9	12	51,033 : 25 : 12
	Embetsfolket på Reparebanan.				
1	Hollands mästare	1,105	28	—	
	Fördricka	45	20	—	
1	Mästersven	368	14	12	
14	Drängar	1,244	—	—	
1	Segelsömmare	72	—	—	
1	Mästersven	135	—	—	
6	Drängar	395	—	—	
1	Flaggmakare	174	16	—	
	Richert Clerk	600	—	—	
	Melcher Jungh	360	—	—	4,500 : 4 : 12
	Sjöfolket.				
6	Vice-Admiraler	7,800	—	—	
2	Majorer	1,040	—	—	
1	Holm-Capitain	780	—	—	
2	Öfver-Capitainer	950	—	—	
25	Capitainer	9,765	—	—	
26	Lieutenanter	6,788	—	—	
1	Gårds-skeppare	270	—	—	
27	Öfver-skeppare	4,940	—	—	

*) Kam.-Coll. arkiv 1630 års Rikshufvudbok. — Embetsfolk betyder detsamma som handtverkare.

20	Galeje-skeppare	3,184	—	—	
7	Styrmän	1,526	—	—	
1	Styrman	285	—	—	
14	Ringare Styrmän	2,008	—	—	
21	Läre-styrmän	2,202	—	—	
7	Constaplar	1,950	—	—	
7	Ringare Constaplar	1,270	—	—	
5	Prester	760	—	—	
2	Bokhållaren och Casseuren	1,200	—	—	
2	Skrifvare	600	—	—	
3	Barberare	3,288	—	—	
1	Skaffare	152	—	—	
2	Poster	220	—	—	
1	Proviantmästare	225	—	—	
27	Rotmästare	553	—	—	
23	Underrotmästare	448	16	—	
191	Gemene	3,409	16	—	
4	Svarfvare	72	—	—	
6	Rotmästare Bysseskyttar	126	—	—	
47	Gemene Bysseskyttar	804	—	—	
17	Pyckere	340	—	—	
27	Holmbåtsmän	1,316	—	—	
7	Man Båtsmän, värfvade	72	—	—	
9	Gemene i Calmar	450	—	—	
45	Högbåtsmän	3,150	—	—	
40	Högbåtsmänsmat	2,520	—	—	
76	Skeppsmän	4,788	—	—	
61	Qvartermästare	3,629	16	—	
85	Rotmästare	1,190	—	—	
17	Pyckere	388	—	—	
21	Strutz-skeppare	2,268	—	—	
7	Trumpetare	798	—	—	
8	Gemene, nyankomne Båtsmän	48	—	—	
1,771	Gemene	110,979	—	—	189,093 : — : —
2,810					

№ 1085.

Sjöfolket. Både i Tyskland och hemma 1632.

	Personer behöfves så många.	Hvardera om sommarmånad.	Summa uti en sommarmånad.		Behöfvas om vintermånad.	Hvardera om vintermånad.	Summa uti en vintermånad.		Daler.
Admiral	1	300	300	—	1	100	100	—	
Admiraler	2	100	200	—	2	60	120	—	
rer	2	80	160	—	2	50	100	—	
ainer	2	50	100	—	2	25	50	—	
ainer	2	60	120	—	2	30	60	—	
ainer	8	40	320	—	8	40	320	—	
ainer	17	40	680	—	17	25	425	—	
enanter	11	30	330	—	11	30	330	—	
enanter	15	30	450	—	15	12	180	—	
pare	5	20	100	—	5	20	100	—	
pare	27	20	540	—	27	10	270	—	
e-skeppare	3	16	48	—	3	16	48	—	
e-skeppare	6	16	96	—	6	8	48	—	
ze-skeppare	14	12	168	—	14	12	168	—	
ze-skeppare	14	12	168	—	14	6	84	—	
män	6	24	144	—	6	24	144	—	
män	3	24	72	—	3	10	30	—	
l-styrmän	12	16	192	—	12	8	96	—	
styrmän	33	12	396	—	33	6	198	—	
aplar	3	30	90	—	3	30	90	—	
aplar	1	20	20	—	1	10	10	—	
mästare	20	10	200	—	20	7	140	—	
er	2	16	32	—	2	16	32	—	
er	4	16	64	—	4	8	32	—	
ållare	1	50	50	—	1	50	50	—	
terare	1	50	50	—	1	50	50	—	
vare	1	30	30	—	1	30	30	—	
vare	1	20	20	—	1	20	20	—	
rare	2	216⅔	216⅔	—	2	216⅔	216⅔	—	
antmästare	1	25	25	—	1	25	25	—	
are	1	20	20	—	1	10	10	—	
petare	7	12	84	—	7	6	42	—	
	1	12	12	—	1	12	12	—	
ingeräknare	1	20	20	—	1	20	20	—	
ne	2,400	8	19,200	—	400	6	2,400	—	
	2,630		24,717	24			6,050	24	
			Löper uti 7 sommarmånader		—	—	Löper uti 5 vintermånad:r —		35,253⅓ 173,023⅔
yggning, tackling med edningen	—	—	—		—	—	—		170,000
ill 3 nya skepp, som ta år byggas i Götheg o. Westerwik, 30,000 lr à 14 mark	—	—	—		—	—	—		105,000
							Summa		483,277

№ 1086.

Besättningen uppå H. K. M:ts Skeppsflotta år 1632*).

	Captener.	Löjtnanter.	Öfver-Skeppare.	Ringare Skeppare.	Styrmän.	Constaplar.	Constapels-mat.	Högbåts-män.	Högbåts-mans-mat.	Skepps-män.	Bysse-skyttar.	Båtsmän.	Summa.
Stora Nya Regnbågen i Stockholm	1	2	1	1	2	1	1	1	1	4	25	120	160
Äplet	1	2	1	1	2	1	1	1	1	4	25	100	140
Kronan	1	1	1	1	2	1	1	1	1	4	20	80	114
Nyckeln	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	15	60	83
Svärdet	1	1	1	—	1	1	1	1	1	3	12	60	83
Tre Kronor	1	1	1	—	1	1	1	1	1	3	12	60	83
Stockholm	1	1	1	—	1	1	1	1	1	3	12	60	83
Scepter	1	1	1	—	1	1	1	1	1	3	12	60	83
Samson	1	1	1	—	1	1	1	1	1	3	12	60	83
Mars	1	1	1	—	1	1	1	1	1	3	12	60	83
Westg. Lejonet	1	—	1	—	1	1	—	1	—	3	10	50	68
Mercurius	1	—	1	—	1	1	—	1	—	3	10	50	68
Apollo	1	—	1	—	1	1	—	1	—	3	10	50	68
Andromeda	1	—	1	—	1	1	—	1	—	3	10	50	68
Westervik	1	—	1	—	1	1	—	1	—	3	10	50	68
Achilles	1	—	1	—	1	1	—	1	—	3	10	45	63
Falken	1	—	1	—	1	1	—	1	—	3	10	40	58
Jägaren	1	—	1	—	1	1	—	1	—	2	8	40	55
Fortuna	1	—	1	—	1	1	—	1	—	2	8	40	55
Månan	1	—	1	—	1	1	—	1	—	2	8	40	55
Regnbågen	1	—	1	—	1	1	—	1	—	2	8	35	50
Enhörn	1	—	1	—	1	1	—	1	—	2	8	35	50
Bönan	1	—	1	—	1	1	—	1	—	2	6	35	48
Delfin	1	—	1	—	1	1	—	1	—	2	6	35	48
St. Jacob	—	1	1	—	1	1	—	1	—	2	6	35	48
Pelicanen	—	1	1	—	1	1	—	1	—	2	5	30	42

Storken	—	1	1	—	1	1	—	1	—	2	4	30	41
Meerman	—	1	1	—	1	—	1	1	—	1	4	30	40
Oranibom	—	1	1	—	1	—	1	1	—	1	4	30	40
Svarta Hunden	—	1	1	—	1	—	1	1	—	1	4	30	40
Leoparden	—	—	1	—	1	—	1	1	—	1	2	20	27
Kattan	1	—	1	—	1	1	—	1	—	1	4	20	30
Jonas	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	1	12	16
Justitia	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	1	12	16
Elefanten	—	1	1	—	—	—	—	1	—	1	—	25	29
Lybska båten	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	12	25
Stora bojorten	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	20	13
Mindre bojorten	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	8	10
Wismarske skeppen.													
Salvator	1	1	1	—	1	1	—	1	1	3	12	60	82
Maria	1	1	1	—	1	1	—	1	1	3	12	60	82
Hans v. Wismar	1	—	1	—	1	1	—	1	—	2	10	50	67
Tiger	1	—	1	—	1	1	—	1	—	2	8	40	55
Meerman	1	—	1	—	1	1	—	1	—	2	6	35	48
St. Jakob	—	1	1	—	1	1	—	1	—	2	4	30	41
Delfin	—	1	1	—	1	1	—	1	—	2	4	30	41
Vorunger	—	1	1	—	1	1	—	1	—	2	4	30	41
St. Michael	—	1	1	—	1	1	—	1	—	2	4	30	41
Phenix	—	1	1	—	1	1	—	1	—	2	4	30	41
Meerweib	—	1	—	1	1	—	1	1	—	1	2	25	33
Hvite hunden	—	1	—	1	1	—	1	1	—	1	2	25	33
Musskücl	—	—	—	1	1	—	1	1	—	1	2	20	27
Archa Noæ	—	—	—	1	1	—	1	1	—	1	2	16	23
Än 4 Strutzer	—	—	—	4	4	—	—	—	4	—	—	40	52
Item 2 Jakter	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	10	14
10 Galejor	—	—	—	10	5	—	—	10	—	—	—	100	125
6 Jakter	—	—	—	6	—	—	—	—	6	—	—	30	42
20 Strutzer	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	20	200	240
10 Lodjer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10
	30	30	50	50	64	40	18	64	24	110	420	2,550	3,450

Förutom de skepp som uti kommande sommar kunde tillbyggas och mot hösten blifva färdige.

*) Kam.-Coll. Arkiv.

№ 1087.

Sjöfolket anno 1632 *).

Af städerne i Sverige	1,045
Af städerne i Finland	202
	1,247
Af socknarne uti efterskrifne landskaper:	
Uppland	149
Åland	150
Finland	392
Östergöthland	21
Westergöthland	70
	782
Summa	2,029

№

Sammandrag af Svenska Flottans utgifter och inkomster

Debet.	Sjöfolk.		Arbetsfolk.		Reparban.		Inköpet.		Summa.	
	Daler.	ö.	Daler.	öre.	Daler.	öre.	Daler.	öre.	Daler.	öre.
Januari	4,035	—	2,738	12⅓	364	—	4,908	—	12,045	12
Februari	4,035	—	2,480	26½	234	25¼	635	8	7,385	27¼
Mars	14,892	—	3,565	30½	972	7⅔	4,212	24	23,642	30
April	9,343	—	3,299	20½	1,174	28	279	12	14,096	25½
Maj	18,143	—	5,442	22	929	30	17,724	25	42,240	13
Juni	17,981	—	2,910	14	270	—	1,465	12¼	25,626	26¼
Juli	17,885	—	5,903	22	1,104	—	1,102	—	25,994	22
Augusti	30,925	—	12,378	11	1,139	1	69,482	21	113,925	1
September	19,231	—	7,904	16½	1,065	27	2,236	10½	30,437	22
Summa	136,470	—	49,624	15	7,254	23	102,046	16¾	295,395	22
resterar 1631	78,058	16	—	—	—	—	34,112	5¾	112,170	21
Än 4 nya skepp. Riga....1 — R:dr 4,000; Götheb. 2 — R:dr 12,327; West. 1 — R:dr 4,163	—	—	—	—	—	—	71,715	—	71,715	—
Afgår uti inköpet 1631 för allehanda tackel, som till Samson var beställdt i Holland och det året intet framkom, utan nu, året 1632, föres samma omkostnad till räkning	—	—	—	—	—	—	14,161	—	—	—
Summa Debet	214,528	16	49,624	15	7,254	23	193,712	22½	465,120	12¼

under uppbörds-året 1632, enl. 3:ne dithörande förslager.

Credit.	Inventarium.		Räntekam.		Hemmansräntor.		Extra-ord.		Summa.	
	Daler.	ö.	Daler.	öre.	Daler.	öre.	Daler.	ö.	Daler.	öre.
Januari	49,382	30	500	—	—	—	—	—	49.882	30
Februari	—	—	13,201	11	14	—	38	16	13,253	27
Mars	—	—	4,967	28¼	120	—	—	—	5,087	28¼
April	—	—	5,852	3	—	—	157	16	6,009	19
Maj	—	—	33,657	19	—	—	—	—	33,657	19
Juni	—	—	34,618	5	72	—	—	—	34,690	5
Juli	—	—	20,611	10¼	32	—	1,071	—	11,714	10¼
Augusti	—	—	56,558	3	9,914	28¼	8,076	29	74,549	28¼
September	—	—	25,962	10¾	1,603	4	—	—	27,565	14¾
Summa	49,382	30	185,928	26¼	11,756	¼	9,343	29	256,411	21¼
Summa	49,382	30	185,928	26¼	11,756	¼	9,343	29	256,411	21¼
Resterar	—	—	—	—	—	—	—	—	208.708	23
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	465,120	12½

№ 1089.

Värderingen uppå sjöfolkens proviant, derefter det varder dem uppåräknadt år 1630 *).

1 Tunna Mjöl	Daler 6	—	—
1 Tunna Malt	» 6	—	—
1 Lispund Humla	» 3	—	24
1 Tunna Salt	» 8	—	4
1 Lispund Smör	» 3	—	4
1 Lispund Kött och torr Fisk	» 1	—	8
1 Lispund Lax och Sill	» 1	—	8
1 Tunna saltgrönt Kött	» 12	—	16
1 Tunna Strömming	» 9	—	34

Ordningen derefter de gemene skola bekomma deras månadsproviant. Anno 1630.

Hvar person om månaden:

⅙ Tunna Malt à 6 Daler	1	Daler	16
⅙ Tunna Mjöl à 6 Daler	1	»	16
1½ Markpund Humla, Lispundet 15 mark	—	»	9
1 D:o Salt, Lisp:d 20 öre	—	»	1
2 D:o Smör, Lisp:d 12½ mark	—	»	10
12 D:o Kött, Sill o. Lax / 8 D:o Torr Fisk } L℔ 5 m:k	1	»	8
1 Lispund Strömming, Lispundet 3 mark	—	»	24
1 Fat Kokmjöl / 1 Fat Ärtor och Gryn } Tunnan à 6 D:r	—	»	12
	6	Daler	—
Dertill uti penningar	2	Daler	—
Summa	8	Daler	

---

*) Stats-Contoret: 1629 och 1630 årens stater och ordningar.

№ 1090.

Förteckning på H. K. M:ts sjöfolk i Stralsund anno 1631 uti Dec. månad *).

	Tigern	30 man
	Svarte Hunden	39 man
	Pappegojan	37 man
	Pelikan	24 man
	Meerweib	13 man
	Bojorten	10 man
Galejor	Fortuna	10 man
	Sjöhunden	8 man
	Pelikan	8 man
	Spæs	8 man
	1 Strutzen Korpen	4 man
	1 Fribyt-skutor	8 man
	2 Små skutor på Dars	10 man
	2 Roddjakter	7 man
	På Hiddensö	3 man
	På Dars	7 man
		226 man gemene.

Officerarne.

Major	1
Capitener	10
Lieutenanter	10
Skeppare	8
Galeje- och Jaktskeppare	6
Skute-skeppare	2
Strutseskeppare	13
Styrmän	3
Constaplar	3
Arklimästare	5
Prester	2
Skrifvare	1
Balberare	1
Timmermän	5
Profoss	1
	71

*) Kam.-Coll. Arkiv i tornet.

Artilleri-persedlar som behållne äro uppå unde

	Mercurius.	Andro-meda.	Apollo.	Westerv
12 Punds Kopparstycken	18	12	4	18
6-pundige d:o	6	—	10	2
3-pundige d:o	2	4	4	—
2-pundige d:o	—	—	—	—
6-pundige Jernstycken	—	—	—	—
3-pundige d:o	—	—	—	—
48-pundige Stormstycken	—	—	2	—
24-pundige d:o	2	2	—	2
Jernstycken	4	—	—	4
Krut	3 T:r 178	3 T:r 222	T:r 192	6 T:r 18
Lunta	15 L℔	18 L℔	5 m:k	42 L℔
Musketelod	1 Åtting	—	—	—
Rullebly	16 L℔	8 L℔	2 L℔	20 L℔
12-pd. Lod: Runda	312	320	30	230
12-pd. Lod: Pike	129	134	30	100
12-pd. Lod: Saxe	—	—	—	—
6-pd. Lod: Runda	45	—	40	20
6-pd. Lod: Pike, Kedje, Saxe	56	—	40	10
3-pd. Lod: Runda	—	40	50	—
3-pd. Lod: Pike, Kedje, Saxe	—	6	—	—
2: 1-pd. Lod	—	—	—	—
Laddskyfflar: 12-pd	9	6	3	8
Laddskyfflar: 6-pd.	3	—	7	1
Laddskyfflar: 3-pd.	—	2	2	—
Laddskyfflar: Stormstycken	1	1	1	1
Krutsäckar	4	3	2	1
Läderämbar	—	6	—	2
Hudar	6	4	—	—
Fårskinn	—	—	—	—
Koppargranater	40	18	—	15
Jerngranater	—	30	—	13
Mertz Lentser	8	12	—	15
Stormkransar	8	11	—	14
Carduspapper	—	—	—	16 böck
2-pd. Laddskyfflor	—	—	—	—
Plunderskrufvor	—	—	—	—
Läderåttingar	—	—	—	—

*) Kamm.-Coll. Handl. i tornet.

1091.

…skrefne skepp vid Nyehamn den 29 Januari 1629.

Regnbågen.	Storken.	S. Hunden.	Pelican.	Pappegojan.	Delphinen.	Summa Persedlar.
6	—	—	—	—	—	58
6	—	—	6	—	—	30
—	10	—	—	8	2	30
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	10	10
—	—	8	8	2	—	18
1	—	—	—	—	—	3
—	—	—	2	—	—	8
—	2	—	4	—	—	18
2½ T:a	2 T:r 52	½ T:a	4 Tunnor	—	2¾ T:a	2 Läst 4 T:r
36 L℔	6 L℔	4½ L℔	12 L℔	—	12 L℔	7 Sk℔ 5 L℔ 15 m:k
½ Åtting	—	1½ Åtting	1½ Åtting	—	100 st.	4½ Åtting
—	5 L℔	8 L℔	8 L℔	—	10 L℔	3 Sk℔ 10 L℔
80	—	—	—	—	—	972
40	—	—	—	—	—	433
—	—	—	—	—	—	—
120	—	70	140	—	280	715
39	—	—	60	—	180	395
—	140	—	140	—	—	370
—	26	100	4	—	—	136
—	—	—	—	—	66	66
3	—	—	—	—	—	29
3	—	3	—	—	5	22
—	4	4	—	—	—	12
1	—	—	—	—	—	5
2	2	3	2	—	2	21
2	—	2	—	—	—	12
2	—	1	1	—	4	18
3	—	2	—	—	—	5
30	20	—	10	—	16	149
8	—	—	5	—	14	70
13	—	6	4	—	6	64
17	—	6	4	—	9	69
10 böck.	—	2 böck.	—	—	—	28
—	—	1	—	—	—	1
—	4	12	—	—	—	16
—	—	—	—	—	2	2

№ 1092.

Bestyckningen på skeppsflottan, derefter inlastas skall anno 1632 *).

	Kopparstycken pundige.						Stormstycken.		Jernstycken.			
	48	24	12	6	3	2 : 1	48	24	6	3	Kam.-stycken.	
Kronan	4	—	12	10	—	—	4	—	—	—	—	
Äpplet	—	28	20	4	—	—	4	—	—	—	—	
Nyckelen	—	22	8	—	—	—	2	—	—	—	—	
Samson	—	20	—	6	—	—	2	—	—	—	—	Ifrån Westervik. } Desse skepp komma till flottan i vår.
Mars	—	20	—	6	—	—	2	—	—	—	—	
Westg. Lejonet	—	—	18	4	—	—	2	—	—	—	—	Ifrån Götheborg af Albr. v. Fälden.
Svärdet	—	—	16	8	—	—	2	—	—	—	—	
Stockholm	—	—	14	—	8	—	2	—	—	—	—	
3 Kronor	—	—	18	6	—	—	—	2	—	—	4	
Mercurius	—	—	16	4	—	—	—	2	—	—	2	
Apollo	—	—	12	4	—	—	—	2	—	—	2	
Andromeda	—	—	12	2	—	—	=	2	—	—	2	
Westervik	—	—	12	—	2	—	—	—	—	—	2	
Scepter	—	—	12	—	4	—	—	2	—	—	—	
Falken	—	—	16	2	—	—	—	—	—	—	—	
Fortuna	—	—	12	—	2	—	—	—	—	—	2	
Månan	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	2	

Achilles	—	—	12	—	2	—	—	—	—	—	2
Bönan	—	—	—	2	—	—	—	—	4	—	—
Delphin	—	—	—	2	—	—	—	—	4	—	—
Meermannen	—	—	—	2	—	—	—	—	6	—	2
St. Jacob	—	—	—	2	—	—	—	—	6	—	2
Storken	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	2
Leoparden	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—
Justitia	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
Lybska båten	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Kattan	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Summa Debet	4	91	222	88	34	—	20	10	20	—	28
Är i förråd	4	54	163	26	36	4	20	10	20	—	28
Fattas när de främmande stycken tages undan	—	37	59	62	—	—	—	—	—	—	—
Denna defecten skall uti vinter tillgjutas i Stockholm nemligen	—	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vid Kopparberget	—	—	59	62	—	—	—	—	—	—	—

*) Kammar-Coll. i tornet förvarade Krigshandlingar.

Tryckfel.

Sidan	7	nedersta	raden	står:	Kom.-Coll.	läs:	Kam.-Coll.
»	8	»	»	»	Kom.-Coll.	»	Kam.-Coll.
»	9	»	»	»	Komm.-Coll.	»	Kam.-Coll.
»	11	»	»	»	Komm.-Coll.	»	Kam.-Coll.
»	13	»	»	»	Kom.-Coll.	»	Kam.-Coll.
»	15	«	»	»	Kom.-Coll.	»	Kam.-Coll.

